CATALOGUE

DES

LIVRES RARES ET CURIEUX

FORMANT LA COLLECTION

DE FEU M. J. L. BEIJERS

LA VENTE AURA LIEU

Du Mardi 23 Octobre au Samedi 27 Octobre 1900.

Au domicile et sous la direction de la Librairie MARTINUS NIJHOFF, Nobelstraat 18, La Haye (Hollande).

EXPOSITION PARTICULIÈRE :

Le Jeudi, Vendredi et Samedi, 18, 19 et 20 Octobre, de 10 à 4 heures.

EXPOSITION PUBLIQUE :

Le Lundi, 22 Octobre, de 10 à 4 heures.

CONDITIONS DE LA VENTE.

La vente se fera au comptant en argent de Hollande.

Les acquéreurs paieront 10 p. 100 en sus des enchères, applicables aux frais.

Les livres devront être collationnés sur place dans les vingt-quatre heures de l'adjudication. Passé ce délai ou une fois sortis de la salle de vente, ils ne seront repris pour aucune cause.

La librairie MARTINUS NIJHOFF remplira les commissions des personnes qui ne pourraient assister à la vente.

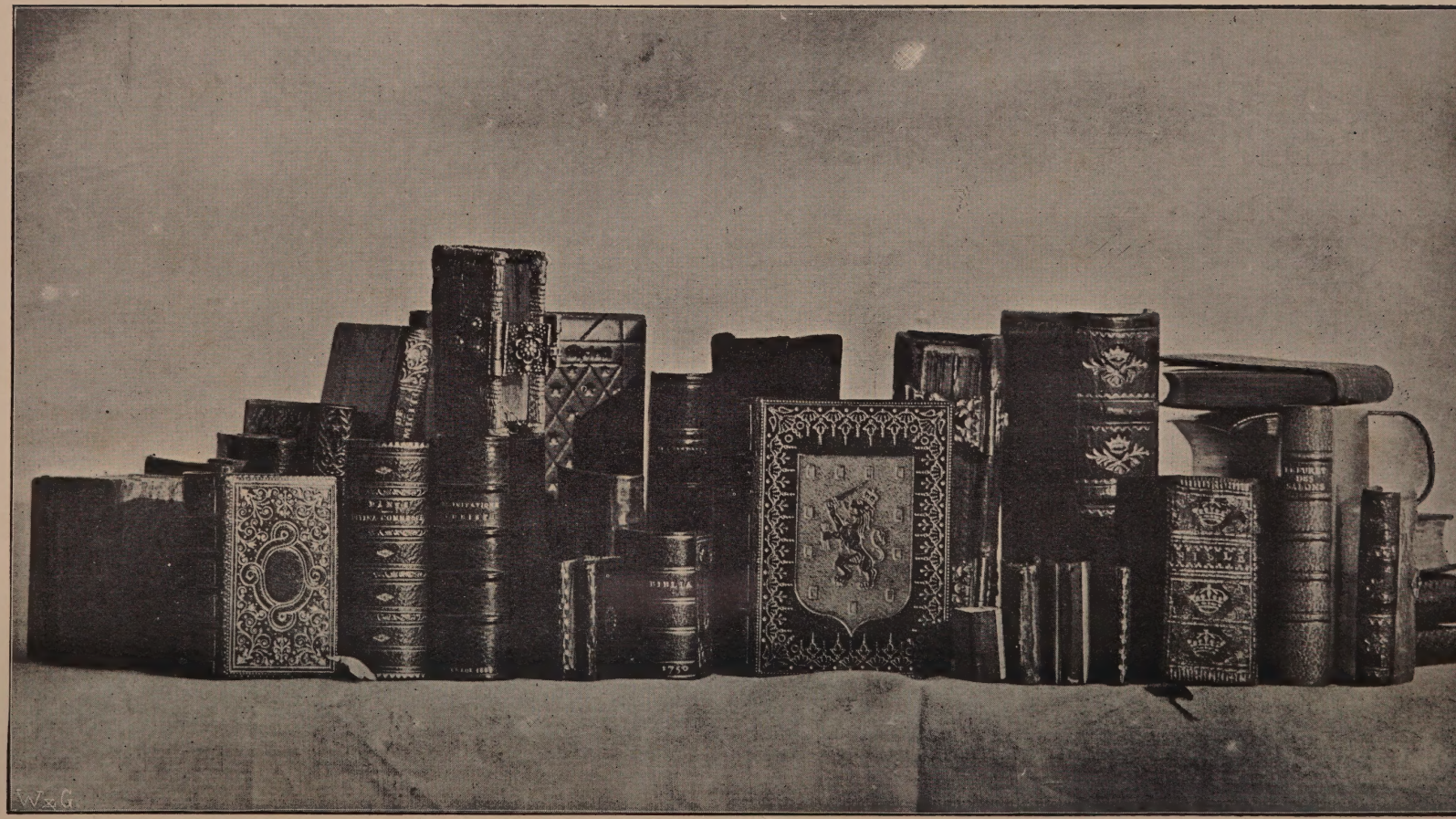

Nos. 54—87. Bibliothèque microscopique.

CATALOGUE

DES

LIVRES RARES ET CURIEUX

DES MANUSCRITS, DES DESSINS, DES ESTAMPES
ET DES AUTOGRAPHES

PROVENANT EN GRANDE PARTIE

DE FEU M. J. L. BEIJERS

Ancien Libraire à Utrecht. — Directeur du Journal: Het Nieuws van den Dag

LA HAYE

MARTINUS NIJHOFF
Nobelstraat 18

1900

ORDRE DES VACATIONS.

Mardi, le 23 Octobre, à 2 heures, de relevée:

Bibliophilie. — Bibliographie . . . . . Nos. 1— 158
Autographes . . . . . „ 2568—2656

Mardi, le 23 Octobre, à 7 heures, du soir:

Bibliophilie. — Bibliographie . . . . . Nos. 159— 328
La Presse . . . . . „ 329— 407

Mercredi, le 24 Octobre, à 2 heures, de relevée:

Théologie . . . . . Nos. 408— 686

Mercredi, le 24 October, à 7 heures, du soir:

Topographie des Pays-Bas . . . . . Nos. 1297—1555

Jeudi, le 25 Octobre, à 2 heures, de relevée:

Jurisprudence . . . . . Nos. 688— 757
Boutillier, La Somme Rurale, Bruges, Colard Mansion, 1479 „ 687
Sciences . . . . . „ 1741—1838
Histoire . . . . . „ 969—1057

Jeudi, le 25 Octobre, à 7 heures, du soir:

Histoire . . . . . Nos. 1058—1296

Vendredi, le 26 Octobre, à 2 heures, de relevée:

Géographie . . . . . Nos. 758— 968
Belles Lettres . . . . . „ 1839—1893

Vendredi, le 26 Octobre, à 7 heures, du soir:

Belles Lettres . . . . . Nos. 1894—1949
Moeurs et Coutumes . . . . . „ 2333—2543

Samedi, le 27 Octobre, à 2 heures, de relevée:

Héraldique. — Généalogie . . . . . Nos. 1556—1740
Musique . . . . . „ 2323—2332
Beaux-Arts . . . . . „ 2222—2322

Samedi, le 27 Octobre, à 7 heures, du soir:

Livres pour la Jeunesse . . . . . Nos. 2544—2565
Poèmes inconnus d'Anna Roemers Visscher . . . . . „ 2099
Belles lettres . . . . . „ 1950—2221

NOMENCLATURE DES PRINCIPAUX OUVRAGES.

BIBLIOPHILIE.

No. 43. Christlicher Seelen Schatz auserlesener Gebetter. 1729. Ouvrage entièrement gravé du 18e siècle. — No. 95. Biblia. 1664. Superbe reliure de *Magnus*, surtout intéressante par la tranche ciselée et peinte, et la dédicace autographe du relieur, datée du 30 Sept. 1660. — No. 161. Ledeboer, Alfabetische lijst der boekdrukkers. 1 vol. 4to. Ex. en 21 vol. in-4to., augmenté de nombreuses additions. etc. etc.

PRESSE.

No. 399. Nederlandsche Journalistiek.

THÉOLOGIE.

No. 409. Biblia Sacra. 1478. — No. 414. Bibel van Peter Kaetz. 1525. 4 vol. — No. 433. Het Nieuwe Testament van Petrus I. 1717. — No. 448. Livres d'heures. — No. 456. Heures a lusage de Rome, 1524. — No. 468. Bernardus. (Impression d'Utrecht de 1473). — No. 470. Boëtius. (Impression de Gand, de 1485). — No. 532—540. Confessions de foi. — No. 543—545. Jo. Anast. Veluanus, Divers écrits. — No. 575. Dat boeck Herma, 1580. (Seul ex. connu). — No. 581—584. David Joris, Collection importante de ses écrits. — No. 641. J. Utenhove, Divers écrits. — No. 656. Regula ord. S. Hieronymi. Alcala, 1526. (Impression restée inconnue, sur vélin). — No. 659. Catharina da Siena, Leggenda, 1477. (Première édition). — No. 664. Clemens V, Constitutiones. 1471. (Impression de P. Schöffer, *sur vélin*). etc. etc.

JURISPRUDENCE.

No. 687. Boutillier, La somme rurale. (Impression de **Colard Mansion,** de 1479). — No. 708. Gregorius, Decretalia. 1473. etc. etc.

GÉOGRAPHIE.

No. 759. Ptolomaeus. 1511. — No. 761. Appianus, Cosmographie. (Première édition Néerl.) — No. 774 et 775. P. Goos, Le grand mirior de la mer. 1671. — Id. en Anglais. 1669. — No. 782. Lopez de Castagneda. 1565. (Traduction allemande, non décrite). — No. 803—833. Voyages des Néerlandais. — No. 848. Différentes pièces de la Comp. Royale de Prusse en Chine. — No. 898. De Lery, Brasillien, 1597. — No. 919. Nader informatie omtr. Pennsylvania. 1686. (*Pièce inconnue*). etc. etc.

HISTOIRE.

No. 792. Chronica chronicarum. 1521. — No. 1026. Koninklijke Almanak, 1701. — No. 1043. Rodericus Santius de Arevalo, Historia Hispanica, c. 1470. — No. 1081. Pamphlets ayant rapport à Charles-Quint. — No. 1100. Hertzog, Chronicon Alsatiae. 1592. — No. 1147. Guilelmus Hermannus. (Impr. d'Amsterdam, c. 1510).— No. 1269. Nouvelles. Brieven van Nederl. gezanten. 12 vol. in-fol. etc. etc.

TOPOGRAPHIE DES PAYS-BAS.

No. 1425. Unie v. Utrecht. Optocht. 1886. 95 *dessins originaux*. — No. 1455—1555. Gravures et dessins.

HÉRALDIQUE. GÉNÉALOGIE.

Nos. 1574, 1585, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591. Armoriaux manuscrits. — No. 1607. Marozzo, Arte de l'armi. 1536. — No. 1614. Thibault, Académie de l'espée. 1628. — No. 1622—1699. Maison d'Orange-Nassau. — No. 1724. Butkens, Annales de Lynden. — No. 1740. Chants nuptiaux, chants funèbres, etc. etc. (*Collection remarquable*).

SCIENCES.

No. 1770. Bodin, Rehaussement des monnoyes, 1578. — No. 1771. De drooghe, natte en langhe maten. c. 1540. — No. 1597. Viervoudig tractaetboek. 1552. — No. 1810. Audebert et Vieillot, Colibris. — No. 1821. Guillemeau van Orleans, Tactaet van de ghebreeken der ooghen. 1597. — etc. etc.

BELLES LETTRES.

No. 1841. Jöcher, av. Continuation de Adelung et Rotermund. — No. 1881. Livius. 1482. — No. 1917. Molière. Amsterd. 1675. 5 vol. — No. 1923. Rabelais, Anvers, 1605. — No. 1933. Bocaccio. 1757. 5 vol. (*Bel exemplaire bien relié*). — No. 1939. Cancionero general. 1520. — No. 1945. Ausias March. 1543. (Première édition). — No. 2012. Vondel, Gebroeders. 1640. (Exemplaire avec *annotations autographes*). — No. 2021—2098. Chansonniers religieux et mondains. — No. 2099. Manuscrit contenant des **poèmes inconnus d'Anna Roemers** et d'autres. — No. 2148—2165. Collection remarquable d'ouvrages d'E. Meyster. — No. 2169—2177. Idem, idem de I. van Nyenborgh. — etc. etc.

BEAUX-ARTS.

Gravures sur bois: No. 2227. Bidpay. c. 1486. — No. 2228. Van Brabant die Cronike, 1530. — No. 2235. Berquin, Suite de gravures. — No. 2285. Rollenhagen, Nucleus emblematum, grav. p. C. de Passe. 1611. — No. 2302—2317. Ornements.

MUSIQUE.

No. 2325. Jac. v. Eyk, Der fluyten lusthof. 1654.

MOEURS ET COUTUMES.

No. 2347. Nieuwjaarsgift aan de Nederl. dames. 1755. — No. 2376. Holbein, Imagines mortis. 1555. — No. 2448. De Echo. 1827, 1828. — No. 2459. Racinet, Costume historique. in-fol. — No. 2466. Zeeuwsche kleederdrachten. (*Un des 5 exx. coloriés*). — No. 2469. Pajol, Armée Russe. — No. 2470. Teupken, Nederl. troepen. — No. 2476. Patinage. (Collection de dessins et de gravures anciens et modernes). — No. 2493. Delgado, Ouvrage sur la tauromachie. — No. 2504. Almanach Espagnol de 1554. — No. 2506. Collection de prognostications entre les années 1609—1657. — etc.

LIVRES POUR LA JEUNESSE.

No. 2546. Porquin. 1563. (Un des 11 exx. de l'édition originale dans une belle reliure ancienne). — No. 2565. Collection très importante de livres d'enfants Néerl. de la fin du 18e et du commencement du 19e siècle.

CATALOGUE

DES

LIVRES RARES

DE LA

BIBLIOTHÈQUE DE M. BEIJERS.

1. J. L. BEIJERS, *a.* Collection des „Catalogues de livres anciens et modernes," dressés par M. Beijers, depuis la fondation de sa librairie à Utrecht, en 1865 jusqu'à sa retraite en 1886. Nos. 1—23, 25—48, 50—52, 54—77, 79—101, 104, 109. 8vo.

Collection remarquable, donnant la description savante et minutieuse de plusieurs raretés bibliographiques.

b. Catalogues de ventes. 1865—86. 65 pièces.

Parmi ces catalogues il y en a de collections très importantes, comme Van Rappard, 1869; H. C. Millies, 1870; F. A. W. Miquel, 1871; G. A. IJssel de Schepper, 1872; C. Kramm, 1875; S. Alofsen, 1876; C. M. van Gogh, 1878; J. J. v. Oosterzee, 1882; J. A. Fruin, 1885, etc. etc.

Ces deux séries de catalogues montrent assez distinctement l'activité comme libraire-antiquaire de notre regretté confrère.

BIBLIOPHILIE. BIBLIOGRAPHIE.

Périodiques.

2. **Zeitschrift für Bücherfreunde.** Monatshefte für Bibliophilie und verwandte Interessen. Herausg. von F. von Zobeltitz. Bielefeld, 1897—99. Année I, II et III livr. 1—9, dont I et II en 4 vol. dos et coins en veau blanc n., avec les couv. des livraisons. gr. in-8vo.

Belle publication, illustrée de gravures en noir et en couleurs, et qui contient des articles très intéressants sur tout ce qui concerne les livres, leur histoire, reliures, bibliothèques célèbres, etc.

3. **Bulletin du Bibliophile Belge,** publié par de Reiffenberg, A. Scheler, Heussner e. a. Brux. 1845—66. T. I—XXI. — Le Bibliophile Belge. Brux. 1866—70. Tome I—III et V. 4 vol. Ens. 25 vol. dont 21 d. rel. Av. portr., grav. s. bois, etc.

Plusieurs volumes sont épuisés, surtout ceux de la 1e série.

4. **Le bibliophile Belge.** Brux., F. J. Olivier, 1866—79. Tome I—XIV. dont I et II. d. veau, le reste en livr.

Manquent. IV. f. 13 et 14; VI; VII. f. 8 et 9, 14—17; VIII. f. 10—12, 14; IX. f. 9—18, X. f. 2—5 et table; XII. f. 1—13.

Ajouté le tome Ier. de la continuation: Annales du bibliophile Belge, auquel manque le No. 1.

5. **Bulletin du Bibliophile,** publ. p. Techener, av. notes p. J. Ch. Brunet, G. Duplessis, G. Peignot, Polain, de Reiffenberg, Pichon etc. etc. 1838, 1840—1867. Paris, 1838—67. 29 vol. dont 25 d. veau. Av. planches et facsim.

6. LE LIVRE. Revue du monde littéraire. (Publié par O. Uzanne). Paris, 1880—89. 10 années, reliées en 21 vol. dos et coins en maroquin rouge, dos doré, non rogné, dor. s. tr. gr. in-8vo.

Série complète de ce recueil bibliographique rédigé par le bibliophile bien connu, continué par: Le livre moderne et plus tard par: L'art et l'idée. Le recueil est divisé en deux parties: Bibliographie rétrospective et Bibliographie moderne. La première division est ornée d'un grand nombre de portraits à l'eau-forte, en taille douce etc., de reproductions de titres, de reliures, d'ex-libris etc. etc.

Le dos de la reliure des deux divisions est différent.

Très bel exemplaire dans une belle reliure.

7. **Le livre moderne.** Revue de monde littéraire et des bibliophiles contemporains, publiée par O. Uzanne. Paris, 1890, 91. 4 vol. Av. la table générale, dressée par M. Mourlevat, reliés en 4 vol. dos et coins mar. rouge doré, non rogné, tete dorée. gr. in-8vo.

Série complète. Ces quatres volumes contiennent des documents inédits, des pièces curieuses, des notes sur la littérature et la librairie de nos jours. Ils sont illustrés de nombreuses planches hors texte et d'un grand nombre de vignettes et d'illustrations.

Très bel exemplaire, dans une reliure uniforme à la division „Bibliographie rétrospective" du no. précédent.

8. **Le livre et l'image.** Revue documentaire illustrée mensuelle. Directeur littér. J. Grand-Carteret; directeur-gérant E. Rondeau. Paris, 1893, 94. No. 1—16. gr. in-8vo.

Articles de Ph. Audebrand, A. Bouchot, A. d'Eylac, L. Larchey, Bn. Portalis etc. Av. de nombr. reproductions d'anciennes gravures dont plusieurs en couleurs et des compositions originales de Crafty, Robida, Henriot, Adeline, Willette etc. On y trouve e. a. des essais intéressants sur les affiches, sur l'imagerie russe, sur les reliures, les collections privées etc. etc. Tout ce qui a paru.

Histoire et Composition du livre.

8*a*. Compte-rendu de la première session de la Conférence du Livre, tenue à Anvers, Août 1890, publ. p. M. Rooses. Anvers, 1891. Av. pl. gr. in-8vo.

Contient e. a.: Index librorum qui Antv. in off. Chr. Plantini excusi sunt. 1567 (reproduction en fac-similé).

9. Mouton, E., L'art d'écrire un livre, de l'imprimer et de le publier. Par. 1896.

10. Egger, E., Histoire du livre depuis ses origines. Paris, c. 1885.

11. Delon, C., Histoire d'un livre. Paris, 1879. Av. de nombr. illustr. d. veau.

Exemplaire auquel on a ajouté un bon nombre de specimens d'impressions microscopiques.

12. **Louisy, P.,** Le livre et les arts qui s'y rattachent depuis les origines jusqu'à la fin du XVIIIe siècle. Paris, 1886. Av. 221 grav. et une planche en couleurs. toile doré, tr. dor. gr. in-8vo.

13. v. d. Meulen, R., Het boek in onze dagen beschreven en afgebeeld. Leid. 1892. M. 14 kunstbijlagen in boekdruk, lithographie, lichtdruk enz. enz., ben. 73 tekstillustraties. linn. *Uitverkocht en zeldzaam.*

14. —— De boekenwereld. Theorie en practijk van den boekhandel. Leid. 1897. M. circa 200 pltn., portretten en vignetten. linn.

15. (Gessner, C. F.), Der in der Buchdruckerei wohl unterrichtete Lehr-Junge od. bey der Buchdruckerkunst nöthige u. nüzliche Anfangsgrunde. Lpg. 1743. Av. de nombr. illustr. veau. pet. in-8vo.

16. Lorck, C. B., Herstellung von Druckwerken. 1868. P. M. v. Cleef, Handl. beoef. d. boekdrukkunst in Nederland. z. j. J. Minkman, L'harmonie dans l'imprimerie. 1886. 4to. Pelletan, Deuxieme lettre aux bibliophiles du texte et du caractère typographique. 1896. Martinet, L'imprimerie et la librairie. 1880. enz. enz. 11 st.

17. De lettergieterij van Joh. Enschedé en Zonen (te Haarlem). Gedenkschrift. 1743—1893. Haarl. (1893). M. portrn. en pltn. linn. 4to. *Niet in den handel.*

18. **Epreuve** et caractères qui se fondent dans la nouvelle fonderie de caractères de I. et J. Enschedé à Harlem. 3e éd. Harl. 1757. Av. front. plein maroquin rouge, richement doré sur les plats et sur le dos, tr. dor. Au centre des plats Minerve assise tenant la lettre „A" dans les mains, avec souscription. *Vincit vim virtus.*

19. *Letterproeven* van Nederlandsche boekdrukkerijen, 1768—1882. 32 st., fol., 4to en 8vo.

Gebr. Abrahams, Middelburg 1857; J. G. Andriessen, Utrecht 1839; Gebr. v. Asperen v. d. Velde, Haarlem z. j.; Broese en Co., Breda 1839; Dekema en v. Ditmar, Utrecht 1880; Elix en Co., Amsterdam 1838; Joh. Enschedé & Zoon, Haarlem, 1768, 1771, 1825, 1830, 1850, 1867; P. D. v. Es, Amsterdam 1853; C. v. Hoogeveen Jr., (Leiden) 1777; Laurens v. Hulst, Kampen, z. j.; J. G. la Lau, Leiden 1844; Wed. Locke & Zoon, Rotterdam 1848; Gebr. Ploos v. Amstel, Amsterdam, z. j.; Kon. Nederl. Stoomdrukkerij Amsterdam 1875; H. v. Teeckelenburgh, 's-Gravenhage 1811; H. C. A. Thieme, Nijmegen 1882 enz. enz.

Décoration du livre.

20. Derome, L., Le luxe des livres. Paris, 1879. pet. in-8vo.

21. **Blackburn, H.,** The art of illustration. Lond. 1896. Av. 95 illustr. toile. 4to.

22. Lang, A., The library. With a chapter on modern English illustrated books by Austin Dobson. Lond. 1892. Av. ill. toile.

23. Tredwell, D. M., Monograph on privately-illustrated books. A plea for bibliomania. Brooklyn, 1882.

23*a*. **Thoinan, E.,** Les relieurs français, 1500—1800. Biographie critique et anecdotique. Paris, 1893. Av. pl. 4to.

Exemplaire sur papier vélin du Marais, tiré à 80 exx.

24. **Uzanne, O.,** L'art dans la décoration extérieure des livres en France et à l'étranger. Les couvertures illustrées ; les cartonnages d'éditeurs ; la reliure d'art. Paris, 1898. Av. de nombr. illustr. hors texte et dans le texte. gr. in-8vo.

25. —— La reliure moderne artistique et fantaisiste. Paris, Rouveyre 1887. Av. illustr. reproduites d'après les originaux p. P. Albert-Dujardin et dessins allégoriques de Adeline, Fraipont Giraldon, front. de Alb. Lynch, gravé p. Manesse. gr. in-8vo. br. (couv. orig.).

72 magnifiques reproductions de reliures.

26. Brassington, W. S., A history of the art of bookbinding with some account of the books of the ancients. Lond. 1894. Av. de nombr. reproductions d'anciennes reliures, dont plusieurs en couleurs. toile, n. r. 4to.

27. **Tregaskis, J. a. M. L.,** The Caxton Head catalogues. Lond. 1898. 3 vol. 4to.

Exemplaires *sur grand papier* ornés d'un grand nombre de planches en couleurs, rehaussées d'or représentant les plus belles reliures, des facsimiles de gravures, de titres etc. etc.

28. *Omslagpapier* van het begin dezer eeuw; kievits, chits, marmer enz. in diverse kleuren. 340 vel, in koopen van 85 vel.

29. —— Dergelijke verzameling, marmer, effen enz. Zwaarder soort. Rol.

Hierbij b.v. eenige vellen zoogenaamd Engelsch papier. Zeer fraai van kleur.

30. —— Dergelijke verzameling; omslagen van oude dissertaties enz. enz.

Hierbij o. a. veel goudchits.

Bibliophilie.

31. Lubbock, J., De genoegens des levens. Utr. 1889. linn.

Hoofdst. III: De lof der boeken. IV. Boekenkeus.

32. Rouveyre, Ed., Connaissances nécessaires à un bibliophile. 3e éd. Paris, 1880. 2 vol. Av. illustr.

33. **Rouveyre, Ed.,** Connaissances nécessaires à un bibliophile acc. de notes crit. et de documents bibliograph. 5e éd. Paris. 1899. 10 vol. Av. de nombr. illustr.

Dernière édition, profusément illustrée, publiée au prix de fl. 30.—.

34. Mühlbrecht, O., Die Bücherliebhaberei (Bibliophilie-Bibliomanie) am Ende des 19. Jahrhunderts. Berl. 1896. Reliure de luxe,

35. v. d. Meulen, R., Over de liefhebberij voor boeken. Leid. 1896. M. ruim 200 afbeeld. in den tekst en 18 kunstbijlagen. h. linn. (stempel-)band.

36. Burton, J. H., The bookhunter etc. Edinb. 1862. d. veau.

His nature; His functions; His club: Book-Club literature.

37. **Roberts, W.,** The bookhunter in London. Historical a. other studies of collectors and collecting. Lond. 1895. Av. de nombr. illustr. et portr. toile, n. r. gr. in-8vo.

38. de Fontaine de Resbecq, A., Voyages littéraires sur les quais de Paris. Lettres à un bibliophile. Paris, 1857.

39. Kervyn de Volkaersbeke. Le songe d'un antiquaire. Gand, 1853.

40. Field, E., The love affairs of a bibliomaniac. Lond. 1896. toile.

41. O'Conor, J. F. X., Facts about bookworms. Their history in literature and work in libraries. Lond. 1898. Av. illustr. toile. pet. in-8vo.

42. Les ennemis des livres, par un bibliophile. Lyon, 1879. *Tiré à 200 ex.*

Publications de bibliophile.

42*a*. **Biblia** dat is de gantsche Heyl. Schrifture, vervatt. alle de Canon. Boecken d. O. en N. Test. — De Boecken gen. apocryphe. Leyd., Wed. en Erfgen. v. Joh. Elzevier, 1663. 3 dln. 1 led. bd. M. koperen hoeken en sloten. gr. fol.

Buitengewoon exemplaar, waarvan tal van initialen als miniaturen met goud en kleuren zijn versierd, de vignetten, de kaarten, de drukkersmerken en de platen fraai gekleurd en meerendeels met goud gehoogd zijn.

Er bevinden zich in: 1 titel; 3 drukkersmerken: 1 wapentje; 50 vignetten, 6 kaarten, 155 initialen en 336 platen (op 42 bladz.). Eenige bladen zijn wat bruin geworden.

43. CHRISTLICHER SEELEN SCHATZ AUSERLESENER GEBETTER. (Gesammelt und gestochen von M. J. C. KAUKOL). 1729. Maroquin noir, dor. s. tr. *Bel exemplaire.*

„Herr H. Boesch schreibt in der Zeitschrift für Bücherfreunde, 1897. Heft 5: *Ein gestochenes Buch des XVIIIen Jahrhunderts:* „Im XVII. Jahrhundert hat der Kupferstich den Holzschnitt als Buchillustration beinahe vollständig verdrängt. Bei vielen Kupferwerken, nicht allein kalligraphischen Inhaltes, ist auch der Text gestochen, aber auch bei diesen sind alle Blätter nur einzeitig bedruckt. Vor kurzem ist nun das Nürnberger Germanische Museum in den Besitz eines Gebetbuches gekommen, das in dieser Beziehung eine Ausnahme bildet; es ist vollständig in kupferstich ausgeführt, hat nicht als Schreibvorlage gedient, und alle Blätter sind wie bei den mit Lettern gedruckten Büchern beiderseits bedruckt *Das werk verrät durch seine ganze Anlage und seine Ausstattung, dass man in ihm etwas Besonderes, etwas hervorragend Vornehmes leisten wollte.* Es führt den Titel: *Christlicher Seelenschatz Auserlezener Gebetter*, und ist in Octav format auf ganz vorzüglichen pergamentachtiges Papier gedruckt.... Das erste Blatt enthält.... das grosse Wappen des Kurfürsten Clemens August von Köln, Herzogs von Ober- und Niederbayern.... Bl. 5 zeigt den Titel auf einer von Blumenschwüngen umrahmten Löwenhaut.... Und nun mit Blatt 6, beginnen die Gebete, die das im ganzen 128 Blatter zählende Buch ausfüllen Sämmtliche Blätter, alle von Doppellinien eingefasst, sind in höchst zierlicher, gleichmässiger Schrift,.... sehr delikat und sauber ausgeführt. Jedem der neun

Kapitel geht ein besonderes, künstlerisch verziertes Blatt mit Aufschrift voran, die in einem Rahmen steht, der aus zierlichen Federzügen gebildet ist oder aus graziösem Ornament im Stile Louis XV besteht.... Mit vollem Rechte verdient das Buch die Bezeichnung eines kalligraphischen Meisterstückes und muss zu gleicher Zeit als eine ganz vorzügliche Leistung des Kupferdruckes voll anerkannt werden."

44. **Hoogvliet, A.,** Abraham de Aartsvader. 5e dr. Rott. 1746. Met titelplaat en platen, door *J. Punt.* gr. 4to.

Bijzonder fraai exemplaar, met de platen fraai gekleurd, gedeeltelijk met goud gehoogd. Gebonden in groen Levantijnsch marokko, met vergulde randen, in het midden, in een cartouche, een afbeelding van den aartsvader. Fraaie, hollandsche, navolging van een *Pasdeloup*-band, uit het midden der vorige eeuw.

45. **Sels, W. H.,** Salomon, koning van Israël. Amst. 1765. Met titelplaat en 12 platen door *Vinkeles.* gr. 4to.

Prachtig exemplaar; de platen gekleurd, en met goud gehoogd; in rood Levantijnsch marokko, rug versierd, de voor- en achterkant met breede randen, in het midden een medaillon, verg. op sneê. *Uitstekend bewaard* en fraai specimen van een Hollandschen band uit de vorige eeuw.

46. Sels, W. H., Het verbond der genade en het lied van Zion. Amst. 1767. M. pltn. h. led. onafgesn. 4to.

Ex. op zwaar papier; de titel, 2 vignetten en 5 platen *gekleurd* en zwart.

47. (Bilderdijk, W.), Zegefeest. Ode. den Haag, 1807. 8vo.

48. —— Napoleon. Ode. den Haag, 1806. 8vo.

Beide nummers op witte zijde gedrukt.

49. (Jacobus de Vaal), Bespiegelingen. Lierzang. 1784.

Exemplaar op oranje-satijn gedrukt, in wit satijnen band, met gouddraad bewerkt. Op de platten symbolen met de hand gekleurd.

50. **Editions-Bodoni.** — HOMERUS, Ilias. Parmae, *Bodoni*, 1808. 3 vol. très-grand in-fol. d. veau, n. r.

Somptueuse publication, indubitablement la plus belle qui soit sortie des presses bodoniennes.

51. —— **de la Fontaine,** Fables. Parme, *Bodoni*, 1814. 2 vol. dos et coins en mar. vert, tête dor., n. r. fol.

Superbe publication; une des belles impressions de Bodoni.

52. —— **Boileau, J.,** Oeuvres poétiques. Parme, *Bodoni*, 1814. 2 vol. dos et coins en mar. vert, tête dor., n. r. fol.

Superbe publication; une des belles impressions de Bodoni.

53. BIBLIOPHILIE ITALIENNE. — **Collection de livres italiens,** tous imprimés sur papier teinté. (bleu foncé, bleu pale, rose, jaune, vert, etc. etc.) 111 vol. folio, 4to et 8vo. reliés, non rognés, et brochés.

En Italie on avait l'habitude de tirer les exemplaires de présentation, ou de luxe, sur grand papier fort *teinté*, et c'était la même chose avec les ouvrages, imprimés à très petit nombre. Ayant été tirés à quelques exemplaires seulement, ces tirages sur papier spécial sont devenus très rares.

Cette collection importante se compose des ouvrages suivants:

Mazza, A., Odi 1815. 4to. *Mazza, A.*, Opere fra gli Arcadi Armonide Elideo. 1816—20. 5 vol. Av. portr. 4to. *Botta, C.*, Storia della guerra dell' independenza degli Stati Uniti d'America. 1817—19. 6 vol. Av. portr. de Th. Paine. d. v.

Nota, A., La pace domestica. Commedia. 2a ed. 1820. *Giordani, L. U.*, Vita dei Santi coniugi Zoe ed Espero e figli loro Ciriaco e Teodulo. 1821. *Nelle, Nozze*, del Sign. E. Ortalli c. Maria Baracchi. 1821. *Personio, R.*, Guida degli uomini alla loro eterna salute. Trad. d. Fr. G. Morelli. 1821—23. 4 vol. 4to. *Piccione, A.*, Novella. 1821. *Leoni, M.*, Opinioni sul Principe di N. Machiavelli. 1822. *Boschetti, O.*, Per le nozze del Sign. Gerolamo Nasalli c. Bar. Carol. de-Beck. 1823. d. v. *Metodo* che si suol praticare nella elezione del Sommo Pontifice, ossia cerimoniale del Conclave. 1823. *Pezzana, A.*, Riposta alle censure dal G. Ferrari intorno le osservazioni concern. alla lingua Italiana ed a' suoi vocabolari. 1823. d. v. *Boschetti, O.*, Nelle nozze del G. Ortalli c. G. Bergonzi. 1824. d. v. *Donati P.*, Descriz. d. città di Parma. 1824. Av. 1 crte. *Boschetti*, Nelle nozze del M. Lopez c. M. Ortalli. 1825. d. v. *Lezione* sopra ciò che compete all'intelletto ed alla immaginativa nelle diverse produzioni dell ingegno. 1825. *Boschetti, O.*, Gli studenti delle scuole facoltative di Parma alle gite pel Santo Giubileo. 1826. *Mocchetti, A.*, Le Nozze Terzine. 1826. *Boschetti, O.*, Nelle nozze d. Signora L. Bottamini c. L. Borsi. 1827. d. v. *Alfieri, V.*, Opere complete. 1828. 4 vol. Av. portr. *Pelleri, G.*, Poesie scelte. 1827. Av. portr. d. v. *Elementi* di matematica. 1828. Av. 5 pl. cart. *Leoni, M.*, Prose. 1829. dos de vêl. 4to. *Maestri, F.*, Elogio di A. A. di Neipperg. 1829. *Colomeo, M.*, Lezione intorno al favellare e scrivere con proprietà. 1830. *Garbarini, P. A.*, Il Giobbe, Lezioni sacre. Parma, 1830, 31. 2 vol. d. v. *Tonani, R.*, Inscriptiones, carmina nonnulla et quaedam prosa oratione conscripta. 1830—34. 3 vol. d. v. *Werklein, G.*, Ricerche intorno il servigio dello stato maggiore generale e il governamento degli eserciti. 1830, 31. 2 vol. Av. portr. *Plinio*, Lettere. Recate in Italiano da G. Bandini. C. il testo Latino. Parma, 1832—33. 3 vol. d. v. *Molossi, L.*, Vocabolario topogr. dei Ducati di Parma, Piacenza e Guastalla. 1832—34. Con cenni statistici. 2 vol. Av. cartes et pl. d. v. 4to. *Lodi, R. da*, Regole di ortografia Italiana. Parma, 1833. d. v. *Serie* cronologica de' Vescovi di Parma. Parma, 1833. d. v. *Asti-Magno, P.*, Anacreontiche ed altri poetici componimenti a Maria Vergine. Parma, 1834. *A Sua Maista*, per le stufe erette in Parma. Ode. 1834. 12mo. *Adorni, G.*, Guida al Giovanetti nell' esercizio fisiche e morali delle loro facolta. Parma, 1835. *Scelta* di brevi componimenti poetici. Parma, 1835. *Sallustio, C. C.*, La congiura di Catilina. Volgar. da G. G. M. Parma, 1835. *Adorni, G.*, Per la statua rappres. la fiducia in Dio fatta da L. Bartolini alla Marchesa Rosa Triulzio. 1836. *Adorni, G.*, Intorno a un discorso de Cesare Cantu sopra i vocabol. della lingua Italiana. Parma, 1836. *Boschetti, O.*, All' anima bella del Dott. J. Toschi. 1836. d. v. *Lucano, A.*, La Farsaglia. In versi Italiani da M. Leoni. Pisa, 1836. 2 vol. d. v. 12mo. *Adorni, G.*, Cenno necrol. int. all' abate M. Colombo. 1838. *Adorni, G.*, Lettera di critica letteraria, di economia, int. all educazione. Parma, 1838. 3 vol. *Alquanti Cenni*, intorno alla vita di M. Colombo. 2a ed. 1838. *Adorni, G.*, Vita del Conte Stefano Sanvitale. 1840. Av. portr. 4to. *d'Avila, G.*, Ragionamenti ai sacerdoti. Trad. dalla Spagn. 1841. d. v. *Malaspina, C.*, Richilda da Gusaleggio ossia Parma nel 1250. Parma, 1841. Av. 1 pl. *Le Nozze* di Peleo e di Teti. Volg. da T. Gasparotti. Parma, 1841. *Adorni, E.*, Il Notajo. Parma, 1842. *Bertani, A.*, Per una dormente Fanciullina. 1842. 12mo. *Strenna Parmense* a benefizio degli asili per l'infanzia. 1842. Av. portr. (G. Adorni, A. Pezzana, F. Maestri, F. Bellini etc.). *Descrizione* degli statuti della Compagnia dell' Annunciazione impressi in Parma da A. Ugoleto. 1842. *Bacigalupo, A.*, Vita di Gesu Cristo. 1843. Av. 1 pl. *Bettoli, H. A.*, Inscriptiones excerptae. Res gestae Hispanico bello anno 1823 Borbonio imperatore etc. Parmae, 1843. *Malaspina, C.*, Oda alla munificenza pietosa di Maria Luigia. 1843. pet. in-8vo. *Pellegrini, P.*, Il Ponte del Diavolo. In ottave. 1843. *Peragallo, G.*, Canzoni sacre popolari. 1843. pet. in-8vo. *Taverna, G.*, Immagini degli uomini illustri appo gli antichi. Piacenza, 1843. pet. in-8vo. *Notizie* delle virtu di G. Coruzzi, Medico, di G. L. R. 1843. Av. portr. 4to. *Synodus* dioecesana Vastallensis prima a P. Zanardi habita 18—20 Oct. 1842. Parmae, gr. in-4to. *Adorni, G.*, Miscellanea di prose e traduzioni. 1844. *Gionta, St.*, Il Fioretto delle Cronache di Mantova. 1844. Av. 24 pl. *Molossi, L.*, Sillabario Italiano. Parma, 1844. *Maestri, F.*, Elogio di Michele Colombo. Lucca, 1844. *Malaspina, C.*, Compendio delle storia di Parma, 1845. 3 vol. pet. in-8vo. *La Pervinca* strenna Parmense pel 1845. Av. front. doré et 6 pl. sur acier et 1 pl. de musique. gr. in-4to. *Adorni, E.*, Saggio d'inscrizioni. Milano, 1846. *Brandani, L.*, Nei funerali di Don P. Valcavi, Arciprete di San Polo Estense. 1846. d. v. 4to. *Collezione* de decreti sovrani di due instruzioni date dall' inclita presidenza dell' interno intorno a' cimiteri e seppellimenti. C. note. Parma, 1856. d. v. 4to. *Notizie* intorno la pia unione di S. Bernardo, Societa Parmense di mutuo soccorso Racc. da G. Negri. 1846. *Bacchi, G.*, Su la vita e le opere di G. Tommasini.

1847. Av. portr. *Adorni, E.*, Inscrizioni. 2a disp. Parma. 1848. *Bolzoni, D.*, Vita di Vitale Loschi. Vescovo di Parma. 1848. Av. portr. *Byron*, L'Italia. Trad. da M. Missirini. Pubbl. p. Fr. Longhena. Milano, 1848. *Giordani, P.*, Prose inedite. C. notizie sulla vita da C. Malaspina. Parma, 1848. Av. portr. 4to. *Prose* sopra Virgilio, Orazio, Dante. C. la trad. dell' Egloga IX e II di Virgilio etc. 1848. *Andres, G.*, Vita del Duca di Parma Don Ferdinando I di Borbone. Scritta in lingua Spagnuola e. vol. in Ital. da G. Rossi. 3a ed. 1849. Av. portr. *Enciglica* del Sommo Pontifice Pio IX agli Arcivescovi e Vescovi dell' Italia. 1850. *Narrazione* partic. del ritorno del sommo pontifice Pio IX, da Napoli a Rome. 1850. *Malaspina, C.*, Guida del forestiere di principali monumenti di belle arti della città di Parma. 1851. d. v. 4to. *Racconti* mitologici gia in Francese ora in Italiano per P. Lanati. Parma, 1851. Av. portr. d. v. folio. *Viglioli, G.*, Manuale per gli uffiziali dello stato civile dei Ducati di Parma, Piacenza e degli stati annessi. 1851. d. v. *Passerini, G.*, Flora dei contorni di Parma esposta in tavole analitiche. 1852. *Cicerone, M. T.*, Orazioni. Volgarizz. di G. S. Moretti. 1855. 4to. *Salveraglio, F.*, Strenna Lomellina. Mortara, 1879, Ann. I. Av. 1 crte. *Pignotti*, Favole e novelle. Livorno. s. d. 2 tom. 1 vol. Av. portr. et pl. d. v. pet. in-8vo. *Per la recuperata salute* d. M. Colombo. Canzone. s. d.

Précieuse Collection.

Editions de format microscopique.

54. Mohr, L., Des impressions microscopiques. Par. 1879. d. rel.
Tirage à part, seulement 100 exx. mis en vente.

55. **Andächtigs Bettbüchlein.** Colligirt durch Joh. Jeep. Nürnberg, S. Halbmayer, 1631. haut. 37 mM. larg. 23 mM. reliure en filigrane d'argent, avec une fermoire en filigrane. Impression miniature de date très reculée. *Très joli bouquin.*

56. Kern der godlijke waarheden voor de jeugd. Amst., J. W. Pruys, z. j. (c. 1750). Met plaatjes. rood marokko. *haut.* 45, *larg.* 30.

57. Biblia ofte Inhoud des O. en N. Testaments. 's-Hage, P. Servaas, 1750. Met front., plaatjes en *muziek*. rood marokko, verg. op sneê. *haut.* 31, *larg.* 24.

58. Kern des Bijbels. 's-Hage, A. de Groot & Zoonen, 1750. Met titelplaatje. perk. met vergulde ornamenten. *haut.* 43, *larg.* 27.

59. Kern des Bijbels. 's-Hage, A. de Groot en Zoonen, 1750. rood marokko, met stempels verg. op sneê, met slootje. *haut.* 36, *larg.* 26.

60. La Sainte Bible mise en vers, par J. P. J. du Bois. La Haye, P. Servas, 1752. 2 tom. 1 vol. maroquin rouge, dor. sur les plats, tr. dor. *haut.* 45, *larg.* 26.

61. Kern der Nederlandsche historie. Met figuurtjes. Amsteldam, T. Crayenschot, 1753. Met portretten en plaatjes, waarbij twee lange, uitslaanden, voorst.: Vorstelijke Praalbed op 't Hof in 's-Hage 25 November 1751 en Lijkstatie van Z. H. te Delft, 4 Febr. 1752. rood marokko, rijk versierd op rug en plat, verg. op sneê. *Fraai ex. haut.* 44, *larg.* 28.

62. Kern der kerkelijke historie. Dordrecht, A. Blussé, 1755. 2 dln. Met plaatjes. leder. *haut.* 45, *larg.* 31.

63. Kern der kerkelijke historie. Dordr., A. Blussé, 1755. 1e deel. met plaatjes. *haut.* 45, *larg.* 33.

64. *Perloque* auf das Jahr 1773. Av. figg. et une figure mobile à la fin. toile. *haut.* 26, *larg.* 20.

65. Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen bij de Herv. Kerk van Nederland. Amst. 1781. Met muziek. groen marokko, verg. op sneê. *haut.* 82, *larg.* 45.

66. *Amour et Amitié.* Almanach. Paris, 1805. Avec figures. maroquin vert. *haut.* 27, *larg.* 19.

67. *Le Furet des Salons.* Paris, cher Marcilly, c. 1820. Avec titre gravé 7 planches *de costumes* en couleurs. maroquin bleu, dent. int., tr. dor. *haut.* 60, *larg.* 38.

68. *Le petit troubadour.* Almanach pour 1811. Paris, Janet. Av. figg. mar. rouge. *haut.* 26, *larg.* 18.

69. *Le jeux de l'amour.* Année 1820. (Paris). Av. figg. mar. vert. *haut.* 26, *larg.* 19.

70. Tasso, T., La Gerusalemne liberata. Londra, Pickering, 1822. 2 vol. 16°. toile.

71. de la Rochefoucauld, Maximes et réflexions morales. Paris, Didot le jeune, 1827. maroquin rouge, tr. dor. *haut.* 65, *larg.* 38.

„Première édition, imprimée avec les caracterès microscopiques de Henri Didot."

72. Florian, Estelle. Paris, impr. F. Didot, s. d. 12mo. *non rogné.*

73. Le petit paroissien de l'enfance. Paris, Marcilly, c. 18. (*à la fin:* F. Didot). Av. figg. *haut.* 21, *larg.* 19. couv. en nacre.

74. La Fontaine, Quelques fables. Extrait de l'édition miniature. Paris, 1855. *haut.* 70, *larg.* 48.

75. **Thomas à Kempis,** De imitatione Christi ll. IV. Paris, E. Tross, 1858. Av. front. veau fauve, imitation à l'antique.

Ces caractères sont probablement les plus petits jamais employés.

76. **Grondwet** voor het koningrijk der Nederlanden. Haarlem, Joh. Enschedé en Zonen. 1861. *haut.* 61, *larg.* 47.

Bijzonder fraai exemplaartje, in rood gepolijst marokko, met breed kantwerk, de rug versierd; op het voorplat het Nederlandsche wapen, in blauw marokko ingelegd, de binnenzijden van den band, in wit marokko bezaaid met bloemen, de schut-bladen licht-blauw geripste zijde, verguld op sneê. (*Claessens et fils*). Het geheel in een étui met glazen deksel.

77. **Thomas à Kempis,** De imitatione Christi. Ed. stereotypa. Tornaci, Ve H. Casterman, 1869. maroquin brun, doublé de maroquin bleu, et doré, tr. dor. *haut.* 54, *larg.* 34.

78. **Dante,** La divina Commedia. Milano, Hoepli, 1878. Av. portr. maroquin rouge, plats ornés, dent. int., tr. dor. *haut.* 52, *larg.* 35. *Très rare.*

79. Goethe, Die Leiden des jungen Werthers. Nach der erste Ausg. von 1774. München, Ackermann, 1880. toile. *haut.* 55, *larg.* 36.

80. The Christian Year. Thoughts in verse. Lond., H. Frowde, c. 1890. veau, dor. s. tr. *haut.* 52, *larg.* 45.

81. The Book of Common Prayer. Oxford, Univ. Press (c. 1890). Av. front. veau. *haut.* 53, *larg.* 44.

82. The Book of Common Prayer. Oxford, H. Frowde (c. 1890). Av. front., veau souple, dor. s. tr.

83. Thomas à Kempis, The Imitation of Christ. Lond., H. Frowde, 1895. Av. front. veau souple, dor. s. tr. *haut.* 54, *larg.* 44.

84. Bunyan, J., The Pilgrim's Progress. London, H. Frowde, 1896. Av. portr. veau souple, dor. s. tr. *haut.* 52, *larg.* 43.

85. Galileo à Madama Cristina di Lorena (1615) (Lettera inedita). *A la fin:* Stampato coi caratteri del Dantino onde superare qualsiasi altra minuscola edizione. Padova, 1896. cart. *haut.* 16, *larg.* 11.

Le plus petit livre de la collection.

86. D. Sanders Konversations-Lexikon. Berlin, 1896. format carré. — The smaller English dictionary. Glasgow, s. d. — Gasc, F. E. A., The smallest French and English dictionary. Glasgow, s. d. — *Mickiewicz, A.*, Poezye. Warszawa, 1898. — Quatre livres microscopiques, dans des étuis en métal, garnis de loupes.

87. Dante, La divina Commedia. Firenze, Barbéra, 1898. Av. portr. veau dor. *haut.* 60, *larg.* 45.

Reliures.

89. **Camerarius, B.,** De ieiunio oratione, et eleemosyma, dialogi IV. Lutetiae, Michaëlis Vascosanus, 1556. — Idem, de gratia et libero arbitrio, cum Ioanne Caluino disputatio. Par., Ex typogr. M. Dauïdis, 1556. — En 1 vol. in-4to. veau estamp. Avec des figures mythologiques.

Très belle reliure ancienne d'une très bonne conservation. Une assez forte piqûre dans les marges des premiers et derniers feuillets.

90. **Guicciardini, L.,** Commentaria de rebus in Europa, maxime vero in Belgio, usque in annum 1560 event. Antv., G. Silvius, 1566. peau de truie estamp. avec la date 1567.

91. Lotichius, P., Opera omnia. Lips. 1594, peau de truie, avec la date 1604.

92. **Neander, M.,** Menschen Spiegel, d. i. Von dem Menschen vor dem Fall. nach dem Fall, nach der Widergeburt, etc. Erffurdt, J. Singe, 1616, 12mo., reliure en soie rouge, décorée d'ornements brodés en or, tr. dor.

93. **Hortulus animae** dat is der sielen bogaert met sonderlinge neerstic heyt vernieut eñ vermeerdert, overgezet wt dē hoochduytsch door H. D. van den Houte. Antw. 1618.

Zeer merkwaardige band van oud leder met vergulden rug en platten waarop in medaillon eene afbeelding der kruisiging. De vier hoeken der beide platten afgezet met zilveren sluitstukken waarop engelenkopjes zijn gegraveerd, zilveren sloten waarop bijbelsche voorstellingen en twee zilveren plaquets, met dezelfde engelenkopjes, waaraan zilveren ringen. De snee is verguld en versierd. Eenige wormgaatjes in den band.

No. 93. HORTUS ANIMAE. ANTW. 1618.

Grand. nat. 164 mM.

No. 92. NEANDER, MENSCHENSPIEGEL. ERFFURDT, 1616.

Grand. nat. 129 mM.

No. 95. Bible. Amsterdam, 1664.

Hauteur de la tranche 263 mM.

94. Reliure du XVIIe siècle. In-8, s. l. n. d. (vers 1630), velours rouge, plats recouverts d'une originale broderie en acier et cuivre rouge, tr. ciselée et peinte.

Curieuse reliure d'une élégante décoration : elle renferme un livre d'heures incomplet des premiers et derniers feuillets.

95. **BIBLIA,** dat is de gantsche Schrifture, vervattende alle de Canonycke boecken des Ouden en des Nieuwen Testaments. Amsteldam, P. Aertz van Ravesteyn, 1664, in-fol., titre gravé et cartes, mar. rouge, plats entièrement recouverts d'une riche dorure à petits fers au pointillé, avec entrelacs, tr. dor., ciselée et peinte, cordons en soie verte. (*Magnus*).

Exemplaire revêtu d'une somptueuse reliure dont *la tranche ciselée et peinte des 3 côtés, offre une serie de fleurs en larges guirlandes entremêlées de personnages et d'animaux (cygnes, paons, oiseaux exotiques de tons variés), d'une grande richesse de couleurs et d'un bel effet décoratif.*

Ce travail fut exécuté en 1670, par le célèbre relieur hollandais **Magnus;** celui-ci offrit cette œuvre de maitrise à sa femme, comme cadeau de noces, ainsi que le marque la pièce de vers, en forme d'épithalame, écrite et ornementée par le donateur, qui figure sur la garde du livre :

Albertus Magnus getrouwt met Maria Claes Vis Dochter A°. 1670 den 30 September.
Dees gift, Eerwaarde Helft, vervat des menschen val
uijt 't Hemelsch Paradijs, in 't Aerdsche tranendal.... etc. etc.

96. **Poetae Graeci** principes, ed. *H. Stephanus*. Parisiis, H. Stephanus, 1566. folio. maroquin rouge, fil., dos orné, tr. dor. Avec l'étiquette : Relié par **Derome** le jeune.

97. La Bible. Charenton, 1652. mar., dos et plats ornés, tr. dor.

98. Le Nouveau Testament. Charenton, 1658. maroquin, dos et plats ornés, tr. dor, fermoirs.

99. Prières (?) en langue hébraïque. Manuscrit sur vélin, le titre *en couleurs*, mes. *haut.* 46, *larg.* 35. Reliure en tortue, avec des fermoirs et des charnières en argent. *Jolie pièce.*

100. **Nakatenus, W.,** Himmlisch Palm-Gärtlein .... mit Tagzeiten, Litaneyen, Gebettern u. s. w. 8ter Truck. Cöllen, 1715.

Reliure en veau avec fermoirs en argent filigrane. Beau travail, légèrement endommagé.

101. Een bandje in zwart haaienvel, (80 × 50) met zilveren slootjes en zilveren sluitingsstift.

102. Perkamenten band, op de beide platten met dubbele gouden fileten; in het midden, in ornement, het beeld der gerechtigheid. Op het voorplat in gouden letters : No. 200. G. Brest. Ao. 1724. Ao. 1725. fol.

103. **Biblia** d. i. de gantsche H. S. Amst. 1724. De psalmen Davids. Amst. 1725. 1 bd. 8vo.

Gebonden in zwart haaienvel met zware zilveren sloten; op voor- en achterplat ieder vier zilveren hoeken.

104. Lampe, F. A., Het heylige bruydt-cieraat der bruylofts-gasten des lams. Amst. 1729. M. titelpl.

Rood marokkijnen band met plat- en rugversieringen, verg. op sneê.

104*a*. Wolff, C., Kort begrip der grondbeginzelen van alle de mathematische weetenschappen.... U. h. Hoog Duits d. A. F. Marci. Het eerste deel. Amst., v. Waesberge, 1745. 2 dln. 1 bd.

Eigenaardige oud-Hollandsche band in rood marokko met groen mozaïek. In het midden op rood marokkoveld op het voorplat: Vernuft en vlijt; op het achterplat: 17 $\frac{5\ M}{12\ D}$ 84; v. o. S.

105. Nederduytse Bijbel, d. i. het O. en N. Test. na de oversetting v. Luther. Amst. 1750. plein veau rouge, richement dor. s. les plats et sur le dos. tr. dor. Au centre des deux plats: „Maria Müller 1769."

106. Langendijk, P., De graven van Holland. Haarlem, 1745. 2 dln. M. titelpl. en portrn. 1 led. bd. 4to.

Fraai specimen van oud-Nederlandschen band.

107. Vlieg, C., De val van Adam, in 3 boeken, en de bekeering van Saulus, dichtkundig beschreven. 's-Grav. 1765. 4to.

Rood marokkijnen band met gouden versieringen op de platten, verg. op sneê. Achterplat beschadigd.

108. **v. Eibergen, P. S.,** Lierzang, Mej. Anna Vincenten, weduwe van.... Gerard Elink, ter gelegenheid van het op den 15en Nov. 1766 ten haer Ed. huize vieren des 50jaerigen bruiloftsfeests van.. . Vincent Roskam en Anna van den Bergh te Amsteldam toegezongen. — **H. Elink,** Ter goude bruilofte van V. Roskam enz..... gevierd ten onzen huyse, 15 Nov. 1766. — **Id.,** Op het 50jarigen huuwlyksfeest van Joh. Boelen en Al^a Corn^a v. d. Broek.... 1 Dec. 1783 binnen Amsterdam. Fraai calligraphisch handschr. 32 blz.

Gebonden in zeer eigenaardigen rood marokkijnen band, op de beide platten en op den rug rijke goudversieringen en fileten. In de hoeken van vóór- en achterplat zeer curieuse sluitstukken, waarbij de Hollandsche „gauloiserie" om het hoekje gluurt. De „Gratis"-voorstellingen daarop aangegeven duiden aan dat de opvattingen van onze voorvaderen dikwijls van de onze verschilden.

109. Aan mijne jonge vriendin of zedelijke brieven ter verbetering van het hart. Middelb. 1790. Dl. III.

Groen marokko band met gouden platversieringen. In het midden op een rood marokko veld, een duif.

110. d'Erve Stichters Almanach op 't jaar... 1790. Amst. 1790. kl. 8vo.

Curieus bandje in zwart haaienvel met zilveren slot waarop en relief het monogram der O. I. Comp., kamer D(elfzijl?) Op beide platten in het midden een zilveren plaatje waarop en relief een zeilend schip. Een zilveren stift dient als sluiting. Als vulling zes blaadjes ivoorpapier.

111. Het N. Test. Amst., Ned. Bijbel-Comp. 1818. — Het boek der Psalmen en gezangen. Amst., id. 1836. 1 led. bd.

Band met sloten, op de vier sluitstukken de vier elementen gegraveerd. Op voor- en achterplat vier hoeken waarop verschillende figuren gegraveerd.

Reliures armoriées.

112. **Euripides,** Tragoediae. Gr. et Latin. Paris, P. Stephanus, 1602. fort volume. 4to. maroquin brun, aux armes de Louis XIII, frappées au milieu d'un semis de fleurs de lis et d'L couronnés, dor. s. tr. (Voir Guigard, Armorial, 2e éd. p. 24).

113. Topographie des Saints, où l'on rapporte les lieux devenus célebres par la naissance, la demeure, etc. des Saints. Paris, 1707. maroquin olive, des orné, tr. dor. aux armes de Louis XV.

114. **Calendario** per l'anno 1821. Napoli, 1821. pet. in-12mo. relié plein maroquin vert à long grain, plats entièrement couverts d'ornements dorés : Filet grec, personnages, lions, fleurs de lys, rinceaux, etc. Aux armes royales de Ferdinand I, couronnées et entourées de colliers, petits fermoirs en argent, tr. dor.

Très belle et très fraiche reliure de l'époque, bien conservée. L'ornementation de cette reliure est d'une grâce parfaite et remarquable par sa richesse.

115. **Sixti III** pont. max. Liber de divitiis, ejusdem liber de malis doctoribus, de castitate, etc. Romae, I. de Angelis, 1573. vieux maroquin rouge, double fil., tr. dor. Aux armes de Gregoire XIII.

116. **Martyre** des chrétiens sous les Empereurs Romains. Suite se composant d'un frontispice et de 31 gravures du 17e siècle, d'origine italienne. folio. vieux maroquin rouge, aux armes de Clement XI, pape.

117. Le divote meditazioni della institutione dell' Eucaristico Sacramento, etc. Opera del... Onorio dell' Assunta. Roma, 1704, maroquin rouge, dos et plats ornés, tr. dor., aux armes de Clement XI, pape.

118. **de Sousa de Macedo, A.,** Lusitania liberata ab injusto Castellanorum dominio ; restituta .... principi Ioani. IV. Londini, 1645. Avec beau titre gravé, portrait et 6 belles planches gravées par *J. Droeshout.* folio.

Bel exemplaire en veau brun, le dos et les plats semés de fleur de lis, avec les armoiries du „Collegium Grassineum," tr. dor. De la bibliothèque *Salva.*

119. Aristotelis Vera de rationalis animae immortalitate. Romae, 1632. 12mo. vél., dos et plats ornés, tr. dor. Aux armes d'un amateur ecclésiastique, pas décrites par Guigard.

120. **Fiamma, G.,** Discorsi sopra l'Epistole. e'vangeli di tutto l'anno. Venetia, F. de' Franceschi Senesi, 1574. 4to. vieux maroquin rouge, dos orné, dent., aux armes.

121. Avis d'une mere à son fils, et à sa fille. 3e éd. Paris, 1734, veau, aux armes de J. A. Joyeuse, brigadier des armées du Roi, puis colonel des grenadiers de France.

122. **Otter,** Voyage en Turquie et en Perse. Avec une relation des expéditions de Tahmas Kouli-Khan. Paris, 1748. 2 vol. veau, dos orné, fil.

Reliure aux armes de *Louis-François-Armand du Plessis de Wignerot, duc de Richelieu.*

123. Palafox y Mendoza, J. de, Carta al S. Pont. Inocencio X. Trad. del Latin. Madrid, 1768. Avec portrait. 4to. maroquin rouge, dent., tr. dor., aux armes.

124. Quillet, C., La callipédie, ou la manière d'avoir de beaux enfans. Poëme didactique, traduction libre en vers françois, Amst. 1774. 8vo. veau, aux armes.

125. **Reglamento** y aranceles reales para el comercio libre de España a Indias de 12de Octubre de 1778. Madrid, (1798), 4to. maroquin rouge, tr. dor. aux armes.

Ex-Libris.

126. **Bücherzeichen** (Ex-libris) des XV. u. XVI. Jahrhunderts von Burgmair, Beham, Virgil Solis, Jost Amman u. A. herausg. v. Fr. Warnecke. Berl. 1894. 5 vol. Av. 100 planches. pet. in-4to. *Quelques volumes sont épuisés.*

127. **Warnecke, F.,** Die deutschen Bücherzeichen. Ex-libris von ihrem Ursprunge bis zur Gegenwart. Berlin, 1890. Av. front. p. Doepler, 21 illustr. dans le texte et 26 planches (72 sujets). gr. in-8vo.

128. **Jardère, H.,** Ex-libris ana. Notices historiques et critiques sur les ex-libris français depuis leur apparition jusqu'à 1895. Paris, (1895). Av. front. et 32 planches gravées. gr. in-8vo.

Tiré à 400 exx. *Epuisé.*

129. **Fincham, H. W.,** Artists and engravers of British and American book-plates. A book of reference for book-plate and print collectors. Lond. 1897. Av. pl. cont. 74 ex-libris. toile, n. r. 4to.

130. Vinycomb, J., On the processes for the production of ex-libris (book-plates). Lond. 1894. Av. un grand nombre de reproductions d'ex-libris. toile.

131. **Fagan, L.,** Collectors' marks. Lond. 1883. Av. portr. et 668 marques. vél. pet. in-4to. *Très rare.*

132. **Ex-libris,** Nederl., Fransche, Engelsche en Duitsche uit de 18e en 19e eeuw; eenige zegel-afdrukken in lak. Tez. 80 stuks.

Vele dubbelen, enkele beschadigd.

133. —— meerendeels der vorige eeuw. 27 sts. waarvan 17 verschillende.

I. Zanardi; T. Cerutti; J. Maximilianus; Ch. de Selby; F. Durand; L. Passalaqua; D. Haliburton etc.

Invention et Histoire de l'Imprimerie.

133*a*. Keinz, Fr., Die Wasserzeichen des XIV. Jahrh. in Handschriften der K. bayer. Hof- und Staatsbibliothek. München, 1896. Av. 38 pl. (368 marques). 4to.

134. Lacroix, P., Ed. Tournier et F. Seré, Histoire de l'imprimerie et des arts et professions qui se rattachent à la typographie (calligraphie, enluminure, librairie etc.). Paris, 1852. Av. ill. gr. in-8vo.

135. **Falkenstein, K.,** Geschichte der Buchdruckerkunst. Leipz. 1840. Av. figg., planches, facsim. etc. etc. d. rel. fol.

136. Blades, W., The Pentateuch of printing; with a chapter on judges. Chicago, 1891. Av. portr., facsim. etc. toile. pet. in-4to.

137. (Marchand, Pr.), Histoire de l'origine et des premiers progrès de l'imprimerie. la Haye, 1740. Av. front. vél. 4to.

138. Daunou, Analyse des opinions diverses sur l'origine de l'imprimerie. Paris, 1803. d. veau.

139. **Paeile, Ch.,** Essai histor. et crit. sur l'invention de l'imprimerie. Paris, 1859. Av. 1 facsim. d. veau. 4to. *Bel ex. sur grand papier.*

140. Schoepflin, J. D., Vindiciae typographicae. Argent. 1760. Av. 7 pl. d. veau. 4to.

141. Meerman, G., Origines typographicae. H. C. 1765. 2 tom. Av. portr. et pl. de facs. 1 vol. d. veau. 4to.

142. —— Uitvinding d. boekdrukkunst, m. voorrede en aant. v. H. Gockinga. Hierachter .... ene lijst der boeken in de Nederl. gedrukt vóór 1500, d. J. Visser. Amst. 1767. h. led. onafgesn. 4to.

143. **Invention de l'Imprimerie. — Correspondance,** en grande partie. originale entre *G. Meerman* à Rotterdam et *C. Ducarel* à Londres, 1760 - 65. Plus de 40 pièces. fol. et 4to.

Correspondance inédite des années dans lesquelles Meerman écrivait ses *„Origines typographicae.* Dans la lettre de 29 août 1765 il informe son ami que le livre est prêt. Très intéressant pour l'histoire du problème de l'invention de l'imprimerie.

144. Koning, J., Oorsprong, uitvinding enz. der boekdrukkunst. Haarl. 1816. M. facs. h. led. onafgesn.

145. Lichtenberger, J. F., Histoire de l'invention de l'imprimerie pour servir à la défense de Strasbourg. Strasb. 1825. Av. 1 portr. et 8 pl. cart.

146. Wetter, J., Krit. Geschichte d. Erfindung d. Buchdruckerkunst durch Joh. Gutenberg. Mainz, 1836. Av. Atlas de 13 pl. fol.

147. **Winaricky, Ch.,** Jean Gutenberg, né en 1412 à Kuttenberg en Bohême, Bachelier ès arts à l'Université de Prague, promu le 18 nov. 1445, inventeur de l'imprimerie à Mayence en 1450. Essay historique et critique, trad. du MS. Allemand par J. de Carro. Brux. 1847. vél.

Exemplaire sur peau de vélin.

148. **Dingelstedt, Fr.,** Jean Gutenberg, premier maître-imprimeur; ses faits et discours les plus dignes d'admiration et sa mort. Trad. de l'Allemand p. G. Reviliod. Genève, 1858. Av. 6 eaux-fortes p. *A. Gandon.* toile, n. r. gr. in-8vo.

149. de Laborde, L., Débuts de l'imprimerie à Strassbourg. Paris, 1840. Av. 3 pl. gr. in-8vo.

150. **de Vries, A.,** Eclaircissemens sur l'histoire de l'invention de l'imprimerie, trad. du Holland. p. J. J. F. Noordziek. La H. 1843. d. chagr., toile s. l. plats, tr. dor. gr. in-folio.

Edition in-fol. tirée à 8 exx.

151. —— Arguments des Allemands en faveur de leur prétention à l'invention, trad. p. J. J. F. Noordziek. La H. 1845. d. chagr. toile s. l. plats, tr. dor. gr. in-folio.

Edition in-fol. tirée à 8 exx.

152. —— Brief aan A. D. Schinkel over Guichard's Notice s. le Speculum humanae salvationis. 's-Grav. 1841. h. led. linn. op plat, v. o. s. 4to.

Slechts 8 exx. werden in dit formaat en met roode randversieringen gedrukt.

153. v. d. Linde, A., De Costerlegende. ('s-Grav.) 1870. kl. 8vo.

Oorspronkelijke uitgave zooals zij in „de Spectator," Dec. 1869, Mei 1870, verscheen. *Zeldzaam.*

154. —— De Haarlemsche Costerlegende wetenschappelijk onderzocht. 2e uitg. 's-Grav. 1870.

155. —— The Haarlem legend of the invention of printing by Coster. From te Dutch by J. H. Hessels. Lond. 1871.

156. Hessels, J. H., Haarlem de geboorteplaats der boekdrukkunst, niet Mainz. Haarl. 1888. gr. 8vo.

157. **Cicero, M. T.,** Officiae Ciceronis leerende wat yeghelijck in allen staten behoort te doen .... Nu eerst vertaalt in nederl. spraken d. D. Coornhert. Haerl. 1561. h. led. kl. 8vo.

Zeer zeldzaam. In de opdracht aan: den Burghermeesteren enz. van Haerlem o. a. de volgende woorden: *My is menichmael in goeder trouwen gheseydt .... dat de nutte conste vā Boecprinten alder eerst alhier binnen Haerlem gheuonden is* enz. Vendu *fl.* 105.— à la vente Enschedé.

158. Junius, H., Batavia in qua praeter gentis et insulae antiquitates origines etc. Lugd. Bat., ex off. Plantin., 1588. hrn. 4to.

Oud-perkamenten band met gouden rand- en middenversieringen, gefigureerd-verg. op snee. Op het voorplat de letters L. S. F. en het jaartal 1597. De eerste verspreider van de Coster-Legende. Eerste druk.

Histoire des imprimeurs.

159. **Ledeboer, A. M.,** De boekdrukkers, boekverkoopers en uitgevers in N. Nederland tot den aanvang der 19e eeuw. Eene proeve. Dev. 1872. h. led., kop verguld. 4to. *Niet in den handel.*

160. —— Hetzelfde werk. cart. 4to.

160*a*. —— Alfabetische lijst der boekdrukkers, boekverkoopers en uitgevers in N. Nederland tot den aanvang der 19e eeuw. M. chronologisch register. Utr. 1876, 77. 2 dln. h. led., kop verguld. 4to.

Hierbij de correspondentie tusschen Dr. Wap en den uitgever Beijers, en anderen over een huldeblijk aan Dr. Ledeboer bij zijne 80ste geboortedagsverjaring.

161. **LEDEBOER, A. M.,** Alfabetische lijst der boekdrukkers, boekverkoopers en uitgevers in N. Nederland tot den aanvang der 19e eeuw. Utr. 1876.

UNIEK EXEMPLAAR. Iedere naam is op een vel wit papier geplakt, zoodat het werk (1 deel 4to) *uitgedijd is tot 21 deelen kl. fol.* gebonden met breeden led. rug en breede led. hoeken. De heer J. L. Beijers, ná den schrijver, eigenaar van dit exemplaar, plakte hierin menig uitknipsel uit het Nieuwsblad voor den Boekhandel, brieven enz. van reeds bestaande en nieuwe firma's, familieberichten van boekverkoopers enz. enz.

162. Olthoff, F., De boekdrukkers, boekverkoopers in Antwerpen tot op onze dagen. Antw. 1891. M. portr., boekdrukkersmerken enz. 4to.

163. **van Havre, G.,** Marques typographiques des imprimeurs et libraires Anversois. Antw. 1883, 84. 2 vol. Av. de nombr. marques. *Ex. sur papier fort.*

164. v. d. Meersch, P. C. Recherches s. la vie et travaux des imprimeurs Belges et Néerlandais établis à l'étranger. Gand, 1856.

Tome I (seul publié) Av. marques d'imprimeurs.

165. de Decker, A., Eenige Antwerpsche drukkers in den vreemde. Biobibliographische schetsen. Antw. 1881.

Bleys. — v. Ravelingen. — v. Waesberghe. — Silvius enz. enz. M. drukkersmerken.

166. **Gilliodts de Seueren, J.,** L'oeuvre de Jean Brito prototypographe brugeois. Etude critique pour servir d'introduction à l'histoire de l'ancienne corporation des librairiers et imprimeurs de Bruges. Bruges, 1897. Avec facsimilés. gr. in-8vo.

Dans cet ouvrage, rempli de renseignements curieux et de doctes recherches, l'auteur cherche à prouver que Jean Brito aurait imprimé avant 1446 à Bruges, avec des caractères mobiles de fonte, et qu'ainsi c'est à tort que l'invention soit attribuée à Gutenberg ou à Coster.

Tirage à part, en 36 exemplaires des Annales de la société d'Emulation pour l'étude de l'histoire et de la Flandre, et *épuisé*.

167. Holtrop, J. W., Thierry Martens d'Alost. Etude bibliogr. La H. 1867.

168. **Hugo Jansz. v. Woerden.** — Verkoopacte van een huis met Claes Jansz Solnus (?) „boecvercopers in *den haech*" aan Arent Adriaensz., „appoteker", 16 April, 1526.

Origineele acte, het laatste levensteeken van Amsterdams eerste boekdrukker, geteekend: Huuch Jansz.

169. Plantin, Chr., Correspondance, (1558—1572), publ. p. M. Rooses. Antw. 1883, 85. Tome I, II.

Tiré à un nombre restreint d'exx.; ex. sur papier fort.

170. Certificats délivrés aux imprimeurs des Pays-Bas par Chr. Plantin et autres documents se rapportant à la charge du prototypographie, publ. p. Ph. Rombouts, Antw. 1881.

Tiré à petit nombre.

171. **Rooses, Max,** Christophe Plantin, imprimeur Anversois. Anvers, 1880. veau. fol. *Epuisé.*

Ouvrage d'une exécution supérieurs orné de cent belles planches hors texte qui représentent des personnes remarquables pour l'histoire des presses. Plantiniennes, des frontispices, des planches etc. des plus belles éditions, et de nombreuses figures dans le texte.

Superbe exemplaire relié *sur onglets* dans une belle reliure en plein veau marbré avec fers speciaux, doubles filures et dentelles intérieures, tranches dorées. Sur les plats la marque d'imprimeur de Plantin. Magnifique reliure de Claessens, dans une boite.

172. Rosseels, E., Het huis van Chr. Plantijn. Antw. 1886. M. 20 phototypiën.

173. Degeorge, L., La maison Plantin à Anvers. Monographie complète de cette imprimerie aux 16e et 17e siècles. 2e éd. augm. d'une liste chronolog. des ouvrages impr. par Plantin à Anvers de 1555 à 1589. Brux. 1878. Av. portr., tableau généalog. etc. etc.

174. Ledeboer, A. M., Het geslacht van Waesberghe. 2e uitg. 's-Grav. 1869. M. portr. en drukkersmerken. gr. 8vo. *Uitverkocht.*

174*a*. —— Hetz. werk. 's-Grav. 1859. M. portr.

175. Verreyt, Ch. C. V., Het geslacht Schaeffer, later Scheffer enz. te 's-Hertogenbosch, 1541—1796. 's-Grav. 1888. M. wapen en drukkersmerken.

176. Baudet, P. J. H., Leven en werken van W. J. Blaeu. Utr. 1871. M. portr. en Naschrift. 2 dln.

177. Jacob, J. L. C., Geslacht en drukwerken van H. Schinckel. 1843. — Soutendam, Iets over H. Schinckel. 1866. Jacob, Bon. en Abr. Elzevier. 1841. — M. Rooses, Plantijn en de Plantijnsche drukkerij. 1877. Catalogue Caxton-celebration. 1877. enz. 7 sts.

178. (Renouard, A. A.), Alde l'ancien et Henri Estienne. 1838. — (J. F. Adry), Notice s. l. imprimeurs de la famille des Elzévirs. 1806.— Ch. Nodier, Des auteurs du 16e siècle qu'il convient de réimprimer. 1835. Champollion Figeac, Not. s. le cabinet des chartes et diplomes de l'histoire de France. 1827. — Id., Fragment inédit relatif à l'histoire de Charlemagne. 1836. Av. facs. — E. Dolet, Cantique sur sa consolation etc. Réimpression de l'edition de 1546. — Cotton des Houssayes, Des devoirs et des qualités du bibliothécaire. 1857. — Ens. 7 pièces. 1 vol. d. veau.

179. Götze, L., Aeltere Geschichte d. Buchdruckerkunst in Magdeburg. Abtl. I. Die Drucker d. XV. Jahrh. Magdeb. 1872. Av. 5 pl. de facsim.

180. Haszler, K. D., Die Buchdrucker-Geschichte Ulms. Ulm, 1840. Av. pl. et facsim. cart. 4to. *Légèrement taché d'eau.*

181. Rudolphi, E. C., Die Buchdrucker-Familie Froschauer in Zürich, 1521—1595. Verzeichniss der aus ihrer Offizin hervorgegangenen Druckwerke. Zürich, 1869.

182. Stockmeijer, I., u. B. Reber, Beitr. zur Basler Buchdruckergeschichte. Basel, 1840. Av. marques d'imprimeurs. gr. in-8vo.

183. de la Bouralière, A., Les débuts de l'imprimerie à Poitiers, 1479—1515. Nouveaux documents sur les débuts etc. Paris, 1893, 94. 2 vol. gr. in-8vo.

184. Jadart, H., Les débuts de l'imprimerie à Reims et les marques des premiers imprimeurs, 1550—1650. Reims, 1894. Av. facs. et marques.

185. Porcher, R., Notice s. l. imprimeurs et libraires Blésois du XVIe au XIXe siècle. 2e éd. Blois, 1895. Av. facs. de titres etc.

Tiré à 50 exx., dont 25 seulement mis dans le commerce.

186. Pouy, F., Recherches histor. s. l'imprimerie et la librairie à Amiens. Av. une description de livres divers impr. dans cette ville. Amiens, 1861. *Tiré à 120 exx.*

187. **W. MORRIS.** — **Vallance, A.,** The art of William Morris. A record, with reproductions from designs and fabrics printed in the colours of the originals, *examples of the type and ornements used*

at the Kelmscott Press and many other illustrations. Also a classified bibliography by Temple Scott. London, Chiswick Press, 1897. folio. cart., n. r.

Superbe volume, digne du grand artiste. Bien imprimé, sur beau papier, et orné de nombreuses lettres initiales, vignettes etc. faites par Morris pour sa „Kelmscott Press". En outre il contient un beau portrait, sur Japon, plusieurs planches repróduisant *des vitraux* et enfin 40 planches *finement coloriées*, donnant les superbes dessins pour du papier peint, de la tapisserie, des tapis, etc. etc.

Tiré à 220 exemplaires, épuisé et devenu rare.

188. Née de la Rochelle, J. Fr., Recherches hist. et crit. s. l'établissement de l'art typograph. en Espagne et en Portugal pend. le 15e siècle. Par. 1830. *Tiré à 350 exx.*

189. Roberts, W., Printers' marks. A chapter in the history of typography. Lond. 1893. Av. de nombr. marques d'imprimeurs. toile.

190. Heichen, P., Die Drucker- u. Verleger Zeichen der Gegenwart. Mit Voranstellung einiger wichtigen älteren Drucker-Signete. Berl. 1892. Av. 393 figg. sur 28 pl. cart. 4to. obl.

Bibliographie.

192. **Stevens, H.,** Photo-bibliography or a word on printed card-catalogues of old, rare, beautiful and costly books and how to make them on a cooperative system, and two words on the establishment of a central bibliogr. bureau or clearing-house for librarians. Lond. 1878. Av. front. et reproductions des titres de Smith, Historie of Virginia, et de Lopez, India. 12mo. toile, tête dor. *Très rare.*

Pas dans le commerce.

193. Osmont, J. B. L., Dictionnaire typograph., histor. et crit. des livres rares, singuliers, estimés et recherchés. Paris, 1768. 2 vol. vél.

194. Drujon, F., Catalogue des ouvrages, écrits et dessins de toute nature poursuivis, supprimés ou condamnés, 1814—1877. Paris, 1878. gr. in-8vo.

195. **Barbier, A. A.,** Dictionnaire des ouvrages anonymes. 3e éd., revue et augm. p. O. Barbier, R. et P. Billard. Paris, 1882. 4 vol. gr. in-8vo.

196. **Quérard, J. M.,** Supercheries littéraires dévoilées. Av. une table génér. des noms réels des écrivains anonymes ou pseudon. Par. 1872. 4 tom. 8 vol. gr. in-8vo.

197. J(anssonius) ab Almeloveen, Th., Bibliotheca promissa et latens Huic subjung. G. H. Velschii De scriptis suis ineditis epistolae. Gaudae, 1688. vél. pet. in-8vo. *Rare.*

Bibliographie curieuse de livres promis mais non parus ou pas achevés.

198. Drujon, F., Essai bibliograph. sur la destruction volontaire des livres, ou bibliolytie. Par. 1889. gr. in-8vo. *Tiré à 256 exx.*

199. **Alès, A.,** Bibliothèque liturgique. Description des livres de liturgie imprimés aux XVe et XVIe siècles, faisant partie de la bibliothèque de S. A. R. Ch. L. de Bourbon. Avec Supplément. Paris, 1878—84. 2 vol. gr. in-8vo.

Bibliographie de beaucoup de valeur. Tiré à 150 exx.

200. **Gelli, J.,** Bibliografia generale della scherma, con note critiche, biografiche en storiche. Firenze, 1890. Av. 24 portr. gr. in-8vo.

Bibliographie étendue (en langues ital. et française) des livres sur l'escrime de tous les pays.

201. **Vicaire, G.,** Bibliographie gastronomique. Av. une préface de P. Ginisty. Paris, 1890. Av. facs. gr. in-8vo.

Un des exemplaires, tirés sur papier de Hollande.

202. **Vinet, E.,** Bibliographie méthodique et raisonné des beaux-arts. Paris, 1874—77. Livr. 1 et 2. gr. in-8vo. br., n. r. *Rare.*

Tout ce qui a paru. Exemplaire sur grand papier fort.

203. Mulder Bosgoed, D., Bibliotheca ichthyologica et piscatoria. Catalogus van boeken enz. over visschen. Haarl. 1873. carton.

204. —— Proeve van eene ichthyol. bibliographie. Haarl. 1871. h. linn.

205. Bragge, W., Bibliotheca Nicotiana; a first catalogue of books about tobacco. S. l. 1874. cart. *Privately printed.*

Ex. interfolié, avec une lettre ms. de l'auteur.

206. Dumercy, Ch., Bibliographie de la papeterie. Brux. 1888. gr. in-8vo. *Tirage à part à 103 exx.*

207. *Catalogues de thèses.* — Théologie, 1650—1866 (Pays-Bas, Allemagne, Suède) (env. 15000 numéros). Amst., Fred. Muller, 1853—68. 3 vol. — Jurisprudence, 1600—1866 (Pays-Bas, Allemagne, Suède) (10148 nos). Amst., Fred. Muller, 1867. — Id., 1700—1898 (Pays-Bas) (1878 nos), Leide, Burgersdijk en Niermans, etc. etc.

Bibliographie des Incunables.

208. **Madden, J. P. A.,** Lettres d'un bibliographe. Paris, 1868—86. 6 vol. Av. facs. gr. in-8vo. et 2 Atlas de planches. 4to.

Surtout intéressant pour l'étude des Incunables. Contient également: Essai s. l'origine de l'Imitation; Essai s. l'origine de l'imprimerie de Paris.

209. —— Même ouvrage. Série I—III. Av. facs. gr. in-8vo.

210. Pelléchet, M., Quelques alphabets d'imprimeurs au XVe siècle. (Cologne, Trèves, Metz, Vienne). Paris, 1896. gr. in-8vo.

211. **Weigel, F. O.,** u. **A. Zestermann,** Die Anfänge der Druckerkunst in Bild und Schrift. Leipg. 1866. 2 vol. Av. 145 facsim. et de nombr. grav. s. bois dans le texte. d. mar. rouge, tête dorée. fol. *Très bel exemplaire.*

212. **Sotheby S.** and **S. L.**, Principia typographica. The block-books or xylographic delineations of scripture history issued in Holland, Flanders and Germany during the XVth century, exemplified and considered in connexion with the origin of printing, to which is added an attempt to elucidate the character of the paper-marks of the period. Lond. 1858. 3 vol. Av. de nombr. facsim. et figg. d. chagr. ébarbé. fol. *Bel ex.*

213. **Facsimiles** from early printed books in the British-Museum; selected pages from representative specimens of the early printed books of Germany, Italy, France, Holland and England, exhibited in the King's library. Lond. 1897. Fn portef. fol.

32 planches avec 36 facsim. d'après les anciennes gravures sur bois.

214. **Bodemann, E.,** Xylograph. u. typograph. Incunabeln d. K. Oeffentl. Bibliothek zu Hannover. Hann. 1866. Av. 41 pl. de facs. et 19 de filigranes. cart. gr. in-4to.

215. **Holtrop, J. W.,** Monumens typographiques des Pays-Bas au XVe siècle. Collection de facsimilés d'après les originaux, conservés à la Biblioth. Royale de la Haye et ailleurs. La Haye, 1868. Av. 133 pl. facsim. et une carte topo-typographique. d. veau. fol.

Tiré à 200 exemplaires.

216. **Duff, E. G.,** Early English Printing. A series of facsimiles of all the types used in England during the XVth century, with some of those used in the printing of English books abroad. With an introduction. London, 1896. Avec 40 planches phototypiques. En port. pet. in-fol.

Cet ouvragé fait pour les incunables anglais ce que Holtrop a fait en 1868 pour les éditions néerlandaises du 15e siècle.
Tiré à 300 exemplaires.

217. Mattaire, M., Annales typographici ab artis inventae origine ad ann. 1500. — Id. ab anno 1500 ad ann. 1536. H. C. 1719—22. Ens. 3 vol. Av. front. d. rel. 4to.

218. **Hain, L.,** Repertorium bibliographicum in quo libri omnes ab arte typograph. inventa usque ad annum 1500 typis expr. recensentur. Stuttg. 1826—38. 4 vol. d. veau, n. r.

Bel ex. de l'édition *originale* sur papier fort.

219. **Proctor, R.,** An index to the early printed books in the British Museum: from the invention of printing to the year 1500. With notes of those in the Bodleyan library. London, 1898. fort vol. in-4to. d. mar., tête dorée. *Bel ex.*

Germany. — Italy. — Switzerland. — France. — Holland. — Austria-Hungary. — Spain. — England. — Denmark. — Sweden. — Portugal. — Montenegro. — Index.

220. Holtrop, J. W., Catalogus librorum saeculo XV° impressorum quot-quot in Bibliotheca Regia Hagana asservantur. H. C. 1856.

221. **Maignien, E.,** Catalogue des incunables de la bibliothèque municipale de Grenoble. Macon, 1899. Av. 3 pl. gr. in-8vo. br.

Description bibliographique d'une riche collection se composant de 614 incunables.

222. Fischer, G., Beschreibung einiger typographischen Seltenheiten, etc. Mainz etc. 1800—04. 6 vol. Av. pl. d. veau.

223. Klemm, H., Beschreibender Catalog des bibliographischen Museums von H. Klemm. Dresden, 1884.

Musée composé de plus de 1000 MSS. et livres imprimés des 15e et 16e siècles.

224. Catalogue d'un marchand libraire du 15e siècle, tenant boutique à Tours, publ. p. A. Chereau. Par. 1868. pet. in-8vo.

Tiré à 300 exemplaires.

225. **Campbell, M. F. A. G.,** Annales de la typographie néerland. au XVe siècle. Av. 4 Suppl. La Haye, 1874—91. 5 vol. gr. in-8vo.

Bibliographie néerlandaise.

226. **Bibliographische Adversaria.** 's-Grav., Mart. Nijhoff, 1873—94. 1e Reeks. 5 dln.; 2e Reeks Dl. I. Te samen 6 dln. kl. 8vo.

Zeer fraai exemplaar in keurige half kalfsled. bdn., onafgesn. met breede hoeken. Alles wat verscheen.

227. **Bibliotheca Belgica.** Bibliographie générale des Pays Bas, par le bibliothécaire en chef et les conservateurs de la bibliothèque de l'université de Gand (Ferd. Vanderhaeghen, Th. I. J. Arnold, Vandenberghe). Gand, 187 —99. Livr. 1—147. pet. in-8vo. (*fl* 147.—).

Les titres des livr. 1—104 ont été classifiés en ordre alphabétique et mis dans 27 boîtes, en forme de livres, reliure demi chagr. noir, titres sur le dos. *Bel ex.*

228. **Bijdragen** tot eene Nederlandsche bibliographie, uitgeg. door het Frederik-Muller-fonds. Amst. 1884—94. Dl. I—IV, waarv. Dl. I—III. h. led.

I. *P. A. Tiele*, Land- en volkenkunde. II. *J. H. W. Unger*, Vondels werken. III. *W. P. C. Knuttel.* Nederl. kerkgeschiedenis. IV. *W. Nijhoff*, N.-Nederl. plaatsbeschrijvingen tot het einde der 18e eeuw.

229. Sepp, C., Bibliotheek van Nederlandsche kerkgeschiedschrijvers. Opgave van hetgeen Nederlanders over de geschiedenis der Christel. kerk geschreven hebben. Leid. 1886.

230. de Wind, S., Bibliotheek der Nederl. geschiedschrijvers (tot 1648). Middelb. 1835. h. led.

231. *a.* **Tiele, P. A.,** Bibliotheek van Nederl. pamfletten (tot 1702). Verz. v. Fred. Muller te Amsterdam. Amst. 1858—61. 3 dln. 4to.
b. **v. d. Wulp, J. K.,** Catalogus van tractaten, pamfletten enz. over de geschiedenis van Nederland, 1500—1713 (in de Universiteits-boekerij te Gent). Amst. 1866—68. 3 dln. gr. 4to.
c. **Knuttel, W. P. C.,** Catalogus van de pamflettenverzameling der Koninkl. Bibl. 's-Grav. 1889—95. Dl. I en II (alles wat tot heden verscheen), 1486—1688. 4 dln. 4to.
d. **Petit, L. D.,** Catalogus der pamfletten in 's Rijks-Universiteits-bibliotheek te Leiden en in de Bibliotheek Thysiana. 's-Grav. 1882—84. 2 dln. 4to.

De Nos. *a—d*, in keurige *uniforme* half wit-kalfslederen banden, onafgesneden.

232. **Rogge, H. C.,** Beschrijvende catalogus der pamflettenverzameling van de boekerij der Remonstr. kerk te Amsterdam. Amst. 1861—66. 6 stn.

233. **Tiele, P. A.,** Mémoire bibliographique s. l. journaux des navigateurs Neérlandais et s. l. anciennes édit. holland. des journaux de navigateurs étrangers. Amst. 1867. Av. facs. d. veau, n.

234. **Asher, G. M.,** Bibliographical and historical essay on the Dutch books and pamphlets relating to New-Netherland and to the Dutch West-India Company and to its possessions in Brazil, Angola etc. As also on the maps, charts etc. of N. Netherland. Amst. 1854—67. cart. 4to.

235. Nijhoff, Wetenschap, letteren en kunst in Nederland voorn. in de 19e eeuw. Bibliogr. overzicht. I. Taal en letteren. 's-Grav. 1895. linn.

236. Boele van Hensbroek, P. A. M., De beoefening der Oostersche talen in Nederland en zijne overzeesche bezittingen. 1800—1874. Bibliographisch overzicht. Leid. 1875. cart. 4to.

237. v. Someren, J. F., Essai d'une bibliographie de l'histoire spéciale de la peinture et de la gravure en Hollande et en Belgique, 1500—1875. Amst. 1882.

238. de Vries, A. G. C., De Nederlandsche emblemata. Geschiedenis en bibliographie tot de 18e eeuw. Amst. 1899. M. 9 pltn.

239. Hilman, J., Ons tooneel. Aanteekeningen en geschiedkund. overzichten; naamrol van plaatwerken en geschriften. M. alphabet. overzicht en beredeneerd register. Amst. enz. 1879—81. 3 dln. linn. gr. 8vo. *Niet in den handel.*

240. Bierens de Haan, D., Bouwstoffen voor de geschiedenis der wis- en natuurk. wetenschappen in de Nederlanden. (Amst.) 1878. M. fig. h. linn. *Niet in den handel.*

241. v. Doorninck, J. I., Bibliotheek van Nederl. anonymen en pseudonymen. 's-Grav. (1870).

242. (Van der Haeghen, F., Th. J. I. Arnold e. a.,) Bibliotheca Erasmiana. Répertoire des oeuvres d'Erasme. Grand. 1893. 2 vol. c. 4to.

243. van der Linden, A., David Joris, Bibliographie. 's-Grav. 1867.

244. Rogge, H. C., Bibliotheca Grotiana. Bibliographie der werken van H. de Groot. 's-Grav. 1883. I (éénig) gr. 8vo.

245. Museum Catsianum. Verzameling van W. C. M. de Jonge van Ellemeet, 1839—1870. Utr. 1870. linn. 4to. *Niet in den handel.*

246. —— Hetzelfde. 2e uitg. 's-Grav. 1887. cart. gr. 8vo. *Niet in den handel.*

247. Alblas, J., Bibliographie der werken van Theod. Rodenburgh. Utr. 1894.

248. **Moes, E. W.,** De Amsterdamsche boekdrukkers en uitgevers in de zestiende eeuw. Amst. 1896—99. Afl. 1—3. M. facs. enz. kl. 4to.

249. Van der Meersch, D. J., Audenaerdsche drukpers, 1479—1830. Auden. 1864. Met portr. en drukkersmerken. cart. *Slechts weinige exx. gedrukt.*

250. Vanderhaeghen, F., Bibliographie Gantoise. Recherches s. la vie et la travaux des imprimeurs de Gand, 1483—1850. Gand. 1858—62. Tome I—IV. gr. in-8vo.

1e partie: XVe et XVIe siècle; 2e partie: XVIIe siècle; Tome III: 1e partie du XVIIIe siècle; Tome IV: 2e partie du XVIIIe siècle.

251. **Rousselle, H.,** Bibliographie Montoise. Annales de l'imprimerie à Mons depuis 1580. Mons, 1858. Av. marques d'impr. gr. in-8vo.

252. **Ruelens, C., et A. de Backer,** Annales Plantiniennes, 1555—1589. Paris, 1866. Av. portr. cart. *Rare.*

253. **Catalogus** librorum officinae Lud. Elzevirii, designans libros qui tam ejus typis et impensis prodierunt, quam quorum alias copia ipsi suppetit. Amst. 1649. pet. in-8vo.

Reïmpression tirée à 100 exx. d'après l'ex. unique.

254. **Pieters, Ch.,** Annales de l'imprimerie des Elsevier ou Histoire de leur famille et de leurs éditions. 2e édit. Gand. 1858. d. rel. *Epuisé et devenu rare.*

255. **Willems, A.,** Les Elzevier. Histoire et annales typographiques. Brux. 1880. Av. armoirie, planches, facs. etc. d. veau, ébarbé, tête dorée. gr. in-8vo.

256. **Berghman, G.,** Supplément à l'ouvrage précédent. Nouvelles études s. la bibliographie Elzevirienne. Stockholm, 1897. gr. in-8vo.

257. **Rahir, E.,** Catalogue d'une collection unique de volumes imprimés par les Elzevier et divers typographes hollandais du 17e siècle. Paris, 1896. gr. in-8vo. Av. marques d'imprimeurs.

Catalogue remarquable, donnant la description de 3464 livres, imprimés par les Elzevier ou annexes à la collection Elzevirienne, tous dans la plus belle condition.

258. **Siennicki, S. J.,** Les Elzevir de la bibliothèque de l'Université imperiale de Varsovie. Varsovie, 1874. Av. 23 pl. cart.

Imprimé à un nombre très-restreint d'exemplaires. Très rare. La plupart des planches représentent des ex-libris.

259. **Bibliographie.** Kleinere geschriften en bibliographen.

Bodel Nyenhuis, Plaatsbeschryvingen. M. Vervolg. 1862—68. — Kan, Geograph. bibl. v. Ned. O. Indië. 1881. — Korndörffer, Notariaat 1875. — Id., Militair onderwijs in Ned. en Ned. O. I. 1890. — Delecourt, Recueil de lois, publ. en France et en Belgique. 1838. — Doedes, Eerste uitgaven d. schriften des N. Verb. 1872. — Arnold, Marnix' Biënkorf. 1878. — Vorsterman v. Oijen, Les van Ghelen, imprimeurs. 1883. — Capitaine, Bibl. Liègeoise du XVIe siecle. 1852. — etc. etc.

Bibliographie étrangère.

260. Wahlund, C., Ouvrages de philologie romane et textes d'ancien français faisant partie de la bibliothèque de M. Carl Wahlund à Upsal. Liste dressée d'apres le Manuel de Gaston Paris. Upsal, 1889. d. chagr. *Pas dans le commerce.*

261. Manuel du Cazinophile. Le petit-format à figures. Collection Parisienne in-18o. (vraie collection de Cazin). Paris. 1878. pet. in-8vo.

262. Asselineau. Ch., Bibliographie romantique. Catalogue anecdotique et pittoresque des éditions origin. des oeuvres de V. Hugo, A. de Vigny, Pr. Mérimée, Al. Dumas, J. Janin, Th. Gautier etc. etc. 2e éd. Paris, 1872. Av. 1 eau-forte.

263. **Jacob, P. L. (Lacroix),** Bibliographie et iconographie de tous les ouvrages de Restif de la Bretonne. Par. 1875. Av. portr. (*fl* 12.50)

264. **Lowndes, W. Th.,** The bibliographer's manual of English literature. New ed. bij H. G. Bohn. Lond. 1871. 4 vol. d. veau.

265. **Halkett, S.** and **J. Laing,** Dictionary of the anonymous and pseudonymous literature of Great Britain, incl. the works of foreigners written in or transl. into the English language. Edinb. 1882—88. 4 vol. toile. gr. in-8vo.

266. **Dickson, R.,** and **J. Ph. Edmond,** Annals of Scottish printing from the introduction of the art. in 1507 to the beginning of the 17th. century. Cambridge, 1890. toile, n. r. 4to.

Bel et savant ouvrage orné de 73 facsim.

267. **Buxton Forman, H.,** The books of William Morris described with some account of his doings in literature and in the allied crafts. Lond. 1897. Av. portr. toile, n. r., tête doreé. gr. in-8vo.

268. Pagès, L., Bibliographie Japonaise ou Catalogue des ouvrages relatifs au Japon, publiés depuis le 15e siècle. Paris. 1859. toile. 4to. *Rare.*

Catalogues de bibliothèques, de collections particulières, etc.

269. **(Petit, L. D., Th. J. I. Arnold** e. a.), Catalogus der bibliotheek van de Maatsch. d. Nederl. letterkunde te Leiden. Leid. 1887, 89, 3 dln. cart. gr. 8vo. *Uitverkocht.*

270. (Tiele, P. A.), Catalogus der bibliotheek van Joannes Thysius. Leid. 1879. gr. 8vo.

270*a*. Catalogus van de bibliotheek d. levensverzekeringmaatschappij Utrecht. Utr. 1885, 87, 90, 93 en 98. 5 dln.

271. **Bibliotheca Hulthemiana** ou Catologue méthodique de la riche et précieuse collection de livres et de manuscrits délaissés p. M. Ch. van Hulthem. (Aujourd'hui dans la Bibl. Roy. à Bruxelles). Gand, 1836—37. 6 vol. d. rel., n. r.

272. Huch, R., Die Wicksche Sammlung von Flugblättern und Zeitungsnachrichten aus dem 16. Jahrh. in der Stadtbibliothek Zürich. Zür. 1895. Av. 3 pl. 4to.

273. Sinker, R., The library of Trinity College, Cambridge. Cambr. 1891. Av. pl., facs. et figg. dans le texte. 4to. toile.

Ce livre contient e. a. une histoire de la bibliothéque, une étude sur les manuscrits et les incunables, etc. etc.

274. *Affaire-Libri.* — Collection de brochures p. Lamporecchi, Libri, Jubinal, Lacroix, Brunet e. a. sur l'accusation de vol de livrer etc. contre M. Libri, 1848—61. 8 pièces. — Deductie ter verdediginge van P. Burman tegen Chr. Saxe (sur une affaire semblable). 1763. 4to.

275. Catalogue raisonné de la bibliothèque de L. V. Ledeboer Bz. Rott. 1878. cart. gr. 8vo. *Niet in den handel.* — Verzameling Haarlem van C. Ekama, Amst. 1891. M. portr. v. *Steelink.* 4to. *Eén der 100 exx. op Holl. papier.* — Bibl. Goudanae publ. catalogus. 1798. 4to. M. hs. aanteek. enz. 5st.

De eerste catalogus bevat uitgebreide collaties over geïllustreerde galerijwerken enz.

276. Catalogus der muziekbibliotheek en der verzameling van muziekinstrumenten D. F. Scheurleur. M. Vervolg. 's-Grav. 1885, 87. 2 dln. *Slechts 112 exx. gedrukt; niet in den handel.*

276*a*. **Katalog** der freiherrl. von Lipperheide'schen Sammlung f. Köstumwissenschaft. 3e Abth. Büchersammlung. Berl. 1896. 97. Livr. 1—6. Av. de nombr. illustr. gr. in-8vo.

277. Sharman, J., The library of Mary Queen of Scots. Londr. 1889. Av. portr. toile, n. r., pet. in-4to.

278. Catalogue of the printed books, manuscripts etc. collected by Mr. Henry Huth, with collation and bibliograph. notices. Lond. 1881. 5 vol. d. veau, n. r., tête dorée. gr. in-8vo.

Seulement 150 exx. furent imprimés pour le commerce. Les notes bibliographiques font de ce catalogue un ouvrage indispensable à chaque bibliothèque.

279. Bibliotheca Heinsiana s. Catalogus librorum quos N. Heinsius collegit. Lugd. Bat. 1682. 2 tom. 1 vol. *Avec de nombreuses annotations bibliographiques manuscrites d'une main contemporaine.* vél. pet. in-8vo.

280. —— Même ouvrage. Auctio 15 Martii 1683. Lugd. Bat. 1682. 2 tom. 1 vol. vél.

281. Bibliotheca Cuperana cont. select. et rariss. in quavis facultate libros ... quos colleg. G. Cuperus. Daventr. 1717. vél. pet. in-8vo. *Avec les prix en Ms.*

282. Catalogus van een ... verzameling boeken ... nagelaaten door ... Jac. Bellamy. Utr. 1786. Catalogus B.-tentoonstelling. Utr. 1886. Vaderlandsche gezangen van Zelandus. 1782-83. (v. d. Os), Catalogus tentoonstelling Elis. Wolff en A. Deken. 1884. enz. 6 st.

283. *Catalogussen* van belangrijke boekverkoopingen in Nederland. 1859—99. 18 st. gr. 8vo en 8vo.

D. C. en J. J. v. Voorst. 1859. h. led. — A. D. Schinkel. 1864; h. led. — H. W. Tydeman, 1864. — I. J. en J. Enschedé. 1867. — „Ancienne Abbaye" d. J. W. v. Leeuwen. 1887. — A. M. Ledeboer, 1889. — L. V. Ledeboer Bz. 1891. — J. v. Vloten. 1897. — J. I. Doedes. 1898. — W. J. Royaards van den Ham. 1898. — D. Henr. de Castro Mz. 1899 enz.

284. Nodier, Ch., Description raisonnée d'une jolie collection de livres. Nouveaux mélanges tirés d'une petite bibliothèque. Précédée d'une introduction par G. Duplessis, de la vie de Ch. Nodier p. Fr. Wey etc. Paris, 1844. veau, dos doré, tr. dor.

Bel ex. avec quelques prix au crayon.

285. Catalogue d'une très-riche mais peu nombreuse collection de livres provenant de la bibliothèque de feu M. le Comte J. N. A. DE FORTSAS. 2e éd. Brux. s. d. d. chagr., non rogné. *Très rare.*

Réimpression à 200 exx. de la célèbre mystification de R. Chalon en 1840. Le catalogue *original* de cette bibliothèque, qui n'existait que dans l'esprit du spirituel Chalon, est presqu' introuvable.

286. Catalogue de la bibliothèque de R. HEREDIA. Paris, 1892—94. Partie II et IV. gr. in-8vo.

La 2e partie contient les Belles lettres et est ornée de 200 facsim. de titres etc., de livres rares Espagnols.

287. Catalogue de livres et estampes relatifs aux beaux-arts provenant de la bibliothèque de H. DESTAILLEUR, Paris, 1895. Av. portr. gr. in-8vo.

Catalogue précieux donnant la collation exacte de divers ouvrages à gravures surtout d'ornementation.

288. Catalogue de la bibliothèque B. MAGLIONE. 1894. 2 vol. (Impressions des Alde et autres imprimeurs italiens célèbres, premières éditions des oeuvres d'Arioste, Boccace, Dante, Petrarque, Tasse etc. etc.). Id. bibliothèque EUDEL. 1898. (illustré) (livres français modernes etc.) Id. bibl. D. DE SALVAING DE BOISSIEU. 1897 (bibliothèque formée dans le 17e siècle). — Id. bibl. LORTIC. 1894. 2 vol. (reliures de Lortic lui même etc.). — Ens. 8 vol. gr. in-8vo. et 8vo.

289. Catalogue de la bibliothèque de J. PICHON Paris, 1897, 98. 3 vol. gr. in-8vo.

Célèbre collection; beau catalogue orné de facsim.

290. Catalogue de la bibliothèque de ALFR. PIAT Paris, 1898, 99. 4 vol. gr. in-8vo.

Très belle collection de livres précieux, rares et curieux, surtout dans la classe des belles-lettres et sur les beaux-arts.

291. Catalogues des livres rares et précieux composant le cabinet de DE RUBLE. Par. 1899. — Id. compos. la bibliothèque de S. DE LA ROCHE LACARELLE. 1888. Av. portr. 2 vol. gr. in-8vo.

La première collection est très riche en littérature ancienne française. Le catalogue est orné d'un grand nombre de facsim. de titres.

292. **Muller, Fr.,** Magazijncatalogussen, 1855—98. 25 sts.

Godgeleerde werken. 1857. h. linn. — Geographie en topographie. 1891 en 1895. — Topographie ancienne. 1896. — Rechtsgeleerdheid. 1895. — Prozaschrijvers. enz. enz.

293. **Nijhoff, M.,** Magazijncatalogussen, 1857—99. 80 sts.

Hierbij o. a.: Bibl. Neerlando-Indica; Bibl. hist.-Neerl. (1871 en 1899) Bibl. geogr. Neerl.; Catalogue général 1899. — enz.

294. *Livres rares et curieux.* Catalogues de libraires à l'étranger, 1866—99. *Collection précieuse de 200 pièces environ.*

Aug. Fontaine, Techener, Tross, Arnold, Olivier, Rosenthal, Quaritch, Belin e. a.

Histoire de la librairie.

295. Curwen, H., History of bookseliers, the old and the new. Lond. (1873). Av. portr. et illustr. toile.

296. Pfau, K. Fr., Das Buch berühmter Buchhändler. Eine Sammlung von Lebensbildern. Leipz. 1885, 86. 2 vol. Av. portr.

297. Weekblad voor den boekhandel. Amst., v. Kampen (later J. C. Loman Jr.), Oct. 1851—Dec. 1854. Jg. I—IV in 3 h. linn. bdn. fol. *Alles wat verscheen, zeldzaam.* — De debitant. Vakblad voor boekhandelaars enz. 1889—92. Jg. I—III. *Alles wat verscheen, eenige nummers ontbr.*

298. **Bijdragen** tot de geschiedenis van den Nederl. boekhandel. Uitg. door de Vereen. t. bevord. van de belangen des boekh. Amst. 1885—99. Dl. II. 1; III; IV; V. 1; VI; VII. 1; VIII en IX. 1.

Hierbij o. a.: *v. d Meulen*, Een veertigjarige uitgeversloopbaan, A. W. Sijthoff. *Bodel Nijenhuis*, De wetgeving op drukpers en boekhandel in de Nederl.; *Kruseman*, Aant. betr. den boekhandel v. N.-Nederland in de 17e en 18e eeuw; *Enschedé*, A. C. Kruseman. Dl. I en II. 1.; Diverse studies over Holl. couranten d. *Sautyn Kluit* enz.

299. Kruseman, A. C., Aanteekeningen betr. den boekhandel van Noord-Nederland in de 17de en 18e eeuw. Amst. 1893.

300. *Boekhandel, enz.* — Eigenh. brief v. J. M. Gesner aan de gebr. Wetstein, 1726. — Idem van J. Visser aan P. v. Damme te Amsterdam. 1767. — Idem van Alex. Vattemare, get. *„Alexandre"*, circa 1850. enz. enz. 8 sts.

301. Phaedrus, Esoopische vertellingen in neederduytsen dichte vertaald d. Joh. Hilarides. Dokkom, 1695. M. titelpl. hrn. kl. 8vo.

Achterin het bekende uithangbord van den boekverkooper *Hilarides* een bijbel en een spel kaarten vertoonende.

301*a*. Nooitgehoorde levensgevallen van den gelukkigen Reynardus zijnde geweest een vermaard boekhandelaarszoon, waarin men op eene geestige wyse beschreven vind, zijn afkomst en geboorte, verlies van zijn ouders en verdere opvoeding. Alkm. 1765. cart. kl. 8vo.

302. Ordonnantie rakende het boekverkoopers-, boekdrukkers- en boekbindersgild. Utr. 1663. 4to.

In den zelfden band verschillende extracten uit de Resolutiën van Utrecht, over verboden boeken, het opkoopen van boeken van jonge studenten enz. enz., 1721—1806. 19 sts. enz.

303. **Kruseman, A. C.,** Bouwstoffen voor een geschiedenis van den Nederl. Boekhandel, 1830—1880. Amst. 1886, 87. 2 dln. breede rood mar. rug en hoeken, onafgesn., kop verguld. *Fraai ex.*

304. —— Hetzelfde werk. Amst. 1886, 87. 2 dln. — De Fransche wetten op de Hollandsche drukpers, 1806—1814. — roy. 8vo.

Bijzonder fraai exemplaar, op *groot Hollandsch papier* gedrukt, en gebonden in 5 banden half rood gepolijst marokko, rug verguld, breede hoeken, kop verguld. (*Claessens*).

305. —— In memoriam Fred. Muller. Haarl. 1881. M. portr. kl. 4to. *Niet in den handel.*

306. v. d. Meulen, R., Een veertigjarige uitgeversloopbaan: A. W. Sijthoff te Leiden, 1851—1891. Amst. 1891. M. portr.

Zeer fraai ex. in soepelen mar. band, verg. o. s., zooals slechts weinig exx. aan vrienden zijn aangeboden.

307. *Nederl. Boekhandelaren.* — Biographiën. 1881—97. 10 st. 4to. en 8vo. *Niet in den handel.*

J. ten Brink Gz., J. ten Brink Gz. en J. de Vries, ten Brink en de Vries, 1785—1885. Amst. 1885. M. 2 portr. cart. 4to. *Kruseman*, Fred. Muller. In memoriam. 1881. M. portr. 4to. *J. Dyserinck*, A. C. Kruseman. 1897. *Boele v. Hensbroek*, Mart. Nijhoff. 1895. *Nijhoff*, G. T. N. Suringar, 1886. enz.

308. *Nederlandsche boekhandel* en de Vereen. t. bevord. van de belangen des Boekhandels. Groote verzameling geschriften hierover, reglementen, catalogussen enz. enz.

Zeer belangrijk. Hierin o. a. Verslag feestviering 25-jarig bestaan 1842. Gedenkboek 50-jarig bestaan. 1867. Catalogus tentoonstellingen 1881. Id. 1892, Id. Cercle de la librairie. 1892. Catalogus bibl. d. Vereen. 1855, 68. 2 dln. Id. 1885. *v. d. Loo.* Handl. boekhouden v. d. boekhandelaar. 1888. *v. d. Veen.* Over id. 1888. 2 stn. *Fuhri*, Bestaat er verval of kwijning in den boekhandel. 1846. Catalogus d. boekwerken geregistreerd op het Dep. v. Just. 1883. enz.

309. **Kapp, Fr.,** Geschichte des deutschen Buchhandels bis in das 17te Jahrh. Leipg. 1886. dos et coins en mar. rouge, tête dorée. gr. in-8vo. *Bel ex.*

310. Kirchhoff, A., Beiträge z. Geschichte des deutschen Buchhandels. Buchhändler des 15. u. 16. Jahrh. Leipz. 1851. *Rare.*

311. Schürmann, A., Der Deutsche Buchhandel der Neuzeit und seine Krisis. Halle, 1895.

312. (Winkler, R.), Das Buchhandlungshaus K. F. Koehler in Leipzig. 1789—1889. Ein Rückblick auf sein hundertjähriges Bestehen. Lpz. 1889. Av. portr., pl. et facs. toile. pet. in-4to. *Pas dans le commerce.*

313. **Nyrop, C.,** Bidrag til den Danske Boghandels Historie. Kjöbenh. 1870. 2 vol. Av. 1 portr. *Pas dans le commerce.*

314. **(Bodel Nyenhuis, J. T.),** Liste alphabétique d'une petite collection de portraits d'imprimeurs, de libraires etc. Leyd. 1836—68. 7 pièces. 1 vol. cart. 4to. *Pas dans le commerce, rarement complet.*

315. — Même ouvrage. Av. Suppl. 1—5. Leyde, 1836—61. 4to.

316. *Portretten* van boekhandelaren en boekdrukkers van vroegeren en lateren tijd. 40 stuks; diverse prenten betr. hebbende op L. Koster enz.

317. Der Humor in Buchhandel. Vademecum für lustige u. traurige Buchhändler. Augsb. 1887. toile.

Liberté de la presse. Droit d'auteur, etc.

318. Peignot, G., Essai histor. sur la liberté d'écrire chez les anciens et au moyen âge; sur la liberté de la presse depuis le 15e siècle, etc. av. beaucoup de anecdotes et de notes. Paris, 1832.

319. F(ranklin), B., De la liberté de la presse et de la liberté du baton. (Par.) 1849. — Boucher de Perthes, La propriété, le public, la liberté. Par. 1849. — E. Gorges, Revolution sociale. Par. 1848. 3 pièces. 1 vol. cart. *Pièces rares.*

320. Romberg, E., Compte-rendu des travaux du congrès de la propriété littéraire et artist. Brux. 1859. 2 vol. — Foucher, Le congrès de la propriété litt. etc. 1858. — Ch. Muquardt, De la propriété litt. intern. de la contrefacon. 1851. etc. 7 pièces.

321. Bodel Nyenhuis, J. T., De juribus typographorum et bibliopolarum in regno Belgico. L. B. 1819.

322. Placcaet inhoudēde verbot van te drucken ofte te stroyen eenighe seditieuse boecken, gheschriften ofte refereynen; ordre jegens het onordentlijck drucken, het doen der missen.... als oock opt stellen vande schoolmeesters. 's-Grav. 1594. 4to. *Niet bij Knuttel.*

323. **(Luzac, E.),** Request van C. v. Hoogeveen, P. v. d. Eyk en D. Vygh, kooplieden in Boeken te Leyden „omme te obtineeren, dat „het Concept-placaet tegens Godlasterlyke Boeken en geschriften „werde gedeclineerd." 1770. fol.

Merkwaardig betoog vóor de vrijheid van drukpers.

324. Kruseman, A. C., De Fransche wetten op de Hollandsche drukpers, 1806—1814. Amst. 1889. gr. 8vo. *Exemplaar op Hollandsch papier.*

325. v. d. Velden, B., Over het kopyregt in Nederland. 1835. — N. de Ridder, Eenige beschouwingen over id. 1875.

326. Het letterkundig eigendomsregt in Nederland. Wetten, traktaten, regtspraak ben. de wetgeving op de drukpers. 's-Grav. 1865, 67. 2 dln.

327. Brinkman, C. L., Nadruk van boeken in Nederland. 1875. — Id. Duitsche vertaling. 1875. — Hauman, La réimpression en Belgique. 1852. — Muquardt, De la contrefaçon. 1844. — La réimpression. Etude sur cette question. 1851. etc. etc. 16 pièces.

328. Veegens, J. D., Het auteursrecht volgens de Nederl. wetgeving. 1895. — J. G. Robbers Jr., Het auteursrecht. 1896. — N. de Ridder, Kopierecht. 1875. — Freseman Viëtor, Het auteursrecht. 1877 enz. 5 sts.

LA PRESSE.

Histoire. — Journalisme.

329. Sell's Dictionary of the world's press 1887. Lond. (1887). Av. portr. et facsim. toile. gr. in-8vo.

330. **Annuaire** de la presse française et du monde politique, 1890—1899. Directeur H. Avenel. Paris, 1890—99. 10 vol. Av. de nombr. portr. et de facs. toile.

331. Avenel, H., Le monde des journaux en 1895. Av. facsin. et de nombr. portr. — The world almanac a. encyclopedia. N. IJ. 1895, 96 et 98. — The advertiser 's A. B. C. 1888. toile. gr. in-8vo.

332. L(ibri) B(agnano), G., De l'autocratie de la presse. la H. 1834.

333. Dana, Ch. A., The art of newspaper making. Lond. 1895. cart., n. r.

334. Frémy, A., La révolution du journalisme. Paris, 1866.

335. Barbey d'Aurevilly, J., Journalistes et polémistes, chroniqueurs et pamphlétaires. Paris, 1895.

336. The press and the public service. Lond. 1857. toile.

337. Dreissig Jahre aus dem Leben eines Journalisten, 1859—1881. Wien. 1894—98. Tome I—III.

338. **v. d. Meulen, R.,** De courant. Oorsprong, geschiedenis, samenstelling en beheer. Leid. c. 1885. 2 dln. M. facsim. 1 h. led. bd.

339. **Grant, J.,** The newspaperpress, its origin, progress and present position. Lond. 1871. 2 vol. toile.

340. **Jackson, M.,** The pictorial press; its origin and progress Lond. 1885. Av. 150 illustrations. toile.

341. Sampson, H., History of advertising from the earliest time. Lond. 1875. Av. illustr. et facsim. toile.

342. Goovaerts, A., Abr. Verhoeven van Antwerpen, de eerste gazettier van Europa. F. h. Tr. d. E. van Bergen. Antw. 1881. M. 7 phototyp.

343. Hatin, E., Les gazettes de Hollande et la presse clandestine aux 17e et 18e siècles. Par. 1865. Av. eau-forte.

344. **Sautijn Kluit, W. P.,** Studiën over nieuwsbladen. 's-Grav., Leid. enz. 1865—86. 32 st., waarv. 31 in 3 h. led. bdn.

Zeer belangrijke verzameling dezer studien over de geschiedenis der nieuwsbladen in Nederland, bestaande meerendeels uit overdrukken uit Nijhoff's Bijdragen, Handelingen v. de Ms. v. Ned. Letterk., Nederl. Spectator enz., welke nimmer in den handel kwamen. De verzameling bevat: Fransche, Amsterd. en Leidsche couranten; Fransche dagbladen en tijdschriften; Amsterd. Courant; Fransche Leidsche Courant; Noordhollandsche, Diemer of Watergraafs-Meersche Couranten; Weyerman als journalist; Amsterd. prijscourantiers; Haarlemsche Courant; Zuid-Holl. Courant; Ouderwetse Nederl. patriot; Holl. en Fransche Utrechtsche Couranten; Post van den Neder Rhijn; Holl. Leidsche courant; 's-Gravenh. courant; Rotterdamsche courant; Journal de la Haye; Politieke Kruyer; Staatscourant vóór 1814; Politique Hollandais; Miniatuur couranten; Nieuwsbladen v. d. boekhandel; Duinkerksche hist. courant; Post naar den Neder Rhijn; Tolk der vrijheid; Hoefnagel als journalist; De eerste courantier in Europa; Vaderlandsche courant; Staatkund. tooverlantaarns; Arlequin; De ster; Hydra en Asmodée; Delfsche couranten.
Bijgevoegd: H. P. Abrahams, De Middelburgsche courant, 1898. Niet in den handel; H. de Jager. Brielsche courant. 1884; Philalethes, De dagbladen in Nederland. 1858; De gekroonde eigenaar, directeur en verantw. redacteur. z. j. Les mystères du Journal de la Haye. 1844; Drukpersproces Asmodée; Journal de la Haye. 1847.

345. —— Dergelijke verzameling (dubbelen van het vorige nummer) 1867—86. 17 st.

346. —— De Nieuwsbladen voor den Boekhandel. Amst. 1885.

346*a*. (v. Leeuwen, J.), Historie der couranten. In 6 nummers d. Leeuwarder Courant 1830. — (v. d. Monde, N.), Iets over de couranten en dagbladen in het algemeen en die van Utrecht. z. j. — J. Hoola v. Nooten, De Haarlemsche courant. 1868. M. facs. — enz. 10 st.

347. **Hatin, E.,** Bibliographie hist. et crit. de la presse périodique française. Précéde d'un Essai histor. et statist. sur la naissance et les progrès de la presse période. dans les deux mondes. Par. 1866. Av. portr. d. veau. gr. in-8vo.

348. Dumont-Schauberg, M., Geschichte der Kölnischen Zeitung und ihrer Druckerei. Köln. 1880. Av. pl. et illustr. toile. fol.

349. Heyck, Ed., Die Allgemeine Zeitung, 1798—1898. München, 1898. Av. facsim.

350. (Weigelt, C.), 150 Jahre Schlesische Zeitung im Verlag von W. G. Korn in Breslau. Bresl. 1892. Av. facsim.

350*a*. Salomon, L., Gesch. d. deutschen Zeitungswesens. Bd. I. Das 16,, 17. u. 18 Jahrh. Oldenb. 1900. — C. A. Freimuth, Journalistenloos. 1894. — Mentz, Die deutsche Publizistik im 17. Jahrh. 1897. — Texier, Le journal et le journaliste. 1868. Av. ill. — G. Price, Petite histoire des grands journaux. 1889. — J. H. Wehle, Die Zeitung. 1883.

351. Clarigny, Cucheval, Histoire de la presse en Angleterre et aux Etats-Unis. Paris, 1857.

352. Hatton, J., Journalistic London being a series of sketches of famous pens and papers of the day. Lond. 1882. Av. illustr. et de nombr. portr. toile.

353. Massingham, H. W., The London daily press. Lond. 1892. Av. portr. et illustr. toile.

354. McCarthy, J. a. J. R. Robinson, „The Daily News" jubilee. Lond. 1896. Av. portr.

354*a*. de Sitter, L. M., De drukpers als middel tot misdrijf. 1869. — De Nederl. drukpers naar den wettelijken zin des woords. 1828. — Chassin, La presse libre. 1862. Eenige drukpersdelicten (Haarl. Crt. 1850; Amersfoortsche Crt. 1855; Kritiek troonrede 1846; Arnhemsche troonrede 1846; Arnhemsche Crt. 1839) enz. 14 sts.

Journaux politiques Néerlandais.

355. Courante der Stadt Leyden Also vande Publicatie ende verkiesinghe des Raets aldaer gehschiet. Met het gheen dat dese daghen aldaer ghepasseert is. Z. pl. n. j. (Leid. 1618). 4 blz. 4to.

356. Amsterdamsche Nouvelles, dat is Nieuwe Tydinghen van 'tghene datter onlancx is ghepasseert in Bohemen, Hongarien, Weenen, Vranckeryck, Enghelandt ende Hollandt. Hersderswyck, 1620. 4to.

357. Numero 5. Den jegenwoord. stant vande saecke van het overblijfsel van de martelaeren inde valleyen van Luserne enz. 1655. — Numero 3. Placcaet van Frederick II v. Denemarcken (over de Luthersche leer). 1656. — Numero 7. Waerachtich verhael vande reyse van Christina van Sweeden. 1656. — Numero 40. Articulen van gravamina vande evang. cantons tot Baden. 1656. — Numero 47. Manifest vande

catthol. cantons van Switzerlant enz. 1656. — Numero 58. Brief van de Ko. Maj. Sweeden aens Dantzick. — Numero 62. Antwoort van Dantzick enz. — Numero 79. Brief vanden .... Keur-furst tot Brandenburgh aenden .... Coninck van Polen en Sweeden. 1656. — Numero 97. Cort verhael hoe dat de Littausche volckeren het leger vanden Keur-furst .... totaliter hebben geslaghen. 1656. — Numero 100. Bloedige remonstrantie vande geestelicheyt van Vranckryck gedaen aen den Koninck. 1656. — Numero 13. Die verantwoordinge van die van de Geref. religie .... tegens de remonstrantie. 1657. 11 sts. 4to.

Zie Knuttel, 7601, 7731 en 7818. Nummers van eene reeks nieuwstijdingen. De nrs. 3, 47, 58, 62, 79 en 13 niet bij Knuttel.

358. **(Doedyns, H.),** Haegse Mercurius, behels. vermakelijke, satyrique, galante, stigtelijke, politique, academ., emblemat. e. a. reflexien, gemaakt op de voorvallen v. des. tijd. (7 Aug. 1697—2 Sept. 1699). 's-Grav. 1698, 99. 2 dln. 4to. 1 ldr. bd.

359. Nouvelles extraordinaires d'Amsterdam 15 Juin—29 Juin 1702. A°. 48—52. 5 ff. in-folio *Très rare.*

360. **Extra-ordinaire 's-Gravenhaagsche Courant** van 7 Febr. 1759, inh. beschrijving van de lijkzaal en het paradebed van H. K H. de Prinsesse Douairière van Oranje. 's-Grav. 1759. 1 bl. folio met houtsn.

361. **Noord-Hollandsche Courant.** Uitgeg. bij van Wezel en Verlem. Amst. 1 Jan.—31 Dec. 1779. nos. 1—27; 30—157. fol.

362. **Journal d'Amsterdam.** Amst. No. 1—154. 1 mars—30 août 1783. Av. f. de musique. 4to. *Rare.*

Tout ce qui a paru.

363. (Hespe, J. C.), De politieke kruijer. Amst. 1783—87. 9 dln. M. 2 titelpl. h. led. onafgesn.

Politiek tijdschrift, zeer belangrijk voor de geschiedenis dier dagen.

364. **Krelis en Louw,** (Weekblad) (door J. C. Hespe?). Amst. 2 Nov. 1784—27 Dec. 1786. Amst., Wed. J. van Egmont. 4to.

365. **Janus.** (Hoofdredakteur P. de Wakker v. Zon). (Utr.) 1 Jan.—15 Aug. 1787. 35 Nos. en Testament. 4to. **Janus verrezen.** (d. J. Kinker, J. Nomsz., Jac. Scheltema, e. a.). 1787—98. (Leyd. 1787—98). 156 nos. 3 dln. m. 2 front. 4to. h. led

366. **Bataafsche Binnenlandsche Courant.** 1 Jan. 1791—31 Dec. 1803. 's-Grav. 1799—1803. 5 dln. fol.

Zeldzame serie. Na 1 Nov. 1803 verschijnt zij weder onder den naam „Binnenl. Bataafsche Nu Delftsche Courant."

367. **Historisch Dagblad** van Zeeland. (Verzameling van origineele stukken, resolutien, publicatien enz. der provisionele Volksrepraesentanten). Midd. Jan.—30 Maart. 1795. N°. 1—10. — Idem. 20 July—3 Sept. 1795. N°. 1—18. — Idem. 20 Jan.—19 April 1796. N°. 1—20. In één deel.

Bijgevoegd: Extraordinair Historisch Dagblad van Z. 28 Febr. 1796.

368. **Bataafsche Staatscourant,** 4 Sept. (1e n°.) 1805—11 Junij laatste n°.) 1806. den Haag, 1805, 6. 2 dln. fol. h. led., onafgesn.

Het begin van de Nederlandsche Staatscourant. *Hoogst zeldzaam.*

369. **Koninklijke Courant** 1 Jan. 1807—31 Dec. 1809. den Haag. 1807—09. 5 dln. fol. h. led.

N°. 25 van 1807 ontbreekt, één blad een weinig beschadigd en een paar nrs. kort afgesneden.
Zeldzaam.

370. **Courrier d'Amsterdam,** du 14 Sept. 1810—30 Nov. 1811. Nos. 48—140 et 1—336. Texte franç.-holl. En feuilles.

Manquent de 1810, les nos. 59, 80—36, 88, 89, 138, et de 1811, les nos. 82, 144, 258, 529. 329—333.

371. **Journal** du Département des bouches de la Meuse. — Dagblad van het Depart. der monden van de Maas. 1 Jan. 1812—17 Nov. 1813. En 4 vol. in-4to. rel. d. veau, n. r.

Ajouté: la continuation sous le titre: Staatkundig dagblad d. monden van de Maas, 18 Nov. 1813. Haagsche Courant, 19 Nov. 1813—31 Déc. 1813, No. 1—41 et quelques nos. speciaux, publications, etc.
Manque No. 34, 38. 39, 40 du „'s Gravenhaagsche Courant". *Collection très précieuse.*

372. **Feuille politique** du Departement du Zuyderzee. — Staatkundig dagblad v. h. Depart. der Zuiderzee, Mey—Dec. 1812; 1 April—16 Nov. 1813. 5 vol. 4to. d. veau.

373. Algemeene Nederlandsche Courant. — Gazette générale des Pays Bas, 24 Juni—31 Oct. 1815; 1 Jan.—31 Dec. 1816; 1 Jan.—30 April 1817; 1 Jan.—30 Sept. 1818. 6 dln. h. led., onafgesn.

374. **Bataviasche Courant,** 1816—1818, n°. 1—35; 1821—25, 1826 n°. 27—1827. 11 dln. geb. fol.

Ontbr. 1822, n°. 8, 15—19, 34, 35, 37; 1823 n°. 32, 33; 1826, n°. 44, 1827, n°. 13, 69, 79, 95, 111, 114. Een hoek afgescheurd van den bovenrand der nummers 1—12 van 1827.
Zeer zeldzame verzameling Nederl.-Indische couranten.

375. Journal général des Pays-Bas, 1 Juillet—31 Dec. 1817; 1 Oct.—31 Dec. 1818 et 1 Janv.—30 Dec. 1819. 4 vol. d. veau, n. r. fol.

Dérelié; qq. nos manquent. Tachés d'eau.

376. Journal de Bruxelles, 5 Oct.—31 Dec. 1821 et 1 Fevr.—22 Juillet 1822. rel. en 2 vol. cart. fol.

Qq. nos manquent. Taches d'eau.

376*a*. Arnhemsche Courant, 1 April 1826—26 Nov. 1829. 8 bdn. c. fol. *Eenige nummers ontbr.*

377. Algemeen Handelsblad. Amst. 11 Oct.—31 Dec. 1828; 3 Jan.—30 Dec. 1829; 1 Jan.—30 Dec. 1830 en 1 Jan.—29 Oct. 1831. 3 cart. bdn. onafgesn. fol.

Eenige nummers ontbreken.

378. Nieuwe Amsterdamsche Courant en Algemeen Handelsblad. Amst. 1 Nov.—31 Dec. 1831 en 2 Jan.—31 Aug. 1832. 2 dln. cart. onafgesn. fol.

Vervolg van het bovenstaande nummer.

378*a*. De Standaard. Staatkundig blad. 's-Grav. 18 Sept. 1830—30 Sept. 1832. in 1 h. led. bd. 4to.

Kompleete verzameling.

378*b*. De Noordstar. Amst., 11 Oct. 1830—29 Dec. 1831. 1 cart. bd. 4to.

Ontbreekt N°. 8 van 1831.

379. **Journal** (politique, commercial et littéraire) de la Haye. 19 Oct. 1830 (premier n°.)—31 Dec. 1833. 5 vol. cart. et 1833 en nos. fol.

Journal intéressant pour l'histoire des événements de ces jours.

380. **Vlissingsche Courant.** 2 Nov. 1839—Dec. 1847. Vliss., A. W. v. Bieren, P. Wedts de Swart en C. J. de Swart, 1839—47. geb. in 7 gecart. bdn. fol.

381. **Nederlandsch Nieuwsblad.** Amst., M. Schooneveld, (na no. 3: 's-Grav., L. Loebenberg en na no. 161 van het 2e jaar: 's-Grav., M. Brinkman de Vri), 1 July 1842—28 Dec. 1843. geb. in 2 dln. fol.

Alles wat verscheen van dit blad, dat onder invloed van den minister van Hall stond en geschreven werd door H. Box, A. G. A. v. Rappard e. a.

382. **De Tijdgenoot.** Verzameling van stukken betr. den tegenwoordigen toestand van ons vaderland (onder redactie van J. de Bosch Kemper). Amst. 1841—45. 5 dln. 4to.

Alles wat verscheen.

383. **De Burger.** Vrijheid, Vaderland, Volk. 's-Gravenh. 1 Julij 1846—30 April 1848. Jaarg. I en II. — Ontbr. I, n°. 50; II, n°. 3, 4, 38 en 43. — **De Nederlandsche Spectator.** Verzameling van staatkundige vertoogen. Amst. (1844). — **De Anti-Spectator** aan de ingezetenen van Nederland. 's-Grav. (1844). — **De Hydra.** Amst. 4 Aug. 1847—27 Dec. 1848. Jaarg. I en II. — **De Ooijevaar.** 's-Grav. 13 Oct. 1844—20 Sept. 1845. n°. 1—50. Ontbr. n°. 14 en 23. — **De Ekster.** Juni 1850. n°. 1 en 2. — **De Constitutioneel.** Nieuwe 's-Gravenhaagsche Courant. Oct. 1855. n°. 1—3.

Verzameling van oppositiebladen uit het revolutionaire tijdperk.

384. Politieke bijdragen tot de geschiedenis des vaderlands in het jaar 1847 (en 1848), verz. en uitg. d. C. L. Schüller tot Peursum. Utr. 1 Mei 1847—22 April 1848. 52 nos. 1 gecart. bd. 4to.

Alles wat verscheen.

384*a*. De Waarnemer. Amst. 30 Oct. 1847—29 Maart 1848. N°. 1—25. m. Bijv. gr. 8vo.

Kompleete verzameling.

385. **Kerkelijke Courant.** Onder red. v. H. M. C. v. Oosterzee en Kits v. Heyningen. 's-Hage, 1847—76. fol. *Compleet exemplaar.*

386. **Lichtstraal** in de duisternis der gemeente-besturen, (ná het eerste proefnummer alleen: De lichtstraal). Weekblad ter bevordering van openbaarheid in de plaatselijke aangelegenheden. (Red. J. P. Bredius). Dordr. 6 Febr.—3 Sept. 1848. 28 nos. 1 h. linn. bd. 4to.

Alles wat verscheen. n°. 11 ontbreekt. Zeer zeldzaam.

387. **De Grondwet.** (Tijdschrift onder redactie van Iz. J. Lion. 's-Grav. 26 April 1853—30 Juny 1854. 3 gecart. bdn., onafgesn. fol.

Medearbeiders waren o. a. J. Belinfante, F. Vas Dias, M. H. Pimentel en D. M. H. de la Fuente.

388. **De Nederlandsche Staatscourant.** 's-Grav. 1862 2e halfjaar, tot het einde van 1880. 37 dln. h. linn. fol.

389. **Het Nieuws van den Dag.** Kleine Courant onder hoofdredactie van S. Gorter. Amst. 31 Jan.—31 Dec. 1870. 1 cart. bd. onafgesn. fol.

Eerste jaargang van het „Nieuws" met eenige bijgevoegde circulaires, statuten enz. In 1886 werd de heer Beijers directeur van dit blad.

390. Nieuwe Brielsche Courant. Nieuws- en advertentieblad voor de Zuid-Hollandsche eilanden. Brielle, 1 Jan.—30 Dec. 1875. Jg. I. N°. 1—104 in 2 gecart. bdn. fol.

391. **Uilenspiegel.** Humoristisch-satyriek weekblad. Rott. 1870—96. Jaarg. I—XXVIII, waarvan I—XIII in 2 gecart. dln. 4to.

Zeldzame reeks.

392. **De Huisvrouw.** Weekblad tot voorlichting, nut en ontwikkeling van het huisgezin, onder red. van Mevr. C. van Amstel, e. a. Rotterd. 1873—97. Jaarg. I—XXVIII. geb. in 27 dln. 4to. gecart.

Hoogst zeldzame, kompleete reeks.

393. **De Fabrieksbode.** Weekblad der Nederl. gist- en spiritusfabriek. Red. J. C. v. Marken. Delft, 1882—92. Jaarg. I—XI. fol.

Aan de jaarg. II, IV en V. ontbr. te samen 7 nos.

394. **De nieuwe Tijd.** Onafhankelijk sociaal-democratisch weekblad. Red. P. J. Troelstra en F. v. d. Goes. Later H. J. Poutsma. Sneek, 1893. 1e Jg., no. 1—52. — **Id.** Directeur-Uitgever H. J. Poutsma. Amst. 1894, 6 Jan.—28 Juli. 2e Jg., No. 1—31. — **Id.** Sociaal-democrat. weekbl., red. H. Polak en Jos. Loopuit. Amst. 1894, 13 Oct.—29 Dec. 3e Jg., No. 1—12. — **Id.** Sociaal-demokratisch Maandschrift, onder red. van F. v. d. Goes. Amst. 1896, 97. 12 Nos. 8vo.

Geheel kompleete reeks.

395. **Voorwaarts.** Socialistisch Weekblad voor Gelderland. Redakteur A. v. Emmenes (later R. Bymholt). Arnh. 6 Jan.—4 Aug. 1893. 3e Jg., No. 1—31. gr. fol.

396. **De Volkstribuun.** Socialistisch weekblad voor Noord-Brabant en Limburg. Redakteur W. H. Vliegen. Maastr. 7 Oct. 1893—29 Sept. 1894. Jg. IV, (ontbr. No. 39), en 9 Oct. 1894—28 Sept. 1895. Jg. V, (ontbr. de Nos. 21—34). gr. fol.

397. **Recht voor allen.** Orgaan der sociaal-demokratische partij. Red. F. Domela Nieuwenhuis. 's-Grav. en Amst. 1894—95. Jg. XVI—XVII, No. 1—94. gr. fol.

Ontbr.: XVI, No. 118 en XVII No. 23, 26, 30, 84 en 91.

398. **Morgenrood.** Zondagsblad, gewijd aan wetenschap, kunst en letteren. Uitg. door Ph. Oudkerk. Amst. 1897. No. 1—52. M. portr., pltn. en figg. In nrs. fol.

Ontbr. no. 42.

399. **NEDERLANDSCHE JOURNALISTIEK.** — Uitgebreide verzameling van proef- en andere nummers van couranten in Nederland verschenen in de 17e, 18e en voornamelijk in de 19e eeuw, en van Nederlandsche couranten in het buitenland uitgegeven, van de meest uit één loopende richting, weekbladen, vakbladen, advertentieblaadjes enz. enz., naar de provincies gerangschikt.

a. Nederland. *Noord-Brabant*, 35 sts.; *Gelderland*, 45 sts.; *Zuid-Holland*, 170 sts.; *Noord-Holland*, 320 sts., waarvan alleen te Amsterdam 250 sts.; *Zeeland*, 24 sts.; *Utrecht*, 50 sts.; *Friesland*, 48 sts.; *Overijssel*, 35 sts.; *Groningen*, 50 sts.; *Drenthe*, 16 sts.; *Limburg*, 34 sts.

b. België, 53 sts.

c. Oost-Indië, 24 sts.

d. West-Indië, 9 sts.

e. Vereenigde Staten van Noord-Amerika, 7 sts.

f. Zuid-Afrika, 5 sts.

Van iedere courant is slechts één specimen voorhanden. Onder de opgenoemde getallen zijn begrepen 29 couranten uit de 17e eeuw, en 69 uit de 18e.

— Een dergelijke verzameling.

400. *Noord-Braband*, 19 sts.; *Gelderland*, 33 sts.; *Zuid-Holland*, 128 sts.; *Noord-Holland*, 109 sts.; *Zeeland*, 14 sts.; *Utrecht*, 12 sts.; *Friesland*, 26 sts.; *Groningen*, 18 sts.; *Overijssel*. 17 sts.; *Drenthe*, 9 sts. en *Limburg*, 15 sts. Bijgevoegd 10 Holl.-Belgische Couranten.

Bij deze verzameling zijn 3 sts. uit de 17e eeuw, 83 uit de 18e eeuw en 133 uit de *eerste* helft der 19e eeuw.

Journaux politiques étrangers.

401. **Journaux communistes, publiés à Paris en 1848 et 1849.** in-fol. et in-4to. En feuilles.

Cette collection de 94 journeaux différents, se compose pour la plupart de *séries complètes;* même de plusieurs de ces journaux il n'a été publié qu'un seul numéro.

l'Accusateur Public. — l'Afrique française. — l'Aimable Faubourien. Journal de la canaille. — l'Aimable Faubourien. Journal des gens honnêtes. — l'Ami du peuple. — l'Amour de la patrie. — Les Archives du Peuple. Régistre politique du bien et du mal. — l'Avenir de la France. Haine à l'Anarchie. — Le Baillon. — Le Bohémien de Paris. — Le bon Sens. — La Bouche de fer. — Les Boulets Rouges. — La Bourse. — Candide. — Le Canon d'Alarme. — Le Caricaturiste. — La Carmagnole. — Le Cauchemar des intrigants politiques. — La Chandelle démocratique et sociale. — Le Christ Républicain. Journal du citoyen Delclergues. — La Chronique parisienne et départementale. — Le Club. — La Colère et le Désespoir d'un vieux Républicain. — Le Colporteur parisien. — La Commune de Paris. — Le Contemporain. — Le Correspondant des départements. — Le Coup de Trique. — Le Croque-Mort de la Presse. — Le Diable Rose. — Diogène Sans-Culotte. — l'Epoque. — l'Evangile de Paris. — L'évènement. — Le Flaneur. — La France Républicaine. — La Fraternité. — Le Gamin de Paris. — l'Impitoyable. — Jacques Bonhomme. — Journal démocratique. — Journal des Sans-Culottes. — Journal du peuple. — Journal des travailleurs. — Journal pour Rire. — Le Kabbaliste. — La Langue de Vipère. — La Lanterne. — La Mère Michel. — La Nation. — La Montagne. — Le Moustiquaire. — Les Mystères de la Bourse. — Le Napoléon républicain. — Le Paratonerre. — Le Passant Hebdomadaire. — Le Père Duchêne. — Le Petit-fils du père Duchêne. — Le Pilori. — Mr. Pipelet. — Polichinelle à Paris. — Les Pommes de Terre de Boisseau. — La Presse Prophétique

contre la Presse-Girardin. Lamartine etc. — La Redingote grise. — Le Républicain rouge. — La République Rouge. — Le Révélateur. Journal prophétique. — Le Réveil du peuple. — Le Robespière. — Le Salut Social. — Le Scorpion Politique. — Le Spartacus. — Le Tocsin des électeurs. — La Tribune Parisienne. — Le Vieux Cordelier. — La Voix des Clubs. — La Voix du peuple. — Le Volcan par la citoyenne sans peur. — Le Vrai Père Duchêne. Journal des classes ouvrières. — Le Vrai Père Duchêne par G. Maroteau. etc. etc.

402. **Journaux Lyonnais.** — Collection de journaux politiques et satiriques, parus à Lyon en 1865—1867. Av. pl. et figg. caricat. Rel. en 3 vol. fol. d. veau.

Contient: *Journal de Guignol*, drolatique, satirique etc. No. 1 (30 avril '65)—83 (2 déc. '66). Avec: *Galerie* du Journal de Guignol: 5 pl. caricat. — *La Marionnette*, Journal satirique. No. 1 (26 mai '67)—81 (6 déc. '68). Av. caricat. — *La Marionnette*, Journal satirique et politique. No. 1 (13 déc. '68). Avec *Plus de Marionnette*, cont. la lettre de M. E. B. Labaume. — *Journal de Gnafron*, Cousin de Guignol. No. 1 (23 juillet '65)—17 (12 nov. '64). Av. caricat. et la planche caric.: Les Pochades du Gnafron, no. 1 (15 oct. '65). — *Le Cocodès*, Journal des imb'ciles. No. 1 (17 août '65)—4 (7 sept. '65). — *Le Tintamarre Lyonnais*, rendant parfaitement idiot en 24 heures. No. 1 (1 oct. '65). — *La Tour-Pitrat* No. 1 (10 sept. '65)—6 (19 oct. '65). — *Le Père Coquard*. No. 1 (21 sept. '65)—6 (26 oct. '65). — *Le Toqué*. No. 1 (21 sept. '65)—5 (21 oct. '65). — *Le Triboulet*. No. 1 (16 déc. '65)—2 (23 déc. '65). — *Le Lyonnais*. No. 1 (14 oct. '65). — *Le Sifflet*. No. 1 (19 oct. '65). — *La Claque*. No. unique (11 nov. '65). — *Le Drapeau de Bellecour*. No. 1 (28 oct. '65)—2 (4 nov. '65). — *L'Union des Bas-Bleus*. No. 1 (31 Oct. '65)—3 (14 Nov. '65). — *La Ruche Lyonnaise*. No. 1 (2 déc. '65). — *En Avant les Gones*. No. spéc. (s. d.). — *Petit journal de Lyon*. No. 1 (7 déc. '65)—4 (17 déc. '65). — *Journal du Diable*. No. 1 (1 Janv. '67)—26 (22 juin '67). — *Le Démon*. No. 1 (15 juin '67)—6 (20 juillet '67). Av. caricat.

Collection remarquable, d'intérêt pour la connaissance de la vie publique dans ces années. Ce sont probablement toutes des séries complètes. *Rare.*

403. L'autre monde. Journal des trépassés. Paris, 1 Avril—3 Juin. 1877. 5 nos. Av. vign. fol.

Imprimé sur papier noir, chaque n°. avec encre différent (blanc, rouge, vert, jaune et omnicolore). *Rare.*

404. **Le père Peinard.** Réflecs hebdomadaires d'un gniaff. Paris, 4 Janv. 1891—6 Janv. 1894. N°. 94—250. — **La Sociale.** Paris, 12/19 Mai 1895—18/25 Oct. 1896. Ann. I et II . No. 1—76. — **Le père Peinard** etc. 2e série N°. 1. 25 Oct.—1 Nov. 1896. En feuill.

Collection *très rare* de ces journaux socialistes. Chaque n°. est orné d'une gravure s. bois par Ibels, Willette, Luce, Gravelle, Roedel e. a.

Beaucoup de numéros furent cause de procès et sont devenus introuvables.

405. **Le Chambard socialiste,** satirique illustré. Redacteur en chef: Gérault-Richard. Paris, 16 Déc. 1893—8 Juin 1895. N°. 1—78. rel. en 2 vol. d. rel. (Bradel). fol.

Collection complète de toute rareté. Les nos. 1—32 contiennent chaque un dessin magistral en couleurs de Petit-Pierre (= **H. Steinlen**) les autres un de B. Moloch et Couturier. Bel exemplaire grand de marges.

406. **Le Sifflet,** Dir. A. Steens, Paris, févr. 1898—mars 1899. 58 nos. (Ann. I. 1—52. Ann. II 1—6). Dessins d'Ibels, Valotton, Paul, Couturier, Chevalier. — **La Feuille,** dir. Zo d'Axa. Paris, Oct. 1897—déc. 1898. nos. 1—21. Dessins coloriés et noirs de Steinlen, Willette, Léandre, Paul, Anquetin. de Luce (compl.). — **Psst . . . !** Dir. J. Bourdel. Paris, févr. 1898—mars 1899. Nos. 1—58. Dessins de Forain et de Caran d'Ache.

Collections complètes des Journaux, nés de l'affaire Dreyfus.

406*a*. Berliner politisches Wochenblatt. 1834—41. 8 vol. fol.

407. **Il 22 Marzo.** Primo giorno dell' independenza Lombarda. Giornale officiale, 25 Marzo 1848—3 Agosto 1848. No. 1—128. gr. in-fol. cart., n. r.

Collection complète, avec qq. feuilles supplémentaires.

THÉOLOGIE.

Bibles.

408. **Biblia pauperum.** Nach dem Original in der Lyceumsbibliothek zu Constanz, herausg. von Laib u. Schwarz. Getreuer Nachbildung eines interessanten Manuscripten. Freiburg, (1892). Av. 17 planches. toite. gr. in-8vo.

409. BIBLIA SACRA LATINA. *A la fin:* Biblia impressa Venetijs opera atqz impēsa Theodorici de Reynsbruch e Reynaldi de Nouimagio Theutonico ac socio. 1478. — Incipiūt interptationes hebraicorū nominū etc. veau ancien, av. figg. à froid, avec clous. (Le dos renouvelé). fol.

Edition fort rare de la Bible latine. Superbe exemplaire, très grand de marges et d'une fraîcheur irréprochable. La première lettre initiale est dessinée en couleurs.

410. **Biblia** (Latina) cum concordantiis Vet. et N. Test. Novissime autem addite sunt concordantie ex viginti libris Josephi de antiquitatibus et bello Iudaico excerpte. Lugduni, Jac. Mareschal, 1527. Av. gravures sur bois. fol. d. veau.

Edition remarquable sous plusieurs rapports, e. a. pour l'apparat scientifique, comprenant plusieurs index. Parmi les vignettes, on en trouve quelques-unes de plus grand format, celle du titre, puis vis-à-vis de la Genèse I et de la page 228. La dernière est signée.

411. **Biblia Sacra,** sive Testamentum Vetus et Testamentum Novum a Theod. Beza e Graeco in Latinum versum. Amsterdamis Janssonius, 1639, pet. in 8vo. titre gravé, vélin entièrement recouvert d'entrelacs et d'ornements peints en couleurs diverses. (*Rel. anc.*)

Version due au célèbre *Th. de Bèze.* Reliure originale du temps, d'excellente conservation.

412. BIBLIA, Das ist die gantze Heil. Schrift Alten u. Neuen Testaments verdeutscht von M. Luther. Nürnb. 1768. Av. 12 portr., de nombr. planches bibliques p. J. C. Claussner et une planche représentant la confession d'Augspourg. veau. dor. s. tr. fol.

Très belle reliure en plein veau convert d'entrelacs et d'ornements en or et en noir, avec fermoirs en veau recouverts de cuivre. *Très bonne conservation.* Voir la reproduction.

413. **Bible, La Sainte,** traduite sur la Vulgate par Le Maistre de Saci. Nouv. édition, ornée de 300 figures, gravées d'après les dessins de **Marillier.** Paris, Defer de Maisonneuve, 1789—1804. 12 vol. in-8vo. veau, dor. s. tr. (*Rel. anc.*).

Bel exemplaire sur papier fort.

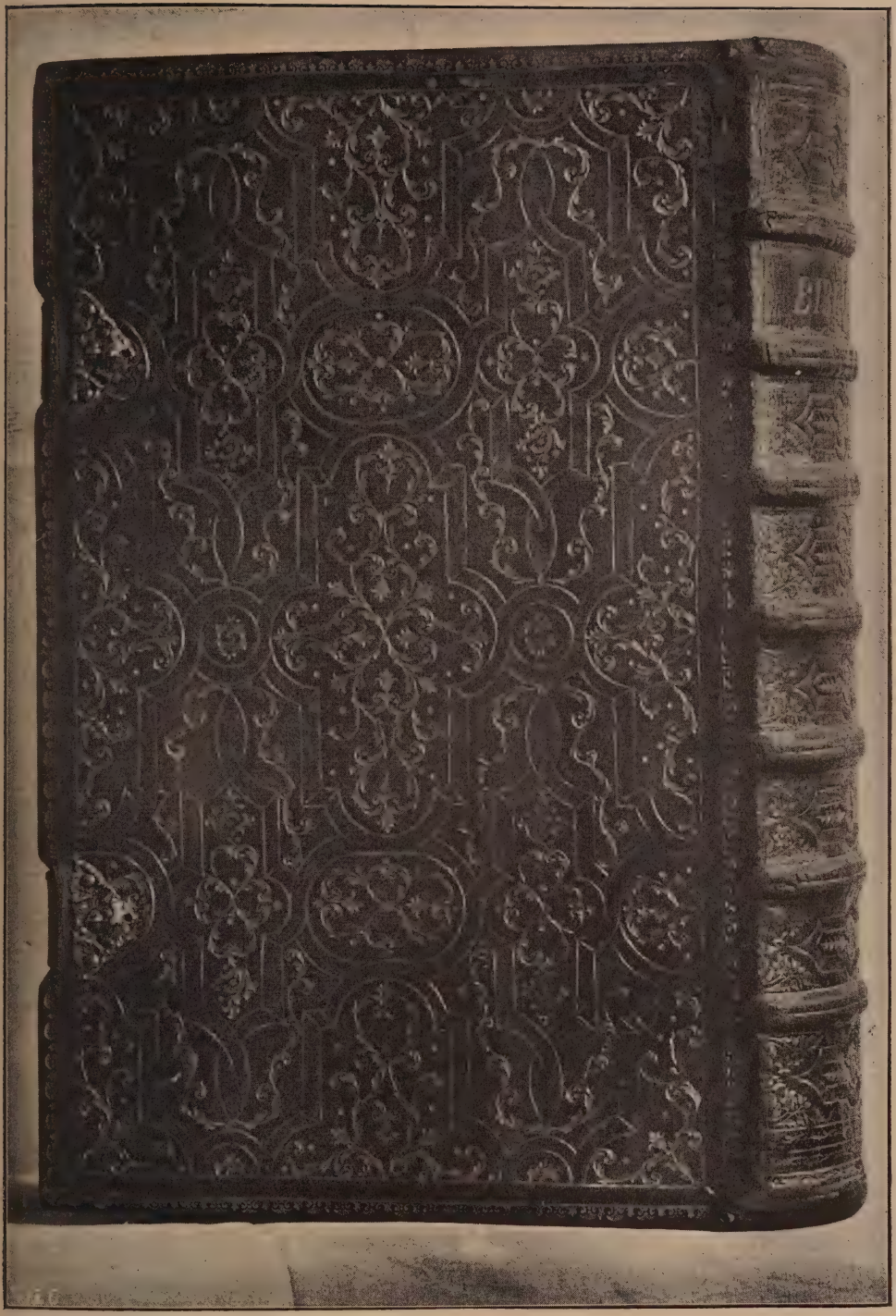

No. 412. Biblia. Nürnberg, 1768.

Grand. nat. 457 mM.

414. BIBLE. — **Hier beghint die Bibel** int duitsche neerstelick overgheset; en gecorrigeert tot profite vā allen kersten menschen die welck in vier principael deelē gedeylt is, etc. Men vintse te coope int huys vā Delft bi Peter Kaetz. *A la fin:* Gheprent Tanwerpen ... doer Hans van Roemunde ... 1525. 4 vol. — **Dat geheel Nieuwe Testamēt** ons Heere J. C.... Gheprent Tantwerpen in onsen Vrouwen pant, By mi Jan van Loe 1545. Avec grav. sur bois. — En 5 vol. 12mo. d. veau.

Pour les 4 volumes de l'Ancien Testament voir Le Long p. 533, ou Bibliotheca Belgica. Ils ont été imprimés pour P. Kaetz, réfugié néerlandais et libraire à Londres. — Le Nouveau Testament (Le Long p. 583) figure à l'Index. — *Excessivement rare.*

415. Bijbel. Dat oude ende dat nieuwe testament. Antw., Jac. v. Liesveldt, 1526. 2 dln. M. houtsn. houten band overtrokken met oud leder, met 1 slot. fol.

Eerste uitgave van den beroemden Bijbel van Liesveld, geïllustr. met vele merkwaardige houtsneden en 2 xylogr. titels. *Le Long.* bl. 562.

416. Bijbel. O. en N. Test. en Apocryphe boeken. Gor., Goetzee, 1748. 3 dln. M. krtn. 2 h. led. bdn. fol.

Ingevoegd: *Luyken, J.*, Figures du Vieux et du Nouveau. Test. en *Hoet, Houbraken* en *Picart*, Figures de la Bible.

417. **Interpretatio Chaldaica** Pentateuchi ceu quinqz. librorū Moysi, iuxta traslationem quā imprimendā iussit... Card. Toletanus mandato Leonis X. Antverpiae, Nic. Corvinus, 1535. pet. in-8vo. vél.

Le titre dans une belle bordure et à la fin la marque typographique assez curieuse qui manque chez Van Havre. De toute rareté.

418. **Testament, Dat,** der twaelff Patriarchen der Soenen Jocobs (*sic*), hoe een yeghelijk voer sinen eynde, sijn kijnderen gheleert, totter vreesen Godes, vnd G. salighen leuen vermaent. *enz. Au bas de la f. h8 (verso)*: Gheprent te Campen, by Steuen Joessen, (c. 1550). pet. in-8vo. cart.

76 ff. Goth., F. i. commence: Dye Historie Assenath, gheuonden wth olden Boecken, die lange tijt verborgen sijn gewest, enz. *Très rare.* La marge latérale est un peu courte.

419. **Testamenten, Die,** der twaelf Patriarchen, Jacobs Kinderen. S. l. Bi Jan van Waesberge op onser Vrouwen Kerckhoff, aen dye lijwaet Mert: Inden schilt van Vlaenderen, 1551. pet. in-8vo.

Le titre dans une belle bordure sur bois et 12 jolies gravures sur bois ornent ce petit ouvrage fort rare. L'exemplaire est très bien conservé sauf une légère tache d'eau, et la marge supér. du titre a été coupée, sans nuire pourtant au texte. Quelques notes marginales à la plume.

420. **Dit is den duytschen souter.** Ende op een leghelijken psalm sinen titel, die verclarēde is die crachtē ende doechden des psalmes (sic). (Leyd., J. Seuerse, c. 1510). kl. 8vo.

Houtsneê op den titel.
Bijgevoegd in Hs: Dit is een gruetinghe totter litē ons herē ghemaec vā een clusenaer. — Hier beghīt ēe ghebet vā dē heilighen sacramēt dat stē Ambrosius ghemaect heft. — Hier beghinnē die xxxiii offeringhe van d' passiē ons heren vo' onse ghebreken enz.
16 bladen ontbreken.

421. **Den Psalter Dauids** na dalder correcxte copie overghesedt. Met die Hymnē en ghebeden .... nv nieuwelicx tot profijt van alle menschen binnen Mechelen overghesedt (door Laur. van Haecht). Thantwerpen, Jan van Waesberghe, 1566. lederen band, met linten en het jaartal 1566, in nabootsing van een ouden stempel-band. *Fraai exemplaar.*

Deze vertaling bleef onbekend aan Is. le Long.

422. **Den Psalter Dauids:** Ghebedes wyze, over die Hondert ende vöftich Psalmen gestelt, door Georgium Smaleziner. Gedruckt to Reesz, By my Derick wijlicx van Santen. Anno 1578.

Komt reeds voor op den „Index" van 1570. Vgl. Sepp, Verb. lectuur, bl. 230.

423. **Psalter, Der,** latein vnd teutsch, trewlich verdolmetscht vnd grüntlich aus auszgelecht, mit Christlicher erklerūg, ausz Dionysio Carthusiano, vñ vil andern heilgen lerern versamlet. Dar bey des Alten vnd Neuwen testamentz Cantica oder geseng auszgelegt. Durch die Carthäuser in Cöllen. Cöllen, Peter Quentel, 1535. pet. in-8vo. vél.

Le titre dans une gravure sur bois. Quelques soulignures au crayon.

424. **Savonarola, H.,** Prediche .... sopra il Salmo Quam Bonus Israel Deus, predicate in Firenze .... in uno advento nel 1493 dal medesimo poi in Latina lingua raccolta. Et da fra Girolamo Giannoti da Pistoia in lingua volgare tradotte. Et da molti excellent huomini diligentemente reviste e emendate e in lingua Toscha imprese. S. l. (Vinegia, B. de Bindoni), 1544. pet. in-8vo. veau.

Rare. Jolie gravure sur bois sur le titre. Quelques pages légèrement tachées.

425. —— Das heiligen Vater Unsers, Christliche vnnd Geistreiche ausslegung, Gebetsweise gestellet. Leipzig, A. Lamberg, 1597. — Ausslegung dess XXXI Psalms, In te Domine speraui, etc. Ib., id. 1597. — Der LI. Psalm Dauids, Miserere mei Deus .... aussgelegt. Ib., id. 1597. — Der Achtzigste Psalm, Qui regis Israel intende .... ausgeleget. Ib., id. 1597. — Des Sünders Spiegel. Sieben schöner Trosspredigten, von der Welt Elend, Jammer und Not. Ib., id. 1597. — En 1 vol. pet. in-8vo. peau de truie. *Reliure ancienne.*

Excessivement rare, non décrit par les bibliographes. Chaque page est entourée d'une bordure gravée sur bois.

426. **Bugenhagen, J.,** Der XXIX Psalm ausgelegt. Darinnen auch von der Kinder Tauffe. Idem von den vngeborn Kindern, und von den Kindern die man nicht teuffen kan. Ein trost D. Martini Luthers fur die Weibern, welchen es ungerat gegangen ist mit Kinder geberen. Wittenberg, J. Klug, 1542. 4to. d. veau.

Un coin du titre restauré, et une petite tache d'eau dans la marge de qq. ff.

427. **Duffus Hardy, Th.,** The Athanasian creed in connexion with the Utrecht psalter, being a report ... on a manuscript in the University of Utrecht. (Lond. 1872). — **Idem,** Further report on the Utrecht psalter. (Lond. 1874). — 2 vol. Av. facs. en photogr. d. veau. fol. *Rare; pas dans le commerce et imprimé dans un nombre restreint d'exemplaires.*

Rapport sur le célèbre „psalter" de la bibliothèque de l'Université d'Utrecht. considere par M. Duffus. Hardy: a Gallican Psalter, which contains both creeds.... written in the sixth century."

428. Novum Testamentum, (Gr. et Lat.) ab Erasmo recogn. emend. Basiliae, Joannes Froben, 1519. fol. peau de truie estamp. *Les fermoirs manquent et la reliure est légèrement endommagée.*

Belle édition, avec le texte grec ayant le latin en regard. Erasme l'a enrichi d'une centaine de pages d'introduction. L'imprimeur l'a soigné en y plaçant de superbes encadrements, en-tetes et lettrines d'après *Holbein.*

429. Novum Testamentum Graece, ed. J. Leusden. L. B. 1785. 12mo. mar. rouge, dos doré, ornements sur les plats, tr. dor. (*Rel. anc.*).

430. Dat Nieuwe Testament. In Nederduytsche, na der Griecscher waerheyt overgeset. Met de Annot. A. Marlorati. Z. pl. 1568. 12mo. perk.

Tweede druk der Annotatiën van Ang. Marloratus, gereformeerd predikant te Rouaan, volgens de uitgave van Geneve, van 1565, uit 't Fransch vertaald.

431. Het Nieuwe Testament. In Nederduytsche na der Griecscher waerheyt overgheset. Met de Annotatien A. Marlorati. Leyden, J. Paedts Jacobszoon, 1579. Oud lederen band, met koperen hoeken.

Le Long, 774, met de bijvoeging: Men vintse te coope tot Leyden by Jacob Adriaenszoon. Het boekje is echter geen 12mo doch klein-8vo.

432. **Dat Nieuwe Testament** ons liefs Heeren Jesu Christi, dwelc hy wt den hooghen Hemel hier beneden gebracht heeft ende heeft dat beleeft, gheleert ende met synen dierbaeren bloede beseghelt.... Tot Haerlinghen By my Peter van Putten.... 1583. 12mo. dor de vél.

Mennonieten, of zoogenaamde Biestkensbijbel.

433. **Het Nieuwe Testament**.... gedruct door last van Zijn Czaarse Majest. **Petrus I,** Keyser van Groot en Kleyn Russlandt. 's-Grav., Joh. v. Duren, 1717. 2 dln. 1 led. bd. fol.

Zeer goed bewaard exemplaar van dit hoogst zeldzame en merkwaardige boek. Uitgave in twee kolommen, waarvan de eene den Hollandschen tekst bevat, in kapitaal-letters gedrukt. De andere kolom is ledig gebleven, doch was bestemd voor de slavische vertaling die daaraan in Rusland zou worden toegevoegd. Slechts drie exx. met den slavischen tekst zijn bekend.

434. **Le Nouveau Testament.** Avec les Pseaumes. La Haye, J. et D. Steucker, 1664. vieux maroquin rouge, richement doré sur les plats, dor. s. tr. (Genre *Magnus*).

435. La Nouveau Testament de nostre Seigneur Jesus Christ. Traduit en François selon l'édition vulgate avec les différences du Grec. 6e éd. revue et corrigée. Mons, G. Migeot, 1668. vieux mar. rouge, large dent., dos orné, tr. dor. *Bel exemplaire réglé.*

436. Klinkhamer, G., Keten der bijbelsche geschiedenissen des O. en N. Test. Amst. 1748. hrn.

M. fraai portret door Tanjé en 288 grav. (25 m.M. × 45 m.M.), waarschijnlijk de kleinste bijbelprentjes die bestaan.

437. **Voragine, J. de,** Passionael winter- ende somerstuc. Ter Goude, Gez. Leeu, 1478. 2 dln. folio. h. bruin marrokko.

Campbell, No. 1755. Eerste uitgave van dit zeer zeldzame werk. 4 bladz. zijn gereëmmargeerd, overigens verkeert het exemplaar in goeden staat.

438. **LUDOLPHUS DE SAXONIA,** Dat booc vanden leuen ons liefs herē Jesu Christi, derdewerven gheprint ghecorrigeert ēn merckelijck verbetert met addicien van sconen moralen ende gheesteliken leringhen etc. *A la fin:* Toe Zwoll gheprint by mij Peter Os vā Breda, 1499. folio. vél. cdé.

Campbell, No. 1185. Très bel exemplaire, de toute fraicheur, d'une édition rare de ce beau livre, profusément illustré *de gravures sur bois très intéressantes* parmi lesquelles il y en a plusieurs en grandeur de la page. Le titre est habilement restauré, et les ff. 77 et 78 manquent. Du reste sans aucun defaut ni tâche.

439. **Geschiedenis** van het heylighe Cruys, or, history of the Holy cross. Reprod. in facsim. fr. the original ed. by J. Veldener in 1483. Text and engravings by J. Ph. Berjeau. London, 1863. pet. in-4to. toile.

Facsimile exact de 65 gravures xylographiques avec le texte, d'après l'exemplaire de Lord Spencer. On n'en connaît que 3 exx.

440. **Francken, G.,** Passional vnnd die gantze Historie von dem Leiden Christie. Neben Betrachtung, Dancksagung, etc. München, 1608. Avec 43 gravures s. bois d'après Virgil Solis. 4to. vél.

441. **Agricola, D.,** Passio domini nostri Jesu Christi secundum seriem quattuor euangelistarum. Basil. 1513. Avec 1 grande gravure sur bois sur le titre et d'autres plus petites dans le corps de l'ouvrage. in-4to. vél.

Coll. Directorium in dñice passiōis articulos decastichon. (entouré d'une bordure, gravée sur bois, avec la date 1513). 4 ff. Passio domini nostri Jesu Christi: le verso blanc, et 38 ff. *Très rare.*
Quelques légères piqûres.

442. **Salomon, B.,** (dit **Bernard le Petit**), Wol gerissnen vnd geschnidten figuren Ausz der neuwen Testament. Zv Lyon, Durch Hans Tornesius, 1564. Avec 92 figg. gravées sur bois. pet. in-8vo. vél.

Exemplaire grand de marges.

443. **Figures** du Nouveau Testament. Lyon, Jean de Tournes, 1579. Av. 96 figures grav. sur bois. pet. in-8vo. veau.

Charmant exemplaire des figures bibliques p. Bernard le Petit, avec les poësies de Charles Fonteine. Le dernier feuillet contenant la fin de „*l'Advertissement aux lecteurs*" manque.

Liturgie.

444. **MISSALE ROMANUM,** ex decreto Conc. Tridentini restitutum. Salmanticae, G. Foquel, 1589. fol. maroquin olive, le dos et les plats richement ornés portant des armoiries, tranches dorées et gauffrées.

Belle édition imprimée en rouge et en noir, avec plein chant noté. Elle est ornée de 8 grandes figures à pleine page et de 38 plus petites, d'encadrement très varié aux pages en regard des grandes compositions, le tout gravé sur bois, *puis très finement gouaché* et rehaussé d'or à profusion. Ces figures peuvent être considérées comme de véritables miniatures.
Bel exemplaire dans une belle reliure ancienne espagnole.

445. **Incipiunt Preparamēta** sacerdotū ante missam legenda. S. lieu ni date (c. 1480). 14 ff. impr. en rouge et noir. cart. 4to.

Non mentioné par Hain. Les feuilles A 1 et A 7. (blanc) manquent. Av. 2 grav. s. bois, une grande représentant la célébration d'une messe et une plus petite la nativité de Jésus Christ.

446. **Epistelen** ende Evangelien mitten sermonen vanden ghehelen jaere .... ende oec mede die prophecien ghenomen wt der bibelen volmaectelijck ende gherechtelick ouer gheset wt den latine in goeden duitsche. Utrecht, Jan Veldener, 1479. 4to. d. veau.

Campbell No. 688. Les ff. 1—8 (contenant la table) manquent.

447. **Epistolen ende Euagelien** metten sermonē van dē gheheelen iare die een naden anderē volghende .... En nv anderwerf verbetert. Antwerpen, W. Vorsterman, 1518. Avec gravures sur bois. 4to. d. veau.

Bel exemplaire; une très légère piqure dans la marge des derniers feuillets. Voir Le Long, Boekzaal, p. 587.

448. LIVRES D'HEURES. — MANUSCRIT du 15e siècle, sur vélin, mesurant $13^1/_2$ sur $9^1/_2$ cM. veau.

Ce manuscrit superbe avec 36 miniatures ornementées en style gothique, rehaussées d'or et de condition magnifique, a été composé en France et contient les livres suivants:

Scti Evangelium S. Johannes av. min. — Stabat mater (av. min.) — sensievent les heures de la trinitet que on doiht dire le dimenche à matines. av. min. — senss. les heures des trespassez pour le lundj. av. min. — de tous les saints pour mercredi — du Saint Esprit pour le mardi, — du Sacrement pour le jeudj — de la croix pour le vedredj. — de nostre Dame pour Samedj, — de la vierge marie (tous av. min.) — Un livre sans titre avec cinq min.

Hic incipit missa de quinqz vulneribus ihesu cristi. Une serie de vingt miniatures avec les images de Saints et de Saintes tels que: Jacques majeur et mineur, Marie Madeleine, St. Erasme, Ste Gertrude et autres.

449. HORAE, de 188 ff. v. brun jaspé, dos orné. (*Rel anc.*) pet. in-4to.

Manuscrit sur vélin, en latin et en flamand, de la fin du XVe siècle.

Il est décoré d'initiales avec bouts de lignes nombreux et de 16 encadrements ou bordures à fond d'or plein, sur lesquels sont peints, en couleurs variées, des papillons, des oiseaux, des fleurs.

Ces peintures, finement exécutées sur or mat, sont d'un très gracieux effet.

450. GHETIDENBOEC. *A la fin:* Dit teghenwoerdige boec is voleynt inder printerie te Delff in Hollant Int iaer ons heeren dusent vierhondert ende vierentachtich. den negentienstē dach in Julio. (Jacob Jacobszn. van der Meer, 1484. 19 Juli). veau. 4to.

Campbell, no. 832. Ce n'est que la dernière feuille, portant le colophon, qui est de la 2e édition de 1484. Tout le reste est de l'édition de 1480.

Livre d'heures imprimé, fort rare. La première page du texte est entourée d'une bordure, dessinée en rouge, et porte une belle lettre initiale en deux couleurs, tandisque qu'on a parsemé de nombreuses lettres initiales, ornementées le corps de l'ouvrage. Bel incunable, et bel exemplaire grand de marges. La marge inférieure du 1er f. a été coupée sans enlever du texte.

451. **Hier beghint** die vrou ghetide domi. Here du seltse opdoen mijn lippen. En mijn mont sel ve'kundige dij lof ... enz. *HS. op perkament* 15e eeuw, 38 bladz. 8vo. cart.

Op de eerste bladz. een groote initiaal in rood en blauw en eene geteekende bordure; verder verschillende versierde initialen in kleuren.

452. **Destrée, J.,** Les Heures de Notre-Dame, dites de Hennessy. Etude sur un manuscrit de la Bibliothèque Royale de Belgique. Brux. 1896. 4to.

Illustré de 58 superbes photogravures donnant la reproduction de *toutes* les miniatures du célèbre manuscrit dont M. Ch. Ruelens n'hésitait pas à dire: „Nous regardons ce manuscrit comme le chant du cygne de l'art de la miniature aux Pays-Bas". Ce manuscrit fut composé par Simon Bening vers 1530. Tiré à 262 exx.

453. **Rosario** della Sacma Vergine Maria raccolto dall' opere da L. di Granata con li miracoli, bolle, indulgēze, molte altre cose agiunte, per Girolamo Borouardi. Vinegia, B. Giunti, 1587. in-4to. velin.

Bel exemplaire, ayant de très bonnes impressious des gravures, dont une est montée. *A la fin se trouve relié;* Miracoli della Sa Vergine Maria seguiti a benefitio di quelli che sono stati deuoti della compagnia del Smo Rosarie. Ib. 1587. — Brevi, bolle et indulgenze concesse da diverse pontefici etc. Già raccolta da G. S. Valentino. 1587.

454. **(Scaluo, B.),** Le meditationi del rosario della glorios. Maria Vergine, nelle quali si contengono li piu segnalati mysterii della vita d'essa . . . madre, et del suo unigenito figliuolo Giesu Christo. Milano, P. Pontio, 1569. Avec 3 gravures sur bois. 4to. vél.

Chaque page, ainsi que le titre, est entourée d'une bordure gravée en bois. Quelques légères taches au commencement.

455. **Officium** Beatae Mariae virginis Pii V Pont. Max. jussu editum Antv., ex off. Plantiniana, 1622. veau. 4to.

Av. 55 grandes gravures, dont une signée C. de Malléry et de nombr. vignettes etc. Le titre, quelques planches et feuilles restaurées, quelques légères taches.

Reliure remarquable; le dos et les plats richement dorés; avec une curieuse bordure sur les plats; au centre du plat supérieur une monogramme, de l'autre les distinctifs d'un prêtre. Fermoirs en cuivre, tranches ornées.

456. **HEURES A LUSAIGE DE ROMME.** Les presentes heures sont a lusaige de Romme au long sans riens requerir: ont este imprimees nouuellement a paris. Pour Germain Hardouyn demourant a paris entre les deux portes du palais. (Almanach de 1524 à 1537). 92 ff. gr. in-8vo. maroquin vert. dos orné, double fil., tr. dor., dent. int. (*Koehler*).

Superbe livre, *imprimé sur vélin*, non ou mal décrit par Brunet. Chaque page est ornée d'une belle bordure dessinée et *coloriée à la main rehaussée d'or* et de nombreuses lettres initiales. En outre le volume contient *18 grandes miniatures finement coloriées et rehaussées d'or, et toules entourées de cadres dorés.* Au commencement ainsi qu'à la fin se trouvent dans le texte de nombreux medaillons montrant des Saints et des Saintes. *Très grand de marges.*

457. **Soleil, F.,** Les heures Gothiques et la littérature pieuse au 15e et 16e siècles. Rouen, 1882. Av. front. à l'eau-forte p. J. Adeline, 24 reproductions facsim. et 6 dessins origin. d'A. Duplais Destouches. gr. in-8vo.

Bibliographie très intéressante des anciennes „Heures" de S. Vostre (1498 et 1508), de Thielman Kerver (1525), de Jehan de Brie (1521), de la Danse macabre de Kermaria etc. etc.

Seulement 240 exx. ont été mis dans le commerce.

458. **Le tableau** de la Croix, représenté dans les cérémonies de la Ste messe ensemble le tresor de la deuostion aux souffrances de Nre S. J. C. le tout enrichi de belles figures. Paris, F. Mazot, 1651. pet.in-8vo.

Bel ex. en reliure plein maroquin rouge aux compartiments. Volume composé de 100 estampes gravées par J. Collin et autres ayant les explications également gravées.

459. L'Office de la Quinzaine de Pasque. Latin-Français, à l'usage de Rome et de Paris. Paris, 1752. maroquin rouge, dos orné, les plats ornés d'une large dentelle, dor. s. tr.

460. L'Office de la semaine sainte, à l'usage de Rome et de Paris. Paris, 1756. maroquin rouge, dos orné, dent. s. les plats. *Un plat taché.*

461. L'Office de la semaine sainte en Latin et en François à l'usage de Rome et de Paris. Paris, 1760.

Reliure en maroquin rouge, dos et plats dorés, tr. dorées.

461*a*. Processional des dames Bénédictines de l'Abbaye Royalle de Farmoutiers. Gravé par les ordres de Madame Marie Renée de Maupeou, Abbesse de cette Abbaye. S. l. 1748. Av. front. veau jasp., dos orné, dent., tr. jasp. (*Rel. anc.*) 4to.

Titre gravé, 1 front. grav. par *Audran* et 278 pp. de plain-chant gravé (la dernière en blanc) avec texte également gravé (le tout par Joseph Renou). — Ce luxueux processional est décoré de nombreux culs-de lampe, vignettes, lettres initiales. Au bas de titre, inscrit à l'encre, le nom „Mère Ste Thècle." Parfaite conservation.

461*b*. Processionale Carmelitarum, Jussu superiorum Ordinis recognitum et editum. Rhedonis, Sumpt. Dionysii Lesne. 1626. 224 p. (dont 1 titre gravé), texte en rouge et noir avec plein chant. veau moucheté, ornem. à froid, tr. r. (*Rel. anc.*).

462. **Gebets und Tugend-Buch, Auszerlesenes.** worinnen Morgens, Abends, Mess, Beicht und Communion Gebetter zu dem Hochwürdigen Sacrament, zu der heiligen Dreyfaltigkeit, Tag-Zeiten von der göttlichen Fürsichtigkeit, von der Unbefleckten Empfängnüss Mariae zu dem Heiligen Joseph, etc.

Manuscrit, de 750 pp. environ, du 18e siècle, en caractères allemandes, en rouge et en noir, d'une belle exécution, orné de 44 gravures jolies de Tardieu, Beauvais, G. B. Göz, Klauber, e. a. Relié en maroquin rouge, dos orné, les plats entourés de larges dentelles, tr. dor. *Belle condition.*

Théologie Dogmatique et Morale. — Littérature mystique. — Sermons.

463. **Adriaen Adriaensens,** Van des cloostersen levens oorspronck ende voortsganck. Van over duysent Jaren voor Christus geboorte tot hedens daechs toe. Louen, H. Welle, 1570. — Van ghehoorsaemheyt ende hoe een ondersaet hem tot zijn overste ende een overste tot zijn ondersaet hebben sal. Louen, H. Welle, 1571. — Van Euangelissche armoede. Louen, H. Welle. 1571. — In één hoornen band.

Bibl. Belg. A. 65. A. 69. A. 67.

464. —— Eenen gheestelycken berch allen menschen profijtelyck. 1566. *Handschrift* 180 bladz. gecart. fol.

Waarschijnlijk eigenhandig handschrift van dit stichtelijke werk, in 1568 te Leuven verschenen.

465. **Anthoninus Archiepiscopus Florent.,** De eruditione confessorum. Memmingen, Alb. Runne, 1483. 4to. relié en ais en bois, couverts en partie de peau de truie.

Hain, 1190. Bel exemplaire dans sa reliure originale.

466. Augustinus, Manuell or little books of the contemplation of Christ or of Gods worde. London, 1577. toile. pet. in-4to.

Réimpression d'env. 1880. Chaque page avec une bordure.

467. **Beda, V.,** In septem epistolas Canonicas Commentaria, nunc demū multo diligentius q̄ hactenus ad vetustiss. aliquot exemplarium fidem castigata. Colon. 1534. dos de vél. pet. in-8vo.

Le titre dans une bordure xylograph.; avec de curieuses lettres initiales; quelques annotations marginales.

468. BERNARDUS, S., De consideratione ad Eugenium Papam. S. l., nom d'impr., ni date. (Utrecht, Nic. Ketelaer et Gér. de Leempt, c. 1473). 40 ff. dos et coins en vél. pet. in-fol.

Campbell, n°. 263. Le prem. f. blanc manque, le dern. feuillet blanc s'y trouve. Très bel exemplaire, grand de marges, avec initiales rouges et bleues, et majuscules rouges d'une impression des premiers imprimeurs des Pays-Bas.

469. —— Epistolæ. Bruxellis, 1481. in-fol. de 173 ff., car. goth., rel. en pl. maroquin brun fond poli, fers à froid, dent. intér., tr. dor.

Impression faite par les Frères de la Vie Commune, les premiers imprimeurs de Bruxelles. *Magnifique exempl., d'une conservation parfaite.*

470. BOETHIUS, De consolatione philosophiae. En latin et en flamand, avec annotations flamandes. Ghend, Arend de Keysere, 1485. 360 ff. fol. rel. monastique, dos renouvelé.

Campbell, 322. Superbe livre, imprimé en caractères gothiques de deux grandeurs, avec lettres initiales et majuscules rouges. Très bel exemplaire, très frais, avec les feuillets blancs. Les marges du premier feuillet restaurées. Exemplaire portant l'ex-libris de W. Morris.

471. —— Die vertroestinghe der wijsheyt tot troest van den bedroeffden, Raedt van den onverstandigen, enz. Tho Deventer, by Symon Steinberghen, 1557. pet. in-8vo. veau.

Bel exemplaire d'une jolie impression, qui est très rare.

472. **Bocherius, P.,** Hortulus precationum. Dat is het hofken der bedinghen: Inhoudende vele schoone ende costelijcke ghebeden .... Gheprent tot Louen, bij Jan Boogaerts, (1565). hrn. 4to.

De titel in fraaien rand, ieder blad in fraaie borduren die om de twee bladen verschilt. De onderrand van den titel en der eerste bladz. is gerestaureerd, overigens zeer goed bewaard exemplaar met breede randen. *Hoogst zeldzaam.*

473. **Boecxken, Een suyuerlyck,** (inhoudēde den grōt en oorspronck onser salicheyt) ēn van waer dat kersten ghelooue den oorspronc ghenomē heeft (beghinnende van Adā) tot Christum. Nu eerst in onser duytscher talen ouerhheset / allen Kerstē menschen seer profitelijc ende van noode te weten. Thantwerpē, Jan Roelants, 1549. Av. grav. sur le titre et de nombr. gravures sur bois dans le texte. pet. in-8-vo. d. veau.

474. **Bonaventura, S.,** Deuotissimum opus passionis Christi. Omnibus predicatoribus deuotisqz religiosis necessariuz. Venetiis, P. de Quarengiis Bergomensis, 1512. pet. in-8vo. plein mar. noir dor., av. double filures en froid, dent. intér., dor. s. tr.

Une petite gravure sur bois sur le titre, et une en grandeur de la page au verso du même. Très bel exemplaire.

475. —— Dit boec is gheheten indē latijne Stimulus divini amoris, Twelc is ghetranslateert of overgeset wtē latijne in duytsche. Eñ is ghecorrigeert door broeder Lucas vander Heij. Antwerpen, Henrick Eckert van Homberch, 1519. 25 Januario. kl. 8vo. hrn.

476. **Den gheestelijcken boomgaert** der vruchte daer die deuote siele haer vsadicht vandē vruchtē der passien XPI. *Aan het einde:* Gheprent Tantwerpen.... Bi mi Willem Vorsterman (c. 1500). kl. 8vo.

Op den titel eene houtsnede (gekleurd) die driemaal in den tekst is herhaald, in den tekst verder 4 andere houtsn.; achteraan het drukkersmerk. Een paar bladzijden licht gevlekt. Zeer fraai en zeldzaam boekje.

477. Das Büchlein vom Brotbrechen. Neue Ausgabe, v. J. I. Doedes. Utr. 1891. pet. in-8vo.

Reproduction avec 2 facsim. de l'édition de Heydelberg, 1563.

478. **Christavaren Bicitza,** edo bicitza berria eguiteco bidea, bere amabi Pausoaqiun Jesus en compañiaco misionero aita *Ger. Dutariren* libruchotic ateraa. Iruñeco (Irun), 1760. 16mo. 362 pag. vél.

Petit livre en langue *basque*, intitulé: La vie du chrétien, ou la vie nouvelle, le chemin à la vérité, etc. Imprimé à Irun, 1760. *Très rare.*

479. **Chrysostomus, J.,** Van die voersichticheyt Goods in druck, lyden oft quellinge des duyuels dry troostelike boecxkens des heyligen bisscops J. Chrysostomi nu nyeu ouer gheset wten Latinen in duytschen, door eenen gheesteliken regulier.... Gheprent Thantwerpē.... bi mi Symon Cock, 1550. h. led. kl. 8vo.

480. —— Een Sermoen van S. Jan Guldemōt, op de Parabel van den Schuldenaer van x. dusent pondē: ende dat hartneckigheyt van haet ende nijd veel aergher is dan al ander zonden. Ouerghestelt duer Corn. van Cuelen. Ghendt, Henrick van den Keere, (1559). kl. 8vo.

481. **Conincx summe.** Ende leert hoemen die sonden biechten sal. Antwerpen, H. Eckert, 1519. 4to. vél.

Exemplaire dans son ancienne reliure.

482. **Dacrianus,** Hier beghint een schoon suyuerlijc boecxkē geheetē den Spiegel der religieusen.... nv eerst ouergeset wt dē Latijne in onser duytscher sprakē eñ is seer profijtelijc om lesen.... Tantwerpē, J. Roelants, 1550. pet. in-8vo. d. veau.

Le titre dans une bordure gravée sur bois, anciennement coloriée à la main.

483. Devote ghebeden wt verscheyden plaetsen der H. Schriftueren.... omme van Godt almachtich te verkrijgen een salighe vrede nae de sware oorloghen die in dese Nederlanden al te langhe gheduyrt hebben.... Loven, 1624. kl. 8vo.

484. Dit is een devoot Boecxken, van de neghen Choren der Enghelen van die heylige Drievuldicheyt, ende van die seuen bloetstortinghen onzes.... Heeren Jesu Christi. Thantwerpē, Guliaem van Parijs, z. j. (c. 1580). kl. 8vo.

485. **Dit sijn die gracien ēn aflaten,** vā sinte Franciscus drien ordenen. Te weten die Minrebroederen: sinte Claren: ēn dye broederē ēn susterē vander derder ordenē vā penitencien verleent vā diverschē pausen. Tantwerpē, Willem Vosterman, s. d. (c. 1515). pet. in-8vo. cart.

486. Drexelius, H., Den rechter-stoel Christi, verduytst d. F. de Smidt. Antw. 1635. Met gegr. titel en 1 pl. oud zwart marokko, met sloten, verg. op snêe. kl. 8vo.

487. **Epistola** de miseria curatorum. S. lieu ni d. (Antv., G. Back, c. 1495). dos de vél. 4to.

Campbell, nº. 679.
Livre fort curieux sur les tribulations et tentations de neuf diables à un ami de l'auteur. (Peignot, Singularités p. 439).
Très rare. A la fin la marque typographique. Titre doublé, quelques piqures.

488. **Fascicul Mirre.** Hier beghint een seer sonderlinghe ende deuote materie van die passie ons heren Jhesu cristi gheheten dat busselkijn.... van mirre, vergadert van eenen gheestelijcken.... vander minnebroeders oerden van die familie der obseruanten in die provincie van Colen. En is in die prent ghecomen bi toedoen vanden broeder Mathijs van Dordrecht gardiaen Tantwerpen. Antwerpē, Henric Eckert vā Hōburch, 1518. Avec gravures sur bois. in-4to. vél., avec fermoir. *Reliure ancienne.*

Mattias Wentsen, né à Dordrecht où il mourut en 1547 fut l'auteur de ce livre. Un coin de la dernière f. est enlevé. Du reste en bon état, dans sa reliure primitive.

489. Franck van Word, S., Die Gulde(n) Arcke, waer in de keern ende beste hooftsprueken der Heijliger Scrift, der ouder Leeraers ende Vaders der Kercken: oock der verlichte Heijdenen ende Philosophen (daer aen den knoop ende steck onser salicheijt leijt) gedragen, vervaet ende ingelijft zijn. Z. pl. 1560. kl. fol. led.

Titel gedrukt in rood en zwart. Titelprent uit de hand gekleurd. Band een weinig beschadigd.

490. **Gregorius Magnus,** Homelie quadraginta de diversis lectionibus Evangelii. Antwerpie, per Th. cum M. Alestonsem (sic), 1509. — Idem, Exceptiones super Novū Testamentū. Paris., B. Rembolt, 1516. — Pastoralis cure liber. Paris, B. Rembolt, 1512. — Explanationes notabiles Richardi Hampole super lectiones beati Job. Paris., B. Rembolt, 1510. — Ens. en 1 vol. 4to. *Reliure monastique.*

491. Guldene Früchten himlischer Andacht, welche zu brechen der Göttl. Bräutigam Christus Jesus von der menschlichen Seelen als geistlichen Braut vertröstlich eingeladen wird.... durch L. X. V. U. V. T. Wienn, 1680. Avec 8 gravures d'après *A. Bloem* et *M. van Sommeren.* maroquin rouge, dent. sur les plats, tr. dor. (*Rel. anc.*)

492. **Hier beginnen** seer schoone Christelijcke ende Euangelische Sermoonē opten Vader onse, Aue Maria vandē Ghelooue, Thien Ghebodē ēn de seuē Sacramentē etc. genomē wt de Sermoonē Judoci Clich-

touei. Nu eerst door .... Schweller .... wt den Latijne int hooch Duytsch ouergeset. Ēn daer na vandē Carthuysers tot Ruremūde in onze Nedlātsce sprake overgeset .... *Aan het einde:* Gheprint Thantwerpen .... by my Jan Roelants, 1554. kl. 8vo.

De titel in eene fraaien rand (houtsn.) en eenige houtsneden in den tekst. Fraai ex. in half lederen band (Claessens) van dit zeer zeldzame boekje.

493. **Hier beghint** dat leuē ons lieuē herē jhesu christi ēn hoe hie ontfanghē ēn gheborē wordt. Hoe die hillighe enghel gabriel toe marien ghesāt wordt en hoer die boescap brachte dat sie dē sone godes ontfanghen solde ēn der werelt voert brēghē enz. — **Hier** beghint die mātele onser lieuer vrouwē ēn vā al harē leuē ghemaket en vā hare ghebuerte beghinēde ēn is ghedeylt doer die wecke elkes daghes enz. *Handschrift,* 15e eeuw op papier, het eerste groot 131 blz. en het tweede 58 blz. perk. kl. 4to.

Fraai handschrift; het eerste blad (en het zesde) van het tweede stuk is perkament en bevat eene fraai geteekende en gekleurde initiaal.

494. **Hier beghint** die cruus getide Do^e. Here du selste opdoen mine lippen Ēn myn mont sel voorkundigē dinē lof .... enz. — **Dit is** die heylige gheests ghetide. — **Hier beghint** die vigeli enz. — *Handschrift, 15e eeuw op perk.* 25 bladz. 8vo. cart.

Met drie groote initialen in rood en blauw en geteekende bordures, en vele kleine, gekleurde initialen.

495. **Hier begint** een devoot boecxken, gheheeten onser Vrouwen claghe, oft palm-sondach. Antw., P. Stroobant, s. d. (c. 1600). pet. in-8vo. cart.

496. **Het Hofkē vā deuocien,** Inhoudende hoemen deuotelic misse hooren sal. Een deuote oeffeninge in die seuen Ghetijden vanden daghe. Hoemen God inwēdelic aenbeden sal enz. Thantwerpen, Heyndrick Peeterssen van Middelbruch, 1546. pet. in-8vo. d. veau.

Petit livre très intéressant contenant non moins de 13 écrits édifiants. qui datent du 15e siècle, et qui comptent parmi les meilleurs dans leur genre. Une gravure sur bois sur le titre. Excessivement rare.

497. **Jean de Cartheny,** Le voyage du chevalier errant, esgaré dedans la forest des vanitez mondaines, dont finalement il fut remis et redressé au droit chemin, qui meine au salut eternel. Anvers, chez Jean Bellere, 1595. 12mo. vél.

Roman mystique de la plus grande rareté. Un ex. de l'édition de 1594 a été vendu 220 frcs à la vente Della Faille en 1878.

498. Gabriel à S. Joanne Baptista, Den gheestelycken juwelier voorsien van kostelycke ghesteenten van ryck-leerende lessen, ghehaelt uyt de Schadt-kamer van de seven wyse van Griecken-landt. Gendt, 1686. 8vo. hoorn. *Met onbeduidende wormsteek.*

499. **Dleuen van sinte bernaert** met vier schoone Omelien die hi ghemaect heeft op dat euāgeliū Missus est angelus gabriel. Ēn noch meer ander schoon sermonen die hij ghemaect heeft. Ende noch oeck sommighe schoon ghebeden die hi maecte tot onser lieuer vrouwen die hij trouwelijck diende als een deuoet ende vierich capellaen. Thātwerpē, Claes de Grave, 1515. Av. grav. sur bois sur le titre. 4to. cart.

Les premiers feuillets sont légèrement tachés, la marge inférieure du titre est montée.

500. Lucifers mit seiner gesellschafft val. Und wie derselben geist einer sich zu einem Ritter verdingt und ym wol dienete. Bamberg, 1493. Nach dem Unicum in Facsimile herausgegeben. Frankf. 1895. Le titre porte une curieuse gravure sur bois. 4to.

501. Mancinus, D., De quatuor virtutibus. Antv., Mart. Caesar, 1535. d. mar. rouge. 12mo. *Bel exemplaire.*

502. **Onser lieuver vrouwe(n) mantel.** — Een seer devoet boecxkē en is ghehetē onser lieuer vrouwē mantel. *Aan het einde* : Hier eyndet onser vrouwen mātel. Ēn is gheprent tot Leyden op die hoyegraft bi mi Jan Seuerse. Int iaer ons heren MCCCCC ende XIIII (1514). Lof God van al. kl. 8vo. cart.

Fraai exemplaar met breede randen. Op den titel een houtgravure. Gerubriceerd.

503. **Corte Maniere** om de Siecken in haer Wtersten te troosten. S. l. 1599. d. veau. pet. in-8vo.

504. **Martinus Episc.,** Libellus, qui formula honestae vitae inscribitur. Novimagii, Petr. Elsenius, 1536. pet. in-8vo. cart.

Peter van Elsen fut un des premiers imprimeurs de Nimègue. M. Ledeboer ne le cite comme imprimeur que depuis 1548. Les armoiries de Nimègue sur la dernière page. Piqûre insignifiante dans le dos du volume.

505. **Materia, Venustissima,** passionis Cristi jesu : a quodā fratre minore de obseruantia in ciuitate Monacensi : superioris Bauarie predicata ; vulgata : et solerter perspicata. *A la fin* : Impressa Memmingen, Anno 1502 per Albertū Kune de Duderstat. 10 ff. (dernier blanc). in-4to. cart.

506. **Den gheestelike Minnen brief** die Jesus cristus coninc der gloriē seynde tot synder bruyt der minnender sielen. *A la fin:* Gheprent Thantwerpen, op dye Lō-baerde veste, teghen die Gulden hant ouer. Bi my Simon Cock. (c. 1530). h. led. kl. 8vo.

Op den titel een houtsnêe.

507. **Nouissima, Quatuor,** (par Gerard de Vliederhoven) cum multis exemplis pulcherrimis et de terroribus mortis cū eterne btitudinis gloria. Daventriae, Jacobus de Breda, s. d. (c. 1491). 4to. d. veau.

Campbell, No. 1312. Sur le titre une gravure sur bois, anciennement coloriée, décrite par Conway, p. 159. *Bel exemplaire, grand de marges.*

508. **Pflacher, M.,** De gantsche leere van den doot ende afsterven des Menschen. Uit d. Hoogduytscher sprake. Dordrecht, 1603. pet. in-8vo. vél.

La marge d'une feuille est endommagée.

509. **Poorte, Die,** oft dore des eewighen leuens. Inhoudende seer schoone oeffeninghen vanden leuen ende lijden ons H. Jesu Christi. Loven, Anth. M. Bergaigne, 1551. Avec de nombreuses petites gravures sur bois. pet. in-8vo. d. veau.

510. **(Putten, Joachim vanden),** Eenē claren Spiegel der warachtigher Christelijcker maechden, waer inne zij volcomelijck muegen mercken, hoe zij dat inwendige aensicht haerder zielen moeten vercieren, *enz.* Tantwerpen, Gregoris de Bonte, 1551. Avec gravures sur bois. pet in-8vo. cart.

511. **Rodericus (Episc. Zamorēsis),** Speculum vite humane. In quo discutiuntur cōmoda et incommoda, etc. Par., J. Petit, 1510. pet. in-8vo.

512. **Rosemondt, Godtschalck,** Een profijtelick boecxken vander biechten en van die seuen dootsonden, ghemaect van meester Godschalc Rosemondt van Eyndouen Doctoor ind godtheyt. Eñ leert ons den rechten wech eñ maniere wel te leuen om salichlijc te steruen ... (vignet: „in den biechtstoel") Gheprint Thantwerpen .... by Symon cock, Int iaer ... 1552. half led. met dikke fileten. kl. 8vo.

Een uittreksel of verkorting van „Confessionale s. Libellus modum confitendi etc." van denzelfden schrijver, te Antwerpen in 1519 verschenen, (naar het schijnt) meer bepaald voor leeken bestemd.

513. **Sabunde, R. de,** Theologia naturalis sive liber Creaturarum specialiter de homine et de natura ejus in quantum homo et de his que sunt ei necessaria ad cognoscendum seipsum et Deum ... Daventrie per me Rychardum Paffroed (c. 1480). rel. du XVe siècle en ais de bois recouv. de veau, avec empreintes à froid, le dos restauré. fol.

Trés bel exemplaire, dans un merveilleux état de conservation, presque non rogné. — Les grandes initiales sont peintes en rouge et en bleu. — Conforme, moins le feuillet blanc, à la description de Campbell (No. 1490) qui lui assigne la date de 1480.

514. SAVONAROLA, G., Prediche .... facte lanno del 1496. negiorni delle feste, finito che hebbe la quaresima: e prima riposatosi circa uno mese ricomincio eldi di Scō Michele. Adi VIII. di Maggio. MCCCCLXXXXVI. Raccolta per Ser Lorēzo Violi dalla uiua uoce del predicante. (Firenze, 1496). pet. in-folio. rel. ais en bois, dos en cuir, avec fermoirs (manque 1).

Bel exemplaire dans sa reliure originale.

515. **Polito, A. C.,** Discorso contra la dottrina et le profetie di Fra Gir. Savonarola. Ven., G. Giolito di Ferrarij, 1548. pet. in-8vo. vél.

516. **Den Spieghel** der Gheestelijcken menschen van een duechdelick leven discretelic eñ vruchtbaarlijck te leyden .... ghemaect eñ gheschreven eerst in latijn .... by eenen Abt van Sinte Benedictus oorden ende nu .... in duytschen overgheset .... by .... Jan vā Baerle .... vā der prekaer oorden tot Shertogē bossche. Antw., Marien Ancxt, 1548. kl. 8vo. *Zeer zeldzaam.*

517. **Eenen Spiegel der volcomenheyt** Hoe dat een mensche doer sijns selfs vtyen vloochenen eñ steruē hē tot God keerē eñ synre herten reynicheyt eñ vereeninge met God in volcomē goddeliker liefden so veel alst moghelijc is doer die genade gods vcrigen mach. Gemaect door die Carthuyserē te Coelen. Gheuisiteert by den E. H. M. Jan van Baerl prekaer oorden tot shertogenbosch. *enz. A la fin:* Gheprint Thantwerpen op die Lōbbaerd veste. Tegen dye Guldē Hant ouer By my Symon Cock. (c. 1525). Titre (*en rouge et en noir*), et 99 ff. numér. goth., à 24 lign., sign. Aij—pij. sans récl. pet in-8vo. vél.

Très rare. Les marges de quelques feuillets, au commencement et à la fin sont légèrement tachées.

518. **Vanden Tempel** onser sielē, deuote oeffeningen. Hoe widyen sullen bereyden, ēn alle hoochtiden des iears gheestelick daer in begaen, also dat God altijt in ons woonen mach. Ghemaect door eenen Religiosen mensche.... Antw., S. Cock, 1543. Av. grav. sur bois sur le titre. pet. in-8vo. br.

Quelques piqûres.

519. **Theophylacti,** Bulgariae Archiep., In omnes D. Pauli Epistolas enarrationes (in quatuor prophetas) e Graeco p. I. Lonicerum in Latinum conversae. Par., C. Gaillard, 1548. 2 tom. 1 vol. veau ancien. Sur les deux plats une empreinte montre une femme („Fides"); à gauche en bas un monogramme: I—B. *Reliure du 16e siècle.*

520. (JACOBUS DE THERAMO), Belial. Een rechtelick ghedinghe tusschen Belyal den helschen procureur als claghere aen dat een deel. ende Jesu cristo hemelschē god antwoerdere aent ander deel Op dat Jhesus die helle ende dye helsche vorsten rechtelick verstoert ende berooft heeft ende dē opperstē duuel daer inne ghebonden heeft. etc. *A la fin:* Ēn is gheprent in... Antwerpen.... doer.... Henrick Eckert vā homberch.... 1516. maroquin vert, fil., tr. dor. (*Riviere and Son*). fol.

Superbe exemplaire *d'une édition restée inconnue* jusqu'ici d'un livre extrêmement remarquable. Elle contient les mêmes gravures sur bois que la première édition, parue en 1484 chez Bellaert, à Harlem. Au verso du f. a. 2 une xylographie en grandeur de la page et dans le corps de l'ouvrage 70 xylographies dont quelques-unes plusieurs fois répétées. Belle reliure anglaise de Riviere.

521. —— **Belial zu teutsch.** Ein gerichtzhandel zwischen Beleal hellischen verweser als kleger einem teil vnd Jesu Christo hymmelischen got antwurter anderm teile. Also! obe Jhesus den hellischen fürsten rechtlichen die helle zerstöret, beraubt vn die tüfel darinn gebunden habe etc. Alles mit clag antwurt, red, widerred, appellierung, recht satzung etc. wie mā sich jm rechten bruchen sol. Strassburg, Joh. Prüsz, 1508. Av. grav. sur bois. veau, tr. dorée, dos orné. 4to.

Exemplaire ayant 34 gravures sur bois dans le texte et une armoirie en gravure sur bois au verso du titre, très bien conservé mais avec quelques notes mss. sur les marges. Les derniers ff. légèrement tachés.

522. THOMAS DE AQUINO, Tractatus de divinis moribus. S. l. ni d. (Utrecht, Nic. Ketelaer et de Leempt, vers 1473). pet. in-folio. dos de vél.

Campbell, 1669. Une des très rares impressions des premiers imprimeurs des Pays-Bas septentrionaux. Légèrement taché d'eau.

523. **Thomas à Kempis,** De imitatione Christi. Divione, P. Palliot, 1653. in 12mo. allongé, titre gravé, mar. rouge, dos orné, large dent. sur les plats, tr. dor. (*Rel. anc.*)

Bel exemplaire d'une jolie édition en caractères très fins.

524. —— Van dye werelt te versmadē en Christum te volgen een Deuoet Tractaat, vol ghoeder leeringhen, wijlen ghemaeckt bi eenen deuoten Regulier, ghenaemt Heer Thomas Hamerken van Campen, welck Boecxken men pleech te noemen Qui sequitur me. Tantwerpē, Jan van Ghelen, 1564. pet. in-8vo. veau.

Bel exemplaire.

525. **Thomas à Kempis,** De Naarvolging Christi. Berijmde vertaling door J. Bourkart. *Handschrift* van A. Haman. 1696, 1697. hrn. bd. 4to.

De vertaling is in druk verschenen te Amsterdam in 1613.

526. **Spitzen, O. A.,** Thomas à Kempis als Schrijver der Navolging van Christus gehandhaafd. Utrecht, Beijers, 1880. Met facs. Geheel bruin marokko, fil., rug verguld, verg. op sneê. *Fraai ex. waarbij gevoegd de oorspronkelijke teekening van den zeer geornamenteerden titel.*

527. Trebeck, A., Sermons on several occasions preach'd in the Royal-Chapel at St. James's. London, 1713. maroquin rouge, dor. s. plats, dos orné, tr. dor. (*Rel. anc.*)

528. Een seer schoone Vermaeninghe ende onderwisinghe hoe een mensch syn sondich leven behoort te veranderen ende een nieu leven van deuchden aan te nemen enz. Ghedr. tot Ceulen, 1609. cart. kl. 8vo.

Zeldzaam Nederlandsch werkje in het buitenland gedrukt.

529. **de Voragine.** Excerpta iacobi de voragine sup. evīa dominical. *Manuscrit* s. papier, du 16e siècle. 177 feuilles. pet. in-8vo. veau. *Reliure endommagée.*

Dans la même reliure: Hec sūt que nos merito inducere debent ad amorem Christi et ad mundi contēptum etc. etc.

530. **Een cort ende suuerlijc Wtlegghen** van dat werdich ghebet dē Pater noster. Met een cleyn soet vermaen van den Aue Maria. Gheprent Tanwerpen, Michiel van Hoochstraten, s. d. (c. 1508). Av. grav. sur bois sur le titre. pet. in-8vo. vél.

531. **Predikatien van verscheiden aucteur.** — Fr. Salmuth, Trost-Predigt ueb. jetzigen betrübten zustand der Kirchen. Embden, 1622. — Id., Eine christl. Predigt. 1618. — Vogellius, H., Predikatie vervat. de belydenisse der ware christel. geref. religie. 1625. — Velthusius, H., Predicatie .... waer inne vertoont wordt hoe haer de toehoorders teghen de predikanten schuldig zijn te draghen enz. 1626. — Id., Triumpherende waerheyt d. i. .... beschermínghe der ware gheref. religie. 1630. — Id., Tractaet van der dieren tijdt. 1631. — Beyerus, H., Predicatie .... bij den doop van den .... soon des Prince van Orangien. 1626. — Velthusius, Borstweeringe voor de gereform. Kercke. 1628 en and. preeken van J. J. Calckman, P. Eylshemius, A. Maxey, J. Martinus en and. 14 sts. 1 hrn. bd. 4to.

Confessions de foi. — Réformateurs. — Polémique.

532. **Confessio** fidei exhibita invictiss. Imp. Carolo V. Caes. Aug. in Comiciis Augustae, A°. 1530. Addita est Apologia Confessonis. Wittebergae, G. Rhau, 1531. veau dor. 4to.

Première édition latine autorisée de la Confession d'Augsbourg, et de son Apologie. *Extrêmement rare.*

533. **Catecismus.** Dat is, die summe des heylighē Christē gheloofs, wtghegeuen door dbeuel des Roomschen Conincx Ferdinandi, omdoor alle zijn landen gheleert te wordene, eñ gheen andere. Ouerghesedt wten latine in duytsche, door J. van Hemert. Antwerpen, J. Verwithaghen, 1557. pet. in-8vo. veau.

Premier catéchisme catholique en langue néerlandaise. Excessivement rare. Au recto du feuillet 71 commence: „Vander christelijcker rechtueerdicheyt. Dat tweede deel des boeks. 38 pp. Le privilège du roi date du 30 sept. 1557.

534. **Catechismus** oft Die somme der christelijcker onderwijsinghen, int corte met vraghē ende antwoorden den christen ionghers leerēde al' tghene dat sij behoeren te weten, te ghelooven. ende te doene om salich te worden: wtghegheuen eerst int latijn, ende in die overlantsche sprake door d'bevel der Co. Ma. van Roomen, etc. int iaer 1554.... Lueven, Merten Verhasselt, 1558. pet. in-8vo. d. veau.

18 — Autre traduction du même catéchisme catholique, qui parut sans la 2e partie. Le privilège du roi date du 16 déc. 1557.

535. **Catechismus.** Dat is die Kinder leere. Vergadert wt de oude Doctooren der heyligher Kercken: Te weten Athanasius, Cyrillus ....Eusebius etc..... Laatste blad: Ghedruckt tot Vyanen by Derick Buyter.... 1564. h. mar. kl. 8vo.

Fraai ex. van dit zeldzame boekje. Op bladz. 6 een wapen (houtsn.); op de laatste bladz. het drukkersmerk.

536. **Cathechismus,** ofte onderwijsinghe in de Christelicke Leere, ghelijck die in Kercken en (de) scholen der cheur Vorstelicken Paltz, ghedreven oft gheleert wordt. Wt de Hoochduydtsche sprake in Nederduytsch getrouwelick overgeset. Embden, Guill. Gaillart, 1565. kl. 8vo. h. led.

60 — Deze Catechismustekst is de „gemengde", vroeger niet opgemerkt, en niet te verwarren met de vertaling van P. Dathenus.
Eenig bekend exemplaar der eerste uitgaaf van dezen „gemengden tekst." Vroeger behoorde dit ex. tot de boekerij van J. H. van de Velde, later tot die van C. P. Serrure. Vgl. Sepp, Verboden Lectuur, bl. 222.
Deze Catechismus, *niet* de Datheensche, staat op den Index libr. proh. van 1570, boven onder letter C.

537. **Luther, M.,** Enchiridion. Den cleynen catechismus (oft een onderwijs ende fundament des christelijcken geloofs) voer de ghemeyne Prochianen, Predicanten, enz. Nu eerst van nieuws wt de Hoochduytsche in onse Nederlansche Tale.... overgheset. S. l. 1566. — **Dat cleyne Corpus doctrine.** D. i. De Hooftstucken en Somma der Christelijke leeringe voor die kinderen in den Schoolen.... gestelt door Matthaeum Judicem. Wesel, Hans de Bracker, 1564. — **Catechismus Catholicus** iuuentuti formandae, aut. P. Canisio. Antv., J. Bellerus, 1559. — **Des Dreszdnischen Catechismi** Leichte Lehr-Art und Deutlichkeit.... gezeiget von C. Heym. Leipz. 1714. — Ens. en 1 vol. pet. in-8vo.

538. **Belijdenisse** ende eenvoudige Wtlegghinge des waerachtighen gheloofs ende der algemeyne articulen van de suyuere Christel. religie gemaect.... van de Dienaars der Kercken J. C., die daer in Switzerland zijn.... enz. Nordwitz, by Ant. de Solemne, 1568. led. bd. kl. 8vo.

Fraai exemplaar van dit zeer zeldzame werkje.

539. **Bekentenisse** of Belijdenisse des Gheloofs. Int ghemeyn, ende eendrachtelijcken van den Gheloovighen, die in de Nederlanden ouer al verstroyt zijn, ende nade suyverheyt des heylighen Euangeliums ons H. Jesu Christi begheren te leuen. Met eenen Sendtbrief aen de Con. Mai. Thantwerpen, Jaspaer Troyens, 1580. cart. kl. 8vo.

10 — De bovenrand wat kort.

540. **Korte Bekendtenisse** der Christlicken Lehre, so in der Gemeine Gades tho Emden, vth synem Worde gelöuet (gelehret) und geprediget werdt. Sampt bygefügter Kerken-Ordnung tho Embden. Bremen, B. Peterss, 1594. pet. in-8vo. vél.

541. **Aanteekeningen** uit de Synodale verhandelingen van Zuid-Holland van alle het voorgevallene in de zaak en Leere der Remonstranten in den jaere 1619—1777, bijeengezameld door DD. Hofstede, v. Velzen e. a. *Handschrift* v. 200 blz. h. led. fol.

542. Den Alcoran der Franciscaner monnicken. Waer in de grouwelijcke ende afgodische leere der Barvoeter-Monnicken ende de superstitie der papisten bloot werd aengewesen. Geneve, 1664. Met titelprent. 12mo. hoorn. *Zeldzaam.*

543. JOANNES ANASTASIUS VELUANUS. — Kort Bericht in allen principalen pu(n)te(n) des Christe(n) geloues / mit klair ghetuichnis der hilligher schriffture(n) un(d) guede kuntschafft der alden doctoren / mit anwysung wanneer unde durch welcke personen die erroren opgesta(n)den unde vermeert zijnen / bereit vur den simpelen ongelerden Christe(n) un(d) is destalue(n) genant der Leken Wechwyser. Auth. Joan. Anastatio Veluano. (*A la fin*): Ghedruckt zu Straisburg in Elsas (durch *Balthasar van Klarenbach*) den XII. in April. Anno MDLIIII (1554). Reliure originale Renaissance, en veau estampé, fermoirs en cuivre. pet.-in-8vo.

Première édition du *Leken wechwyser*. On n'en connaît que deux exemplaires, celui du Séminaire Luthérien à Amsterdam et celui-ci, provenant de la bibliothèque du Professeur J. I. Doedes. Très-bel exemplaire.

Johannes Anastasius, le grec pour Jan Geeraerds ter Stege né à Garderen, village du Veluwe, d'où il ajouta à son nom Veluanus, a été un des premiers réformateurs dans les Pays-Bas prêchant les idées de Luther et de Mélanchton. Les inquisiteurs Franc. Sonnius et J. Gruwel le condamnèrent à l'incarcération perpétuelle, sentence changée après quelques années, sous condition que Anastasius se rendît à Louvain pour y refaire ses études théologiques. Il s'y rendit mais après quatre jours s'enfuit à Strasbourg où il publia son *Leken Wechwyser*. Cet excellent ouvrage — *„een gulden boeksken"* dit le Prof. Kist — est composé dans un esprit modéré. L'auteur s'y prouve un Mélanchton Néerlandais. Il a eu une grande influence, surtout sur la réforme du Veluwe.

Cette première édition est un monument de l'époque de la Reforme des Pays-Bas.

544. —— Een cort onderricht van allen principalen puncten des Christen gheloofs, met claer ghetuychgenisse der heyligher Schriftueren ende goede bekentenisse der ouder Doctooren, met aenwijsinghe wanneer, eñ door welcke persoonen die errueren opghestaen ende vermeerdert zijn, bereyt voor den simpelen ongeleerden Christenen, ende is daeromme genaempt der Leeken Wechwijser. Ghedruckt by Magnus vander Merberghe van Oosterhout, 1555. pet. in-8vo. d. veau.

Première édition *en langue néerlandaise* de ce „Miroir des Laïques". *Excessivement rare.*

545. —— Een corte onderrechtinge vande waerachtighe wesentlijcke teghenwoordicheyt des lichaems eñ bloets ons Heerē Jesu Christi indē Avontmael, getrocken wt die Heylige Schriftuere eñ is seer profytelijck om lesen in desen sorghelijcken tijt. Matth. xxiij .... Noch so is hier by gestelt wat goedē ons Christus in zijn H. Nacht-

mael geinstitueert eñ daer bescheydē heeft. *A la fin:* Ghedruct tot Basserach by Frederick van Linth. s. d. (c. 1560). 8 ff. Goth., 28 ll. av. sign. Aij—Av. avec réclames. pet. in-8vo. cart.

75 — Ce petit ouvrage est probablement écrit par Anastasius Veluanus, quand, celui-ci fut „Inspector" (Superintendent) de Bassarach (= Bacharach). „Doedes". Il n'est nulle part cité, et c'est probablement le SEUL EXEMPLAIRE connu d'un écrit de l'auteur du „Leeken-Wechwijser".

546. **Een claer bewiis** van het heylige Auontmael onses Heeren Jesu Christi, wt de eendrachtighe leere der H. Schriftueren .... en oock der confessien van Ausburg. Door de Doctoren der H. Schrift in der Universiteyt van Heydelberch. Wt de Hoochduytsche in Nederlandtscher sprake .... overghesedt. (Embden)? 1567. — **Het ghevoele(n)** Jeronymi Zanchi Bergomatis .... vanden twist aengaende den handel des Nachtmaels, die de Sassensche hebben teghen de Switsersche ende alle andere gherefermeerde ghemeynten. (*A la fin*): Wt Straesburch .... Anno 1564. — **Een dialogus** oft tweesprake tusschen einen Euangelischen Hans, ende einen Luyterschen Peeter, in welcke gestraft werd die onwetentheyt .... van sommige Luyterianen. (Sans lieu), 1564. En 1 vol. vél.

Le premier ouvrage est une traduction de „Grundlicher Bericht vom heyligen Abendmal."

547. **Beza, Th.,** Bekentenisse des Christelicken gheloofs, na de Heylighe Schrift, achtervolghende de wtlegginge der oude Vaderen der eersten Kercken etc. Eerstelick in Latyn geschreven, ende nieuwelyck in Nederlandsche sprake omgheset. *A la fin:* Gedruckt tot Franckfort an die Mayne, by Michiel Chirat, 1561. veau.

18 — Dans la même reliure un exemplaire *d'une édition de 1564* du même livre. Deux ouvrages excessivement rares, surtout le premier. Les exemplaires sont en bon état, seulement quelques feuillets ont été habilement restaurés dans les marges.

549. **(Bloccius, P.),** Een Claghe Jesu Christi, tot dat ongehoorsaeme menschelijcke gheslachte. Seer profijtelijck ende nuttelick in dese perijckeloose ende vaerlicke tijden, voor alle den ghenen die den Heere van herten begheert na te volghen. Delf, B. Harmansz Schinckel, 1595. pet. in-8vo. vél.

35 — SEUL EXEMPLAIRE CONNU. M. Doedes, dans les „Studiën en Bijdragen IV (1878, p. 388) a démontré pour la première fois que le célèbre HENDR. LAURENSZ. SPIEGHEL fut le traducteur de l'original latin. Voir sur l'édition de 1595 qui paraît avoir été dépassée par une édition antérieure, jusqu'ici inconnue: Bibl. Adversaria, t. V. p. 8. (1883).

550. —— Meer dan twee hondert ketteryen, blasphemien, eñ nieuwe leeringen, welck wt de Misse zyn ghecomen .... In Duytsch voor slechte menschen ouerghesett, op datse moghen weten dat de Paussche-kerck een fonteyn is van allen ketteryen onder decksel van heylicheyt. S. l. (Emden?) 1567. pet. in-8vo. cart.

18 —

Voir Kist, Archief voor kerkgesch. 1842. II.

551. **Bolsec, H. H.,** Historie Van het leven, manieren, wercken, Leeringe ende die doot van Jan Calvijn, wijlen overste Minister van Geneuen. Overgeset by M. H. van B. Tshertogenbossche, Jan Scheffer, 1581.

3 — Eerste druk van de Nederlandsche vertaling van: Histoire de la vie, moeurs, actes, etc. de Jean Calvin. Paris, 1577.

Cheeffonteyne, Christoffel van, Verantwoording van Onser voorouders Religie nv deser tijt seer van noode eñ troostelijck allen waerachtighen Christen menschen. Ouerghesedt wt den Latijne door B. Marten vāder Heyden. Loven, Jan Maes, ende Peter Fabri, 1576.

Christ. Cheeffonteyne, of Chr. de Capitefontium, een Franciscaner monnik uit Bretagne, bracht door zijn prediken te Antwerpen een groot aantal protestanten tot de katholieke kerk terug. Het fransche origineel van bovenbeschreven vertaling verscheen te Parijs, in 1572.

Verhael, Cort Ende Waerachtich, van het lijden van sommighe vrome ende glorieuse Martelaers, die om de H. Cath. Religie in Enghelandt, ghedoot zijn, int Jaer 1600. T'Hantwerpen, Hier. Verdussen, 1601.

Récit du supplice et de la mort de Jean Rigby gentilhomme anglais (pendu à Londres le 21 juin 1600) et des prêtres catholiques Sprattus, Hunteus, e. a.

En 1 vol. 8vo. vélin.

552. **Bolsec, H. H.,** Historie van het leven, manieren, wercken, enz. van Jan Calvijn. Uyt de Francoysche .... sprake overgheset by M. H. van B. 's Hertoghen-Bossche, 1628. kl. 8vo.

In denzelfden band: **Vincentius Lirinensis,** Een seer schoon boecxken voor die oudtheyt eñ Waerheyt des ghemeene Christen gheloofs, tegen die Godloose nieuwicheyt alder ketterijen, enz. (Vert. door P. Opmeer). Tantwerpen, H. Wouters, 1578? (De approbatie is van 29 November 1566).

553. **Brassius, H.,** Van den heylighē cruyce sommighe schoone troostelicke sermoenen .... voor tijden trouwelick ghepredikt, eñ nu na zijn doodt .... in het licht ghebracht. Embden, Gellius Ctematius, 1560. pet. in-8vo. cart.

Voir sur ce petit livre *rarissime:* Meiners, Oostvr. kerkgesch. t. I. p. 354.

554. **De Bres, Guydo,** De Wortel, Den Oorspronck, Ende het Fundament der Wederdooperen, oft Herdooperen van onsen tijde. Met ouervloedighe wederlegginge... door Guydo de Bres, Anno 1565... overgheset door J. D. R. Ende nu wederom ouersien, ende met drie bequame Tafels verrijckt. t'Amstelredam, By Jan Euersz. Cloppenburgh .... Anno 1589. mod. led. band. kl. 8vo.

Zeer goed bewaard ex. van dit hoogst zeldzame boekje.

555. —— Le baston de la foy chrestienne, propre pour rēbarrer les ennemis de l'Euangile: par lequel on peut aussi connoitre l'ancienneté de nostre foy et de la vraye Eglise. Recueilli de l'Escriture sainte et des liures des anciens docteurs de l'Eglise, et des Conciles et de plusieurs autres auteurs. Reueu et augmenté. Lyon, 1562. pet. in-8vo. veau.

Excessivement rare.

556. —— Explication du Catéchisme de Calvin. 1678. *Handschriftelijke copie,* naar S. Morin, vervaardigd in 1769. 247 bladz. h. led. fol.

De Brais was predikant te Saumur; S. Morin vervaardigde zijn copie in 1692. Hij was predikant te Bergen op Zoom.

557. **Bunderius, J.,** Compendium concertationū in quo omnes huius seculi haereses confunduntur .... Antv. J. Steelsius, 1555. vél. pet. in-8vo. *Rare.*

558. **Calvin, J.,** Een Seer Nuttighe Waerschouwinghe Van het groot profijt dat die Christenheydt soude becomen, indien een Register ghemaect werde van alle de Lichamen ende Reliquien der Heylighen, in Italiën, Vranckrijck, Duytschlant.... ouergheset door eenen Dienaer des Woordts in Zuyd-Beuerland. T'Hantwerpen, by my Jasper Troyens (Ghedruckt by Niclaes Mollyns), anno M.D.LXXXIII. (1583). pet. in-8vo. vél.

Traduction néerlandaise du Traité des reliques de Jean Calvin — *Extrêmement rare.* Le titre doublé.

559. —— Vande Ergernissen. Wt het latijn d. P. Iacobi Silvensetium. Amst., Cloppenburch. 1598.

Reproductie, uitg. te Utrecht, 1881.

560. Campianus, E., De thien redenen.... op welcke hy stuenende, beroepen heeft alle de geleerden.... in Engelant om te disputeeren ....door de welcke hij seer claer.... bewyst het één. H. Cath. gheloove der H. Roomscher Kercken. Ut den Latyn. 't Hantw. 1592. kl. 8vo.

561. **De Cautelen** (dat is te segghen de waerschouwinghe ofte onderwysinghe) met het canon ende ceremoniën vander misse.... Al in Latijn ende Duytsch.... met aanteek. v. Petrum Viretum. Gheprint te Londen, (H. Bynneman), 1568. veau. pet. in-8vo.

Rare comme tous les livres imprimés en Angleterre par les réfugiés néerlandais. Exemplaire magnifique, très bien conservé et complet, dans une belle reliure (moderne) en plein veau, orné s. l. plats.

562. (de Clopper, P.), Lidtmaet der Ghereform. Christel. Kercke tot Leyden), Medicament tot ruyneeren, secterie, ketterie, heretijcken die opereeren.... enz. Leyd. 1636. kl. 8vo.

Achterin: Een medicament tot vermaen Der Ioden genaemt die altijt voorgaen Vagabondich *enz.*

563. **Cooltuyn, Corn.,** Dat Evangelie der Armen. Dat is: der Ellendigen Troost, vergadert wt die Schriftuer.... tot troost over hem selver in sijn Ballingschap.... gheordineert in vier Visitacien, doer een tsaemen spraeck van twee personen Theophilus ende Dorothea. *Aan het eind:* Wtghegheven, By Heeren Cornelis Cooltuyn van Alckmaer.... 1559. h. led. kl. 8vo. De bovenste rand van enkele bladen wat kort.

Hoogst zeldzaam boek, dat tot de allermerkwaardigste geschriften van die dagen behoort, waarin Cooltuyn, na zijn vlucht naar Embden (eind van 1558), geheel in den Zwingliaanschen geest, de leerpunten waarom hij vervolgd is geworden, behandelt. De drukplaats en naam van drukker bleven onbekend.

564. **Coornhert, D. V.,** Van wel bidden onderwijs. Wt die Goddelijcke schrifture self, tot betoon dat die so gants duyster niet en is alsmense nu wederomme poocht te maken. (Haarlem, Ant. Ketel, c. 1582). kl. 8vo. hrn.

565. —— Van de Toelatinghe ende Decrete Godes bedenckinghe, Of de heylighe Schrift ooc inhout sulcx als Meesters Johan Calvijn ende Theod. Besa daer van leeren. Altena (in Westfalen), 1572. hrn. kl. 8vo. *Een weinig watervlekkig.*

Cf. Bibl. Belg. C. 108. — *In denzelfden band:* **Dezelfde,** Of 't Gheloove salich maeckt sonder wercken. Bedenckinghe. Z. pl. (Gouda, G. Tournay?)

1584. — **Castellion, S.**, Calumnia of Valsch-wroegen. Ghemaeckt int Latijn ende nv in nederlantsch vertaelt (d. D. V. Coornhert?) Z. pl. n. j. — Negentich plaetsen der H. Schriftueren gheestelijck wtgheleydt, ofte gheallegoriseert door Aurelium Augustinum, ende vertaelt door D. V. Coornhert. Gouda, J. Tournay, 1585.
Zeer zeldzame stukken.

566. **Coornhert, D. V.,** Proces Vant Ketterdoden ende dwang der Conscientien. Tusschen I. Lipsium, daarvoor, ende D. C. daarteghen sprekende. — Hetz. Tusschen Wolf-aardt Bisschop Advocaat van Theodore de Beza .... daar voor ende D. V. C. daar teghen. Goude, J. Tournay, 1590. — 2 dln. in 1 hrn. bd. *Fraai exemplaar.*

„L'ouvrage décrit ci-dessus est un des plus intéressants de l'auteur. Il fut composé dans les derniers mois de sa vie et peut servir de couronnement à cette longue liste d'ouvrages en faveur de la liberté de conscience dont Coornhert fut pendant toute sa vie le défenseur le plus ardent et le plus convaincu." *Bibl. Belg.* C. 95. Les deux parties se trouvent rarement ensemble. Bel exemplaire.

567. Coppen Gielis van Utopia, Eenen poeetschen dialogus genaempt Caluinus. Z. pl. 1580. kl. 8vo.

568. **Cornelisz., P.,** Grondighe Wederlegginghe, van seker gheschrift, eerst by Jacob Jansz. een van de Waterlandtsche Wederdoopers ghestelt, ende nu onlancx in den druck uytgegeven. Daer inne claerlijck .... bewesen wordt, Dat een Christen, Christen zijnde ende blijvende, het Ampt der Overheyt bedienen mach. Met twee Voorredens .... Ghedruckt by Jacob de Meester, Boeckdr. der Stadt Alcmaer, Voor Laurens Jacobsz., Boeckv. tot Amsterdam. 1597. hrn. kl. 8vo.

569. Costerus, F., Schildt der Catholijcken, teghen de ketterijen. In Nederl. ouergeset d. M. Godevaert van den Berghe. Antw., C. Plantijn, 1591. led.

570. Cotton, P., Brief dienende tot verclaringe vande leere der Vaderen Jesuijten .... Metter Anti-Cotton daer teghen ghestelt. U. h. Fr. 's-Grav. 1610. 4to. *Knuttel*, n°. 1803.

571. **Darmanson, J.,** La beste transformée en machine. Divisée en deux dissertations prononcées à Amsterdam .... Suivant la copie imprimée 1684. veau vert. dor. s. plats, dos orné. pet. in-8vo.

Av. approbation de la faculté théologique de Franeker. La première conférence contient: Les désordres de l'opinion commune qui admet dans la bête une âme capable de connaissance et de passions; la seconde: Ce que nous devons croire des operations des bêtes. *Rare.*

572. **Deurhoff, W.,** De zeven gelijkenissen van onze Heere Jesus Christus, geopend en verklaard, enz. *Fraai handschrift der 18e eeuw.* Ruim 1000 bladz. met 2 portr. led. fol.

573. **v. Geluwe, Arn.,** Eerste (tot derde) deel over den onverwachten val van het Nieuw-Ghereformeerde Babylon door de klaere ontledinghe van dry verscheyden nieuw-ghereformeerde martelaersboecken. Antw. 1656. 3 dln. 1 hrn. bd. 4to.

Met tal van gravures zonder vermelding van den teekenaar of graveur. Iedere afdeeling met afzonderlijken titel. Uit de titelprent van het eerste deel blijkt dat dit werk een polemiek is op een geref. martelaarsboek, gedrukt te Dordrecht, 1608, een ander gedrukt te Amsterdam in 1634 en dat van Abr. Melinus, gedrukt te Dordrecht, 1619.

574. **Van dat gheloove** aen onsen salichmaker Jesum Christum, wat onbegrijpelike verdiensten, ende heylicheyt eñ salicheyt wi daer doer vercrijghen. Eñ van eens Christens menschen oeffeninghe, eñ wercken. *A la fin:* Ghedruct Thantwerpen, by Mattheus Crom. (c. 1543). 12mo. maroquin vert, fil., dos orné, dent. int., tr. dor.

Voir Sepp, Verboden lectuur, p. 93. — Bibl. Belg. G. 192.

575. **DAT BOECK HERMA**, die daer is ghewest, een discipel oft tytgenoot des Apostels Pauli, inhoudende vier visionen, twaalf geboden ende tien gelijckenissen, ghenaemt van den Ouden Leeraers der kercken Liber Pastoris. *A la fin:* Ghedruckt toe Reess, By my Derick Wilix van Santen, s. d. (c. 1580). 16mo. vél.

Bibl. Belg. H. 190: ....„Mais si la valeur dogmatique du *Pasteur* est douteuse, sa beauté morale et son charme poétique sont incontestables, et lui assurent toujours une des premières places parmi les vieux monuments du prosélytisme chrétien." — Cette édition de la traduction néerlandaise de l'ouvrage de Hermas, est d'une rareté singulière. Un exemplaire se trouvait dans la précieuse collection de livres délaissée par Is. le Long.... Amst. 1744.... Celui qui nous a été confié faisait partie de la collection de M. le prof. J. A. Alberdingk Thym, à Amsterdam; il appartient actuellement à M. J. L. Beyers. *Nous n'avons trouvé mentionné d'autre exemplaire.*

Dans la même reliure :

Twee Epistelen ofte Sentbrieuē Martialis Cephae, Apostels ende Biscops tot Lemouica. Die gheuonden sijn geweest binnen vnsen tijden in Vranckrijck in der Stadt Lemouica. Noch een Epistel offte Sendbrieff Policarpi Martyris totten Philippensen. *A la fin:* Ghedruckt toe Reess, By my Derick Wylix van Santen, (c. 1580).

Bibl. Belg., M. 232. d'après cet exemplaire.

Seb. Castellion, Een nuttelijcke ende seer stichtelijcke wtlegginghe (voor alle menschen) van de Predestinatie of Verkiesinghe Gods.... nu aldereerst.... ouergeset. *A la fin:* Ghedruckt toe Reess, By my Wylicx van Santen, (c. 1580).

Bibl. Belg. 478.

Soetken van den Houte, Een Testament, gemaeckt by Soetken van den Houte, het welcke sy binnen Gendt in Vlaenderen metten Doodt bevesticht heeft. Anno M. D. en LX den XXVII Novembris, Ende haeren kinderen David, Betken ende Tanneken tot een Memorie ende voor het alder beste Goet heef naghelaten, Als een jegelick leesen mach. Hier achter noch by ghedruckt, een schoone Kinder Tucht: hoe alle vrome Ouders, haer Kinderen.... gehouden zijn te regheren. (Reess, D. W. van Santen), (c. 1580).

Bibl. Belg. H. 207. Dans la première série de la Bibl. Belgica une édition de Nic. Biestkens, datée de 1579, a été décrite; nous y apprenons que, le 31 juillet 1560, l'inquisiteur, Pierre Titelmans, rendit une sentence aux termes de laquelle elles (Zoé vanden Houte, Lynken van Hecke et Marthe Baerth) furent rejetées du sein de la justice spirituelle de l'Eglise et remises aux mains de la justice laïque, comme hérétiques, impénitentes, obstinées et incorrigibles. Le 27 novembre elles moururent par le glaive. *Cette édition restait inconnue.*

Ces petits ouvrages peuvent compter parmi les impressions les plus rares publiées à l'étranger par les protestants néerlandais réfugiés.

576. Herman, G., Waarachtighe beschrijvinge des gherichtlicken proces.... tot Sursee teghen Martyn van Voysin.... tot Basel om de belijdenisse des Evanghelii, waer door hy veroordeelt is gheworden om.... onthooft eñ daerna verbrant te worden. Arnh. 1609. cart. 4to. *Knuttel, No. 1510.*

Achterin een Christelick Sermoon van J. J. Grynaeus, vert. d. J. Coitsium

577. **Herbers, H.,** Een corte ende grondige verclaringe van den Antichrist. Waerinne angewesen wordt, dat die Paus niet alleen een Antichrist sy, maer oock een yegelijc mensche by hem selven (vervreemdet zijnde van den Geest Christi). Vianen, by Dierich Mullem, s. d. (vers 1590). pet. in-8vo. dos de vél.

578. Kort end waerachtich verhael waeromme de particuliere Synodus van Z. Holl. het boek H. Herberts .... Korte verklaringe van de woorden Pauli, Roman. 2 etc. als onsuyver end' schadelick gheoorlooft .... heeft. 's-Grav. 1592. kl. 8vo.

Zeldzaam boekje; zie Schotel. Kerkel. Dordrecht I, 125—144.

579. **Huber, Sam.,** Teghensettinghe Der Lutherische, ende Caluinische, of Swingelsche Leer, in sommige voornaemste strijdighe Artyckelen. Ghestelt door Samuel Hubern van Burchdorp, onder die Heerschappije der Loflijcker Stadt Bern: dese tijt Predicant tot Derendinghen, int Hertochdom Wurtenberch. (Vignet.) z. pl. Gedr. by my Jan Peetersz., Int Jaer ons Heeren, 1598. hrn. rug. kl. 8vo.

580. **Les Imaginaires,** ou lettres sur l'hérésie imaginaire, par le Sr. de Damvilliers **(P. Nicole).** — Les Visionnaires, ou seconde partie des lettres. — A Liége, chez Adolphe Beyers, (Amst., D. Elzevier), 1667. 2 tom. 1 vol. vél.

Willems, nº. 1377. „Rien de moins douteux que la provenance de ces deux volumes, quoi qu'en dise Brunet." Ce recueil se composant de 18 „petites lettres" dans le goût des *Provinciales*, est assez digne de les suivre à distance, a dit Sainte-Beuve (Port-Royal. t. IV. p. 322).

581. **DAVID JORIS, GESCHRIFTEN EN TRACTATEN,** 1537—1616. Te samen 75 stuks in 8 bdn. waarv. 2 4to en 6 kl. 8vo. unif. geb. met hrn. rug en hoeken.

Hoogst merkwaardige en zeer zeldzame verzameling. De cijfers achter het jaartal verwijzen naar: A. v. d. Linde, David Joris. Bibliografie. 's Grav. 1867.

Bundel I: Hoe sich die gelouighe, die een suster ofte vrouwe tot hem neempt, draghen of sy beyde haer tegen den ander hebben sullen Wat houwen ende trouwe te seggen enz. Z. pl. n. j. (*niet bij v. d. L.*). — Een ... vermaninghe ... voor alle goetwillighe godtureesende herten des gelooffs. Z. pl. 1543 (15). — Van die groetinghe ghenade ... in G. den Vader doer J. Chr. Z. pl. 1542. (11). — Wten monde stemmelick ghesproocken. 1542. (12). (*deze drie laatste nrs. 15, 11 en 12 met doorl. signatuur A ij—Cviii*). Van die offerhande eñ gauë die een Christē den Here daegelicks sculdich is. Z. pl. n. j. (200). — Troost, raet, leere ende onderwijsinge. (1542). (10). *Hierachter met doorloopende signat.* Aij—Civ: Ach des daghes de so treffelick is. (13 blz.) *en:* Neemt waer O ghy Strijtbare ruesen, kriegerinnen ... (11 blz.)

Bundel II. Ernstelijcke klage leerende ... over den nydighen bloetdorstighen aardt Belials ... Z. pl. 1544. (21). — Een waerachtige fijne Reden ... tusschen A. unde N. wt den goeden schat eens milden herten ghebersten ... Z. pl. n. j. (*Door v. d. L. wel genoemd, VIII. 190, doch niet beschreven*). — Cort bericht un schriftlijck Antwoordt ... op den brief des Eerw. Heeren J. A. L. Z. pl. 1544. (19). — Antwoort ... op die vraghe ... des welgheleerden Heeren Scip. N. Z. pl. 1556. (114). — Seer schoone aenwysingen ... van die verborghen wijsheydt Godes. Z. pl. 1550. (55). — Een suyuerlijcke bewijsreden van Godes woort ... Z. pl. n. j. (201). — Waerachtige Aenwysinghe ... van die wederbrenghighe des menschen. Z. pl. n. j. (202). — Van die aart, blindtheyt ... unde duysternisse deser arge boose werlt. Z. pl. 1556. (113). — Christelijcke waerschouwinghe ... datmen niemant om sijn gheloof en behoort te beleydigheu. Z. pl. 1554. (63). — Een nootwendich vermanen ... allen ghoetwillighen ... voorgeschreuen. Z. pl. n. j. (203). — Een godtlijcke antwoordt ... ofmen ook meerder leeringe ... als in die ... H. S. gemeldt ... van nooden heeft. Z. pl. n. j. (204). — Waerschouwinghe

voor den dach des Heeren. Z. pl. 1551. (56). — Van die vreemde tonghen of talen der menschen. Z. pl. 1545. (30). — Een Dialogus... tusschen Peter ende Jan. Z. pl. n. j. (*niet bij v. d. L.*).

Bundel III. Summarische verclaringhe op den spreuck Pauli Roman. XIII vers. XXII... Z. pl. 1555. (157). — Onderscheyt van den aart der Godtlijcken unde ongodtlijcken. Z. pl. 1555 (158). — Claer bericht hoe Godt... den mensche mit sijn salichmaeckende woort self thuijs komt... Z. pl. 1555. (159). — Een... bericht hoe... die geloouighen... sich onderlinghe holden unde draghen sullen. Z. pl. 1556. (160). — Trouwhertige vermaninghe tot den dienst Godes... Z. pl. 1556. (161). — *Deze vijf tractaten met doorloopende pagineering. Op vele randen aanteekeningen in 16e eeuwsch H. S.*

Bundel IV. Vā die snootheit des olden unduecht des nieuwen mensches. Z. pl. (1545). (35). — Waerschouwinghe voer den aarth des verleidenden gheestes... Z. pl. (1545). (36). — Een stille swyghende styuen wthroep tot waerschouwinghe. Z. pl. (1545). (37). — Hoe een Christen hem seluen doer breecken ende in Christo vlieten moet. Z. pl. (1545). (*Zóó niet bij v. d. L.; het tractaat zelf No. 110*). — Van die gherechte waere aenbeders. Z. pl. 1545. (29). — Hoe... Godt een afsonderinge... maecken sal tusschen die gherechte ende valsche Christen... Z. pl. (1546). (40). — Alle waere gheloeuighen saluyt. Z. pl. (1546). (38).

Bundel V, *bevattende 17 stukken met afzonderlijke titels maar doorloopende pagineering (v. d. L. 77—93):* Grondighe bewijsreden waer by men weten kan waer..., dat rechte Gheloof is. z. j. — Onderrichtlijck vermaen tot den inganck der wijsheyt... Godes. 1552. — Verclaringhe der navolghinghe Christi... z. j. — Een tweespraeck tusschen twee religiose persoonen... 1551. — Van den dach des Heeren. 1551. — Claechlijcke bekommeringhe ouer den verdoruen standt... deser werelt. z. g. — Claer bewijs dat Godes oordeel in waerheyt bestaet... z. j. — Treffentlijcke vermaninghe dat een yeder sijn toevlucht tot Gode alleen behoort te nemen. z. j. — Naerder ondersoeck of yemant die een Christen waant te wesen oock int geloof unde liefde Christi staet... z. j. — Een kleyn bericht waer die rechte Godes dienst sy. z. j. — Trouwen raet datmen het woordt der waerheit... aenmoetich ontfange. z. j. — Een minlijcke wtvloet eens lief-hebbenden alderghetrouwsten herten. 1551. — Sommarische gront der leeringe Christi. 1552. — Vaderlijcke waerschouwinghe voor die mennigerhande listighe natuyren... 1551. — Een schoon berichtinghe onses wechs den wy alle deur-moeten. z. j. — Van die ongelijcheyt des verledenen un nu tegenwoordigen werelts. z. j. — Ernstlijcke betrachtinge datmen niemandt behoort te verachten. 1554.

Bundel VI. Van menigerley aart der menschen vianden. Wtgegaen... 1539; herdruckt 1610 (*andere uitg.* 3). — Van der liefde schoonheyt... Wtgegaen... 1540; herdruckt 1610. (*andere uitg.* 166). — (*Deze twee stukken met afzonderlijke pagineering, doch doorloopende signatuur*). — Hoort die stemmen des Heeren. Wtgegaen 1539; herdr. 1610. (*zóó niet bij v. d. L.*) — Onderwijsinge om die gedachten in den toom te brenghen. Wtgeg. 1537, herdr. 1610. (*and. uitg.* 1). — Van die offerhande ende gaven. z. j. herdr. 1610. (*and. uitg.* 200). — Van 't gebruyck der spijsen. z. j., herdr. 1610. (*and. uitg.* 50). — Hoe sich der geloovighe die een suster of vrouwe tot hem neemt draghen... sullen. z. j., herdr. 1610. (*niet bij v. d. L.; nieuwere uitgave van tractaat N°. 1 in Bundel I). De 5 laatste stukken met doorloopende pagineering, maar afzonderlijke titels;* bl. 118, 119: Neemt waar; *laatste blz.* (*ongenummerd*) Register.

Bundel VII, *bevattende tractaten met doorloopende signatuur maar afzonderlijke titels.* Ander-maal herdruckt A°. 1616. — Van 't gheloof. (*and. uitg.* 185 *of* 208). — Een goede vermaninge tot allen die hen Christum beroemen. (210). — Een sterck eeuwich-levende woort enz. (211). — Een cort... tractaat... wat dat woort duyvel sij... (212).

Bundel VIII. Die acht salicheden. (*niet beschreven bij v. d. L.; zie VII. 3*). Wtgeg. 1539. — Den hemelschen ehestands beginsel of trouwinghe. z. j. herdr. 1616. (*v. d. L. 180, die echter dezen titel niet gekend heeft en een ex. beschrijft volgens den aanhef*). — Dat eynde komt. z. j., herdr. 1616. (*andere uitg.* 165). — Een seer goede vermaninghe enz. Wtgheg. 1543; (*and. uitg.* 15; *zie tractaat N°. 2 in Bundel I der hier beschreven verzameling*). — Van den geest ende gave der ootmoedicheyt. (*niet bij v. d. L.*) — Een salighe leeringe. (*niet bij v. d. L.*) — Een wtroepinghe van des bruydegoms komst. Wtgeg. 1539. (*and. uitg.* 2). — Een hertelijcke waarschouwinghe. Wtgheg. 1546. (*and. uitg.* 39). — Neemt waer. (*niet bij v. d. L.*) — Van die mensche ende sijn gerechticheyt. Wtgheg. 1547. (*and. uitg.* 53). — Antwoort teghen die sich beklaaght enz. Wtgeg. 1546. (*and. uitg.* 42). — Leeringe ende verma-

ninghe. Wtgheg. 1544. (*wél bekend aan, doch niet beschreven door v. d. L.; zie VII. 19*). (*Deze laatste bundel heeft doorloopende pagineering maar afzonderlijke titels en is gedruckt... 1616*).

582. **DAVID JORIS,** TRACTATEN, 1544—1556. 14 stuks in led. bd. m. sloten. 4to.

Belangrijke verzameling. De verschillende tractaten zijn, op eene enkele uitzondering na, uitstekend bewaard en groot van randen en saâmgebonden in een bijzonder fraai-geïmiteerd lederen band met doffe platversiering en antieke koperen sloten. De titels der tractaten volgen eenigszins verkort met verwijzing naar de Bibliographie van v. d. Linde.

Ernstelijcke Klage leerende... over den nydighen bloetdorstighen aardt Belials vnde Antichristi... 1554. (21). — Een waerachtighe fyne Reden vnde ghespreck... tusschen twee Ghebroederen A vnde N. wt den goeden schat eens milden herten ghebersten oder ghevloeyt. z. j. (Sign. Aij—Bv.; *niet bij v. d. L.*) — Cort Bericht un̄ schriftelijck Antwoort D. J. op den Brief des Eerw. Heeren J. A. L. 1544. (19). — Antwoort... D. J. op die Vraghe... des welgheleerden Heeren Scipionis N... 1556. (114). — Seer schoone Aenwysingen... van die verborghen wysheydt Godes. 1550. (55). — Een suyverlijcke Bewijsreden van Godes woort. z. j. (201). Waerachtige Anwysinghe... van die Wederbrenghinge des Menschen, z. j. (202). — Van die Aart, Blindtheyt enz. deser arge boose werlt. 1556. (113). — Christelijcke waerschouwinghe... Datmen niemant om sijn gheloof en behoort te beleydighen. 1554. (63). — Een nootwendich vermanen... allen Ghoetwillighen in een opsien ter beteringe voorgeschreven. z. j. (203). — Een Godtlijcke Antwoordt... ofmen oock meerder leeringe... als in die... Heyl. Schrift gemeldt... van nooden heeft enz. z. j. (204). — Waerschouwinghe voor den Dach des Heeren... 1551. (56). — Van die vreemde tonghen of talen der menschen... 1545. (30). — Een Dialogus of tweespraeck tusschen Peter vnde Jan. z. j. (Sign. Aij—Cv; *niet bij v. d. L.*).

583. —— Verclaringe des sevenden capittels tot den Romeynen. Z. pl. Gedr. in 't jaar 1614. hrn. kl. 8vo. *Achter dit tractaat volgen de hierna genoemde met afzonderlijke titels doch met doorloopende pagineering.*

Een swaarmoedich insien... over den vrijen, stolten ende onboetvaerdigen deser werlt. — Een bescheydelyck onderricht dat den mensche die vreese voor verleydinge... seer schadelijck... is. — Een trouhertighe vermaninghe. — Een stemmelijcke aandachtighe leerende reden. — Van die heerlijcke ende godlijcke ordeninge der wonderlijcker werckinghen Godes. — Waarninghe voor Satan. — Waerschouwinghe voor dat schadelijcke bedrogh der menschelijcker goet-dunckenheyt. — Clare berichtinghe hoe die mensch van Godt ghevallen... wert. — Van dat voorgaen ende navolgen, blijven ende vergaen moet. — Van die ongerechte ende die gherechte ware Predicanten. — Wie ooren heeft te hooren die hoore. — Wat werck God an ons voordert. — Van almachticheyt enz. — Een stemmelijcke simpele reden. — Hoe een christen hem selven doorbreken... moet. — *v. d. Linde*, 94—114. *Ontbr. sign. Siii—Svi.*

584. —— Van die Vreemde Tonghen of Talen der Menschen... Wtgheghaen int jaer 1545. cart. 4to. *v. d. Linde, foutief, no. 30.*

585. **David Joris** wt Hollandt des Eertz-ketters waerachtighe Historie zijns levens ende vervoerische Leere.... Door eenen eerwaerdighen Universiteyt der.... Stadt Bazel.... beschreven. Tot Delft gedr. by Jan Andriesz... 1603 nae de Copye... toe Campen... hrn. kl. 8vo.

Deze druk niet bij v. d. Linde vermeld. In denzelfden band: *U. Emmen.* Grondelicke onderrichtinghe vande leere ende den geest des hooftketters David Joris uyt zyne eygene schriften eñ wercken... vergadert... Middelb., Bern. Langhenesse, 1599. (v. d. L. 254).

586. —— *v. d. Linde, A.*, David Joris. Bibliografie. 's-Grav. 1867.

587. **Lossius, L.,** Ewiger Warhafftiger vnd Göttlicher Trost, Hülffe, Errettung vnd Beystand in allerley Vervolgung, Not, Angst, etc. — Item kurtze vnd gründliche Verlegung ausz Göttlichem Wort dreyer Epicurischer Irthumb vnd Miszuerstande von der Verstorbenen Seele des Menschen nach diesem Leben. Aus Göttlicher vnd Heiliger Schrifft Altes und Newes Testaments Königlicher Maiestat zu Dennemarcken zu Ehren zusamen gezogen. — S. l. Peter Braubach, 1557. pet. in-8vo.

588. LUTHER, M., Ain nutzliche Predig von der geburt Marie der mutter gottes. S. l. 1622. 4to. br., non rogné.

Le titre dans une bordure xylographique.

589. —— Wie man recht vnnd verstendtlich ain menschen zum Christen glaubn̄ tauffen soll.... Auch drey nutzliche Sermon.... Luthers. Wittemb. 1523. 4to.

Le titre dans une bordure xylographique.

590. —— Eyn brieff an die Christen ym Nederland. S. l. (1523). 4to.

Première édition très rare de cette lettre adressée par Luther à ses partisans dans les Pays-Bas à l'occasion du martyre de Henri Voes et de Jean van Essen. Le titre dans une bordure xylographique. Ajouté:
Der Actus vnd hendlung der Degradation vnd verprennung d'Christlichē dreyen Ritter vnd Merterer Augustiner ordēs geschehen zu Brussel. Ann. 1523. Prima Julij. S. l. (1523). cart. 4to.

Histoire des trois premiers martyrs de la Réforme: Henri Voes, J. v. Essen et L. Thoren. La rareté des exemplaires et l'importance de la pièce au point de vue de l'histoire religieuse du 16e siècle a engagé la Rédaction de la Bibliotheca Belgica à reproduire le texte en entier. Voir: Bibl. Belg., A. 141. Exemplaire grand de marges.

591. —— Même ouvrage. (Wittemb. 1523). 4to.

Autre impression, le titre dans une bordure.

592. —— Von der frucht un̄ nutzparkayt des heyligen Sacramēts. Wittenb. 1524. dos de vél. 4to.

Le titre dans une bordure xylographique.

593. —— Enarratio in tres Prophetas, Johelem, Amos et Abdiam. Argent., J. Albertus, 1536. pet. in-8vo. cart.

594. —— Von der Vnchristlichen tyrannischen Inquisition den Glauben belangend. Geschrieben aus Niderland. Wittenb. 1546. 4to. br., n. r.

595. —— Enchiridion piarum precationum. Cum calendario et passionali, ut vocant etc. Wittebergae, 1560. Av. 49 grav. xylograph. broderie de soie, tranches en argent. 16mo.

Très rare.

596. —— Corpus librorum de verbis Domini „Hoc est corpus meum", d. i. Die Bücher vom rechten und waren verstand der wort des Herrn „Das ist mein Leib". Ursel, Nic. Heinrich, 1561. pet. in-8vo. peau de truie, av. fermoirs.

L'imprimeur de ce livre introduit l'imprimerie à Ursel en 1558. Les derniers feuillets ont souffert de piqûres.

597. **Le Magot genevois,** découvert ès arrêts du synode national des ministres réformés, tenu à Privas l'an 1612. S. l. 1613. 8vo.

La Monnoye attribue cet opuscule à Henri de Sponde, d'autres l'attribuent au ministre de Mesmes Suffrin.

598. **Marnix, Ph. van,** Trouwe vermaninge aende christelicke gemeynten van Brabant, Vlanderen, Henegou, ende andere omliggende landen, Beyde die noch onder t'cruyce sitten, ende die buyten slands geweken zijn. Leyden, Jan Paedts, 1589. cart. pet. in-8vo.

A la fin on trouve une prière : Tgebet des propheten Danielis wt het IX. Capitel, In onse Duytsche sprake... overgeset. *Avec la musique notée.* Vendu 55 francs, sans les frais à la vente Serrure. Les marges de quelques ff. sont un peu courtes.

599. —— Ondersoeckinge eñ grondelijcke wederlegginge der geestdrijuische leere, aengaende het geschrevene Woirt Godes, in het O. en N. Testament vervatet. 's-Grav., A. Heyndrickszoon, 1595. perk.

600. —— De biencorf der H. Roomscher Kercke. Dordrecht, z. n. 1577. h. perk.

De vierde uitgave van het beroemde boek. Eenige bladen een weinig hersteld.

601. —— De Bijen corf der H. Roomscher Kercke. Uytrecht, G. Bilsteyn, 1648. M. gegrav. titel. gecart.

602. —— The Bee-hive of the Romishe churche. A worke of al good catholikes to bee read and most neccessary to bee understood. Transl. out of Dutch by George Gilpin. London, Th. Dawson, 1580. Av. 1 grav. sur bois. veau. pet. in-8vo.

Traduction anglaise presqu' introuvable.

603. —— The bee hive of the Romisch church. London, Thos. Dawson, 1598. veau. pet. in-8vo. Un coin de la f. ccc 3 manque.

604. —— The bee hive of the Romisch church. London, John Dawson, 1623. veau.

Exemplaire en bon état d'une édition fort rare, qui resta inconnue aux bibliographes de Marnix.

605. —— Bienenkorb des Heil. Röm. Immenschwarms, seiner Hummelszellen, u. s. w. Durch Jesewald Pickhart. (Joh. Fischart). S. l. ni. d. (1582). vél.

606. **Menno Symons,** Fondamentum. Een Fondament ende clare aenwijsinge van de salichmakēde leere Jesu Christi, wt Godts Woort int corte begrepen. *Daarachter met afzond. titels en doorloopende paginatuur :* 1°. Van dat rechte Christelicke Gheloove ; 2°. Van de wedergeboorte, oft Nieuwe Creatuere ; 3°. Een Troostelicke vermaninge van dat Lijden, Cruys, en Vervolginge der Heyligen ; 4°. Een seer lieffelicke Meditation, ende Godtsalighe oeffeninghe.... voor een bedroefde becommerde Conscientie....; 5°. Van die Gheestelicke Verrijsenisse ; 6°. Van die Excommunicatie, Ban oft Afsonderinge. *Gedruckt int Jaer onzes Heeren M.D.LXVII. Bijgevoegd :* Een suyuerlick onderwijs en leere, hoe alle vrome Ouderen hare kinderen nae der Schrift sculdich eñ gehoudē zijn te regerē,.... en in een vroō duechdelick.... leeuven op te voeden. 16 pag. (*Niet gepagineerd*). *Aan het eind :* Gedruckt ende voleint den XV Marcij. En 1 vol. 12°. *vél. Légèrement mouillé.*

607. **Menno Symons,** Een Fundament ende clare aenwijsinge vande salichmakende leere Jesu Christi .... ouergeset wt dat Oosters, in deze onse nederlātsche sprake, met somige onder (sic) leerachtighe boecskens, byden Aucteur desselfs fundaments gemaect. Door M. S. Ghedruckt int Jaer ons Heeren 1583. Oud lederen band (beschadigd). 16mo.

608. —— Hetzelfde werk. Z. pl. 1583.

Hoogst zeldzaam.

609. —— Een waerachtich verhael der tsamensprekingē tusschen Menno Simons ende Martinus Mikron vā der mēschwerdinghe Jesu Christi. Z. pl. 1564. — **Een apologie** of verantwoordinghe Martini Micron op xx verscheyden artikelen die Menno Symons teghen het disputacy boecxken van het bespreck met hem ouer de leere gehouden, in druck heeft wtghegeuen. (Embden), 1558. — **Catechismus** ofte onderwysinghe in de Christelycke Leere, ghelijck die in Kercken ende Scholen der Chuer-Vorstelijcken Paltz ghedreuen of gheleert wordt. Wt de Hoochduytsche sprake .... ouerghesedt. Z. pl. 1568. — Te samen 3 stuks in 1 ant. led. band. kl. 8vo.

Fraaie exemplaren dezer hoogstzeldzame boekjes.

610. **Merula, Paulus,** Kort ende getrou Verhael van alle 't gene in den tijdt van vier Jaeren ende meer, bitterlick deur de Ketter-meesters gehandelt is tegens Angelum Merulam.... in zijn leven Pastoor.... Eerst gestelt in Latijn deur P. Merulam I. C.... Ende nu in onse Nederlandsche sprake overgeset deur des selfs Sone Gulielmum Merulam. Tot Leyden, By Jan Claesz. van Dorp, 1604. 8vo. hrn. kl. 8vo.

Exemplaren van de holl. vertaling schijnen nog zeldzamer te zijn, dan die van het Latijnsche geschrift.

611. **Moded, H.,** Een corte tafel ende gantsch grondich Bericht van het Heylighe Nachtmael. *A la fin:* Gedruckt in het Jaer ons Heeren 1579. pet. in-8vo.

Première édition.

612. **Le Moine sécularisé.** Cologne, Pierre du Marteau, 1675. Av. 1 pl. grav. 12mo. maroquin du Levant, dos dor. dent. int. *Bel exempl.*

613. **du Mornay, Phil.,** Een seer grondigh bewijs dat Iesus is de ware Messias In den Paradyse belooft, ende van al de Heylighe Propheten voorseydt. Vertaelt (met een Christelick ghesang van ghelijcken inhoudt) van I. Viverius, Medecijn. Amst., H. Laurentsz., 1611. perk.

In denzelfden band: P. DU MOULIN, Theophilus, ofte een uytnemende Tractaet vande godlicke-liefde. Overgheset d. I. de la Haye. Amst. 1611.

614. **v. Munster, J.,** Christelyck ende heerlyck discours vande wederghebooite ende Reformatie der Kercke der beyder Testamenten tot den Afval toe. U. h. Hoochduytsch d. A. v. Oosterbeeck. Arnh. 1615. hrn. 4to.

615. **Nass, F. I.,** Handbüchlein des klein Christianisme, vom rechten Glauben, thun vnd lassen, hoffnen und förchten, etc. Ingolstat, A. Weissenhorn, 1571. vél.

Le titre dans une gravure sur bois; et une gravure dans le corps de l'ouvrage.

616. **N(iclaes), H.,** Epistola H. N. The Principall Epistles of H. N., which he hath set-foorth through the holy Spirit of Love. Translated out of Bas-Almaine. S. l. ni d. (1575?) pet. in-8vo. plein mar. brun, doré s. tranches.

Edition extrêmement rare. Les pages 17, 18, 413—417 manquent et sont refaites à la plume par une main contemporaine. Du reste bel exemplaire.

617. —— Introductio. An introduction to the holy Understanding of the Glasse of Righteousness, wherein are uttered many notable admonitions .... to the good life etc. S. l. ni date. (c. 1575). pet. in-4to. veau ancien.

Ouvrage extrêmement rare, 4 pages ont été ajoutées en manuscrit.

618. **Noodleugen.** Stukken betr. het geschil over den noodleugen (mensonge officiel) met Arm. de la Chapelle, predikant d. Waalsche gemeente te 's-Gravenhage. 1731. Rapporten enz. meerendeels in hs. der 18e eeuw. In omslag. fol.

619. **Noviomagus, G.,** (Geldenhauer), Ein sentbrief an Kayser Carol des namens den Fünfften .... In welcher wirt gehandlet, Ob man ein ketzer mit recht möge peinlich vñ leyblich straffen oder nicht. Auss dem Latein. verteütscht. (Antdorff), 1528. 4to.

Très rare. Le titre dans une bordure; les marges restaurées.

620. Een volcomen Ontdeckinghe van de Roomsche leere in saecken van conspiracie ende rebellye .... 's-Grav. 1606. 4to.

621. **Passionael-boecxken,** Tracterende van dat lijden ons Heeren Jesu Christi, met noch veel meer andere troostelike stucken, allen Christenen seer nootsakelyck te weten. Z. pl. noch jaar. (Emden, Nic. van Oldeborgh, c. 1540?)

Dit boekje is met twee verschillende letters gedrukt. Blad E—slot, is met een ronderen Gothischen letter gedrukt, de vorm van de blz. is daarvan ook grooter. De $6^1/_2$ blz. „Correcture" aan het einde doen vermoeden dat dit boekje met haast werd afgedrukt. — *In denzelfden band:*

Vvtlegghinghe opt drye en vijftichste Capittel des Propheets Jesaias. Sprekende vanden lijden ende heerlickheyt Christi. Z. pl. 1536.

Vvtlegghinghe des sesthienden Capittels van Sinte Jans Euangelie. Inhoudende van veruolghinghe, cruys en lijden, enz. *Aan het einde:* Gheprint by Niclaes van Oldenborch. An. 1534.

Tezamen in een oud-lederen band, met stempels en sloten. De rug hersteld.

Hoogstzeldzame boekjes, stammende van een der eerste Nederlandsche Hervormden.

622. **Uvtle gghinghe** des sesthienden Capittels van Sinte Jans Euangelie. S. l. (Emden), Niclaes van Oldenborch, 1534. pet. in-8vo. cart. *Très rare.*

623. **Vvtlegghinghe** opt drye en vijftichste Capittel des Propheets Jesaias. Sprekende vanden lijden ende heerlickheyt Christi. S. l. 1536. pet. in-8vo. dos de vél.

624. **Perkins, W.,** Salve voor een sieck Mensche ofte Een Tractaet vervatt. de natuere, onderscheydentheden enz. des doots. Mitsg. de rechte wijse om wel te sterven. Amst. 1620. ant. led. bd. met sloten. kl. 8vo. De band wormstekig, de tekst met wormgaatjes.

In denzelfden band: Id., Een excellent tractaet van de Conscientie. U. h. Eng. d. V. Meusevoet. 1614. — Teghen die gierigheit, vert. d. denz. 1616. — Hoe men leven zal ende dat wel in alle staten ende tijden, vert. d. denz. 1610. — Een dialogue oft t'samensprekinghe van den Staet van een Christenmensche, vert. d. W. Teelinck. 1619. — De standt eens Christen menschen in desen leven, vert. d. Meusevoet. 1612. — Vertroostinghe voor beroerde Conscientien van boetueerdige sondaren, vert. d. Meusevoet. 1620. — Verklaringhe van de rechte maniere om te kennen Christum de ghekruysten, vert. d. denz. 1623. — Een onderwysinge voordraghende hoemen de tonghe behoort te regeeren, d. denz. 1623. — De aenvechtinghen des Sathans, vert. d. denz. 1612. — Het waere ghewin, d. denz. 1616. Zeer zeldzame stukjes.

625. **Philips, D.,** Enchiridion oft hantboecxken van de Christelijcke leere... in corte somma begrepen. Z. pl. 1579. ant. led. bandje m. slot. kl. 8vo.

Zeer goed bewaard exemplaar. In hetzelfde bandje nog 11 tractaten waarv. 10 met doorloopende pagineering, de eenigszins verkorte titels volgen hier: Van der menschwordinge ons Heeren Jesu Christi. — Vā de rechte kennisse Jesu Christi. — Eē apologia ofte verantwoordinghe dat wy... gheen wederdoopers noch sectemakers en zijn, maer dat wij eens zijn met de rechte ghemeynte Gods. — Van der sendinge der predicanten oft leeraers. — Een lieffelijcke vermaninghe wt des Heeren woordt... hoe eñ in wat maniere de christel. Ghemeynte sal handelen met de ghene die haer in de ghemeynschap der Heyligē hebben begeven. — Een schone vermaninghe ende corte onderwijsinghe van de warachtige Kennisse Gods. — Een seer schoone... verclaringhe... des tabernakels ofte der hutten Moysi. — Van der wedergeboorte eñ nieuwe creatuere. — Vā de geestelijcke restitution. — Vande gemeynte Godts, hoe die vanden beghinne gheweest is. — Hier nae volghen drie grondighe vermaningen ofte sendtbrieven.

De geschriften van Dirk Philips, den vriend en landgenoot van Menno Simons, zijn zeer zeldzaam.

626. **Pieter Jansz.,** Na beter. Religions vryheyt. Een korte chronijcsche beschrijvinghe van die vryheyt der religien tegen die dwang der conscientien. Ghedr. int jaer o. H. 1609. hrn. 4to.

Om dit werck te brengen bij een, Tot loff van religions vreen,
Zijn besocht meer dan duysent boeken, Wt verscheyden plaetse en hoeken.

627. **à Porta, J.,** D'net der beeldstormers verclarende dat wettelyck ghebruyck der kerckelijcker beelden, ende d'onrecht bestormen derselver.... t'Antwerpen, bij Jan v. Keerberghen, 1591. pet. in-8vo. veau. *Rare; un peu court de marges.*

628. **R(egius), W.,** De Medicijne der Sielē, voor die ghesonde, ende crancke in des doots noodt, ende allen mēschen seer profitelijck ende nootsakelyc. Noch een Christelijcke vermaninge, hoe eē mensch hem hebben sal die van Godt gheproeft wort. *A la fin:* Ghedruct by mi Claes van Oldenborch int Jaer ons Heeren 1536. pet. in-8vo. dos de vél.

Mis sur l'Index. Voir Sepp, Verboden lectuur, p. 84/85, 123/124.

629. **Den sack** met die stucken voor den Paus van Roomen, syn Cardinalen, bisschoppen, abten, monnicken eñ meesters van de Sorbonne. Mitsg. syn geboorte.... Ghedruct tot Londen (bij H. Bynneman), 1568. veau. pet. in-8vo.

Imprimé pour les réfugiés néerlandais. Une partie de l'ouvrage avec titre séparé: „Een teghenstellinghe der geboden Godts ende des Paus geboden" 1569 (date qui manque à d'autres exemplaires) est ornée de trois grav. s. bois fort curieuses. Très bel ex. dans une magnifique reliure (mod.) en plein veau, orné ses les plats.

630. —— Même ouvrage. Londen, 1578. vél.

Bel exemplaire.

631. **Twee troostelijcke Sermone** over dat lijck D. Martini Lutheri ghedaen tot Eisleben den 19. ende 20. Februarij Anno 1546 duer J. Jonas ende M. Michael Celius. S. l. (Keulen?) Gedruckt by my Magnus vanden Merberghe van Oesterhout. s. d. (c. 1550.) 12mo. dos de vél.

Fort rare.

632. **Siecken troost.** Der siecken troost. Onderwijsinghe, om ghewillichlijck te steruen. Troostinghe om den siec-ken totten rechten ghelooue ende betrouwen in Christo te onderwijsen. Ghemeyn bekennisse der sondē, met schoon ghebeden. Apocal. xiiij .... (Antw.) Matt. Crom. 1543. A. h. einde: Ghedruct Tantwerpen, by Steuen Mierdmans. mar. brun. dor. s. tr. (*Claessens.*) *Très bel ex.*

633. —— Même ouvrage. (Antw.), Matt. Crom, 1543. pet. in-8vo. d. veau.

Petit livre, fort rare, qui fut supprimé et qui figure dans le Catalogue des livres défendus par Charles-Quint. La dern. f. légèrement restaurée.

634. **Sigfridus, Th.,** Tractat von der hohen Frage Ob ein Mensch der sich selbst umb sein Leben bringt selig oder verdampt, zu loben oder zu schelten sey. S. l. 1590. — **Id.,** Von der newlichen erregten Frage Ob man gehorchen solle oder nicht, wenn hohe obrigkeit in Religions-Sachen gebeut? S. l. 1590. — 1 vol. cart. pet. in-4to.

Deux opuscules très rares, bien conservés.

635. **Spira, F. de. — Flaccus Illyricus, M.,** Eine erschreckliche Historia von einem, den die feinde des Euangelii inn welsch Land gezwungen haben, den erkanten Christume zu-vorleugnen. S. l. 1549. 4to. cart. *Rare.*

Récit détaillée du martyre de Francisque de Spira. Edition non citée.

636. **Summa** purioris doctrinae de s.s. Coena Domini. In qua etiam ad contrarias opiniones breuiter respondetur. Fundata in uerba diuino et in Confessione Augustana ac Apologia ejusdem, atq. ex sincera interpret. DD. Mart. Lutheri, aliorumq. piorum Doctorum collecta. Ad nascentem ecclesiam Galliae missa à ministris verbi qui sunt in ditione Comitum Mansfeldensium. Islebii, p. Urb. Gubisium, 1562. pet. in-8vo.

637. **Stampe, W.,** A treatise of spiritval infatvation, being the present visible disease of the English nation, deliv. in severall sermons, at the Hague in Holland, in the yeare 1650. Hagve, Samuel Broun, 1650. 12mo. d. veau. *Rarissime.*

638. **Taffin, J.,** Onderwijsinghe teghen de dwalinghe der wederdooperen: op de vier naervolghende stucken. I. Van de menschweerdinghe J. C. — Van den doop der jonghe kinderen der Christenen. III. Van het ampt .... der Overheyt. — IV. Van het sweeren den .... eedt. In Nederduytsch ghetrouwelijcken overgheset. Haerlem, G. Rooman, 1590. — **(Pieter de Bisschop),** Antwoordt-Liedt op een wederdoopers Laster-liet, in druc wt ghegaen zonder name des Autheurs, welc ooc hier achter gedruct is. 4e dr. Rotterdam, Jan van Waesberghe, 1595. *Met muziek.* — Onpartiidich rechter over het geschil tasschen de Roomsche ende Gereformeerde Religie (overges. door **J. Crusius).** — In één hrn. bd.

639. **Thysius, A.,** Leere ende order der Nederlansche, soo Duytsche als Walsche Ghereformeerder kercken: in twee deelen onderscheyden: waer van het eerste begrypt Corpus doctrinae d. i. de publycke of opentlijcke ende alghemeyne Schriften de suyvere leere aengaende enz. Amst. 1615. hrn. bd. 4to.

Dit UITERST ZELDZAAM GEWORDEN boek bevat: 1°. de Nederl. Geloofsbelijdenis naar de twee kopieën van 1562 (het jaar der oudste Nederd. uitgaaf) en die van 1566 (het jaar der Antwerpsche Synode, waarin de Belijdenis verkort en gewijzigd werd); 2°. de Zendbrieven, waarmede de Nederl. Belijdenis is aangeboden aan Filips II en de Nederl. Magistraten in 1561 en aan Keizer Maximiliaan II op den Rijksdag te Augsburg in 1566; 3°. de Heidelbergsche Catechismus; 4°. de Zendbrief der Dienaren die Gods woord in de Geref. Gemeenten in Nederland verkondigden, aan de schrijvers van het Concordiënboek, eerst uitgegeven in 1579 in het Latijn en in 1580 in een Nederd. vertaling. Deze Zendbrief is het werk van P. Lozeleur de Villers, de vertaling van de hand van Jer. Bastinek; 5°. een bijvoegsel, „begrijpende de bekentenissen der voortreffelijkste Gereformeerde kerken vervat in de Harmonie der Belijdenissen mitsg. eenige andere met de onze in het geloof gelijkmatig." (over het stuk van de Goddelijke Praedestinatie).

Blijkbaar had de uitgave plaats met het oog op de Remonstrantsche twisten en werd de belangrijke Voorrede (14 blz.) geschreven ten betoog dat de leer der Nederl. Geloofsbelijdenis en van den Heidelbergschen Catechismus in de Nederlanden de wettig bestaande en alleen geldende kerkleer was. Deze Voorrede bevat eenige belangrijke bijzonderheden omtrent de geschiedenis der Symbolische schriften van de Ned. Herv. kerk.

Het tweede deel is nooit verschenen.

Zeer fraai exemplaar met breede randen van dit belangrijk boek.

640. **Tuinman, C.,** Sibboleth, of Leugen en Bedrog van den vermomden vrygeest Marinus Booms; betoogt in een omstandig verhaal der gantsche kerkelyke handeling met den zelven, enz. enz. Middelburg, 1715. — *Dezelfde,* De liegende en bedriegende Vrygeest ontmaskert in een Antwoord aan den vermomden Constantius Prudens.... Hierby is gevoegt **A. Geulinx** medemaat van B. de Spinoza, en der Vrygeesten Middelb. 1715. — In één hrn. bd. *Zeldzaam.*

641. **UTENHOVEN, J.** De Catechismus, oft kinderleere, diemen te Londen, in de Duydtsche Ghemeynte was gebruyckende. (Vert. door **J. Utenhoven,** naar **J. à Lasco**). Ghedruckt te Embden, by Gellium Ctematium (Gillis van der Erve), A°. 1567. 20 April.

26 Psalmen ende ander ghesanghen, diemen in de Duydtsche Ghemeynte te Londen was Ghebruyckende (door **J. Utenhoven**). Ghedruckt te Embden by Gellium Ctematium. A°. 1558. 28 Jan. *Met muziek.*

Aan het einde der **Catechismus** *leest men op het eerste van twee ongepagineerde blaadjes:* Hoelanghe het sy dat de bouckdruckerie oft printerie gheuonden sy. Na de gheborte Christi, dusendt vierhondert ende veertich Jaer, is op gheresen onder den Keyser Frederick den derden, de kunst des bouck druckens, In de Duydtschen Landē van Johan Genseuleesch, te Ments: hoe wel dat zommighe dezer kunst vindinghe toe schryuē Johan Guttenberch, van ende te Strasborch. De derde segghē deze kunst sy bedacht ende opghekomen van Johan Guttenberch, eenen Ridder te Ments, Anno dusendt vier hondert ende vijftich.

11 Ander psalmē door **I. U(tenhove)** Autoor der Duydtscher ghemeynten (die te Londen was) sangkboeck, namaels noch dartoe in rijme, op sanckswijse te samen gestelt. Ēn nu op het eerste in drucke, tot stichtinghe ende troost aller vromer Christenen wtghegaen. An. 1558. (*In fine:*) Ghedruckt te Embden by Gellium Ctematium, A°. 1558. *Met muziek.*

De Christlicke Ordinancië der Nederlātsche Ghemeynten Christi, die van den Christelicken Prince Co. Edewaerdt den VI. in't jaer 1550 te Londen inghestelt was. Dewelcke met de bewillinghe der Dienaren ende Ouderlinghen der seluer, tē trooste ende nutte aller gheloueghen, ghetrauwelick met alder nersticheit t'samen gheuoecht ende wtghestelt syn doer **Merten Microen.** Ghedrukt buyten Londen doer Collinus Volckwinner. (Emden, Gellius Ctematius), A°. 1554.

Eerste druk, van de Kerken-Ordeninge voor de Nederduitsche Gemeente te Londen, getrokken uit het werk van **Joh. à Lasco** Forma ac Ratio tota etc., dat evenwel eerst in 1555 te Frankfort a. M. verscheen.

Een claer bewys, van het recht ghebruyck des Nachtmaels Christi ende wat men van de Misse houden sal. Doer **Marten Mikroen.** Wederom nerstelick ouersien doer den Autheur. Gedruckt buyten Londen by Collinus Volckwinner. A°. 1554.

Een vriendelycke tsamen sprekinghe Van twee persoonen vander doope der jongher onmondiger kinderen, daer in de sake vā beyden sijden verhaelt wert, hedendaechs seer nuttelijck om lesen. Met een Register oft aenwijsinge vā de principaelsten stucken hier in begrepen. Door eenen Predicant in Oostvrieslandt. Ghedruckt tot Embden by Wellem Gheylliaert, 1557.

Tobias ende Lazarus mit grooter nersticheydt ghecorrigeert, verbetert ende in drie Dialogos oft 'tsamen sprekinghe underscheydelicken ghedeelt, alle krancken, bedroefden ende eenuoldighe menschen seer profijtelick ende troostelick om te lesen. Door **M. Wilhelmum Gnapheum.** Ghedruckt te Embden by Gellium Ctematium, A°. 1557.

Het gheuoelen Joannis a Lasco, Baroens in Polen, Superintendents der Ghemeynte der vremdelinghen te Londen. Of het den Christenen, nadien zij het word Godes ende de godlooszheit des Pauwstdoms bekent hebben eenighszins verorloft is, dat zy zick in den Pauwstlicken godsdiensten, ende inzonderheit in der Misse vinden laten. Wt den Latijne in Nederduydsche sprake ghetrauwlick overghezett. A°. 1557. Ghedruckt te Embden by Gellium Ctematium, A°. 1557.

Een corte ende clare bekētenisse Joannis a Lasco, van de Ghemeinschap, die wy met Christo den Heere hebben; Ende ooc insgelycx, van de wyse op de welcke d' Lichaem Christi in d' Nachtmael ons aengebrocht werdt. Z. pl. n. jr.

Een waerachtich verhael der tsamensprekingē tusschen Menno Simons ende Martinus Mikron van der Menschwerdinghe Jesu Christi... Ghedruckt tot Dordrecht by my Pieter Verhaghen in de Druckerije, A°. 1603.

In 1 hrn. band.

Hoogstbelangrijke verzameling van deze uiterst zeldzame boeken, geschreven door de eerste predikanten van de Gereformeerde Nederlandsche gemeente, te Londen, en verschenen gedurende hun ballingschap in de jaren na den dood van Eduard VI, in 1553, en dien van Maria in 1558, waarna zij zich weder naar England begaven.

Aangekocht door den heer Beyers in 1898 (veiling Royaards) voor *f* 380.—. **Zeer fraaie exemplaren.**

642. **Utenhoven, J.,** Kurtzer, einfältiger und waarhafter historischer Bericht wie die Christliche Kirche und Gemeine auss Niderland und von andern aussländ. örten in Engelland erstlich angefangen und aufkom-

men auch endlich widerumb zerstört worden etc. Darinn zugleich vil vom Abendmal des Herren und vom heutigen gegenwertigen streit desselbigen gelehrt und gehandelt wird. Aus d. Lat. Herborn, 1608. pet. in-8vo. vél.

Première édition allemande du célèbre „Simplex et fidelis narratio" publié à Bâle, en 1560.

643. **Velde, F. van den,** Cort bewys der dwalinghen, valscheden ende misbruycken in die belijdinghe der Calvinistē menichfuldelijck verspreyt. Loven, Jan Boogaerts, 1567. pet. in-8vo. d. veau.

644. **(Venator, A, = de Jager),** Theologia vera et mera.... Een suyver, claar, alghemeyn fondamentboeck.... in de hooftstucken der Christelycken religie onderwijsende. Z. pl. 1617. hrn. 4to. *Zeer zeldzaam, door de overheid verboden en opgehaald.*

In denzelfden band: Christel. kercken-ordeninge... van Utrecht. 1612. — De kerkenordeninghen der Ghereformeerder Nederl. kercken in de vier Nation. Synoden ghemaeckt... 1617. — De Arabische Alkoran door... Mahometh..., Wt de Arab. sprake... d. S. Swigger. 1641. — Zasius, Waerachtighe gheschiedenisse hoe dat seecker weeskindt binnen Woerden oud...15 jaren... vanden Heere met stommigheyt enz. besocht... zijnde enz. 1623. Titel beschadigd. — Theophilus Mosanus, Vialia d. i. ein christl... Reysz-Gespräch... darin sonderlich die Puncten so in Dissertatione Monitoria vnnd der Gegenantwort enthalten. 1618.

645. **Vincentius Lirinensis,** Een seer schoon Boecxken voor die outheyt ende waerheyt des gemeene Christen gheloofs, teghens die godloose nieuwigheyden alder Ketterijen. (Vert. d. P. Opmeer). Haarlem, Jan van Zuren, 1561. kl. 8vo.

646. —— Hetzelfde werk. Thantwerpen, H. Wouters, z. j. (1566). (Aan het einde: Typis Mathei Rodij). h. led. kl. 8vo.

647. **Wilkinson, W.,** A confutation of certaine articles delivered unto the Family of Love, with the exposition of Theophilus. London, J. Daye, 1579. in-4to. veau.

Extrêmement rare. L'exemplaire, qui provient d'une vente de doubles du British Museum, faite en 1787, est en bon état et a de bonnes marges, excepté le titre, qui est un peu plus rogné.

648. **Walter, R.,** Wederlegghinghe der ergernissen, ghenomen uyt sommighe hooftstucken der Evangelischer leeringe, begrepen in (zijn) Voor-reden Op den Brief tot den Romeynen. Wt de Latynsche in Nederl. sprake overgheset d. Iac. Louff. Delf, J. Czn. Vennecool, 1596. pet. in-8vo. cart.

649. *Zwingli.* Vant Swingelsche calff off descriptie des swingelsche calff, waer inne bewesen wordt.... dat die calvinisten predicanten Gods wordt noch godes kercke niet en hebben, met sommige ander stuxkens.... Z. pl. 1580. kl. 8vo.

Hierin ook: Een stuxken wut die boecken van H. Bulingero ende Caluino vander inquisitie ende wutroeiynghe der ketters.

Histoire ecclésiastique.

650. **Picart, B.,** Cérémonies et coutumes religieuses de tous les peuples du monde représentées par des figures. Amst. 1723—36. 11 vol. Av. 266 superbes planches gravées sur cuivre p. B. Picart. plein veau fauve, dos orné.

Bel exemplaire.

651. **Josephus, Flavius,** Opera. Basiliae, Jo. Froben, 1544. in-fol. d. veau.

Première édition de cet historien; elle a été donnée par Arnoldus Peraxylus Arlenius, d'après les mss. de Diègo Hurtado de Mendoza.
Exemplaire av. quelques annotations marg. et les 10 premières ff. légèrement tachées d'eau, du reste bien conservé.

652. **Goeree, W.,** Joodsche oudheden of voorbereidselen tot de Bijbelsche wijsheid. Amst. 1690. 2 vol. fol. vélin cordé.

Cet ouvrage est orné d'une quantité de belles planches gravées par J. Luiken. *Bel exemplaire sur grand papier, dans une très belle reliure hollandaise.*

652*a*. Idolum judaicum ofte den Joodschen Messias. Zynde een beschrijvinge van sijne toekomste, levensstaet ende regeeringhe. Uyt 't Hoogduyts. Amst. 1646. 4to.

653. **Le Canu, R. R.,** Korte inleidinge der Feesten Israels. Synde rechte tijd-kaarten, waarin men sien mach, hoe veel groote jaaren de Wereld gestaan heeft, en noch staan sal. 3e druk met kaarten, jaar- en Tyt-Taafelen door J. Hilarides. Fran. 1698. Met titelprent en pltn. hoorn. *Zeer zeldzaam. Eenige platen zijn gekleurd.*

654. **Hieronymus, S.,** Vanden leven der heiligher vaderen in der woestinen haer leven leydende. Ter Goude, Ger. Leeuw, 1480. fol. d. veau.

Campbell, No. 937. La première page est entourée d'une bordure gravée sur bois. *Bel exemplaire.*

655. —— Incomenza la vtilissima opera chiamata transito di sancto Hieronimo .... et primo de la sva sanctissima vita. Venetia, Manfredo di Monteferrato di Sustreuo di Bonello, 1498. 4to.

Hain, 8651. La première page encadrée d'une belle bordure, à la fin une très belle gravure sur bois. Manque le f. g2 et g7. Un petit trou dans les dernières pages.

656. **Regula Ord. S. Hieronymi.** Alcala, M. de Guia, 1527. 8. ff. chiffrés, avec sign. (aij—fiij); a (1—8); + ij (1—4); Aij—Diiij; + (1—2); 1 f. non chiffré; a—f (2); aai (1—3). Ens. 136 ff. goth. de 40 lignes en 2 col. 4to. vél.

Ouvrage excessivement rare que ni Salva, ni Mendez-Hidalgo, ni Gallardo, ni Brunet, ni Garcia, dans son Tipografia Complutense, n'ont mentionné. Malheureusement on a enlevé les ff. 5, 6 et 7 et coupé la partie blanche du f. 8. (table)
Très bel exemplaire IMPRIMÉ SUR VÉLIN, sans aucune tache.

657. **Brigitta, S. — Reuelationes** celestes pelecte spose christi beate Birgitte vidue: de regno Suecie: octo libris diuise. *A la fin:* Tabula librorum celestium Reuelationum s. Birgitte de regno Suecie. Nurenberg., F. Peypus, sumpt. J. Koberger, 1517. pet. in-folio. maroquin rouge, dos et plats ornés, tr. dor. (*Reliure ancienne*).

Le titre est entouré d'une superbe gravure sur bois d'A. Dürer, représentant plusieurs scènes de la vie de la sainte. Dans cet exemplaire se trouvent également les écussons d'armoiries de l'Empereur Maximilien et de Fl. Waldauff, en grandeur de la page. Ces belles gravures sur bois manquent souvent. Très bel exemplaire dans une ancienne reliure.

658. **Baptista Mantuanus,** Sacrosancta diuinae virginis Catharinae passio, heroico carmine illustrans. Daventriae, R. Pafraet, 1502. in-4to. cart. *Bel exemplaire.*

659. CATHARINA DA SIENA, S., Leggenda della mirabile vergine Beata Catherina di Sienna suova della penitentia di santo Dominicho. Firençe, apud Sanctum Jacobum de Ripoli, 1477. vél. pet. in-fol.

Hain, 4695, sauf quelques irrégularités; Proctor, 6094. *Première édition* de la Légende de Ste. Cathérine de Siene et *le premier livre* sorti des presses du Monastère de San Giacomo de Ripoli, imprimé d'après le colophon, par les moines Dom da Pistoria et Piero da Pisa. *Superbe exemplaire* dans une ancienne reliure en vélin souple avec rubans.

660. **La légende de Saint-Ursule** et de ses onze mille vierges, d'après les tableaux de l'église Saint-Ursule à Cologne, reproduits en chromolithographie, publiée par **F. Kellerhoven.** Texte par **J. B. Dutron.** Paris, (1863). Av. frontispice et 21 planches *color. et rehaussées d'or.* dos et coins en maroquin noir, ébarbé, tête dorée. 4to.

Publication magnifique. La série des tableaux que M. Kellerhoven a reproduite d'une manière très-remarquable est sans contredit le monument le plus ancien comme le plus précieux qui nous soit parvenue sur sainte Ursule. Le texte est entouré d'une bordure gravée sur bois, représentant des scènes de la vie de Sainte Ursule, des portraits des donataires et bienfaiteurs de l'ordre etc. etc.

661. **Mantuanus, Baptista,** De vita divi Lodowici morbioli Et ad magnificum Jasonem Castellum patricium Bononiensem de contemnenda morte. *A la fin:* Impr. Daventrie per me Rich. paffraet, 1503. 4to.

662. **EUSEBIUS,** Historia ecclesiastica. Mantuae, Joh. Schall, 1479. vél. fol.

Exemplaire très grand de marges; quelques ff. sont un peu brunies.

663. —— Histoire ecclésiastique, translatée de latin en frãçois, par Mess. Claude de Seyssel, Evesque lors de Marselle et depvis Archevesque de Thurin. Imprimé en Anvers par moy Martin Lempereur, 1533. veau fauve.

Belle impression, excessivement rare.

664. **CLEMENS V. — CONSTITUTIONES CLEMENTIS V,** cum apparatu Joannis Andreae. (Monguntiae. per Petrum Schoiffer de Gernsheim, 1471). folio. mar. viol. dent.

IMPRIMÉ SUR VÉLIN. Bel incunable de la plus grande rareté, et de la plus belle conservation. A la fin les quatre feuiles qui manquent souvent. Une édition de Schoeffer, *sur vélin*, compte parmi les desiderata des bibliophiles les plus sérieux. Coté dans un catalogue anglais £ 84.

665. **Leo X.,** Bul houdende verlof om een kerk te mogen stichten op het platteland bij Luik, 1512. op perk. met looden zegel. *Zeer goed bewaard.*

666. **Goinus, A.,** Consilium Pauli III Pont. Rom. datum Imperatori in Belgis per Card. Foernesium Pont. Nepotem, pro Lutheranis Anno. Acc... Acta Colloquij in Comitijs Imperij Ratisponae habiti etc... *A la fin:* Impr. Antv.... Ant. Goïni Morensis... 1541. cart., n. r. pet. in-8vo. *Rare.*

667. **Ein billiche und notwendige Klag** von der andern Babylonischen Gefängnusz, und dem newen Papstthumb; an alle Christen Teutscher Nation. S. l. 1576. in-4to.

668. de Montgommery, L., Le fleav d'Aristogiton. Amst., Michel Colin, 1610. pet. in-8vo.

669. **Synopsis** primi saeculi societatis Jesu. Proponebat Jac. Damianus ex eâdem Soc. Provinciae Gallo Belgicae nomine Tornaci Nerviorum, 1641. Av. front. gravé. veau. fol.

Livre rare, le fonds en ayant été détruit par l'incendie qui dévora l'imprimerie de Quinqué (l'éditeur) en 1643.

670. Index librorum prohibitorum Sanct. D. N. Pii Sexti.... jussu edit. Romae, 1787. cart.

671. Index librorum prohibitorum juxta exemplar Romanum jussu sanct. D. N. editum anno 1835. Mechl. 1852. pet. in 8vo.

672. **Lutzenburgus, B.,** Catalogus haereticorum omnium pené qui ad haec usque tempora passim literarum monumentis proditi sunt, illorum nomina, errores et tempora quibus uixerunt ostendens. Ed. 2a. S. l. 1523. d. chagr. ébarbé. pet. in-8vo. *Rare.*

A la fin une gravure sur bois signée T. W. représentant l'adoration des mages.

673. —— Même ouvrage. Ed. IV. Colon., G. Hittorpius, 1529. Av. 1 grav. s. bois. pet. in-8vo. vél.

Le titre dans une bordure gravée sur bois. Nombreuses annotations à la plume.

674. **Gonsalvius, G.,** Historie vande Spaensche Inquisitie. Wt het Françoys... ouergesett door I. D. R. Z. pl. 1569. hrn.

De voorrede is van Petrus Dathenus, en gedateerd 16 Dec. 1568. *Hoogst zeldzaam.*

675. **Gallonio, A.,** Trattato de gli instrumenti di martirio e delle varie maniere di martoriare usate da' gentili contro Christiani. Roma, presso Ascanio e Girolamo Donangeli, 1591. in-4to. dos de vél.

Edition originale, recherchée parce qu'elle contient les premières épreuves des 47 planches en cuivre d'Ant. Tempesta. Bel exemplaire grand de marges.

676. **(Crespin, J.),** Märtyrbuch: Darinnen merckliche denckwürdige Reden vnd Thaten viler heiligen Märtyres beschrieben werden, welcke nach den zeiten der Apostel, biss auffs jar... 1574 hin vnd wider in Teutschland, Franckreich, Engelland,... Flandern, Braband u. s. w. vmb der Evangelischen warheit willen jämmerlich verfolget.... worden. Herborn, (Chr. Rab), 1591. vélin.

C'est ouvrage est un extrait, en allemand, de l'Histoire des martyrs, persecutez et mis a mort, etc. par J. Crespin, publié en 1582, à Genève. *Voir:* Bibl. Belgica, C. 354.

677. **Sainctes, Cl. de,** Destructie der heyligher Kercken gheschiet eensdeels byden oudē ketters, ende sonderlinghe byden nieuwen Caluinisten van onsen tydē: int cort verhaelt. Het welck oock int eynde met veel schoone figuren betoont wort.... Ende ouergheset wt Francoys in duytschen. Loven, R. Velpius, 1567. pet. in-8vo. d. veau.

A la fin: Declaratie ende bewysinghe met veel schoone ghecontrefeytte figuren, hoe, en in wat maniren die ketters in Vrancryk met Gods huysen, sacramenten, en dienaers gheleeft hebben. Avec 17 petites gravures sur bois représentant les cruautés contre les catholiques.

Traduction néerlandaise, d'une extrême rareté, de: Discours sur le saccagement des églises catholiques, etc. Paris, 1563.

678. **Montanus, Reyn. Gons.,** De heylighe Spaensche inquisitie, met haer loosheyt, valscheyt ende arghelisten ontdeckt, wtgestelt ende int licht gebracht. Voorts met veel Exempelen wter oeffeninghe... Ende eyndelijck By een cleyn Martelaren boecxken (welcke... persoonen stantvastelijck om de Christelijcke waerheyt alle versmaetheyt... enz. gheleden hebben, *enz.*... Ende nv in onser Nederlantscher sprake door M. Mavlvmpertvm Taphaea ouergheset. *A la fin:* Ghedruct tot Londen, by Ian Day, 1569. 12mo. vélin.

Excessivement rare, comme tous les livres néerlandais imprimés vers cette époque dans l'Angleterre.

679. **Estius, W.,** Waerachtighe historie van de martelaers van Gorcom, meesten-deels al Minder-broeders, die veur het Catholijck gheloove van de ketters ghedoodt zijn in... 1572. Over gheset d. W. Spoelbergh. Antwerpen, Inde Plantijnsche Druckerije, 1604. perk.

Fraaie Plantijnsche druk.

680. **CAVALLERIIS, I. B. DE,** Ecclesiae Anglicanae trophaea, siue Sanctor. Martyrum qui pro Christo Cathol. fidei veritate asserenda antiquo recentiorique persecutionum tempore, mortem in Anglia subierunt passiones. Rome in Collegio Anglico per Nic. Circinianum depictae nuper autem per I. B. de Cauallerijs aeneis typis repraesentatae. Romae, Ex off. B. Grassi, 1584. pet. in-folio. vél.

Recueil de 36 planches très curieuses, représentant les tortures des martyrs anglais.

Ajouté: Descriptiones quaedam illius inhumanae et multiplicis persecutionis quam in Anglia propter fidem sustinent Catholice Christiani. Romae, F. Zannettus, 1584. 2 ff. de texte impr. et 5 ff. gravées dont la moitié supérieure est occupée d'une gravure dans le genre des gravures de Hogenberg, illustrant le texte qui se trouve en bas. Ces planches sont intitulées: 1. Apprehensiones Catholicorum. 2. Nocturnae per domos inquisitiones. 3. Tormenta in carceribus inflicta. 4. Ivdicia et condemnationes. 5. (sans nr.) Crudelitas in Catholicis mactandis.

Deux ouvrages, *excessivement rares*, surtout le dernier.

681. **Offer des Heeren.** — Dit boeck wort ghenaemt: Het offer des Heeren, om het inhout vā sommige opgheofferde kinderen Godts: Dewelcke voortgebracht hebbē wt den goedē schat haers herten, belijdinghen, sendbrievē en Testamentē, de welcke sy mettē monde beleden, en met ten bloede bezegelt hebben..... Noch zijn hier by gedaen een Liedtboecxken tracterende vā het Offer des Heerē. Amst. Willem Jansz. Buys, 1595. 12mo. h. led.

Eerste Doopsgezinde martelaarsboek. Titel gedrukt in rood en zwart. **Hoogst zeldzaam.**

682. **Sleidan, J.,** Warachtighe beschrijvinghe hoe dattet met de religie gestaen heeft, ende oock met de ghemeyne welvaert, onder Carolo V. Uyt het Latyn int Nederl. vert. d. Walter Deelen ..... Mitsgad. de drye boecken van de vier keyserrijcken: van Babylonien, Persen, Griecken, ende Roomen. Leyd., J. Paedts, 1584 en Antw., G. Gheens de Jonghe, 1583. 2 tom. en 1 vol. 4to. veau anc. Av. fermoirs et coins en cuivre.

Reliure originale et en bon état. Exemplaire assez grand de marges de ce livre rare, seulement qq. pages ont été légèrement tachées.

683. Uyttenhoven, A., Geschied. d. Herv. kerk te Antwerpen. Amst. 1794. Dl. I (één., tot Alva's komst).

684. te Water, W., Historie der Herv. kerke en doorluchtige schoole te Gent. N. uitg. d. J. W. te Water. Utr. 1794.

685. **Lehnemann, J.,** Histor. Nachricht von der ... Evang. Luther. Kirche in Antorff u. der daraus entstandenen Niederländ. Gemeinde Augspurgischer Confession in Franckfurt a. M. 1725. — J. B. Ritter, Evang. Denckmahl der Stadt Frankfurt a. M. 1726. — 2 tom. 1 vol. cart. 4to.

686. **Exemptions** des ecclésiastiques ou l'origine de ses exemptions. — *Précis* d'un passage de la vie de Jean-sans-Peur, Duc de Bourgogne. — *Mss. du 19e siècle,* env. 60 pages. d. veau. 4to.

Provient de la bibliothèque Th. de Jonghe.

687. [LA SOMME RURALE DE JEHAN BOUTILLIER]. (A la fin :) *Cy fine la somme rural compillee par // Iehan boutillier conseillier du roy apa // ris. Et imprimee a bruges par Colard //*

quil tiengne et vaille. Et en approbacion de ce lay approuue et robore, approuue et robore en la preſence des teſmoings qui ſenſuiuent. Ceſt aſſauoir Iehan vilain dit becquet clerc du roy noſtre ſire. Oſte vvicart. Iehan aguechin. Iaqs du hamel ſergent du roy. Et iehan de crieue, cuer ſubſtitut du procureur du roy. Fait teſtate et ordonne le. xvie iour de ſeptembre lan mil. cccc. et deux.

¶ Cy fine la ſomme rural compillee par Iehan boutillier conſeillier du roy a paris. Et imprimee a bruges par Colard manſion lan mil. cccc. lxxix.

mansion lan mil. cccc. lxxix. [1479], gr. in-fol. goth. à 2 col. de 253 ff. à 47 lignes à la colonne pleine, sans signatures, chiffres, ni réclames. veau. larges dent.

Première édition de ce traité de jurisprudence, important spécimen des impressions de Colard Mansion.
Le traité de Jehan Boutillier est divisé en deux parties de 168 et 71 ff. précédées chacune d'une table en 10 ff. pour la première partie et en 4 ff. pour la seconde.
La table de la première partie se termine au 10e feuillet v° par la mention suivante imprimée en rouge: *Cy finent les Rubrices et distinctions des chappitres de la premiere partie de ce present volume intitulé Somme rural Compose p. Maistre Jehan Bouteillier licencie es drois Canon et Ciuil. Et Imprime p. Moy Colard Mansion. En la ville de Bruges. Laudetur omnipotens.*
A la fin de la 2e partie, à la suite de la souscription, la marque de Colard Mansion. *Voir la reproduction.*

Cette édition de ce traité du droit et de la pratique en usage dans le Nord de la France au quatorzième siècle, a été successivement décrite par Van Praet, Notice sur C. Mansion, pp. 38—40; Campbell, Annales de la typographie néerlandaise au XVe siècle, n°. 360; Van der Haeghen, Bibliotheca Belgica, carte B. 125, etc. M. Van der Haeghen cite six exemplaires de cet ouvrage. Ils font partie des bibliothèques Nationale de Paris, de l'Université d'Oxford, de l'Université de Gand, de la ville de Bruges et du British Museum et un exemplaire provenant des bibliothèques de Le Candele et Vergauwen, mais c'est par erreur qu'il indique que cet exemplaire est passé dans la bibliothèque royale de Berlin. Il est actuellement dans la bibliothèque de M. Dutuit, à Paris, qui le paya 10.100 francs plus les frais. Un 7e exemplaire a figuré à l'Exposition universelle de Paris en 1889 (Catalogue général officiel. — Exposition rétrospective du travail; Arts libéraux, p. 48). C'est ce dernier exemplaire qui passe ici aux enchères.

688. **Bottelgier, Jan,** Some ruyrael, sprekende van allen rechten. Antw., H. Eckert v. Homborch, 1503. gestemp. led. band (Goth.) fol.

Zeer fraai ex. Op den titel eene houtsnede en aan het einde het groote drukkersmerk van den drukker.

689. Bartolus a Saxoferrato, Super authenticis et institutionibus comment. Bas., offic. Episcop., 1588. d. veau. fol.

Dans la même reliure: Brederodius, C., Loci communes in Bartoli a S. opera. Bas., id., 1589. Le titre du premier ouvrage est monté.

690. **Basiliques.** — LX librorum Βασιλικῶν, id est, Universi Juris Romani Graecam in linguam traducti ecloga s. synopsis, ed. per J. Levnclaium. — Idem, Novellae Constitutiones imperatorum X. Bas., Eus. Episcopius et Nicolai Fr. her., 1575. fol. vél.

Le titre et les 3 premiers feuillets sont habilement raccommodés dans les marges.

691. **Blanasco, I. de,** Commentaria super titulum de actionibus in Institutis. Nunc primum a I. Goblero aedita. C. indice copioso. Mogunt., I. Schaeffer, 1539. folio. veau.

Dans la même reliure: Zasius, Z., Lucubrationes aliquot in ius civile. Brasil., Froben, 1518. *Le titre dans un très bel encadrement gravé sur bois; ainsi que la première page, dont toutefois la marge latérale est un peu courte.* — Idem, In Tit. FF. si cettum petatur, lectura. Bas., M. Isingrinus, 1539.
Quelques piqûres.

692. **Brunus, E.,** Tractatus tres de indiciis et tortura. C. Guidonis de Suzaria additionibus. Romae, Hieronyma de Cartulariis, 1543. pet. in-8vo. vél.

693. Budaeus, G., Annotationes in XXIV Pandectarum ll., acc. Reliquae annott. Paris, I. Bade, 1528, 30. 2 tom. 1 vol. vél. fol.

Les deux titres portent la marque de l'imprimeur entourée de très jolies bordures gravées sur bois. Une petite déchirure dans le premier titre.

694. **Commentariorvm** de regno avt qvovis Principatu rectè et tranquillè administrando libri III, in qvibus ordine agitvr de Consilio, Religione et Politia, quas princeps quilibet in ditione sua tueri et obseruare debet, adversus N. Machiauellum. S. l. 1577. 8vo. peau de truie, aux armes impériales et du duc de Saxe. Avec la date 1589.

695. **Conringius, H.,** Opera. Cont. varia scripta ad historiam et jus publicum imp. Germanici. Cur. J. W. Goebelius. C. ind. univ. Brunsv. 1730. Ens. 7 vol. veau. fol.

696. **Corpus** juris canonici emendatum et notis illustratum. Gregorii XIII jussu edit. C. append. P. Lanceloti. Lugd. 1606. 4to.

Reliure en peau de truie estampillée. Au centre de chaque plat une armoirie différente.

697. **Corpus juris civilis.** C notis D. Gothofredi, Cujacii etc. Opera et studio S. v. Leeuwen. Amst., J. Blaeu, Lud. et Dan. Elzevir, 1663. veau. fol. *Meilleure édition.*

698. Codex juris gentium diplomaticus in quo tabulae authent. actorum publicorum tractatuum ... cont. a fine seculi undecimi ad nostra usque tempora. Ed. G. G. Leibnitz. Hannov. 1693—1700. 2 vol. vél. cdé. fol.

699. **Cujacius, J.,** Opera omnia. Cur. C. A. Fabrotus. Acc. dissertatio E. Merillii et interpretatio ab eodem facta variantium ex Cujacio observatarum etc. Neap. 1722—17. 11 vol. vél. cdé. fol. *Bel exemplaire de la meilleure édition.*

700. Damhouder, J., Opera omnia criminalia. Antv. 1656. 2 tom. 1 vol. vél. cdé. fol. — Mattheus, De re criminali. Lugd. 1675. vél. cdé. fol.

701. —— Practycke in civile en criminele saken. U. h. Lat. Rott. 1660. 2 dln. 1 hrn. bd. 4to.

702. **Decianus, T.,** Tractatus criminalis. Nov. ed. p. C. Brederodium. Francof. 1591. 2 tom. 1 vol. veau estampillé (rel. anc.) fol. *Rare.*

703. Decius, Ph., In Digestum vetus, Codicem Commentaria. C. doct. virorum adnotationibus. Venetiis, I. B. Somascus et fratres, 1570. d. veau. gr. in-fol.

704. **Donellus, H.,** Commentarii de jure civili. Francof., A. Wecheli hered, 1595—96. 5 tom. 2 vol. dos de vél. cdé et est., av. la date 1606.

705. **v. Espen, Z. B.,** Scripta omnia: Jus ecclesiasticum univ. Comment. in canones juris vet. ac novi. Id. in canones et decreta juris novi. Lovan. 1753. 4 vol. veau. fol.

706. **Farinacius, Pr.,** Opera criminalia. Decisiones rotae romanae. Francof., Lugd., Aurel. et Genev., 1606—33. Ens. 15 tom. 9 vol. vél. cdé. fol.

707. Graswinkel, Th. J. F., Maris liberi vindiciae adv. P. Bapt. Burgum. H. C. 1652. d. veau. 4to.

Dans la même reliure: C. G. Schwarzius, Exercitationes acad. 1739. J. A. Frommannus, Summaria delineatio juris furiosorum singularis. 1666. — Lauterbach, Tract. de jure jurando in litem. 1664. — C. Harmes, De perpetua feminarum tutela. 1722.

708. **GREGORIUS.** Decretalia. Basil., Michael Wenszler, 1478. très grand in-fol. maroquin rouge, dor. s. tr. (*Rel. anc.*)

Hain, 8004. Superbe livre, imprimé en deux colonnes, entourées de notes, les lettres capitales étant dessinées en rouge et en bleu. Très bel exemplaire, grand de marges et sans aucune tache.

709. **de Groot, H.,** De imperio summarum potestatum circa sacra. *Beau manuscrit du 17e siècle.* 126 pages. fol.

L'édition princeps parut à Paris en 1647. Au commencement et à la fin du volume plusieurs pages remplies d'annotations autographes de H. Grotius.

710. **Guido-Papa.** — Singularia quorum materia in utroque foro precipue practicātur: quādoquidem ex utriusque iuris censura ea deligētur trutinarit, tam ea tempestate qua practicabat, quam postquam ad parlamēti Delphinalis insignem curiā assumptus est. Lud., B. Bonyn, 1539. pet. in-8vo. vél.

Le titre dans un encadrement gravé sur bois, avec la date 1540 et l'inscription: Venēut Lugd. apud Jac. Giuncti.

711. Hommelius, C. F., Oblectamenta juris feod. s. grammaticae observat. jus rei clientelaris et antiq. German. varie illustr. Lips. 1755. Av. front. 4to.

712. **Knaust, H.,** Von heimlichem Winckelschmähen un̄ ausztragen, auch öffentlichen Iniurien, Schelt-und Lästerworten, wie man die allenthalben richten, sich darinn vn̄ dargegen halten sol. Franckfurt a. M., Ch. Egenolff Erben, 1563. pet. in-8vo. *Légèrement taché d'eau.*

714. **de Marsilijs, H.,** Practica causarū criminalium una cum Theorica et Repertorio... nuperrime correcta ac emēdata. S. l. 1529. veau.

Reliure ancienne, ornements dor. sur les plats; sur un des plats en or: ...anus... Ber...dus; sur l'autre: Lutetiae, 1566. 27 Martii.
Dans la même reliure: H. de Marsilijs, De probationibus. S. l. 1528.

715. **Rerum criminalium** praxes et tractatus omnium nobiliorum qui ad hunc diem exiverunt jurisconsultorum,... tributa in tomos duos: quoum prior cont. practicas J. Damhouderii, J. de Bellovisu, Hip. de Marsiliis etc.... post. compreh. tractatus ad criminalia pert. varii: Ant. de Canaria, Mart. Laudensis etc. In lucem edit. à Fr. Modio. Francof. 1587. 2 tom. 1 vol. vél. fol. *Rare.*

716. **Wielant, Ph.,** Practijke civile. Van nieuws oversien, bij Ant. van Tsestich. Thantw., H. van der Loe, 1573. led. rug verg. kl. 8vo. *Zeer zeldzaam.*

717. Bellum juridicum ofte den oorlogh der advocaten bestaande in consultatiën, aduysen, deductiën enz. Utr. 1743. h. led. 4to.

718. Coren, J., Observationes quaedam judicatorum supremi senatus. H. C. 1633. vél. 4to.

719. Graswinkel, D., Nasporinge van het recht van de opperste macht toekomende.... de HH. Staten van Holland en W. Vriesland. 1667. — Id., Speciale beschrijv. v. h. gebruyck.... van opperste macht enz. 1674. — 2 dln. hrn. 4to.

720. a Groenewegen, S., De legibus abrogatis et inusitatis in Hollandia. 1664. vél. 4to. — J. Coren, Observat. quaedam illustr. judicatarum supremi senatus. 1633. veau. 4to.

721. **de Groot, H.,** Inleiding tot de Hollandsche rechtsgeleerdheid. M. aanmerk. v. S. v. Groenewegen v. d. Made. Nu met Lat. aant. uitgebreidt d. W. Schorer. Middelb. 1767. h. led. 4to. *Zeldzame, beste uitgave.*

722. **Hogerbeets, Rombout,** Over het voeren van processen. (*Handschrift,* c. 1625). Copie der 18e eeuw. 287 blz. h. ld. fol.

723. **Kersteman, F. L.,** Hollandsch rechtsgeleert woordenboek. M. Aanhangsel. Amst. 1768—73. Te zamen 3 dln. h. led. onafgesn. fol. *Zeldzaam.*

724. **v. Leeuwen, S.,** Het Roomsch Hollandsch recht. M. aanteek. uitgebreid d. C. W. Decker. Amst. 1780. 2 dln. h. led. 4to. *Zeldzame, beste uitgave.*

725. Lybreghts A., en and., Burgerlijk rechtsgeleerd, notariaal en koopmans handboek. Amst. 1760. *Zeldzaam.*

726. Matthaeus, A., De auctionibus. 1680. — Ph. de Leyden, De cura reipubl. 1701. — S. à Groenewegen, De legibus abrogatis. 1649. 3 vol. vèl. 4to.

727. Nicolas, A., Ondersoek.... of de pynbank een seker middel is om geheime misdaden waar te maken. Leyd. 1736. kl. 8vo.

728. **Compendium** van verscheyde Instructiën, Ordren, Reglementen ende notabele resolutiën, concern. soo Collegiën als particuliere persoonen ende saecken, respectievelijk gemaakt bey de HH. Staten van Hollandt ende Westvryeslandt. *Handschrift v. 1662.* Ruim 1200 blz. ld. fol.

729. **Octrooien** tot bedijking van verschillende polders verleend door de Staten-Generaal, 1595—1652. *Handschrift der 17e eeuw.* Een zware band. h. led. fol.

730. **Octrooien** voor verschillende Hollandsche steden tot bestellinge van de Magistraat, 1650, 1651. *Handschrift der 17e eeuw.* 136 bladz. hrn. fol.

730*a*. **Register** van crimineele notitiën, concessiën, sententiën enz. van den Hove van Holland, 1464—1663. *Handschrift der 18e eeuw.* Omstr. 200 bladz. h. ld. fol.

Belangrijk voor de geschiedenis der lijfstraffelijke rechtspleging. Aan het einde eenige stukken over verschillende zaken, o. a. de kopie van een weinig bekende Resolutie van de Staten-Generaal, van 19 Oct. 1609, waarbij zij het *„huys in 't Noordeynde"* (thans het Kon. Paleis) ten geschenke geven aan „Vrouwe Princesse van Orange, Heere Prince Hendrik, haren zoon ende syne „wettelyke decendenten."

Van deze gift van het in 1595 door de Staten gekochte huis maakt noch de Riemer, noch een der latere geschiedschrijvers van den Haag melding.

731. *Hof van Holland.* — **Stukken,** gedrukt en in handschrift, rakende de Advocaats en Procureurs v. d. Hove v. Holland, 1691, 92., de „Beurze-strijd", enz. enz. Uitgebreide verzameling in een portef. fol.

732. *Sententien* bij den Hove van Hollant: Reynier v. Oldenbarnevelt en and. 1623; Johan de Vries, 1664; de Wit, 1672; Moyses Pain et Vin, 1673; J. Barton de Mombas, 1673; L. F. baron de Grisperre, 1673; A. v. Wicquefort, 1675; A. Imbert la Grange, 1702; J. C. Weyerman, 1739. — 9 sts. 4to.

732*a*. **Versaemelingh** van de Sententiën, waerin de Privilegiën en Hantvesten v. de Steeden, Dorpen enz. v. Holland, Zeeland ende Vriesland werden aengehaelt, 1496—1737. *Handschrift* der 18e eeuw. 60 bladz. fol.

733. Rechten ende costumen van Antwerpen. Antw., Chr. Plantijn, 1582. M. kaart. led. fol.

Achterin: Ordonnantie ende verhael vanden stijl van procedeeren voor Amptman enz. van Antwerpen. Antw. 1582.

734. Keyserlijcke statuyten, ordonnantien, costuymen ende ghewoonten (Amst.) 1648. — Manier om een proces te voeren, met noch seker tractaet crimineel van saken die het lijf, goede naem ende faem aengaen. 1648. — Th. Murner, Institutiones imperiales. Een gherechtigh oorspronck d. keyserl. rechten. 1648. 1 hrn. bd. 4to.

Politique.

735. (Home, H., Lord Kames), Principles of equity. 3d. ed. Edinb. 1778. 2 vol. veau.

736. **Bodin, I.,** Apologie de René Herpin pour la République de I. Bodin. Paris, 1581. veau.

Ouvrage qui mérite de conserver une place dans les bibliothèques parce qu'il renferme le germe de plusieurs idées qui ont développées depuis avec succès par ceux des grands écrivains qui se sont occupés de politique et de législation. J. Bodin est lui même l'auteur de l'Apologie qu'il a donnée sous le nom de René Herpin. *Brunet.*

737. **Hakewil, W.,** The libertie of the subject: against the pretended power of impositions, maintained by an argument in parliament an°. 7°. Jacobi Regis. Lond. 1641. chagr. 4to.

La question qui causa la publication de ce livre fut; „Whether his Mtie... at his own will and pleasure, lay a new charge or imposition upon merchandizes, to be brought into or out of this Kingdome of England and enforce merchants to pay the same.

738. **Diggs, D.,** The unlawfulnesse of subjects taking up armes against their soveraigne in what case soever, tog. w. an answer to all objections scattered in their several bookes etc. Lond. 1647. veau. 4to. *Rare.*

738*a*. Register van de Resolutiën, Brieven enz. van de jaren 1578 tot 1664, accord. met de notulen van de Staten van Zeland, concern. de Hoven van Justitie residerende in Holland en hare dependentiën. *Handschrift* van ruim 400 bladz. fol. hrn. bd.

739. Sharp, Gr., Declaration of the people's natural right to a share in the legislature. 1775. — Id., The law of retribution or a serious warning to Great Britain and her colonies. 1776. — Id., A tract on the law of nature a. principles of action in man. 1777. — 3 vol. cart.

740. **De Utopia** van Thomas Morus in syn leven cancellier van Enghelandt. Seer profytelyck ende vermakelyck om lesen, bysonder den genen die hedensdaeghs een stadt ende gemeynte hebben te regeren, daer 't meestendeel toe dient. Hoorn, 1630. kl. 8vo. hoorn.

Zeldzaam.

741. (de Mandeville, B.), La fable des abeilles ou les fripons devenus honnetes gens, av. le comment. où l'on prouve que les vices des particuliers tendent à l'avantage du public. Trad. de l'Angl. (p. J. Bertrand). Londr. (Amst.) 1740. 2 vol. veau. pet. in-8vo.

Economie politique.

742. **Freiherr v. Hohenthal, P.,** Oeconomische Nachrichten. Lpg. 1750, 51. 2 vol. plein mar. rouge, filets dor. s. l. plats, dos doré, tr. dor. pet. in-8vo. *Très bel ex.*

743. Smith. A., Nature and causes of the wealth of nations. W. a life of the author. Edinb. 1827. cart.

744. **Anderson, A.,** Histor. a. chronolog. deduction of the origin of commerce from the earliest accounts. Lond. 1787—89. 4 vol. Av. ctes. veau. 4to.

Bel ex. de la meilleure édition.

745. Ricard, J. P., Le négoce d'Amsterdam cont. tout ce que doivent savoir les marchands et banquiers ... Le commerce et les fabriques des princ. villes du monde ... diverses ordonnances etc. etc. Amst. 1722. d. veau, n. r. 4to.

746. **Boucher, J.,** L'usure ensevelie ou defence des monts de piété de nouveau erigez aux Pais-bas pour exterminer l'usure. Avec une repartie a. J. D. L(illers). Tournay, 1628. Av. portr. cart. 4to. *Le titre dans une jolie gravure en taille-douce; fort rare.*

747. Den oorspronck vande ruine en aermoede der Spaensche Nederlanden als mede de aenwijsinghen der hulpmiddelen om de selve landen wederom te herstellen. Ende ... te doen herleven den afghestorven koophandel, schipvaert enz. Luyck, 1686. cart. kl. 8vo.

748. **Nieuwe gedresseerde Lyste** van de gemeene middelen, zooals die gheheven sullen worden van alle waren en koopmanschappen. *Handschrift.* Concept. 1681. fol.

749. **Prijzen.** Verzameling van meerendeels geschreven stukken en aanteekeningen betr. de waarde en de prijzen van levensmiddelen enz. enz. in Nederland in de laatste helft der 18e eeuw. In portef. fol. *Zeer belangrijk.*

750. **Hartlib, S.,** His legacy of husbandry wherein are bequeathed to the common-wealth of England not onely Braband and Flanders but also many more outlandish and domestick experiments ... in reference to universal husbandry. Lond. 1655. d. veau. 4to.

751. **Mun, Th.,** England's treasure by forraign trade or ballance of our forraign trade is the rule of our treasure. Lond. 1664. veau.

Première édition très-rare.

752. **Yarranton, A.,** Englands improvement by sea and land to out-do the Dutch without fighting; to pay debts without moneys; to set at work all the poor of England with the growth of our own lands; to prevent unnecessary suits in law .... rules to prevent fires in London and other great cities etc. Lond. 1677. veau. 4to.

Ouvrage intéressant et rare, orné de 7 planches curieuses.

753. **Brisco, J.,** A discourse on the late funds of the million-act, lottery-act and bank of England, shewing that they are injurious to the nobility and gentry and ruinous to the trade of the nation. Together with proposals for the supplying their Maj. with money on easy terms .... by a national landbank. W. Append.: An explanatory dialogue of the aforesaid discourse on the late funds. 3d. ed. Lond. 1696. d. veau. pet. in-8vo.

754. **(Davenant, Ch.),** Discourses on the publick revenues and on the trade of England. Lond. 1698. 2 vol. veau.

Rare. Contient e. a.: Political arithmetick; Credit; Management of the king's revenues; Publick debts and engagements; Protection and care of trade; The East-India trade, etc.

755. **Dobbs, A.,** An essay on the trade and improvement of Ireland. Dubl. 1729. 2 tom. 1 vol. veau. *Très rare.*

756. **Clarke,** A survey of the strength and opulence of Great Britain, wherein is shewn, the progress of its commerce, agriculture, population, before and since the accession of the House of Hanover. With observat. by D. Tucker and D. Hume. Lond. 1801. 8vo. cart., n. r. *Rare.*

757. **Young, A.,** Travels during the years 1787—1789; undertaken more particularly with a view of ascertaining the cultivation, wealth, resources and nation. prosperity of the Kingdom of France. 2d ed. Lond. 1794. 2 tom. 1 vol. Av. 3 ctes. veau. 4to.

Bel exemplaire, grand de marges, de la meilleure édition. *Très rare.*

GÉOGRAPHIE.

Généralités. — Atlas. — Navigation.

758. **Glareanus, H.,** De geographia liber unus, ab ipso authore iam tertio recognitus. Venet. 1549. Av. figg. pet. in-8vo.

759. **Ptolemaeus, Cl.,** Liber geographiae cum tabulis et universali figura et cum additione locorum quae a recentioribus reperta sunt. Cura B. Sylvani. Ven., Iac. Pentius de Leucho, 1511. fol. vél.

Edition très rare, ornée de 28 grandes cartes, gravées sur bois. La mappemonde, de grand intérêt par sa forme, employée pour la 1ère fois dans cette édition, a été reproduite par Nordenskiöld, dans son Facsimile-Atlas (XXXIII). Exemplaire complet, plusieurs marges ont été restaurées, sans aucune perte de texte.

760. **(Boëmus, J.),** Recueil de diverses histoires touchant les situations de toutes regions et pays contenuz es trois parties du monde, avec les particulieres meurs, loix et cérémonies de toutes natiõs et peuples y habitãs. Nouellement trad. de Latin en Francoys. On les vend à Paris... 1543. d. chagr. pet. in-8vo.

Joli exemplaire grand de marges. L'Afrique occupe 96 pages. l'Asie, 212 pages et l'Europe 414 pages.

761. **Apianus, P.,** Cosmographie, oft Beschryvinghe der geheelder werelt. Anderwerf gecorr. van Gemma Phrysio. Tantwerpen, Gregorius de Bonte, 1545. Avec 1 carte pliante et des figures mobiles gravées sur bois. vélin. 4to.

Première édition néerlandaise, *excessivement rare*, de la Cosmographie d'Apian. La Bibliotheca Belgica qui contient une description de 18 éditions de cet ouvrage, ne fait pas mention de celle-ci. Harrisse, Americana vetustisima, ne cite que l'édition française de 1544 et celle en latin, de 1545, du même éditeur. La deuxième partie traite de l'Amerique: Vanden vier principalen deelen der werelt, Als Europen, Asien, Affrycken ende America, daer Peru dats tgoutlant inne gelegen is. Légèrement taché d'eau.

Dans la même reliure: P. Ramus, Meetkonst. Wt het Latijn by D. Hendrickz. Houtman. Oversien d. W. Snellium. Amst. 1622.

762. —— Libro de la Cosmographia. el qual trata la descripcion del mundo, y sus partes; augm. por Gemmo Frisio. Agora nueu. trad. en Romãce Castellano. Enveres, G. Bontio, 1548. 4to. veau.

Traduction espagnole, très rare. Elle est ornée de nombreuses gravures sur bois dans le texte, dont plusieurs avec des pièces mobiles. Quelques légères taches.

763. **Aitsinger, M.,** Pentaplus regnorum mundi. Antv., Chr. Plantin, 1579. 4to. veau.

764. **Munster, S.,** Cosmographiae Universalis libri VI. Basil., Petri, 1554. fol. rel.

Orné de nombreuses cartes et gravures sur bois et d'un portrait de l'auteur p. Holbein. Toutes ces gravures sont anciennement *coloriées*. Les cartes 6 et 10, et les pages 129—130, 153—154, 183—186, 1071—72, 1095—96, manquent; qq. planches et ff. sont endommagées.

765. Ortelius, A., Thesaurus geograph. rec. et auctus. Hanov. 1611. vél. 4to.

766. Gottfried, J. L., Newe archontologia cosmica, d. i. Beschreibuug aller Kaijserthumben, Königreichen und Republicken der gantzen Welt. Frankf. a. M. 1646. Avec de nombreuses cartes et plans de villes. fol. veau.

767. **Person, N.,** Novo pro tempore sua cuique indifferenter reddens geographia od. Neue Tabellen durch welche ... alle Landt-Carten sampt dero beygesetzte Zeichen zu verstehen. Maintz, c. 1736. cart. fol.

Ouvrage *entièrement gravé;* le titre dans une belle bordure; pag. 2: la dédicace avec une armoirie, pag. 3: „Erklärung der Zeichen" dans une bordure; pag. 4: un autre titre, puis 48 ff. gravées, donnant une nomenclature des places de l'Europe, de l'Asie, de l'Afrique et de l'Amérique. La dernière page contient un „finis" dans une belle cartouche. Qq. piqûres.

768. **Ruyters, D.,** Toortze der zeevaert om te bezeylen de custen van Brazilië, West-Indiën, Guinea, Angola etc. Vlissingen, 1623. M. titelpl. hrn. 4to.

Zeer zeldzame uitgave; de laatste 14 bladz. ontbreken.

769. Herckmans, E., Der zeevaert lof hand. vande gedenkwaerdighste zeevaerden. Amst. 1634. hrn. fol.

Met 17 etsen waaronder één van Rembrandt. Eén bladz. beschadigd; een paar bladz. een weinig watervlekkig. Bl. 97/98 ontbreekt.

770. Discours over de ghelegentheyt vande nieuwe cruyssers daer het welvaren van de zeevaert ende alle inghesetenen van het lant op het hooghste aen gelegen is. Z. pl. 1645. 4to.

Zie Laspeyres, Volkswirthsch. Anschauungen d. Niederländer, bl. 301, N°. 140.

771. Reyersz., H., Jaep en Veer of Stuurmans-praetjen, waer in de vaste grondt der loflijker zeevaert... bewesen wort... Hier is bijgevoeght een declinatie van de vaste sterren na de observatien van Ticho Brahe... En het sterreliedt van Robbert Robberts. Amst. 1651. M. figg. hrn. rug. 4to.

772. v. Dooregeest en C. A. Posjager, Den Rijper zee-postil, bestaende in XXII predicatien toegepast op den zeevaart, tot onderwijzinge voor zeevarende. Mitsg. een beschrijvinge aeng. de opkomst v. Holland. Amst. 1699. 2 dln. 1 bd. M. titelpl. hrn. rug. *De titelpl. gekleurd.*

773. Mensing, A., Caerte van de reysen ende handel der Hollanders. Amst. 1895. fol.

774. **GOOS, P.,** Le Grand et Nouveau Miroir ou Flambeau de la Mer contenant la description de toutes les costes Marines Occidentalles et Septentrionalles, ... avec une ... instruction de l'art de la navigation et ... Almanachs [de 1670] jusques en l'An 1676. Traduict de Flaman en François par P. Yvounet. Amst., P. Goos, 1672. 2 tom. 1 vol. Av. titre gravé, 60 cartes, figg. mobiles et de nombr. Av. figg. dans le texte. gr. in fol. vél. *Excessivement rare.*

Edition restée inconnue à M. Tiele. Quoique le titre n'indique que la navigation occidentale, le livre contient aussi la navigation orientale.

775. —— The Lighting Colomne or Sea Mirrour, containing the Sea-Coasts of the Northern, Eastern and Western Navigation, ... added a brief Instruction of the Art of Navigation, ... new tables of the

suns Declination, also an Almanack (from 1668)... untill... 1675. Amst., P. Goos, 1669. Av. titre gravé; 60 cartes, figg. mobiles et de nombr. figg. dans le texte. gr. in fol. veau. *Reliure originale, légèrement défaite.*

Edition restée inconnue à M. Tiele.

776. **de Moleyn, Abr.,** Kustteekeningen vervaardigd op het schip 't Hoff in 1737. Ongeveer 40 bladz. fol.

Deze penteekeningen geven profielteekeningen o. a. van de kusten van Zeeland, van Vlissingen, Vlaanderen, het eiland Trinidad enz. enz.

Voyages.

777. **Ramusio,** Delle navigationi et viaggi. Venetia, Giunti, 1563, 1559, 1556. 3 tom. 2 vol. Avec cartes et gravures sur bois. peau de truie. fol. *Bel exemplaire.*

778. **(Prevost, A. F.),** Historische beschrijving der reizen of nieuwe en volkoome verzameling van de allerwaardigste en zeldsaamste zee- en landtogten enz. 's Grav. 1747—67. 21 dln. M. 554 krtn. en pltn. 11 led. bdn. 4to. *Fraai exemplaar.*

779. VALASCI, Ferdinandi utriusque juris consulti // Illustrissimi Regis Portugallie oratoris ad In//nocentium octauum pontificem maximū de obe//dientia oratio. // S. l. ni. d. (Rome, S. Plannck, c. 1484—85). in-4to. goth. de 8 ff. non ch. à 32 et 33 lignes, mar. olive à long grain, fil., tr. dor.

Hain, 15761. Proctor, 3655. Relation des explorations des Portugais à la côte ouest de l'Afrique et la côte de Guinée, avant la découverte du cap de Bonne-Espérance.
Bel exemplaire. *Extrêmement rare.*

780. **De ritu et moribus Indorum** et de presbytero Johanne. — (*Aneae Sylvii*) Commendatio Ladislai Regis Hungariae. — De laude literarum. S. l. ni nom d'impr., ni date. (Deventer, R. Paffroet, c. 1490). 12 ff. Goth. 4to.

Campbell n°. 1477, qui n'en connait que 4 exemplaires, dans la Bibl. R. de Prague, Bibl. publ. de Wolfenbüttel, Bibl. de l'Univ. de Leyde et dans la collection de feu M. Vergauwen à Gand.

781. EPISTOLA // Potentissimi, ac inuictissimi Ema//nuelis Regis Portugaliae Algarbiorum. // &c. De Victoriis habitis in India // & Malacha. Ad. S. in Christo Patrem & Dñm. // nostrum Dñm. Leonem. X. // Pont. Maximum. // (*A la fin*:) Romae, impressa per Iacobum // Mazochium. 9. Augusti. (1513). in-4to de 6 ff. non ch. car. ronds. mar. olive à long grain, fil. non rogn.

Lettre rarissime, datée de Lisbonne, 6 juin 1513, et adressée par Manoel au pape Léon X. Elle relate les hauts faits d'Albuquerque, la prise d'Ormuz, la conquête de Malacca et, selon son habitude, le roi depose le tout aux pieds du Saint-Père. — Armes du Portugal sur le titre.
Très bel exemplaire à toutes marges.

782. (LOPEZ DE CASTAGNEDA), **Warhafftige vnd volkomene Historia,** Von erfindung **Calecut** vnd anderer Königreich, Landen vnd Inseln, in Indien, vnd dem Indianischen Meer, gelegen So vormals von niemands mehr erkand... Wie dieselbigen durch des

Königes ausz Portugal Unterthanen zu Meer ersucht, gefunden vnd bekriegt worden, etc. Ausz Frantz. Sprach jetzt newlich ins Teutsch gebracht. S. l. 1565. vél. pet. in-8vo.

Traduction allemande de l'ouvrage célèbre de Lopez de Castagneda, **inconnue** jusqu'ici. Les bibliographes décrivent des traductions, française et anglaise, resp. de 1553 et 1582, mais ne font pas mention d'une édition allemande. Celli-ci contient les rélations suivantes. 1. Voyage de Vasco da Gama, 1497—1499; 2. Relation de Cabral (*Brésil*), etc., 1500—juill. 1501; 3. Voyage de Nueva; 4. Voyage de Vasco da Gama, 1502; 5. Pachecho, 1504—1505. *A la fin:* Ende des ersten buchs der Indianischen Historien.

783. **Alvares, Fr.,** Kurtze und warhafftige Beschreibunge aller gründlichen erfarnus von den Landen des... Königs in Ethiopien den wir Priester Johañ nennen. Auch von seinem Geistl. vnd Weltl. Regiment.... Auss Portugalischer u. Italianischer Sprach ins Teutsch gebracht.... Gedr. zu Eisslebē durch P. Joachim Heller, 1567. Av. quelques grav. s. bois. vél. fol. Un coin (blanc) du titre enlevé; quelques petites taches d'eau sur la marge inférieure et légèrement bruni; du reste ex. bien conservé.

Livre *très rare*, contenant e. a. (pp. 5—67) une traduction complète des lettres sur les Indes (Occid.) écrites par Corsali à Lorenzo de Medicis.

784. **Candisch, Th.,** Beschrijvinghe vande overtreffelijcke ende wydtvermaerde zee-vaerdt van.... Candisch, met drie schepen, uytghevaeren.... 1586 ende met een schip wederom ghekeert in Pleymouth.... 1588.... Hier noch byghevoecht de voyagie van Francoys Drake en Jan Haukens naer West-Indien ghepretendeert Panama in te nemen.... 1595. Amst., Michiel Colijn, 1617. Av. fig. sur le titre. — 4to. obl. dos de vél.

Tiele, Mémoire n°. 281. Très rare. Bel exemplaire.

785. **Drey newe Relationes.** Erste auss **Japon,** was sich darinn so wol in Geist- als Weltlichen Sachen in.... 1606 denckwürdigs zugetragen. Andere von Missionibus oder Reisen so etliche Priester der Societet Jesu in.... 1607 in.... **Mexico** angestelt. Dritte von ableiben des.... Königs Mogor, vnd wie nach selbigem in seinen Reich das Religion vnd Politisch wesen beschaffen. Auss.... Latein., Italian. und Portug. Schreiben verteutscht. Augsp. 1611. 4to. *Rare.*

786. **Mocquet, J.,** Voyages en Afrique, Asie, Indes-Orientales et Occidentales. Paris, 1617. Av. 9 planches gravées. veau fauve.

Très bel exemplaire, aux armes de **de Thou** et de sa 2e femme **Gasparde de la Chastre** sur les plats, les chiffres sur le dos, provenant de la „Beckford sale" ou il fut vendu £ 16.—.

787. —— Reysen in Afrique, Asien, Oost- en West-Indien. Dordr. 1656. M. grav. in den tekst. 4to.

788. —— Hetzelfde werk. Leeuw. 1717. M. titelpl. en grav. 4to.

789. Olearius, A., Beschrijving der reizen van Georg Andriesz deur Oost-Indien en d'eilanden, deur Sina, Tartarijen, Persiën, Turckijen.... Palestina enz., 1644—1650. U. h. Hoogd. door J. H. Glazemaker. Amst. 1670. M. pltn. enz. 4to.

790. Herberts, Th., Zee- en lantreyse na verscheyde deelen van Asia en Africa beschr. voorn. de twee rycken van den Persiaen en den Grooten Mogul. U. h. Eng. d. L. v. Bosch. Dordr. 1658. M. titelpl. en grav. in den tekst. hrn. rug. 4to.

791. **Hemmersam, M.,** West-Indianisk Reese-beskriffining, från 1639—1645, i från Amsterdam till St. Joris de Mina, itt Castell i Africa. Nu in påwårt Swånska Språåk förwånd. Wijsingzborg, Joh. Kankel, 1674. 4to. br.

D'une extrême rareté comme tous les livres imprimés à Wysingzborg.

792. **M(elton, E.),** Aenmerkensw. en zeldzame West-Indische zee- en landreizen door de Caribische eylanden, Nieuw-Nederland, enz. Amst. 1705. M. pl. 4to. cart.

793. **Bolling, F.,** Oost-Indiske Reise-bog hvor udi befattis hans Reise til Oost-Indien saa vel og eendeel Platzers Beskrifvelse med en Andtall Hedningers Ceremonier, etc. Kiöbenhafn, 1678. Av. front. et quelques gravures s. bois. 4to. cart.

Il est assez détaillé dans sa description du Cap de Bonne Espérance, surtout en ce qui concerne la faune de cette contrée, et dans celle de Java. Une des gravures sur bois représente: „Insulanus è Java gens durae cervicis". En outre son ouvrage contient un vocabulaire Latin—Danois—Malais. Quelques légères taches.

794 Seer gedenckwaerdige vojagien van Joh. Sanderson, H. Timberly en J. Smith door Europa, Asia en America. Nevens een .... Beschrijvinge van 't Heylige Landt .... Amst. 1678. M. titelpl. en grav. 4to.

795. **Carli, D.,** Der nach Venedig überbrachte Mohr, oder: Curiose Erzehlung und Beschreibung aller Curiositäten in allen Welt-Theilen, Africa, America, Asia, und Europa, aufgestossen. Aus Welschen Sprach übersetzet. Augspurg, 1692. Av. front. vél. 4to.

796. **Frezier,** Reisbeschrijving door de Zuid-zee langs de kusten van Chili, Peru en Brazil, 1712—1714 .... Nevens eene beschrijvinge van de regeringe der Yncas. Vert. d. I. Verburg. Amst. 1718. M. vele krtn. en pltn. led. 4to.

797. **Le Gentil,** Nouveau voyage autour du monde. Enrichi de plusieurs plans, vues et perspectives des principales villes et ports du Pérou, Chily, Brésil et de la Chine. Av. une description de .... la Chine. Amst. 1728. 3 tom. Av. cartes etc. d. veau. pet. in-8vo. *Bel ex.*

798. v. Neitzschitzen, G. C., Merckwürdige Reisen so derselbe durch Europa, Asien und Africa seiner zeit gethan .... Zum Druck beförd. d. G. Vetter. Magdeb. 1753. — Ignatius, Neue Jerosolymitanische Pilger-Fahrt od. kurtze Beschreibung dess gelobten Heiligen Lands. Würtzb. 1667. — Ens. 2 tom. 1 vol. d. veau. 4to.

Légèr. taché, le titre et quelques pages du dernier ouvrage restaur.

799. **Welt-Bott, Neuer,** oder Allerhand Brief, Schrifften und Reis-Beschreibungen welche von denen Missionariis der Gesellschaft Jesu, aus beyden Indien und andern uber Meer gelegenen Ländern dise letzte Jahr hindurch biss 1730 in Europa angelangt seynd. Zusammen getragen von J. Stöchlein. Augspurg und Gratz, 1732. Tome III. Avec cartes. peau de truie, avec fermoirs. fol. *Bel exemplaire.*

Ce volume contient: Kundschafften aus der Kleinen Tarterey; Bericht aus China; Nachrichten aus Schweden; Vier Reisbeschreibungen v. Avril, S. J.; Brief aus Süd-America; Nachrichten aus denen Azorischen Inseln; Patris Krusinski, Persische Geschichten; Brief aus America; Nachrichten aus Egypten; de la Croix, Beschreibung dess gegenwärt. Zustands der Griech-Armen.- und Maronitischen so wohl Kirchen als Dienstbarkeit in der Türkey, etc. etc.

800. Ost-Indianische Dienste oder Kurtze Reise-Beschreibung von .... Java, Ceylon, Banka, Ampoina, Formosa und .... China, darinn deren Landern Zustand, Sitten, u. s. w. S. l. 1712. pet. in-8vo.

L'auteur, un médecin de vaisseau, après avoir été fait prisonnier en Chine, a été mis en liberté pour avoir arraché un dent à l'empereur. Les derniers feuillets légèrement endommagés.

801. **Sonnerat,** Voyage à la Nouvelle Guinée. Description des lieux, des détails à l'histoire naturelle. Paris, 1776. Av. 120 figg. en taille douce. veau. 4to.

802. **(Claret de Fleurieu, Le Cte Ch. P.),** Discoveries of the French in 1768 and 1769 to the South-East of New Guinea, with the subsequent visits to the same lands by English navigators. With an histor. abridgement of the voyages and discoveries of the Spanjards in the same seas. Transl. from the French. Lond. 1791. Avec cartes et planches. d. maroquin brun. gr. in-4to.

Très bel exemplaire, *en grand papier,* d'un ouvrage intéressant qui contient l'histoire des voyages des Espagnols vers l'Extrême Orient, sous Alvaro de Mendana, P. F. de Quiros e. a. depuis 1567, des récits détaillés des voyages de de Bouquinville, de Surville, de Shortland, etc.

Voyages des Néerlandais.

803. **Bonaparte, R.,** Les premiers voyages des Néerlandais dans l'Insulinde, 1592—1602. Av. 1 cte. — Les derniers voyages des Néerlandais à la Nouvelle Guinée. Av. 1 cte. — Les récents voyages des Néerlandais à la Nouvelle Guinée. Av. 1 cte. — Note on the Lapps on Finmark. — La Nouv. Guinée. 3e et 4e notice : La fleuve Augusta et le golfe Huon. Av. cartes. — *T. Escard,* Le prince Roland Bonaparte en Laponie. Av. pl. et cartes. Vers. et Paris, 1884—86. — Ens. 7 pièces en 1 vol. d. mar. rouge. 4to.

804. **Journalen van de Reysen op Oost-Indië.** — Oost-Indische ende West-Indische voyagien Namelijck de waerachtighe beschrijvinge vande drie seylagien drie jaren achtermalkanderen deur de Hollandtsche ende Zeelandtsche schepen bij noorden Noorweghen, Moscovien ende Tartarien nae de Coninckrycke van Catthay ende China ghedaen. ....Tot Amsterd., bij Michiel Colijn, 1619. W. maps and plates. vellum. square-4to.

Of the utmost rarity. — This collection of Voyages in Dutch is the *first* published with a collective title, and by far the *rarest of all.* It contains: 1. *G. de Veer* Voyages to the North. (Without special title. *In fine:* Enchuysen, 1617). — 2. *C. Houtman's* First voyage to East-India. 1617. — 3. *Van Neck* and *v. Warwyck,* Voyage to East-India. 1619. — 4. *J. van Spilbergen,* Voyage to East-India. 1617. — 5. *P. D. M(arees),* Description of Guinea. 1617. — 6. Voyages of *Candish* and *Drake.* 1617. — 7. *Raleigh* and *Keymis,* Description of Guinea. 1617. — 8. *L. Bicker* and *C. v. Heemskerck,* Voyage to Rio de Plata. 1617. — 9. *S. de Weert,* Voyage to the Strait Magellan. 1617. — 10. *O. v. Noort,* Voyage round the world. 1618.

Bound up with it: **Oost ende West-Indische Spieghel,** waer in beschreven werden de twee laetste navigatien ghedaen inde jaeren 1614—1618, door J. v. Spilbergen .... rondt om den gantschen aerdtcloot etc. Amst. 1621. W. 25 maps and plates. *Very scarce.*

Very fine copies with large marges.

805. **Begin en Voortgangh** van de Vereen. Geoctr. Oost-Indische Compagnie Vervatende de voornaamste reysen bij de Inwoonderen derselver Provincien derwaerts gedaen .... Nevens de beschrijvinghen der Rijcken, Eylanden enz. (Amst.) 1646. W. maps and plates. Vol. I Old calf. square 4to.

Good, tall and *complete* copy; four plates are very slightly damaged.

—— The same work, the same edition. Vol. II. vellum. square 4to.

Good, tall and *complete* copy; 4 plates are slightly waterstained and 2 maps are slightly damaged.

These 2 volumes form the complete work, a collection of voyages in Dutch, one of the most valuable ever made in any language. It comprises the most interesting voyages to the East and North and, besides the journals of the 26 voyages mentioned on the title, the book contains short narrations of nearly 100 minor voyages as appendices to the other ones. The compiler is the learned Isaac Commelin at Amsterdam. Good copies are rare in consequence of the frequent usage of these volumes.

806. **Oost-Indische voyagien** door dien Begin en Voortgangh van de Vereen. Nederl. Geoctr. Oost-Indische Compagnie. Vervattende de voorn. reysen bij de inwoonderen der selver provintien derwaerts ghedaen. 1e Deel, daer in begrepen zijn 16 Voyagien. Amst., J. Hartgers, 1648. With plates. 4to. vellum.

Reprint, with slight differences, of the collection of Commelin. The Voyages of Bontekoe and Raven, and of Pelsaert, do not occur in the latter's collection. Title page and a few leaves slightly water-stained, one plate is wanting, otherwise a good copy of this very rare book.

807. **de Linschot, Jan Huygen,** Histoire de la navigation de J. H. de L... aux indes Orient. Cont. diverses descriptions des lieux jusques à présent descouverts par les Portugais: observations des coustumes etc... Av. annot. de B. Paludanus... 3e édition augmentée. — **Le grand routier de mer...** continant une instruction des routes et cours qu'il convient tenir en la Navigation des Indes Orientales etc. — **Description** de l'Amériqne et des parties d'icelle, comme de la Nouvelle France, Floride, des Antilles... etc. Amst., E. Cloppenburch, 1638. 3 tom. Av. cartes et planches. 1 vol. veau. fol.

Exemplaire *au grand complet* de cet ouvrage excessivement rare dans cette condition.

808. —— Le même ouvrage. Amst. 1638. 3 tom. 1 vol. veau. fol.

Le titre de la première partie (Hist. de la navigation) a été remplacé par le titre du: „Grand routier" de l'édition de 1619. La moitié de la grande planche du „Marché de Goa" manque; du reste exemplaire bien complet et de bonne conservation.

809. **de Veer, G.,** Vraye description de trois voyages de mer tres admirables faits en trois ans... du Nord par derrière Norwege, Moscovie et Tartarie vers les royaumes de China et Catay: ensemble les découvremens du Waygat, Nova Sembla etc... Davantage comment à la derniere fois la navire fut arrestee par la glace et les matelots ont basti une maison sur le pays de Nova Sembla... où ils ont demeuré... dix mois etc. Amst. 1609. d. chagr. fol.

Sur le titre une gravure; dans le texte 31 cartes et planches gravées. C'est la réimpresion de la traduction publiée en 1598, l'année dans laquelle parut l'édition originale holland.

Titre légèrement restauré, du reste ex. bien-conservé dans une reliure moderne.

810. **de Veer, G.,** Tre navigationi degli Olandesi e Zelandesi al Settentrione nella Norvegia, Moscovia, et Tartaria verso il Catai e regno de' Sini, doue scorpersero il mare di Veygatz, la Nuova Zembla e la Groenlandia, con descrittione di tutti gli accidenti occorsi di giorno in giorno a' nauiganti etc. Trad. dal Latino da G. Giunio. Venet., I. Porro e Comp. 1599. Av. cartes et pl. in-4to. vél.

Les dernières feuilles restaurées et légèrement tachées d'eau.

811. **Houtman, C. de,** 'Teerste boeck: Historie van Indien, waer inne verhaelt is de avonturen die de Hollantse Schepen bejegent zijn. Amst., Michiel Colijn, 1617. Av. front et 35 pl. 4to-oblong. dos de vél.

Journal tenu à bord du vaisseau *Mauritius*, par Willem Lodewijcksz, et le récit le plus important de la première expédition des Hollandais aux Indes Orientales. Un peu court de marges.

812. **Neck, J. C., en W. van Warwyck,** Historiale beschrijvinghe, inhoudende een waerachtig verhael vande reyse ghedaen met acht Schepen van Amsterdam .... Hier is by-ghevoecht een Vocabulair in Duytsch, Malleys ende Javaens. Amst., Michiel Colijn, 1619. Av. front. et pl. 4to-oblong. dos de vél.

Journal du second voyage des Hollandais aux Indes Orientales. La marge supérieure un peu courte.

813. **Weert, S. de,** Historisch ende wijdtloopigh verhael, van 'tghene de vijf schepen (die int Jaer 1698 (sic) tot Rotterdam toegherust zijn, om door de Straet Magellana haren handel te drijven) wedervaren is tot .... 1599 .... Amst., Michiel Colijn, 1617. Av. vignette sur le titre et pl. 4to-obl. dos de vél.

Récit de l'expédition malheureuse autour du monde de Sebald de Weert, composé par Z. Heyns. Très rare.

814. **Noordt, Ol. van,** Beschrijvinge vande voyagie om den geheelen Werelt-kloot .... om te zeylen door Strate Magellanes, te handelen langs de Custen van Cica, Chili ende Peru, om den gantschen Aerden-Cloot ende door de Molucques weder 'thuys te komen .... 1601. Amst., Michiel Colijn, 1618. Av. front. et pl. 4to-oblong. dos de vél.

Voyage autour du monde d'Olivier van Noordt. Réimpression textuelle de la première édition, parue chez Corn. Claesz. *Rare.*

815. —— Description du pénible voyage fait en tour de l'univers ou globe terrestre, pour traversant le destroit de Magellanes, descouvrir les costes de Cica, Chili et Peru et y trafiquer, etc. etc., 1598—1601. Translaté du Flamand. Amst., Veuve Corneille Nicolas, 1610. Av. 25 planches. fol. cart.

Traduction française du précédent.

816. **v. Heede, M. J.,** Discours ende beschrijvinge van het groot Eylandt Canaria ende Gomera midtsgaders het innemen ende verlaten van dien... Rotterd. 1599. Avec gravure sur bois sur le titre et une autre dans le texte. cart. 4to.

Edition originale du Journal de l'expédition malheureuse de Pieter van der Does.

817. **Journael** Oft Daghelijcx-register Van de Voyagie na Rio de Plata ghedaen met het Schip ghenoemt de Silveren Werelt, het welke onder 't Amiraelschap van Laurens Bicker ende het bevel van Corn. van Heems-kerck als Commis, die Custen van Guinea versocht hebbende... daer na... na Rio de Plata... tot Bonas Aeris... enz. Amstelredam, Michiel Colijn, 1617. Avec gravure sur le titre et cartes et pl. 4to-oblong. d. veau.

Journal du capitaine d'un des navires, Hendrick Ottsen, de l'expédition sous Laurens Bicker et Corn. van Heemskerck. Bel exemplaire. Sur la marge de 2 planches quelques écritures.

818. —— Même ouvrage. 4to.-obl. dos de vél. La marge inférieure du titre un peu courte, du reste bel exemplaire.

819. **M(arrees), P. D.,** Beschrijvinge ende Historische verhael vant Gout Koninckrijck van Guinea, anders de Gout-custe de Mina genaemt, leggende in het deel van Africa, met haren gelooven. enz. Mitsgaders oock een cort verhael.... der Canarische Eylanden, voorby Cabo Verde. Amst., M. Colijn, 1617. Av. titre gravé et planches (p. J. Saenredam?). 4to-obl. dos de vél.

Ouvrage important contenant la première description originale en hollandais de la côte de Guinée. *Très rare.*

820. —— Même ouvrage. 4to-oblong. dos de vél.

821. **Corte ende sekere Beschrijvinghe** vant veroveren der rijcke ende gheweldighe krake comende uyte Gheweste van China. Door.... Jac. Hems-kerck.... Midtsgaders.... het ghene datter tot Oostende gepasseert is sindert dese twee Maenden Febr. ende Martius. Gedr. na de copy van Middelborch.... 1604. cart. 4to. *Pas chez Knuttel.*

Récit de la prise, par J. Heemskerk, de la grande caraque envoyée chaque année par les Portugais de Macao à Malacca. M. Tiele, dans son Mémoire, ne fait pas mention d'une édition néerlandaise.

822. **Spilbergen, J. van,** 't Historiael Journael van tghene ghepasseert is van weghen drie Schepen, ghenaemt den Ram, Schaep ende het Lam, ghevaren uyt Zeelandt vander stadt Camp-Vere naer d'Oost-Indien.... 1601.... tot in 't Eylandt Celon. Amst., M. Colijn, 1617. Av. grav. sur le titre et figures. 4to-oblong. dos de vél.

Le Journal du voyage de Spilbergen est surtout intéressant à cause du récit circonstancié du séjour des Hollandais à Ceylan. Une planche est rognée, une autre manque.

823. **Breeder verhael** ende klare beschrijvinge van tghene den Admirael Cornelis Matelief de Jonge inde Oost-Indien voor de stadt Malacca ende int belegh der zelver wedervaren is: als ooc den vreesselijcken strijdt ter zee, tusschen den Admirael voorsz. ende de Portugijsen ende andere gheschiedenissen meer.... Rott., Jan Janssz., 1608. cart. 4to. *Tiele, Mémoire,* n°. 166c.

Ecrit par Jacques l'Hermite le Jeune.

824. **Oost- ende West-Indische Spiegel,** der leste Navigatien ghedaen in den Jaeren, 1614, 15, 16, 17 ende 18, daer in vertoont woort, in wat gestalt Joris van Speilbergen door de Magellanes de werelt rontom geseylt heeft, met eenighe Battalien enz. Met de Australische Navigatien van Jacob le Maire.... Leyden, Nicolaes van Geelkercken, 1619. Av. 25 cartes et pl. 4to-oblong. dos de vél.

Première édition, *excessivement rare*, du récit du voyage autour du monde de Joris van Spilbergen. Les pl. 1. 3. 10 et 19 manquent.

825. **Oost ende West-Indische Spiegel.** Miroir Oost en West-Indical, Auquel sont descriptes les deux dernieres Navigations, faictes es Années 1614—1618.... p. G. de Spilbergen, par le Destroict de Magellan, et ainsi tout autour de toute la terre,.... adioustées deux Histoires, l'une des Indes Orient., l'autre des Indes Occid..... L'autre faicte p. J. Le Maire, lequel au costé du Zud du Destroict de Magellan, a descouvert un nouveau Destroict.... Amst., J. Jansz., 1621. Av. cartes et pl. 4to-obl. vél. *Fort rare.*

Ce journal intéressant a été publié en néerlandais, alors en latin et enfin en français. Cette dernière traduction est la meilleure.
Titre restauré et quelques pages légèrement tachées d'eau.

826. —— Oost- en West-Indische voyagie door de strate Magallanes naer de Moluques,... onder.... Joris Spilbergen. Als mede de wonderlijcke reyse door W.C. Schouten en J. le Maire in 1615—1617 enz. Amst. 1648. cart. 4to. La pl. manque. Qq. piqûres.

827. **Journaal** ofte gedenkwaardige beschrijving van de.... zeer avontuurlyke reyse van W. Ysbr. Bontekoe van Hoorn, gedaan na Oost-Indien.... Ook is hier bygevoegt een verhaal van Dirk Albertz. Raven, Commandeur op het schip Spitzbergen, na Groenland. Amst., S. en W. Koene, (c. 1790). Av. portr. et grav. s. bois. cart. 4to.

828. **Jovrnael** vande Nassausche vloot Ofte Beschryvingh vande Voyagie om den gantschen Aerd-Cloot.... Onder 't beleydt van den Admirael Iaques l'Heremite ende.... Gheen Huygen Schapenham in.... 1623—1626.... Den derden Druck. Amstelredam, by Hessel Gerritsz ende Jac. Pietersz. Wachter, 1631. Avec cartes et gravures. 4to.

Edition rare du Journal du Voyage autour du monde de Jacques l'Hermite, qui n'est pas décrite par M. Tiele. En décrivant celle de 1643, M. Tiele remarque: La préface prépare le lecteur à ces amplifications. Elle fait supposer qu'il existe encore d'autres éditions du même journal, quoique nous n'en ayons trouvé aucune trace.

829. **Vaart op Portugal.** Stukken betr. het schip Concordia, schipper Luytjen Loman, 1659. Gedrukt en in HS. 1 hrn. bd. fol.

De „*Concordia*" was, op last van Jan Thilly te Amsterdam, varende op St. Sebastiaan, en werd aangehouden, daar de schipper beschuldigd werd naar Lissabon te willen varen.

830. **Het journael** ofte warachtigh verhael van 't gene gepasseert is op het Schip 'T Huys te Velsen uyt Texel gheseylt.... 23 Oct. 1667 .... om na Oost-Indien te seylen, waer op eenige maets te samen gerot sijn van meeninge 't voornoemde schip af te lopen, daer schipper op was P. Jsz. Velt-muys. Daer by ghevoeght is haer bekentenis.... als mede wat justitie de selve ontfangen hebben. Amst., O. Bzn. Smient, 1668. cart. 4to.

Très rare, non décrit dans les collections de pamphlets historiques. Les marges supérieure et inférieure un peu courtes.

831. **Sterre, D. van der,** Zeer aanmerkelijke reysen gedaen door J. E. Reining, meest in de West-Indien en ook in veel andere deelen des werelds, (1660—89). Amst. 1691. Met titelpl. en pltn. hrn. 4to.

832. **(Roggeveen, J.),** Tweejaarige reyze rondom de wereld ter nader ontdekkinge der onbekende Zuydlanden met drie schepen in .... 1721 ondernomen . . , . . Nevens de reyse van het O. I. schip Barneveld uyt Holland tot aan de Kaap der Goeder Hoope in 1719. 3e dr. Dordr. 1764. Av. 1 cte. et 4 pl. d. veau. 4to.

833. Journaal wegens de ramspoedige reystocht van H. C. Steenis met het schip Het Huys in 't bosch. 1751. — Weederwaardige te huis-reyze van het Nederl. O. I. C. retourschip: de Gerechtigheid. 1754. — Echt relaas en dagverhaal wegens den opstand .... van 't O. I. C. schip: Nyenburg. 1763. M. 1e vervolg. — Echt journal van het .... schip Nijenburg. (1763). — Echt en naukeurig relaas van het voornaamste dat in de Colonie van Rio de Berbice en Canje bij de revolte der negers is voorgevalle. 1763. — Ens. 7 pièces. Av. pl. En 1 vol. veau. 4to.

Asie.

Perse, Terre-Sainte, Chine, Japon, Indes-Néerland.

834. **Relaes** .... vande voyage .... door Jac. v. Dam, Consul van de Staten Gen. d. Ver. Nederl. tot Smirna, waerinne .... de .... distructie van Ragousa, het ellendig omkomen van... Joris Crook enz. Amst. 1667. 4to.

836. de Bruin, C., Reizen over Moskovie door Persie en Indie. Amst. 1714. Av. 300 ctes et pl. vél. fol.

837. —— Même ouvrage. Amst. 1714. Av. 300 ctes et pl. vél. cdé. fol.
Très bel exemplaire sur grand papier.

838. **Beständige Bluetzeugen** im dem wahren Christl. Glaube, oder Glaubwürd. Bericht von des Johañ Ruedolf Stadlers, Uurenmachers von Zürich, standhaftem Tood in der *persischer Haubtstat Ispahan:* Auch von der merkwürd. Beständigkeit zweyer armenischer 12järiger Knaben. Us der Franz. d. J. Redinger. Zurich, 1680. pet. in-8vo.

839. **Rauwolf, Leonh.,** Aigentliche beschreibung der Raiss, so er vor diser zeit gegen Auffgang in die Morgenländer, fürneml. Syriam, Judaeam, Arabiam, Babyloniam u. s. w. selbs volbracht; neben vermeldung etlicher Gewächsen. (Laugingen), Georg Willers, 1583. 4 tom. 1 vol. in-4to. vél.
La 4e partie contient 42 planches gravées sur bois, représentant des plantes exotiques. La marge supérieure a légèrement souffert.

840. **Brocardus.** (Monachus) Descriptio Terrae Sanctae exactissima, autore Brocardo Monacho, libellus diuinarum scripturarum studiosis, multo vtilissimus. — De Novis insulis nuper repertis ... per Petr. Martyrem .... Antverpiae, In aedibus Ioannis Steelsii, 1536. pet. in-8°.
Très bel exemplaire, relié en veau fauve, richement doré et ornementé, doublé de maroquin rouge, les feuilles de garde en satin, etc. (*G. Pernot*). Le 2e ouvrage mentionné sur le titre ne s'y trouve pas.

841. **Regnaut, Ant.,** Discovrs du voyage d'ovtremer au Sainct Sepvlcre de Ierusalem et avtres lieux de la terre Saincte. Lyon, au despens de l'Autheur, 1573. Avec 4 cartes gravées sur bois. 4to. maroquin violet à long grain, dor. s. tr.

Beau et rare volume orné de cartes et 91 figures sur bois de différents styles, exécutées en grande partie par le Petit Bernard. *Bel exemplaire.*

842. SOLVYNS, F. B., Les Hindoux ou description de leurs mœurs, coutumes, cérémonies, etc., dessinés d'après nature et représentés en 292 planches *imprimées en couleurs*, avec le texte explicatif en anglais et en français. A Paris, chez l'auteur, 1808—1812. 4 vol. dem. rel. v. fauve, fil., *non rognés.* gr. in-fol.

„Ouvrage curieux, publié au prix de 2600 fr." (Brunet). Manquent 2 pl.; une autre en double. Parfaite conservation.

843. **de Freitas, Seraphino,** De Justo Imperia Lusitanorum Asiatico Vallisoleti, Morillo, 1625. vél. 4to.

Ouvrage fort rare, non cité par Da Silva; il manquait à la collection Salva-Héredia. Cassure racommodée au titre.

844. **Gouvea, Ant. de,** Iornada de Arcebispo de Goa Dom Frey Aleixo de Menezes Primaz da India Oriental, religioso da Ordem de S. Agostinho . . . quando foy as Serras do Malauar, e lugares em que morão os antigos Christiãos de S. Thome . . . Recopilada de diversos tratados de pessaos de autoridade. Coimbra, 1606. fol. vél.

Bel exemplaire complet d'un livre d'une excessive rareté et dont Salva n'avait vu qu'un seul exemplaire complet et en bon état.

845. **Pinto, F. M.,** Historia Oriental de las peregrinaciones de adondase escriven muchas y muy estrañas cosas que vio, y oijo en los Reynos de la China, Tartaria, Sornao, que vulgarmente se llama Siam, Colaminām, Peguu, Martavan . . . Trad. de port. en cast. por F. Herera Maldonado . . . Madrid, Flamenco, 1627. 2 col. vél. fol.

Traduction espagnole devenue peu commune de cette curieuse relation. Exemplaire un peu fatigué (petites déchirures à l'avant-dernier f., le dernier f. est doublé).

846. Nieuhof, J., Het gezantschap der Ned. O. I. Comp. aan den grooten Tartarischen Cham, den tegenwoord. Keizer van China. Amst. 1665. Av. pl. vél. cdé. fol.

847. **Dapper, O.,** Gedenkwaerdig bedrijf der Ned. O. Maatsch. op de kuste en in het Keizerrijk van . . . Sina, behelz. het 2e en 3e Gesandschap . . . Beneffens eene beschrijving van geheel Sina. Amst. 1670. 2 tom. Av. pl. 1 vol. fol. veau.

Histoire de la seconde et troisième ambassade de la Comp. Néerland. d. Ind. Orient., vers la Chine.

848. AUSFÜHRLICHE NACHRICHT von der Octroijrten Kön. Preusz. Asiatischen Compagnie in Embden nach Canton in China. Embden, Gedruckt mit Brantgums Schriften. 1751. 14 pp. — **Der Brandenburgische Patriot,** oder Unpartheiische Beurtheiling der errichteten und von S. K. M. in Preussen octroirten Handlungsgesellschaft . . . van Philopatrius. Berlin, 1751. 18 pp. — **Nadere advertissement** van de nieuwe Koninglijke Pruysische Asiatische Compagnie na Canton in China. Embden, J. Brantgums's. 1751. 10 pp. — **Notitz** der Preisen von denen Waaren derer Schiffen der König von Preussen und die Burg von Embden, bey der Kon. Preuss. Asiatischeu Compagnie zu Embden, den 23 Aug. 1756 und folgende Tagen verkaufft. 4 pp. folio. — **Retablirung** der Asiatischen-Handlungs-Compagnie, in Embden, mit Octroy. Embden, C. Wenthin, 1764.

10 pp. — **Carga** van het Pruisische schip Asia onder commando v. d. Capitain Herm. Broers den 6 Julii 1785 van Oostindiën op de rheede van Emden aengekomen. 2 pp. folio. — **Plan** zu einer Unternehmung von Emden aus nach Indien und China, 23 Mertz. 1787. 2 pp. folio. — etc. etc. Ensemble 15 pièces en 1 vol. cart. 4to.

Collection fort précieux, **probablement unique,** de documents relatifs à la Compagnie Royale Prussienne de la Chine, et de ses successeurs.

849. **Caron, F.,** Beschrijvinge van Japan als mede hare grouwelijcke wreedtheydt teghen de christenen. Amst., 1649. 4to. cart.

850. **Montanus, A.,** Gedenkwaerdige gesantschappen der O.-I. Maetsch. in Nederland, aen de Kaiseren van Japan. Beschrijving van de dorpen, sterkten, steden, landschappen .... dragten enz.... vereeuwde en nieuwe oorlogsdaeden der Japanners. Amst. 1669. Av. carte et de nombr. planches et figg. fol. vél. *Bel exemplaire.*

851. v. Siebold, Ph. F., Open brieven uit Japan. Desima, *ter Nederl. drukkerij,* 1861. Av. portr.

Livre rare imprimé à l'imprimerie néerlandaise de Decima.

852. **O.-Indische Compagnie.** Verzameling van facsimile's (calques) van handteekeningen van personen in dienst der Compagnie, enz. enz., 1595—1785. Ruim 250 sts. In portef.

853. Discours op verscheyde voorslaghen rakende d'Oost- en West-Ind. trafyken. Eerste deel waerinne .... van 't prolongeren .... van 't Oost-Ind. octroy. Z. pl. 1645. 4to.

854. **Baldaeus, Ph.,** Wahrhaftige ausführliche Beschreibung der Ost-Indischen Küsten Malabar und Coromandel als auch der Insel Zeylon. Amst. 1672. Av. front., portrait, cartes et pl. — **J. Andersen** und **V. Iversen,** Orientalische Reise-Beschreibungen durch Ost-Indien, Sina, Tartarien, Persien, Türckeyen, Arabien und Palestinam gezogen. Hrsg. d. A. Olearium. Schleszwig, 1669. Av. 1 carte et pl. — **J. J. Saar,** Ost-Indianische fünfzehen-Jährige Kriegs-Dienste und Wahrhaftige Beschreibung, was sich 1644—1659 zur See und zu Land .... begeben habe. Nürnb. 1672. Av. portr. et pl. — En 1 vol. fol. peau de truie, av. fermoirs, dor. s. tr. et gauffré.

Superbes exemplaires portant l'inscription de la bibliothèque: Fritericus Fertinantus Dux Wurtemb. Anno CIↃCLXXII.

855. A true Relation of the unjust, cruel, and barbarous proceedings against the English at Amboyna, in the East-Indies, by the Netherlandish Governour and Council there, etc. — A true declaration of the news that came out of the East-Indies, with the Pinnace called the Hare .... 1624. — Remarks upon the fore-going. — Lond. 1651. 3 pties. en 1 vol. Av. front. 12mo. veau.

856. Oost-Indisch praetjen voorgevallen in Batavia tusschen vier Nederlanders. Z. pl. 1663. 4to.

Over de dieverijen, enz. in Indië, waarvan vooral de predikanten beschuldigd werden; over de gebeurtenissen op Formosa in 1661 enz.

857. Antwoorde vande H.H. St.-Gen. op .... 't versoeck wegens den Koninck van Portugal gedaen om t' hebben restitutie van Couchin ende andere plaetsen inde Indien de Portugesen afgenomen .... Schiedam? 1664. cart. 4to.

858. Journael of kort verhael van 't begin, voortgangh en eynde des oorloghs tusschen den koning ... van Macassar en de Nederl. ... O. I. Comp., 1666—1669, onder ... beleyt van ... C. Speelman. Amst. (1669). 4to.

859. **Relation** de tout ce qui s'est passé de plus memorable en la guerre que les Hollandais de la Compagnie des Indes Orientales ont euë contre le Roy et les autres Regens de Macassar, depuis l'an 1666 jusques à l'annee 1669. Avec les victoires qu'ils ont remportées sous la conduite de Corn. Speelman. Le tout traduit sur la coppie imprimée à Batavia. Ensemble les Articles de la Paix. Paris, 1670. 12mo. d. rel. *Quelques légères restaurations.*

Cette édition française n'est pas décrite.

860. **Thyssen, J.,** Journael mitsg. verhael vanden toestant der plaetsen van Oost-Indien die d'Ed. Compagnie aldaer bezit. Rott. 1669. 4to. *Zeldzaam.*

861. **Valentijn, Fr.,** Oud en nieuw Oost-Indien verv. een naukeurige en uitvoerige verhandelinge van Nederlands mogentheyd in die gewesten. Dordr. 1724—26. 5 dln. M. tal van platen en krtn. in in en buiten den tekst. 9 led. bdn. fol.

Geheel kompleet (gecollationeerd) exemplaar in geheel kalfslederen banden. Fraai exemplaar van dit zeldzaam wordend werk.

862. **Review** of the administration, value and state of the colony of Java with its dependencies, as it was — as it is — and as it may be. With append. Lond. 1816. veau fauve.

L'auteur cherche à démontrer combien la domination de l'Angleterre dans l'Archipel Indien fût avantageuse aussi bien aux Indes qu'à l'empire Britannique.

863. Oprecht verhaal van 't eiland van Pines en deszelfs bevolking of laatste ontdekking van een vierde eiland in Terra Australis Incognita. Rotterd. 1668. cart. 4to.

Impressions rares des Indes-Néerland.

864. v. H(oorn), P., Eenige voorname eygenschappen van de ware deugdt enz. Getrocken uyt den Chineschen Confucius en op rijm gebracht. Batavia, J. van den Eede, 1675. 4to. *Zeldzaam.*

v.d. Chijs, Bibliographie, suppl. blz. 5.

865. **Singaleesch Belydenis Boekje,** Na Kerken-Ordre behoorlijk gerevideert. II Druk, door den Vertaalder Op nieuws naaukeurig overgesien ende allesints verbetert. (Wapen). Gedrukt tot Colombo, In s'Compagnies gewone Druckery, Anno 1742, in de maand van April. oude rood mar. band.

De eerste druk is van 1738, maar zonder den uitvoerigen holl. titel, zonder de holl. opdracht, zonder de holl. voorrede, die in dezen 2n druk voorkomen. De inhoud is overigens dezelfde.

866. **Breviario** da doutrina da verdade, que he segundo a piedade. — Kort uittreksel van de leere der waarheid die na de godzaligheid is. — Traduzido em Portuguez por J. M. Mohr. Batavia, Na Officina do Seminario por H. Mulder, 1750. led.

Hetzelfde werk, oorspronkelijk geschreven door M. Duirsma, H. Mentes en D. Duirsma, werd door Werndly in het Maleisch vertaald, 1732, en door Wetzelius in het Singaleesch (Colombo, 1744). *Hoogst zeldzaam, niet bij van der Chijs.*

867. Tahlil jang dinjanji etc. (De Evangelische gezangen in het Maleisch). Serampore, 1820. led.

868. Domis, H. J., Aanteekeningen. (Reis over Java enz.) Pasoeroean, 1829. 2e en 3e stukje. *Zeer zeldzaam.*

„Gedrukt te Pasoeroean ten huize van den schrijver door deszelfs inlandschen schrijver Tjokro Die Wirio."

AMÉRIQUE.

Bibliographie. — Découverte.

869. **Harrisse, H.,** Bibliotheca Americana Vetustissima. A description of works relating to America published between the years 1492 and 1551. New-York, 1866. — Idem. Additions. Paris, 1872. — Ens. 2 vol. br., n. r. gr. in-4to. *Exemplaire sur grand papier fort.*

Ouvrage classique, entièrement épuisé.

870. **Leclerc, Ch.,** Bibliotheca Americana. Histoire, géographie, voyages, archéologie et linguistique des deux Amériques et des îles Philippines. Paris, 1878. gr. in-8vo.

871. Trömel, P., Catalogue raisonné d'une collection de livres précieux sur l'Amérique. 1861. et autres catalogues d'Americana de Trübner (1870), Weigel (1877), Tross (1873), E. E. Goupil (1899), Brockhaus (1866) etc. 8 pièces.

872. **Gagnon, Ph.,** Essai de bibliographie Canadienne. Inventaire d'une bibliothèque compr. imprimés, manuscrits, estampes etc. relatifs à l'histoire du Canada et des pays adjacents. Quebec, *imprimé pour l'auteur,* 1895. Av. 50 facsim. gr. in-8vo.

873. *Americana.* — Collection de catalogues de livres anciens, de catalogues de vente, publiés en Angleterre et en Amérique. 1855—94. 14 pièces.

H. C. Murphy. N.-Y. 1884. Av. les prix impr.; H. R. Stiles. N.-Y. 1866; H. Austin Brady. N.-Y. 1855; Quaritch. Lond. 1894; S. F. Jarvis. N.-Y. 1851; Stevens' Histor. collect. Lond. 1881. Av. facs. de Franklin. etc. etc.

874. *Americana.* — Catalogues de la maison Fred. Muller à Amsterdam. 1869—97. 12 sts.

875. **Gomara, F. L. de,** La historia general de las Indias, con todos los descubrimientos y cosas notables que han acaescido en ellas, dende (*sic*) que se ganaron hasta agora. Anvers, I. Steelsio, 1554. pet. in-8vo. pl. mar. rouge du Levant, dentelles intér., tr. dor.

Joli exemplaire d'un livre excessivement rare.

876. —— La historia generale delle Indie Occidentali con tutti li discoprimenti e con notabili che in esse sonoro successe. Trad. nel Ital. per A. de Cravaliz. Roma, V et L. Dorici, 1556. Av. 1 grav. sur bois dans le texte. in-4to. cart.

Première édition de la traduction italienne, fort rare. Légèrement taché d'eau, avec quelques piqûres.

877. **Grynaeus,** Novis orbis regionum ac insularum veteribus incognitarum, unā cum tabula cosmographica et aliquot alliis consimiles agrumenti libellus. Adj. est huic postremae editioni Nauigatio Caroli Caesaris auspicio in comitijs Augustanis instituta. Bas., I. Hervagius, 1555. vél. folio.

Meilleure édition, cont. des traités, qui ne se trouvent pas dans les éditions antérieures, e. a.: F. Cortesius, De insulis nuper inventis. — Epistolae duae de Evangelii profectu apud Indos. — Episcopi Temixitan (Mexique) in Huketan epistola. — N. Herbornus, Epitome de Indis ad fidem Christi convertendis.

Un nom sur le titre. Exemplaire grand de marges; quelques légères piqûres au commencement.

878. **Gottfried, J. (L. J. Ph. Abelin),** Historia Antipodum oder Newe Welt, d. i. Natur und Eigenschafft desz halbentheils der Erden, so West-Indien genennt wird, ... und wie disz alles durch mancherley Schiffahrten entdecket worden. Francf. 1655. Avec titre gravé, cartes et gravures par M. Merian. vél. folio.

2e édition de ce célèbre ouvrage. Il est divisé en trois parties: la 1e cont. la description générale, l'histoire etc. du Nouveau-Monde, d'après Acosta, Oviedo, Herrera, de Laet, e. a. Dans la 2e partie on trouve la relation de 33 voyages en Amérique dès Colomb jusqu'à G. Spilbergen et Schouten. La 3e partie contient la description des Indes Occid. et de l'Amérique-Central, et de quelques expéditions des Néerlandais en Brésil, etc.

879. **Wytfliet, C.,** Histoire universelle des Indes Orientales et Occidentales divisée en deux livres le premier par C. Witfliet, le second par Ant. M(agin) et autres historiens. Douay, 1605. 2 parties en 1 vol. veau éc., dos dor. fol.

1e ptie. Titre, 1 f., 126 pp. et 1 f. — 2e ptie: 52 pp. et 4 ff. La 1e partie contient 19 cartes, la seconde, celle des Indes Orientales, en a 4 sur 2 feuilles. Première édition de la traduction française restée inconnue à Brunet, et à M. Duthilloeul, qui dans sa bibliographie Douaisienne ne cite que l'édition de 1607. Bel exemplaire, seulement le titre est légèrement endommagé.

880. la Fiteau, J. F., De zeden der wilden van Amerika. 's-Grav. 1731. 2 dln. M. vele pltn. 1 led. bd. fol.

881. **de Vega, L.,** Columbus. Een volksstuk, voor het Nederl. tooneel bew. d. F. Smit Kleine. Nijm. 1895. h. mar., onafgesn. kop verguld. gr. 8vo.

Fraai ex., met opdracht van den bewerker. Slechts 100 exx. gedrukt.

882. **Zarate,** Conqueste van Indien. De wonderlijcke ende warachtighe Historie vant Coninckrijck van Peru, ghelegen in Indien, inde welcke verhaelt wordt de gelegentheydt, costuymen, manieren van leven, ouervloedicheyt des gouts ende siluers. Amstelredam, C. Claesz, 1596. in-4to. vél.

Une carte gravée de l'Amérique du Sud sur le titre, et une vue sur Potosi à la page 107.

Bel exemplaire sauf quelques légères taches d'eau au commencement et une très légère piqûre à la fin.

Traduction néerlandaise extrêmement rare. C'est le même exemplaire que M. Fred. Muller offrait dans son catalogue de 1872.

883. **de las Casas, F.,** Spieghel der Spaenscher tyrannye in West-Indien. Waer inne verhaelt wordt de moordadighe schandelijcke ende grouwelijcke feyten, die de selve Spaenjaerden ghebruyckt hebben inde selve landen. Mitsg. de beschrijvinghe vander ghelegentheyt, zeden ende aert van de selfde landen ende volcken. In Spaenscher talen beschreven. t'Amst., by Corn. Claesz, . . . 1607. cart. pet. in-4to.

Traduction néerlandaise de l'ouvrage de B. de las Casas, intitulé: Brevissima Relacion de la destruycion de las Indias. C'est une réimpression textuelle de l'édition de 1578. Sur le titre une carte de l'Amérique.

885. **de las Casas, F.,** Den Spieghel vande Spaensche Tyrannie beeldelycken afgemaelt. Amstelredam, Corn. Claesz., 1609. 4to. cart.

Suite complète de 17 gravures montrant les atroces cruautés perpetrées par les Espagnols dans les Indes-Occidentales. Ces planches ont été copiées d'après celles des frères de Bry. Tiele, n°. 306.

886. —— Den Spiegel der Spaensche tijrannije gheschiet in West-Indien. Amst., J. E. Cloppenburg, 1620. Av. titre gravé et 17 grav. dans le texte. cart. 4to. Tiele, n°. 309.

887. **Charlevoix, P. F. X.,** Histoire de l'ile Espagnole ou de S-Domingue. Par. 1730. 2 vol. Av. carte. 4to. veau.

888. **Pintura** del gobernador, alcaldes y regidores de Mexico. Codice en geroglificos Mexicanos y en lenguas Castellana y Arteca, existente en la biblioteca del Duque de Osuna. Madrid, 1871. 39 pl. avec de petites figg. à la détrempe. fol.

Facsimile du manuscrit qu'un certain licencié Geronimo de Valderrama, nommé par Filippe II „Visitador general de la Nueva España" en 1563, rapporta de son voyage. Ces pages datent du 3 avril—27 août 1565. A la préface on a ajouté un document touchant le voyage de M. Valderrama, lequel a été retrouvé à la Bibl. Nat. à Paris: „Relacion de algunas cosas tocantes à religiosas desta Nueva España."
Tiré à 100 exempl.

889. **Thèse de philosophie,** défendue le 2 janvier 1734 par Christ. Serrano à l'Académie de Mexique, Belle pièce imprimée sur satin bleu doublé de soie rouge, entouré de filigrane; le texte en quatre col., couronné d'une gravure sur bois représ. Saint Joseph et entouré d'une grande bordure variée. Hauteur 90 cM., largeur 72 cM.

890. Ampel en breed verhaal van de jongst-gewesene aardbevinge tot Port-Royal in Jamaica. Rott. 1692. 4to.

891. **Ralegh, W., en L. Keymis,** Waerachtighe ende grondighe beschrijvinghe van het groot en Gout-ryck Coningrijck van Guiana; gelegen zijnde in America, bij Noorden de .... Orelliana .... Mitsgaders de beschrijvinghe vande omliggende rijcke lantschappen, Emeria, Arromaia, Amapaia, en Topago enz. Amst., M. Colijn, 1617. Av. 2 front. 4to-obl. dos de vél.

Très rare.

892. **Warren, George,** Een onpartijdige Beschrijvinge van Surinam, Gelegen op het vaste Landt van Guiana in Africa (*sic*) mitsgaders een Verhael van alle vreemde Beesten, Vogels, Visschen, enz. Overgeset uyt het Engelsch. Amsterdam, Pieter Arentsz., 1669. 4to.

Very rare Dutch translation of G. Warren's Description of Surinam. Lond. 1667.

893. **Sack, A. von,** Narrative of a voyage to Surinam, of a residence there during 1805 to 1807 and of his return to Europe by the way of North America. Lond. 1810. Av. 2 pl. et 1 cte. in-4to. d. veau, dos doré. *Bel exemplaire.*

Peu commun. A la fin un appendice intéressant pour l'histoire naturelle de Suriname.

895. **Gargon, Jac.,** Eigenhandige brief aan een Theologiae Professor te Leiden, gedagt. Rio Berbice, 2 Mey 1791. 4 blz. fol.

J. Gargon was sedert 1776 predikant te Berbice en verzocht, wegens ziekte, emeritus te worden „*salvo honore et emolumentis*". Volgens dit schrijven kon hij wel emeritus worden *salvo honore; „maar de emolumenten zijn niet te vinden.*"

896. **Essequebo en Demerary.** — Missives... raakende seekere differenten omtr. de administratie en bekeering van de colonie E. en D. 1772. — *Id.* omtrent den vaart en handel op E. en D. 1770. — *Id.* kennis geevende van het verleenen van pasporten aan de scheepen op E. navigeerende. 1771. — *Id.* van Gouverneur en Raaden v. politie en crimin. justitie d. Colonie Surinaame. 1775. — *Deductie* van de Societeit van Suriname... omme voor één man te participeeren in alle ordonnantien ten behoeve van 's lands capiteynen te voet enz. 1762. — 5 sts. fol.

897. **(Pointis),** Relation de l'expédition de Carthagene, faite par les François en 1697. Amst., Chez les Héritiers d'A. Schelte, 1698. Avec 2 grandes planches. pet. in-8vo. vél.

Edition originale de cette curieuse relation écrite par le commandant de l'escadre. Les planches, qui manquent souvent, sont gravées par le célèbre Lepautre. Dans la même reliure: **Froger,** Relation d'un voyage fait en 1695—97 aux côtes d'Afrique, Détroit de Magellan, Brésil, Cayenne et isles Antilles par M. de Gennes. Amst. 1699. Av. ctes et pl.

Brésil.

898. LERY, I. DE, Historie van een Reyse ghedaen inden Lande van Bresillien, andersins ghenoemt America. Inhoudende de Schip-vaert ende gedenckweerdichste dingen by den Autheur op-ter zee gesien. Hoe hem Villegagnon inden zelven Lande heeft gedragen. Het wesen ende die wonderlicke maniere van leven der wilde Americanen. Met een Vocabulaer ofte t' zamensprekinghe in haerlieder Tale. Mitsgaders de beschryvinghe van veelderley Ghedierten, Boomen, Cruyden, etc. Nu over-geset wt het Franchoys te Geneve ghedruckt. Amstelredam, Corn. Claesz., 1597. With 1 map and woodcuts. 4to. vellum.

„This is without question the scarcest of all editions of Lery. It is the only Dutch translation existing, and so rare, even in Holland, that I only twice met with a copy, and never heard of another, nor found it cited; it has remained unknown to Brunet, Rich, Trömel, Stevens, etc. (*Muller*)".
Fine copy in its old binding.

899. **Barlaeus, C.,** Rerum per octennium in Brasilia et alibi nuper gestarum sub praefectura Ill. Com. I. Mauritii Nassoviae, etc. Comitis, historia. Amst. 1647. Avec 1 front., beau portrait par Th. Matham et 55 planches doubles. gr. in-folio. vél. dor., dor. s. tr.

Ouvrage important et recherché qui devient de plus en plus rare. Bel exemplaire bien complet et avec toutes les planches.

900. **S. Teresa, G. Gioseppe de,** Istoria delle guerre del Regno del Brasile accadute tra la corona di Portogallo e la Republica di Olanda. Roma, 1698. 2 tom. 1 vol. Avec front., un portrait de Pierre II, roi de Portugal, un autre de Jean IV, et 23 cartes pliées. folio. veau.

Ouvrage *excessivement rare*, qui donne une histoire très détaillée de la guerre entre les Hollandais et les Portugais au Brésil, entre les années 1624 et 1654.

901. **Teellinck, W.,** Davids danckbaerheyt voor Gods weldadicheyt. Text te St. Salvador in Brasilien oock ... ghepredickt. Tot opweckinghe der danckbaerheydt over de victorie ons ... aldaer vergont. Middelb. 1624. 4to. *Pas chez Knuttel.*

902. **Nieuhoff, J.,** Gedenkweerdige Brasiliaense zee- en lant-reize ... beneffens een beschrijving van gantsch Nederlants Brasil, en inzonderheit een verhael der merkwaardigste voorvallen die zich van 1640 tot 1649 hebben toegedragen. Amst. 1682. Avec front., portrait, cartes et planches. folio. veau.

903. **Consideratie** over de tegenwoordige ghelegentheydt van Brasil in twee deelen ghestelt: int eerste ... op wat maniere men aldaer alles beter coop sal connen hebben ... int tweede ... ofte profijtelijcker is dat sulx geschiede door de Compagnie ... ofte door particuliere. Amst. 1644. cart. 4to.

904. Aenspraeck aen den ghetrouwen Hollander nopende de proceduren der Portugesen in Brasill. 's-Grav. 1645. 4to.

La ligne inférieure a été enlevée.

905. **De Brasilsche breede-bijl** ofte t'Samenspraek ... over den verloop in Brasil. 1647. 4to.

Bel exemplaire d'un livre qui contient de nombreux details sur le gouvernement de la Compagnie des Indes-Occidentales relatif au Brésil.

906. Propositie ghedaen ... aan de Vereen. Nederl. door Francisco de Sousa Continho, raedt van ... Syn Con. Maj. v. Portugal: Synen gouverneur ende capiteyn Ghenerael van de Vlaemsche eylanden. Genoemt met den selven tytel van den Staet van Brasil ende ambassadeur bij H. H. Moog. Z. pl. 1647. cart. 4to.

907. **Brasilsche Gelt-sack,** Waer in dat vertoont wort, waer dat de participanten van de West Indische Compagnie haar Geldt gebleven is. Gedruckt in Brasilien op 't Reciff in de Bree-Bijl. Anno 1647. 4°. *Asher* n°. 231.

„The pamflet is full of interest and contains many curious details about the administration of the West-India-Company, explaining a part of those difficulties which weighed so heavily on the other colonies of the Company, chiefly on New-Netherland."

909. De instellinge van de Generale Comp. ghemaeckt in Portugael na Brasil. Amst. 1649. 4to. — Le plaidoyer de l'Indien Hollandois contre le pretendu pacificateur Espagnol. S. l. 1608. 4to.

910. Accoord van Brasilien, mede van 't Recif, Maurits-stadt ende de omleggende forten van Brasil. Amst. 1654. 4to.

Asher n°. 281.

911. Brieven, confessie mitsg. advisen van verscheyden rechtsgeleerden in de Saeck van Is. Coymans gegeven. Als mede de sententie. Rott. (1662). linn. 4to.

Coymans werd „ten eeuwighen daghen" uit Holland en Indië verbannen en tot eene geldboete van 20.000 Carolus guldens veroordeeld omdat hij geheimen verraden had betr. de West-Ind. Comp. op Guinea aan den directeur der Deensch-Africaansche Comp. aldaar.

912. **Witt, Gijsbert de,** Secreet verbael van het Rapport gedaen by Mr. G. de Witt, als gecomm. van de Heeren Staten-Generaal aan den Coninck van Poortugaal. *Origineel handschrift*, gedagt. 29 Nov. 1661. 74 bladz. fol.

Gijsbert de Witt was langen tijd in Brazilië en werd naar Lissabon gezonden om over den vrede te onderhandelen.

913. Gezichten op Olinda (Pernambuco), Boa-vista en Parabay. 3 grav., h. 28, br. 27 c.M., met 12 regelig vers in het Hollandsch, c. 1700.

914. **Koster, H.,** Travels in Brazil. Lond. 1816. Avec cartes et planches coloriées. 4to. d. veau, dos orné.

Bel exemplaire.

Amérique septentrional.

915. **Dresserus, M.,** Historien vnd Bericht Von dem Newlicher Zeit erfundenen Königreich China, wie es nach vmbfienden so zu einer rechtmessigen Beschreibung gehören, darumb beschaffen. — **Wunderbarlicher** doch Warhafftiger Bericht von der Landtschafft **Virginia** in der Newen Welt, welche newlich im Jar Christi 1585 Von den Engelendern erfunden ist. Erstlichen inn Engelendischer Sprach beschrieben durch **Th. Hariot** und hernach inn Deutsch gebracht durch Christ. P. (page 151—203). — Jetzund auffs newe uebersehen vnnd mit einem Zusatz vermehret. Nemlich Wie es vmb die Religion in Perser vnnd Mohrenland vnter Priester Johan bewand sey. Halle, 1598. cart. 4to. *Ex. légèrement bruni. Excessivement rare.*

916. **Bradford, W.,** History of the Plimoth plantation, cont. an account of the voyage of the „May flower". Reprod. in facsimile from the original MS., with an introduction by J. A. Doyle. Lond. 1896. gr. in-4to. toile, n. r. (*f* 50,40)

Très belle reproduction photo-lithographique du célèbre MS. original de Bradford, donnant sur 575 pages une exacte relation du voyage du „Mayflower." De la plus grande importance pour l'histoire de la colonie à Plymouth. L'original est d'une écriture très lisible.
Tire à 350 exempl. numerotés.

917. **Penn, W.,** Zonder kruys geen kroon of eene verhandeling der natuure en tucht van het heylig Kruyse Christi ... door Will. Penn, Gouverneur en Eygenaar van Pensylvania. U. h. Eng. d. W. Sewel. Amst. 1687. hrn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

918. **Thomas, G.,** An historical account of the province a. country of Pensilvania and of West-New-Jersey in America. Lond. 1698. Av. 1 cte. toile.

Reproduction lithographique, faite aux frais de H. Austin Brady. New-York, 1848. Tiré à un très-petit nombre. Rare.

919. NADER INFORMATIE en bericht Voor die gene die genegen zijn, om zich na America te begeeven, en in de Provincie van **Pensylvania** geinteresseerd zijn, of zich daar zoeken neder te zetten. Met een voorreden Behelzende verscheyden ... zaken van den tegenwoordige toestand, enz. dier Provincie. Nu eerst uytgegeven door **R. Webb.** t'Amsterdam, Jacob Claus, 1686. 8 and 11 pp. 4to.

This very remarkable piece is **entirely unknown.** The author, *Robert*

Webb, who spent 7 years of his life in America (*Virginia, Maryland, Pensylvania* and *New-Jersey*) gives a detailed description of Pensylvania, its climate, inhabitants, government, products, etc. The second part provides instructions for persons wishing to settle in Pensylvania, indicates the profits to be made, the costs of the voyage, how poor people could be brought over to be profitable to rich men, who would assists them, what kind of tools are wanted, etc. etc. Lowndes i. v. quotes a French edition of the same year.

Compagnie des Indes-Occid. Néerlandaises.

920. Laet, I. de, Beschrijvinghe van West-Indiën. 2e dr. verbetert, vermeerdert enz. Leyden, Elzevier, 1630. Av. 14 cartes. fol. vél.

Willems, N°. 327.

921. **Den Nederlandtschen Bije-Korf** waer in ghy beschreven vindt al tghene dat nu wtghegaen is op den Stilstant ofte vrede.... beginnende in Mey 1607. Z. pl. 1608. 35. stn. 4to.

Hoogst merkwaardige verzameling pamfletten betrekking hebbende op onze relaties met Amerika, onzen handel met Indië enz.

Van de bij Asher, Dutch books a. pamphlets relat. to New-Netherland, beschreven Nrs. zijn hier aanwezig: 1 (Titel, in de *drie* verschillende uitgaven), 2, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20 (andere, veel vroegere uitgave van 1581), 22, 23, 24, 25 (hierbij eene andere uitgave niet bij Asher en Tiele vermeld), 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 en 38.

Bijgevoegd het bij Asher beschreven N°. 40: Stucken gementioneert in den Bijcorff.

922. —— Eene dergelijke verzameling. 16 sts. 4to.

In deze collectie de bij Asher vermelde Nos. 1 (1e en 3e uitg.), 2, 5, 11, 12, 14, 15, 16, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 35, 36, 37 en 40.

923. WEST-INDISCHE COMPAGNIE. Verzameling pamfletten, 1622—1687. 16 sts. 4to.

Belangrijke verzameling bestaande uit de volgende stukken:

Korte onderrichtinghe... om liberalycken te teeckenen in de W. Ind. Comp. Leid., Elzevier, 1622. *Asher, 98.*

Placcaet vande... St. Gen. op 't stuck vant verkoopen ende transporteeren van actien inde W. I. C. 1624. Uitgave *niet* bij Asher.

Hetzelfde placcaet. 1630. *Asher, 72.*

Hetzelfde placcaet. 1636. Uitgave *niet* bij Asher.

Verhooginghe van de capitalen in de W. I. C. 1639. *Asher, 75.*

Trou-hertighe onderrichtinge aen alle hooft-participanten en liefhebbers vande Geoctr. W. I. C. 1643. *Asher, 333.*

Remonstrantie ende consideratien aeng. de vereeninghe vande O. ende W. I. C. 1644. *Asher, 195.*

Kort discours... van de onderstaende poincten: Aeng. de verlichtinghe die desen staat enz. heeft ghenooten door de oprechtinghe en oorloghen van de W. I. C. 1644. *Asher, 194.*

Welvaert vande W. I. C. (1646). *Asher, 211.*

Copye van de resolutie van de Burghemeesters enz. tot Amsterdam op 't stuck van de W. I. C. 1649. *Asher, 250.*

Examen van de valsche resolutie van... Amsterdam. 1649. *Asher, 253.*

Naerdere klachten van den Resid. Carisius omtr. de Deensche Afric. Comp. 1660. *Asher, 317.*

Aen de Ho. Mo. HH. Staten Gen. (Adres der participanten van de W. I. C. c. 1661. *Niet* bij Asher of foutief geplaatst (248).

Schriftelicke doleantie wegens de bewindt-hebberen van de W. I. C.... aeng. de geweldadige verrichtinge van de... Deensche Afric. Comp. 1664. *Asher, 319.*

Remonstrantie aen de St. Gen. overgegeven bij de Bewinthebberen van

de W. I. C.... jegens verscheyde memorien van den... Resident Charisius. 1664. *Asher, 320.*

(N. Muys v. Holy), Middelen en motiven om het kopen en verkopen van O. en W. I. actien... te beswaren met een impost... (1687). *Niet* bij Asher.

924. (Usselincx, W.), Naerder bedenckingen over de zeevaerdt, coophandel ende neeringhe als mede de versekeringhe vanden staet deser.... landen... Z. pl. 1603. cart. 4to.

925. —— Onpartydigh discours opte handelinghe vande Indien. Z. pl. 1608. linn. 4to.

926. Octroy... verleent aende West-Indische Compagnie, 3 Juni 1621. 's-Grav. 1621. 4to.

927. **Missive** Daer in Kortelijck ēn grondigh wert verthoont hoe veel de Vereen. Nederlanden gelegen is aen de Oost- ende WestIndische Navigatie. Mitsg. 't profijt datmen van de O. I. Komp. geduyrende... 24 jaren herwaerts daer uyt heeft ghetrocken. Amst. 1621. M. 1 houtsn. cart. 4to.

Zeldzaam. Asher, N°. 92.

928. **Spranckhuysen, D.,** Triumphe van weghen de... victorie welcke... God op 8 Sept. 1628 verleent heeft aen de vlote vande West-Ind.-Compagnie onder... P. Psz. Heyn, teghen de silvervlote... komende van Nova-Hispania. Delf, 1629. cart. 4to.

929. West-Indische Compagnie. Reglement bij de West-Ind. Comp. ter vergaderinghe vande negentiene... over het openstellen vanden handel op Brasil. Amst. 1638. 4to. *Niet bij Knuttel.*

930. Deductie waer by onpartijdelijck overwogen ende bewesen wort wat het beste voor de Compagnie van West-Indiën zij: den handel te sluyten of open te laten. 's-Grav. (1638). 4to.

931. Uytvaert van de West-Indische Compagnie. Met een propositie ende vertooninghe. Z. pl. 1645.

Zie Laspeyres, Volkswirthschaftl. Anschauungen, bl. 301, N°. 137.

932. Copye vande resolutie van de Burghemeesters tot Amsterdam op 't stuck vande West-Ind. Compagnie, August 1649. Uytr. 1649. 4to.

933. **Amsterdams** vuurpraetje, van 't een ende 't ander datter nu om gaet. Amst. 1649. — **Amsterdams** dampraetje van wat outs en wat nieuws en wat vreemts. Amst. 1649. 2 sts. 1 cart. bd. 4to.

Zeldzame pamfletten die voornamelijk handelen over den toestand der W. Ind. Comp. en de verliezen in Brazilië. Asher, p. 197 en 198.

934. Copye vande resolutie van Amsterdam op 't stuck vande West-Ind. Comp. 1649. (Asher, 250). — Examen van de valsche resolutie van Amsterdam. 1649 (Asher 253). — (Usselincx, W.), Onpartydich discours opte handelinghe vande Indien. 1608. (Asher, 36). — (Id.,) Naerder bedenckingen over de zeevaert. 1608. (Asher, 32).

935. Missive vande Bewinthebberen d. W. Ind. Comp. ter Camere van Amsterdam, 10 July 1664... Neffens een extract uyt den brief van Matth. Becks, Vice-Directeur op 't eylandt Curacao... raeckende de Engelsche Capers... in de W. Indien. Gouda, 1664. cart. 4to.

936. Wederlegginge van 't gesustineerde van den Coningh van Gr. Britt. dat de... St. Gen. zouden gecontravenieert hebben het tractaet door 't afsenden van schepen naer Guinea. In Holl. en Fr. 's-Grav. 1664. cart. 4to.

937. **Downing, G.,** Memorie... overgeg. aen de H.H. St. Gen. 1664. — Sommiere aenteyck. ende deductie... op de Memorie. 1664. — Verdere aenteyck... op seekere replique... ingestelt op de Memorie. 1666. — Octroy... verleendt aen de O. I. Comp. 1602. Midtsg... continuatie tot 1700 incluys. 1696. — Idem tot 1754 incluys. 1742. enz. 10 sts. 4to.

938. **Kort en bondigh verhaal** van 't geene in den oorlog tusschen... Engelant... Vereen. Nederlanden en... Munster is voorgevallen, 1664—1667. Waer in de voornaemste geschiedenissen inden selven oorlogh voorgevallen, beschreven worden. Amsterd., voor M. Wszn. Doornick, 1667. h. led. 4to.

Fraai exemplaar in modernen half led. band met rijk versierden rug en breede hoeken. Behalve de gravures in den tekst een uitslaande plaat: Zeeslag tusschen Monck en de Ruyter; een paskaert van de revier van Londen enz. en een uitsl. plaat: „D'eeuwige gedenckteekenē van de vrede... tot Breda." *Zeldzaam.*

939. —— Hetzelfde werk. Amsterd., voor Jacob Benjamin, 1667. hrn. 4to.

Uitgave in menig opzicht verschillend van bovenstaande. Het plaatje op bl. 50 (250 gewonnen Bootsgezellen na winsester gebrocht) is hier vervangen door: Extract uyt een brief van Portsmuyden enz.; de uitslaande plaat: „Zeeslag" ontbreekt; de beide prentjes „Verovering van Shepey" en „Schepen te Rochester verbrand" zijn van plaats verwisseld; de plaat: „Vuurwerk te Breda" ontbreekt, doch wordt later (voor de helft) teruggevonden op de uitslaande plaat (met opschrift: „Pax una triumphis innum potior") die de prent „D'eeuwige gedenck-teekenē" van het vorige ex. vervangt. *Zeldzaam.*

940. **Description** de tout ce qui s'est passé dans les guerre entre... l'Angleterre,... la France,... les Pays-bas... et Münster... Amsterd., Jacques Benjamin, 1668. hrn. 4to.

Vertaling van het bovenstaande boek met dezelfde gravures in den tekst doch zonder de uitslaande platen (en het bovenvermelde prentje der gewonnen Bootsgesellen). De Fransche uitgave is *nog* zeldzamer dan de Hollandsche.

941. **Steendam, J. J.,** Den Distelvinck. Eerste deel. Minne sang: behelsende eerlijke Minne Sinnebeelden, Vaarsen en Liedekens: op verscheiden oude en nuwe sangkonstige stemmen... Tweede deel. Zegenzang uytende stichtelyke lofdichten, zegen-zangen, vaarssen en liederen... Derde deel. Hemelsang, vervattende aartige, bedenkelijke vaarssen en liedekens so van de geboorte, lyden, sterven... verrysenis en hemelvaard Jesu Christi als andere goddelijke... lofsangen. Amst., G. v. Goedesbergh, Pieter Dirksz, H. Doncker, 1649, 50. 3 dln. 1 hrn. bd. 4to.

Hoogst zeldzaam liedeboek van den eersten dichter van Nieuw-Nederland. Steendam was predikant bij de Herv. Gem. te Nieuw-Amsterdam. *Fraai exemplaar.*

942. **(Murphy, H. C.),** Jacob Steendam, Noch vaster. A memoir of the first poet in New-Netherland with his poems descriptive of the colony. the H. 1861. Av. portr. *Printed for private distribution, very scarce.*

Etats Unis.

943. **Manuscrit pictographique americain,** précédé d'une notice sur l'idéographie des peaux-rouges p. E. Domenech. Paris, 1860. 228 pages av. facs. 8vo. mar. noir, tête dor.

Bel exemplaire d'un livre extrêmement rare, parce que la plupart des exemplaires ont été rachetés et détruits lorsqu'on avait découvert que le livre n'était que le cahier d'esquisses d'un fils de paysan allemand demeurant en Amérique.

Ajouté: La défense de M. Domenech: *La vérité sur le livre des sauvages*, 1861.

944. **Drake, F. S.,** The Indian tribes of the United States, their history, antiquities, customs, religion, arts, language, traditions, oral legends, and myths. Lond. 1885. 2 vol. Avec 100 planches gravées, noires et coloriées. d. mar., tête dor., n. r. gr. in-4to.

945. Price, R., Observations on the nature of civil liberty, the principles of government a. the justice a. policy of the war with America. Lond. 1776.

946. Goodricke, H., Aenmerkingen op Price's leer enz. van burgerl. vrijheit... voorafgegaen door een brief... over de vermeende voorrechten der Americaensche volkplantingen enz. Leyd. 1777.

947. Linde, Réponse à la déclaration du congrès américain, trad. de l'Angl. p. Freville. la Haye, 1777.

948. (Cerisier, A. M.), Histoire de la fondation des colonies des anciennes républ. adaptée à la dispute présente de la Gr. Bretagne av. ses colonies Américaines. Utr. 1778. cart.

949. **Vereenigde Staten.** — Stukken betr. het Tractaat van Commercie met het Amerikaansch Congres, 1780, 81. In *handschrift* en gedrukt. In hrn. bd. fol. *Belangrijke verzameling.*

950. **Korte verklaringe** van verscheidene actiën tusschen de Engelsche en Fransche vlooten geduurende den laatsten oorlog in de West-Indiën voorgevallen. Amst. 1791. M. 21 krtn. en pltn. 4to.

De kaarten stellen de verschillende positiën der schepen voor, gedurende de zeeslagen. Achterin: Memorie van de Grasse betr. de actiën van 12 April 1782. — Memorie van de Bougainville over id. M. 8 krtn. *Zeer zeldzaam.*

951. *Washington.* — Lauwerkrans voor W., gevlochten door Nederl. dichters. Vooraf de levensbeschrijving. 1800. — Kinker, Treurzang bij het vieren der nagedachtenis van W. 1800. Met titelpl. — Rulofs, B., Het lijkfeest van Washington, 21 Mrt. 1800 te Amsteldam gevierd. Amst. 1800. *Zeldzaam.*

952. Fontanes, L., Lijkrede op Washington, gehouden in den Tempel van Mars. U. h. Fr. Amst. 1800. Met medaillonportr. n. Wright d. Lehman.

953. Leeven van... Jon. Edwards, in deszelfs leeven President van het Collegie van New-Jersey. U. h. Eng. d. E. Nooteboom. Utr. 1791. *Zeldzaam.*

954. Livingston, E., Project of a new penal code for the state of Louisiana. Lond. 1824. cart.

955. **Peyrère, Is. la,** Bericht von Grönland, Gezogen aus zwo Croniken: Einer alten Ihslandischen, und einer Neuen Dänischen, übergesand in Frantzösischer Sprahche ... Jetzo aber Deutsch gegäben ... von H. Sivers. Hamburg, 1674. Avec 1 carte et 3 planches. 4to. maroquin citron. orn. en or, dor. s. tr.

Très bel exemplaire d'une traduction fort rare de la relation curieuse, publiée pour la première fois à Paris, en 1647.

956. Strict placcaet ... verbiedende alle vreemde equipage hier te lande omtrent de Groenlants-vaert. Ende 't geene daertoe behoort. Z. pl. 1661. cart. 4to. *Niet bij Knuttel.*

957. **Oelen, A. Jzn. van,** Kort en opregt verhaal van het ... wedervaren in het jaar 1682, en hoe hij den 7 October ... by St. Anna Land een walvis gevangen heeft ... Mitsg. eenige bijsondere voorvallen van sommige commandeurs in Groenland. S. l. ni d. (1683). Avec 1 pl. gr. sur bois et 5 pl. grav. en taille douce. 4to. vél.

Première édition. Bel exemplaire, très rare.

Afrique.

958. **Nouveaux voyages** au côtes de Guinée et en Amérique. Avec des avantures curieuses arrivées dans différens pays par M. N***. Amst., de Cene, 1739. Av. 38 pl. plieès. veau. pet. in-8vo.

Très rare, surtout avec les planches qui manquent presque toujours.

959. **Cavazzi von Montecuculo, J. A.,** Historische Beschreibung der in dem untern Occidentalischen Mohrenland ligenden drey Königreichen Congo, Matamba, und Angola, und die jenigen Missionen, so von denen P.P. Capucinern daselbst verrichtet worden. Aus d. Welschen übers. d. P. Fortunatum Alamandini. München, 1694. Avec front., cte. et planches. veau estamp. *Rel. ancienne.* 4to.

Peu commun.

960. Capitein, J. E. J., De slaverny als niet strijdig tegen de christel. vrijheid. U. h. Lat. d. H. de Wilhem. Leid. 1742. 4to.

961. Gelukwenschingen (d. H. de Wilhem, H. Gockinga en Br. Visser,) aan Jac. Elisa Joan. Capitein als een eersteling der Afrikanen op de Leidsche Hooge School ten H. Dienst wordende toegerust (als C. voor de eerste maal predikte.) Leyd. 1741. — (H. Gockinga), Afscheitsgroet aan J. E. J. Capitein als predikant vertrekkende naar D'Elmina. 1743. — 2 sts. 4to.

962. **Kolbe, P.,** Beschrijving van de Kaap de Goede Hoop, behelz. een verhaal van den tegenwoordigen toestant van dat vermaarde gewest, deszelfs gelegenheit, enz. Waarbij ... beschrijving van den oorsprong der Hottentotten. Amst. 1727. 2 vol. Av. portr., 5 cartes et 46 pl. fol. vél. cordé.

Très bel exemplaire sur grand papier.

963. Sluysken, A. J., Verbaal gehouden bij den commissaris van de Caap de Goede Hoop, zeedert het arrivement der Engelsche vloot onder S. G. Keit Elphinstone, 10 Juny — 16 Sept. 1795.

Met twee tabellen, maandelijksche lijsten van den Staat van het bataillon van kol. Gordon en het artilleriecorps, tot 1 Sept. 1795.

964. **Barrow, J.,** A narrative of travels in the interior of Southern Africa from the Cape of Good Hope to Graaff Reynet and the countries of the Kaffers, Bosjesmans etc. in 1797 a. 1798. Lond. 1802. Av. 1 pl. color. à la main. pet. in-8vo. *Très rare.*

965. **Pictorial Album** of Cape Town, with views of Simon's town, Port Elizabeth and Graham's town, from original drawings by T. W. Bowler. W. hist. a. descript. sketches by W. R. Thomson. Cape Town, 1866. fol.-obl.

1 grande lithogr. pliée et 11 autres lithographies en grandeur du volume.

966. *Nederl. Herv. Kerk in Zuid-Afrika.* **Leerredenen,** polemische geschriften, gedenkschriften, almanakken enz. 1826—1876. 29 sts. 4to en 8vo.

Zeer zeldzame (Hollandsche) werkjes, waarv. 27 te Kaapstad, 1 te Pietermaritsburg en 1 te Swellendam gedrukt zijn. Hierbij o. a. leerredenen enz. v. P. Huet, N. J. Hofmeyer, J. J. Kotzé Gzn, Berrangé, W. Robertson, T. F. Burgers, G. W. Stegmann, C. H. de Smidt, P. E. Faure, en and.

967. Annexation of the Transvaal. Correspondence between Sir M. Hicks-Beach and the Transvaal delegates with further documents relat. to the same subject. Lond. 1878. *Rare.*

968. **de Flacourt, E.,** Histoire de la grande isle Madagascar. Avec une Relation de ce qui s'est passé ès années 1653—1657. Paris, 1661. 2 tom. Av. front., cartes et planches. 1 vol. veau. 4to.

Ouvrage rare et estimé qui contient de nombreux détails sur l'histoire naturelle, la langue etc. de l'île de Madagascar. Quelques tâches jaunâtres; les derniers f. légèrement piqués sans nuire au texte.

968*a*. **Suasso de Lima, J.,** Nieuwe gedichten. Kaapstad, *ter drukkerij van den dichter,* 1840. cart. onafgem. *Zeer zeldzaam.*

Bevat o. a.: Mijn gezelschap (bl. 91—114), eene dichterlijke beschrijving der bibliotheek; De uitgewekenen van Port-Natal (bl. 174—180), eene parodie op Vondel's Alleenspraak van Gysbrecht van Amstel; De Amsterdamsche kermis (bl. 193—208) enz. enz.

HISTOIRE.

Généralités.

969. **Notitia** utraque dignitatum cum Orientis, tum Occidentis ultra Arcadii, Honoriique tempora. Et in eam G. Panciroli commentarium, in quo civiles militaresque magistratus, ac Palatinae dignitates... explicantur. Venetiis, Franciscus de Franciscis, 1593. Avec figures sur bois. folio. cart.

970. —— Même ouvrage. C. comment. Gen. 1623. vél. Av. grav. s. bois. fol.

971. (ROLEVINCK, W.), Fasciculus temporum inhoudende die Cronijcken van ouden tijden. Als van dat die werlt eerst ghescapen is Ende van dat Adam ende Eua eerst ghemaect worden totter gheboert christi toe Ende voert vā allen Paeusen ende Keysern die na der gheboert christi gheweest hebben tot noch toe enz. enz.... By my volmaect Jan veldenar woennende tutrecht... Int jaer... 1480. reliure monastique en veau en imitation de l'antique. pet. in-folio.

Campbell No. 1479. Belle impression, fort rare, **de Veldener,** à Utrecht. La marque de l'imprimeur, les bordures, et les nombreuses gravures sur bois et armoiries ont été anciennement coloriées avec beaucoup de soin. Exemplaire complet et de bonne conservation.

972. CRONICA CRONICARUM abbrege et mis par figures descentes et Rondeaulx, cōtenans deux parties principalles. Dōt la premiere cōmēcāt a la creation du monde.... La seconde partie cōmencant a l'incarnation.... iusques a l'an mil cinq cens vingt a vng.... *A la fin:* Imprime a Paris pour Jehan petit et Francoys regnault.... Et par Jaques ferrebouc Imprimeur le XX iour de Septembre. Lan Mil cinq cens vingt et vng. (1521). grand in-folio. cart.

Cette chronique se compose de 32 feuilles imprimées d'un seul côté, lesquels sont collées deux à deux.

Le premier et le dernier feuillet sont entourés d'une bordure ornementée. Ces bordures, ainsi que les figures, pour la plupart des portraits, ont été *anciennement coloriées.*

973. **Gasser, A. P.,** Een Chronijcke waer in als in een tafel seer cortelic begrepen wort alle tghene dat bescreuen en̄ gheschiet is... tot desen jare teghenwoordich van xxxiiij. Wt verscheyden chronyckē... vergadert enz.... Gheprent Tantwerpen voor Wouter van Lin... 1534. hrn. kl. 8vo.

Cette édition n'est pas citée dans la Bibliotheca Belgica. Livre très rare, qui fut mis à l'Index.

974. **Chronica Mundi,** praec. de nostris provinciis, 1451—1503. *Handschrift van het einde der 16e eeuw.* Ongeveer blz. fol.

Belangrijk handschrift, gedeeltelijk uit andere oude kronieken samengesteld. Men vindt hier o. a. nog het bericht omtrent de uitvinding der boekdrukkunst te Mentz, zooals dat voorkomt in v. Reygersbergen, Kroniek van Zeeland, 1551.

975. **Arthus, G.,** Mercurii Gallo-belgici Sleidano succenturiati, s. Rerum in Gallia et Belgio potissimum, Hispania quoque, Italia, Germania, etc. ab anno 1555 usque ad 1612 gestarum historica narratio continuata. Francof. 1609—1614. 6 vol. vélin.

Cet ouvrage forme une continuation à l'ouvrage célèbre de J. Sleidan, De statu religionis et reipublicae Carolo V. Caesare. Il ne doit pas être confondu avec un autre ouvrage du même auteur, qui porte presque le même titre. et qui constitue une continuation au Mercurius Gallo-belgicus de Jansonius.

976. **Manolesso, E. M.,** Historia nova, nella quale si contengono tutti i successi della guerra Turchesca, la congiura del duca de Nortfolch contra la regina d'Inghilterra; la guerra di Fiandra, Flisinga, Zelanda et Holanda; l'uccisione d'Ugonotti, le morti de Prencipi, etc. da l'anno 1570 sino all' hora presente. Padoua, L. Pasquati, 1572. in-4to.

977. **Jansonius, A.,** Mundus furiosus sive narratio rerum à mense Aprili 1596 ad Autumn. 1597 tota Europa gestarum. Coloniae, G. Greuenbruch, 1597, 1600. 2 tom. 1 vol. pet. in-8vo. vél.

978. **Wassenaer** en **Lampe,** Historisch verhaal alder ghedenckweerdichste geschiedenissen in Europa, in Asia, Africa en America, etc., (1621—1632) voorgevallen. Amst. 1622—35. 21 tom. 6 vol. 4to. vél.

Contient le récit des guerres des Hollandais en Afrique, en Asie et en Amérique.

Un exemplaire complet est de la dernière rareté.

979. **Praetorius, J.,** Zodiacus mercurialis D. i. Jährige Europaeische Welt-Chronick, so ... alle merckwürdigste Begebenheiten welche sich im 1666 Jahre ... zugetragen haben. S. l. 1667. Av. pl. cart. 4to.

Cont. e. a. une planche représentant la bataille navale de M. de Ruyter contre les Anglais et une autre, montrant l'incendie de Londres. Pp. 163—168: Ost- und West-Indische auch Africanische Begebenheiten.

980. **de Hooghe, R.,** Aesopus in Europa. 2e druk volgens de Romeinse copy. 's Grav. 1738. 4to.

De eerste druk was van 1701, 02. Verzameling van 40 pamfletten ieder met afzonderl. titel en pagineering. Op iederen titel eene fraaie allegorische gravure van de Hooghe, gericht tegen Frankrijk en het Fransche Hof. *Zeldzaam.*

981. de Lamberty, Mémoires p. servir à l'histoire du XVIIIe siècle cont. les négociations, traitez, resolutions etc. conc. les affaires d'état. La H. 1724—40. 14 vol. veau. 4to.

982. **Du Mont** en **Rousset,** Oorlogskundige beschrijving van de veldslagen, en belegeringen .... van den prins Eugenius v. Savoye, den prins en hertog van Marlborough, en den prins v. Oranje. 's Grav. 1729. 2 dln. M. portr. en 90 krtn. en pltn. zeer gr. fol. h. led.

Fraai exemplaar met breede randen.

983. v. d. Bosch, L., Praeltooneel der doorluchtige mannen of leven en bedrijf der beroemder vorsten, uytheemsche veldtoversten enz. Amst. 1676. M. titelpl. en portr. hrn. 4to.

984. **Dumont** et **Rousset,** Corps universel diplomat. du droit des gens, cont. un recueil de traités d'alliance, de paix etc. dep. Charlemagne jusqu' à présent. Amst. 1716—31. 8 tom. — **Supplément** au Corps diplomat., p. Barbeyrac e. a. Amst. 1730. 5 tom. — **Négociations** secrètes touch. la paix de Münster et d'Osnabrug. La H. 1725. 4 tom. — Ens. 17 tom. 15 vol. vél. cdé. fol. *Bel exemplaire.*

985. **Recueil** des principaux traités de paix, conclus depuis 1761, publ. p. G. F. de Martens. Gött. 1791—1801. 7 vol. — Supplément. Gött. 1802—08. 4 vol. — Nouveau recueil, p. G. F. de Martens, Ch. de Martens, F. Saalfeld et F. Murhard. Gott. 1817—41. 16 vol. — Nouveaux supplémens, p. E. Murhard. Gott. 1839—42. 3 vol. — Nouveau recueil général, p. F. Murhard, J. Pinhas et Ch. Samwer. Gött. 1843—56. Tome I—XIV. — Table générale. Gött. 1837—43 2 vol. — Ens. 56 vol., dont 39 en 35 vol. d. veau.

986. Rousset, Recueil hist. d'actes, négociations, mémoires et traitez depuis la paix d'Utrecht, 1728—55. 21 vol. — Bougeant, Histoire du traité de Westphalie. 1751. 6 vol. — de la Torre, Mémoires et négociations secrettes. 1721. 5 vol. — Actes et mémoires des négociations de la paix de Nimègue. 1697. 4 vol. — de St. Disdier, Histoire des négotiations etc. 1697. — de Torcy, Mémoires p. servir à l'histoire d. négociations etc. 1757. 3 vol. — d'Estrades. Lettres, mémoires etc. 1743. 9 vol. — Ens. 52 tom. 49 vol. rel. pet. in-8vo.

France.

987. **Zeiller, M.,** Topographia Galliae oder Beschreibung und Contrafaitung der vornehmbsten und bekantisten Oerter, Staten, Vöstungen, Schlösser, etc. in Franckreich. Franckf., C. Merian, 1655—61. 13 tom. 4 vol. Av. 346 planches et cartes, grav. en taille douce. fol. vél.

Exemplaire complet de ce recueil, comme il ne se présente que rarement. Publication importante, les planches sont d'une belle exécution. Elles représentent les bâtiments publics, les châteaux, les tours, les églises, les squares, les places remarquables, etc. etc. de toutes les villes de la France, et surtout de Paris.

988. **Archives curieuses** de l'histoire de France depuis Louis XI jusqu'à Louis XVIII ou Collection de pièces rares et intéressantes telles que chroniques, mémoires, pamphlets, lettres, vies, procès, testamens, exécutions etc. etc. etc., publ. p. L. Cimber et F. Danjou. Paris, 1834—40. 2 Séries. Ens. 27 vol. d. veau. *Très bel exemplaire.*

Collection très intéressante qui contient une foule de documents historiques, publiés d'après des manuscrits ou des pièces très rares. On y trouve e. a.: Le cabinet du roy Louis XI; Discours du siège de Beauvais en 1472; Champier, Les gestes ensemble la vie du preux chevalier Bayard; Histoire de la bataille navalle faicte par les Dieppois et Flamens; de Bèze, L'histoire en brief de la vie et mort de Calvin; H. Bolsec, Vie, moeurs, actes etc. de Calvin; Horribles cruautés des huguenots en France, 1562—1567; Requeste au Roy faite par les femmes vèfves ... et anis de ses sujets qui ont esté cruellement massacrez par les Hespagnols en la France antartique nommée la Floride; Lettre de M. de Montluc touchant le gouvernement de Guyenne; Descours du massacre fait à Orange; Relation du massacre de la Sainct-Barthélemy; Masson, Histoire de Charles IX; Matthieu, Histoire de la mort

déplorable de Henry IV; Discours du voyage des Français en Suède; Voyage du Sieur de Poutrincourt en la Nouvelle-France; Histoire de ce qui s'est passé entre les Français et Portugais en l'île de Maragnan; Relation du voyage fait à Canada; Procez de Cinq-Mars et de Thou; Testament de Richelieu; Remonstrance de B. Gerbier touchant les monts de piété; Histoire du prince de Condé; Bricard, Relation des voyages faits à Thunis; Le Gallois de Grimarest, La vie de Molière; de Chaumont, Ambassade à la cour du roy de Siam; Histoire du fanatisme de nostre temps. 1692; etc. etc.

989. **Le Maire,** Les illvstrations de Gavlle, et singularitez de Troye, contenant troys parties, auec l'epistre du roy Hector de Troye, le traicte de la difference des scismes et des concilles, etc. Avec plusieurs autres additions. Paris, Jehan Longis, 1548. 4to. dos et coins en maroquin.

990. **Cronica** breve de i fatti illustri de' re di Francia con le loro effigie dal naturale da Faramundo (420) ad Henrico III. (1588). Venetia, Bern. Giunta, 1588. Av. 62 portraits gravés sur cuivre pet. in-fol. veau anc. Rel. est.

Recueil de portraits des rois de France, fort curieux. Brunet en attribue la gravure à Fr. Franco.

991. **(Sabino, V.),** Le vite degli re di Francia, e degli duca di Milano sino alla presa del Re Francesco I, oue sonno espresse le ragioni quali S. M. pretendeua in Milano, Napoli, Sicilia, e quelle che la Maieste del Re d'Inghilterra pretende nel Reguo di Francia. Roma, 1525. 4to. cart.

Le titre dans une bordure gravée.

992. **(Jean de Troyes),** Histoire de Lovys XI... et des choses mémorables aduenues de son regne... 1460—1483. Autrement dicte la chronique scandaleuse. S. l. 1620. Av. front. vél. 4to.

993. Abclag beder Konigen von Frankreich und Engeland, Auch Römischer Kay. Ma. mündlich vñ schrieffelich Antwort zu Burgos. xxij vn xxvij Januarii gehandelt, im MDxxviij Jar. Dresden, W. Stöckel, 1528. Titre entouré de bordures, marque de l'impr. à la fin. 4to. d. chagr. brun.

Chronique contemporaine des transactions entre la France et l'Angleterre en 1528.

994. **Les Epitaphes,** faictes sur le trespas de messire Robert de la Marche seigneur de Florenges mareschal de France et cheualier de lordre du Roy nostre sire.... Il est permis a Jehan Andre et Gilles Corrozet faire imprimer et vendre ces epitaphes et deffences a to' autres iusques vng moys prochainement venant. (Paris). Faict le VIII. iour de Januier. Mil. V.C.XXXVI. (1536). J. J. de mesmes. pet. in-8vo.

Pièce gothique en vers de 4 feuilles. Gravure sur bois sur le titre. Légères piqûres.

995. **La Deploration,** sur le trespas de feu monseigneur le Daulphin de France. Avec lepitaphe dudit seigneur, e Vng dizain a la louēge du Roy Treschrestien pour la constance cōtre fortune et mort. Ensemble plusieurs Epitaphes du Comte Damp-martin. (Gravure sur bois). S. l. ni d. (1536). 8 ff. pet. in-8vo.

Pièce gothique. La deux. f. contient une gravure sur bois, en grandeur de la page, deux fois répétée.

996. **Angevin, R. A.,** Brieve responce à qvelqve remonstrance faite à la Royne, mère du Roy, par ceux qui se disent persecutez pour la parole de Dieu. Lyon, Michel Joue, 1561. pet. in-8vo. br.

Les derniers ff. tachés.

997. Sommaire déclaration et confession de foy, faite par Mons. le Prince de Condé, contre les calomnies et impostures des ennemis de Dieu, du Roy et de luy. S. l. 1562. 2 ff. 4to. *Légèrement taché.*

998. **(Barnaud, N.),** Le miroir des François compris en trois livres Conten. l'estat et maniement des affaires de France, tant de la iustice, que de la police, auec le reglement requis par les trois estats pour la pacification des troubles, abolition des excessives tailles et gabelles; dons gratuits et charitatifs équipolans à deumes etc. etc. Le tout mis en dialogue par Hic. De Montand. A la royne regnante. 1582. dos de vél.

Rare. Exemplaire grand de marges. Qq. légères piqûres.

999. **Lettre** contenant l'eclaircissement des actions et deportemens de Monsieur filz et frere de Roy **Duc d'Anjou,** d'Alencon etc. Tant pour le regard des choses qui sont auenues es guerres civiles de la France comme en ce qui concerne le faict et deffence des pays bas contre les Espagnols. Rouen, pour Iean Ysoret, 1578. veau porphyre à fil. pet. in-4to.

Pièce très rare et très intéressante, en faveur d'Anjou et des prétentions du trône de France sur la Flandre et sur l'Artois. Bel exemplaire. Le présent exemplaire était porté au prix de 180 francs dans un catalogue d'Olivier.

1000. **Discours** fait par un gentilhomme Tournesien, à un Seigneur de Henault, sur le droit que Mgr. d'Anjou fils de France, a de faire guerre au roy d'Espaigne. Envers, 1581. pet. in-8vo. veau anc. *Très rare.*

Au verso du titre une marque de bibliothèque.

1001. **Bellaudus, J. B.,** De obitu Caroli IX... Francorum regis... funebris oratio. Lutet. 1574. — Illustr. Princ. Claudii Lothareni Ducis Aumalides et Franciae paris funebris oratio. Lutet. 1573. — Illustr. ac Sereniss. magni Ducis Hetruriae Cosmi Medicaei funebris oratio. Lutet. 1574. — 3 pièces en 1 vol. d. veau. pet. in-8vo.

1002. **(H. Stephanus?),** Een wonderlicke beschrijvinghe van het leven, doen, ende wesen, der... Catherina van Medicis, enz. S. l. 1583. d. veau. pet. in-8vo. *Rare.*

1003. **L'allegresse** de la France à l'arrivée de Son Altesse de Savoye. Paris, 1594. d. veau. pet. in-8vo.

1004. **de Guyse.** — Coppie d'vne lettre escrite av roy, et l'extraict d'vne avtre avx princes et seigneurs franç. 17 May p. le duc de Guyse. Anvers, 1588. pet. in-8vo.

1005. —— De par les princes catholiques unis avec le clergé, la noblesse, et le peuple, pour la religion et bien de l'Estat. Av. le reglement de Mons. le duc Daumalle. Dovay, 1589. pet. in-8vo. br.

1006. **de Guyse. — Histoire** au vray du meurtre et assassinat proditoirement commis en la personne de M. le Duc de Guise; Ensemble du massacre aussi perpetré en la personne du Cardinal, son frère. S. l. 1589. Avec 2 gravures sur bois. pet. in-8vo. br.

Deux ou trois mots de la page 12 dont la marge supérieure est très courte, ont été coupés.

1007. —— **Regretz** et sovspirs lamentables de la France, sur le trespas du duc de Guyse etc. — Les regrets et lamentations faictes par Madame de Guyse sur la mort de feu . . . le duc de Guyse. — Signes merveilleux apparvz sur la ville et chasteau de Blois, en la presence du Roy; et l'assistance du peuple. Ensemble les signes et comette de Januier 1589. Av. grav. sur le titre. — Les crvavtez sangvinaires, exercees envers fev . . . . de Guyse. — Discours deplorable dv mevrtre et assasinat . . . . commis en la ville de Blois. — Discovrs veritable de la deliurance miraculeuse du duc de Guyse. Brux. 1591. — Discovrs veritable et dernier propos du duc de Guyse. 1589. — *Collection rare.*

1008. **La Noue, F. de,** Discovrs politiqves et militaires dv Sievr de La Nove. Recueillis et mis en lumière p. de Fresnes. Dern. éd. S. l., Jac. Stoer, 1596. 12mo. dos de vél.

Edition non mentionnée par Brunet de ces mémoires qui sont d'un grand intérêt pour l'histoire des guerres de religion.

1009. **Herrera, A. de,** Historia de los successos de Francia, desde el ano de 1585 que començò la liga Catolica, hasta el fin del año 1594. Madrid, L. de Ayala, 1598. 4to. veau marbré, dent. intér., tr. dor.

Très bel exemplaire.

1010. **(Arnauld, Ant.),** Antihispanus, das ist Widerlegung Spanischer vnart, angemasster der Kron Frankreich vnzeitigen beherrschung. Darinnen der Parisischen Gott anfeindenden Ligisten, und zustimmenden Jesuwidern vntreuu, Rebellion vnd wütender auffstand, sampt den Spannischen Trugverschlagenen Practicken entdeckt werden. Auss dem Frantzösichen. Antiespagnol verdolmetschet. Leyden, s. n. d'impr. 1590. 20 ff. 4to. br.

1011. Edict du Roy, et declaration sur les precedents Edicts de Pacification. Publ. à Paris en parlement, le XXVe de Feburier, 1599. Paris, 1599. pet. in-8vo br.

1012. **Discours** sur le retour de ses Altezes à Gennes en ce presēt mois de Juing, 1599. Auecq vne particuliere Declaratiō de tout ce qui est passé sur la mer de jour à autre. Brux., R. Velpius, (1599). d. veau. pet. in-8vo. *Bel ex. Rare.*

1013. **Sommation** du Sieur du Plessis à Mr. l'Evesque d'Evreux. Auec la réponse dudit Sieur Euesque. Paris, 1600. — **Copie** de la lettre envoyée à La Maiesté du Roy par monsieur l'Euesque d'Eureux. 1600. — 2 vol. d. veau. pet. in-8vo. *Rare.*

1014. **Labyrinth Royal** de l'Hercule Gaulois triomphant sur le suiect des fortunes, batailles, victoires, trophées, triomphes, mariage, et autres faicts heroiques, et memorables de . . . . Henry IIII. Representé à l'Entrée triomphante de la Royne en la cité d'Auignon,

le 19 Nouembre 1600. Ou sont contenuës les Magnificences et triomphes dressez par ladicte ville. (rédigé par A. Valladier). Avignon, I. Bramereau, 1600. pet. in-fol. veau. dos dor.

Orné de nombreuses belles planches, ainsi que des portraits de Henri IV et de la reine Marie de Médicis.

1015. **Brisson, B.,** Le code du roy Henry III, roy de France et de Pologne. Augmenté des edicts du roy Henry IIII... et illustré des Conciles de l'église, loix des romains et autres peuples, histoires antiquitez etc. etc. 2e éd. augm. p. L. Charondas le Caron. Paris, 1605. dos de vél. fol.

1016. **Arrest** de la Cour de Parlement, contre le tres-meschant parricide Franç. Rauaillac. à Rouen... jouxte la copie impr. à Paris, 1610. d. veau, n. r. pet. in-8vo. *Rare.*

1017. Declaration du roy sur la paix qu'il a donnée à ses subjects de la religion pretenduë reformé, confirmant les precedens edicts de pacification. Par. 1622. pet. in-8vo. br.

1018. *France.* — **Pamfletten** in de Nederl. taal over Fransche aangelegenheden met betrekking tot Nederland, 1610—1713. 40 sts. 4to. *Belangrijke verzameling.*

1019. —— **Tractaten** tusschen Vranckrijc ende Ver. Nederlanden, 1596, 1608, 1610, 1624, 1625, 1630, 1634, 1635, 1646, 1647. gr. in-fol. vél.

Manuscrit du 17e siècle d'env. 200 pages. Un coin endommagé.

1020. **Declaracion** hecha por el Rey Luys de Francia, acerca la retenciō del principe Condé donde justifica la ocasion grande que ha tenido para prendello, y las causes bastantes... con auisos y reuelaciones de Principes, y Princesas, y prelados de sus males intenciones, y danādos pensamientos y manifiestas demonstaciones enprejuyzio notable de la autoridad Real y de su corona fue fecha al primero de Setiēbre de 1616.... Traduz. por I. Viues de la Frōtera. Barcel. 1616. 4to. br.

1021. Voltolijnsche tyrannye d. i. volcomen ende waerachtige beschrijvinghe vanden schrickelijcken.... moort inden lande van Voltolijn.... door de Barbarische Spaensche macht 9 ende 10 Jul. 1620. U. h. Hoogd..... Arnh. 1621. cart. 4to. — Rhaetiae d. i. 't lant vande Grisons ende Voltolijn waer in te sien is hare regeeringhe... oock de leste moorden.... Leyd. 1621. M. zinnebeeld. voorstelling op den titel. cart. 4to.

1022. **De la Serre,** Histoire curieuse de tout ce qui c'est passé à l'entrée de la reyne mère du roy treschrestien dans les villes des Pays-Bas. Anvers, Balth. Moretus, 1632. fol. vél.

Ouvrage d'une *excessive rareté.* Il est orné d'un beau front. p. *C. Galle,* et de trois superbes gravures en taille-douce. par *A. Paulus.* — 1. Le triomphe de l'entrée de la reyne mère, et l'arrivée de son altesse, dans la ville de Mons. — 2. Le triomphe de l'entrée de la reyne mère du roy trescrestien, accompagnée de son Altesse, dans la ville de Bruxelles. — 3. Le triomphe de l'entrée de la reyne mère du Roy Très-chrestien, accompagnée de son Altesse, dans la ville d'Anvers.

Muller. Historieplaten, *Supplément* (nº. 1669) ne décrit que le front. et les 2 premières planches. Il n'a jamais vu le livre. Brunet ni Vinet ne le citent.

1023. La conférence du Cardinal Mazarin avec le gazetier. Jouxte la Copie impr. à Bruxelles, 1649. cart., n. r. 4to.

1024. **(Bilain, A.),** Traitté des droits de la Reine très-chrestienne sur divers états de la monarchie d'Espagne. Suivant la copie de l'imprimerie royale à Paris, 1667. plein mar. rouge à encadr., dos orné, dent. intér., tr. doré (*Allo*). pet. in-8vo.

Ce traité composé sur l'ordre du Roi est le premier et le plus important d'une série d'écrits destinés à justifier les prétensions de la France sur le Brabant, fondées sur des droits qu'on attribuait à la reine Marie-Thérèse. Très bel exemplaire.

1025. Wohl bekomb dirs Bad, Ludwig! Oder poetischer Baad-Mantel umbgeben Ludovico XIV ... als dessen See-Armada in ein heisses Baad geführt und von denen Engell- und Holländern ohnweit Pleymouth ... geschlagen worden, 1692. S. l. (1692). 4to.

1026. **Koninglijke Almanach:** Beginnende met den aanvang der Oorlog van ... 1701. Waer in Duydelyk de loop der zon der ongeregtigheid met zijn Eclipsen of de Regtvaardige straf des Heemels door XVIII Zonnebeelden in koopere plaaten vertoond word nevens de uytlegging daar by ... Gedrukt tot Parijs in de Koninglijke druckery van den Klyne Louis. — Almanach Royal etc. kl. fol.

Hoogst zeldzame verzameling spot- en zinneprenten op den Spaanschen successieoorlog. *Fred. Muller* zegt o. a. in zijn „Nederlandsche historieplaten" II bl. 22. „maar welke moeite ik ook deed *dien van 1701 te vinden, alles vergeefsch.*" De volgende nummers verwijzen naar de uitvoerige beschrijving in bovengenoemd werk. N°. 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3045, 3047, 3053, 3088*d*, 3051, 3063, 3065, 3067, 3068, 3050, 3044 (met dit verschil, o. a.: Vendome ment hier de hanen en heeft dus geen waskaars in zijne hand); 3113 (doch *met* de verzen ter weerszijden) en 3407*a* (doch *zonder* verhandeling d. overwinningen en *zonder* het vers). Het ex. is uitmuntend bewaard, met goede afdrukken der platen.

1027. **Juynbol, Th. M.,** Journal, 1712 en 13, behels. het innemen der stad Quency, de belegeringh van Marchiennes, reyse naar Parijs enz. enz. *Eigenhandig handschrift.* 229 blz. hrn. kl. 8vo.

1028. Naaukeurig verhaal van al het gepasseerde ... tot het eynde der executie van des Konings moordenaar R. F. Damiens ... Amst. (1757). *M. uitslaande plaat.*

1029. Procès-verbal de l'Assemblée de notables (pour le soulagement du peuple, l'ordre des finances et la réformation de plusieurs abus) tenue à Versailles en 1787. Paris, 1788. 4to.

1030. Compte rendu au roi au mois de Mars. Paris, 1788. — Necker, Sur le compte rendu au roi en 1781. Nouveaux éclaircissements. Paris, 1788. — 2 vol. 4to.

Italie.

1031. GUICCIARDINI, Fr., Storia d'Italia, alla miglior lezione ridotta da Giov. Rosini. Pisa, 1822—24. 8 vol. Av. 62 portraits grav. p. Gozzini. dos et coins mar. long. grain bl. non rogné (reliure originale). gr. in-8vo.

Exempl. unique tiré sur peau de vélin. Il renferme les 62 *dessins originaux* de V. Gozzini, au crayon et à la plume et les 62 portr. tirés s. parchemin.

1032. **ten Hoven, Nic.,** Mémoires généalogiques de la Maison de Médicis. S. l. ni d. (La Haye, 1773—75). 9 vol. 8vo. br.

Cet ouvrage, divisé en 26 livres, n'a jamais été mis dans le commerce mais imprimé en petit nombre d'exx., qui périrent pour la plupart dans un incendie. Un exemplaire complet est de la plus grande rareté; il manque même dans la plupart des grandes bibliothèques publiques. Le 3e vol. a quelques tâches.

1033. **Mocenico, A.,** Bellum Cameracence. Ven., Bernardinus Venetus de Vitalibus, 1525. pet. in-8vo. vél.

Edition originale de l'histoire concernant la ligue de Cambray, contre Vénise. *Rare.*

1034. **Benedetti, A.,** Il fatte d'arme del tarro fra i principi Italiani et Carlo Ottavo, Re di Francia. Con l'Assedio di Novarra. Trad. p. L. Domenichi. Vin., G. G. de Ferrari, 1549. pet. in-8vo. d. chagr. *Rare.*

1035. **Italia.** — Descrittione delle Stati d'Italia, loro Principi, etc. *Manuscrit du 17e siècle,* 550 pp. vél. fol.

Contient e. a.: *Relatione della Carte e Governo di Roma; Relatione di Roma del Cav. R. Zeni; Principi Ital. assoluti; Descrittione di Lombardia, di Venezia* etc.

1036. De beroerte en afval van Messina, en wederspalte der Messinesen, nevens een pertinent verhael van de beroerte tot Bourdeaux... 1653. Uyt h. Frans, Amst. 1678. M. titelprent en plaatjes. 12mo. h. led.

1037. **van der Dussen, Jac. en Pieter,** Dagboek van een reis van den Haag naar Rome en terug tot Génève, 28 Aug. 1699—10 Juli 1700. *Gelijktijdig handschrift,* ruim 200 bladz. ld. fol.

MS. contemporain d'un journal d'un voyage de la Haye à Rome, faite en 1699 et 1700.

1038. (Leopold II), Die Staatsverwaltung von Toskana unter der Regierung van Leopold II. Aus dem Ital. m. Anm. v. A. F. W. Crome. Gotha, 1795, 97. 3 tom. 2 vol. veau. 4to.

1039. John, Earl of Sandwich, Voyage round the Mediterranean in the years 1738 and 1739. Lond. 1807. Av. portr., carte color. et de nombr. grav. d. veau. 4to.

Suisse.

1040. **Simler, Jos.,** La république des Suisses. Comprinse en deux livres, contenans le gouvernement, l'estat public.... leurs batailles, victoires, conquestes, etc., depuis Raoul de Habspourg, iusqu'à Charles V. etc. Paris, J. du Puys, 1579. pet. in-8vo. veau.

Bel exemplaire d'un livre rare. Au verso du préface une charmante xylographie représentant le serment du Rütli, entourée des armoiries des 20 cantons. Avec treize gravures sur bois, „les pourtraicts des villes des Cantons".

1041. (Francis d'Ivernois,) Tableau histor. et polit. des révolutions de Genève dans le 18e siècle. Genève, 1782.

1042. Een waerachtich verhael vanhet ontdecken des aenslachs op... Geneve ende... Berne... Amst. 1609. 4to.

Espagne.

1043. RODERICUS SANTIUS DE AREVALO. Historia Hispanica. — Incipit compendiosa historia hispanica. In qua agitur de eius situ et descriptione : salubritate et ubertate : gentisque humanitate : et ad religionis cultum pietate : ceterisque eiusdem regionis laudibus. Demum de Gothorum, Vandalorum et ceterorum ... in Hispania regnantium antiquitate ... edita a Roderico Santii ... (*Au recto du* 184e *f.*) : De mandato. R. P. D. Roderici Episcopi Palentini auctoris hujus libri. Ego Vdalricus Gallus sine calamo aut pennis eundem librum impressi. S. l. ni d. (Rome, vers 1470). pet. in-folio. vean.

Hain, No. 13955. Livre très rare sorti des presses d'Ulrich Han imprimeur à Rome dès 1467 et non pas à Palencia, comme l'a prétendu à tort Nic. Antonio. — Bel exemplaire. Quelques notes marginales et une piqûre à la fin.

1044. **Mariana, J.,** Historia de rebus Hispaniae. Acc. J. E. Minianae Continuationes novae. H. C. 1733. 4 tom. 2 vol. vél. cdé.

1045. **(Baudot de Jully, N.),** Relation historique et galante de l'invasion de l'Espagne par les Maures, tirée des plus célèbres auteurs de l'histoire d'Espagne, comme Ximenez, Perez, de Garcia, etc. La Haye, 1699. 4 tom. 1 vol. veau. pet. in-8vo.

1046. **Chronica** del muy esclarecido principe, y rey don Alonso, el qual fue par de Emperador, e hizo el libro de los siete partidas ... Va encorporada la Chronica del rey Don Sācho el Brauo, hijo de este rey. Valladolid, S. Martinez, 1554. — **Cronica** del muy valeroso rey don Fernando, Uisnieto del sancto rey dō Alonso. Ib., id., 1554. 2 tom. 1 vol. fol. veau.

Ces deux chroniques, sont, d'après Salva, de toute rareté. Il n'en existe pas d'autre édition que celle de 1554. Exemplaire bien complet et en bon état, un peu court de marges en ce qui regarde les deux titres.

1047. **Charles V.** Deux pièces (en Espagnol) signées de Charles Quint. 1e. adressée à la Duquesa de Gandia, datée Malines, 20 Oct. 1549 et l'autre adressée à Lopez Hertado de Mendoça, embassadeur en Portugal, 11 Sept. 1550. 2 ff. folio.

1048. **Guevara, A.,** Les epistres dorees, et discovrs salvtaires de A. de Gueuarre, euesque de Mōdonedo, prescheur et croniqueur de l'empereur Charles cinquiesme. Trad. d'Espagnol en François par le seigneur de Guterry. — Ensemble la reuolte que les Espaignolz firent contre leur ieune prince l'an 1520 et l'yssue d'icelle. Avec vn traitte des trauaux et privileges des Galeres, le tout du mesme autheur. Trad. nouvellement d'Italien en François. En Anvers, Martin Nutius, 1591. 3 tom. 1 vol. 8vo. vél. *Bel ex.*

1049. **Don Carlos.** Vida y muerte de el Principe Dn. Carlos, per el Abad de S. Pedro. *Manuscrit original* (?) du 17e siècle de 215 pages. vél. 4to.

1050. Missive ... aeng. het bannen ende verjaghen van de Morisco's ... in Spangien. Ench. 1609. — Wōderbaerlicke vertooninghe gheschiet ontrendt Marcilien. Z. pl. 1609. — Translaet van des Keysers octroybrief ... verleent den Evang. drie stenden ... van Bohemien. 's Grav. 1609. — Sententie des ... Raets van Pregadi binnen Venegien jeghens Antonio Donato. 's Grav. 1619. — 4 sts. 4to.

1051. **Fonseca, D.,** Del giusto scacciamento de Moreschi da Spagna ll. VI. Ne quali si tratta della loro instruttione, apostasia, e tradimento; etc. Transl. dalla lingua Spagnuola nel Ital. d. C. Gaci. Roma, 1611. 4to. vél.

Ouvrage de grande valeur pour l'histoire des Maures en Espagne. Cette traduction italienne devança l'édition de l'original espagnol qui parut également à Rome en 1612. Elles sont très rares toutes les deux.

1052. **Cort verhael.** Somieren ende generalen staet van Spanien. c. 1625. *Kopie, in handschrift der 18e eeuw.* 320 bladz. hrn. bd. fol.

Waarschijnlijk eene vertaling. Merkwaardig voor de beschrijving van verschillende ceremoniën, lijsten van ambten, personen, enz. enz.

1053. **Penalosa y Mondragon, B. de,** Libro de las cinco excellencias del Español que despueblan a Espana para su mayor potencia y dilatacion. Ponderanse para que meior se adiuerta las causas del despueblo de España, etc. Pamplona, 1629. 4to. veau.

Livre curieux qui traite de l'excellence de l'Espagne en matière de: 1. la religion. 2. les sciences. 3. les armes. 4. la noblesse. 5. les richesses. Les 3e et 5e traités contiennent plusieurs articles sur les colonies des Espagnols en Asie et surtout en Amérique.

Bel exemplaire, rel. en veau naturel, aux armes de de Thou et de sa 2e femme, sur les plats et les chiffres sur le dos. La reliure a été restaurée. Exemplaire de Salva.

Portugal.

1054. Justificatie van den ... Coninck van Portugall ... nopende d'oorloghe die hy ghenootdruct is teghens den Coninck van Spaignien te vueren ... Dordr. 1585. 4to.

1055. *Portugal.* — Pamphlets historiques. — **Kort verhael** van 't gene sich heeft toe-ghedraegen, in Portugael, tot 23 Maart 1641 't sedert de krooningh van Jan IV. — Hierbij beschrijvinge van de gelegentheden, enz. die de Portugesen bezitten. Amst. 1641. M. stamboom, kaart, portr. en plaat. — **Oratie** ghedaen door Franc. de Soriza Coutinho, voor de Staten Gen. der Vereen. Provint. 14 Julij 1643. 's Grav. 1643. fol. — Portugalische afkomst v. d. ouden ende nieuwen Koninck van Portugael, Ph. v. Oostenrijk ende Jan van Bargansa. 1 feuille. fol. — etc. Ens. 6 pièces.

1056. Den Portugaelsen donderslagh tot ontwakinge van alle trouhertighe Nederl. regenten ende ondersaten ... Groen. 1641. cart. 4to.

1057. *Portugal.* — **Pamfletten,** in de Nederl. taal over Portugeesche aangelegenheden met betrekking tot Nederland, 1641—1665. 10 sts. 4to.

10 pamflets historiques ayant rapport aux relations des Provinces—Unies avec le Portugal.

Angleterre.

1058. **Remarques** politiques sur les révolutions d'Angleterre, avec les merveilles que Dieu a fait pour sa déliviance, par P. B. P. A. à Ville-Franche, chez Jean du Moulin, 1690. pet. in-8vo. *Rare.*

1059. **Copije** van eenen brief wt Engelandt ghesonden aen Don Bern. Mendosa ... verclarende den Staet van Enghelandt contrarie die meyninghe van Don Bernardum enz. Amst. (1588). cart. 4to.

Relation importante de la flotte invincible. *Très rare.*

1060. Het boeck der secreten, inhoud. de conditien, contracten ... der Coninginne van Enghelandt ende der gheunieerde provincien, 10 Aug. 1585. Z. pl. 1599. 4to.

Bl. 1—8 van Knuttel, 1077, inhoud. de 30 artt. Bijgevoegd een fraai gegraveerd portret, ten voete uit van Koningin Elizabeth, d. C. v. S(ichem).

1061. Denckwürdige, warhaffte und eigentl. Historische Beschreibung welche sich bey Lebzeiten Elizabetha in Engelland so auch in Franckreich begeben: Tode des Graffen von Essex; Conspiration ... Urtheil ... vnd Todt des Hertzogen zu Biron; Niclausen Lostens Verrätherey. — Attentaten wider die Person des Königs in Franckreich ... Speyer, 1609. 4to.

1062. Fürtrag welchen der königl. May. auss gross Britannien Gesandter in der Versamblung der Herrn Gen. Staden der Un. Prov. den 6 Oct. 1617 ... überreicht hat. Betr. die Uneinigkeit ... den Religion u. Polit. Wesens ... Augsp. 1617. 4to. *Pas chez Knuttel.*

1063. **Silva, R. Mendes,** Parangon de los dos Cromveles de Inglaterra. Madrid, 1657. pet. in-8vo. veau violet, dos orné, fil. dent. int., tr. dor. (*Lewis*).

Livre curieux et rare, écrit dans le but d'aider Charles II à s'affranchir de Richard Cromwell. Il renferme en outre une vie de Thomas Cromwell, premier ministre de Henry VIII et ancêtre du Protecteur.
Bel exemplaire.

1064. **Relation** in form of journal of the voiage and residence which ... Charles the II, King of Great Britain etc. hath made in Holland from the 25 of May to the 2 of June 1660. Rendered into English out of the original French by W. Lower. Hague, 1660. plein veau. fol.

Orné d'un portrait et de 6 planches représentant les fêtes et les cortèges à l'occasion de la visite du monarche, sa visite dans la Chambre des Etats Généraux etc. *A la fin:* R. Keuchenius, Anglia triumphans s. in inaugurationem ... Caroli II ... poëmation, 1660.
Ex. grand de marges; le portrait et 3 des planches montées. Excessivement rare.

1065. Somerville, Th., The history of political transactions and of parties, 1660—1702. Lond. 1792. cart. n. r. 4to.

1066. Castlemain, Earl of, Short and true account of the material passages in the first war between the English and Dutch since H. M's. restauration. Publ. by Th. Price. 2d. ed. augmented. Lond. 1672. Av. portr. 12mo. veau.

1067. **Relaçam verdaeyra** (*sic*) de alguns successos notaveis, que antes e depois de succeder na Coroa Britannica el Rey Jacobo II aconteceraõ em o Reyno de Inglaterra, que comprehendem a vida, procedimentos etc. de Titus Oates. Encontros, Batalha, e Vitoria, que alcançaram as armas de S. M. Britannica das Rebeldes de Duque que foy de Monmouth em a parte Occid. do Reyne. Evora, 1686. 4to. *Rarissime.*

1068. **The declaration** of... William Henry... prince of Orange, of the reasons inducing him to appear in armes in the Kingdome of England, for preserving of the protestant religion. The H. 1688. cart. 4to.

Edition originale de cette „Déclaration", composée par **C. Fagel**, avec abbréviation en anglais par **G. Burnet**.

1069. *William III, 1689—1691.* Pamflets historiques. 15 pièces rel. dans. 1 vol. d. veau. 4to.

Contient e. a.: Korte justificatie van de overkomst des Princen... in Engeland. — De krooning... tot Westmunster, 21 April 1689. — Acte om Koning William... te erkennen. — Brief... wegens de dissolutie van het parlement. — De publieke intrede... in 's-Gravenhage, 5 Febr. 1691. — Q. Kleynoven, Aan... Willem III. — Apologie voor hare... Majesteyten. — Hist. verhaal van het gepasseerde in Engelant... 28 Mey—17 Juny 1689. — Reflectien op de ontmoetingen des voorleden jaars (1689) etc. etc.

1070. **Walker, G.,** Relation véritable ou journal du siège de la ville de Londonderry en Irlande. Amst. 1689. pet. in-8vo. *Rare.*

Av. des listes „des officiers tuez et pris", des vivres et provisions, des bombes jettées dans Londonderry etc. etc.

1071. Extracts from the several treaties subsisting between Gr. Britain a. other Kingdoms and States of such articles a. clauses as relate to the duty and conduct of the commanders of the king of Great Britain's ships of war. Lond. 1741. veau. 4to.

France, Spain, States General, Portugal, Russia, Sweden, Algiers etc.

1072. **History of England,** 1604—1763. — **Collection** of pamphlets (in Dutch) relating to the history of England during these years. 150 pieces. 4to.

Very interesting collection containing a great number of scarce tracts.

1073. —— An equally interesting collection, in German and Dutch, relating to the years 1618—1712. 80 pieces. 4to.

1074. **De Nederlandsche Vereeniging** te Londen, 1873—1898. (Amst. 1898). M. 2 afbeeld. en 371 portretten. h. linn. 4to. Pas dans le commerce.

Allemagne.

1075. **Scriptores** rerum Germanicarum Septentr. vicinorumque populorum... quibus cont. historia ecclesiast et religionis propagatio. Ed. E. Lindenbrogius, cur. J. A. Fabricius. Hamb. 1706. Av. portr. vél. cdé. fol.

1076. Datt, J. Ph., Volumen rerum Germanicarum novum s. de pace imperii publica ll. v. etc. Ulm, 1698. vél. fol.

1077. **(Eckolt, J. F.),** Synopsis historiae Imp. Romano-Germanici, a Carolo Magno usque ad Carolum VI. Ex. B. G. Struvii, all. operibus contracta. **Manuscrit** (inédit?) de 382 pages. gr. in-8vo. maroquin rouge, dos orné, double fil., dent. sur les plats, tr. dor.

Dédicace autographe de l'auteur à J. J. Vitriarius, professeur à Leyde, daté L.B. 12 Junii 1732.

1078. **Ulloa, Alf.,** Vita dell' invittissimo Imperator Carlo V. 2d ed. revist. Venet., Vinc. Valgrisi, 1562. 4to. veau ancien, dor. s. plats et tr. dor.

Contient e. a. l'histoire de tous les événements remarquables arrivés dans les Indes Orient. et Occidentales.

Belle reliure italienne de l'époque. Le plat supérieur porte les armoiries de Pesaro. Le dos habilement restauré.

1078*a*. **v. Auila ende Zunniga,** Vvarachtighe Historie van de Oorloghe van Hoogh Duytschlāt van de Jaren XLVI ēn XLVII by . . . Caerle de vijfste . . . Ouergheset in Neerlantsche Duytsche sprake (d. Jan Steenhouwer). Tantwerpen . . . by Jan Steelsius, 1550. hrn. kl. 8vo.

Zeer zeldzaam. M. kaartjes en plans (waarv. 1 in den tekst) en groot drukkersmerk aan het einde.

1079. **Maurus, Hartmannus,** Coronatio Caroli V. Caes. Aug. apud Aquisgranum. Colon., H. Mameranus, 1550. pet. in-8vo. dos de vél.

Description détaillée de la cérémonie du couronnement de Charles-Quint à Aix-la-Chapelle. La première édition parut à Neuremberg, chez F. Peypus, en 1523, „quem libellum antea nunquam uidi, neque aeditum esse umquam audiui".

1080. **Krönung, Römischer Künigklicher Maies.,** zu Ach geschehē. S. l. ni d. (1520). 5 ff. Goth. 4to. dos de vél.

Couronnement de Charles-Quint à Aix la-Chapelle, le 22 octobre 1520, avec le récit de son entrée et de toutes les cérémonies qui ont eu lieu.

Pièce très-rare; au premier feuillet une belle gravure sur bois, de la grandeur de la page, par *Hans Schäuffelein.*

1081. **ASSERTIO IURIS** Imper. Caroli V, in Geldrie ducatu, et Zutphaniae comitatu, edita in Comitijs Ratisbonensibus anno 1541 et Confutatio oppugnationum Guilielmi Cliuiae Ducis, Franckfordie exhibitarum Anno 1539. Antv. 1541. *Attribué, par erreur, à Viglius à Zuichem.* — **Confutatio defensionis** ducis Cliuensis super iure Ducatus Geldriae ac Comitatus Zutphaniae per Legatos sereniss. Reginae Mariae, pro Caesarea Maiestate infer. Germaniae rectricis etc. 1543. Antv. 1543. — **Legati Thurcae** ad Venetianos missi introdvcti in Senatum maxime in hanc sententiam lingua Itala locuti sunt. *A la fin*: Impr. pro Guill. Wellens Louanij. s. d. (1543). — **Serenissimae Reginae** Mariae infer. Germaniae pro Caes. Majestate rectricis ad Regem Rom. caeterosq. sacri Rom. Imperij Principes ordinesq. contra Ducem Cliuensem justificatio, per ipsius Legatos . . exposita et ex German. lingua in Latinam conuersa. Antv. 1543. — **Illusstrissimi . . . viri** Alphonsi Davali Marchionies Vasti ad Reuerend. illustriss. ac potentiss. Electores ac Principes sacri Romani Imperij contra Regem Galliae defensio seu iustificatio . . . . Antv. 1542. — **I. Caesarii Consentini oratio** in funere Joannae Aragonia, Hispaniae reginae . . . habita Roma 1555. Antv. Plantin, 1555. — **Justificatio** Caesarae Majest. adv. Ducem Elect. Saxoniae et Landtgrauium Hassiae . . . Lovan. 1546. — **Erasmus, Des.,** Utilissima consultatio de bello Turcis inferēdo et obiter enarratur Psalmus XXVIII . . . Antv. 1530. *Le titre dans une bordure xylogr.* — **Gobler, J.,** Oratio funebris in obitvm magnanimi . . principis Erici Sen. Ducis a Brunsuuig et Luneburg etc. ad Ericum eius filium Haeredem. Contin., praeter alia et Hildeshemiani belli caussas. S. l. 1541. pet. in-8vo.

Collection de 8 pièces historiques *excessivement rares* reliés ensemble dans une ancienne reliure en veau avec les lettres H. L. couronnées.

1082. **Musculus, A.,** Prophecey vnd Weissagung, vnsers Herrn Jesu Christi, von dem zunahenden vnglück vber Deutschland. Franckfurt an der Oder, J. Eichorn, 1557. pet. in-8vo br.

Gravure sur bois sur le titre.

1083. KHEVENHILLER, F. C., Annales Ferdinandei oder wahrhaffte Beschreibung Kaysers Ferdinandi des Andern . . . Geburth, Aufferziehung und . . . Thaten, geführten Kriegen . . . samt kurtzer Erzehlung deren in der gantzen Welt, 1578—1637, . . . Handlungen und Geschichten. Lpg. 1721—26. 12 tom. Av. de nombr. planches, portraits, vignettes etc. etc. 7 vol. — CONTERFET KUPFFERSTICH deren jenigen regierenden grossen Herren so von Ferdinand II Geburt bis zu desselben tödl. Abschied regiert und J. Kays. Maj. gedienet. Lpg. 1721, 22. 2 vol. Av. 391 portr. — Ens. 9 vol. vél. fol.

Très bel exemplaire de cet ouvrage recherché et rare, qui est d'une grande importance pour l'histoire des Pays-Bas. Voir Fruin, 10 jaren uit den 80jarigen oorlog, *passim*.

1084. **Werdenhagen, I. A. à,** Germania supplex, divo Ferdinando III caes. invict. et Imp. Romano-Germanici semper Auguste omnem sceptri beati felicitatem cum pace saluberrima optans. Francof. 1641. Av. front., une table généal. et de nombreux portraits en taille-douce dans le texte. veau.

Bel exemplaire. Pp. 105 ss.: Ex Johan. Cuspiniani libro de vitis Impp. nobilis descriptio vitae Imp. Maximiliani I in qua memorabilia multa.

1085. de Rusdorf, Mémoires et négociations secrètes p. servir à l'histoire de la guerre de 30 ans, redigés p. E. G. Cahn. Leipz. 1789. 2 vol.

1086. **Gründlicher Discurs** von Kriegen, dass dieselbe gantz un-Christlich: inspecie, dasjetzige verfluchte Kriegeswesen Teutsches landes, unter falschem Schein des Gottesdienstes, ohne Not, und allein umb weniger Personen Nutz und Ehre willen geführet, und dazu der armen Teutschen Christen Gut und Blut elendiglich missbrauchet werde. S. l. 1639. pet. in-4to.

D'un intéret actuel.

1087. *Allemagne.* — 6 Pamphlets traitant l'histoire d'Allemagne. 1612—55. 1. Kurtze Beschreibung welcher massen Matthias der Ander den $\frac{3}{13}$ Junij zum Röm. König und folgends alsbald hernach zum Röm. Keyser erhebt, und erwehlt. Franckf. 1612. — 2. Verkoopinghe eens onschuldighen, ende vryen prince, geschiet tot Weenen, 25 Juny 1642. Vercooper de coninck van Ungarien, cooper de coninck van Castillien. De Coninckl. Infante Don Eduard, broeder des coninck v. Portugael, Jan IV, is verkoft voor 40000 rijcxdaelders. Wt 't Lat. Amst. 1643. *etc. etc.*

1088. De natuur der Moffen. Insidiatur qui admodum blanditur d. i. Die al te veel flikflooyt, bedriegt zich zelfs. Amst. c. 1680. 1 feuille. folio. *Très rare.*

1089. *Allemagne.* — Pamphlets en langue allemande et néerl. ayant rapport aux relation des deux pays entre les années 1610 et 1705. 20 pièces. 4to.

1090. **La campagne** des Allemans de l'année 1690, opposée à leur interêt particulier et à celuy des alliez. Cologne, Jeremie Plaignant, (à la sphère). pet. in-8vo. *Rare.*

1091. **(v. Haller, C. L.?),** Geheime Geschichte der Rastadter Friedensverhandlungen. Germanien, 1799. 6 tom. 7 vol. d. veau.

1092. Die wahrhafftige Geschichte vom deutscher Michel und seinen Schwestern. Nach bisher unbekannten Quellen bearbeitet und durch 6 Bilder von M. Disteli erläutert. Zürich, 1843. *Très rare.*

1093. *Bentheim.* Prothocollum continuum quaerelarum Bentheimensium septem et ultra Commissionum Imperalium... 3e Theil begreifend wie und welcher Gestalt mit diesen jungen Herren Grafen zu Bentheimb u. s. w... seyt 1685... am Kayserl. Hofe verfahren. 's Grav. 1697. fol.

1094. *Berlijn.* — Kinstock, P., Wanderpraetien van de reformatie der stadt Barlijn... gestelt in twee lustige t'samensprekingen... over de tegenwoord. Reformatie van den... keurvorst. U. h. Hoochd. nae de copie. Ghedr. tot Barlijn, 1615. cart. 4to. *Marge supérieure un peu courte.*

1095. Gülchische Beläger- vnd Eroberung, d. i. Gründliche... Relation was massen vom Grafen von Berg vnnd derselben Spanischer Armada... die Stadt vnd Vestung Gülch belägert,... beschossen vnnd eingenommen worden. Nürnb. (1622). — Warhafftige newe zeitung was massen die Vestung Pfaffenmütz sich an... Heinrich von dem Berg... sich ergeben. Augsp. 1622. — 2 pièces.

1096. Bondigh... verhael van het voornaemst voorgevallen aen den Rhyn bysonderlyck in... Orsoy, Rhynberck, Weesel... en Emmeryck. Amst. 1672. M. kaartje op den titel. 4to.

1097. *Danzig.* — **Willkühr** der Stadtt Dantzick, wornach sich iedermenniglichen Bürgere vnd Frembde im handell vnd wandel vnd sonsten tzurichten vnd zu viehalten haben sollenn. **MS.** du 17e siècle. 206 pages. fol.

1098. Frantzius, Th., Getreuwer Rath, wie eine bestendige, feste regierung in Ostfrieslandt einzuführen sey... Mit etlichen beygefuegten Missiven desselben autors... Gedr... buyten Franckfurt, 1610. 4to.

1099. Eenige contraventien door interpositie van de Ho. Mo. Gecommitteerde in Oostvriesslandt offgedaen, 29 Jan. 1668. Embden, 1668. 4to. *Niet bij Knuttel.*

1100. **HERTZOG, B.,** Chronicon Alsatiae. Edelsasser Cronick vnnd aussfürliche beschreibung des untern Elsasses am Rheinstrom, auch desselben fürnemer Stätt als Strassburg, Schlettstatt u. s. w. Strassburg, B. Jobin, 1592. peau de truie estampillé (rel. ancienne). fol.

Livre très rare, orné de nombreux blasons qui, dans notre exemplaire, ont été tous *coloriés à la main.* Ex. grand de marges très bien conservé. Quelques annotations marginales et quelques soulignures.

Dans la même reliure:

Wurstisen, Chr., Baszler Chronick Darin alles was sich in Oberen Teutschē Landen, nicht nur in... Basel... bis 1580.. zugetragen. Basel, S. Henricpetri, 1580.

Le titre de ce dernier ouvrage dans une belle bordure xylogr.; avec une grande carte pliée, des gravures (costumes, portraits, etc.) sur bois et un grand nombre de blasons qui sont également *coloriés à la main.*

1101. Aventinus, J., Annales Bojorum. C. Fr. Guillimanni de Helvetia s. res Helvetiorum. Cur. N. H. Gundlingio. Lips. 1710. vél. cdé. fol. *Bruni.*

Bohème. — Hongrie. — Tyrol.

1102. **Krantz, A.,** Hystoria von den alten hussen zu Behemen in Keiser Sigmunds zeiten ... *A la sign. A III:* Historia von den Hussiten in latin beschriben ... getûtscht vō Jo. Coch. *A la fin:* Getruckt vnd ussgangen .. 1523. d. mar. pet. in-4to.

Très rare; une gravure curieuse sur le titre.

1103. **The Declaration** of the Hungarians war by Michael Apasi, prince of Transilvania, against his Imperial Majesty, 1682. — A true coppy of the compact and conditions, betwixt the Emperor of the Turks and the Hungarian malcontents. Lond. 1682. 4to. *Rare.*

1104. **Arestos,** rescriptos, e declaraçoens do Rey da Prussia contra a corte de Ungria. Noticia da grande batalha, que entre o exercito Prussiano, e Austriaco houve no 1 Outobro 1756, na Bohemia. Lisboa, 1756. 4to. *Rare.*

1105. **Prussia Victoriosa.** Entrada que os Prussianos fizeraō na Bohemia, celebre batalha que alli se deu, e vencimento das armas Prussianas contra as Austriacas. Lisboa, 1757. 4to. *Rare.*

1106. Bartholdy, J. L. C., Der Krieg der Tyroler Landleute in 1809. Berl. 1814. Av. 1 cte.

Scandinavie. — Danemarc.

1107. Pufendorf, S., Comment. de rebus Suecicis ab expeditione Gustavi Adolfi regis in Germaniam ad abdicationem usque Christinae. Ultr. 1686. Av. front. et portr. vél. cdé. fol.

1108. **Kort en waerachtig Onderrecht,** of historisch verhaal, van 't geen sich toegedragen heeft tusschen een vrouwe, genaemt Dina Wijnhouwers, en Jurgen Walter Colonel, als oock van de Rijcks-Hofmeester Corvitz Ulefeld, zijn beschuldinge over de Conspiratie tegens den Koningh van Deenemarcken. Amst. 1652. 4to. br., n. r.

1109. Brief des conings van Denemarcken .... aen d'eertz-bisschoppen eñ keurvorsten van Ments, Trier ende Ceulen enz. Amst. 1626. 4to. — Drie .. brieven raeckende de toestant van de vrede in Denemarcken. Amst. 1660. 4to.

1110. Manifest ende redenen van declaratie van oorloge tegens den Koningh van Sweeden. 's Grav. 1675. *plano* (62 × 41 cM.) in 2 bladen. *Deze druk niet bij Knuttel.*

1111. Foppesz Jr., F., Aanmerkelike voyagie na de Oost-Zee. Vervatende vele en vreemde ontmoetingen .. zoo over 't uitvaren en de verrichtingen als wederkeeren van 's Lands Hulpvloote onder ... Korn. Tromp. Mitsg. het bedrijf der Deensche en Sweedsche Krigsmachten .. in 1676 voorgevallen ... Bij maniere van dagverhaal in riim beschreven. Harl. 1677. 4to. *Niet bij Knuttel.*

1112. **Bref** skrifwet ifrån Hag til en i Frankfurt, angående det Ryska Fridsbrottet med Sverige, ock des orsaker, som den i Hag warande Ryske Gesanten hafwer andraget. Af Frans. öfwers. på Svenska språket. Stockholm, 1701. 4to.

1113. **Suède.** — **Pamphlets** (en langue néerlandaise) ayant rapport aux relations de la Suède avec les Pays-Bas entre les années 1645—1683. 23 pièces. 4to.

Russie.

1114. **Klaer bericht** ofte aenwijsinge hoe ende op wat wyse de tegenwoordige dierte der granen zal konnen geremediert woerden ende de schipvaert deser landen vergroot, (d. J. Wzn. Nijkerke). 's-Grav. 1630. 4to.

Ecrit en faveur de l'ambassade en Russie de Burch et Veltdriel pour fonder une compagnie de commerce en Russie. Cet ouvrage contient une histoire du commerce des grains, un aperçu de la situation, des remarques sur les causes qui l'ont produite, et un plan de la nouvelle compagnie. Nijkerke contribua puissamment à créer ces relations entre la Russie et la Hollande qui ont exercé une si grande influence sur la destinée de l'empire des Czars.

Teghen-bewys op het klaer bericht ofte aenwijsinghe, hoe ende op wat wijse de teghenwoordighe dierte der granen sal konnen geremedieert worden, ende de Schip-vaert deser Landen vergroot. Z. pl. 1630. d. maroquin. 4to.

Dirigé contre le Klaer bericht.

1115. **(Collins, S.),** The present state of Russia, in a letter to a friend at London, written by an eminent person residing at the Great Tzars Court at Mosco. London. 1671. Avec portrait et 6 planches. veau.

Curieux et fort rare.

1116. **Korb, J. G.,** Diarium itineris in Moscoviam domini Ign. Christ. nob. domini de Guarient, et Rall ab Leopoldo I ad Petrum Alexiowicium Ao. 1698 ablegati extraord. Accedit reditus suae Tzareae Majestatis à provinciis Europaeis ad proprios limites periculosae rebellionis Streliziorum, et latae in eosdem sententiae cum subsecuta sanguinea executione, nec non praecip. Moscoviae rerum compendiosa, et accurata descriptio. Viennae Austriae, (c. 1700). Avec 19 planches. fol. vél.

Relation intéressante, et dont les exemplaires ont été supprimés, ce qui les a rendus fort rares. Bel exemplaire avec la planche du grand aigle, qui manque souvent.

1117. Bedenkingen omtrent de hooge geallieerde partyen van de Poolsche Kroon, derzelver onderlinge macht, gewicht en tegengewicht enz. Uyt het Hoogd. vert. d. I le Long. Amst. 1733. 4to. — Oratie van ... G. Ossolinsky ... camerlinck van ... Polen ende Sweden ende ambassadeur aen ... Groot-Brittaignien. 1621. 4to. — Autent. relatie der tractaten ... tusschen ... Poolen, H.H. Commissarissen ende der Armee door hare H.H. Gedeputeerde in het leger onder Jaworowo. 1663. 4to.

1118. Instructie gegeven door Katharina II ... van Rusland ... dienende tot eene handleiding voor de kommissie aangesteld ... om te arbeiten aan een nieuw wetboek, vert. d. J. v. Woensel. Amst. 1769. M. fraai portret. *Zeldzaam.*

1119. Treurzang wegens de straffen des Heeren betoont aan verscheide volkeren enz. — Op den oorlog tusschen den Keyzer, Rusland en de Turken. Amst. 1790. Av. 2 grav. s. bois. 1 feuille. fol.

1120. *Rusland.* — **Journaal** van een reis naar St. Petersburg en Moskou, in 1798 en 1799. *Oorspronkelijk HS.* 120 blz. h. led.

Van een onbekende. Hij spreekt o. a. van den heer Roll (waarschijnlijk bankier), Demuth, Bn. de Nicolaï enz. enz.

1121. De kleine Russische taalmeester. Een nood- en hulpboekje. Amst. (1813). kl. 8vo. *Zeldzaam.*

1122. Stigtelyke overdenkingen by het ... onverwagt afsterven van den Keizer van Rusland Alexander I Paulowitz op zyne reize van Taganron na Petersburg (1 Dec. 1825). Amst. 1825. Av. portr. en grav. s. bois. 1 feuille. fol.

1123. **de Capell Brooke, A.,** A winter in Lapland and Sweden w. various observations relating to Finmark and its inhabitants. Lond. 1827. Av. 1cte, 22 pl. et 8 vign. veau. 4to. *Reliure cassée.*

Turquie.

1124. **Baudier de Languedoc, M.,** Inventaire de l'histoire generalle des Turcz, où sont descripts les guerres des Turcs, leurs conquestes ... depuis l'an 1300 iusques en l'année 1631. Paris, 1631. Avec titre gravé. fort vol. in-4to. vél.

1125. **Barletius, M.** Scanderberg. Wahrhaffte, eigentliche und kurtze Beschreibung aller namhafften ritterlichen Schlachten und Thaten so der allerstreytbarst und theurest Fürst und Herr Herr Georg Castriot genannt Scanderberg, Hertzog in Epiro und Albanien wider beyde Türckische Keyser Amurath vnd Mahometh auch andere seine Feind ... vom jar 1444 bis auff ... 1466 ... gethan und erhalten ... In Latein beschriben, darnach durch Joh. Pinicianum verteutscht. Jetzt von neuwen ... durchsehen u. gebessert ... Franckf. 1577. dos de vél. fol.

Livre rare, orné de 155 gravures sur bois par J. Amman et autres. Quelques soulignures.

1126. **Nicolai, N. de,** De Schipvaert ende Reysen gedaen int Landt van Turckyen, Antw., W. Silvius, 1576. 4to. dos de vél.

Orné de 61 belles xylographies représentant les habitants des pays décrits, par A. V. L. (*Ant. v. Leest* ou *Az. v. Londerseel*). Cette édition hollandaise, probablement la première des 4 éditions données par W. Sylvius, contient une xylographie de plus que les autres éditions. Elle représente un Delly à pied. La figure de Calender est intacte.

1127. **Cirni Corso, A. F.,** Successi dell' armata della Maesta Catolica destinata all' impresa di Tripoli di Barbaria, della presa delle Gerbe, e progressi dell' armata Turchesca. Venetia, I. Lorenzini da Turino, 1560. pet. in-8vo. vél.

Petit ouvrage, très rare, qui est orné de 2 belles et grandes planches, représentant la ville de Tripoli, assiégée de deux cotés, et une grande vue sur la forteresse de Gerbi.

1128. **Waerachtich verhael** belanghende de aencomste tot Constantinoplen van den Ambassadeur d. St. Gen. van der Vereen. Nederl. Midttsg. het goede .. onthael den selven .. Ambassadeur Corn. Haga .. aengedaen. Z. pl. 1612. cart. 4to.

1129. Den kaizarlijkken Gezant Aug. Gisleen Busbeeq aan den grooten Soliman. Vert. d. A. v. Nispen. Dordr. 1652. M. titelpl., portr. en pltn. cart. kl. 8vo.

1130. **Regenspurgischer Heerholdt,** Aussrufend an die alda bey ihrem Ober-Haupt versamlete Reichs-Glieder I. Woher dieser Türckenkrieg entstanden. II. Wie er nach den Willen Gottes zustillen. III. Was endlich, da er nicht gestillet, zuerwarten. Abgefertiget von C. H. L. P. J. G. 1664. —

Ein feiner Tractatus **Julii Sperberi,** von vielerley wunderbarlichen ... Dingen, ... so vornemlich diese hundert Jahren hero, von Anno 1500 bis, auff Anno 1600 verlauffen und zugetragen. Sampt einer ... Anzeigung von einer noch zukünfftigen ... Zeit durch B. Bahnsen. Amsterdam, Joh. Paskovius, 1662. — En 1 vol. 12mo. vél.

Au verso du titre du premier ouvrage on trouve collée l'étiquette suivante: „Dieser Regensburger Heerholdt ist vor Benedictum Bahnson gedruckt: wohnende in Amsterdam, Op de Prince gracht, naest de Brouwerye van 't Roo Hart". Sur le plat supérieur les lettres H(enrich) F(reij) V(on) F(reijenfels). Belles impressions allemandes, très rares, d'Amsterdam.

1131. **Pamphlets** historiques traitant de la Ville de Danzic, du Danemarc, de la Suède, la Russie, Pologne etc., surtout dans leurs relationes avec les Pays-Bas, 1640—1681. 14 pièces. 4to.

Verdragen gesloten tusschen Dantzig en de Nederl. 1656. — Reden ende bedenckinge waerom die van Dantzick desselfs voorsteden hebben afgebrant. 1656. etc. 4 pièces. — Het Poolsche picquetspel. Gouda, 1656. — Manifest van Georgius Ragotsky ... waerom hy met syn Chrijchs-macht in ... Polen valt. Cleef, 1657. — Translaet der Missive v. d. groot-vorst van Moscovien aen de Nederlantsche, ende andere vorsten-dommen. Amst. 1655. — Schriftelijck vertoogh gedaen aen den keyser door den Koninck van Polen, op 't subject vande gepretendeerde trouwelooshеyt vanden keurfurst van Brandenburch. Gulick, 1657. — Belijdenisse van Christina van Sweden; van de pauselijcke religie ende hoe zij haere religie versaeckt, ende afsweert. 's-Grav. 1655. — Tractaten gesloten met Zweden in 1679. 's-Grav. 1681. 2 pièces. — etc. etc.

1131*a*. **Pamflets historiques** traitant de l'Allemagne, de la France, etc. 1606—1688. 16 pièces. 4°.

Proclamatie bij den Hartoch van Venetien ghedaen teghen den Ban door Paulus V. 1606. — Waerschouwinghe ... teghens de 't samenspreecking des Paus Pauli, Philippi ... v. Spaengien, ende Ferdinandus, hoemen Duytslandt overvallen mochten enz. 1608. — Manifest van de successie van 't hertogdom van Mantoua, op hertogh Carolo van Nevers 1628. — 2 pamflets ayant rapport à la Rochelle, 1628. — Propositie ghedaen bij de Keys. Maj. tot Regensburg, 1636. — Beschrijvingh vande vervolgingh en moordt aen de Vaudoisen in Piedmont, 1655. — Nader bericht aang. een herderin in 't Dauphiné, daar God wonderlijke dingen in uitwerkt. s. d. etc. etc.

Pays-Bas.

1132. Grotius, H., De antiquitate reipublicae Batavicae. L. B., ex off. Plantin., 1610. vél. 4to.

Ex. van Simon Abbes Gabbema, met zijne handteekening op den titel en tal van aanmerkingen van zijne hand op de randen.

1133. **(v. Heussen** en **v. Rhijn),** Batavia Sacra of Kerkelijke historie van oudheden van Batavia enz. Leyd. en Utr. 1721—44. 19 dln. M. pltn. h. led.

1134. **Wagenaar, J.,** Vaderlandsche historie. Amst. 1749—59. 21 dln. M. platen, portrn. enz. h. led. — Bijvoegsels en aanmerkingen. 1790—96. 20 stn. — Vaderl. hist. verkort. 1759. — Histor. en polit. tractaten 1780. 2 dln.

1135. —— Hetz. werk. Amst. 1749—59. 21 dln. M. pltn. potrn. enz. hrn. — Vaderl. hist. verkort. 1759.

1136. **Tafereelen** uit de geschiedenis des vaderlands tot nut van groot en klein vermakelijk voorgesteld door J. van Lennep en Compagnie. Amst. 1854. Met 37 platen en muziek. half zwart marokko, met hoeken.

Hoogst zeldzame oorspronkelijke uitgave, *met de muziek* en de 25e plaat *gekleurd. Bijgevoegd:* De verantwoording van Mr. J. van Lennep over deze uitgave.

1137. **Kolyn, Klaes,** Rymkronyk. *Afschrift der 18e eeuw,* 104 bladz. h. led. fol.

Dit afschrift is blijkbaar afkomstig van Mr. Frans van Limborch.

1138. **Historia Comitum** Hollandiae, Zeelandiae, W. Frisiae; ad annum 1358. *Handschrift der 17e eeuw,* 64 blz. hrn. fol.

Afkomstig van v. Alkemade en v. d. Schelling.

1139. Vossius, M., Annales Hollandiae Zelandiaeque (—1433). Amst. 1635—46. 4 vol. vél. 4to.

1140. **Meyerus, J.,** Flandricarum rerum Chronica Flandriae. Antv., Guil. Vorsterman, 1531. vél. 12mo.

Bel exemplaire de la première édition de cette chronique qui fut mise à l'Index.

1141. **van der Burch, Lamb.,** Annales Flandriae, 1120—1565. *Manuscrit* du 16e siècle, d'environ 680 pages. peau de truie. 4to.

L'auteur fut „ad Divam Virginem Ultrajecti decanus."

1142. **Die Chronycke** van Hollant, Zeelant ende van Vrieslandt. Beginnende van Adams tyden ... tot 1595. Dordr., P. Verhagen, 1595. 3 dln. 1 h. led. bd. fol.

M. portrn. in houtsn., in den tekst. Achterin: **Appendix.** andersins genoemt een Bijvoechsel waerin verhaelt worden van de ghedenckweerdichste gheschiedenissen ... tot 1597. Dordr., J. Troyen, 1597. Volledigste en zeldzame uitgave der Divisie-chronyk.

1143. **Dye Cronycke** van Hollant, Zeelant ende Vrieslant, van die geschiedenissen int corte. Opt nyen gecorrigeert int jaer 1560. Leyden, J. Mathijszoon, (c. 1560). pet. in-8vo. dos de vél.
Le titre monté.

1144. —— Même ouvrage. Antwerpen, Jacob van Liesueldt, 1562. Avec une xylographie sur le titre. pet. in-8vo. d. veau.
Court de marges.

1145. **Den Strijt** van Woeronc oft van Woeringen op den Rhyn geslaghen opt vlac velt gelegen voor de voersz. Stede, gebuert Ao. 1288, 6 Juny op St Bonifacius dach, beschreven bi broeder Jan van Heelu, die present in den slach gheweest is. fol. hoorn.
Zeer fraai HS. uit de 16e eeuw, 325 bladz. Het heeft toebehoord aan A. van Westphalen en vervolgens aan A. Mattheus, die het met enkele aanteek. verrijkt heeft.
Bijgevoegd: de Latijnsche vertaling. Brux. 1692.

1146. Heuterus, P., Opera historica omnia Burgundica, Austriaca Belgica. Lovan. 1643. vél. fol.

1147. GUILIELMUS HERMANNUS (LOPSEN), Olandie gelrieque beliū. . . *A la fin:* Impressum Amsterdāmis, s. d. 20 ff. goth., maroquin rouge, tr. dor. (rel. anc.) pet. in-4to.
Petit ouvrage extrêmement rare, considéré par Deschamps e. a. comme LA PREMIÈRE IMPRESSION D'AMSTERDAM, exécutée par Hugo Jansz. van Woerden. Nous le croyons imprimé vers 1510, l'année dans laquelle l'auteur mourut. Sur le titre une gravure sur bois, représentant les armoiries de la Hollande et de Gueldre, suspendues à un arbre. L'auteur, né à Goude, ami intime d'Erasme, composa ce petit ouvrage qui traite de la guerre entre les Hollandais et les Geldrois de 1506 à 1508. *Pas chez Moes, Amsterd. Boekdrukkers in de 16e eeuw.* t. I.
Très bel exemplaire.

1148. **Copie** uten mandamente aengaende de statuten onlancx ghemaect op die leengoeden, chysen . . gepubliceert te Antwerpen. Antw., by Claes de Grave, 1520. cart. 4to. *Hoogst zeldzame uitgave.*

1149. **Cronique** ofte Annotatiën int corte van veel ghedenckwaerdigste en wonderlycke gheschiedenissen in den Nederlanden voorghevallen , ... ende principelyck in Vlaanderen en omlegghenden provinciën, 1521—1534. *Handschrift der 17e eeuw*, ongev. 500 bladz. hrn. 4to.

1150. v. d. Goes, A., Register van alle die daghvaerden by de Staten 's lands van Hollandt gehouden, mitsg. die resolutiën en propositiën enz., 1524—1560. Amst. 1791. 6 dln. h. led.

1151. **Maria zu Hungern** vnd Behem, Königin etc., . . . gründlicher bericht, so der Röm. Kö. May. Auch den Key. Commissarien, etc. . . Belangend den Vberzug vnd einfal, durch Martin von Rossheym . . . verschinen Sommer des 1542. Jars In der Röm. Key. May. Fürstenthumb Brabant, vnd andern Erblanden geübt, etc. S. l. 1543. pet. in-4to. d. rel.
Très rare. Pas chez Knuttel.

1152. **Verdrach ende transactie . . .** ghemaeckt tusschen Karolus V ende de Cuervorsten, vorsten enz. des H. rijckx, vermeldende in wat voegen Keyser Caerl alle syne Borgoensche nedererflanden, in eenen kreijs getoghen ende aen het rijck verbonden heeft, enz. Z. pl. en j. 11 bladen. kl. 8vo. br.
Aan het eind: Die ghegeven is in onse eū des heylighen Rijckxstadt

Ausburg op Dijnsdach den XVI dach des Maents Juny ... Duysent vijfhondert Achtenueertich. Het verdrag werd gesloten 26 Juni v. hetzelfde jaar (1548). Zie voor den Franschen tekst: les Papiers d'Etat de Granvelles, t. III. p. 322. Deze Hollandsche uitgave bleef tot nu toe onbekend. Dit exemplaar is waarschijnlijk *eenig*. Niet bij Knuttel.

1153. **Servilius, J.,** Pace belloque rerum olim magnifice gestarum ad inclytvm et spectabilem D. Lancelotum Ursulum, Equitem Auratum, Consulem Antwerpiens. libri tres. Cor. Scrib. Grapheus, lectori. Antv., apud Ant. Goin, 1541. maroq. rouge, dent. intér. et tr. dor. pet. in-8vo.

Très bel exemplaire d'un livre fort rare.

1154. Crimineele ordonnantien van koning Philips van Spanje, uitg. in Fransch en Nederd. naar de oorspr. drukken van 1570, m. aant. d. B. Voorda. Leyd. 1792. h. led. 4to.

1155. Analecta Belgica. Ed. C. P. Hoynck v. Papendrecht. H. C. 1743. 3 tom. 6 vol. veau. 4to. — Hopperus, J., Epistolae ad Viglium ab Aytta Zuichemum. Ed. C. P. Hoynck v. Papendrecht. Traj. ad Rh. 1802. 4to.

1156. **Aitzinger, M.,** De Leone Belgico eiusq. topographica atq. historica descriptione liber, 1559—1596. C. contin. 1595—1606. S. lieu ni date. 4to. veau.

Ouvrage rare et très recherché à cause des belles gravures (208) d'après Hogenberg.

1157. **(v. Meteren, Em.),** Belgica ofte Belgische oft Nederl. historie enz. enz. *Handschrift uit het laatst der 16e eeuw*, ruim 200 bladz. hrn. 4to.

Volgens een inschrift zou dit een der afschriften zijn, waarvan v. Meteren in de eerste uitgave van zijn werk (Delft, 1599) spreekt.

1158. —— Belgische ofte Nederlandsche oorlogen ende gheschiedenissen, 1598—1609. Gedruckt op Schotland buyten Danswyck, by Hermes van Loven, 1609. M. portr. hrn. 4to. *Een weinig gevlekt.*

1159. ——— Hetzelfde werk, tot ... 1612. 's Grav. 1614. M. krt. en vele portrn. rb. hrn. bd. fol.

1160. ———— Hetzelfde werk tot ... 1612. Amst. 1647. M. portrn. h. led. fol.

1161. **Bor Czn., P.,** Historie der Nederlantsche oorlogen. Amst. 1679. 4 dln. M. portrn., pltn. enz. led. fol.

Een band een weinig beschadigd; overigens goed exemplaar.

1162. **Noodige onderrightinge** voor diengenen denwelcken genegen is te lesen de boecken over den oorsprongh ende voortgang der Nederl. beroertens en oorlogen, beschreven door P. Bor Cz., om een rechtvaerdigh oordeel over de aldaer verhandelde zaeken te kunnen opmaecken. *Handschrift der 18e eeuw*, 700 bladz. ld. fol.

Het werk van een onbekende, tegen Bor.

1163. v. Reyd, E., Historie der Nederl. oorlogen begin ende voortganck tot 1601 ... Daer by gevoegt de Nederl. geschiedenissen ... tot 1640, d. J. v. Sande. Leeuw. 1650. rb. hrn. bd. fol.

1164. **Baudartius, W.,** Polemographia auraico-belgica, sive viva delineatio præliorum, obsidionum, etc., quæ in Belgii provinciis gestæ sunt. Amstelodami, M. Colin, 1622, 2 parties en 1 vol. Av. fig. vélin cordé. (*Rel. anc.*) 4to-obl.

Titre gravé et 285 curieuses planches en taille-douce. Petites piqûres de vers marginales.

1165. **Mendoça, B. de,** Commentaires mémorables ... des guerres de Flandres et Pays-Bas dep. 1567—1577. Auec vne sommaire description d. Pays-Bas. Par., G. Chaudière, 1591. veau. pet. in-8vo.

Première édition très-rare.

1166. **Ulloa, A.,** Commentari della guerra che il duca d'Alva ha fatto contra G. di Nansau (*sic*), l'anno 1568. Venetia, B. Zaltieri, 1570. 4to. cart.

1167. —— Même ouvrage. Et della morte del Principe di Condé, etc. 1569. Turino, G. Criegher, 1569. vél.

Dans la même reliure: Historia di Zighet, ispugnata da Suliman, re de' Turchi, l'anno 1566. Tur. 1569.

1168. —— Commentarios de la guerra que el Duque de Alva ha hecho contra Guillermo de Nansau (*sic*), 1568. Venecia, D. de Farris, 1579. 4to.

1169. —— Gründliche beschreibung ... des Niderländischen kriegs, so ... Herzog von Alba gefürt hat, wider Wilhalmen von Nassau, des 1568 Jars. Sambt denen Sachen, so sich zwischen der kunigin in Engeland, des Cathol. Künigs Philippi Potschafft, ... verloffen hat, etc. Dilingen, S. Mayer. 1570. 4to.

1170. **Cornejo, P.,** Historia de las civiles guerras y rebellion de Flandes, recopilada ... hasta 1582. Praça, G. Nigrin, 1581. 3 tom. 1 vol. vél. 4to. *Piqûres de vers.*

1171. —— Historia di Fiandra nella quale si vede l'origine della ciuili discensioni, e guerre vniversali .... con la descrittione di tutto quel paese, etc. Nov. tradotta di Spagnuolo da C. Camilli. Brescia, P. M. Marchetti. 1582. vél. 4to.

1172. **Procès** criminels des Comtes d'Egmont et autres seigneurs flamands faits par le duc d'Albe. Amst. 1753. 2 vol. Av. 4 portr. veau, dor. s. tr.

Même ouvrage que „Supplément à l'histoire des guerres civiles de Flandre, de F. Strada. Exemplaire aux armes de Elisabeth Farnèse, reine d'Espagne.

1173. **Historie** Van B. Cornelis Adriaensen van Dordrecht, Minrebroeder binnen die Stadt van Brugghe. Inde welcke ... verhaelt wert de Discipline ende secrete penitencie of geesselinghe die hy ghebruycte met zijn Deuotarigen de welcke veroorsaeckt hebben zeer veel wonderlicke Sermoenen. Ghedruckt int jaer 1576. — **Het tweede boeck** Vande sermoenen des wel vermaerde Predicants B. Cornelis Adriaensen ... enz. Nu eerstmael in Druck vuytgegeven buyten Noirdvvitz, 1578. 2 dln. (unif.) cart. bdn. kl. 8vo.

Vermoedelijk *eerste* uitgaven dezer Historie daar in 1576 aan „Broer Cornelis" het prediken werd verboden. De laatste bladz. van beide deelen gerestaureerd, overigens zeer goed bewaarde exemplaren dezer, uit den aard der zaak, hoogst zeldzame uitgaven. Als schrijver der Historie is dikwijls Goltzius genoemd. Vooral van groote historische waarde voor de gebeurtenissen in het begin van den 80jarigen oorlog.

1174. **Historie** van B. Cornelis Adriaensen. t'Amstelredam by Corn. Claesz. 1592. — Het tvveede boeck . . . enz. Nu ten tvveedenmael herdruct by Alb. Bouvvmeester, 1608. 2 dln. 1 hrn. bd. kl. 8vo.

1175. **Spiegel der** Spaensche tirannye in Nederlandt, (1566—1597). Suite van 18 gravuren, achterzijde onbedrukt, br. 13 cM.; hoog 14 cM. met onderschriften en gegrav. 16 regelige versjes in twee kolommen, die verschillen van de versjes in de uitgave van 1641.

Hoogst zeldzame suite. Zij doen het meest denken aan die van de uitgave van 1641 maar verschillen toch in menig opzicht. Dit is dus eene *derde* verzameling prenten over de Spaansche tiranny.

1176. **Tweede deel** van de Spieghel der Spaensche tyrannye geschiet in Nederlandt. Waer in te sien is de onmenschelijcke . . handelingen der Spangiaerden. Amst., J. E. Cloppenburg, 1620. Titel in gegrav. rand; 20 grav. in den tekst. cart. 4to.

1177. De Spaensche tiranye gheschiet in Nederlant enz. Amst., J. P. Wachter, 1641. Titel in rand en 20 grav. in den tekst. 4to.

De tekst is dezelfde als die van bovenstaand boekje doch de platen, alhoewel de bedoeling daarvan precies dezelfde is, verschillen in menig opzicht. Ook de onderschriften der grav. zijn veranderd. *Gevlekt exemplaar.*

1178. (Baudartius, W.), Morghenwecker der vrye Nederlantsche provintien ofte een cort verhael van de bloedighe vervolghinghen ende wreetheden door de Spaenjaerden ende haere adherenten inde Nederlanden . . . begaen . . Danswick, 1610. 4to.

1179. **Ursprung** vnd Ursach des Kriegs im Niderland, so under Philippo jetzt Regierendem König zu Hispanien sich erhaben, Im Jar 1566. Aus der Actis fleissig zusammen gezogen Vnd In Truck geben Im Jar 1570. d. veau. 4to. *Pas chez Knuttel.*

Très rare; légèrement bruni.

1180. **Recueil** des choses advenues en Anvers, touchant le fait de la religion en l'an MDLXVI. S. l. (1566). veau. pet. in-8vo.

Exemplaire bien conservé de ce petit volume très rare.

1181. **(v. Wesenbeeck, J.?)** De Bewijsinghe vande onschult van mijn heere Philps Baenreheere vā Montmorēcy, Graue van Hoorne etc. . . . tegens de bedriegelicke vanginge, onbehoorlicke aenhoudinge onrechtueerdige rechtuoorderinge, valsche betichtinge . . . ende tyrannische executie . . . aen zijnen persoon ghedaen. Z. pl. (Keulen?), 1568. hrn. kl. 8vo.

Fraai ex. (uit de Bibliotheek van I. Meulman) van dit hoogst zeldzame boekje. De eigenlijke „Bewijsinghe" loopt tot bl. 121, de rest (tot bl. 675) wordt aangevuld met Bewijsstukken. Dit is eene vertaling van de fransche „Deduction de l'innocence etc." gelijktijdig met het origineel verschenen en beide door Fruin en Bakhuizen v. d. Brink aan v. Wesenbeeck toegeschreven.

1182. *Herdenking van de inneming van den Briel in 1572 en de verlossing v. Nederland* op verschillende plaatsen in ons land in 1872. Uitgebreide verzameling gelegenheidsgeschriften, gedichten, muziek, feestnummers van couranten, programma's leerredenen, tooneelstukken. enz. enz. Ruim 300 sts.

Belangrijke verzameling bijeengebracht door den Heer J. L. Beijers, den bewerker van: 1572—1872. Lijst van boeken enz.

1183. **Yetzweirtius, I.,** Aldenardias s. de subdola ac furtiva Guesiorum in civitatem Aldenardensem irreptione, inauditisque ibidem flagitiis designatis, de senatus civiumque laudabili fide et constantia, sacer-

dotum postreme cruentis martyriis et turpissima Guesiorum fuga. Poema. Gandavi, I. Lapidanus, 1573. d. veau. 4to.

Poëme héroique d'environs 1800 vers sur la prise d'Audenarde par les Gueux.

1184. Paulus, P. Verklaring der Unie van Utrecht. Utr. 1775. 4 dln.

Ex. op zwaar papier.

1185. **Groot Placaetboek** d. Staten-Gen. d. Vereen. Nederlanden, d. Cau, Scheltus en v. d. Linden. (1576—1745). M. Reg. d. v. d. Linden. 's-Grav. en Amst. 1658—1797. 10 rb. hrn. bdn. fol. *Fraai ex.*

1186. **Ordonnance** et declaration nouvelle du roy sur l'entretenement de la Pacification de Gand et assurance y ensuyuie de ne traffiquer ou communiquer avec l'ennemy, ne prescher ou proferer quelzques parolles ou actes scandaleux tendans à sedition ou distraction du respect et obeissance deue à S. A. M. le Prince d'Orenges et aux Estatz generaulx de pardeça. Anvers, Chr. Plantin, 1578. cart. 4to.

1187. Accord ende verbondt ghemaeckt tusschen ... dē hertoghe van Anjou ... ende generale Staten van de Nederlanden. Antw., Plantyn, 1578. cart. 4to. *Een weinig beschadigd.*

1188. Exhortation amiable et Conseil salutaire pour le Païs-Bas. Monstrant la cause de la presente diffension intestine, et le remede qui y pourroit estre mis. S. l. ni nom d'impr. 1579. veau, dor. s. tr. pet. in-8vo.

1189. **Vraye narration** de ce qu' est traicté auec ceux de Malines tant par escript que verbalement de la part de l'Archiduc Matthias Gouuerneur general du païs-bas. Ensemble de ceulx de la ville d'Anvers afin de persuader ausdictz de Malines de demourer vniz avec les aultres prouinces et villes voisines soubz le gouuernement dudit Archiduc. Anv., Chr. Plantin, 1580. veau. dor. pet. in-8vo.

Bel exemplaire de l'édition originale.

1190. Vraghe eñ antwoorde ... waer inne ghedebatteert wordt waer de bose menschen nu meest al bleuen syn. Ten anderen offt oock moghelyck zal syn dat den Coninck van Spaengien weder sal crijgen de landen die hem ... afgenomen syn, besunder Hollant ende Zeelant. Wten walschen ouergheset van Thielen van Dumpen. Z. pl. 1580. kl. 8vo. *Niet bij Knuttel.*

1191. Placcaert vande Statē generael ... byden welcken ... men verclaert den Coninck van Spaegnien vervallen van de ouerheyt ... van dese voors. Nederlanden ... Leyd., Ch. Silvius, 1581. 4to. — Hetzelfde plakaat: nae de copye enz. 1581. 4to. — Hetz. plakaat. t'Antw., ten huyse van Chr. Plantyn, 1581. 4to.

1192. Corte verclaringe ghedaen by Borgemeesteren enz. van Antwerpen, nopende den aenslach teghen de selue stadt aengericht den XVII deser maent Januarij 1583. Antw., Chr. Plantyn, 1583. cart. 4to.

1193. Aen mijne eerweerdige Heeren de HH. Staten van Brabandt, magistraeten, wijckmeesteren, collonellen enz. Z. pl. 1583. cart. 4to.

Raadgeving om Antwerpen te zuiveren van alle verdachte personen.

1194. Verhael vande rechte middelen om soo wel den standt vande ghemeyne saecke als de religie in den Nederlanden te moghen behouden. Z. pl. 1584. 4to.

1195. **Discours** sur les moiens de conserver l'estat et la religion au Pays Bas. En l'an 1584. vél. 4to.

1196. Een goedt Advijs Opt Stuck vande vrede ende Oorloghe in dese Nederlanden: By een Edel-man ende oprecht Liefhebber syns Vaderlandts... by forme van Missive overgheschreven. Na de Copie... 1584. cart. 4to.

1197. *Leicester.* — Vertooch ende remonstrantie.. aen den Staten Gen., 7 Sept. 1587. — Crijchs-ordonnantiën ende rechten.. om te worden onderhouden bij alsulcken als dienen sullen in hare Maiest. armeye onder (Leicester), 14 Febr. 1586. — Verontschuldinghe van Jacob Valmar enz enz... aan Leycester. 1587. — Sekeren brief.. aen den Gen. Staten, 7 Sept. 1587. — Verantwoordinge van den.. Grave van Hohenloe teghens zekere Vertooch ende remonstrantie. 1587. — 5 sts. 4to.

1198. **Placcaet**.. aengaende het gouernement ende Capiteynschap Generael van de (gheunieerde Nederl.) provincien den.. Heere Rob... Leycester.. ghedefereert. Delf, 1586. cart. 4to.

1199. Corte verthoninghe van het recht bijden ridderschap, eedelen ende steden van Hollandt... tot behoudenisse vande vrijheden, gherechticheden enz. vanden selven lande. Rotterd. 1587. 4to.

1200. **Vere, Fr.,** Commentaries.. being diverse pieces of service wherein he had command, written by himself in way of Commentary, (1589—1600). Publ. by W. Dillingham. Cambridge, 1657. Av. portr. et cartes. veau. pet. in-fol.

Très rare; le portrait de Horace Vere ainsi que le tombeau de Fr. Vere manquent. Ajouté un portrait de John Ogle.

1201. Historie ende geschieddenisse van de verraderlycke gevangenisse der vromer en godsaliger mannen Chr. Fabritii..... en Ol. Bockii,..... waer van den eenen tot een siecklike eñ ellendige verlossinge gecomen en den anderen wreedelick vermoordt ende ten vyere opgeoffert is. t'Hantwerp. 1592. kl. 8vo. h. led.

1202. Placcaet vande HH. Staten... van Utrecht jeghens verscheyde abusen, inconvenienten ende quade feyten daer by die huysluyden... hare grondtheeren... iñ ofte aen harē landē, huysen, ghewas, have enz. beschadigen. Utr. 1593. 4to.

1203. Placcaet opde infractie vande sauuegarden ende het onordentlijck wtloopen vanden crychsvolcke. 's Grav. 1595. cart. 4to.

1204. **Bernartius, J.,** De Lirani oppidi ab Hollandis occupati, per Mechlinianos et Antverpianos admirabili liberatione comment. Una c. brevi narrat. de origine et progressu calamitatum Belgii. Ed. 2a. Lov. 1596. — **Cort verhael** van den aenslach ende veroveren der stadt van Liere... de 14 octob. 1595. Ghepr. thantwerpē by my anthonio de ballo. z. j. 3 *verschillende* uitgaven, waarv. 2 bij de Ballo en 1 bij R. Velpius te Brussel. — Te zamen 4 stn. 1 h. led. bd. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

1205. Warachtige legende van Jan de Witte, in franchoische tale ghenaemt Jan le Blanq waerinne cortelijck rijmsche-wijse vervatet wort de afcoemste, het opwassen enz. enz.... vander papisten broot-godt, overgheset wt de Franch. ryme d. J. Fruytiers. Leyd. 1596. cart. 4to. *Deze, eerste druk, niet bij Knuttel.*

1206. **Beclach** van Een treffelycke persoone... over die tyrānie eñ gewelt der generale Statē vañ vereenichde Nederlādē, claerlyck blyckeñ by hunne placcaeten ende namentlyck by d' leste van den iiij Aprilis 1596. Z. pl. 1596. led. kl. 8vo.

Bij het bedoelde placcaet van 4 April werd ieder die aan de Belgische universiteiten zijne opleiding ontving, onbevoegd verklaard, tot eenig ambt hier te lande.

1207. **(Fenacolius, I. L.),** Oratio panegyrica de praeclara victoria quam in Brabantia juxta Pagum Turnhout, retulerunt Ill. Ordines Confoed. Belgicae provinc. ductu Mauritii, comitis a Nassau, 24 Jan. 1597. Adjecta sunt omnium alumnorum carmina epinicia ej. argumenti (par G. Vossius, Lydius, Poppius, A. Nolthenius, V. Valerius, H. Petri, J. Bachusius, etc.). Lugd. Bat., I. Patius, 1597. 4to. br

Pas chez Knuttel. *Rarissime.*

1208. Copie van seker refereyn by de overheerde Nederl. provintien aen Hollant gheschreven, beroerende den vrede. Met oock der Hollanders antwoorde ryms-wyse daer by ghevoecht. (Amst. 1598). cart. 4to.

Met merkwaardige gravure op den titel.

1209. Copye van het transport gedaen by zyne Maj. (Filips II) (aen de Infante zijne oudtste dochter) van de Nederlanden... by ghevoecht de approbatie, agreatie ende den eedt van den Prince van Spaengien (later Filips III) enz. Z. pl. 1598. 4to.

1210. Den Spaenschen ende Arragoenschen Spiegel, inde welcke men mach sien tot wat eynde ende meeninge het voornemen is van 't Spaensche Crychsvolck, inden Westphaelschen Creyts op den grond ende lant vanden heyligen Rycke, ende meerder wreetheyt ende tyrannie daar heeft bedreven dan den Turck, oyt gedaen heeft enz. Francf. 1599. Met titelprent. 4to. br.

1211. *Nederlandsche geschiedenis, 16e eeuw.* — Documenten *in handschrift*, origineel of gelijktijdige copiën, 1576—1578. 15 st. 1 linn. bd. fol.

Bevat o. a. *„Articles delivrez en forme de response p. M. de Bours"*; brieven over de onderhandelingen met Holland en Zeeland; over eene verzoening met Don Jan van de Lalaing aan den Prins v. Oranje; enz. enz.

1212. *Nederlandsche geschiedenis, 16e en 17e eeuw.* — Documenten *in handschrift*, gelijktijdige copiën, 1585—1654. fol.

Belangrijke verzameling, bevattende o. a.: *Proposition et délibération des envoyés des Etats de la Reine d'Angleterre.* (beschadigd); Brieven van Kon. Elisabeth, v. Cromwell e. a. over Nederlandsche zaken; enz.

1213. **Pamfletten** uit het laatst der 16e en uit het begin der 17e eeuw, in handschrift en gedrukt.

Merkwaardige verzameling. *In handschrift:* Als Godt den lant wilte plagen beneemt hij de regeerders haar wijsheid. 1609; Tumulten van Uytrecht. 1610; La paix faicte lan 1598 entre la France, l'Espagne et les Pays Bas. 1598; Waerachtich verhael van het gruwelyck veraedt twelck voorghenomen is gheweest teghen den Coninck van Schotlandt. 1600; Vanden slach van

Vlaenderen, een dichte in latijn. 1600; Brieffe van Leopold. aertshertoghe tot Oystenrijck. 1609; Sensuyt la memoire des gens de guerre lesquels sont sortis du royaume de France pour Lallemagne. 1610; Coppye de la lettre envoiée de partie du Grand Turc à Mess. les Estatz Généraux. 1610; Liste des trouppes et gendarmeries ... de france ... pour lallemagne. 1610. enz. enz.

Gedrukt: Sendtbrieven aenden Burghermeesteren ... van Amsterdam. 1577; Een goedt advijs opt stuck vande vrede ende oorloghe in deze Nederlanden. 1584; Catechismus ghemaeckt op den vredehandel. 1608; J. Lipsii Sentbrief. 1608; Tractaet paraeneticq. 1598; Het secreet des Coninex van Spaengnien. 1599; Tsamenspreeckinghe over het rigireus placcaet van Groeningen. 1601; Cort verhael van den ommeganck tot Antwerpen. 1609; Ordonnance de leurs Altezes Ser^mes^ contenāt plusieurs priviléges et exemptions pour ceulx qui presentemēt demeurent en Oostende. 1604; diverse stukken uit de „Bye-Korf" enz. enz.

1214. **Placcaeten** van de Staten Generaal, 1585—1619. 25 sts. 4to.

Vercoopinghen van de goeden der geestelijcke persoonen bij de vijanden. 1585; op het stevenen, havenen enz. opte steden wesende onder 't gebiedt van Spaingien. 1591; op de successie van susters ende broeders kinderen in de goederen van heure overleden oomen en moeyen. 1594; op de prinse van de goederen van Spagnjaerden. 1599; op den cours vanden gelde. 1619; opt verleenen van de paspoorten. 1596; op de hoppe te vervalschen. 1621; op het maecke, meten ende vercoopen vande catoene bombazijnen ende trijpen. 1600.

1215. **Slacht ordnung** von Graff Maurits gleich er hat gestanden auff dem Strandt bis das er durch das hooch wasser genoodsaeckt ist zu komen binnē die duynen. (1600).

Zeer uitvoerige afbeelding van den slag bij Nieuwpoort. In den linker bovenhoek een fraai portret in ovaal van Albertus; linker benedenhoek een van Maurits, middenin een kleiner portret in ovaal van Fr. de Mendosa.

Gravure zonder naam van graveur; hoog 30 c.M. en breed 45 c.M.; een gaatje in het midden.

Hoogst zeldzaam; nòch bij Muller beschreven nòch bij v. Rijn, Atlas van Stolk.

1216. Missive van een frans edelman ... waer in de gheheele handelinghe verclaert wort 't gene ... is ghepasseert ... tot den ... slach ... by Nieupoort ... 2 July 1600. Met de lyste der namen enz. 1600. — Poincten enz. die ... Maurits gheaccordeert heeft aende officieren enz. van het fort S. Andries. 1600. — Points etc. accordez par son Exc. aux officiers etc. du fort de St. Andrieu. 1600. Av. portr. ajouté de Ph. de Mornay. — Ens. 3 pièces. 4to.

1217. Pamfletten over tollen en invoerrechten, 1606—1732. 4 sts.

Verclaringhe oft uytroep in Spaengien, van weghen het handelen der Hoogduytscher Coopmanschappen, komende uyt... Gr. Britangien ende Vrancrijc in Spangien. U. h. Sp. Rott. 1606. — Het klaer beweesen recht van den Weser-toll ... verleent aan den Grave v. Oldenborgh ende Delmenhorst. 1651. — enz.

1218. Lambert (Heyndricsz), Copye van den Brieff ... inhoudende hoe de Hollantsche Armade onder ... Heemskerck heeft ghecombatteert ende oock overwonnen negen groote galioenen ... van de coninck van Spaignien ... in de baye ... voor Gibalter (sic). Delf, 1607. 4to.

1219. **Waerachtig accoort** Des Graeffs met den Eers. Raet der Stadt Embden, hoe ende in wat manieren t'selve accoort ghemackt ēn vastelick besloten is ... Gronn. 1607. h. led. kl. 8vo. *Zeldzaam; niet bij Knuttel.*

1220. Pamfletten, 1607—08. 6 sts. 8vo.

1. Een schoone vraghe van eenen boer, hoe dat hij eenen pape ghevraecht heeft, van wegen sommigher artijckelen. — 2. Waerachtich discours, van Nic. Mulerium ... hoe dat wij, aen de Nederl. vrede-handel zijn ghecomen. — 3. Dialogus oft tsamensprekinge ghemaeckt op den Vrede-handel. — 4. Het testament van de oorloghe. — 5. Nieuwen klare astrologen-bril, enz. Deze pamfletten in 8vo-formaat zijn hoogst zeldzaam.

1221. Pamfletten, 1605—1610. 60 sts. 4to.

't Vertoig der Zeeuscher Nymphen, aende onverwinnelicke Nassausche Helden. Met fraai portr. v. Willem I en Frederik Hendrik. — Discours op den swermenden treves. Middelb. 1609. e. a. over den vredehandel. 37 sts. Reden-strijdt van de ketters gheen gheloove te houden. Amst. 1609. — 't Hof van den Paus. 1609, e. a. over kerkelijke zaken. 10 sts. Ware verthooning van eenen dooden ende meest half verrotten vis, door die zee aen der strande opgheworpen ... tusschen Catwijck en Scheveningen. Middelb. 1608. M. plaat. — Wōderbaerlicke vertooninghe, geschiet omtrendt Marcilien bij claren daghe, alwaer groote menichte van ruyters ende voetvolck gepasseert is ... 1609. — Copye eenes briefs gheschreven van den cuervorst Christ. van Sassen, aan den eertz-hertoch Mathias van Oostenrijck. 1609. — Generale vermaninghe aen den Switseren, streckende tot harer behoudenisse ende besten, tegen de beroerten ende peryckelen deses teghenwoordighen tijts. 1608. — Argument van een tragische comedie prophetique, ghepresenteert tvoorleden jaer in Syria, voor la Bacsa de Tripoly. 1608. enz.

1222. Triumphante ende blijde incomste binnen Antwerpen vande ambassadeurs van wegen de Coninghen van Vranckriick ende Enghelant. Rott. 1609. 4to.

1223. Een cort verhael ēn Afbeeldinge vande heerlicke Triumphe ēn vieringe die tot Antwerpen geschiet is over het aflesen van den Treve. 1609. *plano.*

Bovenaan een plaat van de afkondiging, (Muller, 1260); daaronder het verhael in 2 kolommen.

1224. **De Prophetie** van den Smit van Huysse gheheeten Jan Anesius, midtsgaders de prophetie van Abacuch. Rott., Jan van Ghelen, 1609. 4to. cart.

Ce petit opuscule très rare fait allusion aux événements à Gand. Une gravure sur bois se trouve sur le titre.

1225. Aventrot, J., Epistola ad Regem Hispan., in qua breviter mysterium belli, super XVII, Belgii provinciis gesti, exponitur. In Latin. ling. conv. S. l. 1606. cart. pet. in-8vo.

1226. *Kerkelijke aangelegenheden in de Nederlanden.* — Verzameling pamfletten over kerkelijke twisten, Remonstranten en Contra-Remonstranten, Socinianen, Synode te Dordrecht, beroepen van predikanten, Jesuiten enz. enz., 1608—1706. Ruim 100 sts. 4to. *Belangrijke verzameling.*

1227. His Maiesties declaration concerning his proceedings with the States generall of the Vnited Prouinces of the Low Countreys, in the cause of D. Conrad. Vorstius. Lond. 1612. d. veau. 4to. *Pas chez Knuttel.*

1228. Den Arminiaenschen dreckwagen. 1618. — Jamertiens ... aen den ouwe trouwe geus. 1619. — Verclaringhe van den gouden blaesbalck van den Spaenschen Schalk. 1618. — Verclaringe van den gouden stock. 1618. 4 sts. 4to.

Op de titels van deze vier pamfletten gegraveerde zinnebeeldige voorstellingen.

1229. *Oldenbarneveld.* — Sententie uytghesproocken . . . 13 May 1619. — Copye van den brief. . . aende respective provintien (als geleidebrief bij de Sententie). — Sententia . . . adv. J. ab Oldenbarnevelt. (2 div. uitgaven) — Afbeelding der justitie . . aen Jan v. O. Uitslaande plaat. — Verklaringe vande sententien . . jeghens Joh. v. O. 1620. 4to. — Waarachtige historie vande ghevanckenisse, bekentenisse enz. 1620. 4to.

1230. —— Gedichten op het zwaard waarmede O. werd onthoofd, in het begin der 18e eeuw in het bezit van F. Greenwood, door A. Hoogvliet, D. Smits e. a. *HS. der 18e eeuw.* 14 bladz. 4to.

Bijgevoegd een portret van Oldenbarnevelt.

1231. Placcaet ofte nieuwe tydinghe van de gherechte justicy . . . over de persoon van Johan van Oldenbarnevelt . . . Rotterd. 1619. 4to.

Zeldzaam courantje; niet bij Knuttel.

1232. **The arraignment** of John van Olden Barnevelt . . . containing the articles alleadged against him, and the reasons of his execution, being performed upon the 13 of May 1619. Together with a letter written by the General States, unto the particular United Provinces, concerning the foresaid action. Lond., E. Griffin., 1619. 4to. *Très rare.*

Pas chez Knuttel.

1233. **Decretum** praepotentvm D.D. ord. gener. Foed. Belgij provinciarum adv. nonnullos citatos et qui se ipsis adjunxerunt, Arminij sectatores, promulgatum die quinta Julij 1619. H. C. 1619. cart. 4to. *Niet bij Knuttel.*

Hierbij in HS. de acte welke vele predikanten weigerden te teekenen, waardoor zij afgezet zijn.

1234. **Crosse, William,** Belgiaes trovbles, and trivmphs. Wherein are trvly and historically related all the most famous Occurences, which have happened betweene the Spaniards, and Hollanders in these last foure yeares Warres of the Netherlands, with other Accidents, which have had relation vnto them, as the battel of Fleury, and Statloo, the losse of Gulicke and Breda, the Sieges of Sluce and Bergen, the conquest of St. Saluador in Brasilia, and the taking of Goffe by Charles Lambert, 1623. London, A Mattewes and I. Norton, 1625. 40 feuilles y compris les 2 titres pour les 2 parties. 4to. Maroquin bleu, dos doré. doubles fil., tr. dor. *Bedford.*

Crosse se nomme „master of Arts of St. Mary Hall in Oxford, and sometimes Chaplaine unto Colonell Ogle in the Netherlands", et est ainsi témoin oculaire des événements qu'il raconte dans ses vers, qui ne sont pas sans mérite.

1235. (Wiinbergen, J.), Volmaeckte lauwercrans over het . . jaer 1629. waerin . . . het inbrenghen van de Silvervloot, het winnen van den Bosch, het vertreck des vyandts uyt de Velu. Hier by gevoecht een besluyt . . zynde een vermaninge tot danckbaerheyt enz. Harderw. 1630. cart. 4to. *Titel gevlekt.*

1236. Cort ende gheloofwaerdigh verhael van 'tghene in 't rescontre tusschen de Armade des Conincks van Spaengien . . ende de oorloghsschepen . . der Vereen. Nederl. . . 12 ende 13 Sept. 1631 ghepasseert is. Midtsg. de lijste ende specificatie van de ghevanghens soo officieren, bootgesellen . . . Item chaloupen, geschut . . diemen daer inne van de Spaenschen verovert heeft. Amst. 1631. hrn. rug. 4to.

1236*a*. *Tulpenhandel in 1636, 37.* — Clare ontdeckingh der dwaesheydt der ghene die haer... laten noemen Floristen. 1636. — (C. v. d. Woude), Tooneel van Flora vert. grondelycke redensondersoekinge vanden handel der Floristen. 1637. — (Roman, A.), Samenspraeck... nopende de opkomste ende ondergangh van Flora. 1637. — (Id.), Tweede samenspraeck. 1637. — P. I. C., Biggeltranen over de... veranderinge vande vermeynde groote winst... der bloemisten. 1637. *Niet bij Knuttel.* — Twee nieuwe liedekens van de Floristen. 1637. *Niet bij Knuttel.* — (Roman, A.), Register van de prijsen der bloemen. 1637. *Niet bij Knuttel.* — Troostbrief aen alle bedroefde bloemmisten. 1637. *Niet bij Knuttel.* — Te samen 8 sts. 4to.

Hoogst merkwaardige en zeer zeldzame pamfletten uit den tulpenhandel-tijd.

1237. (Pandelaert, B.), Famaes Tromp wtblasende de victorie.. onder 't kloeck en wijs beleyt van... Marten Herp. Tromp,.. 21 Oct. 1639. Dordr. 1639. 4to.

1238. Destructie van de Spaensche vloot, dienende tot mond-stoppinghe van de Spaensche snorcker die onlangs... uyt-ghestroyt heeft dat den admirael van Hollandt genomen ende syne.. vlote geslagen... Met een naemregister van alle de schepen ende de scheeps-capiteynen enz. Leyd. 1640. 4to.

1239. Optocht der Batavieren voor de vryheydt des vaderland zynde een ontwerp, om... 100000 weerbare mannen in 't veldt te brenghen. Delff, 1640 (?) 4to. cart.

1240. *Vrede van Munster.* Pamfletten over de voorbereiding van den Munsterschen vrede, 1644—1647. 53 sts. 1 hrn. bd. 4to. *Merkwaardige verzameling.*

1241. **v. Aitzema, L.,** Saken van staet en oorlogh in ende ontrent de Vereen. Nederlanden, 1621—1668. 's Grav. 1669—71. 6 dln. 7 bdn. — **Sylvius, L.,** Historiën onzes tijds enz. Vervolg op Aitzema, 1669—97. Amst. 1685—99. 4 dln. Te zamen 11 dln. M. tal van portretten en historieprenten d. J. Luyken, Harrewyn en and. led. bdn. fol.

Het werk van Aitzema op groot papier. Bijgevoegd: v. Aitzema, Verhael van de Nederl. vredehandeling. 1671. hrn. fol.

1242. Triomph-bazuin geblaazen wegens het herstellen van Willem Frederik, prince van Oranje en Nassau. Z. pl. (c. 1650). Met groote houtsnede. plano.

1243. **Groote vergadering, 1650.** — Rapport van de HH. Govaerts, Hubrechts en de Vos, gecommitt. van Zeeland naar de Groote vergadering. *Origineel handschrift,* gedagt. 9 Jan. 1651. 66 blz. fol.

1244. —— Besoignes gehouden ter Generale Vergaderinge van haar Ho. Mo. op de Groote zael in 's Gravenhage, 10—30 Juni 1651. *Gelijktijdig handschrift.* 86 blz. fol.

1245. **Overbury, Sir Th.,** Observations upon the Provinces United and on the State of France. London, 1651. pet. in-8vo. veau.

Exemplaire avec le portrait par de Passe, qui restait inconnu à M. Franken.

1246. Journaal of dagregister gehouden op het schip Hollandia daar capiteyn op is H. E. de Bertry, zijnde een van de verstrooyde schepen, gelegen hebbende in Hitland, mede geweest zijnde onder de vloot van Adm. Tromp. Amst. 1652. h. led. onafgesn. 4to.

1247. Kort en klaar verhaal der remarcable victorie verkregen door ... Jan van Galen: commanderende de Nederl. vloot tegen de Engelsche, 14 Meert 1653 voor Livorno. Amst. 1653. hrn. rug. 4to. *Zeldzaam; niet bij Knuttel.*

1248. Extract van een remarcable victory verkregen door de Holl. scheepsarmée tegen de Engelsche in 't gesigt van ... Livorno, 14 Meert 1653, onder Jan van Galen. Amst. 1653. hrn. rug. 4to. *Zeldzaam; niet bij Knuttel.*

1249. Hollantsche victorye verkregen op de Engelsche door ... Jan van Galen voor Livorno, 14 Maert 1653. Leyd. 1653. 4to. — Grafsugt over ... Johan van Galen. 1653. Gedicht in *plano*. *Beschadigd. Niet bij Knuttel.*

1250. *Maarten Harpertsz. Tromp en Corn. Tromp.* — Pamfletten, gedichten enz. op de beide Trompen, op de Ruyter enz. 17 sts., waarbij 5 *plano*; de rest 4to. *Aardige verzameling.*

1251. **Instructie** van de Staten-Generael voor Jacob Cats, G. Schaap en P. van der Perre, „als extra-ordinaris ambassadeurs aent Parlement van de Republique van Engeland" 1654. *Geauthentriseerde kopie*, get. N. Ruysch. 40 bladz. fol.

1252. Castlemain, Earl of, Short and true account of the material passages in the first war between the English and Dutch since H. M's restauration. Publ. by Th. Price. 2d ed. augmented. Lond. 1672. Av. portr. 12mo. veau.

1253. *Nederlandsche pamfletten*, 1650—88. Hoogst belangrijke verzameling, betreffende de Nederl. geschiedenis, handelende over J. en C. de Witt, Willem III, Eng. oorlogen, binnenlandsche aangelegenheden, oorlogen met Lodewijk XIV, enz. enz. 267 stuks. 4to.

1254. **Verbaal** van Gedeputeerden van de Staten-Generaal enz. tot de Conferentie over de questieuse Limytscheydinge in Vlaenderen. 1664. *Gelijktijdige kopie.* hrn. bd. fol.

1255. **Verbaal** der Gedeputeerden van Zeeland naar de vergadering der Staten-Generaal, 1665—1667. *Gelijktijdige kopie.* Een zwaar deel. hrn. fol.

Afkomstig uit de verzameling van J. C. de Jonge.

1256. **Resolutiën ende verbaal** van 't gebesoigneerde van de HH. Corn. de Witt, M. van Crommen, E. v. Weede en J. van Borsselen, als Gedeputeerden van de Staten-Gen. tot de tegenwoordige expeditie te velde, 7 April—28 Juni 1668. *Gelijktijdige kopie.* hrn. fol.

1257. Costerus, B., Historisch verhaal ... bijzonder van het voorgevallene in 1672 en 1673. Leyd. 1737. hrn. 4to.

1258. **(de Wicquefort),** Advis fidelle aux veritables Hollandais touchant ce qui s'est passé dans les villages de Bodegrave et Swammerdam, et les cruautés inouis que les Français y ont exercées. 1673. Av. 8 belles estampes de *Rom. de Hooghe.* 4to. vél.

Willems, n°. 1874. Bel exempl. grand de marges.

1259. De Fransche tyrannie . . . tot Bodegraven, Swammerdam en elders. Amst. 1674. M. pltn. hrn. kl. 8vo.

De plaatjes zijn verkleind naar die van het bovenstaande werk.

1260. **de Montbas,** Mémoires de Mr. le Compte (sic) de Montbas sur les affaires de Hollande, ou réponses aux calomnies de ses ennemis Colongne, 1673. plein mar. rouge, triple fil.; dent. intér. (*Hardy-Mennil*). pet. in-8vo.

Jean Barton de Mombas, le mari de Cornélie, la fille de Hugo de Groot, fut commissaire général de la Cavalerie et fut comdamné à mort parce qu'il avait abandonné sa poste à Lobith lors du passage du Rhin par les Français. Magnifique exemplaire, non rogné, de ce petit volume rarissime.

1261. **Temple, W.,** Works. Lond. 1720. 2 vol. Av. portr. veau. fol.

Observations upon the Unit. Prov. of the Netherlands. — Miscellanea. — Memoirs. — Letters.

1262. **Proces** tegen Pieter de Groot. — Stukken, pleidooi van Mr. S. Middelgeest, vonnis, enz. enz. 1676. *Handschrift* der 18e eeuw. 260 bladz. hrn. fol.

1263. **Uittreksels** uit het Verhaal van G. A. van Reede, Heer v. Amerongen, gedurende zijne zending naar den Keurvorst van Brandenburg, 1679—1685. *Handschrift der 19e eeuw.* Ongeveer 200 blz. fol.

1264. Colonius, J., Nederlants lof-offer voor Gods bovenwonderlyke verlossinge, over den 124. psalm. Nodige gedagten in dese geesteloose eeuwe. Utr. 1689. 2 dln. M. titelpl. 1 h. led. bd. onafgesn. — *bis.* cart. afgesn.

1265. Missive van den Heere Prince van Waldeck, July 1690. 's Grav. 1690. 1 blad in linnen band. fol.

Authentiek verhaal van den slag bij Fleury.

1266. Copye van een brief van Ph. v. Allemonde uyt 's lands vloot, 3 Juny 1692, (in de bogt van Barfleur). 1 bl. *plano.* — Missiven van P. v. Almonde, 31 Mey, 1 en 3 Juny 1692. fol. Een stuk van de marge gescheurd. — Notitie van de scheepsvloot der Franse schepen. 1672. *plano.*

1267. *Nederlandsche geschiedenis der 17e eeuw.* Verzameling pamfletten. Ruim 350 sts. 46.

Belangrijke verzameling waarin tal van stukken over de Engelsche oorlogen, de binnenlandsche onlusten, kerkelijke aangelegenheden, enz. enz.

1268. Publicatiën, placcaten, ordonnantien, tijdverzen enz. enz., 1660—1853. Ruim 50 stuks, *één blad-drukken.*

1269. **NOUVELLES. — Brieven** van Nederl. gezanten aan Heeren Hoog Mogenden, enz. enz., 1672—85, 1710, 1712, 1714—16, 1747, 1748, 13 dln. en pakken. fol.

Hoogstbelangrijke verzameling van vele duizenden stuks, *gedeeltelijk in handschrift, gedeeltelijk gedrukt.* Ook de gedrukten zijn slechts in zeer weinig exx. verspreid en *hoogst zeldzaam* vindt men een eenigszins uitgebreide reeks.

1270. **Heinsius, A.,** Brieven (ongeveer 100) van A. Heinsius aan A. H. Graaf v. Rechteren, Gezant van de Staten-Generaal in Duitschland enz., 1703—1719. *Afschriften in HS. der 19e eeuw.* 77 bladz. fol.

1271. **Stukken** betr. het proces tusschen G. van Hogendorp van Hoffwegen en de Wed. van Johan Brinkhorst, 1722, 23. *Gedrukt en in HS.* Een zware bd. fol.

v. Hogendorp was Ontfanger-Generaal der Unie. Hij beschuldigde Johan Brinkhorst, Eersten Commies v. h. Comptoir-Generaal, 's lands penningen voor een gedeelte ten eigen bate te hebben gebruikt. Belangrijk voor de kennis der gebrekkige inrichting van het belastingwezen enz. in de 18e eeuw.

1272. **Stukken** betr. het proces van Mr. Sam. v. Schagen, 's Lands Advocaat tegen G. van Hogendorp, Ontfanger Generaal, 1722—24. *Gedrukt en in HS.* Een zware bd. fol.

Op zijn beurt werd v. Hogendorp beschuldigd van het aanwenden van 's lands middelen ten eigen bate, doch werd op 19 April 1724 vrijgesproken.

1273. Flenderus, J. M., Holland onnaakbaar en onwinbaar ... door 't water. — Id., Gelderland onwinbaar ... in 't leggen en verbeteren der fortificatien, enz. — S. B. Gruys, Eigene defensie van Nederlant ... vert. in Aenmerkingen tegen ... Flenderus. — Dordr. en Utr. 1732. 3 stn. 1 bd. 4to.

Bijgevoegd: Ruysch en de Roy, Deductie ... in welker voegen Hollant en Utrecht tegens alle invasien ... kan gedefendeert werden ... 1674. — W. Vleertman, Onderrichtinge aan de onderdanen d. Vereen. Nederl. ... (over verdedigbaarheid enz.) 1742.

1274. *Haringvisscherij.* Stukken betr. de haringvisscherij en den strijd daarover tusschen Vlaardingen en Maassluis en de kustplaatsen der Noordzee, 1716—1818. *Gedrukt en in handschrift.* fol. en 4to.

1275. **Actie-handel.** — Redenen waarom het ongeraden is, zoodanige Compagnien van veele millioenen guldens binnen Amsterdam te laten oprigten in materie van assurantie en negotie. Amst. 1720. fol.

1276. Recueil van de Groote Visscherij, van Mr. J. v. d. Craght. 1745. *Handschrift,* 70 bladz. hrn. fol.

1277. **Brieven,** resolutiën, placcaten, enz. betr. de differenten tusschen de Republiek en den Keurvorst van den Paltz over de afvordering der zware tollen, 1770. Een deel. hrn. fol.

1278. *v. d. Capellen v. d. Pol, J. D.* — Van der Capellen Regent. M. 5 vervolgen. 1779—85. — Rechtsgeleerd advys in zake v. d. C. 1779. — v. d. Kemp, Historie der admissie in de ridderschap van Overijssel van v. d. C. 1785. 1 h. led. bd. — Aan het volk v. Nederland, 1781. — Id. of bewyzen over de voordeelen der negotie met de N. Americaanen. — Nachtpraatje over „Aan het volk" enz. en and. stukken. 1 cart. bd.

1279. **Resolutiën** concern. de differenten over de geborge goederen uit de schepen *Schooteroogh, Hillegonde, Jacoba,* e. a., 1770—1772. Een zware band. hrn. fol.

1280. Missive en Memorie door Z. Hoogheid den Prince van Orange en Nassau aan Hun Ho. Mo., 7 Oct. 1782, overgegeven, houdende een gedetailleerde opening van zijne gehouden directie als Admiraal-Generaal van de Unie. M. Vervolg en Bylaagen. 1 h. led. bd. fol.

1281. Zamenspraak gemaakt op het raad vragen van een patriot aan een prinsman van wegens de benauwdheid die op hem lag toen Graaf Salm haar verliet, 16 Sept. 1787. Rott. 1787. *plano.*

Met houtsnede; een weinig gescheurd.

1282. de Pfau, Th. Ph., Histoire de la campagne des Prussiens en Hollande en 1787. Berl. 1790. Av. portr., cartes et plans. d. veau, n. r. 4to.

1283. Katechismus v. h. Stadhouderschap d. prinsen en vorsten van Oranje enz. Rott. (1787). M. pl. *Titel ontbr.*

Gebonden in geheel rood marokkijnen band met rijk versierde platten en rug, verg. op sn.

1284. Concept-rapport en Memorie voor de personeele commissie van het defensie-weezen raakende het bestier en de verbeeteringen van de zaaken van de zee. 1789. h. led. fol.

1285. Oorlogsmonument bij dit ontzettend jaar 1794 en hooge belangen van staat en regeering thans en voortaan. Amst. 1794. M. gekl. kaartje op den titel en 2 uitsl. gekl. kaarten. cart. kl. 8vo.

1286. Stukken rakende de militie: Extraordinaris staat van oorlog ing. 1 Jan. 1794; Project plan van Z. Hoogheid ter oprichting van een corps mariniers. 1789 enz. enz. — Rapport van Gecommitt. nopens den staat van 's lands frontieren, magazijnen en arzenaalen. 1784. — 2 h. led. bdn. fol.

1287. **Titsing, A. A.,** Diverse aantekeningen van zeegevechten en gebeurtenissen op zee, van 1621—1806. 11 vol. fol. cart.

Manuscrit du commencement du 19e siècle. C'est une compilation d'extraits tirés de nombreux ouvrages d'histoire, de journaux, des copies de lettres, etc. ayant tous rapport à l'histoire maritime des Pays-Bas. Vue la diversité des ouvrages consultés et la rareté de quelques pièces copiées, cette collection n'est pas sans valeur et offre un répertoire assez important à consulter sur l'histoire de notre marine; c'est surtout pour l'histoire des 17e et 18e siècles qu'il peut rendre des services. Il contient également de nombreuses relations intéressantes pour l'histoire de l'Amérique.

1288. Vertraute Briefe aus Holland, im Frühjahr 1797. Aus dem Dänischen. S. l. 1798. cart. pet. in-8vo.

Livre rare donnant l'histoire sociale des Pays-Bas dans ce temps avec traductions de poésies populaires etc.

1289. **Staatsbesluiten** der Bataafsche republiek van 29 April—31 December 1805. 3 dln. h. led. fol. *Zeer fraai exemplaar.*

1290. Memorie wegens de Stichtsche heerlijkheden. Utr. 1805. *Zwaar papier.* — Verzameling van stukken betr. het herstel van de rechten der ambachtsheeren in de Bataafsche republiek. 1804.

1291. **Lebrun, Duc de Plaisance,** Lettre autographe signé, à l'Empereur Napoleon, 7 Mars, 1811. 2 pp. fol.

Lebrun, Gouverneur de Hollande, lui écrit en termes très audacieux sur le fait, que le traitement du clergé reformé n'est pas compris dans le budget de la Hollande. Il conjure S. M. de réparer cette omission.

1292. **Geschiedenis** der veldtogten v. 1812, 1813 en 1814, behelzende een tafereel der laatstafgelopene vermaarde oorlog, de voornaamste proclamatiën, enz. In den loop der gebeurtenissen opgesteld. *Gelijktijdig handschrift,* ongeveer 500 bladz. cart. 4to.

1293. Décret impérial contenant reglement sur l'organisation de la garde nationale. Amst. 1813. 3 ff. *plano.* (53 × 45 cM.).

In 2 kolommen gedrukt; hollandsche en fransche tekst.

1294. van der Palm, J. H., Monument historique de la restauration en Hollande en l'an 1813. Trad. par J. B. V. Deflinne, bibliothécaire à Tournay. *Manuscrit* de 125 pages. cart. gr. in-4to.

Traduction inédite, dédiée à M. Wijnbeek, Inspecteur des écoles latines.

1295. Buitengewone Nederl. Staatscourant, 19 Juny. 1815. 1 bl. *plano.*

Eerste bericht van den slag bij Waterloo. Bijgevoegd het facsim. (1890) der twee extraordinaire opregte Haarlemsche couranten van 20 Juny 1815, waarin eveneens berichten van Waterloo.

1296. v. d. Hulst, N., Iets op de heuchelijke tijding van den 20 Juny (slag v. Waterloo). Rott. 1815. *plano.*

TOPOGRAPHIE DES PAYS-BAS.

Livres et manuscrits.

1297. **Goos, A.,** Nieuw Nederlandtsch Caertboeck. Waer in vertoont werden de 17 Nederlanden. Mitsg. een nieuwe beschryvinge... d. R. Telle. Amst. (1616). hrn. langw. 4to.

Met *zeer fraaie* titelprent; de vele, gegraveerde, kaartjes in fraaie cartouches. Eenige kaartjes licht gekleurd; de bladz. 299—305 ontbr.

1298. **De vyerighe colom** klaer vertoonende in vijftich onderscheidene curieuse caarten de XVII Nederlandsche provincien enz. Amst., J. A. Colom, z. j. M. tal van kaarten enz. hrn. langw. 4to.

1299. **Description** de l'ancienne Batavie, son origine, son nom, sa situation, ses voisins et son histoire consideré avant, sous et après les Romains et sous les Comtes; tirée des meilleurs auteurs et des vieilles chroniques. fol.

Très beau MS. du 18e siècle de 312 pages d'un intérêt particulier quant aux premiers siècles de notre histoire. Relié dans une magnifique reliure, richement dorée sur les plats et sur le dos, tr. dor.

1300 **Guicciardini, L.** — Danett, Th., The description of the Low Countries and the Provinces thereof gathered into an epitome out of Lod. Guicchardini. Lond., impr. by Peter Short for Thom. Chard, 1593. vél. pet. in-8vo.

Le titre entouré d'une jolie bordure, au verso les armoiries de Lord Burghley. Le coin inférieur des premiers feuillets légèrement entamé d'humidité. *Excessivement rare.*

1301. Junius, H,, Batavia in qua praeter gentis et insulae antiquitat. orig. etc. Dordr. 1652. hrn. kl. 8vo.

Met zeer fraai portret (door J. Suyderhoef), waaronder een 6regelig vers van P. S(criverius).

1302. Boxhorn, M. Z., Theatrum s. Hollandiae comitatus et urbium nova descriptio, in het Nederl. vert. d. G. Bardeloos. Amst. (1634). M. tal van plattegronden. h. led. langw. 4to.

Fraai exemplaar met breede randen, onafgesneden, alleen de eerste 4 bladz. zeer weinig beschadigd.

1303. **Zeiller, M.,** Topographia circuli Burgundici. Das ist Beschreibung dess Burgundisch- und Niederländischen Craises, Oder der XVII Niederl. Provintzen vnd was denselben einverleibt ist: Zusampt der Graffschafft Hoch-Burgund... Sampt einem... Ausszug d. Ursachen u. s. w. des langwirigen Niederl. Kriegs. Franckf., C. Merian, 1654. vél. fol.

Bel ex. de cet ouvrage recherché, orné de 100 cartes et plans de ville et 22 vues de ville (sur 12 planches pliées). Ces vues de ville gravées p. C. Merian sont la représentation fidèles des choses telles qu'elles existaient à l'époque où l'auteur publiait son livre. Parmi ces vues e. a.: Bergen-op-Zoom, Leyden, Amsterdam, Rotterdam, Zutphen, Deventer, Leeuwarden, Groningen etc. etc. Sur le plat en or, les lettres G. H. I. S. Z. L. V. B. 1658, les initiales du possesseur: *George Hertzog in Schlesien zur Lignitz und Brieg.* Av. ex-libris: Ad bibliothecam principalem Arausio-Nassaviensem Dillenburgicam.

1304. **Descrizione** di tutta la Fiandra, di Portogallo, della Germania. *Manuscrit du 17e siècle.* 348 pages. d. veau. fol.

1305. **Neumayr, J. W.,** Des Durchl.... Johann Ernsten des Jüngern, Hertzogen zu Sachsen, Jülich u. s. w., Reise in Franckreich, Engelland vnd Niederland. Leipz. 1720. Av. titre et portrait gravé. vél. 4to.

L'auteur visita e. a.: La Haye, Amsterdam, Rotterdam, Harlem, Leide, Breda etc. et donne une courte description des choses remarquables.

1306. **Veryard, E.,** An account of divers choice remarks as well geographical as histor., polit., mathemat., physic. a. moral taken in a journey through the Low-Countries, France, Italy a. part of Spain... As also a voyage to the Levant.... Wherein their present state, interest, customs... their learning and learned men, with the most celebrated pieces of sculpture, painting etc. Av. figg. d. veau. fol.

La description des Pays-Bas occupe les pag. 1—60; celle des Pays-Bas Espagn. les pag. 35—60. Guide de voyageur du commencement du 18e siècle avec une ample énumération des plus beaux édifices, des monuments d'art, des inscriptions etc. etc.

1307. Tegenwoordige staat der Vereenigde Nederlanden. Amst. 1739—93. Dl. I—XVI en XX—XXII. M. pltn. enz. Dl. I—XII. h. led., onafgesn.

Algem. Beschr. — General.-Landen. — Gelderland. — Holland. — Zeeland. — Utrecht. — Friesland. — Stad en Lande. — Drenthe. — Bijgev.: v. Mieris, F., Bisschoppelijke munten. 1726.

1308. **Resolutiën** van de Staten Generaal der Vereen. Nederlanden rakende de provintie Noord-Brabant, 5 Febr. 1745—29 Mey 1745. *Handschrift* van 350 bladz. fol. hoorn.

1309. **Staten** en opgaven van verschillende gemeenten in Noord-Brabant, wegens gedane oorlogs-leverantiën aan troepen, zoowel Fransche als geallieerde, 1809—1814. Een groote verzameling officieele, geteekende stukken. *Pak.*

1310. v. d. Piet, K., Bergen-op-Zoom belegert voor, op en na den dag van Saint-Louis. Amst. 1747. *plano.*

1311. Hugo, H., Obsidio Bredana. Ed. 2a. Antv. 1629. Av. ctes. — D. Heinsius, Rerum ad Sylvam-Ducis atque alibi a. 1629 gest. hist. L. B. 1631. Av. ctes. — 1 vol. vél. fol.

1312. —— The siege of Breda, transl. into English by C. H. G. S. l. 1627. Avec cartes. veau. fol. *Ex. en médiocre état, la reliure defaite.*

1313. **Vliet, J. van,** 't Recht van successie volgens de costumen der stad en lande van Breda. Z. pl. 1663. *M. fraai geëtste titelpl. d. A. Santvoort. Zeldzaam.* — Ordonantie ghemaeckt bij ... Mauritz ... opte stuck vande ... evictie, ende uytwinninge van huysen, ende gronden van erven, binnen .... Breda. Dordr. 1597. kl. 4to.

1314. **Pelgrom, S.,** Oorspronck van 's Hertoghen-Bosch in 't jaer 1540 ... Mitsg. int corte het voorn ... in de belegeringhe voorgevallen. Amst. 1629. 4to. *Zeldzaam.*

1315. Bor, P., Gelegentheyt van 's Hertoghen-Bosch ... verrassinghe ende inneminghe van Wesel ende meer andere geschiedenissen des jaers 1629. 's-Grav. 1630. M. fraai gegrav. titel. hrn. 4to. *Met ingevoegde afbeeld. der historiepenningen op deze gebeurtenissen.*

1316. **'s Hertogenbosch.** Resolutiën, brieven enz. enz. betr. 's Hertogenbosch. *Oorspronkelijke stukken in HS.* allen uit de 17e eeuw. fol. *Uitgebreide en belangrijke verzameling.*

1317. Neerlands krijgsvolks blijdschap over het vertrek van den vorst van Waldek, bij 's Hertogenbosch van zijne troupen afscheid genomen hebbende, 30 July 1747. *plano.*

1318. **Knippenbergh, J.,** Historia ecclesiastica Ducatus Geldriae ... usque ad ann. 1700. Brux. 1719. — **(Geyers, J.), Continuatio** historiae eccles. duc. Geldriae. Brux. 1806. 2 vol. Av. pl. d. veau. 4to.

La Continuation est d'une *insigne rareté.*

1319. v. Hasselt, G., Oorsprong van het hof van Gelderland. Arnh. 1793. — Id., Bijdr. voor d'oude Geldersche maaltijden. 1805.

1320. **Gelre en Zutfen.** Register op de Recessen der Geldersche Landdagen, 1615—1671. *Handschrift der 18e eeuw.* 3 zware dln. hrn. fol.

1321. Schrassert, J., Codex Gelro-Zutphanicus ofte Handboeck vervatt. het summier van veele saecken de politie ende justitie betr. Harderw. 1740. 2 dln. led. 4to.

1322. Deductie waer inne ... het territoriale recht dat de provintie van Gelderlandt over de stadt ende Heerlijckheyt Borculoe competeert ... Arnh. 1663. 4to.

1323. Copes v. Hasselt, J. C., De jurisdictione criminali in Gelria. 1763. Id., De usu et auctoritate juris civ. roman. in Gelria. 1763. — 1 vol. dos de vél. 4to.

1324. **Servilius, J.,** La congivratione de Gheldresi contra la citta Danversa, volgar. p. Fr. Strozzi. Con le guerre fatte nella Fiandra nel anno 1542. Vinegia, S. Britto, 1543. pet. in-8vo. cart. *Fort rare.*

1325. Placcaat van de Staten v. Gelre ende Zutphen, 24 Maart 1681, tegen de Roomsch-Catholieke religie. 1 blad *plano. Op de vouwen beschadigd.*

1326. Mesteecher, H. C., Ad cap. VIII. statut. munic. Zalt-Bommeliensium. Hard. 1768. Av. front. *color.* veau éc., doré sur les plats, dor. s. tr. gr. in-4to.

1327. **Buren.** Leggerboeck der Stadt Bueren, waerinne de Hantvesten, Ordonnantien, enz. der Stadt Bueren, gegeven by die Voorheeren ende Graven van Bueren. *Handschrift van 1639,* door Jan van Bossevelt. 340 bladz. hrn. fol.

Op den titel het wapen van Buren in kleuren. Zooals bekend is, zijn de Vorsten van Oranje sedert eeuwen Graven van Buren.

1328. **Keppel.** Pointen ende articulen tusschen Frans van Verdugo, K. M. Raedt enz. in Vrieslandt, Groningen enz. en Frederik v. Pallandt, heer tot Voorst en Keppel betreffende de bezetting van Keppel van wege den Koning van Spanje, December 1581. *Oorspronkelijk stuk* geteekend door de beide contractanten. 4 blz. fol. *Gevlekt.*

1329. *Kevelaer.* — Opkomste ende voortganck der devotie binnen .. Kevelaer in .. in Geldre. Ofte kort verhael van gheapprobeerde mirakelen en voordere weldaden en wonderheden gheschiet en vergunt door de voorspraecke van de Alderh. Maghet ... Maria ... Mitsg. den oorspronck der Devotie op het Kevelaersche velt. Verciert met... rymkens en ghebeden. Men vindtse te coop tot Kevelaer, (1696). M. 1 grav. hrn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

1330. *Nijmegen.* Landdags-recessen des Quartiers van Nijmegen, 4 May 1717—10 Oct. 1724. *Gelijktijdig handschrift.* Een zwaar deel. hrn. bd. fol.

1331. **Tiel.** — *Verkoopbrief* van „den Meurschen Tol tot Thiel," geteekend door Karel van Egmont, Prins van Gavre, aan Caerl van den Sande, 4 April 1619. 4 blz. fol.

1332. *Veluwe.* — Schrassert, J., Comment. ad reformationem Velaviae. Harderv. 1719. veau. 4to. — *bis.* Harderv. 1719. vél. 4to.

1333. **Recessen** der Landdagen te Zutphen gehouden van Oct. 1700—Oct. 1702. *Handschrift.* Een zwaar deel. h. ld. fol.

Elk reces is eigenhandig geteekend door H. W. van Ruyven.

1334. Intocht van Hertog Karel den Stoute te Zutfen, 4 Aug. 1473. Optocht der Utrechtsche studenten, 1876. 7 platen geteek. d. C. W. en J. Hoevenaar Wzn. langw. gr. fol. *Gekleurd.*

1335. **Bruin, Cl.,** Kleefsche en Zuid-Hollandsche Arkadia of dag-verhaal van twee reizen ... in dicht-maat uitgebreid. Amst. 1716. 2 dln. Met titelprent. 8vo. leder, verg. op sneê.

Buitengewoon exemplaar waarbij 1 platte grond van Amsterdam, 1 portret en 290 kopergravures zijn bijgebonden. De platen zijn als volgt verdeeld:

4 Amsterdamsche stadsgezichten; 7 Gezichten aan de Vecht; 4 Afbeeld. v. h. kasteel te Wijk-bij-Duurst. en Amerongen; 1 Afbeeld. v. h. omkomen v. J. W. Friso, 1711; 3 Gezichten op de Betuwe en Nijmegen; 26 Gezichten van Kleef en omstreken; 16 van de Graafschap Zutfen; 1 van Deventer; 16 van Apeldoorn en omstreken; 16 van Rozendaal; 1 van Rhenen; 25 van Heemstede, met afzonderlijken titel: Plusiers belles et plaisante veues et la cour de Heemstede dans la province d'Utrecht. M. gegrav. titel; 2 van Utrecht; 2 v. d. Leidsche Burg; 2 van 's Gravenhage en Scheveningen; 33 van Valkenburg??

Dl. II. 6 van Amsterdam; 16 Gezichten aan den Amstel; P. Schenk-Praetorium Dieranum. Met 16 grav.; 2 Afbeeld. kasteel v. Arckel en Loeve, stein; 1 Kasteel de „Merwede"; 3 van Rotterdam; 16. Veues perspectives de Honselardijck. Amst. 1695. Met afzonderl. titel; 32. Verscheyde schoone en vermaakelijke gezigten in de Hofstede van Clingendaal d. Dan. Stoopendaal. Met gegrav. titel en 32 grav.; 16 Grav. van??; 16 Gezichten van de Huize Duynrel; 4. Ruïnen uit de omstreken van Leiden, o. a. Brittenburg, Rijnsburg, Teylingen, enz.; 1 Joden-begraafplaats Amsterdam.

Zeer fraai exemplaar op zwaar papier, met fraaie afdrukken der platen in keurige oud-Hollandsche banden.

1336. v. Alkemade, K. en P. v. d. Schelling, Beschrijving van de stad Brielle en den lande van Voorne. Rott. 1729. M. krtn. hrn. fol.

1337. **Brielle.** — Handvesten en Privilegien der Stad van den Brielle, 1280—1651. *Handschrift* der 18e eeuw. 110 bladz. hrn. fol.

1338. (Boitet, R.), Beschrijving der stadt Delft. Delft, 1729. M. plattegronden, krtn en tal van pltn. led. fol.

1339. —— Hetzelfde werk. Delft, 1729. M. platen. fol. rb. led. rug.

Zeer fraai en *onafgesneden* exempl. op *groot papier.*

1340. de Wit, P., Delfschen donderslagh ... door middel van 70 à 80 duysent ponden buskruydt met het Magasijn ... van Hollandt opgesprongen, ... 12 Oct. 1654. Rott. 1654. hrn. rug. 16mo.

1341. **Delft.** — Reeckeninge Dircx Pauls die hy doet Joncheer Johan van Duvenvoorde, heere tot Waermont, als patroon ende possesseur van een Officicum gefondeert op Sint Annen outaer in Sint Hypolitus ofte Oude Kercke binnen Delft in 1600. *Handschrift* van 1600 en volg. jaren, ongeveer 100 bladz. fol.

Bijgevoegd zijn tal van brieven e. a. geteekende stukken betreffende administratieve zaken tusschen den heer v. Duyvenvoirde en zijn rentmeester Dircx Pauls.

1342. **Balen, M.,** Beschrijvinge der stad Dordrecht. Dordr. 1677. 2 dln. 4to. led.

Met titelprent, verscheidene fraaie portretten, wapenplaten en groote historische gravures, betrekking hebbende op de geschiedenis v. Dordrecht, d. Rom. de Hooghe. S. Savery e. a. *Aan het einde:* Geslachtboomen der adelijke ... en aanzienlijke geslachten van, en in, Dordrecht, versierd met eenige honderden houtgravuren.

BUITENGEWOON EXEMPLAAR, DE WAPENS UIT DE HAND GEKLEURD.

1343. **Willem (III), Graaf v. Henegouwen en Holland,** Open brief, waarbij hij aan hen van Dordrecht allerlei zaken en rechten verpandt, 1336. Op perkament. *De 6 zegels ontbreken.*

1344. W(alvis), J., Beschrijving der stad Gouda. Gouda, (1714). 2 dln. 1 bd. M. pltn. 4to. hoorn.

1345. **Lijsten** van de Heeren van de regeeringe der stad Gouda van 1600—1794. Gouda, 1705—95. 1 dl. fol. h. led. onafgesn.

1346. **Lijsten.** (Zie vorig nummer). 1600—1797, 1803—07. Gouda, 1705—1807. 1 dl. fol. h. led. onafgesn.

1347. **Gouda. — Notulen** van de Magistraets- en vroedschapsvergaderingen, 1784, 1786 en 1787. *Gelijktijdig H.S.* In portef. fol.

1349. —— **Album amicorum** van de Compagnie „Westhave" der Goudsche schutterij, 1778—1796, langw. 4to. rood mar. band met vele ornementen en versieringen in goud op de platten, verg. op sn.

Album van de Schutters der Compagnie „Westhave" te Gouda. O. a. vindt men er bijdragen in van A. Noorduin, W. Demartines, J. v. d. Sluys, A. H. Metelerkamp, J. J. Clotterbooke, M. W. v. d. Kerckhoven, M. Bisdom, A. H. Tekkelenburg, J. Lorié, C. H. de Coole, C. de Lange v. Wyngaerden, P. v. Lent, T. v. Harencarspel, J. Couperus, C. v. Alphen, A. v. d. Does, S. IJselsteyn, Swellengrebel en vele anderen.

1350. v. d. Does, J., 's Graven-Hage met de voorn. plaetsen en vermaecklijckheden. 's Grav. 1668. M. plattegr. (gescheurd) en platen. hrn. 4to.

1351. de Cretser, G., Beschrijvinge van 's Gravenhage. Waarachter de „Zeestraat" door de heer van Zuylichem. Amst. 1711. M. pl. 4to. hoorn.

1352. **Riemer, J. de,** Beschrijving van 's Gravenhage: Oorsprong, benaming ... uitbreidingen, onheilen enz. Stigtinge v. h. Hof, Kerken, Kloosters, Kapellen, enz. Delft, 1730, 39. 3 dln. Met pltn. fol. leder.

Zeer fraai exemplaar op groot en zwaar papier, in oud-Hollandschen band, rijk met goud versierd, de platten met het Haagsche wapen, verg. op sneê.

1353. De leidsman der vreemdelingen door 's Gravenhage en de omleggende dorpen, geevende een bekn. beschrijving der kerken, gebouwen, straaten, pleinen, enz. 's Grav. 1763. kl. 8vo.

Zeldzaam werkje m. 12 gegrav. gezichten in den Haag.

1354. Reflexions sur le feu de joye faict à la Haye le 17 Nov. 1649 pour le mariage du roy d'Espagne. Amst. 1649. 4to. *Pas chez Knuttel.*

1355. Korte beschrijvinge van d'eerepoorten in 's Gravenhage opgeregt tot de receptie van William III, met alle devysen en inscriptien.. in de Lat. tale .. en de vertalinge .. in 't Neerduyts. 's Grav. 1691. 4to.

1356. Haga Comitis illustrata of het verheerlijkt en verligt 's Gravenhage bestaende in eene verzameling van 116 afbeeldingen der decoratien en zinnebeelden enz. ter geleegenheid der verkiezinge enz. van Willem Carel Hendrik Friso tot Stadhouder enz. van Holland en W. Vriesland, May 1747. 's Grav. 1751. fol. cart.

Platen met 116 kopergravures, voorstellende decoraties, zinnebeelden, vreugde-bedrijven en illuminaties ter gelegenheid van de inhuldiging van Willem IV als stadhouder.

1357. **'s Gravenhage. —** Conditiën en voorwaarden, daer op te veylen en te verkoopen op 17 febr. 1705 elf groote en een en dertigh kleyne erven, gelegen aen de noordt zyde van het Geschuthuys in het Bosch aen den Hage. 3 bladz. op perk. gedrukt. fol.

Koopacte enz. van een dezer erven en overdrachtsbrief waarschijnlijk van het daarop gebouwde huis aan de Princessegracht aan Isaäc Teixeira d'Andrade. 1725.

1358. **'s Gravenhage.** — Stukken betr. het stichten van een Duitsche Comedie in de Kaatsbaan op het Buitenhof, 1752, 1753. 3 blz. fol.

1359. Het ongelukkige geval. Ween, Haagsche Burgerij!, om 't geen ik ga verhaalen! Ween, mijne jammerklaght kent niet meer perk nog palen enz. enz. HS. van 2 bladz. fol.

Een gedicht van eene zekere juffrouw Paauw, die hierin de Haagsche predikanten dier dagen (1780) hekelt. Bijgevoegd eenige geschreven voor- en tegenschriften in dicht.

1360. **v. Limburg Stirum, Leop.,** Eigenhandige brief aan den Kommandant der Kozakken te Amsterdam, 's Grav. 25 Nov. 1813. fol.

v. Limburg Stirum, vraagt, als kommandant van den Haag een 50tal kozakken aan „pour assurer la tranquillité de cette Residence."

1361. (Hoek, A.), Eik-en-Duinen. Een uur van ernstige overpeinzing. 's Grav. 1876. M. afb. linn. gr. 8vo. *Niet in den handel.*

1362. **Hillegom.** — Geauthentiseerde extracten uit de Boeken van Allehande appoinctementen gehouden in de Camere van de Rekeninghe in Holland, behelsende uitgiften van land onder Hillegom, in de 15e en 16e eeuw. *Handschrift der 17e eeuw.* Omstr. 100 blz. fol.

1363. v. Hout, J., Der stadt Leyden dienst-bovc innehoudende verclaringe van tvvezen ende ghelegentheyt vande zelve stadt. Gedruct opt Raedthuys der voorschreven stede, 1602. hrn. fol.

Fraai specimen van drukwerk, grootendeels in „Caractères de civilité.

1364. Aa, P. van der, Les délices de Leide, une des célèbres villes de l'Europe etc. Leide, 1712. M. pl. langw.-4to. cart.

Titelprent en 10 pltn. door eene kinderhand gekleurd.

1365. Orlers, J. J., Beschrijvinge der stadt Leyden, enz. enz. 2e dr. Leyd. 1641. M. grav. 4to. hoorn.

1366. **de la Court, P.,** Het welvaaren der Stad Leyden. 1659. Copie in fraai *handschrift* van het begin der 19e eeuw. 190 bladz. cart. 4to.

1367. (Schini, P.), De herbergzaemheit gekroont bij gelegenheit der vernieuwde herberg „de Moorjaen" op Maassluis. Delft, 1737. 4to.

1368. Verzameling van stukken betr. tot het zenden eener commissie ... naar Rotterdam tot onderzoek naar de oorzaken van de aldaar plaats hebbende oneenigheden en het wantrouwen in 1784. Dordr. 1784—87. 6 dln.

1369. *Huis Duynrel.* — (Gedicht) Op het huys van den Heer van Ellemeet binnen Rotterdam. — Id. op Duynrel, buytenhuys van de Heer v. E. onder Wassenaer. Z. pl. 1710. 4to.

1370. **Zoetermeer.** — Rekeningen gedaan door de afgaande ambachtsbewaarders te Soetermeer, 1608—1615. 8 sts. *Handschrift, met kantteek.* fol.

1371. **Bruin, Cl.,** Noordhollandsche Arkadia, verrijkt met aantekeningen van G. Schoemaker. Amst. 1732. M. titelpl. en 25 pltn. (149 afbeeld.) kl. 8vo.

Zeer fraai ex. op zwaar velin papier in fraaie lederen band, rug verguld, sn. verg.

1372. (v. Woude, C.), Kronycke van Alcmaer met sijn dorpen ... tot 1645. Alckm. 1645. kl. 8vo. *Oorspr. uitg. Titel en eerste bladz. licht beschadigd. Vlekkig.*

1373. —— Kronyk van Alckmaar met zyn dorpen (—1658). 2e dr. Amst. 1743. M. pl. d. A. Rademaker. — G. Boomcamp, Aenmerk. over Alkmaers stederecht. Alkmaer. 1741. — C. P. Schaghen, Alckmaar. Lofdicht. Amst. 1744. — S. Eikelenberg, Gedaante en gesteldheid v. West-Vriesland vóór 1300, en den ondergang van Vroone. Alkm. 1714. M. titelpl. en 2 krtn. — In 1 h. led. bd. 4to.

1374. Eikelenberg, S., en G. Boomkamp, Alkmaar en deszelfs geschiedenissen. Rott. 1747. M. pl. 4to. led.

Fraai exempl. op groot en zwaar papier.

1375. Maiden, J., De wonderen des Alderhoogsten ... vertoond in de beleegering en verlossing der stad Alkmaar .. in 1573. Mitsgaders desselfs lof, in heldendicht beschreven. Leyd. 1742. 4to.

1376. **Le Jolle, P.,** Description de la ville d'Amsterdam, en vers burlesques, selon la visite de six jours d'une semaine. Amsterdam, chés Jaques le Curieux, (Elsevier), 1666. 12mo. mar. double fil., tr. dor.

Willems, nº. 1756. Exemplaire mesurant 129 mm., sans le frontispice.

1377. **Pontanus, J. Iz.,** Historische beschrijvinge der seer wijt beroemde coop-stadt Amsterdam ... Opcomsten der stadt ... privelegien ... gheschiedenissen .... vergrootinghen ... handel ende verre reysen, enz. U. h. Lat. d. P. Montanus. Amst. 1614. M. pltn. fol. hoorn. *Zeldzaam.*

1378. D(apper), O., Historische beschrijving der stadt Amsterdam, waerin de voornaemste geschiedenissen ... Amst. 1663. Met 68 grav. fol. hrn.

1379. von Zesen, F., Beschreibung der Stadt Amsterdam. Amst. 1664. Av. de nombr. grav. 4to. veau. *Rare.*

1380. **Wagenaar, J.,** Amsterdam in zijne opkomst, aanwas, geschiedenissen ... koophandel, gebouwen, enz. Amst. 1760, 67. 3 dln. M. vervolg (toegeschreven aan S. Stijl). 1788. Te zamen 4 dln. M. platen. fol. h. led. bd. onafgesn.

1381. (Marius, L.), Amstelredams eer ende opcomen door de denckwaerdighe miraklen aldaer geschied aen ende door het H. Sacrament des Altaers. Antw. 1639. M. titelpl. en 12 fraaie gravures door Boëtius à Bolswert. led. kl. 8vo.

1382. le Long, Is., Histor. beschrijvinge van de reformatie v. Amsterdam. Amst. 1729. M. platen. fol. led.

Met de plaat van de kerk, welke gebouwd zou worden op de „Botermarkt", nu het „Rembrandtplein", een plan dat nooit verwezenlijkt werd.

1383. 1578. Pointen ende articulen van den Satisfactie die van Amstelredamme ghegheven ende gheaccordeert is etc. Amst. 1578. cart. 4to.

1384. **Register** van allen den schouten, burghermeesteren, schepenen... der stede Amstelredamme. Z. pl. 1592. (?) cart. 4to. *Niet bij Knuttel.*

De datum op den titel is ingeplakt, doch kan niet juist zijn daar het register tot 1597 doorloopt.

1385. Willekeuren ende ordonnantien bijden Heere vanden Gerechte der stadt Amstelredamme gemaect so op de bedelaers, vagabunden en leprosen, als oock op de herbergiers, schippers ... die de bedelaers logeren enz. ... Mitsg. opde ambachts-kinderen ende hunne meesters. Amsterd. 1597. cart. 4to. *Niet bij Knuttel.*

1386. Copie van het vonnisse bij schepenen van Leyden ... jeghens Peter Panne van Ypre, ter sake van de voorghenomen moordt ende assassinaet op ende jegens den persoon van sijn Excellentie ... Gedr. n. 't ex. der stadt Leyden. 1598. 4to.

1387. (Grevinchoven, N.), Amsterdamsche beroerte d. i. waerachtigh verhael van den oproer die Paesch-maendagh lest-leden binnen Amsterdam is voorghevallen. Z. pl. 1626. hrn. 4to.

1388. *Amsterdam.* Pamfletten enz. over Amsterdamsche gebeurtenissen, 1628—1707. 16 sts. 4to.

Cort ende warachtich hist. verhael van het ghene tot Amstelredam ghepasseert is ... 1628. — Nootwendich ... verhael van het ghene tot A. by de inghesetene schutters, burgeren enz. is gepasseert. 1629. — Waerachtighe verthooninge van 't ghene tot A. inde jaren 1627—1629 is ghepasseert. — Beknopt verhaal van de oproer binnen ... A., 1696. — enz. enz.

1389. **Barlaeus, C.,** Medicea hospes s. descriptio publicae gratulationis qua Mariam de Medicis excepit Senatus populusque Amstelod. Amst. 1638. Av. le portr. de M. de Médicis et 16 grandes planches p. Moyaert, de Vlieger e. a. cuir de Russie, aux armes de la ville d'Amsterdam. fol.

Les gravures en belles épreuves. La dernière planche ayant le petit chien *sans* tête. Ajoutée la planche des quatre bourgmaîtres d'Amst., grav. p. Suyderhoef, qu'on ne trouve que rarement.

1390. Amsterdams journael verv. kortelijk van dag tot dag alles wat gepasseert is van 30 Julij tot 4 Aug. 1650. Met een korte beschrijv. vande stigting, opkomst enz. van Amsterdam. Z. pl. 1650. M. kaartje waarop een gezicht op A. 4to.

1391. Laetste uyren van Sus. Bickes, oudt 14 jaren en de laetste woorden van Jac. Bickes oudt 7 jaren ... Noch ... de beschrijvinghe der ... pestilentie, comeet ... en het scheuren der boomen ... in ... 1664 tot Amsterdam als andere plaetsen. Amst. 1740. perk. 16mo. *Zeldzaam.*

1392. Confessie van Nath. Donker ... gevangen binnen ... Amsterdam ... geëxecuteert 22 Aug. 1767 (wegens moord). Amst. 1767. 4to.

1393. Wagenaar, J., 't Verheugd Amsterdam ter gelegenheid v. h. bezoek hunner ... Hoogh. Willem, prins van Oranje en zijne gemaalinne Fred. Sophia Wilhelmina v. Pruissen, 30 May 1768. Amst. 1768. h. led. fol.

Eenige randen met water. Hierin 14 fraaie gravures d. S. Fokke, de verschillende vreugdebedrijven voorstellende, o. a. het groote bal op het stadhuis, de voorstelling in den schouwburg enz.

1394. **(Swart, N.),** De oude van den Binnen-Amstel of beschouwing van de zeden, gebruiken enz. der hoofdstad. Amst. 1819. 52 nrs. in 1 band.

Alles wat verscheen. Hoogst zeldzaam weekblaadje waarin ook o. a. M. C. v. Hall bijdragen gaf. Zonder scherp te zijn, hekelt de schrijver vele Amsterdamsche toestanden en geeft een eigenaardig kijkje op de zeden en gewoonten aldaar in die dagen.

1395. *Amsterdam.* Catalogussen van teekeningen, boeken enz. betreffende A., 1863—99. 11 sts. gr. 8vo.

Wurfbain. 1899 (M. pltn.). — Hamer-Walter. 1889. — Rompel. 1888. — Slagregen. 1891. — Rieke. 1899. — Splitgerber. 1863. enz.

1396. Jan van Leyden, Kronyk van Egmond, vert. enz. d. K. v. Sterk en G. Kempher. Alkm. 1732. hrn. 4to. — Rerum Amorfortiarum scriptores incerti. Ed. A. Matthaeus. 1693. vél. 4to.

1397. Wellekens, J. B., Endenhout (bij Haarlem). Gezangen voor Elsrijk (bij Amstelveen). Z. pl. (c. 1709). 1 hrn. bd.

Met ingevoegd prentje van „Mijlpaal en Elsrijk."

1398. Ampzing, S., Beschrijvinge ende lof der stad Haarlem ... in rijm bearbeyd, ende met veele oude ende nieuwe stucken buyten dicht ... verklaerd. Met P. Scriverii Laure-kranz voor Laurens Koster. Haerl. 1628. Met groot aantal gezichten d. *Saenredam, J. van de Velde* en *W. Akersloot.* 4to. hoorn.

1399. **Wassenaer, N. J.,** Harlemias sive enarratio obsidionis orbis Harlemi, anno 1572. Graeco carmine conscripta. Lugd. Bat., Ex officina Joannis Patii, 1605. 4to.

Zeer zeldzaam Grieksch gedicht, met de Latijnsche vertaling.

1400. *Haarlem.* — **Namen** en wapenen der Raaden in de Vroedschap van Haarlem, 1618—1735. Haarl., Cleynhens, 1735. Met 205 wapens waarv. 44 gekl. fol. h. led.

Bijgevoegd: Een blad met 21 geteekende wapens, gedeeltelijk gekleurd, en een hss. van de 18e eeuw: Verhaal in wat maniere de Magistraat binnen Haarlem sedert 1400 is besteld geworden.

1401. Leeghwater, J. A., Haarlemmer-meer-boek of beschryv. hoe men de Haarlemmer-meer ... droog maken zal. 11e dr. Amst. 1736. M. krt., portr., en afb. h. led. 4to.

1402. Reets, A., Heemstede. (Gedicht v. 35 blz.). Utr. 1699. c. onafgesn. 4to.

1403. Velius, Th., Chronyk van Hoorn. 4e dr. m. aant. v. S. Centen. Hoorn, 1740. M. portr. en krtn. 4to.

1404. — — Hetzelfde werk. 4e dr. enz. 1740. hrn. 4to. *Fraai exemplaar.*

1405. *Purmerend.* — **Bicker, Gerard,** Eigenhandige brief, 20 Oct. 1666, aan de Vrouwe van Purmerland ende Ilpendam. 3 bladz. fol.

Betreffende „seker accoordt ende limietscheydinge tusschen de Staten van Holland" en de adressante.

1406. Reygersbergen, J., Chroniick van Zeelandt, verb. en verm. d. M. Z. v. Boxhoorn. Middelb. 1644. 2 dln. M. portrn. en wapenafb. led. 4to. *De marge der laatste bladz. van Dl. II. wormstekig.*

1407. **Zeeland.** — **Register** inhoudende diverse privilegien, concordaten en andere acten, concern. de Graeffelykheyt van Zeeland, 1310—1608. *Handschrift der 17e eeuw.* Ongeveer 200 blz. hrn. fol.

1408. **de Vriese, P.,** Historisch verhael van het leven end sterven van Ds. Bern. Smijtegelt, Leeraer te Middelburch, ontslaepen den 6 May 1739. *Handschrift,* van circa 1740. 89 bladz. cart. kl. 4to.

1409. *Sluis.* — **Relation** de la conspiration contre la ville de l'Ecluse en Flandres en l'année 1690 et la découverte d'icelle. La Haye, A. Troyel (à la sphère), 1693. pet. in-8vo. *Rare.*

1410. *Zierikzee.* — **Waerachtich verhael** vantgene dwelck aengaet die Rebellie ende opruericheyt vande gemuteneerde Spaignaerden in Zeelant terstont nae dinnemen van Ziriczee, 2 Julio 1576. Bruessele, M. v. Hamont, 1576. 4to. *Hoogst zeldzaam.*

1411. Petrus, S., Historia veterum episcoporum Ultrajectinae. Sedis et comitum Hollandiae explicata chronico Joh. de Beca usque ad ann. 1345 et Historia Guilh. Hedae . . ad ann. 1574. Fran. 1612. veau. 4to.

1412. de Beka, J., et W. Heda, De episcopis Ultrajectinis, recogn. et notis histor. illustr. ab A. Buchelio. Acc. L. Hortensii Secessionum Ultraj. ll. et S. Petri Appendix ad histor. Ultraj. Ultr. 1643. Av. 1 cte. vél. fol.

1413. **Korte Beschrijvinge** van het leven en daden der Bisschoppen van Uytrecht en Graaven van Holland. Bij een gebragt door **Andries Schoemaker.** Av. introduction datée de 1733. *Manuscrit* de 418 pp. numerotées. Av. 1 front. dessiné, une aquarelle et 78 armoiries, dessinées et coloriées à la main. pet. in-fol. vél.

Courte biographie des Evêques d'Utrecht et des Comtes de Hollande, accompagnée de leurs écussons. L'aquarelle représente l'église de St. Thomas à Utrecht.

1414. **Het Leeven** der Bisschoppen van Utrecht, van den Heyligen Willebrordus tot Adam Daemen. 1711. Manuscrit d'environ 1000 pp. datant du commencement du XVIIIe siècle. pet. in-fol. veau. Dans un étui.

Biographies des Evêques d'Utrecht jusqu'à 1711, écrites par A. Schoenmaker. Av. 74 écussons, dessinés et coloriés à la main, dont les premiers n'ont pas été remplis et 10 dessins à l'aquarelle représentant: les églises de St. Thomas, et de St. Salvator, l'abbaye de Marienweert, le monastère de Jérusalem, près d'Utrecht, l'ancien et le nouveau cloître d'Oostbroek, 2 vues sur le château de Vreeland et une de l'emplacement du château démoli de Vreeland.

1415. **Leevensbeschrijving, oorlogen en andere gebeurtenissen** der Bisschoppen van Uytrecht. Beginnende van Willebrordus af en verder vervolgd tot de tegenwoordige tijd, dus bij een gesameld en beschreven door **Andries Schoemaker.** Très beau manuscrit datant du commencement du XVIIIe siècle. 807 ff. fol. vél.

Recueil de biographies des évêques d'Utrecht du VIIe—XVIIIe siècle, avec les guerres qu'ils ont entreprises et d'autres évènements relatifs à leur règne. Le titre ornemental est dessiné par J. Stellingwerf. L'ouvrage est orné de 50 armoiries finement dessinées et coloriées à la main, on a intercalé dans le texte des gravures sur cuivre représentant pour la plupart les sceaux des évêques, puis on y trouve un plan de l'ancienne ville d'Utrecht; une vue sur le château „den Ham" par C. Specht, 1698, etc.

1416. *Utrecht.* Bundel stukken over Utr. geschiedenis. 1782, 83. 16 sts. 1 h. led. bd. — Blondeel, Beschr. der stad Utrecht. 1757. — v. Cortgeen en Booth, Chronicke en beschrijving. 1745. kl. 8vo. — en and., kleine, topographische geschriften over Utrecht, Amsterdam, Hasselt enz. 28 sts. 4to en 8vo.

1417. *Hagestein.* — Repertorium op de Heerlijkheid en goederen van Hagestein, leenplichtig aan den gestichte van Utrecht. 1765.

Mededeelingen uit de archieven van Utrecht, betrekking hebbende op Hagestein. *Handschrift* van ongeveer 80 bladz. cart. fol.

1418. Leenregtsregelen, getrokken uit een leenregister van den Huize Hinderstein te Nederlangbroek (prov. Utrecht). Copie (18e eeuw) van 44 bladz. naar een stuk uit het laatste der 15e eeuw. fol.

1419. Vlaar, S., Tafel van Lekkendycks gelt en renten mitsg. vande penningen tot aflossinge der capitalen op ider mergen van tijd tot tijd om te slaen enz. Utr. 1718. 1 blad fol. M. 14 wapens.

1420. Frederiks, J. G., en W. Collard, Soestdijk. Eene historische studie. (Zutphen), 1874. linn., verg. op sn. gr. 8vo.

Als handschrift gedrukt (100 exemplaren).

1421. Accord ende overcompste ghemaect bijden vijf ecclesien, magistraat... ende die vande ghereformeerde Religie binnen... Utrecht om rust, vrede en eendracht te houden onder de ghemeente der selver stadt. Utr. (1579). 4to.

1422. Optogt des Nederlandschen Legers naar Ostende, 3 July 1600. Voorstelling der Utrechtsche studenten, 1836. 10 bladen, langw. gr. fol. *Zonder verklaring.*

Fraai gekleurd; de platen zijn geteekend door V. Adam.

1423. Ontvangst van Willem I Graaf van Holland binnen Utrecht in Jan. 1249. Optogt der Utr. studenten, 1841. 18 pltn. langw. gr. fol.

Gekleurd exemplaar; de voorstellingen in inkt bijgeschreven.

1424. De Unie van Utrecht. De stichting d. Hoogeschool. De vrede van Utrecht. Optocht d. Utr. Studenten, 1886. 7 bladen, geteek. d. *A. C. Grolman.* gr. fol. *Gekleurd.* — Bezoek van Maximiliaan v. Oostenrijk en Maria v. Bourgondië te Brugge, 1477. Gekostumeerde optocht d. Utrechtsche Studenten, 1867. 8 bladen, geteek. d. *A. F. G. M. v. Ryckevorsel.* langw. gr. fol. *Gekleurd. Beschadigde exemplaren.*

1425. **De Unie van Utrecht.** De stichting der Hoogeschool. De vrede van Utrecht. Optocht enz. 1886.

Verzameling van 95 **oorspronkelijke teekeningen** van **A. Grolman**, in **kleuren** en **goud** de verschillende costumes voorstellende van hoofd- en andere personen in dezen optocht.

De teekeningen, 30 cM. hoog en 23 cM. breed (alle opgezet) hebben den costumier (te Brussel) als model gediend en geven dus een getrouw beeld der verschillende costumes. Op eenige teekeningen zijn kleinere detailteekeningen voor onderdeelen der costumes; op het meerendeel staat aangeteekend de naam van den persoon die voorgesteld wordt en die van den deelnemer. Onder deze namen o. a.: v. Lawick van Pabst; Royaards; v. d. Poll; Godée; Bastert; Brouerius v. Nidek; Rijckevorsel van Kessel; Harte; Mensonides; Merkus; Becking; Hoeufft; Pahud de Mortanges; Jacobse Boudewijnse; v. Weede; Borel; Melvill v. Carnbee; v. Nagell; Verloren v. Themaat en vele anderen.

Twee teekeningen zijn van eene andere hand (Ch. Rochussen?)

Bijgevoegd zijn drie teekeningen in kleuren en goud, de wapens voor de banieren voorstellend.

Uitstekend geconserveerd. Uit den aard der zaak een **unicum**.

1426. Bezoek van Maximiliaan v. Oostenrijk en Maria v. Bourgondië te Brugge, 1477. Optocht d. Utr. studenten, 1867. 8 bladen. h. led. bd. langw. 16mo. *Gekleurd ex.*

1427. **Intocht** van Hertog Karel den Stoute te Zutfen, 4 Aug. 1473. Optocht der Utr. studenten, 27 Juni 1876.

OORSPRONKELIJKE TEEKENING in kleuren van *C. W. Hoevenaar* en *J. Hoevenaar Wzn.* in 7 bladen ieder lang 67 c.M. en hoog 29 c.M.

1428. **Utrechtsche Kunstkring.** Convocatiebilletten der bijeenkomsten, feestavonden, enz. 1886—90. 32 sts. 4to en 8vo.

Ieder billet is versierd met eene reproductie naar verschillende teekeningen van *A. G. v. Rappard*, *L. W. R. Wenckebach*, *J. A. v. Straaten* en *G. J. Bos.* Zeer curieuse verzameling.

Bijgevoegd, 15 diverse convocatiebilletten in rijm voor vergaderingen enz. der **Shelfish-Club** (geautotypeerd); Shelfish-feestgids, 1887; Reglement van de Shelfish-Club, enz.

1429. **Benninge, Sicke,** Cronykel der Vriescher landen ende der stadt Groningen. *Handschrift* uit de 16e eeuw. 770 bladz. fol. in een half led. band. fol.

Sommige gedeelten zijn met eene andere hand bijgeschreven, doch verreweg het grootste gedeelte met eene duidelijke hand uit het laatste gedeelte der 16e eeuw. De kroniek loopt tot 1527. Achterin lijsten der magistraatspersonen van Groningen sedert 1594 en voortgezet tot 1711.

1430. Schotanus, C., De geschiedenissen kerckelyck ende wereldtlyck van Friesland Oost en West tot 1583. Fran. 1658. M. portr. rb. hrn. bd. fol.

1431. Emmius, U., Rerum Frisicarum historia. Lugd. Bat. 1616. Av. ctes. veau. fol. *La reliure légèrement endommagée.*

1432. Rapport van Gecommitteerdens tot ondersoek van het finantieweezen van de Admiraliteit in Vriesland en verbaal van dezelven 1786. h. led. fol.

1433. (Wiarda, T. D.), Von den Landtagen der Friesen in den mittlern Zeiten bey Upstalsboom. Bremen, 1777. d. veau. pet. in-8vo.

1434. Naamrol der Raden 's Hofs van Friesland sedert 1499. Waar achter ... verscheide gedichten van Friesche edelen. Leeuw. 1742. hrn. rug. kl. 4to.

Zeldzaam. Achterin: Naamregister d. rentmeesters van de domeinen, proc.-generaals en griphiers enz. Amst. 1748. M. hs. aanteek.

1435. (Schouwen, J. F.), Korte beschrijvinge van 't beroemde vlek Heerenveen. Amst. 1727. Met wapen van Schoterland op den titel. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

1436. Deductie overgegeeven bij J. S. Harinxma toe Sloten en F. S. Rypperda ben. eenige verdere stemgeregtigde ingesetenen der grietenie Westdongeradeel (over de electie van een nieuwen Grietman). Leeuw. 1769. fol.

1437. v. Doorninck, J. J., Kleine bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel. 25 overdrukjes.

Hierin o. a.: Het wapen van Overijssel; De hervorming in Twenthe; Bepalingen tegen overdaad en weelde; „Volgens Bartjes". De rector der Latijnsche school; Drukkunst en boekhandel; Tooverij; Een Kamper drukpersdelict enz. enz.

1438. Landregt van Overisel. Dev. 1724. 4to.

Doorschoten ex. in h. led. bd. fol. met vele hs. aanteekeningen.

1439. **Aantekeningen** over het landrecht van Over-IJssel. HS. van het laatst der 18e eeuw. 271 blz. h. led. bd. fol.

1440. Strubberg, L. C. H., Overysselsch advysboek beh. merkwaard. . . advysen en sententiën. Campen, 1784—94. 4 dln. 4to.

1441. Revius, J., Daventria illustrata sive historia urbis Daventriensis. L. B. 1650. 4to. led.

Exemplaar op groot papier.

1442. **Kampen. — Engelbregt, C. A.,** en **L. A. H. Anemaet,** Herinneringsalbum voor het Instructie-bataillon, 1850—1890. Kampen, 1891. 2 dln. cart. 4to. *Niet in den handel.*

Het eerste deel bevat Naamlijsten der officieren die bij het Instr. Bat. hunne opleiding tot den officiersrang hebben ontvangen enz., en 10 platen (20 afbeeld.) gezichten van het Gebouw en gezichten in Kampen. Het 2e deel bestaat uit 43 platen met 1060 portretten der bovengenoemde officieren.

1443. **Zalland.** Rekeningen van den Rentmeester van Zalland over 1698, 1700, 1701 en 1705. *HS.* 4 sts. hrn. fol.

1444. Pabus, Q., Lof der stadt Groningen in een beknopt gedicht. Gron. 1741. 4to. — Opregt . . . historis-verhaal van de . . . waatersvloed . . . in Groningen en Ommelanden. Gron. 1719. 4to.

1445. **Ordinantien** op het stuck van de weeskamer, midtzgaders van 't protocol und versegelde obligatien, beraemt en gepubliceert den 19 May 1613. — Het gildtrecht en schiprecht. III Boecken. — Hoe de gemene gildebroers haer gilden soelen winnen, gegeven 1536. — Hier begind der goltsmeden privilegiën de a°. 1512. — Van de Kremer Gilden a°. 1434. — De gildebrieff van der munten a°. 1492. — Hier begint dat schuttenrecht a°. 1482. — Nog verscheide articulen wegens de gilden de a°. 1497 en 1464. — Item dit sint de punten en articulen die de schult verwaren sal in onser stadt. — Verscheide definitive uytspraecken ende sententien van de Staeten Gen. tusschen Stadt en Lande gepronuntieert 1597, 1599 en 1600. — Twee sententien van de Staeten Gen. gepron. 1610 en 1615 tusschen Appingadamme en Groningen. — Het oude Stads-boeck van Groningen zooals het zelven vernieuwt is in 1425. — Geschreven rechten des gerichtes van Selwart enz. enz. *Handschrift* der 17e eeuw van 400 bladz. fol. hrn. bd.

1446. Articulen ende conditien vant verdrach gesloten bij . . . Graef Wilhelm van Nassau . . . mette stadt Groeninghen ende 't Garnisoen . . . opt overgeven vander selver stadt. 's Grav. 1594. 4to.

1447. Christelijcke unde truhartige vermaenschriften an de ghemene collatoren unde Prediger in . . . Groningen, hand. van den jure patronatus unde reformatioon der kercken in der sulven Provintie. Franeker, 1597. 4to.

Vooraf een brief aan Willem Lodewijk van Nassau, onderteekend door Doede van Amswer.

1448. Armen-ordninge van borghemeisteren vnde Rhadt der Stadt Gröningen. Grön. 1610. 4to. *Niet bij Knuttel.*

1449. Placcaet, resolutie ... mitsg. ordre van verpachtinghe ende procederen ende instructien op 't collecteren ende innen van de generale middelen van stadt Groeninghen ende Ommelanden. Gron. 1634. hrn. 4to.

1450. De gedenkweerdigste voorvallen in en ontrent de belegeringe van Groningen ... in 1672. Gron. 1757. 4to. — Groningen ... belegert. Gron. 1722. 4to. — J. Mensinga, Groninga triumphans. Gron. 1673 enz. 6 sts. 4to.

1450*a*. **De Groninger Raarekiek** waar in vele illustre personnagien, Heeren van Stad en Lande koome te kijk. Gron., naar het orgineele van ... 1775. — **Vervolg** op de Groninger Raarekiek. 1777. — **Vervolg** enz. (aan het einde geteekend: 1782. Steven Walon). — **Vierde vervolg** enz. z. j. — **Vijfde vervolg.** z. j. — **De oude staatsman** in conferentie met zijn Aanhang in ... 1785. — Te samen 6 stn., in 1 cart. bd. onafgesn.

Hoogst zeldzame verzameling van deze dichtstukken, de chronique scandaleuse van Groningen op min of meer geestige wijze behandelende. De gefingeerde namen zijn tamelijk doorzichtig en dikwijls aan den voet der bladzijde geheel opgehelderd.

Sommige Groningsche families waren zóé bang voor deze boekjes dat zij alle exx. die „loskwamen" lieten opkoopen; vandaar de hooge zeldzaamheid zoowel der „Raakekiek" als van „den Ouden Staatsman."

1450*b*. —— Hetzelfde werk. De vijf stukken der „Raarekiek" afzonderlijk.

1450*c*. —— Hetzelfde werk. De Raarekiek. 1775; Vervolg, 1777 en Vijfde vervolg. (met eenige aanteekeningen in handschrifs).

1451. Gild-, water- en schiprecht d. prov. Groningen. HS. der 17e eeuw van ca. 150 bladz. — Korte schets der regeeringsform van Stad en Lande. H.S. d. 18 eeuw van 100 bladz. — 1 h. led. bd. onafgesn. 4to.

1452. van Sytzama, Clara F., Bellingeweerder uitspanningen, behelz. eenige geestelijke- en mengelstoffen, in rijm. Gron. 1746. M. portr. leder.

Met eigenhandige opdracht van de schrijfster.

1453. Picardt, J., Korte beschryvinge van eenige antiquiteiten d. landen gelegen tusschen de Noord-Zee, de IJssel, Emse en Lippe, waer by gevoeght zijn Annales Drenthia. Mitsg. korte beschryv. v. Covorden. Amst. 1660. M. pltn. 4to hrn.

1454. *Huys te Leuth.* — De gantsche procedure, gelegentheydt ende executie op den Huyse .. Leuth bij Maistricht. 1662. — De geheele geschapentheyt vandt 't different vant Huys te Leuth. 1672. — Brief van de .. St. Gen. .. versoeckende satisfactie van 't gestorte bloet voort Huys te Leuth. 1662. — en and. over deze kwestie. 6 sts. 1 bd. 4to.

Gravures et dessins.

1455. **Thooneel der Steden** ende Sterckten van 't Vereenigt Nederlandt met d'aengrensende plaetsen soo in Brandt Vlaenderen als anden Rhijn en elders verovert door de Waepenen der Staten onder het gheleij vande Princen Van Oranien. Antw. 1674. 4to-obl. veau. *Bel exemplaire.*

Avec 7 front. et 87 eaux-fortes p. *Bouttats,* av. des légendes en holl. et en franç. Ouvrage que l'on trouve rarement complet.

1456. **Schenck, P.,** Paradisus oculorum s. Conspectus elegantissimi centum. Amst. c. 1700. hrn. gr. langw. 4to.

Fraai ex. van deze *hoogst zeldzame* verzameling bestaande uit titel en algemeene inhoud (gegraveerd); het Koninglijk huys op het Loo. 16 pltn; het Koninglijk huys te Dieren, 16 pltn; het huys van Albemarle bij Zutfen, 16 pltn; het huys Duynrel van de Heer van Ellemeet, 16 pltn; het huys Roosendaal, 16 pltn; de Koninglijke huysen van Sweden, 20 pltn. Iedere afdeeling met gegraveerden titel.

1457. —— Oogelust s. ejus Paradisi oculorum pars secunda etc. Amst. 1702. h. led. m. monogram en wapen op plat. gr. langw. 4to.

Eveneens hoogst zeldzaam. Dit deel bevat: titel en algemeene inhoud (in boekdruk); het Koninglijke huys te Rijswijk, 13 pltn; Rotterdamsche gesichten, 16 pltn; Gesichten van Parijs, 16 pltn; 't Koninglijk lusthuys tot Versailles, 16 pltn; Hamburger hoofd-gebouwen, 16 pltn; Gesichten van Berlijn, 9 pltn; Gesichten van Kleef, 9 pltn; Gesichten van Steden, 6 pltn. De vijf eerste afdeelingen ieder met afzonderlijken titel; afd. 6 en 7 een gezamenlijke titel; afd. 8 zonder titel.

Ingevoegd een fraai portret van Joan Willem Friso, zw. kunst d. P. Schenck, met 4 reg. onderschrift van D. v. Hoogstraten.

1458. **Rochman, R.,** Nederlandse oudheden best. in verbeeldingen zo van geheele als vervallene heeren-huisen, sloten en kasteelen geleegen in Holland en in 't Sticht van Utrecht. Amst. 1715. M. 60 pltn, gegrav. d. *J. Schijnvoet.* h. led. langw. 4to. *Zeldzaam. Een plaat gerestaureerd en sommige gevlekt en beschadigd.*

1459. **Rademaker, A.,** Spiegel van Amsterdams zomervreugd op de dorpen Amstelveen, Slooten en den Overtoom, vertoon. deszelfs kerken, heerenhuizen, lustplaatssen . . enz. M. eene poeëtise beschrijving (d. G. Tysens). 20 afbeeld. (op 10 pltn.). — Hollands tempe verherelijkt, vertoond in . . gezigten, beginnende van Amsterdam af langs de Haarlemmer trekvaart, . . door Sparewou, Sparendam tot Marquette enz. M. eene poeët. beschr. (d. G. Tysens). 30 afbeeld. (op 15 pltn.). — Hollands Arcadia of de vermaarde rivier den Amstel. M. poeët. beschr. (d. G. Tysens). 100 afbeeld. (op 50 pltn.). — Rhynlands fraaiste gezichten. Met een gedicht enz. (d. L. van den Broek). 100 afbeeld. (op 50 pltn). — Alle de voorn. gesigten van . . . Alkmaar, Delft en Dordrecht. 67 afbeeld. (op 34 pltn.). — Amst. 1728—36. Te samen 5 dln. 1 led. bd. fol.

Zeer fraai exemplaar van deze hoogst merkwaardige afbeeldingen. De wapenkaart van Rijnland (207 wapenafbeeldingen) uit de hand *gekleurd.*

1460. de Jong, J., Atlas van alle de zeehavens der Bataafsche republiek. Geteekend en gegrav. d. *M. Sallieth.* Amst 1802. Met 28 fraaie kopergrav. fol. h. led. *Frisch ex.*

1461. **Madou.** Voyage pittoresque dans le Royaume des Pays-Bas, par M. De Cloet. Brux. 1825. 2 vol. Av. 200 lith. par Madou. dem. rel. v. jasp., dos orné. (*Rel. anc.*). 4to-obl.

1462. —— Châteaux et Monuments des Pays-Bas. Brux. 1828. 2 vol. Av. 201 fig. lithographiées par *Madou.* 4to-obl. cart.

1463. **v. Liender, P.,** Kerk enz. te Etten, 1750. Teekening. O. I. inkt. 19 × 29 c.M.

1464. **v. d. Vinne,** 't Huijs te Hemert en Heusden getekent op de maes· Teekening. Sepia. 15 × 30 c.M.

1466. **Loo.** — Veues et perspectives de Loo, chasteau et maison de plaisance du roy de la Grande Bretagne. Amst., G. Valk, 1695. Titre et 16 planches. 4to-obl. dos et coins vél.

1467. Textor, F., XII Gezigten in het park „het Loo." Apeld. 1837. 12 lithogr. langw. fol. led. rug.

1468. **Doomer, J.,** De stad Arnhem vande wildbaan af te zien. 14 × 39 c.M.

Zeer fraaie aquarel.

1469. Spilman, H., Crevecoeur, te zien van Hedel. Aquarel. 11 × 16 c.M.

1470. **Pronk, C.,** Kannenberg (Cannenborch, gem. Epe. prov. Gelderland) van vooren en van achteren. 1730. 2 fraaie teekeningen. O. I. inkt ieder 14 × 18 c.M.

1471. **Hulseboom, G.,** Kasteel Cannenburgh. Belangrijke teekening. O. I. inkt en sepia, 80 × 46 c.M.

1472. **Pronk, C.,** Oldenbroek. 1732. Teekening. O. I. inkt. 13 × 18,5 c.M.

1473. **Clingendaal.** — Verscheyde schoone en vermaakelijke gezigten in de Hofstede van Clingendaal gelegen by 's-Gravenhage, naa 't leven getekent en in 't kooper gebragt d. D. Stoopendaal. (Amst.), N. Visser, c. 1700. cart. langw. 4to.

Titel en 32 gezichten.

1474. —— Generale en particuliere gezigten van de Heer van St. Annalands Hofstede genaemt Clingendaal gelegen omtrent 's-Gravenhage, door D. Stopendaal en L. Schermer. 5 groote platen en 32 kleinere (op 16 bladen). cart. fol. *Fraai exemplaar.*

De 32 kleinere platen zijn dezelfden als die van bovenstaande serie.

1475. **Bendorp, K. T.,** XII Gezichtjes der stadt Dordrecht langs de waterzijde. 1803. 12 kopergravuren. langw.-4to.

1476. Baur, N., Gezigt van 't hof op het stadhouderlyck Quartier, Vyverberg en Doelen tot s'hage. Amst., Maaskamp, 1788. *gekl. grav.* d. *J. A. Le Campion;* de prent geheel 21 × 18 c.M., de afbeelding 11 × 11 c.M.

1477. *Oranjezaal.* De sael van Orange ... d. P. Post. Amst., F. de Witt. Suite van 12 gravuren. fol.

1478. *Honsholredijk.* 's Hoochheyts Hoff tot Honsholerdyck. 1 belle gravure à l'eau-forte p. *Balthasar Floris* (?) publiée p. C. J. Vischer. 1 feuille, h. 40 c.M.; *Anciennement coloriée et montée. Un coin, cont. le nom du graveur enlevé.*

1479. —— Suite van 16 fraaie gravuren. Amst., Covens en Mortier c. 1700. h. 14,5 c.M., br. 17 c.M.

1480. —— Venes et perspectives de Honslardyck, chasteau et maison de plaisance du roy de la Grande Bretagne. Amst., G. Valk, 1695. Titre et 16 planches. dos et coins vél. 4to-obl.

1481. —— Hollands lustpark besluitende Zyn Britsche Maj. hofgebouw Honslaardijk. Amst., c. Allard. Titel en 17 grav. langw.-4to.

1481*a*. **(Verrijk?)** Huys en kerk te Oosterwijk (bij Heukelom). Teekening. O. I. inkt. 1742. 21 × 30 c.M.

1482. *Swanenburgh.* Gemeenlantshuys van Rynlant gelegen tussen Haerlem ende Amsterdam, d. P. Post, gegrav. d. *J. Mathys*, 1654. 8 platen. fol. 1 h. led. band. *Licht gevlekt.*

1483. *Zorgvliet.* Suite van 45 fraaie gravures langw. 4to. Amst., J. Covens en Mortier. c. 1700. 23 bladen gr. fol. 1 cart. band. *Breede marges. Zeer zeldzaam.*

1484. —— Plan en gezichten van „het schoone perk van Sorgvliet" d. *J. ab Avele.* 4 bladen, h. 40 cM. breed 48 cM. Amst.. Covens en Mortier. c. 1700.

1485. **Vleeschhal** en 's Lands magazijn te Delft. 2 teekeningen. O. I. inkt en rood krijt. 14,5 × 19 c.M.

1486. **Kobel, S.,** Schevening, met veel figuren. Teekening. O.I. inkt. 24 × 40 cM.

1487. **v. Drielst,** Op de agterweg buyten den Haage. Gewasschen krijtteekening 25 × 48 cM.

1488. **Beretta, P. A.,** Gezicht van de kerktorens en breede trap te Maassluis. 30 × 26 cM.

Zeer fraaie, gedetailleerde aquarel.

1489. **Pronk, C.,** (?) (Het huis) Oosterwijk (gem. Kedichem; prov. Z. Holland). Teekening. O. I. inkt. 21 × 30 c.M.

1490. **Ryswyk.** Le jardins de Son Alteze proche de Risvic. Dédie son petit labeur I. Lescheuin jardinier du son Exelence mon Seigneur de Brederode, accompaigne de maistre Borchgaert Frédéric, jardinier de son Altese. 1 feuille gravée par *J. Milheusser*, 1644, anciennement coloriée et montée; haut. 46 c.M., larg. 65 c.M. Dans les coins des vues sur la Cour à la Haye et sur la ville de Delft.

1491. **Karsen, K.,** Het huis te Rijswijk. Fraaie teekening. Sepia. 13,5 × 20 c.M.

1492. **Rogman, R.,** Gesigt op Rijnsburg. Gewasschen krijtteekening. 14 × 20 cM.

1493. La Fargue, Gezicht van Wilsveen (gem. Stompwijk, prov. Z. Holland). Teekening. O. I. inkt. 16 × 40 cM.

1494. **de Leth, H.,** Het zegenpralend Kennemerland vert. in . . . gezichten van de voorn. lustplaatsen, adelijke huizen, dorp- en stedegebouwen. Kortelijk beschreven d. M. Brouerius van Nidek. Amst. c. 1730. 2 dln. M. 2 titelpltn., 1 krt. en 100 afbeeld. (50 pltn.). 1 h. led. bd. fol.

1495. **Stopendael, D,,** Het verheerlijkt Watergraefs- of Diemer-meer by . . . Amsterdam, vert. in vermakelijke gezichten van deszelfs lustplaetzen en landhuizen . . . vijvers . . bloemperken enz., beschreven door M. Brouerius van Nidek. Titelpl. en 60 afbeeld. (op 30 bladen, waarvan één een weinig ingescheurd). — **A. Rademaker,** Hollands Arcadia of de vermaerde rivier den Amstel. M. poeët. beschr. d. G. Tysens. 100 afbeeld. (50 pltn). — **Id.,** Spiegel van Amsterdams zomervreugd of de dorpen Amstelveen, Slooten en den Overtoom. M. poeët. beschrijv. (d. G. Tysens). 20 afbeeld. (10 pltn.). — **Id.,** Hollands tempe verherelijkt vert. in gezigten . . van Amsterdam . . . . tot Marquette. M. poeët. beschr. (d. G. Tysens). 30 afbeeld. (15 pltn.) — Amst. 1725—28. Te samen 4 dln. 1 hrn. bd. fol.

1496. *Amsterdam.* Schenck, P., Gezichten in Amsterdam. Suite van 100 grav. cart. langw. 4to. *Titel ontbr.*

1497. **Beknopte beschrijving,** van alle de voornaamste gebouwen der koopstad Amsterdam. — Description de tous les principaux édifices de la fameuse ville d'Amsterdam. Texte holland.-franç. Amst., Dirk Schouten, 1713. Av. 71 grav. en taille-douce. 4to-obl. d. veau. *Très rare.*

1498. **Rademaker, A.,** Spiegel van Amsterdams zomervreugd enz, 20 pltn. cart. fol.

1499. **Nieuwe Atlas** van de voorn. gebouwen en gezigten der stad Amsterdam. Amst., P. Fouquet, c. 1750. h. led. gr. fol.

Verzameling van 101 fraai gegraveerde gezichten naar teekeningen van H. Schoute, P. v. Liender, S. Fokke, J. de Beyer, C. Philips Jzn. en and. Zeer fraai plaatwerk over het oude Amsterdam der 18e eeuw, zonder tekst of titel. Hierin vele afbeeldingen van gebouwen die gesloopt zijn.
Mooi ex. met goede afdrukken.

1500. —— Hetzelfde werk. Tweede en verbet. dr. Amst., E. Maaskamp, 1805. M. 1 platte grond en 103 fraaie kopergrav. fol. h. led.

1501. **Campen, J. van,** Afbeelding van 't stadthuys van Amsterdam. Amst., c. 1660. Met titelpr., portret en 30 kopergrav. geteek. d. *J. Vennekool.* fol. h. led.

Bijgebonden : Gronden en afbeeldsels der voornaamste gebouwen, van alle die *Ph. Vingboons* geordineert heeft. Amst. 1688. M. 62 pltn. — *P. Post,* Het stadhuys van Maastricht. Amst. 1664. M. titelpr. en 10 pltn.

1502. **Beerstraaten, J.,** Het oude stadt-huis en den dam. c. 1645. O. I. inkt gewasschen en potlood. 45 × 97 c.M.
KAPITALE TEEKENING.

1503. —— 't Verbrande Amsterdamse oude stathuys van voren. O. I. inkt gewasschen en potlood. 18 × 26 c.M.

1504. **de Beyer.** Buitenplaats in den Hout buiten Amsterdam. Teekening. O. I. inkt. 26 × 49 c.M.

1505. **v. Capelle.** Het Bothuisje bij de Nieuwe Stadstherberg te Amsterdam. Teekening. O. I. inkt. 12 × 18 c.M.

1506. v. Loon, Buiten Amsterdam. 1871. Teekening. Sepia. 9,5 × 18 c.M.

1507. —— Een steegje te Amsterdam. 1871. Teekening. Sepia 15 × 10 c.M.

1508. Meysenheym, G. A., De Muyier Poort te Amsterdam. — Het luijters Beset huys te id. — De schouburg en Leyse poord te id. — Amst., Maaskamp, (1788). 3 gekleurde grav. in medallon d. *J. A. Le Campion.* de prent geheel 21 × 18 c.M.; de afbeelding 11 × 11 c.M.

1509. **Pfeiffer Jr., F. J.,** Gezicht op het boomhuisje aan het IJ te Amsterdam, 1821. Teekening. O. I. inkt. 17 × 26 c.M.

1510. **Ploos v. Amstel, C.,** Brand van het oude stadhuis te Amsterdam op den 7 July 1651, in 3 uuren tyds ten eenenmaal tot assche. 17 × 20 c.M.
Zeer fraaie aquarel.

1511. **Rademaker, A.,** Stadlander nabij Amsterdam. Teekening. O. I. inkt en potlood. 15 × 18.5 c.M.

1512. **Saenredam, P.,** Ruine van het oude stadhuis te Amsterdam. Teekening. Inkt. 22 × 40 c.M.
Zeer belangrijke, fraaie teekening.

1513. **Schoemaker, A.,** De oude niwen brugh (te Amsterdam) soo als die was voor den jaare 1688 te sien vant water. — Deselfde oude niwen brug voor 1688 te sien uyt het IJ. — 2 teekeningen. O. I. inkt en sepia, ieder 13.5 × 18.5 c.M.

1514. **Troost, C.,** Kalverstraat te Amsterdam bij avond. Aquarel. 18 × 26 c.M. Onderaan een regel muzieknoten en niet te ontcijferen letterteekens.

1515. **Westenberg, P. G.,** Oude haringpakkerstoren (te Amsterdam). Teekening. O. I. inkt. 15 × 20 c.M.

1516. —— Gezicht in Amsterdam. Teekening. O. I. inkt. 15 × 20 c.M.

1517. Gezicht Bikkersgracht te Amsterdam, 1786. Aquarel. 36 × 50 c.M.

1518. **Akersloot,** Agter de Buyteplaats van Uytenboogaart, 1650. Teekening. Sepia 25 × 40 c.M.

1519. **Cuyp, A.,** Ruin van de abdy te ~~Egmont~~. Aquarel. 12 × 24 c.M.

1520. **Beerstraaten, J.,** Egmondt op Zee. Teekening. O. I. inkt en krijt. 17,5 × 19,5 c.M.

1521. **Doomer, J.,** De oude keetpoort t'Enkhuyse. 24 × 41 c.M.
Zeer fraaie aquarel.

1522. **Roghman, R.,** Gezicht op het huis te Geervliet. Teek. O. I. inkt en houtskool. 35 × 50 c.M. Beschadigd zonder het figuur te schaden; Het huis te Brederode bij Haerlem, 1695. Teek. 13 × 24 c.M. — Afbeeld. van Oostmeyer's muur te Amsterdam. Photo. 20 × 29 c.M.; diverse topographische prentjes enz. 28 sts.

1523. **la Fargue, K.,** Het dorp ter Heyde langs de duinen van de zeekant te zien. Teekening. Krijt en O. I. inkt. 14 × 21 cM.

1524. *Haarlem.* — **Plaisante plaetsen...** ghelegen buyten de ghenoechelijke stadt Haerlem of daer omtrent. Serie van 12 fraaie grav. d. *Cl. Jz. Visscher*, in 1 fraaie h. led. bd. langw. 4to.

Sandvoort, Paters herberg, Potjes herberg, Lazery van Haarlem, Blekerijen, Huis te Kleef, enz.
Zeer fraai exemplaar; zeldzaam.

1525. Tysens, G., Haarlemmer duinzang, ter eere van deszelfs vermakelijke land- en watergezigten, van Sandtvoordt af tot Haarlem. Amst. 1728. Met 12 fraaie kopergrav. et titelvignet. langw.-4to. br.

1526. Gezigten buyten Haarlem, gedaan door J. V. V. (Jan van der Vinne). Haarl., B. Cleynhens exc. 12 etsen 4to.

Dubbel stel waarvan het eene *op blauw papier* getrokken en door den meester met wit gehoogd is. In portef. fol.

1527. Spilman, H., en C. van Noorde, Aangenaame gezichten in de landsdouwen van Haarlem. Haarl. 1761—63. 3 dln. in bd. Met 66 grav. en 1 plattegrond. fol. led. rug.

1528. —— Hetzelfde. Haarl. 1761. M. 24 afbeeld. (8 pltn) en uitsl. kaart. fol.

1529. **Lutgers, P. J.,** Gezigten in de omstreken van Haarlem, naar de natuur geteekend. Z. pl. 1837—44. fol.

90 lithographiën. Zeer frisch ex. met de omslagen der afleveringen. *Zeldzaam.*

1530. **de Beyer, J.,** De stad Haerlem te sien langs het Spaare, komende van de Meer, 30 Aug. 1746. O. I. inkt. 12 × 42 c.M.

Aardige teekening.

1531. **de Grave, J. E.,** Breederode booven Haarlem, 1788. Aquarel. 12 × 18 c.M.

1532. **Rogman, R.,** Gezigt op de stad Haarlem. Teekening. O. I. inkt en sepia. 14,5 × 23 c.M.

1533. **v. d. Vinne, V.,** Gezigt van het Roze-Prieel te Haarlem, 1758. Fraaie teekening. Sepia. 12 × 12 c.M.

1534. Gezicht op het Paviljoen en hartekamp te Haarlem. Lith. d. *E. Huygens.* 28 × 40 c.M. — Gezicht van de oude en nieuwe vismarkt te H. 2 grav. n. *Keun* d. *Philips.* — Afbeeld. van het gebouw van H. Hope, grav. n. *Kerkhoff* d. *v. Beek*, enz. 6 sts.

1535. **Lamberts,** Kruiningen, Z. Beveland, 1778. Aquarel. 16 × 33,5 cM.

1536. **Berkhyde, J.,** Gezicht op Middelburg. Teekening. Sepia. 17 × 31 cM.

1537. **Bendorp, C. F.,** Bij Vlissingen. 1771. Teekening O. I. inkt. 20 × 30 cM.

1538. **ARMORIAL D'UTRECHT** de 162 ff. fol. vél. tr. dor.

Superbe manuscrit du XVIIIe siècle, commençant par ce titre: Het Neder Sticht van Utrecht bestaet uyt dese drie Leden:
Het 1e: Uyt acht Gecommiteerde van de vijf Capittelen.
Het 2e: Uyt de Edelen ofte Ridderschap.
Het 3e: Uyt de Regeerders der Vijf steden, maeckende te samen de Opper-

hoocheyt deser Provintie, welcker namen en wapenteeckenen alhier worden vertoont.

Le titre est surmonté des armoiries d'Utrecht, finement dessinées et coloriées. Le 2d. f. contient les armoiries des cinq chapitres, le 3ième celles des cinq villes (Utrecht, Amersfoort, Rhenen, Wijck, Montfoort). Suivent: d'abord 6 ff. d'armoiries de la noblesse (au nombre de 38) avec table alphabétique, ensuite 3 ff. (17 armoiries), dont le premier porte: „Alsoo dese 'naerbess in den Iare 1537, 1538 en 1639 haer qualiteyten bewesen hadden sijnde mede voor Ridder Hoffsteden aangenomen," enfin 3 ff. de 8 armoiries (dont quelques-unes sans nom) avec la suscription: Wanneer dese hare qualiteiten bewesen hebben, sullen mede aangenomen worden.

Suivent *42 dessins au crayon et à la sépia,* dont 40 représentent **des châteaux et des maisons seigneuriales,** appartenant aux familles mentionnées de cette ville; 1 vue sur Wijck bij Duurstede et une vue sur la tour. Ces dessins datent du XVIIe siècle. Voici les noms des châteaux: Sandenburg, Grunesteyn, Harmelen, 't Huys te Gent, 't Huys te Jutfaes, 't Slot te Wijk bij Duurstede, Drakenburgh, Rijswijck, Sterckenburg, Roodesteyn; encore: 't Slot te Wijk bij Duurstede, Bleekenburgh, Hindersteyn, Schalckwijck, Oudaen, 't Huis te Doorn, Beverweert, Ameleswaert, Hoeckhorst, 't Huis te My, Rijsenburg, Mijdrecht, Vronesteyn, Weerdesteyn, Maersbergen, 't Huys ten Nesche, Nievelt, Walenburgh, Oudtwulven, Wulverhorst, 't Huys te Vleuten. De toren van Wijck, 't Huys te Kaybergen, 't Huys te Cappel, Wijck bij Duurstede, Montfoort, 't Huys te Kronenburgh, tandisque de 4 dessins le nom n'est pas mentionné.

1539. **Trajectum ad Rhenum** triumphans. 't Lof-toonneel der steden en leden in 't Sticht van Utrecht op den Rhijn. Stichtsche wapens der oude geslachten, op 2 bladen, ieder 40 × 50 cM., n. *E. Meyster* d. *H. Winter,* met gezichten op Utrecht, Wijk-bij-Duurstede, Montfoort, Amersfoort en Rhenen, omgeven door de wapenschilden der voorn. Utr. geslachten. M. 11, 14 en 4-regelige Latijnsche en Holl. opschriften, m. *gedrukte* uitlegging der wapens.

Fraai ex., met breede randen en scherp van afdruk. *Zeldzaam.*

1539*a*. —— Dezelfde kaart. Een der bladen zonder marge en bleek van afdruk. Met *geschreven* uitlegging.

1540. de Leth, A., De zegepraalende Vecht, vertoonende verscheide gesichten van lustplaatsen, heerenhuysen enz. Amst. 1719. M. front., krt. en 98 fraaie kopergrav. op 49 bladen. fol. cart. *Ontbr. pl. 7/8.*

Achterin: Cl. Bruin, Speelreis langs de Vechtstroom, op de uitgegeevene gezichten van de zegepraalende Vecht.

1541. De Vechtstroom van Utrecht tot Muiden, verheerlykt door honderd (102) gezichten van steden, dorpen, vestingen, adelyke gestigten, lustplaatzen en waranden. M. oudheid- en geschiedk. aanteek. en .. beschrijvend dichtstuk (d. Cl. Bruin). Amst. 1791. fol. *Rand beschadigd; een letter uit den titel gesneden en 2 platen licht beschadigd.*

1542. —— Hetzelfde dichtstuk (d. Cl. Bruin). Amst. 1790. h. led. 8vo.

1543. **Mourot, M.,** Gezigten van buitenplaatsen en gebouwen gelegen tusschen de stad Utrecht en de Grebbe, geteekend naar het leven. Utr. 1828—30. h. led. langw. fol.

Verzameling van 75 lithographiën naar M. Mourot en and., met de 12 oorspr. omslagen waarop de naam van het huis en van den eigenaar en de afstand van Utrecht. *Zeer zeldzaam kompleet.*

1544. **Lutgers, P. J.,** Gezigten aan de rivier de Vecht, naar de natuur geteekend. Z. pl. 1836. M. plaatje op den titel en 86 lithographieën. fol. h. led.

De verklarende tekst vermeldt van sommige kasteelen of landhuizen de vroegere en toenmalige eigenaars, en geeft van enkele eene korte geschiedkundige aanteekening.

1545. *Utrecht.* — Gezichten in de provincie Utrecht, d. *J. J. Gravé, Spilman, H. Schoutyn, v. Liender* en and. 36 gravures in fraaien h. led. band. langw. 4to.

1546. **Ruisdael, J.,** Gezicht op Amersfoort. Krijtteekening. 10 × 20 c.M.

1547. **Veues** de Gunterstein dediées à Madame de Gunterstein et de Thienhoven. Amst., J. Covens et C. Mortier, c. 1700. Suite de 16 belles gravures y compres le titre, p. *J. Mulder.* in-4to-oblong dos et coins en veau fauve.

Bel exemplaire. Quelques pl. légèrement tachées d'eau.

1548. *Heemstede.* Plusieurs belles et plaisantes veues de la Cour de Heemstede dans la prov. Utrecht, p. *I. Moucheron.* Amst., Vve N. Visscher. Suite de 21 gravures. 4to-obl.

1549. *Termeer.* Het oud-adelyk huys en Ridderhofstad Ter Meer, toebeh. aan V. M. baron van Lockhorst. Amst., H. de Leth. Suite van 26 grav. op 13 bladen. fol. — Vogelvlucht op het huis ter Meer, vergroot beeld van het eerste gezicht der voorgaande suite, hoog 73 c.M., breed 99 c.M.

1550. *Zuilenstein.* Vue générale de la maison de Zuylesteyn, par *D. Stoopendaal.* Amst., de Wed. N. Visscher. Titre et suite de 21 gravures. veau. 4to-obl.

1551. *Zeist.* Generaal gesigt van 't Huys, tuynen en plantagien van Zeyst. Suite van 21 gravures door *D. Stoopendaal.* Amst., N. Visscher. 11 bladen. gr. fol.

1552. Hoogvliet, A , Zydebalen. Hofdicht. Delft. 1740. M. titelpl. 4to.

1553. Baur, N., Gesigt van 't noorder hooft op 't admiralitaits enz. tot Harlingen. — Meijsenheim, De have van Harlingen van 't End van het Zuider hooft te zien. Amst., Maaskamp, c. 1787. 2 gekl. gravures d. *J. A. Le Campion;* de prent geheel 21 × 18 c.M.; de afbeelding 11 × 11 c.M.

1554. **de Beijer, J.,** De groote kerkhof te Deventer met de Duinpoort, 't stadhuis en 't landshuis. Teekening O. I. inkt. 16 × 21 cM.

1555. Spilman, H., Staphorst. 2 aquarellen. 7 × 10 cM.

HÉRALDIQUE. — GÉNÉALOGIE.

Histoire de la Noblesse. — Ordres de Chevalerie.

1556. **Gheusi, P. B.,** Le blason héraldique. Manuel nouveau de l'art héraldique, de la science du blason et de la polychromie féodale d'après les règles du moyen-age. Avec un armorial. Paris, 1892. Av. 1300 illustr. gr. in-8vo.

1557. **Junius, J. H.,** Heraldiek. Amst. 1894. M. tal van afbeeld. linn. gr. 8vo.

1558. Gatterer, J. C., Praktische Heraldik. Nürnb. 1791. Av. 3 pl. pliées.

1559. **Rietstap, J. B.,** Armorial général, précédé d'un dictionnaire des termes du blason. 2e édition, refondue et augmentée. Gouda, 1883, 86. 2 vol. dos et coins en mar. brun, tête dorée, non rogné (*Claessens*). gr. in-8vo. *Très bel exemplaire.*

1560. —— Même ouvrage. Gouda, 1887. Tome II. En livr.

1561. Hildebrandt, Ad. M., Heraldische Bücherzeichen. Fünfundzwanzig Ex-libris. Berl. 1892. pet. in-4to.

1562. **Vulson de la Colombière, M. de,** La science héroïque, traitant de la noblesse et de l'origine des armes, etc. Paris, 1669. Av. front., portr. et de nombr. armoiries. fol. veau.

Cette 2e édition est augmentée des armes de plusieurs illustres maisons, mais on en a retranché la généalogie de Rosmadec. — La marge de quelques feuilles est légèrement tachée d'eau.

1563. Oetter, S. W., Wöchentliche Wappenbelustigung. Augsb. 1761—65. 9 tom. Av. front., pl., portr., arbres généalog., armoir. et pl. de sceaux. 2 vol. 4to. cart.

I. Herz. Sachs. Wappen; II. Wappen d. Heil. Röm. Reichs; III. Herz. Frank. Wappen; IV. Erzbisch. Mainz. Wappen; V—VI. Cingulum militare aus Siegeln u. andern Monumenten erläutert; VII. Wappen der Schencken v. Reicheneck und der Grafen v. Cronenberg; VIII. Geschlecht der Sulzer; IX. Verzeichnuss.

1564. v. Wedekind, Ueb. den Werth des Adels u. üb die Ansprüche des Zeitgeistes auf Verbesserung des Adelsinstituts. Darnut. 1817. 2 vol.

1565. **Schoonebeek, A.,** Historie van alle ridderlijke en krijgsorders. Amst. 1697. 2 dln. 1 hrn. bd. kl. 8vo.

Hierin geëtste afbeeldingen van 113 orden-kostumen.

1566. v. Schlözer, K., Die Hansa und der deutsche Ritter-Orden in den Ostseeländern. Berl. 1851.

1567. **Les Ordonnances** de l'Ordre de la Toison d'or. (Antw., C. Plantin, vers 1559). Av. 2 pl. grav. sur cuivre, représentant des armes. pet. in-fol. vél.

Très bel exemplaire, **imprimé sur vélin,** et d'une conservation parfaite.

1568. **Anciens et nouveaux Statuts** de l'Ordre de St. Jean de Jérusalem. Trad. sur l'édition de Borgeforte de 1676. *Manuscrit du 17e siècle,* 350 pages d'une belle écriture. veau. fol.

1569. **Duitsche Orde. — Weddingische Pachtsachen.** Verzameling van *oorspronkelijke stukken*, brieven enz. betr. het Duitsche Ordenshuis te Weddingen, 1511—1701. 1 zware bd. fol.

Hoogstbelangrijke verzameling. Weddingen bij Maagdenburg was eene Commanderie van de Duitsche Orde.

1570. The Register of the most noble Order of the Garter, usually called „The black book." W. notes. London, 1724. 2 vol. Av. de nombr. pl. et arm. fol. veau.

1571. Liste des tiltres de noblesse, chevalerie et autres marques d'honneur, octroyées par Philippe IV. Envoyée à Jos. v. den Leene. S. l. n. d. (c. 1668). fol. d. rel.

1572. **Waapen** der Monnarche, Koningen en van alle gekroonde hoofden van Europa. Amst., C. Danckerts, z. j. h. led. 4to.

Gekleurde titelpl. en 55 gekl. wapenafbeeldingen. Achterin nog 15 gekleurde wapens der Fransche provinciën.

1573. Verzamelde Mengelstoffen, verscheide geschicht- en geslagtkundige aanmerkingen aantoonende, door een liefhebber d. geschiedenis. Haarl., Marshoorn, 1745. Met 22 platen. fol. h. led. onafgesn.

De platen geven stamboomen van koningen, hertogen, vorsten en aanzienlijke families van Europa.

1574. **Armorial.** Cy s'ensuyvent les armoiries de plusieurs Gentils-Hommes de divers païs par ordre d'A. B. C. fol.

MS. du 18e siècle, de 182 pp. contenant plus de 900 armoiries dessinées et *coloriées* à la main, de plusieurs familles nobles de la Belgique, de la Hollande, de la France etc. Reliure en veau, avec filets, tr. dor.

1575. **Quartiers généalogiques** de familles nobles. MS. du commencement du 18 siècle, avec 540 armoiries finement coloriées. fol.

de Ligne; de Rouvroy; de Strijen; de Buiren; de Meurs; de Raephorst; de Croy; de Naeldwyck; de Poucques; de Rouere; de Bouchoute; de la Marck; de Heemskerck; de Rotselaer; de la Tremouille etc. etc.

1576. **du Chesne, A.,** Histoire de la Maison de Châstillon sur Marne cont. les actions les plus memorables des comtes de Blois, de Chartres, etc. Avec leurs généalogies, etc. . . . . Ensemble les armes de toutes les familles de France et des Pays-Bas alliées à celle de Chastillon. Paris, 1621. Avec de nombreuses armoiries. folio. veau, aux armes.

A la fin 286 pages de Preuves.

1577. Le Roux, J., Recueil de la noblesse de Bourgogne, Limbourg, Luxembourg, Gueldres, Flandres, Artois, Haynau, Hollande, Zeelande, Namur, Malines, etc. 1424—1714. Lille, 1715. 4to. d. veau.

1578. **Butkens, Chr.,** Trophées sacrées et profanes du Duché de Brabant. Av. Suppl. La Haye, 1724—26. 4 vol. Av. portr. et armoir. fol. vél. *Bel exemplaire.*

Contient de nombreuses planches représentant les châteaux, églises, monastères et abbayes du Brabant, avec leur description.

1579. **Le Roy, J.,** Topographia historica Gallo-Brabantiae. Amst., H. Allard, 1692. fol. veau.

Cont. un front., 1 carte, 2 planches d'armoiries et 50 grav. en taille-douce,

représentant les châteaux du Brabant avec leur description et des monuments sépulcraux. Les planches sont en superbes épreuves du premier tirage. La reliure est aux armes de Nicol. Lamb. de Thorigny, conseiller à la Cour des Comptes. Une planche restaurée.
Ouvrage peu commun.

1580. **Le Roy, J.,** Théâtre sacré du Brabant, conten. la description d. églises, cathédrales, collégiales et paroissiales des abbayes, prévotez, prieurez et couvents ... dans l'archevêché de Malines, les évêchez d'Anvers et de Bois-le-Duc. Comme aussi ceux du Wallon-Brabant ... Avec les tombes, cabinetz d'armes, épitaphes etc.... des archévêques ... ducs ... princes, comtes, etc. La Haye, 1734. 2 vol. Av. pl. fol. d. veau, n. r.

Très bel exemplaire sur grand papier.

1581. **Vinchant, Fr.,** Annales de la province du Comté d'Haynau où l'on voit la suitte des Comtes ... les antiquitez de la religion et de l'estat ... ensemble les évêques de Cambray ... les fondations pieuses des églises et monastères et les descentes de la noblesse. Augm. p. A. Ruteau et J. Vinchant. Mono, 1648. Av. titre gravé. veau. fol.

1582. Borelli. C., Vindex Neapolitanae nobilitatis. Animadversio in Fr. Ael. Marchesii librum de Neapolitanis familüs, Neapoli, 1653. Av. armoiries. 4to. vél.

Ouvrage important.

1583. Giovanni, L. P., Erläuterte Germania Princeps, d. i. Anmerkungen über desselben Deutsche Fürsten-Staaten. Franckf. 1746—49. 4 vol. cart., n. r.

1584. **(Möhlmann, D.),** Stammtafeln einiger Ostfriesischer. Hannöverscher und Westphälischer Familien nebst dahin gehörenden Nachrichten. Leer, 1832. d. veau. 4to. *Rare.*

Exemplaire unique, interfolié de papier, contenant des notices mss., généologies etc. des familles d'Ost-Frise, avec 21 blasons d'armoiries *coloriées.*

1585. **Wapenboek.** Handschrift van het begin der 16e eeuw, 104 bladz. met ongeveer 700 geteekende en gekleurde wapens. Aan het einde een alphabet. namenregister van 14 bladz. hrn. kl. 8vo.

Behalve de wapens der Europeesche Keizers en Koningen bevat dit boekje de wapens der steden, plaatsen en heerlijke huizen der Nederlanden.

1586. **Lautte, J.,** Le Iardin d'armoiries contenant les armes de plusieurs Nobles Royaumes et Maisons de Germanie Inferieure: oeuure autant nouueau, que proufitable à tous amateurs du noble exercice d'armes. — Den Boomgaert der wapenen, etc. Gendt, Gh. Salenson, 1567. Avec plusieurs armoiries gravées sur bois. vélin. pet. in-8vo. *Fort rare.*

1587. **Wapenboek.** Handschrift van het begin der 17e eeuw, bestaande uit 107 bladz. met 1900 wapenafbeeldingen uit de hand geteekend en gekleurd. Aan het einde een alfabetische lijst der namen (16 blz.) gebonden in geheel led. band met goudversieringen op de beide platten. 4to.

Hoogst belangrijke verzameling, vooral door de groote hoeveelheid wapens van Hollandsche families.

1588. **Wapenboek** der 17e eeuw, bestaande uit 57 bladen met ongeveer 1300 *uit de hand geteekende en gekleurde wapens.* Op pag. 79: Dit navolgende is mijns vaders Johan van Clootwijc schrift die stierf 1625. 1 hrn. bd. 4to.

Merkwaardig wapenboek waarin een groot aantal wapenafbeeldingen van adellijke en patricische families van Holland en België. Aan het einde de genealogische kwartieren van verschillende leden van het geslacht Van Clootwijk, van lateren datum dan de teekening der andere wapens.

1589. **Scheltus v. Kampferbeke,** Beschrijving van den *„Wapentuin". Eigenhandig handschrift. Ongev. 80 blzn. met een zeer groot aantal met de pen geteekende wapens.* fol.

1590. **Veeljarige heraldisch-genealog. Collectie** of verzamelboek van wapenschilden en van bij velen daartoe gehorige aanteekeningen. *Handschrift v. h. laatst der 18e eeuw,* ongeveer 200 bladz. met duizende, met de pen geteekende wapens. h. ld. gr. fol.

Hoogstbelangrijk handschrift voor de genealogie van Nederl. familiën. De schrijver, wiens naam onbekend bleef, was een Hagenaar en voerde als wapen twee hagedissen, die tegen een boom opklouteren. Vermoedelijk uit de verzameling Scheltus v. Kampferbeke.

1591. **Wapens** van Nederlandsche aanzienlijke geslachten. Verzameling van 48 (38 verschillende) zeer fraai geteekende en gekleurde wapens (uit het midden der 18e eeuw), op fol. vellen geplakt.

Rechteren, Heeckeren, v. d. Borgh, Lintelo, Haarsolte, Raesvelt, Schade, Middachte, Brienen, Haeften, Lynden, Ittersum, enz. enz.

1592. **v. Weleveld, L.,** Algemeen wapenboek van het Koningrijk der Nederlanden. Z. pl. 1836. led. fol.

Gebruikt exemplaar, los in den band, van dit zeldzame wapenboek met ongeveer 1200 fraai *gekleurde* wapens. Plaat 164 ontbreekt.

1593. **Naamen en wapenen** van de canceliers, ordinaris, en extra ordins Raaden in den Hove des Furstendoms Gelre, en Graafschap Zutphen zedert 1545. Als mede van de Raaden, en Reekenmeesters in Gelderland, sedert .... 1558. Item van de Griffiers .... mits van de Mombers etc. 6 wapenkaarten m. register in HS. fol. h. led.

Zeldzaam.

1594. **de Haan Hettema, M.,** en **A. van Halmael,** Stamboek van den Friesschen, vroegeren en lateren adel, uit oude bescheiden en aanteekeningen opgemaakt. Leeuw. 1846. 3 dln. 2 bdn. fol. h. led.

I. Geslachtregisters; II. Aanteekeningen; III. Platen. (252 gekl. wapens op 42 pl.). *Fraai exemplaar.*

1595. **Timareten, P.,** Verzameling van gedenkstukken in Nederland uit geestelijke, waereldlijke en voernaeme gestichten en opentlyke plaetsen. U. h. Lat. d. A. F(rese). 's-Grav. 1777—81. Dl. I—III. 1. In 1 h. led. bd.

Alles wat verscheen. Fraai exemplaar op *zwaar* papier. Dl. I bevat Delft, m. 14 pltn.; Dl. II 's-Gravenhage en Scheveningen, m. 35 pltn.; Dl. III 1. Dordrecht zonder pltn. De platen stellen grafmonumenten enz. enz. voor.

1596. **d'Ablaing van Giessenburg, W. J.,** Nederlandsche gemeentewapens of Wapenboek der gemeenten, heerlijkheden enz. 's-Grav. 1862. M. 68 pltn. waarop tal van wapens. h. linn. 4to.

Occupations de la noblesse. — (Duel. — Escrime. — Equitation).

1597. **Albergati, F.,** Trattato del modo di ridurre a pace le inimicitie private. Bergamo, C. Ventura, 1587. in-4to. vél.

De l'honneur; de l'offense; de la satisfaction; du duel.

1598. **Alfieri, F. F.,** La scherma, doue con noue ragioni e con figure si mostra la perfezione di quest' arte. Padoua, 1640. 2 tom. 1 vol. Av. titre gravé, portr. et 35 belles planches gravées sur cuivre, genre Callot. in-4to-obl. d. veau. *Très rare.*

1599. **de Baudouin, S. R.,** Exercise de l'infanterie française, ordonné par le Roi, le 8 mai 1755, dessiné, d'après nature, dans toutes ses positions. Paris, 1757. veau jasp., dent., tr. dor. (*Rel. anc.*, aux armes de l'Empire-rapportées.) fol.

1 frontispice allégorique, par *Pierre*, 65 planches gravées à l'eau-forte par *Baudouin*, et 16 pp. de texte gravé qui manquent souvent.

1601. **de Brea, M. A.,** Principios universales y reglas generales de la verdadera destreza del Espadin, segun la doctrina mixta de Francesa, Italiana y Española. Madr. 1805. Av. 18 jolies pl. 8vo. br.

1602. **Bruchius, J. G.,** Grondige beschryvinge van de edele ende ridderlycke scherm- ofte wapen-konste. Noyt diergelijcke in dese Neder-duytsche tale in den druck uytgegaen. Gedruckt voor den Autheur Tot Leyden, By Abraham Verhoef, 1671. Av. portrait en *manière noire*, p. *Van Somer*, et 35 eaux-fortes. vél. 4to-oblong.

Excessivement rare.

1603. **Fausto da Longiano,** Duello regolato alle leggi del honore con tutti li cartelli missivi e risponsivi in querela volontaria, etc. Con una discorso del medesimo. Vin., R. Borgominerio da Trino, 1559. pet. in-8vo. vél.

1604. Der Geöffnete Fecht-Boden, Auf welchen Durch kurtz gefaste Regeln gute Anleitung zum rechten Fundament der Fecht-Kunst gegeben und gewiesen wird. Hamb. 1706. Av. 10 (sur 12) gravures d'escrime. pet. in-8vo. *Rare.*

1605. **de Gheyn, Jac.,** Maniement d'armes, d'arquebuses, mousquets et piques, représenté par figures par Jacque de Gheyn. Amsterdam, impr. p. R. de Baudous, 1608, veau, milieux dorés. (*Rel. originale*). fol.

Livre rare, orné de 117 belles planches gravées sur cuivre. Exemplaire de bonne conservation, dans sa première reliure (dos refait).

1606. —— Même ouvrage. Av. 117 grandes planches, veau ancien (dos renouvelé). fol.

Exemplaire ayant de grandes marges avec bonnes épreuves des belles planches. Une planche restaurée et légèrement tachée; un coin d'une feuille de texte restaurée; du reste bel ex. d'un ouvrage recherché et rare.

1607. **MAROZZO, A.,** Opera nova de Achille Marozzo Bolognese, mastro generale de larte de larmi. Mutinae, in aedibus Ant. Bergolae, 1536. in-4to. vél.

„Alors parut un nouvel exercice gymnastique, l'Escrime. On ne pourrait

fixer l'époque précise où elle prit naissance, ni celle de ses premiers progrès ; tout ce que l'on sait de positif à cet égard c'est que les premières écoles d'escrime furent ouvertes en Italie, et le plus ancien traité de cet art est celui de... Marozzo, le père, publié à Modène en 1536, sous le titre Arte de gli Armi." *le Capt. de Bast.* Depuis on a découvert un seul exemplaire avec la date 1517, ce qui forme toute la différence. Marozzo peut être considéré comme le véritable créateur de l'escrime italienne, qu'il porta à une grande hauteur.

Ce beau volume est orné d'un beau titre gravé et de 84 planches intercalées dans le texte, dont la plupart en grand format. Les planches sont gravées sur bois et d'une accuratesse qui touche à la hardiesse.

Bel exemplaire.

1608. **MAROZZO, A.,** Arte dell' Armi. Venetia, Ant. Pinargenti, 1568. Avec titre gravé et de nombreuses planches gravées sur cuivre. in-4to. vél.

Les planches sont des copies plus petites, gravées en cuivre, d'après les gravures sur bois de l'édition originale.

Marque de bibliothèque sur le titre.

1609. **Massa, A.,** Contra l'uso del duello.... Con una lettera... del medesimo soggetto. Venet., M. Tramezino, 1555. pet. in-8vo. vél.

1610. **Mutio,** Il duello. Con le risposte caualleresche. Venetia, Compagn. de gli Uniti, 1585. pet. in-8vo. cart.

1611. **(Puteo, Paris de),** Duello, libro de re, imperatori, principi, signori... e de tutti armigeri, cont. diffide, concordie, pace, casi, accadenti, etc. Ven., G. de Gregoriis, 1523. Une gravure sur le titre. pet. in-8vo. vél.

1612. —— Même ouvrage. Venetiis, Comin de Tridino, 1540. pet. in-8vo. vél.

Les livres 5 à 9 (feuilles 53—176) contiennent „li campioni quali se danno nella battaglia per cauallieri." Sur le titre une gravure sur bois. *Bel ex.*

1613. **Romei, A.,** Discorsi.... diuisi in sette giornate nelle quali.... ragionando.. della bellezza, dell' amor humano, dell' honore; del duello, della nobiltà, della precedenza dell' arme, e delle lettere. Ferrara, V. Baldini, 1586. in-4to. vél.

1614. **THIBAULT, G.,** ACADÉMIE DE L'ESPEE, où se démontrent.. la théorie et la pratique des vrais et jusqu'à présent inconnus secrets du maniement des armes à pied et à cheval. (Leyde, Elzevier), 1628. Av. titre gravé, portr. et planches. veau rac., fil., dent. avec personnages et animaux, dos orné, tr. dor. (*Rel. anc.*) fol.

Ce magnifique ouvrage, le plus important qui ait paru sur l'Escrime, est orné de 57 planches superbement gravées en taille-douce par ***Crispin de Pas, Bolswert,*** etc.

1615. **Vallo,** Trattato dell' arte militare libri III, et nel quarto si tratta del duello, e del combattere alla macchia del honore, e prima qual sia maggior nobiltà, ò l'armi, ò le lettere. Vineggia, per Vettori, 1535. Avec gravures sur bois. pet. in-8vo. vél.

A la fin le volume porte l'inscription suivante: In Vinegia per Giouanni Guarisco e Compagni 1558.

1616. **d'Eisenberg,** L'art de monter à cheval ou description du manège moderne dans sa perfection. La Haye, 1733. Av. front. et 59 planches gravées par *B. Picart.* veau. fol.-obl.

1617. **d'Eisenberg,** Description du manège moderne dans sa perfection expliqué par des leçons nécessaires et représenté par des figures exactes depuis l'assiette de l'homme à cheval, jusqu'à l'arrest accompagné aussi de divers mords pour bien brider les chevaux. Londr. 1727. Av. titre gravé et 59 pl. par *Picart.* veau. fol.-obl. *Reliure peu fraîche.*

1618. **La Guerinière, de,** Ecole de cavalerie, contenant la connoissance, l'instruction, et la conservation du cheval. Paris, 1733. Avec front. et 22 planches. gr. in-fol. veau.

Première édition d'un des traités les plus importants sur l'art de l'équitation. Très bel exemplaire, bien complet, avec planches et portraits d'écuyers en de très bonnes épreuves et de très jolies vignettes d'après Parrocel.

1619. —— Même ouvrage. Paris, 1736. 2 vol. Av. front. et de nombr. planches par *Parrocel.* 8vo. veau.

1620. **de Newcastle, G.,** Methode et invention nouvelle de dresser les chevaux. Oeuvre auquel on apprend à travailler les chevaux selon la nature, et à parfaire la nature par la subtilité de l'art. Traduit de l'anglais. 2e édition. Londres, 1787. Avec front. et 42 belles planches. gr. in-fol. veau marbré, dos orné.

Cette seconde édition est ornée des mêmes belles planches, dissinées par A. van Diepenbeek, gravées par P. de Jode, L. Vorsterman, Th. van Kessel, e. a., qui ont servi pour la première édition publiée à Anvers en 1651. Très bel exemplaire.

1621. **de Saunier, J.,** La parfaite connoissance des chevaux, leur anatomie, leurs qualitez, maladies et les remèdes. Publié p. G. de Saunier. La Haye, 1734. Av. portr. et 61 pl. fol. d. veau, n. r.

Bel exemplaire.

La Maison d'Orange-Nassau.

1622. **de la Pise, J.,** Tableau de l'histoire des Princes et Principauté d'Orange. Illustré de ses généalogies. La Haye, 1539. Av. carte, pl. et arbre généalog. fol. vél.

1623. Textor v. Häger, J., Nassauische Chronick in welcher des Stamms v. Hause Nassau Genealogie. Hrsg. v. G. E. Wincklern. Wetzlar, 1712. fol. vél.

1624. **Vorsterman v. Oyen, A. A.,** Het vorstenhuis Oranje-Nassau van de vroegste tijden tot heden. Leid. 1882. M. 60 zegelafbeeld., 5 wapens (waarv. 4 gekleurd) en 25 platen (portretten, afbeeldingen van kasteelen enz.) h. mar., geprest verg. led. op plat, onafgesneden. gr. 4to.

Fraai exemplaar op zwaar papier.

1625. **Orlers, J.,** Geslachtboom der graven van Nassau, inhoud. den oorsprong, afkomste, voortgang, daden ende geschiedenissen der . . . graven des selven Gheslachts. Leyd. 1616. M. 16 gegrav. portretten. hrn. kl. fol. *Fraai ex.*

1626. **Nassauische Geschlechts-Tafel** des Ottonischen Stammes, nebst einem Versuch eines chronolog. Abriszes der Geschichte d. Regier-Herren, bis 1787. *Handschrift* uit het *laatst der 18e eeuw.* Ongeveer 200 blz. fol.

1627. Stemma ... Guillelmi Henrici ... Araus. et Nassauiae etc. H. C. s. d. fol. br.

1628. Montanus, A., Auriaco-Nassovia domus s. vitae Guilielmi I, Mauritii, etc. Schoonh. 1662. Av. front. vél. aux armes de la ville. 12mo.

Exemplaire ayant servi de prix d'école à J. Byland, donné le 1er mai 1667, et signé par l'auteur comme recteur du gymnase à Schoonhoven.

1629. du Maurier, The lives of all the princes of Orange from William the Great ... With the life of King William III, (to 1688). By Th. Brown. London, 1693. Avec portraits. veau.

1630. Boot, A., Kort verhael van de vrome heldendaden der vijf vaderen des vaderlands ... van Willem I tot de krooninge van Willem III. Ook ... de voorn. oorlogen enz. Delft, 1689. 4to.

1631. **Huis van Oranje.** — Stukken *in handschrift* en *gedrukt* betreffende den koop door Princes Anna van de goederen in Holland, die den Koning van Pruissen had verkregen uit de nalatenschap van Prins Willem III, 1754. fol.

1632. **Huis van Oranje.** Eigenhandige brieven en geteekende stukken, 1673. c. 1830. 7 st.

Willem Adr. v. Nassau, 2e zoon van Lod. v. Nassau-la Leck. 1673. *get. st.* — Willem V. 1777—1787. 4 *get. st.* — *Eigenhandige brief* van Wilhelmina, vrouw van Kon. Willem I, 12 Mrt. 1828. — *Eigenhandige brief* van Prinses Marianne. z. d.

1633. *Guillaume I.* — Boot, C. H. B. Encomium Gulielmi I. Willem de Zwijger naar aanleiding v. h. latijn d. J. H. Burlage. 's-Grav. 1848. gr. 8vo. *Niet in den handel.*

1634. —— (Commelyn S.), Wilhelm en Maurits van Nassau, princen van Orangien; haer leven en bedrijf. Amst. 1651. hrn. fol.

Met 2 portrn. en 45 prenten der krijgsbedrijven.

1635. —— **Von dem herrliche Einzug,** Hochzeit vnd freud, des ... Herrn Wilhelmen Printz zu Vranien ... Vnd der ... Fürstin vnd frewlin Anna Hertzogin zu Sachsen, etc. .... zu ehren vnd vnterthenigem gefallen auffs kurtzt verfast vnd reimweis gemacht. S. l. ni d. (1561). 15 ff. in-4to. vél. avec rubans.

Sur le titre une petite gravure, et à la fin une gravure, grandeur de la page, représentant le siége d'une ville. Bel exemplaire, sauf le titre qui est réemmargé.

Beschreibung und kurtze Anzeigung der Durchl. Hochgebornen Churfürsten, Fürsten, Hertzogen, Grafen, etc. .... so den 25 Tag des rechtsverschienen Monats Aug. zu Leiptzig ankommen sind auff die hochzeit des ... Durchl. .... Wilhelm Printsen zu Oranien ... auch wie starck vnd mit wie vil Pferden ein jeder dahin kommen ist. Nurmb. 1561. 4to. br.

Deux pièces, *excessivement rares*, sur le mariage de Guillaume I avec Anne de Saxe.

1636. —— Bakhuizen v. d. Brink, R. C., Het huwelijk van Willem van Oranje met Anna van Saksen. Amst. 1853. 8vo.

1637. —— **A Iustification** or cleering of the Prince of Orendge agaynst the false sclaunders, wherwith his ilwillers goe about to charge him wrongfully. London, John Day, 1575. d. veau. pet. in-8vo.

Le titre monté et quelques tâches. Fort rare.

1638. *Guillaume I.* — **Willem I.** Belangrijke, *eigenhandig onderteekende* brief „*Guille de Nassau*", aan den Pensionaris van Utrecht, gedat. uit Geertruidenberg, 2 Sept. 1577. Met cachet. fol.

1639. —— Apologia princ. Wilhelmi princ. Auraicae, ad proscriptionem ab Hispaniarum rege in eum promulgatam. (Lugd. Bat.), C. Sylvius, 1581. vél.

1640. —— Apologie ov defense de ... Guillaume d'Orange ... contre le Ban ... publié par le Roi d'Espagne. Ensemble ledict Ban. Leyden, Ch. Sylvius, 1581. veau. 4to.

Bel exemplaire, très grand de marges.

1641. —— Même ouvrage. Ensemble ledit Ban. A Delft, s. nom d'impr. 1581. veau fauve, fil., dor. s. tr.

Cette édition in-8vo, est de la plus grande rareté. *Bel exemplaire.*

1642. —— Apologie, ofte Verantwoordinghe des Wilhelms van .... Orangien. Leyden, Ch. Silvius, 1581. gecart. 4to.

1643. —— Apologie van 1580. (Uitg. d. v. Hasselt. Arnh. 1789). linn. — E. Reimann, Verheirathung des Prinzen Wilhelm v. Oranien mit Anna v. Sachsen. 1855. 4to. — Trautwein v. Belle, Wilh. v. Oranien. 1867. — Kumpel, Ter nagedachtenis van den vader des vaderlands. 1785. enz. — 6 st.

1644. —— **Cort verhael** Van het Moordadich Feyt bedreuen tegen den persoon van de Prince van Orangien etc. Midtsg. zijne ghebedekens ende beloftenissen enz. Wt den Fransoysche in neder Duytsche. Tot Antw. 1582. cart. 4to.

1645. Cort verhael vande moort ghedaen aen den persoone vanden seer doorl. prince van Orangie. Z. pl. 1584. 4to.

1646. De moord van 1584. Oorspronkelijke verhalen en gelijktijdige berichten (Uitg. d. J. F. Frederiks). 's Grav. 1884. M. ets n. *Bosboom* door *Arendzen.* kl. 8vo. *Slechts 325 exx. gedrukt en uitverkocht.*

1647. *Guillaume-Louis.* — Emmius, U., Gvilhelmus Ludovicvs, comes Nassauiae. Genus, vita, res gestae et mors. Gron. 1621. Av. portr. cart. 4to.

1648. —— **Ravensperger, H.,** Oratio funebris de ortu, gestu et obitu Guilhelmi Ludovici, comitis Nassovici, Frisiae Gubernatoris. Gron., I. Sassius, 1621. — Carmina funebria in obitum Guil. Ludovici (à G. Makdowel, C. Pynacker, N. Muler. all.) Ib. 1621. — **I. Starter,** Lijk-klacht, over Wilhelm Lvdwich. Franeker, 1620. Met wapen in houtsnêe. — In 1 deel. perk. 4to.

1649. *Maurice.* — **(Orlers, J. J.),** Warhafftige Beschreibung vnd eygentliche Abbildung aller zuge vnd Victorien zu Wasser und zu Land, Die Gott ... den ... Herrn Staten der Ver. Niderl. Prov. geben hat durch Raht und That ... Mauritz von Nassaw. Zum drittenmal ... gecorrigiert. Ambsterd. 1624. Av. portr. et de nombr. pl. (plans de ville; combats etc. etc.) vél. fol.

1650. —— **Bekentenisse** ghedaen by Michiel de Renichon ... van t' moordadich feyt twelck hy geperpetreert soude hebben aen ... Graue Maurits. Ende die ghevolchde Sententie. Middelb. 1594. cart. 4to.

1651. *Maurice.* — Triomfe vande Doorluchtige Pr. van Orangien ende het gheheele huys van Nassau, so wel overleden als teghenwoordigh. Z. pl. 1618. 4to.

1652. —— **Maurits,** *Eigenhandig onderteekende brief „Maurice de Nassau,"* aan de Staten van Zeeland, over het maken van een contrescarp by Tholen, 11 Juni 1620. fol.

1653. *Frédéric Henri.* — de Roy, H., Auriacus triumphans s. panegyricus Fred. Henrico post Hulstum, et fortissima Flandriae propugnacula expugnata. Ultr. 1645. fol.

1654. *Louise de Nassau.* — Salve s. Oratio gratul. ad princ. Fridericum Gulielmum Brandenburgensem ... ac Ludovicam princ. Araus ... conjuges etc. Vesal. Cliv. 1647. kl. fol.

1655. *Henri Casimir I.* — Andreae, T., Henricus Nassovius s. oratio in excessum illust. atque excell. herois Henrici. Amst. 1641. pet. in-fol.

1656. *Jean Maurice (de Brésil).* — Copia van seeckere missive geschreven en versonden van .... Johan Mauritz, furst tot Nassau ... den ... syn suster de Gravinne van Stierum; behels. 't omstandig verhael van seeckere swaer ongeval Hooghgemelde F. G. komende van de begraffenis van ... Wilhelm v. Nassau stadhouder in Friesland, en naer Hollandt reysende ... binnen den 6 Januar 1665 st. N. bejegent, en de wonderbare ongelooflijcke verlossinge uyt gevaer des doodts. Z. p. 1655 (sic). kl. 4to.

1657. *Guillaume II.* Boxhorn, M. Z., Panegyricus in nuptias Gulielmi et Mariae. L. B. 1641. pet. in-fol.

1658. —— Moreelse, H., Panegyricus princ. Gulielmo, post inaugurat in praefectura prov. Trajectinae. Ultr. 1647. pet. in-fol.

1659. —— Strick, J., Pallas Trajectina semper augusta, decantata Traj. ad Rh. cum Guiljelmus praefectus renunciaretur. Ultr. 1647. pet in-fol.

1660. —— Boxhorn, M. Z., Oratie over den dootlijcken afganck van ... Wilhelm. Leyd. 1651. kl. 8vo.

1661. *Guillaume III.* The history of the most illustrious William, prince of Orange... together with his most considerable actions. S. l. 1688. veau.

1662. —— de Peyster, F., William III as a reformer. N.Y. 1874. Av. portr.

1663. —— Zeeuwse vreugde betoond in het ontfangen en inhalen van den prince van Oranjen, enz. Leid. 1668. kl. 4to. *Zeldzaam.*

1664. —— Poëtische gedagten, van verscheide liefhebbers op alderhande groene zeegenboogen, orangie-poorten, huysen, pyramiden, kroonen en kranssen binnen Utrecht. Utr. 1673. kl. 4to.

1665. —— (Arnauld, A.), Le véritable portrait du prince d'Orange Guillaume Henry de Nassau, nouvel Absalon, nouvel Herode, nouveau Cromwell, nouveau Néron. Jouxte la copie à Amsterdam, 1689. veau. pet. in-8vo. *Rare.*

1666. *Guillaume III.* — De gelukkige aanstaande gevolgen uit de Unie en verbintenis tusschen Wilhem III en Maria II . . . en de Staten-Generaal der Vereen. Nederlanden. 's Grav. 1689. cart. 4to.

1667. —— De koninclycke triumphe vertoonende alle de eerepoorten met desselfs sinnebeelden . . . opgerecht in 's Gravenhage 1691, ter eere van Willem III van Gr. Brittanjen. 's Grav. 1691. Met 60 plaatjes. cart. kl. 8vo.

1668. —— The triumph-royal, cont. a short account of the . . . battels, sieges, seafights etc. . . . describ'd in the arches, piramids etc. erected at the Hague in honour of William III . . . First done in Dutch. Lond. 1692. Av. pl. veau. pet. in-8vo. *Manquent 4 planches.*

1669. —— **(Bidloo, G.),** Relation du voyage de sa Majeste britannique en Hollande, et la reception qui luy a été faite. Av. un récit abrégé de ce qui s'est passé de plus considérable depuis l'arrivée . . . 31 Janvier, jusqu'à son retour . . . Avril 1691 et l'heureux succès de l'expédition d'Irlande, subjuguée par les armes toujours victorieuses de sa Majesté. La Haye, 1692. fol. d. veau.

Av. front., beau portr. de Guillaume III, p. P. de Gunst, et 13 grav. s. cuivre en superbes épreuves.
Reliure fatiguée.

1670. —— Koning Williams blyde welkomst in Nederland (inhaling in den Haag.) Z. pl. 1691. M. titelpl. en 3 uitsl. krtn. 4to.

1671. —— Paihlot, A sa très haute Majesté Guillaume III. Gedicht. — D. de Coningh, Afscheyt basuyn geblasen op het vertreck van syn K. M. naar Engeland. — K. v. Keulen, Leyden's lof-basuyn geblasen tot roem Willem Henrik ende Marya Stuart, 21 April, 1689. — J. Vollenhove, Op het gruwelijke moortbesluit tegen den Koning v. Gr. Britt. door Gods genade ontdekt. — L. Rotgans, op Willem III overkomst in Holland. 1691. enz. 6 sts. waarv. 5 *plano* en 1 kl. fol.

1672. —— Lijkzangen, oraties enz. op den dood v. Willem III. 1702, door Rotgans, Bosch, Graevius, Vollenhove, Vechovius, Tiele, Hamer, Goltzius, v. Bylert Doesburg, v. Staveren, v. d. Hoeven (m. plaat), enz. 16 sts. 4to.

1673. —— Bidloo, G., Verhaal der laatste ziekte en het overlijden van Willem III. Leid. 1702. h. led. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

1674. —— *Willem III.* Vonnis in zake den Engelschen gezant contra de Princes Douairière van Nassau als voogdes v. Johan Willem Friso, 22 Dec. 1706. *Handschrift.* 7 blz. fol.

De laatste werd veroordeeld tot het teruggeven van een aantal diamanten en andere kostbaarheden, behoord hebbende aan Maria v. Engeland, gemalin van Willem III.

1675. **Oranje-Nassau. — Verzameling** van stukken *in handschrift en gedrukt,* testamenten, deductiën enz. enz. betreffende de goederen gelegen in Franche-Comté, afkomstig van Réné de Chalon. 28 st. 1 h. ld. bd. fol.

Zeer belangrijke verzameling. Het proces in het begin der 18e eeuw gevoerd liep over de volgende zaak: De Prince d'Isanghien had in 1684 bezit

genomen der goederen, die toehoorden aan Willem III. Door de Vrede van Rijswijk kwamen zij aan den laatste terug en bleven in diens bezit tot zijn dood in 1702, waarna de Prince d'Isanghien er weder aanspraak op deed gelden. Het geheel is belangrijk voor de geschiedenis der bezittingen van het Oranje-huis in Frankrijk.

1676. *Marie II d'Angleterre.* — Lijkzangen enz. op den dood v. Maria II. in 1695 door Burnet, Graevius, Francius, Vechovius, Schutter, Hollebeek, Surendonck, Spitzius, Brant, Visvliet, de Moor enz. 15 sts. 4to.

1677. *Guillaume George Friso.* — Brakenburg, R., Op de geboorte van W. G. Frisios. Leeuw. 1685. kl. 4to.

1678. *Jean Guillaume Friso.* — v. Gysen, J., Bergen in Henegouwen veroverd, onder het beleyd van J. W. F., 21 Oct. 1709. — Id., Op het veroveren van Douay, 27 Juni 1710. — 2 sts. *plano.*

1679. *Anne d'Angleterre.* — Lijkzangen enz. op Anna v. Engeland, door F. Oudendorp, J. Bent, enz. 11 sts. waarv. 3 *plano,* 1 fol., rest 4to.

1680. *Guillaume IV.* — Steversloot, L., Het vorstelijk verjaeren enz. 1723. — Order en zang bij het inhalen van syn Hoogheit . . . als stadthouder van stadt Groningen, 15 Sept. 1729. *Zeer zeldzaam.* — R. Alberthoma, Op de blyde intreede van Z. H. als stadhouder . . . v. Stad en Lande. 1729. enz. 6 sts. waarv. 5 4to. 1 fol.

1681. —— *Huwelijkszangen* v. W. K. H. Friso en Anna v. Brunswyk Lunenburg. 25 Maart 1734, door A. Kuypers, enz. 9 sts. waarv. 6 4to en 3 *plano.*

1682. —— Gedichten, redevoeringen, enz. over de verheffing van W. C. H. Friso tot stadhouder van Holland enz. op 4 Mei 1747, door C. J. Houttuyn, H. Meyer, J. Korthals, A. de Haen, J. Althuysen (in 't Friesch berymme), K. Elzevier, P. Straat, E. W. Higt, T. Hemsterhuis, P. Langendyk, J. Mobachius, H. Gockinga, enz. ± 65 sts. 4to, *plano* enz. *Groote en zeldzame verzameling.*

1683. —— **Stukken** (gedrukt en in *handschrift*) betreffende het overlijden en de begravenis van Willem IV, 1751, 1752. In omslag. fol.

Belangrijke verzameling blijkbaar afkomstig van een der personen, die de begravenis regelden. Bijgevoegd zijn enkele stukken betr. de begravenis van de Prinses Gouvernante.

1684. —— Lijkzangen, redevoeringen enz. op den dood van Willem IV, 22 Oct. 1751, door L. Offerhaus, A. Buning, G. T. de Cock, J. Spex, G. v. Kamphuysen, E. W. Higt, J. Heringa, enz. ± 25 sts. waarvan 21 4to, 6 *plano* en 1 fol.

1685. *Guillaume V.* — Gedichten op de geboorte, verjaardagen enz. van Willem V. door H. v. Ouryk, J. Bilderdijk, L. Trip, C. J. Houttuyn enz. enz. 1748—56. 14sts. waarv. 2 8vo, 4 *plano* en 8 4to.

1686. —— v. Iperen, J., De statige inhuldiging van Willem V, als markgraaf van Veere, 28 Bloeimaand 1766. Middelb. 1767. M. 10 platen (2 uitslaande) vertoonende de eerebogen en and. praalcieraden. fol.

1687. —— Gedichten op de inhuldiging van Willem V. in 1766, door H. de Bosch, J. Moesberg, enz. 6 st. 4to.

1688. *Guillaume V.* — Gedichten enz. op het huwelijk van Willem V met Frederica Sophia Wilhelmina v. Pruissen, 4 Oct. 1767, d. Heshusius en andere gelegenheidsgedichten op Willem V. 8 sts. 4to, 8vo. en *plano*.

1689. —— La plume de Joseph. Trad. de la langue Hebraique . . . cont. toutes les prières qui se firent dan les sinagogues à l'occasion . . . des noces de S. A. S. le Prince. (Texte Hébreu et Fr.) Amst. 1767. veau. — Vreugde lof enz. gecelebreerd bij de Hoogduitsche jooden enz. (bij het bezoek van den prins en de prinses). Amst. (1768).

1690. Naauwkeurig dagregister betr. de reyse van Z. en H. D. en K. H. zedert 't vertrek uit den Haag. 24 Mei 1768 tot hunne aankomste op het Loo, 8 Juni. M. Vervolg. 's Haage (1768). 2 dln. 1 bd. 4to.

1691. *Caroline de Nassau.* — Huwelijkszangen enz. op het huwelijk van Caroline v. N. met den prins van Nassau Weilburg, in 1760, door C. J. J. Boerhave Mauricius enz. 6 sts. 4to.

1692. *Fredérique Sophie Wilhelmine de Prusse.* — Verjaringsgedichten, lijkzangen enz., door Rhynvis Feith, Bilderdijk e. a. 7 sts. 4to en 8vo.

1693. *Guillaume I (roi).* — Plakaat van koning Willem I aan de inwoners der provincie Utrecht, 5 July 1831, tot opwekking ter inschrijving van eene opengestelde vrijwillige leening. 3 bladen *plano*.

1694. —— Gelegenheidsgedichten op Willem I, Willem III, enz. door Bilderdijk, Munnekemolen, Tollens e. a. 14 sts. 8vo. en 4to.

1695. *Guillaume III.* — Bezoek van Willem III aan Utrecht in 1853 en 1869. — Proclamaties, programma's, feestliederen, menus, uitnoodigingskaarten enz. enz.

1696. —— v. Lier, J. C., Reistogt van den Prins van Oranje naar Spanje, Portugal en Napels. 1858. cart. gr. 8vo. — Diverse gelegenheidsgedichten enz. op Willem I. II, en III., op Koningin Sophie en and. leden v. h. Koninkl. Huis, gedichten, programma's enz. enz. over het onafhankelijksfeest in 1863 enz. Ruim 60 sts.

1697. —— *Herdenking van het 25jarig koningschap van Willem III*, op verschillende plaatsen in ons land in 1874. Uitgebreide verzameling gelegenheidsgeschriften, feestgedichten, muziek, feestnummers van couranten, programma's enz. enz. *Belangrijke verzameling van ongeveer 150 sts.*

1698. —— **Vorsterman van Oyen, A. A.,** Het vorstenhuis van Waldeck en Pyrmont benevens de uitgestorven en grafelijke takken van dit stamhuis. Utr. 1879. M. wapens en portretten. 4to. *Slechts 200 exx. gedrukt.*

Merkwaardig exemplaar. Niet alleen zijn de portretten van Willem III en koningin Emma fraai uit de hand *gekleurd*, en de drie wapens *gekleurd* en met *goud* en *zilver* versierd, maar ook de titel en de 8 vignetten zijn *gekleurd*, terwijl de drie groote initialen als *miniaturen* zijn *beschilderd*.

De fraaie band (van Claessens) is geheel rood marokko. De rug is rijk verguld, tusschen de fileten de titel en de letters W. en P. (herhaald). Het voorplat is versierd met het wapen van Waldeck Pyrmont, met kroon, in eene lijst, in de vier hoeken ook door een kroontje afgesloten; het achterplat bevat de gekroonde Gothische W in eene dergelijke lijst; de binnenzijden met fraaie randversieringen.

1699. *Guillaume III.* — **Surtout de table** exécuté par ordre de S. M. Guillaume III par C. J. Begeer d'après les dessins de M. J. Lens. Utr. s. d. fol.

Collection de 11 eaux-fortes p. M. J. Lens représentant le surtout de table destiné pour S. A. R. la Princesse Wilhelmine des Pays-Bas, avec une description détaillée. Ce surtout se compose de 81 pièces, renfermées dans 23 coffres de chêne, doublés de drap vert et munis de poignées et de coins de fer ornementés.

Les planches avec leur description dans une portefeuille en toile.

Pas dans le commerce.

Familles néerlandaises.

1700. **Huyttens, J.,** L'art de vérifier les généalogies des familles belges et hollandaises. Brux. 1865. cart., n. r.

Exemplaire interfolié; totalement épuisé.

1701. **Geslacht-register** der oude Kaapsche familien. Gecompileerd door Chr. Goetzee de Villiers. Kaapstad, 1893—94. 3 dikke dln. h. linn. 4tn.

Dl. I. A—J. 1893. Dl. II. A—O. 1894. Dl. III. P—Z.

Dit voor de Nederlandsche, Fransche en Duitsche familiën onschatbare werk werd door Dr. **G. McCall Theal** na den dood van C. G. de Villiers uitgegeven. Dl. II. bevat op nieuw de letters A—J voorzoover de notities enz. daarvoor den heer Theal na uitgave van Deel I. werden ter hand gesteld. *Slechts zeer weinig exemplaren kwamen naar Europa.*

1702. **Rea, A.,** Monumental remains of the dutch East-India Company in the presidency of Madras. Madras, 1897. Av 63 planches. gr. in-4to. br.

Cet ouvrage remarquable, précédé d'un aperçu historique, est surtout important pour la généalogie des familles hollandaises des XVIIe et XVIIIe siècles, dont les tombeaux sont reproduits ici. On y trouve les noms des van de Pape, Reynierse, van Steeland, Carter, v. d. Broeck, Huybertsen, Blockhoven, Lindenborn, Verkerck, v. Dielen, Martens, Both, Leembruggen, Duthil, v. Outvelt, etc.

1703. **Dood- en begrafenisbriefjes.** — J. v. Niel, Batavia, 31 May 1743; — J. Wagenaar, Fort d'Elmina, 19 Febr. 1789; — M. F. P. Borsz, op rijs van de Kust van Guinea na Surinamen, 31 Jan. 1790. — *Zeer zeldzaam.*

1704. Gelegenheidsgedichten meerendeels, uit het laatst der vorige eeuw. 40 stuks, *één blad-drukken.*

1705. Verzameling van eenige geschriften vervat in het familie-archief van Jhr. Mr. D. van Akerlaken, met aant. bew. d. D. v. Akerlaken en C. A. Chais v. Buren. Haarl. 1889. 4to. *Niet in den handel.*

1706. **Box, J.,** Chronicles of the castle of Amelroy or Ammerzode, with some notices of its ancient barons. Lond. 1870. Av. photogr. toile, aux armes d'Ammerzode, tr. dor. gr. in-4to.

Les 26 photographies représentent des vues du château, des facsim. de lettres, des portraits d'après les tableaux originaux de A. Dürer, v. Theulden et autres, des vues d'intérieurs etc.

1707. (Amersfoordt, J. P.), Herinnering aan Maria, voor allen die haar bemind hebben. Amst. 1850. M. portr. linn. gr. 4to. *Niet in den handel.*

1708. v. Spaen, W. A., Historie der Heeren van Amstel, van Ysselstein en van Mynden. Haag, 1807.

1709. Geslagtsregister der Heeren van Aemstel, geëxtraheert en gecolligeert uyt verscheyde, meest origineele charteren, gesien by A. v. Buchelin, 1625. 1 blad fol. gevouwen. geb. in 4to. led. bd.

Hoogst zeldzaam.

1710. Bruylofts rymreden over het houwlijck van Nic. Ansloo ende Maria Riebeeck. Batavia, 1682. fol.

Ex. op satijn; zeer zeldzaam, als in Indië in dien tijd gedrukt.

1711. **Vreeden zeegen** gewenscht aen den vroomen Bruydegom Iacob Abramsz Bierens En . . . Kornelia van Hoeck, Ge-echt 23 van Sprockelmaent, 1648. In Amstelredam. Amst., J. Rieuwerts. 1648. Met titelplaat en twee fraaie etsjes. hrn. met vergulde stempels. langw. 8vo.

Hoogst zeldzaam.

1712. Ordinary Middelweeksche Courant. No 20. Gedrukt tot Haerlem voor Christoffel van Beecq, Bruydgom en zijn E. Bruydt Juffr. Josina Bakker, den 18 May 1661. *plano. Zeldzaam.*

Eigenaardig staaltje der zeden en gewoonten dier dagen. Bruilofts-courant (op rijm) met scabreuze (zoo niet platte) toespelingen.

1713. **Buddingh, D.,** Het boetregt; bevatt. een oudheid-, geschied- en letterkundig onderzoek naar den oorsprong en naambeteekenis van het geslacht Buddingh. Delft, 1863. M. gekl. wapens. cart., onafgesn.

Niet in den handel. Bijgebonden Id., Podhem of Poddinghem. 1865. — Laatste bijdragen tot het boetrecht. 1872.

1714. (Schimmelpenninck v. d. Oye, J. E. N., en J. C. E. van Lynden), Geslachtlijst van de descendenten der broeders en zusters van Abr. Dedel en zijne huisvrouw Anna Jac. Geelvinck. Utr. 1883.

1715. v. Eeghen Jr., C. P., Adriaan van Eeghen, doopsgezind leeraar te Middelburg, 1655—1679. Amst. 1886. *Niet in den handel.*

1716. Enschedé, A. J., Généalogies des familles de Ferrières, des Pommares et Guepin. Haarl. 1887. 3 fasc. Av. 3 arm. gr. in-8vo. *Pas dans le commerce.*

1717. Bijdrage tot de kennis van het geslacht van de Gruyter en zijne aanspraken op de nalatenschap van E. F. F. J. de Bette. 's Grav. 1875. linn. *Niet in den handel.*

1718. Blancardus, N., Oratio in obitum Abr. Gulichii, prof. Philos. Fran. 1680. 1 f. *plano.*

1719. (ten Cate, G.), Geslachtlijst van de familie Halbertsma. (den Haag, 1897). M. wapen op den titel. *Niet in den handel.*

1720. **de Muralt, J. L. B.,** De nalatenschap van Johan van Halmael en de afstamming van zijne naaste bloedverwanten. Utr. 1881. In portef. fol. *Slechts weinig ex. gedrukt.*

1721. de Haes. F., Op het afsterven van . . Jan Hartigvelt, 22 Oct. 1678. *plano.*

Beschadigd ex. met eigenhandige verbeteringen van den dichter.

1722. Ledeboer, A. M., Bernardus Ledeboer, geschetst door zijn zoon. Dev. 1877. M. 2 portrn. *Niet in den handel.*

1723. **Lochmann, E. A. S.** — Adelbrief voor hem en zijne erven, gegeven door den Roomschen Keizer Karel VI, 1720. *Handschrift* van 13 bladz. fol.

Uit het Duitsch vertaald en geauthentiseerd op 20 Aug. 1806 door Q. de Flines.

1724. BUTKENS, F. C., Annales généalogiques de la maison de Lynden diuisées en XV liures, vérifiées par chartes, tiltres etc. . . . Embellies des figures de diuers pourtraicts, chasteaux. sepultures, et anciens sceaux. Anvers, J. Cnobbaert. 1626. Titre gravé et nombreuses gravures représ. des portraits, des châteaux, des monuments, des armoiries et des sceaux dans le texte. veau marbré, dos orné. *Bel exemplaire.*

Cet ouvrage contient e. a. de très belles gravures représentant les châteaux: 't Huys ter Lee; de Hemmen, de Boulenham, van Mussenberch; de Dormalle; de Froidcourt; de Rechem; de Sinderen; de Croonenbourch; d'Alst; de Vernehuyse. *Extrêmement rare.*

1725. **Vreugde galmen** ter zilvere bruiloft van onse . . . ouders Bened. Marius en Eliz. de Recht, geviert den XVe van Wiedem[t] 1731 (te Amsterdam). hrn. gr. 4to.

Zeer fraai specimen van Hollandsche calligraphie met fraaie beginletters door Ben. Marius de Jonge, met in Chineesche inkt geteekenden titel en 12 bladen kunstschrift waarvan 3 op de wijze van eene rebus (met sleutel) met 32 kleine teekeningen. Achterin een Vreugdezang, ook in calligraphie, van Jac. Rosseau. Volgens de volgende regels van een der verzen: Waar zien wij meesters in de schrijfkonst triomfeeren? Die binnen Amsteldam zo loflijk zijn vermaard? De naam van Marius werd over al verklaard, En hoog geroemd enz ... was Marius Sen. een bekend calligraaf; deze „Vreugdegalmen" geven het bewijs dat zijn zoon even goed recht had op dien naam. Zij waren geparenteerd aan de katholieke familie Marius, waaronder b.v. L. Marius (17e eeuw), de schrijver van Het mirakel van Amsterdam.

1726. **Mees Az., G.,** Gregorius Mees, predikant te Rotterdam in de 17e eeuw en zijn gezin. 2e uitg. Rott. 1879. M. portr. en facs. linn. gr. 8vo.

Alleen voor de familie gedrukt; niet in den handel.

1727. **Mees, M. J.,** Mr. Gregorius Mees in zijn leven en werken. Haarl. 1889. M. portr., gekl. wapen en uitvoerige geslachtsregisters. linn. gr. 8vo.

Alleen voor de familie gedrukt; niet in den handel.

1728. Reehorst, G. S., Genealogie van het geslacht Metelerkamp. Arnh. 1883. gr. 8vo. *Niet in den handel.*

1729. Verzameling van stukken in zake J. C. van der Mieden, den Proc. Gen. A. van Wesele en den Raadsheer A. van der Mieden, 1743—45. 18 stuks. 1 h. led. bd. fol.

1730. Netscher, P. M., Geslachtsregister der familie Netscher met levensschetsen van de schilders Caspar, Theodorus en Constantijn. 's Grav. 1889. M. 1 wapenkrt. en 7 genealog. tab. *Niet in den handel.*

1731. J. M. de Hont, Het geslacht Occo en het gebouw van barmhartigheid te Amsterdam. Amst. 1893. M. portr., wapen en geslachtsboom. 4to. br. *Holl. papier.*

1732. Biographia Ultrajectina of gulde legeude van de Stichtsche Sinterklaas. Z. pl. 1782, 2 stn. — Waare oorsprong van het hoogaenzienelijke Israelit. en in Utrecht zo zeer gehaet .... Pestersche stamhuis. 1782.

Drie zeldzame pamfletten tegen de familie de Pesters.

1733. v. Swinderen, Th., Geslachtslijst van de familie van Swinderen. Gron. 1850. M. gekleurd wapen op den titel.

Hoogst zeldzaam; slechts in weinig exx. gedrukt voor de leden der familie.

1734. **Wapenen** der familien die getrouwt sijn aan de **Tullekens** en sommige anderen daartoe betrekking hebbende. Ouvrage se composant de 156 pages, entourées de bordures très variées (fleurs, oiseaux, insectes, etc.) gravées par P. H. Sur les pages 3—26 on trouve 123 armoiries dessinées à la plume ou au crayon. A la fin une table alphabétique des noms. 4to. veau.

Le dessin de ces armoiries date de la fin du siècle dernier.

1735. **de la Bouteliere, L.,** et **A. J. Enschedé,** Des Villates en France et aux Pays-Bas. Notes généalogiques. Haarl. 1881. Av. 1 vue des ruines du chateau des Villates, des portraits, des fascim., des arbres généalogiques etc. d. chagr., n. r. 4to.

Tiré à 125 exx. *Très bel* exemplaire dans une riche reliure, dos et coins en mar. rouge du Levant, dos doré, non rogné, tête dorée (*L. Claessens*).

1736. (Wolff, Betje), Brief aan .... den Heere H. Vollenhoven en Jongvr. C. J. van Beeck, bij gelegenheid van hun Eds. echtverbintenisse. (Hoorn, 1774). 4to.

1737. **Doornkransje** gevlochten ter eere van .... Gron. 1828. — Rozenkransje voor de zamenvlechters van het doornkransje. 1828. — J. J. A. Goeverneur, De Keesiade. 1878. — 3 stn. 1 h. led. band. *Fraai exemplaar.*

Zeer zeldzame dichtstukjes naar aanleiding van eene „nachtwandeling" van den Groningschen hoogleeraar C. de Waal.

1738. **van der Waijen, J.,** Stukken betr. v. d. W., eigenhandig geteekend door Prins Willem III. 1677—1685. 4 st. fol.

v. d. W. was predikant te Middelburg, werd op 10 Dec. 1676 ontslagen en gebannen, en werd later hoogleeraar te Franeker.

1739. Stamboom der Willingen of geslagt-register der nakomelingen van Jan Willink en Judith Busschers. Beginnende 1591 . . . tot . . . 1721. Amst. 1721. fol. hoorn.

1740. GEZANGEN BIJ BRUILOFTEN; ZANGEN VOOR KOPEREN, ZILVEREN EN GOUDEN BRUILOFTEN; **treurzangen** bij overlijden; **gedichten** bij benoemingen, enz. enz. van **Nederlanders. Hoogstmerkwaardige Verzameling** van ongeveer 700 stuks. 8vo, 4to. folio en *plano.*

De volledige, alphabetisch geordende lijst, *is op aanvrage* verkrijgbaar. Als proeve laten wij hieronder slechts de letter A volgen. H = Huwelijk; B = Benoeming; † = Overlijden; Z = Zilveren bruiloft.

P. Adama, J. Brouwer. H. 26 Mei. 1833.
L. C. Akersloot, S. G. v. d. Stengh. H. Leyd. 3 Aug. 1788.
A. Alberthoma. B. Gron. 1737. 2 st.

A. Alberthoma. † Gron. 11 Mei. 1758.
J. Alberti en J. Esgers. B. Oct. 1740.
A. Alma, C. Alma. H. 6 Juni. 1826.
Sara P. v. Almonde. † Amst. 29 Oct. 1796.
D. v. Alphen, E. Bonenfant. Z. Leyd. 19 Nov. 1767.
P. Ameshoff, Ph. J. Freher. H. Amst. 4 Juni 1771.
G. Antwerpen. † Gouda. 22 Dec. 1731.
G. Antwerpen Verbrugge, M. Hooft. H. Amst. 19 Dec. 1741.
P. Apostool, M. Teyler. Z. Amst. 12 April 1724.
J. H. Appelius. † Scheven. 16 April 1828.
A. Ardesch, A. M. Jongbloet. H. Harderw. 4 Juni 1754.
K. v. Arkel. † Rott. 29 Sept. 1724.
J. Arnoldi, R. Hooving. Z. Gron. 31 Aug. 1746.
T. Arnoldi, W. J. Snethlage, J. F. Manger. † Haarl. 8 Jan. — † Dordr. 11 Maart. — † 's-Grav. 27 April. — 1741.
N. Asschenberg, S. Hartgers. H. Amst. 5 Nov. 1710. plano.
G. v. Athlone. † 1703. kl. fol.

SCIENCES.

Arithmétique. — Géométrie. — Astronomie.

1741. **Allaert, N.,** De fundamenten van de Geometria. *Fraai calligrafisch handschrift met teekeningen.* 1662. 76 blz. fol.

Allaert was schoolmeester te Ravesteyn.

1742. **Angelus, Johannes,** Astrolabium planum in tabulis ascēdens: cōtinens qualibet hora atque minuto equationes domorum celi: moraz nati in vtero matris cum quodam tractatu natiuitatum vtili ac ornato: necnon horas inequales pro qualibet climate mundi. Venetiis, L. Antonius de Giunta, 1502. in-4to. d. veau.

Orné de nombreuses figures sur bois très remarquables et de belles lettres initiales. *Très rare.* defect

1743. **Aristoteles,** Mechanica. Graece. Paris., A. Wechel, 1566. Avec figures sur bois. in-4to. br.

1744. **Bartoli, C.,** Del modo di misurare le distantie, i corpi, le pianti, le provincie, etc. etc. Venetia, P. Franceschi Sanese, 1564. Avec 1 portrait, 2 planches et des figures dans le texte, le tout gravé sur bois. 4to. d. veau.

Sur le titre, qui est entouré d'une belle gravure sur bois, se trouve une marque de bibliothèque.

1745. Cardinael, S. H., Arithmetica ofte rekenkonst. Amst. 1674, 78. 4 stukjes. 1 band. — W. Bartjens, Vernieuwde cijfferinge. 2e deel hand. van verscheyde regulen der rekenkonst, verb. enz. d. J. de Groot. Amst. 1768. kl. 8vo.

1746. Cock, D., De cijferkonst noyt voor desen . . . grondiger noch duydelycker voorgeset. Uitg. d. S. Cock, verbetert door J. le Duc. Dordr. 1664. hrn. kl. 8vo. — Id., Hetzelfde werk. 5e dr., verbetert ende vermeerdert d. D. de Hollander. Amst. 1685. hrn. kl. 8vo.

1747. Coutereels, J., Arithmetica, oversien d. C. F. Eversdyck. Middelb. 1657. hrn. kl. 8vo. — Id., 't Konstigh cijfferboek, met uytwerkingh aller questien d. D. de Grauw. Utr. 1690. hrn. kl. 8vo.

1748. v. Dam, J. A., De nieuwe Hoornsche schatkamer ofte Konst der zeevaart... voor zoo ver de theorie aangaat. 1712. hrn. — A. de Graaf, Beginselen der telkunst of rekenkunst. 1662. Zonder band. — D. R. v. Nierop, Mathemat. calculatie of wiskonst. reekening. 1659. hrn.

1749. **Danfrie, Ph.,** Declaration de l'usage du graphomêtre, par la pratique duquel l'on peut mesurer toutes distances des choses de remarque qui se pourront voir et discerner du lieu où il sera posé et pour arpenter terres, bois, prez, et faire plans de villes et forteresses, cartes geographiques, etc. Paris, Chez Danfrie, 1597. 2 parties en 1 vol. 8vo. cart.

Rare. Imprimé en caractères cursifs et orné de 18 gravures en taille-douce et sur bois, très jolies. *Quelques signes d'encre sur quelques pages.*

1750. **Feliciano da Lazesio,** Libro di arithmetica e geometria speculatiua e praticale. Vinegia, F. di Alessandro Bindoni, e M. Pasini, 1545. Avec figures. in-4to. vél.

1751. **Hortega, J. de,** Tractado subtilissimo d'aritmetica y geometria. De nuevo emend. p. J. Lagarto y antes p. G. Busto. Van annadidas (alg. trat. de J. P. de Moya y o.) Granada, R. Rabut, 1563. in-4to. vél.

Ouvrage extrêmement rare en parfait état sauf les légères défectuosités, que nous indiquons: Le titre est monté; les 4 premiers feuillets sont restaurés dans les marges; quelques feuillets ont une légère piqûre dans les marges sans nuire au texte.

1752. v. Houcke, D., Cijferboeck inhoud. de fundamenten van d'arithmetica. Rott. 1628. hrn. kl. 8vo. — H. C. Mots, Cyffer-ofte reeckenboeck. 2e dr. Ench. 1647. kl. 8vo.

1753. **Hyginius,** De mundi et sphere ac utriusque partium declaratione. Cum planetis et variis signis historiatis. Venet., M. Sessa, 1512. Avec de nombreuses gravures sur bois, très curieuses. in-4to. vél.

1754. **Keppler, J.,** Ausszug ausz der uralten Messe-Kunst Archimedis und deroselben newlich in Latein auszgangener Ergentzung betreff. Rechnung der cörperl. Figuren, Erklärung der Oesterr. Weinvisier-Ruthen, und deroselben Gebrauchs an den Landfässern... sampt Anhang von Vergleichung des Landtgebräuchigen Gewichts, Elen, Klaffter etc. Lintz, H. Blancken, 1616. Av. fig. pet. in-fol. br.

1755. **de Neeff, A.,** Cyffer Boeck der Heylige Schrift, over de gelden, gewichten ende maten der Hebreen arithmetisch gereduceerd op gelden, gewigten enz. in onsen lande en tijdt gebruyckelijck. Middelb. 1683. perk. kl. 8vo.

Uitmuntend bewaard ex. van dit curieuse en zeldzame boekje. Achterin: Heydelbergsche Catechismus met vragen ende antwoorden op rijm gestelt door R. D. M.

1756. Pardies, I. G., Beginselen der geometrie. U. h. Fr. Hoorn, 1690. hrn. 16mo.

1757. **Raets, W.,** Arithmetica oft een niev cijfferboeck, Waer in die fondamenten seer grondelijck verclaert en̄ met veel schoone questien gheillustreert worden. Antw., H. Hendricsen, 1580. pet. in-8vo. vél.

Sur le titre une gravure sur bois, et quelques écritures à la plume. *Très rare.*

1758. **Raets, W.,** Practycke om lichtelijc te leeren visieren alle Vaten metten wisselroede. T'hantw., A. Hendricksen, 1580. kl. 8vo.

1759. de Raeymaker, J., Cyfferboeck inhoudende de vijf specien met den reghel van dryen ende de practijcke. U. h. Fr. t'Hantw. 1645. kl. 8vo.

1760. **Ringelberg, J. F.,** Institutiones astronomice. — Ejusdem Liber de tempore, de urina, etc. S. l. (Antv.), Veneunt apud authorem, 1530. pet. in-8vo. br.

1761. **Schonheintz, J.,** Apologia astrologie. Nürnberg, G. Schenck, 1501. in-4to. cart.

Exemplaire à grandes marges, avec de nombreuses notes marginales à la plume.

1762. v. Schooten, Fr., Mathematische oeffeningen. Tractaet d. perspective. Amst. 1659, 60. 6 dln. M. figg. 1 hrn. bd. 4to.

1763. v. d. Schuere, J., Arithmetica oft rekenkonst ... noch bijgenoeght een kort onderricht van 't Italiaens boeckhouden. Haarl. 1625. — Id., Hetzelfde werk. Amst. 1643. — 2 dln. hrn. kl. 8°. Een weinig gevlekt.

Op beide titels een (verschillend) portret van den schrijver.

1764. **Stevin, H.,** Wisconstich filosofisch bedrijf. Leyd. 1667. hrn. 4to. M. Atlas. hrn. fol.

1765. **Versteeg, Matthijs,** Geometria ofte Landmeetkunst. 1764. *Handschrift* van 455 bladz., met vele sepiateekeningen. led. bd. fol.

1766. **Willem Claesz. v. Assendelft,** Rekenkunde. 1719—21. *Handschrift,* van ruim 200 bladz. h. led. fol.

1767. **Wenceslaus, M.,** 't Fondament van arithmetica mette Italiaensche Practyck, mitsgaders d'allernootwendichste stucken van den reghel van interest. Beydes in Nederduyts ende in Franchois met redelicke overeenstemminghe ofte Concordantien. Middelb. 1599. hrn. 4to.

Zeer goed bewaard exemplaar van een hoogstzeldzaam werk.

Mesures. — Poids. — Monnaies.

1768. Beeldenaer ofte figuerboeck dienende op de nieuwe ordonnantie vander munte ... in welcke gherepresenteert zijn alle de figueren vande goude ende silvere munte ... 's-Grav. 1622. 4to.

1769. **Bellinus, V.,** De monetis Italiae medii aevi hactenus non evulgatis. Ferrariae, 1767. Av. des planches de monnaies. pet. in-fol. maroquin.

Reliure italienne du 18e siècle, richement ornée d'or.

1770. **Bodin, J.,** Discours sur le rehaussement et diminution des monnoyes, tant d'or que d'argent, et le moyen d'y remedier: et responce aux paradoxes de M. de Malestroict. Plus un recueil des principaux advis donnez en l'assemblee de sainct Germain des prez, au mois d'Aoust dernier, auec les Paradoxes sur le faict des monnoyes, par F. Garrault. Paris, J. du Puys, 1578. 4 pièces en 1 vol. vél. vert. dos orné. pet. in-8vo. *Très rare.*

Dans la même reliure: **F. Grimaudet,** Des monnoyes augment et diminution de pris d'icelles. Paris, Martin le Ieune, 1576.
Exemplaire provenant de la Bibliothèque du prince de Talleyrand, avec l'ex-libris. La marge supérieure du dernier ouvrage est un peu courte.

1771. **De drooghe, natte ēn langhe matē,** als vā corē, hauer, wijn, bier, harinck, sout, peck, terre, smecolē, asschen ēn hoppe. Ende voort van d'diuersiteyt vandē ghewichten ... Gheprent Thantwerpen ... bi my Symon Cock, z. j. (c. 1540). hrn. 16mo.

Hoogst zeldzaam boekje. Op den titel eene aardige houtsnede. De laatste bladz. in de marge een weinig beschadigd.

1772. Helmduyn, H. J., Rekenboeck tracterende van alderhāde coopmans handeling, een yegelyck zo coopluyden als anderen seer nut ende bequaem. Amst. (1569). hrn. kl. 8vo.

Zeer zeldzaam, gedrukt met zoogenaamde „caractères de civilité.

1773. **Corte onderrichtinghe** dienende tot het maecken vande reductien vande Jaer-custingen tot gereede penningen, om dien-volgende te eysschen en ontfangen den veertichsten penning op alle vercochte of vervreemde onroerende goeden, volgende tplacaet vanden xxij Decembris 1598. Met Aenhang. Leyden, *Gedruct opt Raedhuys*, 1599. 4to. cart.

Werd opgesteld, volgens voorrede, door Jan van Hout, S. Fzn. van der Merwen, Ludolff van Coelen, „mer oock van Meester Mathijs Mintens Franchois schoolmeester, en van Meester Jan Pietersz. Dou, ghezworen wijnroeyer."
Hoogst zeldzaam. Werd later door Prof. Bierens de Haan herdrukt.

1774. **Die ongealuweerde** Gouden ende Silueren Munten van diuerschen Coninckrijcken, Hertochdommen ... en steden. 1568. Aemstelredam, Weduwe van Jan Ewoutzoon, (1568). kl. 8vo. hrn. *De eerste 30 pag. zeer licht gevlekt.*

1775. **Ordonnantie,** statuyt ende Permissie, der K. M. vanden gouden ende silueren penningen cours, ende ganck hebbende ouer alle zijne Landen, van herwaerdts ouer. 17 Julij 1548. Amsterdam, J. Ewoutzoon, z. j. (1548). — **Ordonnantie** ende Placcaet vandye C. M. Beroerende vā den Gouden, Ēn silueren munten, 1559. — **Die ongealueerde Gouden ende silueren Munte** van diuerschen Coninckrijcken, Hartichdommen, enz. 1560. Amst., Jan Ewoutszoon, z. j. (1560). — Ens. en 1 vol. *Avec de nombreuses figures de monnaies, gravées en bois.* veau. pet. in-8vo.

Voir: Moes, Amsterd. Boekdrukkers. N°. 130. 125. 133.

1776. Pachttafelen waer door alle onervarene in de rekenkonste seer veerdigh en gereedt konnen calculeren de pacht, huere, onkost en koop van lande, ten advenante van alle voorgestelde prijs, 't gemet, de morgen ofte bunder enz. enz. Middelb. 1668. hrn. rug. 4to. *Zeldzaam.*

1777. Pina, Yosua Sarfatti, De lichtende koopmansfackel en reductie van wisselen van Hamburgh, Dantzick, Antwerpen, Engelandt enz. Amst., gedr. bij D. de Crasto (sic) Tartaz, 1664. hrn. kl. 8vo.

Achterin: Men vint dit boeck te koop bij den autheur woonende op Vloyenburgh inde langhe hout straet.

1778. **Tratado** muy vtil y prouechoso: para toda manera de tratantes: y personas afficionadas al contar: de reglas breues de reduciões de monedas: y otras reglas tãto breues qnto cõpẽdiosas. Colegídas y ordenadas por mastre Marco Aurel Aleman; maestro de escuela en Valencia. *A la fin:* Impreso en Valencia: al molino dela Rouella: en casa d. Francisco Diaz Romano, 1541. pet. in-8vo. vél. *Quelques taches.*

1779. **Het thresoor** oft schat van alle de specien, figuren en sorten van gouden ende silueren munte enz. Antw., Guill. van Parijs, 1580. 2 dln. M. tal van muntafbeeld. 1 h. led. bd. kl. 8vo.

1780. **Tresoir** vande Maten; van Gewichten, vã Coorn, Lande, vande Elle ende natte Mate, oock vanden Gelde ende Wissel. Amstelredam, Herman Jansz Muller, 1590. hrn. 12mo.

1781. **De valuatiẽ** eñ ordinãtien vandẽ ghelde gheordineert eñ ghemaeckt bii den heeren ende staten vanden landen. Ende vã allẽ chiis penninghẽ hoe men die sal betalen. Eñ de renten af zal moghen quitẽ eñ lossen vanden iare lxxiiii. tot dẽ iare XV^{c} eñ twee ... Thantwerpen, by mi Dirck martens vãn aelst, (c. 1520). 20 bladz. kl. 4to.

Achteraan twee kleine houtgravuren, voorstellende Filips de Schoone en zijn wapen.
Hoogst zeldzaam.

1782. Kort verhael en aentek. van het opklimmen en verloop vande munte ofte de gelden sedert 1489 ... tot 1667. 's-Grav. 1667. 4to.

Technologie. — Chimie. — etc.

1783. **Bessonus, J.,** Theatrum instrumentorum et machinarum. C. T. Beroaldi figurarum declaratione demonstrativa. Lugd. 1578. Avec un titre dans un encadrement et 60 planches très curieuses. fol. vél.

Art du tourneur; chariots; voitures; vaisseaux; turbines et autres machines hydrauliques; un instrument de musique, etc. etc.

1784. **Biringaccio, V.,** Pirotechnia, nella quale si tratta non solo della diuersità delle minere, ma ancho di questo si recerca alla pratica di esse. Venetia, P. G. Giglio, 1559. Avec fig. sur bois. pet. in-8vo. vél.

Cont. e. a. un chapître: Del fuoco che consuma senza far cenere.

1785. **Brown, Th.,** Pseudodoxia epidemica d. i. Untersuchung derer Irrthümer so hin und wieder im Schwange gehen ... darinn anfangs von den Irrthümern ins Gemein mit Beyfügung unterschiedlicher Curiosa Tractätlein, als eines Handbuchs der ... Naturkunst darinn der Grund der gantzen chymischen Wissenschaft enthalten u. s. w. Aus dem Engl. ... übers. v. Chr. Peganium, in Teutsch Rautner genannt ... Franckf. .. 1680. Av. figg. 4to.

1786. Digby, K., Theatrum chimicum ofte geopende deure der Chymische verborgentheden ontsloten van de vermaarste antheuren. M. Vervolg. Amst. 1693. M. front. en pl. hrn.

1787. **Ferrarius, J. B.,** Hesperides sive de malorum aureorum cultura et usu. Romae, 1646. Avec de nombr. planches grav. fol. vieux maroquin rouge, dos doré aux chiffres de Barberini.

Le frontispice est un peu plus court de marges, et au commencement quelques feuilles sont tachées d'eau.

1788. **Khunrath, A.,** Amphitheatrum sapientiae aeternae solius verae, Christiano-kabalisticum, divino-magicum, nec non physico-chymicum, tertriunum, catholicon. Hanov. 1609. pet. in-fol. veau.

Ouvrage singulier avec des planches curieuses. Le front. et le portrait collés sur toile. Le portr. est gravé p. J. Diricks van Campe. Une planche représente un intérieur.

1789. **Kircher, A.,** Mundus subterraneus in XII ll. digestus, quo Divinum subterrestris mundi opificium, etc. exponuntur. 3a ed. Amst. 1678. 2 tom. 1 vol. Av. front., ctes. et pl. fol. veau. *Le dos de la reliure endommagé. Quelques taches.*

1790. —— Ars magna lucis et umbrae in X libros digesta. Amst. 1671. Av. pl. et figg. d. l. texte. fol. vél. cdé.

1791. —— Physiologia Kircheriana experimentalis. Extr. J. S. Kestler. Amst. 1680. Av. front. et figg. s. bois. fol. cart.

1792. —— **Musaeum** Kircherianum, sive musaeum a A. Kirchero jam pridem incolptum, nuper restitutum, auctum, descriptum, et iconibus illustratum a Fr. M. Ruspolo. Rom. (1710). Av. portr. et de nombr. pl. et cartes. fol. d. veau, n. r.

1793. **Pandora:** d. ist, die edlest Gab Gottes, oder der werde und heilsame Stein der Weisen, mit welchem die alten Philosophi, auch Theoph. Paracelsus, die unvollkommene Metallen verbessert; sampt allerley kranckheiten vertrieben. Basel, Henricpetri, 1598. Av. gravures sur bois. pet. in-8vo. d. veau.

Surtout intéressant par les 19 grandes xylographies représentant des combinaisons cabalistiques.

1794. **Een Nyeuw Receptboexken** Inhoudende veel ende mennigerhande wel gheapprobeerde schoone Secreten ende Consten, *enz.* Reesz, Derick Wylicks van Santen, 1589. hrn. kl. 8vo. *Een weinig met worm. Hoogst zeldzaam.*

1795. **Schäffer, J. C.,** Proefnemingen en monsterbladen om papier te maken zonder lompen of met een gering bijvoegzel derzelven. Amst. 1770. 2 dln. M. monsters en pltn. 1 h. led. bd. 4to.

Curieus en zeldzaam boekje; de monsters papier zijn o. a. vervaardigd van zaagzel, wespenesten, beukenhout, boommos, wijnranken, stroo, boerekoolstronken enz. enz.

1796. **Natuurlijk Toverboek,** behelz. de verbaazende geheimen van natuur en konst. Amst. 1791—94. 8 tom. 4 vol. Av. planches. 8vo. d. veau.

1797. **Vieruoudich Tractaet Boeck.** Inhoudēde vier delen ofte Tractaten, ... Het eerste tracterende van allen wijnen. Het twede van diuersche Verwen. Het derde van allen Incten ende secreten van schrijven. Het vierde van allen Confituren ende diuersche mixturen. Ghecopuleert ende vergadert, by **Symon Andriessen van Aemstelredam.** Campen, St. Joessen, 1552 . . . . . Ende men salse te coep vijndē, tot Aemstelredam by Cornelis Karelsen, ... h. perk. kl. 8vo. *Hoogst zeldzaam.*

Botanique.

1798. **Alamanni, L.,** La coltivatione. Fiorenza, B. Giunti, 1549. pet. in-8vo. maroq. rouge, dos dor., tr. dor. *Rel ancienne.*

1799. Catalogus plantarum horti academici Lugduno-Batavi. Quibus instructus erat anno 1635. Lug. Bat., Elsevier, 1636. 16mo. br. *Interfolié, av. annotatt.*

Excessivement rare. Willems, No. 438.

1800. Clusius, C., Rariarum plantarum historia. Antv., J. Moretus, 1601. Av. front. et de nombr. figg. grav. s. bois dans le texte. fol. veau.

Parmi les plantes décrites on trouve plusieurs espèces indiennes.

1801. **Dodonaeus, R.,** Cruydt-Boeck volgens syne laetste verbeteringen, met biivoegsels. Item een beschrijvinge van de Indiaensche Gewassen meest getrocken wt... C. Clusivs. Leyd. 1608. 2 dln. Met groot aantal houtgrav. fol. h. led. *Fraai exemplaar.*

1802. **Fuchs, L.,** Historia de yeruas, y plantas, con los nombres Griegos, Latinos, y Espaꝺoles. Traduz. nueuamente en Español. Anvers, por los herederos de Arnaldo Byrcman, 1557. Avec de nombreuses gravures sur bois. pet. in-8vo. vél.

Traduction espagnole, très rare, du célèbre herbier de Fuchs.

1803. **Hortus Eystettensis** omnium plantarum, florum, stirpium, ex variis orbis terrae partibus, singulari studio collectarum, quae in celeberrimis viridariis arcem episcopalem ibidem cingentibus, olim conspiciebantur delineatio. S. l. (1640). Front. et 2 portr., p. *W. Kilian* et une suite de 367 belles planches grav. en taille-douce. très-grand in-4to. veau.

Verna: 134 pl.; Aestiva: 184 pl.; Autumnalis: 49 pl.

1804. **de Humboldt, A.,** et **A. Bonpland,** Monographie des melastomacées compren. toutes les planches de cet ordre, recueillies jusqu'à ce jour et notamment au Mexique, dans l'île de Cuba, etc. Paris, 1823. Av. 30 pl. *color.* fol. d. rel., n. r.

Bel exemplaire; le dos a souffert.

1805. **Mayer, J.,** Pomonia Franconica od. natürl. Abbildung u. Beschreibung der besten und vorzüglichsten Europäischen Gattungen der Obstbäume und Früchte... Nebst den hauptsächl. Anmerkungen ueb. derer Erziehung, Pfropfung und Pflege. Nürb. 1776, 79. 2 vol. veau. 4to.

Texte en franç. et en allemand. Très belle publication ornée de 110 planches coloriées avec soin, un front., un plan du jardin de la Cour à Wurzbourg, des vignettes etc. etc.
Très bel ex. relié en plein veau, dos doré.

1806. Munting, A., Naauwk. beschryving der aardgewassen... nevens derzelver geneeskrachten. Leyd. 1696. M. c. 250 pl. fol. hrn. *Fraai exemplaar.*

1807. **Nees v. Esenbeck, Th. Fr. L.,** und **W. Sinnig,** Sammlung schönblühender Gewächse f. Blumen- und Gartenfreunde. Düsseld. 1831. 4to. d. veau. Av. atlas de 100 belles pl. *color.* gr. in-fol. d. veau. *Bel exemplaire.*

1808. **Sepp, J. C.,** et **M. Houttuyn,** Représentation des bois des arbres. et arbrisseaux tant du pays qu' étrangers... suivant leurs propriétés intérieures et leurs couleurs naturelles, avec leurs noms en holland., allem., angl., franç. et latin. Amst. 1773—91. Av. Supplém., tables, front. et 106 pl. *color.* 4to. veau.

1809. **Trew, C. J.,** Plantae selectae quarum imagines ad exemplaria naturalia. Londini in hortis curiosorum nutrita pinxit *G. D. Ehret*, in aes incidit *J. J. Haid.* Norimb. 1750—73. Av. 3 beaux portr. en *manière noire* et 100 *belles planches coloriées.*

Le titre et la planche XI manquent. Qq. pages légèrement tachées.

Zoologie. — Anthropologie.

1810. **Audebert, J. B.,** et **L. P. Vieillot,** Histoire naturelle et générale des colibris, oiseaux-mouches, jacamars et promerops. Paris, 1802. 2 vol. Av. 191 planches finement color. plein mar. vert. dor. s. l. plats et les tranches. gr. in-fol.

Très bel exemplaire avec les inscriptions dans les planches, *imprimées en or*, comme il n'y a été imprimé que 12 exemplaires. Les planches ont été coloriées par un artiste, plusieurs sont rehaussées d'or.

1811. **Elsholt, J. S.,** Anthropometria, sive de mutua membrorum corporis humani proportione, et naevorum harmonia libellus. Ed IIa. Francof. ad Od. 1663. Av. front. et 7 pl. gravées. pet. in-8vo. veau.

Un des premiers livres qui traitent du Bertillonnage. *Rare.*

1812. **Lavater, G.,** L'art de connaître les hommes par la physionomie. Nouv. éd. corr. Paris, 1806—7. 9 vol. Av. pl. grav. en partie en couleurs. gr. in-4to. cart., n. r.

Bel exemplaire sur grand papier fort.

1813. v. Leeuwenhoek, A., Ontledingen en ontdekkingen van de onsigtbare verborgentheden. Leyd. 1685. M. afbeeld. 4to.

1814. **Spigelius, A.,** Anatomica opera omnia. Amst. 1645. 2 tom. 1 vol. vél. cdé. fol.

Bel ex. grand de marges; le portrait sans les vers de Barlaeus. Av. 117 grandes planches anatomiques.

Médecine.

1815. Blondel, J., Dissert. phys. sur la force d'imagination des femmes enceintes sur le fetus. Trad. de l'Angl. p. A. Brun. Leyde, 1737. veau. *Rare.*

1816. Bonaciolus, L., De uteri partiumq. eius confectione. Eiusdem quonam usu in absētibus etiamnum Venus citetur. Quid. Quale. Vndeq. prolificum semen, Vnde mēstruac̄. Argent. (1520.) d. veau. pet. in-8vo. *Rare.*

1817. **Celsus, C.,** De medicina libri VIII. Mediolani, Leonardus Pachel et Vlderichus Sinczenzeler, 1481. fol. maroquin rouge, tr. dor., dos orné. *Reliure ancienne.*

Bel exemplaire. Quoiqu'il commence par la page A. 1. il paraît que la première feuille, contenant la table, manque.

1818. Digby, K., Nieuwe beproefde en wel ondersochte geneesmiddelen ofte zeldzame verborgenheden met verscheide aardige blanketsels om de jufferlijke schoonheid te onderhouden. U. h. Fr. Amst. 1630. hrn. rug. kl. 8vo.

1819. Fuchs, J. G., Medelydende medicine doctor in 't gemeen tegen alle arme zieke, in 't besonder tegens die van de doctoren afgelegen landluyde, enz. Venlo, 1745.

1820. **Grevin, I.,** De venenis ll. II. Opera H. Martii in latinum sermonem conuersi; quibus adiunctus est eiusdem auctoris de Antimonio tractatus, etc. Antverp., C. Plantin, 1571. Avec. de nombr. figg. sur bois. 4to. vélin.

Dans la même reliure: Oddus, M., De pestis, et pestiferorum omnium affectuum causis, signis, praecautione, etc. Apologiae pro Galeno, De caenae et prandii portione. Venetiis, P. et A. Meieti, 1570.

Deux ouvrages fort curieux et très rares. Excellente condition.

1821. **Guillemeau van Orleans, J.,** Tractaet van alle de ghebreken der Oogen, die hondert ende derthiene in getale zijn, de welcke de Ooge onderworpen is. Wt de Fransoysche sprake ouergeset door C. Battum. Dordrecht, A. Caen, 1597. kl. 8vo. hrn.

Hoogst zeldzaam.

1822. Lessius, L., De schat der soberheit of bequame middel tot onderhouding der gezontheit en bewaring van de volkomentheit der zinnen. Met een handeling van de nuttigheden van 't sober leven door Lud. Cornarus. U. h. Latijn d. J. H. G(lazemaker). Krommenie, 1662. hrn. 16mo.

1823. **Magni, P. P.,** Discorsi sopra il modo di sanguinare, attaccar le sanguesughe e le ventose, far le fregagioni nessicatorij a corpi humani, p. Barth. Fontana. Brescia, (1618.) Av. grav. 4to. vél.

Deuxième édition avec les mêmes (11) planches qu'on trouve dans l'édition de 1586, mais augmentée d'un portrait sur bois de l'auteur. Les planches sont imprimées dans le texte; pl. VIII est remplacée par pl. V.

1824. **Memmius, P.,** De recto medicinae usu, non solvm medicio, verum etiam cuiusvis disciplinae sectatoribus perutilis. Delphis, H. Schinckel, 1564. vél.

1825. Piemontois, A., De sekreten ... inh. seer excellente ende wel gheapprobeerde remedien teghen veelderhande cranckheden, wonden enz. Met de maniere van te distillerē, perfumeren, confitueren maken, te verwen enz. Delf, 1602. hrn. rug. kl. 8vo.

1826. Pinaeus, S., De virginitatis notis graviditate et partu. — L. Bonaciolus, De conformatione foetus. Acc. alia. L. B. 1650. Av. figg. vél. 16mo.

1827. Pratensis, J., De tuenda sanitate ll. IV. Antv. 1538. vél. 4to.

Av. le portrait sur le titre.

1828. Polybus, Opuscula: De tuenda valetudine s. de ratione victus sanorum; De seminis humani natura; De morbis s. affectibus corporis. Basil. 1544. 4to.

1829. Resolutie van de Staten van Hollandt en West Vrieslandt behelsende middelen ende praecautien teghens het voortsetten van de pest. 's Grav. (1664). 4to.

1830. Dē Rosegaert vanden beuruchten Vrouwen. Ghecorrigeert ende vermeerdert. Leyden, J. Matthijszoon ... *Ende men salse te coepe vinden tot Amsterdam. By Henrick Aelbertszoon.* Z. j. (c. 1550). Met houtsnede. cart. *Een blad defect, en de hoeken van de eerste en laatste bladen gerestaureerd.*

1831. **Ruff, M.,** 't Boeck vande vroetwijfs. In 't welcke men mach leeren alle heymelyckheden van de vrouwen ende in wat gestalte de mensche in sijn moeders lichaem ontfangen, groeyet ende gebooren wort. Uyt den Hoochd. spraecke. Amst. 1648. M. houtsn. hrn. 4to.

1832. Salius, P., De febre pestilenti tractatus et curationes quorundam particularium morborum. Atque Annotat. in artem medicam de medendis humani corporis molis a D. A. ab Altomari etc. Hardw. 1646. vél. pet. in-8vo.

1833. Schoon Th., Den apotheker in 't hemd of de wederspannige knegt tegen syn meester. *Ontbr. de laatste blz.* — Den apotheker met syn morshuys ondersogt. *Ontbr. titel.* — Defensio medica ofte den doctor van de nieuwe mode „Schoon" naakt vertoont. — E. Eyben, Den Doctor in 't Harnasch tegens den Apotheker in 't hemd. — Th. Schoon, Den verwaanden Campioen Eugen. Eyben, voor de naam-doctoren enz. geharnast in 't strijd-perk tredende, nedergeveld. — Umbra scarabaei umbram Galeni obumbrans, etc. — E. Eyben, Doctorale dood-stuypen van Th. Schoon. — Th. Schoon, Briefsgewijze aanmerkinge ter oorzake van een nieuwe manier om lede-maten af te zetten door P. A. Verduin. — 's-Grav. 1696—97. In één bd. kl. 8vo. hrn.

1834. **Spenholz, A.,** Kurtzer und klarer Bericht von d'Natur vnd Aigenschafft der grawsamen abschewlichen tyranischen Seicht der Pestilentz .... Lintz, 1639. veau. 16mo.

Dans la même reliure: J. Flenus, De flatibus humanum corpus molestantibus. Amst. 1643.

1835. Swammerdam, J., Tractatus physico-anatom. medicus de respiratione usuque pulmonum. L. B. 1667. Av. front. vél. 16mo.

1836. **Tagaultius, J.,** De chirurgica institutione ll. V .... His accessit sextus liber de materia chirurgica auth. Jac. Hollerio Stempano. Venetiis, 1544. Av. grav. s. bois. vél. pet. in-8vo.

1837. **Van dwonderlijck nyen water,** dwelcke alderhande siecten ende ghebreken gheneest. Gheprint Thantwerpen, op dye Lombaerde veste, inden witten Hasewint, by mi Jan van Ghelen. Anno MDLVJ. cart. pet. in-8vo.

Description des eaux de Pyrmont, encore très renommées. Sur la dernière page la route d'Anvers à Lengou est indiquée. Ce petit traité probablement *unique*, contient également l'analyse de l'eau minérale du Dr. Burchardus Mithobius.

1838. Zimara, M. A., Antrum magico-medicum in quo arcanorum magico-physicorum, sigillorum, signaturarum et imaginum magicarum, secundum Dei nomina et constellationes astrorum ... thesaurus... Francof. 1625. vél. pet. in-8vo.

BELLES LETTRES.

Histoire littéraire.

1839. **(Vander Haeghen, F.),** Dictionnaire des devises des hommes de lettres, imprimeurs, libraires, bibliophiles, chambres de rhétorique etc. Belgique et Hollande. Av. deux Suppléments p. **Th. J. I. Arnold.** Brux. 1876—83. 3 tom. 1 vol. d. rel. *Epuisé.*

1840. **Verzameling** van zinspreuken, wapenspreuken enz., bijeengebracht door wijlen P. A. Leupe. *Handschrift,* v. ruim 100 blz. fol.

1841. **JÖCHER, CHR. G.,** Allgemeines Gelehrten-Lexikon. Leipz. 1750. 4 vol. 4to. veau. Fortsetzung und Ergänzungen von **J. C. Adelung** u. **H. W. Rotermund.** Bremen, 1784—1819. 6 tom. 11 vol. dont 2 veau. les autres sur grand papier, *non rogné,* 4to. à l'exception d'une partie d'un vol. qui est rognée.

1842. **v. d. Aa, A. J.** en and., Biographisch woordenboek der Nederlanden, bevatt. levensbeschrijvingen van zoodanige personen die zich op eenigerlei wijze in ons vaderland hebben vermaard gemaakt. Haarlem. 1852—78. 21 dln. 27 bdn.

1843. **Sanderus, A.,** De scriptoribus Flandriae ll. III. Antv. 1624. — Id., De Brugensibus eruditionis fama claris ll. II. Antv. 1624. — Id., De Gandavensibus eruditionis fama claris ll. III. Antv. 1624. — S. Starovolscus, Scriptores Poloniae. Francof. 1625. — G. J. Vossius, Oratio in obitum Th. Erpenii. L. B. 1626. — Ens. 5 tom. 1 vol. veau. 4to.

Pièces rares reliées dans une reliure en plein veau, doubles fil. aux armes de de Thou et de sa 2e femme; les chiffres sur le dos.

1844. **(Paquot),** Mémoires p. servri à l'histoire littéraire des XVII Provinces des Pays-Bas. Louvain, 1763—70. 18 vol. *Papier fort, n. r.*

1845. Vriemoet, E. L., Athenarum Frisiacarum ll. II. Leov. 1758. veau. 4to.

1846. **Hamberger, G. C.** u. **J. G. Meusel,** Das gelehrte Teutschland od. Lexikon der jetzt lebenden Teutschen Schriftsteller. 5e Aufl. Lemgo, 1796—1800. 8 vol — Nachträge u. Register. 1801—06. 4 vol. — **J. G. Meusel,** Das gelehrte Teutschland im 19ten Jahrh. 1808—1812. 4 vol. — Supplementen zur 5ten Ausg., herausg. v. J. S. Ersch u. J. W. S. Lindner. 1820—25. 4 vol. — Ens. 20 vol. cart. (rel. unif.).

1846*a*. —— **Meusel, J. G.,** Lexikon der vom Jahr 1750 bis 1800 verstorbenen Teutschen Schriftsteller. Leipz. 1802—16. 15 vol. *Exemplaire sur papier fort, non rogné.*

1847. **Grimm** et **Diderot,** Correspondance littéraire philosophique et critique, 1753—90. Nouv. éd. Paris, 1829—31. 15 vol. — Correspondance inédite et Recueil de lettres, poésies etc. retranchés par la censure impériale en 1812 et 1813. Paris, 1829.

1848. Baillet et de la Monnoye, Jugemens des savans s. l. principaux ouvrages. Amst. 1725. 8 tom. 13 vol. veau. pet. in-8°.

Linguistique.

1849. Comenius, La porte des langues. (Latin, français, néerland.) Amst. 1686. Av. front. et de nombr. figures. vél.

1850. Valerius, Corn., Grammaticarum institutt. ll. IV. Amst., C. Nicolaus, 1599. — Vocabulorum quae per C. V. Etymologiam occurrunt Interpretatio Belgica. Amst., Z. Heyns, 1599. — En 1 vol. vél.

1851. **Enchiridion Latine constructionis** non barbaria corruptiones ed ex principibus Artis literariae scriptoribus Prisciano, Lamencio Valla, Erasmo, etc. collectum ... ab. Andrea Ornitoparcho Meisnigensi. Daventriae, J. de Breda, 1515. 4to. *La marque d'imprimeur sur la dernière page a été coupée.*

1852. **Facciolati, J.,** et **A. Forcellini,** Totius Latinitatis lexicon. Cur. J. Furlanetto. Schneeb. 1831—35. 4 vol. d. veau. fol.

1853. **Synthaxis Brechtana** in metra sane quod facilia nuper coacta eo praesertim capite: quodē de singularū partium constructione atq. regimine, cū eorū commētarijs etc. Antv., M. Hillenius Hoochstratanus, 1519. d. veau. 4to.

1854. **Coreses, Thomas a,** Orthographia seu de recta scribēdi ratione opus aureum. *A la fin:* Excussum hoc Orthographiae opus Salmanticae: Anno salutis christianae M. D. XXIIII. (1524). Septimo. Idus Septembres. 4to. veau naturel.

Sur le titre une grande gravure sur bois et dans le texte une plus petite. *Rarissime.*

1855. **Cingularius Aurimontanus, H.,** Tersisissima synonimorum collectanea: nō mō epl'as: verū etiā carmīa cudere volentibus oppido idonea:... vernacl'oqz suo vt inuētu sint faciliora accōmodata. Annexus est Tractatulus ... de vocum proprietabus seu terminorum differentijs. Lipsiae, V. Schuman, 1518. in-4to. br.

Donne les synonymes latins d'un grand nombre de mots allemands. A la fin légèrement taché d'eau.

1856. (Schonck, J. B.), De vermakelijke slaatuintjes, ad fidem veterum membranarum sedulo castigati curis Eibesii. Traj. ad Rh. 1775. hrn.

Geestige parodie op de met noten overvulde uitgaven „cum notis variorum." De schrijver behandelt op overeenkomstige wijze eenige Amsterdamsche straatliedjes.

1857. **Kilian, C.,** Etymologicum Teutonicae linguae s. Dictionarium Teuton.-Latin. Cur. G. v. Hasselt. Traj. Bat. 1777. 2 tom. 1 vol. d. veau. 4to. *Meilleure édition.*

1858. ten Kate, L., Aenleiding tot de kennisse van het verhevene deel der Nederd. Sprake. Amst. 1723. 2 dln. rb. hrn. bdn. 4to.

1859. **de Lima, L. Caetano,** Grammatica Franceza ou arte para apprender o francez por meyo da lingua portugueza. Lisboa, 1733. 2 tom. 1 vol. veau. 4to.

1860. L'exercice pueril pour apprendre la langue françoise. Utr. 1698. — F. C. Durand, O mestre francez ou novo methodo para aprender a lingua Franceza por meio da Portugueza. Porto, 1771. 4to. — J. Maas, Schriftuurlijk schoolboekje. 1764.

1861. **Rethorica vnd Formulare, Teütsch,** dergeleich nie gesehen ist, beynach alle schreyberey betreffendt, von vilerley Episteln u. s. w. Tüwingen, Vlr. Morhart, (1528). fol. dos de vél.

Autour du titre un beau cadre xylographique. Exemplaire grand de marges mais légèrement taché d'eau.

Littérature grecque et latine.

1862. Vetera analecta s. Collectio veterum aliquot operum et opusculorum omnis generis, carminum, epistolarum, diplomatum epitaphiorum etc. C. itinere germanico, adnot. etc. J. Mabillon. Nov. ed. Paris, 1723. vél. cdé. fol.

1863. **Carmina Latina.** — Recueil de poésies latines en manuscrit très lisible, du 16e siècle (?) 22 pages fol. cart.

Contient: Rod. Agricole Carmen de Sancta Anna; Carmen Dithmari Reynen ad honorē Sancte Anne; Carmen Jacobi Vimphelingii de conceptu Mariae Virginis; Argumentum Sebast-Brantii in primū virginalem candorem. — Le dernier feuillet réemmargé.

1864. **Aeneas Sylvius,** Historia de duobus amantibus. — **Leon. Aretinus,** De amore Guincardi et Sigismondae. — etc. etc. — *Manuscrit sur papier, du 15e siècle.* Env. 300 pages dans une ancienne reliures en bois. 4to.

1865. **Boccaccio,** Genealogie deorum gentilium ... secundum Iohannem Boccatiū de certaldo liber primus incipit feliciter (libri XV). Venetiis, (Vindelin de Spire), 1472. fol. cart.

Très belle impression de toute rareté. Le nom de l'imprimeur sort des deux derniers vers avant le colophon: *Hec Vindellinus signis qui impressit ahenis Se tibi cōmendat familiamqz suam.* Bel exemplaire, très grand de marges; la 1ère page du texte est ornée d'une belle bordure, dessinée et miniaturée, rehaussée d'or.

1866. **Cicero, M. T.,** De amicitia dialogus. Ex rec. J. Graevii. Parisiis, J. J. B. Bauche fil. 1750. 16mo. maroq. rouge, dos orné, fil., tr. dor. *Rel. anc.*

Très jolie édition, ayant le frontispice et le titre imprimé en camaieu.

1867. —— De officiis, de senectute et de amicitia. Lond., G. Pickering. 1821. toile.

1868. **Curtius Rufus, Q.,** Historiarum libri. Lugd. Bat., Elzevir. 1633. Avec titre gravé et une carte. 12mo. vél.

Willems, No. 381.

1869. **Erasmus,** Silva carminum, antehac nunquam impressorum. Gouda, 1513. Avec notice sur la jeunesse et les premiers travaux d'Erasme p. Ch. Ruelens. Brux. 1864. pet. in-4to.

Reproduction photo-lithographique de l'édition très rare de Gouda, par les soins de R. Snoy, apud Aellardum Gauter calcographum, un imprimeur dont on ne mentionne pas d'autres publications. Ces vers et ces traités ne se trouvent pas dans l'édition des oeuvres d'Erasme par Leclerc (1703–1706. 10 vol. in-fol.).

Tiré à un nombre restreint d'exemplaires.

1870. **Erasmus,** Parabolarum sive Similium liber. Lovanii, Theod. Martinus, Alustensis, 1515. veau fauve. 4to.

1871. —— Moriae encomium, una cum Listrij commentarijs. Basil., S. Froben, 1521. pet. in-4to. vél. *Exemplaire avec annotations.*

1872. —— Eloge de la folie, traduit par Victor Develay et accompagné des dessins de Hans Holbein. Paris, Librairie des bibliophiles, 1872. En étui en mar. rougé.

EXEMPLAIRE IMPRIMÉ SUR VÉLIN pour le Prince Alexandre Bibesco.

1873. —— Lingua, dat is de Tonge: leerende hoe de mensche zijn tonge bedwingen sal, dwelck een cleyn lit is, maer het can veel quaedts ende goedts doen. Delf, 1610. hrn.

1874. —— 22 Select colloquies . . representing several superstitious levities that were crept into the Church of Rome. By R. L'Estrange. With 7 more dialogues, and the Life, by Ph. Brown. Lond. 1725. veau.

1875. **Esopus** moralisatus cum bono commento . . Impr. Antverpiae per me Henr. Eckert, 1504. In professo sancte Catherine Virginis. 4to.

Une figure sur bois sur le titre. Très rare.

1876. —— 't Vermeerderdt wonderlyck leven vanden spits-vindigen en oubolligen Esopus .... gelijck oock al de fabulen. Utrecht, 1679. Met over de tsestigh . . . figueren. kl. 8vo.

1877. Euripides, Tragoediae. (Graece). Basiliae, I. Heruagius, 1544. 8vo. peau de truie, avec la date 1549.

Avec des notes marginales et interlinéaires manuscrites.

1878. **Faustus, P.,** Hecatodistichon. Prostant Dauentrie in edibus Theodorici de Borne, 1519. in-4to. br. *Goth.*

Impression très rare. Le titre est entourné d'une gravure sur bois; à la dernière page se trouvent également deux petites gravures sur bois.

1879. **Hippocrates,** Aphorismi. Gr. et Lat. Lugd. Bat., Elzevier, 1628. mar. rouge, tr. dor. *Rel. anc. Dans un étui en mar. rouge.*

Willems, No. 297.

1880. **Horatii Flacci** Opera c, comm. J. Bond. Parisiis, F. Didot 1855. Av. titre gravé, 10 vignettes, 2 plans et six vues. 12mo. mar rouge du Levant, fil. à comp. à froid, coins et milieux ornés, dent, int. tr. dor. sur marb. (*Lortic*).

Belle édition, rédigée par Dubner, et accompagnée d'une vie d'Horace en français par M. Noël des Vergers.

1881. **Livius, T.,** Decades a Luca Perro diligent. recognitae (c. L. Flori epitomate). Tarvisii Joannes Vercellius impressit anno salut. 1482. rel. pleine en cuir de Russie, à nerfs., fil. à fr., dent. intér., tr. dor. (Reliure signé de Capé).

Bel incunable. Av. quelques annotations marg. et de petites piqûres insignifiantes.

1882. —— Historiarum quod extat. Ex recens. I. F. Gronovii. Amst., D. Elzevier, 1678. maroq. du Levant, fil., dos orné, tr. dor. *Bel exemplaire.*

Willems, No. 1548.

1883. **Morlini, H. — Opus Morlini,** complectens novellas, fabulas et comoediam, integerrime datum: id est: innumeris mendis tum latinae dictionis tum orthographiae etiamque interpunctionis quibus scatet in editione priori, in hac, posterirori (*sic*) non expurgatum. Paris, sans nom d'impr., 1799. 8vo. maroq. du Levant, n. r.

Livre rare, tire à 55 exempl. seulement.

1884. **Musius Delphus, C.,** Solitvdo, sive vita solitaria lavdata. Antverp., Chr. Plantin, 1566. Le titre entouré d'une gravure sur bois. d. veau. 4to.

A la fin: Corn. Musii Delphi sacrorum carminum sylvula. Clar. Dom. Cornelio Susio, praes. Holl., eidemque domino in Ryswyck, Epithalamij vice, etc. etc.

1885. **Ovidius,** Le Metamorfosi. Ridotte da G. Andrea dell' Anguillara in ottava rima. Con le annot. di G. Horologgi e F. Turchi, Vin., B. Giunti, 1584. Avec titre gravé, 15 belles planches, en grandeur de la page, gravées par *G. Franco* et entourées de beaux encadrements, et autant de cartouches en tête de chaque livre. in-4to. vél.

Bel exemplaire.

1886. **Patalinus.** Nova comoedia, alias veterator, è vulg. lingua in Latina trad. per Alex. Conibertum etc. Parisiis, 1543. pet. in-8vo. chagrin doré, dent int.

Très bel exemplaire.

1887. **Philelfus, F.,** Epistolae breviores elegantiores et iuvenibus magis utiles... *A la fin:* Impr. Daventrie, Rich. Paffraet, 1503. 4to. *Très rare.*

1888. **Politianus, A.,** Epistolae. *A la fin:* Impressum Antwerpie per me Thed. Martini, anno 1510. d. veau. 4to.

Bel exemplaire de cet ouvrage rare. Voyez le P. van Iseghem p. 229 où cet exemplaire est cité.

1889. **Salustius Crispus, C.,** Bellum Jugurthinum. (Dav.), Theod. de Borne, 1520. in-4to. br.

Sur le titre la belle marque de l'imprimeur.

1890. **Seneca, L. A.,** Flores selecti ex omnibus illis operibus. Per D. Erasmum emend. Antv., M. Caesar, 1528. Le titre entouré d'une bordure gravée sur bois; à la fin la marque d'imprimeur. vél.

1891. **Strozi,** pater et filius, Poemata. Paris., ex. off. S. Colinaei, 1530. veau., tr. dor. pet. in-8vo.

Reliure curieuse; sur les deux plats la figure en or d'un cochon.

1892. Publius Terentius Afer, Opera. Lond., Pickering, 1822. Av. portr. cart., n. rogné. 32mo.

1893. **Vocabularius Poeticus** sive Elucidarius carminum et historiarum, continens fabulas, historias, prouincias, urbes, insulas, fluuios et montes illustres et cetera. Colonie, apud predicatores per me Corneliū de Zyrckzee, 1505. 40 ff. à double col. in-4to. cart.

Littérature française.

1894. **Amélie** ou les écarts de ma jeunesse. A Genève, chez l'Heureux et Paris, chez les marchands de nouveautés, an VI (1798). 2 vol. Av. frontispices. br., non rognés.

Roman fort rare. Parfaite conservation.

1895. Brès, La Dame Blanche, chronique des chevaliers à l'écusson vert. Paris, (c. 1830). Avec eaux-fortes et musique. veau fauve estamp., rel. à la cathédrale, dor. s. tr.

1896. **Cantagrel, F.,** Le fou du Palais-Royal. 2e éd. entier. revue. Paris, 1845. maroquin vert, dos et plats dor.

1896a Le plat supérieur porte un R. Ce livre faisait partie de la Bibliothèque de Mademoiselle **Rachel**.

1897. **Chants et chansons populaires** de la France. (Paris), H. L. Delloye, éditeur, Librairie de Garnier frères, 1843. 3 séries. toile dor., dor. s. tr. (*Reliure originale*).

Ouvrage très recherché. Chaque chanson est précédé d'une notice historique par du Mersan et entouré de charmantes gravures p. Trimolet, Nargeot, Lallemand, Wolff, Mercier et autres. Les chansons sont tous accompagnés d'accompagnements et d'arrangements de piano p. H. Colet. En outre on y trouve quelques gravures grandeur de page, e. a. 4 de quelques cafés de Paris en divers temps, 4 de bals-masqués etc. Joli ouvrage, rare. Bel ex., sauf quelques légères taches de papier.

1898. (Corneille, P.), De verduytste Cid. Bly-eyndend treur-spel, mitdtsg. het gantsche leven van den Cid. (d. J. van Heemskerk). Amst., Nic. v. Ravesteyn, 1641. hrn. kl. 8vo.

1899. **Crébillon,** Oeuvres. Edition stéréotype d'après le procédé deFirmin Didot. Paris, 1802. 3 vol. cart. dans des emboitages. d. veau.

Exemplaire tiré sur peau de vélin.

1900. **Didot,** Essai de Fables nouvelles dédiées au roi; suivies de Poésies diverses et d'une Epître sur les progrès de l'Imprimerie. Paris, Didot, 1786. mar. rouge, triple fil., dos orné, dent int., tr. dor. (*Derôme*). pet. in-8vo.

Impr. par F. A. Didot l'ainé, avec les caractères de Firmin son 2d fils. EXEMPLAIRE SUR PEAU DE VÉLIN, dans une bonne reliure de *Derome le Jeune*, AVEC SON ETIQUETTE.

1901. **Le nouveau Entretien** des bonnes compagnies ou Le recueil des plus belles chansons à danser et à boire, tiré des cabinets des plus braves autheurs du temps. Paris, 1635. pet. in-8vo. maroquin rouge, dent. int., tranches rouges.

Réimpression tirée à 108 exemplaires, dont 2 sur peau de vélin. *Exemplaire sur peau de vélin.*

1902. **Esope,** Fables choisies. Mises en vers, en chants et en figures, dessinées et gravées par M. Chevalier. Paris, Lamy, 1780. veau, dos doré, tr. dor. 16mo.

Av. frontispice curieux et 60 jolies gravures. Bel exemplaire.

1903. Florian, Numa Pompilius. Paris, Didot, 1786. 2 vol. Av. 12 fig. de Queverdo. mar. r., fil., dos orné, tr. dor. (*Rel. anc.*) 16mo.

1904. **de la Fontaine, J.,** Contes et nouvelles en vers. Paris, chez Chevalier, 1792. 2 vol. d. chagr. rouge, ébarbé.

Edition avec 1 portr. de la Fontaine; 1 de Ch. Eisen, 83 charmantes gravures par Eisen et 56 culs de lampe et medaillons grav. p. Choffard.

1905. —— Fables choisies mises en vers. Nouvelle édition *gravée en taille-douce*, les figures pas Fessard; le texte par Montulay (et Drouet). Paris, 1765—75. Tome I—III, V et VI. Av. de nombr. grav. d'après *Monnet, Le Prince, Bardin, Le Clerc, Loutherbourg* et autres. veau.

Edition entièrement gravée, avec un grand nombre de gravures, vignettes et culs-de-lampe. Exemplaire du *premier tirage.*

1906. Fresnet, Eclogue de Jean Godard, à Forget. Paris, 1615. 28 pag. pet. in-8vo. br.

1907. Fracastor, J., Syphilis ou le mal vénérien. Poëme latin avec la trad. en français et des notes. Paris, 1753. veau. pet. in-8vo. *Rare.*

1908. Gresset, Oeuvres. Par. 1811. 2 vol. — Id., Le parrain magnifique. Par. 1810. — Ens. 3 vol. Av. portr. et 8 jolies figures par *Moreau*, dont 7 gravées par *Simonet* et 1 par *de Ghendt*. 8vo. veau, dent. à froid. *Bel exemplaire.*

1909. Godard, J., La fonteine de Gentilly divisée en trois livres. Paris, 1595. 35 pag. pet. in-8vo. br.

1910. **Les heures de Paphos.** Contes moraux. Par un sacrificateur de Venus. 1787. 4to. veau. *Quelques taches.*

I titre gravé avec fleurons érotiques, texte gravé, 4 culs-de-lampe et 12 assez jolies figures érotiques, non signées. Les figures semblent être de Desraiz. Les culs-de-lampe sont chastes. *Cohen.*

1911. **Imbert**, Le jugement de Paris, poëme en 4 chants, suivi d'oeuvres mêlées. Nouvelle édition corrigée et augmentée. Amsterdam, 1774. Avec titre gravée, 4 gravures par *Moreau*, gravées par *Duclos, Née*, e. a. et 4 en-tête par *Choffard*. d. mar. rouge, dos orné. *Rel. anc.*

1912. **(De Ligne, Le prince Th.),** Coup d'oeil sur Bel-Oeil. à Bel-Oeil, de l'imprimerie du P(r.) Charles de L(igne). 1781. *Rare.*

1913. Longus, Les amours pastorales de Daphnis et de Chloé. Trad. p. J. Amyot. Paris, Marpon et Flammarion, s. d. dos et coins en mar. rouge, tr. marbré et en or. Haut 68, larg. 47.

1914. Mademoiselle de la Fayette. Paris, Janet, (1815). cart. 16mo. En emboitage.

Av. portrait et 6 jolies gravures: Mlle de la Fayette et Louis XIII; Sophie de Isembourg; Clément Marot et Marguérite de Valois etc.

1915. **Mendès, C.,** Le roman d'une nuit. Paris, 1883. Av. 1 eau forte de F. Rops. 8vo. non rogné.

Edition originale sur Hollande, av. couverture.

1916. **Mérard de St. Just,** Fables et Contes en vers. Paris, Pyre, An II (1794). 1 tome en 2 vol. dem. rel. mar. r., *non rognés.* (*Rel. anc.*)

Exemplaire sur PEAU DE VÉLIN.

1917. **Molière,** Ouvres. A Amsterdam, Chez Jaques le Jeune, 1675. 5 vol. 12mo. d. veau.

Willems, no. 1511. Exemplaire analogue à la description qu'en donne M. Willems. Les pièces qui sont réunies dans notre exemplaire portent toutes des dates antérieures à 1675; elles ne sont donc pas les réimpressions de cette année. On a ajouté à cet ex.: Elomire c'est à dire Molière, Hypocondre, (par le Boulanger de Chalussay). 1671. Av. front. La cocue imaginaire (par Donneau de Visé). 1662. et les Oeuvres posthumes de Molière. Amst., Jaques le jeune, (Wetstein), 1684. Av. frontispices. Mes. 152 mM.

1918. —— Théâtre choisi, avec une notice par M. Poujoulat. Tours, Mame, 1878-79. 2 vol. Av. 51. figg. à l'eau-forte. par Foulquier. cart. brad., *non rognés*. gr. in-8vo.

1919. —— Les Fourberies de Scapin, comédie par J.-B. P. de Molière. Paris, Le Monnier, 1671. Avec Privilège du Roy. 12mo. vél.

EDITION ORIGINALE, très rare. — Manquent les 3 dern. feuillets.

1920. —— Opere, arrichite di bellissime figure. Trad. da. N. d. Castelli. Lipsia, a spese dell' autore. 1698. Portrait et gravures. 4 vol. 12-mo. veau. *Rare*.

Première traduction italienne des oeuvres de Molière. Elle est remarquable en ce qu'elle reproduit la scène de réception du Malade imaginaire d'après l'édition de Rouen, 24 mars 1673. Cette édition, dont on ne connaît qu'un seul exemplaire, contient 150 vers macaroniques de plus que les autres éditions. V. à ce sujet *Delepierre*, Marcaronéana, p. 163. La scène du pauvre du Festin de pierre s'y trouve en entier. Taches de papier.

1921. **Moralité** de Mundus, Caro, Demonia. — Farces des Deux Savetiers. Paris, de l'impr. de Firmin-Didot, 1827. caract. goth., fig. sur bois, mar. r., plats décorés de fil. dorés, formant un semis de 722 losanges, dos orné de même, *non rogné. (Niédrée)*. pet. in-fol. agenda.

Réimpression tirée à petit nombre et publiée par M. Durand de Lançon. Un des 4 exemplaires sur PEAU DE VELIN. — Curieuse reliure d'une remarquable exécution.

1922. **(Paradis de Moncrif, J. A.),** Les chats. Paris, G. F. Quillau, 1727. veau.

Bel ex de ce livre amusant avec 9 gravures par le comte de Caylus d'après Ch. Coypel en une „Généalogie hist. de l'illustre maison de Brinbelle."

1923. **Rabelais, Fr.,** Oeuvres ... cont. cinq liures de la vie, faits et dits héroïques de Gargantua et de son fils Pantagruel. Plus la Prognostication Pantagrueline, avec l'oracle de la Diue Babuc et le mot de la bouteille. Augmenté de ... Les nauigations es isles sonantes, L'isle des Apedefres ... et deux autres epistres à deux vieilles de differentes moeurs ... Dern. edit. de nouueau reueüe et corrigeé. Anvers, Jean Fuet, 1605. rel. en vélin blanc. pet. in-8vo.

Edition fort rare. Le trosième livre avec pagination spéciale; le cinquième livre avec pagination spéciale et titre spécial avec la date 1608. Exemplaire trés-bien conservé dans une reliure neuve imitée d'après la reliure ancienne (*Claessens*).

1924. **Racine, J.,** Oeuvres avec des commentaires p. M. Luneau de Bois-Germain. Paris, Cellot, 1768. 7 vol. d. veau, non rogné.

Bel exemplaire d'une assez belle édition ornée de 2 portraits p. Santerre et le Brun et 12 gravures par Gravelot, gravées p. Duclos, Flipart, Lemire, Simonnet e. a.

1925. **Ramaer, A. G. W.,** Les Césars. Sommaire biogr. et généalog. des six premiers empereurs romains. *Beau MS.* de 400 pages d. v. 4to. — De la guerre et de l'alliance des Bataves. Germains-Gaulois sous Claudius Civilis. *MS.* de 67 pages. fol. — Les campagnes de Germanicus. *MS.* de 88 pages. 4to.

1926. **Recueil** de chansons choisies soit d'amour soit bachiques ou soit dialogues en vers liriques, avec table. 140 pages. gr. in-8vo. veau.

Recueil curieux *en manuscrit* du 18e siècle.

1927. **Recueil** de quelques pièces nouvelles et galantes tant en prose qu'en vers. A Utrecht, Chez Antoine Schouten, 1699. Maroquin rouge, dent. int., dos et plats orn., fil., tr. dor. (*Raparlier*) pet. in-8vo.

96 et 65 pp. Brunet qui signefie ce volume comme rare et assez curieux ne cite que 65 pp. Notre exemplaire de la plus grande beauté porte sur le titre l'autographe de l'Abbé Pomponne. La deuxiéme partie de ce volume contient des contes de La Fontaine.

1928. **Rétif de la Bretonne,** Le paysan perverti ou les dangers de la ville. La Haie, 1776. 4 vol. Avec 39 (au lieu de 82) gravures de *Binet.* 8vo. cart. *Ecritures sur les marges de quelques gravures.*

1929. **Le tresor des Amadis.** Contenant les epitres, complaintes, concions, harangues, deffis, etc. cartels: Recueillis des douze livres d'Amadis de Gaule. Anvers, Chr. Plantin, 1560. pet. in-8vo. chagrin dor., les plats ornés de la marque de Plantin, dor. s. tr. dent. int. (*Claessens*).

Superbe exemplaire d'un livre très rare.

1930. **Verlaine, P.,** Poésies. Recueil de neuf pièces MANUSCRITES, de la main du Poète, en 1 vol. gr. in-8, cart. brad. mar. tête de nègre à c. (*Carayon*).

Recueil AUTOGRAPHE comprenant environ 300 vers et accompagné de 2 curieux portraits de Verlaine, dont un DESSIN ORIGINAL. Toutes les pièces sont DATÉES ET SIGNÉES.

Littérature italienne.

1931. **Aretino, P.,** La prima (e seconda) parte de ragionamenti. — Commento di Ser Agresto da Ficarvolo, sopra la prima ficata del padre Siceo. Con la diceria de nasi. 1584. — 3 tom. 1 vol. Maroquin brun, dos et plats dorés. dor s. tr.

Bel exemplaire. D'après Brunet ce serait la troisième édition, parue sous cette date.

1932. **Ariosto,** Orlando furioso, trad. en romance Castellano por I. de Vrrea. Anuers, Martin Nucio, 1549. Avec gravures sur bois. in-4to. vél.

Première édition, excessivement rare, de la première traduction espagnole en octaves. Le titre gravé, un portrait d'Arioste et 45 jolies gravures sur bois. Un petit coin du titre restauré.

1933. BOCCACCIO, G., Il Decamerone. Londra (Paris), 1757. 5 vol. maroquin brun du Levant, fil., dos doré, dent. int., tr. dor. (*Rivière and Son*).

Superbe exemplaire, ayant de très belles inpressions des nombreuses (207) gravures et vignettes élégantes par **Cochin, Eisen, Gravelot** et **Boucher.** Exemplaire sur grand papier fort.

1934. **Boccaccio, G.,** La Theseide. Innamoramento piaceuole ed honesto, di due giovani Thebani Arcita e Palemone. D'ottaua rima nuouamente ridotta in prosa p. N. Granucci di Lucca. Lucca, V. Busdraghi, 1579. pet. in-8vo. vél.

Exemplaire curieux, imprimé sur papier bleu.

1935. Dante, La divina commedia. Londr., Pickering, 1822. 2 vol. toile, n. rogné. 32mo.

Edition microscopique; hauteur 88 c.M.; largeur 50 c.M.

1936. Guarini, Le berger fidèle. Trad. de l'ital. Cologne, 1677. Av. front. chagr., dos dor., dent. int., dor. s. tr. *Bel exemplaire.*

1937. Tasso, T., La Gerusalemme liberata. Londr., Pickering, 1822. 2 vol. toile, n. rogné. 12mo.

Edition microscopique; hauteur 88 c.M.; largeur 50 c.M.

1938. **Tasso, T.,** Aminta. Favola boscareccia. Parigi, A. Prault, 1745. dos et coins mar. rouge, non rogné, tête dorée. pet. in-8vo.

Titre gravé et 8 vignettes grav. p. Cochin.

Littérature espagnole.

1939. CANCIONERO GENERAL. Nuevamẽte añadido. Otra vez ympresso con adicion de muchas y muy escogidas obras las quales quiẽ mas presto q̃rra ver vaya ala tabla: y todas aqllas q̃ ternã esta señal. son las nuevamente añadidas. (A la fin:) La presente obra intitulada *Cancionero general copilado por Hernando del Castillo... Fue impresso en la... imperal cibdad do Toledo por Juan de Villaquiran imprensor de libros. Acabose a veynte dias del mes de Enero Año... de mil quinientos veynte Anos.* (1520). in fol. goth. de 9 ff. préf. non ch.; 205 ff. ch. à 2 et 3 col. et 1 f. pour la souscription. cuir de Russie, dos ornée, fil., dent. et comp. dor. et à fr. dent. int. à fr.

Edition rarissime dont on ne connaît pas d'exemplaire complet ou sans ff. refaits. — Le titre, imprimé en rouge, est orné d'un bel encadrement sur bois.

Exemplaire de *Crawford*, portant sur les plats de la reliure les armes de lord *Stuart de Rothesay* frappées à froid. — Une vingtaine de ff., dont le titre et le colophon, sont en fac-similé ou proviennent d'un autre exemplaire de l'édition de Ramon de Petras, MDXXVII; les ff. viii et xliii manquent; quelques légers raccommodages.

1940. **De Cervantes, M.,** Vida y hechos del ingenioso hidalgo Don Quixote de la Mancha. Haia, Gosse y Moetjens, 1744. 4 vol. Av. pl. dos de vél. n. r. pet. in-8vo.

Pour le texte on a suivi l'édition de Londres de 1738, comme on sait, le premier effort d'un texte critique avec des émendations. Les planches d'une beauté rare sont gravées d'après les dessins de Coypel et sont du *premier tirage.*

1941. —— Histoire de l'admirable Don Quichotte de la Manche. Paris, P. M. Huart, 1733. 6 vol. Av. grav. non signées (d'après les dessins de Coypel) et des grav. p. Bonardet Mathey. veau. pet. in-8vo. **Suite** nouvelle et véritable de l'histoire... etc. trad. d'un MS. Espagnol de Cid-Hamet Benengely. Par. 1726. 6 vol. Av. pl. p. Antoine. veau (rel. unif.) pet. in-8vo.

1942. **De Cervantes, M.,** Den verstandigen vroomen ridder Don Quichot de la Mancha. Vert. d. L. v. B(os). Amst. 1670. M. 26 pltn. hrn. kl.-8vo.

1943. —— Hetzelfde werk. 7e dr. Amst. 1732. 2 dln. M. pltn. 1 h. led. bd.

1944. —— de Avellaneda, A. F., Nieuwe avonturen van . . . Don Quichot de la Mancha. Amst. 1718. M. grav.

1945. MARCH, AUSIAS, Les obres de Mossen Avsias March, ab vna declaratio en los marges. de algvns vocables scvrs. *A la fin:* Foren Impreses y acabades les obes (*sic*) del extreu caualler mossen Ausias March en la insigne Ciutat de Barcelona p. mestre Carlos amoros Prouençal Lany M.D.XL.III. (1543). 4to. d. veau.

PREMIÈRE ÉDITION des oeuvres complètes de ce poète célèbre, excessivement rare.

Exemplaire bien conservé, quelques piqûres habilement restaurées, quelques soulignures et annotations marginales manuscrites.

Littérature anglaise.

1946. (Defoe, D.), Vie et avantures surprenantes de Robinson Crusoe, Trad. de l'angl. (p. S. Hyacinthe et v. Effen.) Amst. 1721. 3 vol. Av. fleuron repété, 3 cartes et 21 planches (p. *Picart*). 8vo. vél.

Le dern. vol. a pour titre: Reflexions sérieuses et importantes de R. faites pendant sa vie. Exempl. complet de la 2e édition.

1947. **Original, The.** A new miscellany of humour, literature, and the fine arts. London, 1832. Avec gravures sur bois. 4to. toile, n. r. *Rare.*

1948. **Shakespeare Society Publications.** Lond. 1841—53. 48 tom. 20 vol. 8vo. toile.

Collection complète des publications de l'ancienne „Shakespeare Society", qui contient des pièces dramatiques anglaises publiées ici pour la 1ère fois, des réimpressions de traités anciens et des études p. J. P. Collier, J. O. Halliwell, P. Cunningham, B. Field, A. J. Halpin, Th. Wright, Th. Amyot, e. a. Toutes les pièces publiées dans ce recueil ont rapport à Shakespeare. *Une collection complète se rencontre rarement.*

1949. A new version of the psalms of David, by N. Brady, and N. Tate, *poet-laureate.* Oxford, 1798. gr. in-8vo. maroquin rouge, dent. sur les plats, et le nom *Lardner*, 1801. sur une étiquette en veau noir.

LITTÉRATURE NÉERLANDAISE.

Rhétoriciens.

1950. **Spelen vā sinne** beydē, XIX, gheconfirmeerdē Cameren van Rethorijcken. Binnen der Stede vā Ghendt comparerēde, verthoont . . . . in 1539. Wesel, J. de Braeker, 1564. rood marokko, verguld op snêe.

Derde druk.

1951. **Spelen van Sinne** vol scoone moralisacien, uutleggingen ende bediedenissen op alle loeflijcke consten . . . waerinne men . . . figuerlijck, poetelijck en retorijckelijck mach aenschouwen hoe nootsakelijck . . . die selve consten allen menschen zijn. Ghespeelt . . . binnen . . . Andtwerpen op dLant-Juweel bij die 14 cameren van Retorijcken . . . Antw. 1562. — Spelen van sinne waer inne alle oirboirlijcke ende eerlijcke handwercken ghepresen ende verhaelt worden . . . Ghespeelt . . . binnen . . . Antwerpen op Thaechspel naer Dlandt-Juweel . . . Antw. 1562. 2 dln. 1 led. bd. 4to.

Met vele houtsneden, waaronder ter grootte der bladzijde, en kleinere de blasoenen der verschillende Kamers voorstellende. De uitsl. plaat ontbreekt.

1952. —— Hetzelfde werk. 1 hrn. bd. 4to.

Ex. met breede randen, met de uitslaande plaat (het hoofd der oproepingsbrief). Twee bladzijden zijn door inkt bevlekt, blad 001 ontbreekt.

1953. —— Hetzelfde werk. 2 dln. 1 bd. h. led. 4to.

Ex. met breede randen. Zonder de uitsl. plaat. Hierbij de plaat: De figure van 't Speeltonneel.

1954. **Den Lvst-hof van Rethorica** Waer inne verhael gedaen wordt, van de beschrijvingen ende t'samen-comsten der Hollantscher cameren van de Reden-rijckers, binnen Leyden geschiedt, den 26 Mey 1596. Leyden, F. van Ravelengien, 1596. h. perk. met het wapen der „Witte Acoleye", gegraveerd door de Geijn. 4to.

1955. **Der reden-ryckers** stichtighe tsamenkomste op t'ontsluyt der vraghe: Wat 't noodichst' is om d'arme weezen t'onderhouwē(n)? Ghehouden binnen Schiedam. Ao. 1603. . . . . Noch eenighe andere wercken op den zelven zin ende reghel voorghestelt by de Roode Roosen tot Schiedam. Rott., Jan van Waesberghe, z. j. kl. 4to. hrn.

Fraai exemplaar. Met muziek.

1956. **Een Gheestelijck Spel** van Sinnen seer leerlijck: Hoe Christus sit onder die Leeraers: Luce int 2. Cap. Gedruckt int Iaer 1606. langw. 8vo. perk.

Toegeschreven aan Lauris Jansz., een Haarlemschen (?) Rederijker. *Hoogst zeldzaam.*

1957. **Const-thoonende juweel** bij de loflycke stadt Haerlem ten versoecke van Trou moet blycken in 't licht gebracht. Waer inne duydelick verclaert ende verthoont wordt alles wat des mensche mach wecken om den Armen te troosten . . . In veerthien spelen van Sinne, soo veel intreden, refereynen ende liedekens. Zwol, Z. Heyns, 1607. — **Haerlems juweel** tot nut vande oude arme . . . ten thoon ghestelt . . . Zwol, Z. Heyns, 1608. 2 dln. M. blasoenen en pltn. 1 hrn. bd. 4to.

Fraai exemplaar van dit zeldzame boek. *Kompleet* met de uitsl. platen, zooals ze in de Bibliotheca Belgica zijn beschreven.
Exemplaar met de *eerste* en *beste* afdrukken der platen; Haerlems juweel in eerste uitgave.

1958. —— Hetzelfde werk. 2 dl. 1 led. bd. 4to.

Kompleet exemplaar met alle platen waarvan sommigen in andere uitgaven. Haerlems juweel in 1e uitgave. Hierachter: Voor-reden ende tusschenspraken van 't voorgaende. Latyns spel (van den rector Schonaeus; zie Bibliotheca Belgica, *d.*).

1959. **Const-thoonende juweel.** Hetzelfde werk. 2 dln. 1 led. bd. m. gouden platversieringen. 4to.

Eveneens kompleet ex. met alle platen, sommigen in andere uitgaven. Haerlems juweel in 2e uitgave. In dit ex. nog de eigenaardigheid dat boven het blasoen op bl. Q. (4) in plaats van: „De Haeselen-boom van Aedvvaerts woude" hier gedrukt staat: De roo-Rosen van Schiedam.

1960. **de Herpener, P.,** Een factie oft spel openbaerlijc van den Violieren Antwerpen ghespelt tot verheuginge der Ghemeynten door de blyde tydinge des Bestandts. Antw. 1609. 4to.

1961. **Const-riick beroep** ofte Antwoort op de kaerte uytgesonden bij de Hollantsche camer binnen Leyden, onder 't woort Liefd' en t' fondament, aen alle nabuerighe reden-rijcke vrije cameren in Nederlant tegens den 6 Oct. Anno 1613 ... Vraghe: Waer door ter werelt meest en alder stercxt Godts wet. Van Waerheyt ende vree den voortgang wert belet, enz. Leyd. 1614 verg. led. bd. 4to.

Fraai ex. van dit zeldzame boekje. Achterin: Negenthien refereijnen int sot, gheprononcieert om prijs, na beroepinghe van alle de vrije Cameren in Leyden ... 8 Oct. 1613. Leyd. 1614.

1962. **De Schadt-kiste** der philosophen ende poeten waer inne te vinden syn veel schoone leerlycke blasoenen, refereynen ende liedekens, gebracht ende gesonden op de Peoen-Camere binnen Mechelen van d'omliggende steden in Brabant, Vlaenderen, Hollandt ende Zeelandt, geprononciert ende gesonghen op herlieder feeste den 3. Mey 1620. Mechelen, H. Iaye, 1621. Titre gravé et gravures dans le texte, 3 grandes planches de processions et musique. fol. vél. cdé.

A la fin: Porphyre en Cyprine, treurspel (p. *J. Tieullier.*) Mechelen, 1621. Belle gravure sur le titre.
Titre monté, du reste dans une belle condition. Rare dans cet état.

1963. **Vlissings redens-lust-hof,** beplant met seer schoone en bequame oeffeningen .... Alles uytgegeven bij de Reden-Camer tot Vlissinge. Vliss. 1642. hrn. rug. 4to.

1964. **Lambrecht, J.,** Vlaemsche vrede-vreucht naer een pijnlijcke droefheyt door den grouwelijcken oorlogh nu verandert in een aengenaeme peys. 's Grav. 1659. Met front., portr. en pl. en muziek. led. 4to.

Hierin: Vlaemsche maeght; Mey-droom; Goddelijke vrede-lof; Vorstelycke minne-lusten, Trouwe, ende Bruylofts-Liedt.
Ontbr. blz. 11—14 van de Vorstelijke minnelusten.

Pièces de Théatre.

1965. De gaven van de milde St. Marten, bestaande in kluchten, kodderijen, enz. Amst. 1662. cart. 12mo.

1966. Asselyn, T., Den grooten Kurieen, of Spaanschen bergsman. Treurspel. Amst., J. Lescaille, 1657. 4to.

1967. v. B(aerle?), C., Klucht van Lammert met syn neus. Rott. 1641. 4to.

1968. Barentsz., J., Klucht van Buchelioen, 't kaboutermannetje. Amst. 1655. 4to.

1969. (Boelens, A.,) Klucht van de bedrooge vrijer. Amst. 1649. 4to.

1970. Bontius, R., Belegeringh ende ontsettingh der stadt Leyden. Treur-blij-eynde-spel. Delff, z. j. M. 2 pltn. 4to.

1971. Bormeester, A., Infidelitas ofte ontrouwe dienstmaagt. 1645. — Id., Zijtje Fobers. Klucht. 1647. 2 stn. 4to.

1972. Breen, J. V., De klucht van 't kalf gerymt. Amst. 1656. 4to.

1973. Bredero, G. A., Kluchten vande koe, Symen sonder soetigheydt, den molenaer ende den quacksalver. Amst. 1641. 4 sts. 4to.

1974. v. Bruyningen, W., Vlaemsche klucht van Sinjoor Jakus Smul. Ghespeelt op 't schou-burch tot Amsterdam. Amst. 1645. 4to. *M. grav. op den titel.*

1975. Caron, P. D., Blij-eyndige kyvagie van Mr. Houtebeen met Els zijn wijf. 's-Grav. 1657. 4to.

1976. Coster, S., Iphigenia. Treur-Spel. Na de Copy. Amst., N. Biestkens, 1617. 4to. Een weinig beschadigd.

1977. —— Polyxena. Treurspel vertoont in de Nederduytsche Academie. Amst. 1619. 4to. *Wormstekig.*

1978. —— Boereklucht van Teeuwis de Boer en men juffer van Grevelinckhuysen. Amst. 1642. — (Id.), Spel van Thisken vander Schilden. Amst. 1642. — 2 sts. 4to.

1979. **van Dalen, J.,** Klucht van de jalourse jonkker. 2e dr. Amst. 1657. — Klucht van de kale edelman. Amst. 1657. — Klucht van de aardige Colicoquelle. Amst. 1654. — In één deel. h. perk. 4to.

1980. —— Klucht van de kale edelman. Amst. 1657. — Id., Klucht van de jalourse jonkker. 2e dr. 1657. — 2 sts. M. grav. op den titel. 4to.

1981. **van Deyssel, L. van,** Wederzien. Tooneelspel in één bedrijf. Utrecht, 1883. Blad 1—4 (blz. 1—64).

Proefvellen met verbeteringen van den auteur en het imprimatur: „Na zorgvuldige verbetering afdrukken pag. 1—64. — v. D." op den titel. Dit tooneelspel werd te Amsterdam opgevoerd doch had geen succes. De druk werd daarom gestaakt en — booze tongen beweren dat van dat tijdstip van Deyssel's afkeer van dramatische kunst dagteekent. *Als unicum merkwaardig.*

1982. v. Elvervelt, H., Eenige kamerspelen, bestaande in treur-, bly-, kluchtspelen en operaas. Amst, gedrukt voor den auteur, (c. 1768).

Zeven stukjes, *zonder* afzonderlijke titels, doch *met* afzonderlijke paginëering (dus niet conform aan het ex. der Bibl. Mij. Ned. Letterkunde). Titel; vo. in eigenhandig schrift van den dichter: No. 8. Zie hier de vrucht van ledige uuren; Wier exemplaaren, op een zestiental gesteld, Nog zullen in de waereld duuren, Wanneer men niets meer ziet van H. v. Elvervelt.

1983. De mislukte onderneming. Blyspel . . met zang en dans. Amst. 1747. M. titelpl. h. led. onafgesn. kl. 8vo.

Een HS. aanteekening op het schutblad zegt dat dit boekje *met* de titelplaat „zeer raar is, zijnde die plaat niet te bekomen en in bewaring der Regenten van den Schouwburg."

1984. Fockens, M., Klucht van dronken Hansje. Amst. 1657. 4to.

1985. Gramsbergen, M., Klucht van de levendighe doodt. Amst. z. j. 4to.

1986. de Groot, I., De bedrooge speck-dieven. Amst. 1653. 4to.

1987. v. Haren, W., Leonidas. 's Grav. 1742. 4to. Doorschoten ex. met *tal van aanteekeningen „op de duistere plaatsen."*

1988. Hooft, P. C., Theseus ende Ariadne. Amst. 1628. 4to.

1989. —— Baeto oft oorsprong der Hollanderen. Treurspel. Amst. 1642. 4to.

1990. Hooft, W. D., Klucht van Styve Piet. 3e dr. Amst. 1644. 4to.

1991. de Jonge, M. W., Klucht van 't bakkers knaapje. Amst. 1652. 4to.

1992. Klucht van de qua Grieten. Amst. 1679. 4to.

1993. De klucht van Sr Filibert genaemt oud-mal. Gor. 1657. 4to.

1994. Boertighe klucht vande saus. Amst. 1657. 4to.

1995. Kolm, J. S., Malle Jan Tots. Boertige vrijerij. 3e dr. Amst. 1647. 4to.

1996. Krul, J. H., Klucht van drooghe Goosen. Amst., D. Cszn. Houthaeck, 1651. 4to.

1997. Langendijk, P., Arlequyn actionist. Kluchtig blijspel. Amst. (1720). M. curieuse titelplaat. 4to.

1998. de Mariveaux, Schoole voor de moeders. Blijspel d. H. W. Regtering. Amst. 1759. oud rood marokko met versieringen op het plat, verg. op snêe.

1999. v. Milders, A., Boertighe clucht van Sr. Groen-Geel. Amst. 1643. 4to.

2000. Nooseman, J., Beroyde student. 1646. Lichte Klaartje. 1650. Bedrooge dronkkaart of dronkkemans hel. 1649. 3 sts. 4to.

2001. **Ogelwight Jr., H.,** De vrindenraad. Tooneelspel. — Louise en Volsan. Tooneelspel. — De schulden. Zangspel n. h. Fr. — Het rozenfeest van Salencia. Zangspel n. h. Fr. — De verbeterde dwaas. Blijspel n. h. Fr. v. Patrat. Amst. 1788—92. 5 unif. rood mar. bdn. v. o. s.

2002. Den bedroefden pachter, bedrogen kraaijer en ongelukkigen deurwaarder. Burger blijspel d. Jan Weetal. Harderw. c. 1720. M. 8 prentjes van J. Wandelaar in den tekst. 4to.

2003. Phantasia, kluchtsgewijs vertoont op de Amsteldamsche schouburgh. Amst. 1645. 4to.

2004. Plautus, Amphitruo. Overghesetd. I. v. Damme. Leijd. 1617. 4to. hrn. rug. — Hetzelfde. 2e verm. druk. Amst. 1635. 4to. br.

2005. Questiers, C., Den geheymen minnaar. Bly-spel. Amst., G. van Goedenberg, 1655. h. led. 4to. *De laatste bladen beschadigd.*

2006. Rodenborgh, Th., Sigismund en Manuella. Bly-Eynde spel. Amst., D. Czn. Houthaeck, 1635. 4to. *Onafgesn.*

2007. Rodenborgh, Th., Jaloersche studenten. Bly-Eynde spel. Amst., D. Czn. Houthaeck, 1734. 4to. *Onafgesn.*

2008. Soet, I., Jochem-jool ofte jalourschen pekelharingh. Amst. 1637. 4to.

2009. **Schiedams** Rood Roosjens Spel, van David ende Goliath, op de vraghe; Wat eer den Prins behoort, *enz.* Rott., M. Bastiaensz., 1619. h. perk. 4to.

Met opdracht aan Prins Maurits. Bibliotheeks-stempel op den titel.

2010. Starter, J. J., Klucht van Jan Soetekouw. Mitsg. klucht van Melis Thijsz. een half-bakken vrijer. Amst., Erfg. van O. B. Smient, 1701. 4to. *Onafgesn.*

2011. Tengnagel, M. G., Klucht van Frick in 't veur-huys. Z. pl. 1642. 4to.

2012. Verbiest, H., Klucht van 't wijnvaatje. Amst. 1651. 4to.

2013. **VONDEL, J. VAN,** Gebroeders. Treurspel. t' Amsterdam, By Dominicus vander Stichel, voor Abraham van Wees, 1640. h. perk. 4to.

Eerste druk, MET EIGENHANDIGE AANTEEKENINGEN van den dichter. *Zie over dit exemplaar:* Vondel's Werken, uitgave **van Lennep,** Dl. III; Oud-Holland, Dl. XIII. blz. 29. — Tijdschrift d. Vereen. h. Nederl. Muziekgesch. Dl. IV. blz. 183. — De Kroniek. 23 Juni 1895.

2014. de Vos, J., Klucht van de moff. 1649. Singhende klucht van Pekelharingh in de kist. 1649. Klucht van de moffin. 1657. 3 sts. 4to.

2015. —— Klucht van Oene. Amst. 1649. 4to.

2016. —— Hetzelfde. Nae den 4e druck, verbetert. Amst., D. Wttenbrouck, z. j. 4to.

2017. —— Hetzelfde. 5e dr. Amst. 1662. 4to.

2018. —— Aron en Titus, of wraak en weer-wraak. Treurspel. Bergen op den Zoom, 1660. 4to.

2019. Waltes, M., Klucht van de bedrooge gierigaart. Amst. 1654. 4to.

2020. Willem de Vijfde of de wraakgierige. Treurspel. 1786. — De heerschzucht van het huis van Oranje. 1787. — Mirabeau, Aan de Batavieren over het stadhouderschap. 1788. enz. enz. 6 sts. 1 h. led. bd.

Chansonniers religieux et mondains.

2021. **Kalff, G.,** Het lied in de middeleeuwen. Leid. 1883.

2022. Beger, G. W., Het geusen liedboek. Utr. 1870. M. tabellen. *Overdruk.*

2023. **Scheurleer, D. F.,** De Souterliedekens. Bijdr. tot de geschied. der oudste Nederl. psalmberijming. Leid. 1898. M. 24 facsim. *Slechts* 100 *ex. gedrukt.*

2024. Nederlandsche liederen uit vroegeren tijd, uitg. d. J. H. Scheltema. Leid. 1885. linn.

2025. Abrahamsen, J., Zions Halelujah! Uytgegalmt in III deelen. 6e dr. Middelb. 1736. 8vo. hrn.

2026. Arend, J., 't Recht vernieuwde Paradijs-hofken, inhoud. de heerlijckste gebeden en krachtighste dankseggingen. In 't Neêrlands vertolkt. Utr. 1697. Met titelprent en gravures in den tekst. 12mo.

2027. **Bellemans, D.,** Den lieffelycken paradijsvogel tot Godt omhoogh vliegende. Behelsende verscheijde geestelijcke liedekens van de Goddelijcke liefde ende het verlangen van het hemelsch vaderlandt . . . Den VII druck 't Antw., A. P. Colpijn, z. j. langw. 16mo.

2028. —— Hetzelfde werk. Den VII druck. t. Antw., A. J. P. Willemsens, z. j. langw. 16mo.

Ofschoon de titel van beide bovenstaande exemplaren, „den VII druk" vermelden verschillen de uitgaven in de spelling der woorden en in den druk. Het aantal bladz. en zelfs de verdeeling der verzen enz. zijn juist dezelfden.

2029. —— Hetzelfde werk. Den VIII druck, bij P. J. Rijners, z. j. langw. 16mo.

Ook hier weder het aantal bladz. en de indeeling der verzen gelijk, doch de spelling verschillend.

2030. **Camphuysen, D. R.,** Stichtelycke rymen om te lesen ofte singhen. Onderscheyden in III Deelen. Op nieuws oversien en grootelijckx vermeerdert, oock de Noten van Druck-fauten ghecorrigeert . . . Amst., J. Colom, 1647. hrn. langw. 4to.

Zeer fraai ex. van dit hoogst zeldzame en merkwaardige boek. Een portret van Camphuysen, met 4 regelig onderschrift van I. A. C., is ingevoegd. Verder is dit werk versierd met 61 gravures, fraaie hoofdletters en muziek.

2031. **Een deuoot** ende profitelyck boecxken. Geestelijk liedboek met melodiëen van 1539. Op nieuw uitgeg. enz. d. D. F. Scheurleer. 's Grav. 1889. h. led., onafgesn., kop verguld.

Fraai ex.; slechts 350 exx. gedrukt.

2032. Dit is een suyverlijck boecxken, inhoudende oude Nederlandsche geestelijke liederen, met klavierbegeleiding door Fl. van Duyse. Gent, 1899.

Verzameling van 40 liederen meerendeels der 15e eeuw. Op den omslag en als titelplaat gekleurde reproducties van oude houtsneden.

2033. Oude en nieuwe geestelijke kers- en nieuwejaarsliedjes behelzende de ontfangenisse en geboorte O. H. J. C. Enkhuizen, C. Lub. 1808. 32mo.

2034. 't Geestelijck Kruyd-Hofken, inhoudende veel schriftuerlicke Liedekens. 9e dr. — 't Vermeerderde Achter-Hofken, beplant met verscheyden gheestelijcke Liedekens tot stichtinge der Jeught. — Het Ryper Liedt-Boecxken, inhoud. veel schriftuerlicke Liedekens. — Saerdam, 1693. 3 dln. 1 bd. 12mo. led. m. sloten. *1 slot ontbr. en band een weinig beschadigd.*

2035. **Den gheestelycken Leevwercker** vol godvruchtighe liedekens ende leyssenen . . . door H. Guil. Bolognino. Antw. 1645. *Met muziek.* h. led.

Hoogst zeldzaam.

2036. **Een nieu gheestelijck Liedt-Boecxken,** inhoudende veel nieuwe Liedekens, die welcke noyt in druck en zijn gheweest. Z. pl. of j. Met eene houtgrav. op den titel. kl. 8vo. h. led.

Hoogst zeldzaam.

2037. **Sommige leerachtighe geestelijcke Liedekens** gemaeckt uyt de Ouden ende Nieuwen Testamente, met ooc eenige psalmen Davids enz. Hoorn, Zach. Cornelissz, 1624. 16mo. Oud led. bandje met koper beslag en sloten.

2038. **Sommige geestelijcke christelijcke Liederen** ende Lof-sangen. Om op hooge Feest-daghen en anderen tijden te singen. Dewelcke ghebruyckt worden in de Ghemeijnten toeghedaen zijnde de reyne onveranderde Confessie van Augsborg. Woerden, c. 1643. 12mo. br.

2039. **Het Prieel** der gheestelicker melodie, inhoudende veel schoone leysenen, ende gheestelijcke liedekens. 't Hantw., H. Verdussen, 1617. *Met muziek.* hrn.

Blz. 259—271: Chansons spirituelles en françois; 272—285: Hymni sacri.

2040. De Psalmen Davids door Cl. Marot, in dichte ghestelt bij L. de Heere. Ghendt, 1565. hrn. kl. 8vo.

Ontbreekt titel en bladz. 15 en 16.

2041. **De Psalmen Dauidis,** in Nederlandischer sangs-ryme, door **Ian Wtenhoue** van Ghendt... Wartoe de gesangen Marie, Zacharie. enz. Ghedruckt to Londen by Jan Daye, den 12 Septembris 1566. *Met muziek.* bruin marokko. 12mo.

Aan het einde: De kleyne Catechismus, Kinder of berichtleere der Duytscher Ghemeynte te Londen. Ghemaeckt door M. Micron. Ib., id. 1566.

Eerste volledige uitgave der berijming van Utenhove, na diens dood bezorgd door G. Wingius, ten gebruike der Nederlandsche gemeente te Londen. Zie F. Pijper, Jan Utenhove, blz. 226—235. **Hoogst zeldzaam.**

2042. **Die Psalmen** des Coninclycken Propheten Dauids ende andere loffsanghen, wt den Fransoyschen dichte ghemaeckt d. Cl. Marot ende Theod. de Bese, in Nederlandsche sprake ouergeset, d. P. Dathenum. Z. pl. 1567. *Met muziek.* kl. 8vo. hrn.

Fraai exemplaar.

2043. **Het Boek der Psalmen** Wit der Hebreïsscher sprake in neder-duytschen dichte overgeset door Ph. van Marnix van Sint Aldegonde. Mitsg. de heylige schriftuerlicke lofsangen. Middelb., R. Schilders, 1591. *Met muziek.* kl. 8vo. hrn.

In denz. band: Catechismus oft Onderwijsinge. Midd. 1591. — Den Siecken Troost. Midd. 1591.

2044. **Sovter Liedekens,** gemaeckt ter eeren Gods op alle die Psalmen van Dauid, (door **W. van Zuylen van Nyevelt**). 't Hantwerpen, Hans de Laet, 1584. *Met muziek.* Oud-lederen-gestempelde band. (*eenigzins beschadigd*).

2045. —— Hetzelfde. Amsterdam, C. J. Paets. 1613. hrn. *Zeldzaam.*

2046. Sluiter, W., Psalmen, lofzangen ende geestelike liedekens op leesende sangmate gerijmt. Ende . . . verm. met het Hooge-Liedt Salomons. Amst. 1685. — Jeremia's klaagliederen. Amst. 1682. — Eybergsche

zanglust. Amst. 1687. — Vreugt- en liefdesangen. Amst. 1687. — Lykreden . . door hem selve voor syn dood . . gemaekt. Amst. z. j. — 1 hrn. bd. kl. 8vo.

2047. **Soetjen Gerrits van Rotterdam,** Een geestelyck Liedt-boecxken, Inhoudende veele stichtelycke Liedekens, ghetoghen uyt den ouden ende nieuwen Testamente, door een blinde dochter ghenaemt Soetjen Gerrits van Rotterdam. Hier zijn achter 't Register noch by ghevoeght sommige stichtelicke liedekens, van welcken eenighe voor desen niet meer gedruckt en zyn. Tot Hoorn, 1618. oud led. bandje m. slootjes. kl. 8vo.

In denzelfden band: **Sommighe stichtelijcke liedekens** bij diverse persoonen gemaeckt, van welcken voor desen eenige niet meer ghedrukt en zijn. Tot Hoorn, 1618. — **Een nieu gheestelijck Liedt-boecxken** uyt den ouden ende nieuwen Testamente, gemaeckt van een jonghe dochter, ghenaemt Vrou Gerrits, van Medenblick geboren . . . Tot Hoorn, 1621.
Zeer zeldzame bundeltjes, te Amsterdam bij Abr. Biestkens gedrukt.

2048. **S(waen), G. D.,** Den singende Swaen; d. i. den Lof-sangh der Heyligen, die als singende swaenen, de dood blygeestigh hebben ontvangen. Gemaect door G. D. S. Antwerpen, 1664. *Met muziek.* led.

2049. **Feylingius, J.,** Het bloem-hofje der gedichten, vervatt. allerlye sinne-beelden . . . . Mitsg. Het bloem-potje van eenige geestelicke liedekens. 's Grav. 1683. 12mo. hoorn. *Zeldzaam.*

2050. Wits, C. J., Stichtelijcke bedenckinghe, Onledighe ledigheydt, stichtelijcke Tijdt-kortinghe, bestaende in aen-dachtighe gesanghen, enz. 7e dr. Enchuysen, 1644. *Met muziek.* perk.

2051. Verzameling van geestelijke gezangen . . op nieuwe zangwijsen gebracht naar de Italiaansche en hedendaagsche smaak d. J. de Passius. Utr. 1772. 2 dln. *M. muziek.*

2052. **Amsterdamsche Pegasus,** waer in (uijt lust) bij een vergadert zijn, veel Minnelijcke Liedekens, (noyt voor desen gedruckt) gestelt op verscheijden nieuwe stemmen; bij een gebracht door vier liefhebbers, Als M. C(ampanus), I. I. C(oleveldt), I. R(obbertsen), A. P. C(raen). Amst., C. Wzn. Blaeu-Laken, 1627. Met titelplaat en 10 platen, door J. v. d. Velde, *en muziek.* perk. langw. 4to.

Hoogst-zeldzaam Liederboek. opgedragen „aan alle Eerbare, Staet-waerdighe, Zangerighe Iuffertjens, ende Liefhebstertjes vande soete Vrolijckheydt". *Fraai ex., een scheurtje in den titel gerestaureerd.*

2053. **Amsterdamsche Vreughde-Stroom,** Bestaande in zoete, vrolijcke ende aengename nieuwe Deuntjes ende seer aerdige toontjes, gevloeyt uyt de breyn van verscheydene Min-lievende gheesten. Amst., I. Vinckel, 1654. 2 dln. Met 2 titelplaatjes. In één perk. band. langw. 12mo.

Hoogst zeldzaam. Gedruckt t'Amsterdam, by Thomas Fonteyn, 1654. Aan het einde van het eerste deel: Op-drachten der soete Amsterdamsche Juffertjes." *Ontbr.* blz. 17—32.

2054. De nieuwe Amsteldamsche buyten-singel, Waar in te vinden zijn de aldernieuwste liederen die hedendaags gezongen worden. 3e dr. Amst. 1770. M. houtsn. kl. 8vo.

2055. Het vrolijke bleekersmeisje zingende vele zedelijke, vrolijke en aangename liederen. 12e dr. Amst., G. v. d. Linden, z. j. cart. kl. 8vo.

2056. Het Nieuwe Bossche Geuse Lied-Boek, Anders genaamt, Oranjens Triumph-liedekens, Beplant met alle Victory-Gezangen, tot Lof van Fredrick Hendrick van Nassau. Amst., J. Kannewet, 1752. M. houtsn. leder. langw. 8vo.

2057. **Cupido's Lusthof** Ende der Amoureuse Boogaert Beplant ende Versiert meet 22 Schoone Copere figuiren ende vele nieuwe Amoureuse Liedekēs, Ballade enz. Amst., J. Evertsz Cloppenburch, (1613). Met titelprent en 21 gravuren door *N. van Geilkercken*. h. perk. langw. 4to.

Hoogstzeldzaam liederboek, dat volgens den opdracht aan **W. J. Stam** toegeschreven wordt. De plaatjes zijn belangrijk voor het costuum. Dat op blz. 91 is over een ander, het zelfde als op blz. 97, heen geplakt. Fraai exemplaar, doch aan het eind een wormgaatje door den bovenkant van eenige bladen.

2058. **Geuse Liet-boeck,** Waer in begrepen is den oorsprongh vande Troubelen der Nederlandsche Oorlogen, enz. . . . Alsmede het tweede en derde Deel hier achter bij gevoeght. Amst., Ian Iacobsz. Bouman, 1656. Met portretten in houtsnêe. h. led. kl. 8vo.

2059. —— Hetzelfde. Amst., J. Jacobsz. Bouman, 1661. M. houtsn. perk. kl. 8vo.

2060. —— Hetzelfde. Amsterdam, Michiel de Groot, 1671. M. houtsneden. perk. kl. 8vo.

2061. —— Hetzelfde. Utrecht, Jurriaen van Poolsum, 1683. M. houtsn. h. led. kl. 8vo. 2 bladz. gerestaureerd.

~~2062. —— Hetzelfde. Dordr. 1687. M. houtsn. kl. 8vo.~~

2063. —— Hetzelfde. Dordrecht, Symon onder de Linde, 1687. M. houtsn.

2064. Het nieuw matroozen geuzen liedeboek. N°. 1. (Amst. enz. 1781).

2065. De Goese nachtegaal, versiert met allerhande liedekens, zoo wel nieuwe als oude. 2e dr. Rott., T. C. Hoffers, c. 1830. kl. 8vo.

2066. **Het Hollands klein Goudvinkje** zingende . . . vijftig nieuwe zoo menuëtten, contre-danszen als . . . minne-zangen. 3e dr. Amst., Erven wed. Jac. v. Egmond, z. j. (c. 1771). Met plaatjes. 16mo. leder.

De plaatjes zijn aardig voor de zeden en gewoonten. *Zeer zeldzaam.*

2067. Hans Michel Goedbloed zingt de voornaamste en nieuwste liederen. Amst., S. en W. Koene, z. j.

2068. **'t Groot Hoorns,** Enkhuyzer, Alkmaarder en Purmerender Liede-Boek, vercierd met veel mooye Bruylofts-Liedekens en Gezangen. t'Amst., J. Kannewet, (c. 1780). — 't Groot Hoorns, Enkhuyzer, Alkmaarder, Edammer enz. Liede-Boek, zijnde een Vervolg op 't voorgaande. Bij denz. — In één led. bd. *Met muziek.* 16 mo.

2069. 't Nieuw Groot Hoorns lied-boekje, Bestaande in veel... Bruylofts-Liedekens. Hoorn, R. Beukelman, z. j. rood fluweelen band met zilveren slootjes. verg. op sneê. 16mo.

2070. —— Hetzelfde en dezelfde druk. groen fluweel.

2071. —— Hetzelfde. Andere druk. gecart.

2072. 't Klein Hoorns Liedtboek, inhoud. eenige Psalmen Davids, lofzanghen, en geestelijcke Liedekens. Met aanhangsel en 't Vermeerderde Aenhangsel. — Amst. 1675. 3 stn. 1 oud lederen bandje m. koperen sloten. 16mo. *Titel gestempeld.*

2073. Krook, E., Bloempjes geplukt uit zijnen zangnimphstuin best. in zeedige, mengel, snaakerige, verjaar, huuwelyks, zilvere en goude bruilofts- en lijkbloempjes. Amst. 1729. led. kl. 8vo.

2074. **Den nievwen lvsthof.** Gheplant vol uytghelesene, welgherijmde eerelycke Amoreuse ende vrolijcke ghesangen als Mey, Bruylofts, Tafel ende Nieuvv-jaers-liedekens, met noch verscheyden tsamenspreeckinghen sanghs wyse tusschen Vrijer en Vrijster... Item is noch hier achter... een Bruylofs Bancket, versien niet dan met stichtelijcke Tafel ende Bruylofts liedekens... Amst., H. Mathysz., (1602). h. led. langw. 4to.

Zeer zeldzaam. Op den titel eene gravure die herhaald voorkomt op den titel van „Bruylofts Bancket. In den tekst 9 gravures (1 herhaald). Zeer goed bewaard ex.; gedrukt met de zoogenaamde caractères de civilité.

2075. **Den nievwen verbeterden Lvst-hof,** Gheplant vol uytgelesene, eerlijcke, Amoreuse ende vrolijcke ghesanghen, als Mey, Bruylofts, Tafel, ende, Nievjaers-liedekens, enz. Met een... Bruylofts Bancket. Den vierden druck ghebetert. t'Amstelredam, Dirk Pietersz., z. j. (1608.) hrn. langw. 4to.

Op den titel van den „Lust-hof" en van het „Bruylofts-Bancket" een gravure, voorstellend een Jardin d'amour, naar **David Vinckebooms**.
De (9) fraaie kostuumplaatjes van **C. Jz. Visscher**, in den tekst, behooren tot het laatst der XVIe eeuw.
Hoogst zeldzaam.

2076. De smakelijke vermakelijke Minnebroerszak vervuld met allerley spijzen voor veelderley monden. Bestaande in 80 gezangen van verscheide zoorten op 61 veranderingen van voizen... gemaakt en in rijm gesteld door Qui es amabilis. Laatsten druk. Amst. c. 1720. M. houtsn. perk. kl. 8vo.

Zeldzaam liederboekje.

2077. **Princelyke nieuw-jaars-gift,** of het Oranje Hof in vreugde. Zingende op aangenaame voisen de liederen zo ter verheffing van zijn D. Hoogheid, etc. als ter geboorten van de jonge Graaf van Buuren. Amst., J. W. Pruys, (1748). Met front. en vign. — **Orangje Nieuw-jaars-gift,** opgeofferd aan het jufferschap der Vereen. Prov. Amst., Wed. Jac. v. Egmont en Zoon, (1748). 2 dln. — Tez. in 1 led. band.

2078. De nieuwe Overtoomsche markt-schipper, of Durkerdammer kraamer versierd met veele aangename melodye en gezangen. Amst. z. j. *Onderkant van den titel ontbreekt.*

2079. De nieuwe Overijsselsche zang-godin; of Eene fraaije verzameling van allerlei nieuwe herders- en minne-zangen. Deventer, 1788. *De titel en eenige bladen een weinig gevlekt.*

2080. Pans Fluytje ofte heydens banket, blaazende Loopjes met Hoopjes, en Stukjes op Krukjes, voor aapjes en knaapjes. Den 39 dr. Amst. 1724. perk.

2081. **Diuersche Refereynen ende Liedekens,** seer playsant om lesen.
Duysent guldēs / siluerē Coppē en Scalē
Met my te coopen moecht ghy winnen.
V ghelt comt inde Loterye sonder falen.
Goede stichtinghe vindy hier binnen.

Dit is v Prose ende Nombre net,
Wilt dit bewaren in plaetse van v. Billet.
1574. Z. pl. (Antw.), *Met muziek.* kl. 8vo. gestemp. lederen band.

Zie over dit **hoogstzeldzame boekje:** Fokker, Geschiedenis d. loterijen in Nederland, blz. 45 en 193. — Het werd uitgegeven met het doel de loterij ten bate van de bouw der St. Jacobskerk, te Antwerpen, te bevorderen. Het nr. werd op den titel geschreven en deze gold als lot. Vandaar dat complete exemplaren, als dit, uiterst zeldzaam zijn.

2082. Het Ryper Liedtboecxken, Inhoudende veel schriftuerlijcke Liedekens. 't Alckmaer, I Pzn. Moerbeeck, 1664. h. led. 12mo.

2083. De vroolijke schoorsteenveger, zingende, onder het veegen, de allernieuwste liederen. Amst. 1791. *De titel licht beschadigd.*

2084. De gekroonde Snoek .... verciert met de nieuwste .... Liederen. 6e dr. Amst., B. Koene, z. j.

2085. Het nieuwe verbeterde Speel-schuitje met vrolijke naaimeisjes, voorzien met al de hedendaagsze liederen. 10e dr. Amst. z. j. (c. 1780).

2086. Het Spreeuwtje fluitende en zingende allerhande liedjes. Haarl. 1823.

2087. Den nieuwe doorluchtige stadhouder der Zeven Vereen. Prov. opgeciert met veele fraeije gezangen .... als mede nog eenige andere klugtige en vermakelijke liederen. Rott. (c. 1750). M. houtsn. kl. 8vo.

2088. **Starter, I. I.,** Friesche lust-hof, Beplant met verschyde stichtelyke nieuwe Liedekens, Gedichten, ende boertige kluchten. Met schoone kopere figueren versierd, ende by alle onbekende wysen, de noten, ofte musycke gevoeght door Mr. Iaques Vredeman, musyck-mr. der Stadt Leeuwarden. Amst. 1621. Met front., portret, zeer fraaie gravures en *muziek.* half leder, verguld op sneê. langw. 4to.

Eerste, zeer zeldzame, uitgave van een der merkwaardigste liederboeken uit het begin der 17e eeuw. De plaatjes, voorstellende tafereelen uit het vroolijke leven dier dagen, zijn in dit exemplaar bijzonder fraai van druk. *Fraai exemplaar.*

2089. — — Hetzelfde. Den vierden druck op nieuws vermeerdert. Amst., Hessel Gerritsz., 1627. Met portret, titelplaat, etsen en *muziek.* led. langw. 4to.

Deze 4e uitgave is vermeerderd met een lied op het gebruik van den tabak: *Van Toback drinken,* waarbij een curieuse ets, een godenbanket voorstellend, waar de goden door Vulcanus tot een pijp tabak overgehaald zijn en de gevolgen niet uitblijven. Ook een prent met een groep rookende Hollanders is hier bijgevoegd. *Fraai exemplaar eener zeldzame uitgave.*

2090. **Starter, I. I.,** Hetzelfde. 4e druk. Amst., Hessel Gerritsz., 1627. M. titelpl., grav. en muziek. h. led. langw. 4to.

Zeer goed geconserveerd exemplaar; zeldzaam.

2091. **'t Kortswylige Steekertie,** omvlogten en doornagelt, met innige, vierige, minnetreckjens, staagpynsende zeiltogjens, en mewaardige liefde zugjens van aardige juffertjens en wellevende messieurs. Gelardeert met soete minnedeuntjes, drollige snaakerytjes en kuurtighe lieflijkheetjes, sonder verdriet. t'Amsterdam, voor Claes Jansz. Bruyningh, 1654. Met titelplaatje en 3 prentjes door Crisp. de Passe den jongen. perk. omslag. langw. 12mo.

Ongetwijfeld een der meest zeldzame en curieuse Amstersdamsche liederboekjes.

Het boekje schijnt alleen voor minnende paartjes bestemd te zijn geweest. Men prikte met een speld en op de aangeduide plaats werd het boekje geopend en vond men een tweespraak tusschen Juffer en Monsieur.

De zeldzaamheid wordt verklaart of door 't veelvuldig gebruik of door de wel wat vrije taal die het boekje mogelijk deed vernietigen.

2092. **(Sweerts, K.),** Nieuwe boertige en ernstige Minne-zangen. Amst., K. Sweerts, z. j. (c. 1690). *Met muziek.* h. marokko. langw. 8vo.

„Het is een Verzameling die ick noch onder de mijne gevonden, schoon ik ook eenige van anderen, hier bijgevoegt heb", *Voorrede.* Behalve de eigenlijke „Minnezangen" vinden wij hierin ook: Lof van de thee; Klaaglied over 't verraderlijk toeleg tegen zijn Kon. Majesteyt van Engelant Willem de III.

Hoogst zeldzaam.

2093. **Thirsis Minnewit.** Bestaande in een verzameling der moyste en aangenaamste minne-zangen en wysen. Amst., J. Kannewet, 1752. (1750). 3 dln. — De **vrolijke zang-godin** opheffende veelderhande... gezangen. Amst., J. Kannewet, z. j. (c. 1750.) — kl. 8vo. In groen fluweelen band, met zilveren slootje, verg. op sneê.

2094. **Utrechts Zang-Prieeltjen.** Daerinne de aerdighste Liedekens, uyt 't Amsterdams Minne-Beeckje, 't Haerlems Mey-, Somer- ende Winter-Bloemtje, Sparens Vreughde-Bron, Ende andere de nieuste en waerdichste bij een ghebracht sijn. Verciert en verrijck met verscheyde Coopere Plaetjes. t'Utrecht, Lucas de Vries, 1649. Met titelplaat en 19 fraaie plaatjes. 2 dln. in 1 bd. langw. 12mo. groen marokko, verg. op sneê. (*Oude band*).

Hoogst zeldzaam liedeboekje, dat in de bekende verzamelingen ontbreekt. *Aan het eind:* t'Amsterdam, ghedruckt by Baltus de Wild'.... 1649. De op den titel genoemde bundels zijn: 't Amsterdams Minnebeekje. Amst. 1645. — Haerlems Mei Bloempjes. Haerl. 1649. — Haerlemsch Somer-bloempjes. Tweede Offer. Haerl. 1646. — Winterbloempjes. 2e dr. Haerl. 1647. Sparens Vreughden-Bron, 1643—46. Van al deze liedeboekjes zijn slechts zeer weinige exemplaren bekend. *Fraai exemplaar.*

2095. **Valerius, A.,** Neder-landtsche gedenck-clanck. Kortelick openbarende de voornaemste geschiedenissen van de seventhien Nederlandsche provintien, 'tsedert den aenvang der Inlandsche beroerten, ... tot 1625. Verciert met verscheydene aerdige figuerlike platen ende stichtelijcke Rimen ende Liedekens... gestelt op Musyck-noten elck op een verscheyde voys, beneffens de Tablatuer vande Luyt ende Cyther. Haerlem, 1626. Met 9 platen in den tekst en *muziek.* leder. langwerpig 4to.

Zeer fraai exemplaar, met breede randen, van dit allerbelangrijkste en hoogst zeldzame boek, dat de muziek van niet minder dan 76 melodiën

bevat, die toen ter tijde populair waren, en waarvan verscheidene uit dagen vóór de 17e en zelfs 16e eeuw stammen. Zie de uitvoerige beschrijving in de Bibliotheca Belgica.

2096. Vriendenzangen tot gezellige vreugd. Haarl. 1801. M. muziek. h. led. langw. form.

2097. Vrijheids liederen der Franschen. U. h. Fransch. Duinkerken, R. Bliscque, z. j. (c. 1800).

2098. De Zang-godin aan 't IJ. Inhoudende zo wel eenige Bekende als Onbekende in 't Muzycq-gebragte Hollandsche zang-liederen. Amst., A. Olofsen, z. j. (c. 1770). 3 dln. Met gegraveerde *muziek*. In h. perk. bd. langw. 4to.

Auteurs des 16e et 17e siècles.

ONBEKENDE GEDICHTEN VAN ANNA ROEMERS, e. a.

2099. **HEINSIUS, D.,** Lof-sanck van Iesus Christus, met noodelicke Uytleggingen soo geestelicke, als weereltlicke. Nu eerstelick uytgegeven door P. S(criverius). Amst., W. Jansz., 1616. M. vignet op den titel, zonder naam v. d. graveur. — **Theod. Petrejus,** (D. P. Pers), Jonas de Straf-Prediker, van Gode afgesonden, om die van Ninive tot boete ende beteringe des levens op te wekken. Amst., D. Pietersz., 1623. Met 4 gravures door *H. Collaert* naar *H. Bol*. — **(J. Stalpaert van der Wiele),** Hemelrijck, dat is Lof-sangh van 't Rycke der Hemelen, 't welck eertijds beweeght heeft Adrianum Rechter van Nicomedie, tot het Gheloof ende Martyrie ons' Heeren Jesu Christi. Delf, A. Claesz. Vryenberch, In Salomons Tempel, 1621. — **J. de Brune,** Hemels-feest, ofte god-vruchtighe roeringhen, in ghevallen by ghelegentheyt van de betrachtinghe van Christi heylighe maeltijdt. Middelburgh, H. van der Hellen, 1621. — In één band, oud zwart marokko, verguld op sneê. 4to.

Zeer fraaie exemplaren van meest hoogst zeldzame boekjes. Achteraan volgt **in fraai handschrift van het begin van de 17e eeuw,** *een groot aantal gedichten als:* Clachte van de Wal-Visschen, geschreven onder een kaerte van Groenlandt; *verder:* **Abraham de Koning,** Testament voor zijn broeder Thobijas de Coning, Juni 8, 1608; Meybloemken aen mijnen vriendt Hans van Soest, mey 1608; Lauwerier-kransken over 't Christelijk overlijden van Ambrosius Kemp; Houwelijks Refereijn a° 1618. Tragedi-comedi... over de doodt van Henricus de vierde... geschiedt den 14en May 1610, ende uijtgeschreven 25 novemb. a° 1610.; — Hagars vlucht ende weder-komst. — Maegden-spel. Over de gelijkenisse Christi, van 't Koningrijke der Hemelen bij de 5 wijse ende 5 dwase maegden. — Het tweede Dochters-speeltjen, op den regel; De wereldt wil, verblindt, te waenwijs haar bedriegen, enz. — Inkomste van de Brabantsche kamer tot Amsterdam, Twit Lavendel. — *Met uitzondering van dit laatste, dat in* Vlaerdings Redenrijck-bergh, Amst. 1617, *gedrukt werd, schijnen de overige stukken van A. de Koningh* **onuitgegeven** *gebleven te zijn. De meeste dezer stukken zijn onderteekend met 's mans spreuk: „Blijft volstandich".*

De overige gedichten die deze band bevat, zijn meerendeels gecopieerd uit D. Heinsii nederduytsche Poëmata, de Zeeuwsche Nachtegael; zeer velen van Anna Roemers, (Beets' uitgave, blz. 1, 21, 53, 105, 117 (1) 123, 129, 145, 159, 165, 171, 189), waarbij o. a. „Haer over-settinge van de hondert Emblemes van Georgette de Montenay", *welke de copiist dus uit het boekje, dat door Schinkel bij zijne uitgave in* 1854 *gebruikt werd, reeds in het begin der 17e eeuw, moet overgeschreven hebben. Verder* onuitgegeven gedichten van **David Bek,** (Sonnet ter eeren van den koning van Bohemen, 1622; Sonnet ter eeren van den Prince van Oraignen, 1621; Sonnet op Amsterdam. 1624; Clink-dicht ter eeren ... Jacob Wilkes op 't winnen van Bahia, 1625; Sonnet op de stad Arnhem, 1627. Gedichten van **P. C. Hooft,** *gedeelt. met muziek,* **S. Ruyting,** a° 1632. *enz. enz.* Doch het belangrijkst van deze verzameling zijn de 40 tot heden onbekend gebleven gedichten van **Anna Roemers,** welke waarschijnlijk door een harer vrienden of vriendinnen, kort na de vervaardiging in dit album gecopieerd werden, en aldus bewaard bleven. Hier volgen de opschriften:

1. Op den Roomer tot Rombout Jacobsz. heeft Anna Roemers, daer te gast zijnde, gesneden dit versken.
2. Sonnet van een die haer stont en kleedde om na een Bruiloft te gaen (te weten Anna Roemers enz.).
3. Een ander sonnet door deselve, aen 't Collegie der Musikanten.
4. Adi. 23 May a°. 1623 heeft Anna Roemers op de Bruyloft van Joost Laurensz. Back ende Magdalena van Erp 't volgende versken op eenen Roomer gesneden.

5-17. Volgen nog eenige Psalmen door Anna Roemers gerijmt. (Den 24 Psalm. Psalm 41. Psalm 40. Psalm 12. Den 50en Psalm. Den 3 Psalm. Psalm 94. Den 137 Psalm. Psalm 79. Psalm 114. Psalm 16. Psalm 115. Psalm 43).

18. Volgen noch eenige Rymen van Anna Roemers. (Virtus liberalior. De gramschap).
19. Aen den Hooch geleerden ende vermaerden Poeet Daniel Heinsius, gelesen hebbende tsavonds te voren syn lofsang van onse Heere J. Ch.
20. Aen een die soo luy was dat hy niet mocht sien dat een ander wat deed.
21. Aen denselven.
22. Sonnet geschreven op den Kersdach 1616.
23. Genoech is meer.
24. In margine: (Dit stont onder een sonnet op 't Emblema, Een stoel met een kussen).
25. Op 't Emblema; een aechdisch-beet, waerschouwer van de slangenbeet.
26. Sonnet op den Paeschdach 1616.
27. Sonnet op den Pinxterdach 1616.
28. Geschreven op een Boekje dat seer schamper epigrammen waren tegen de Gereform. Religie.
29. Geschreven achter myn oversettinge uyt Lucianus.
30. Geschreven op den Kersdach 1617.
31. Geschreven op den Paeschdach 1618.
32. Geschreven op den dach van Christi geboorte 1618.
33. Op den Paeschdach 1619.
34. Aan die van onse Collegie die op Kersdach quamen zingen 1619.
35. Op een Roemer geschreven in een Bruyloft daer een weduwnaer eene weduwe troude.
36. Aen Juffrouwe Anna Maria Schuermane.
37. Epigramma.
38. Genoech is meer.
39. Wereldts wysheidt.
40. Brief aen den geleerden Johan Gruterus Professor tot Heydelberch, om de boeken van Juffrouw Georgette de Monteney.

Men zie verder Nederl. Spectator 1900, no. 22.

2100. Apollos harp best. in Nederduytsche mengelrymen van bijzondere stoffen van Huygens, Vondel, Westerbaan enz. Amst. 1658. hrn. kl. 8vo.

2101. **Apollo's** Nieuwe-jaars-gift, aan het bekoorlyke Hollandsche jufferschap. Dordrecht, 1750. M. front. — Apollo's Vastenavond-gift. Dordr. z. j. M. front. — Apollo's kermis-gift, aan de Haagsche vermaaksgezinde jeugd. Amst. z. j. 2 dln. M. front. — Den Hollandszen praat-vaars Nieuw jaars-gift aan het ... Stichtsze jufferschap. Amst. z. j. — Het princelyke Oranje Hof, cierlyk beplant met Oranje gesangen .... ter verheffinge van den Prince van Oranje tot erfstadhouder, enz. Alle het eerste couplet op *muziek noten* gestelt door F. Pitton. 's Grav. 1748, 49. 3 stukjes. — In 1 band. leder. kl. 8vo. *Laatste bladzijde beschadigd.*

Het laatste, waarin o. a. een lied voorkomt op „De optocht van de Haegsche schutterye" is zeer zeldzaam.

2102. Bloemkrans van verscheiden gedichten, door eenige liefhebbers der poëzy bij een verzamelt. Amst. 1659. hrn. kl. 8vo.

Gedichten van Anslo, v. Baarle, v. Beaumont, Brandt, Heemskerk, Jonktijs, Oudaen, Six, Vondel, Westerbaen en and.

2103. **Den Nederduytschen Helicon,** eygentlijck wesende der maet-dicht beminders Lust-tooneel, daer vertoont worden .... veelderley .... ghedichten. Alckmaer, 1610. hrn.

2104. Gemengelde Parnas-loof; bestaande in verscheidene soort van gedichten. 2e dr. Vermeerd. met den Oorlog der philosophen. Amst. 1716. Met een kaart van het Groot Koningrijk Poezy. hrn.

2105. Pook's Rommel-zoodjen bestaande in ernstige en boertige heldenzangen, nevens desz. drie harlequinen met de rarekiek, vertonende de gevallen des oorlogs in Vlaanderen, 28 Sept.—24 Dec. 1708. Amst. 1709. M. titelpr. en 3 pltn.

2106. Verscheyde Nederduytsche gedichten van Grotius, Hooft, Barlaeus, Huygens, Vondel en and., vers. d. J. V. J. S. T. V. D. B. G. V. C. L. B. Amst. 1651, 53. 2 dln. 1 hrn. bd. kl. 8vo.

2107. **Ampzing, S.,** Verzamelde werken; gedichten, vertalingen enz. Haerl., Harderw. enz., 1628—1632. 10 sts. 1 h. led. bd. 4to.

Merkwaardige verzameling, waarin o. a.: Scriverius, Saturnalia ofte poët. Vastenavondspel vervat. het gebruyck enz. vande taback. U. h. Lat. d. S. A. — Naszousche laurenkranze voor Frederick Heynrick. — Schrevelius, Jambi morales ofte Sedengedicht, vert. d. S. A. — Baalshoogten ofte Strafdicht. — Tooneel van Europa. — De klaeglieden (sic) van ..., Jeremias. M. muziek. — Eer-verdediginge. — Het Hooglied van ... Salomon. — Catoos koppeldichten van de seden. — Nieuwenhuys, Oratio in primario Harlem. gymnasii auditorio. M. Holl. vert. d. S. A. — Suppressie vande vermeynde vergaderinge der Jesuwyteszen.

2108. v. Saluste, Heere van Bartas, W., De weke, inhoudende de scheppinghe des werelts, vert. d. Z. Heyns. Swol, 1616. M. 7 grav. hrn. kl. 8vo.

2109. Blasius, J., Geslachtboom der goden en godinnen met hun vergode nakomelingen. Waar achter bijgevoegde mengeldichten .... de voornaamste Juffers toegepast. Leyd. 1661. M. titelpl. hrn. kl. 8vo.

Opgedragen aan Kath. Questiers.

2110. Bonefonius, J., Pancharis of Minnedichtjes, los en ongebonden by leedige uiren nagevolgt onder de naam van Rozelyn, enz. Groningen, 1728. 8vo. rood marokko, met versiering op het plat, verg. op sneê. *Fraai exemplaar.*

2111. **Bredero, G. Adrsz.,** Alle de wercken soo speelen, gedichten, brieven en kluchten. Amst. 1644. hrn. kl. 8vo.

2112. Bulle oft mandâet des paus van Roomen aen de geestelicheyt al om bevolen om haer advys te vernemen opt stuck van den vredehandel met de Hollandsche Ketters .... Ghedruckt buyten Roomen, (1608). cart. langw. 4to.

Behalve de Prologe geheel *op rijm.*

2113. **Cats, J.,** Werken. 8 dln. 4to. leder, verg. rug.

1. Silenus Alcibiades. Emblemata. Midd. 1618. *1e uitg.* (de Jonge v. Ellemeet, 27). Maeghden-plicht. Midd. 1618. *1e uitg.* (54). — 2. Houwelyck. Midd. 1625. *1e uitg.* (112). — 3. 's Werelts begin, midden, eynde, besloten in den trou-ringh. Amst. 1643. (175). — 4. Slapeloose nachten. Leyd. 1732. (230). — 5. Self-strijt. Midd. 1620. *1e uitg.* (72). Tooneel van de mannelicke achtbaerheyt. Midd. 1622. *1e uitg.* (97). *Bijgebonden:* C. Huygens, Satyra, dat is, costelick mal. 2e dr. Midd. 1623. Id., Batava Tempe, dat is Voor-Hout van 's-Grav. 2e dr. Midd. 1623. — 6. Spiegel van den Ouden ende Nieuwen Tijdt. 's-Grav. 1632. *1e uitg.* (152). — 7. Ouderdom, buyten leven en hofgedachten op Sorg-Vliet. Amst. 1656. *1e uitg.* (204). Koningklijke herderin Aspasia. Afbeeldinge van 't huwelyck... onder de gedaente van een fuyck. *1 pl. opgeplakt.* Doot kiste. *1 pl. opgeplakt.* — 8. Proteus ofte minnebeelden verandert in sinne beelden. Rott. 1627. *1e uitg.* (41). Emblemata in linguam angl. transfusa. Emblemata moralia. Galathee ofte harder minne-klachte. 1629.

Verzameling van de voornaamste werken van Cats. Zeer fraaie gravures, waarvan de meeste in eerste (beste) uitgaven zijn. De oorspronkelijke uitgaven zijn zeer zeldzaam.

2114. —— 's Werelts begin, midden, eynde, besloten in den Trouw-ring met den proefsteen van den selven. Dordr. 1658. M. pltn. led. kl. 8vo.

2115. —— Self-strijt, dat is crachtige beweginghe van vlees en gheest; Midd. 1620. kl. langw. 8vo. hoorn.

Met titelplaat d. F. Schillemans en eenige fraaie plaatjes door de Jode en P. Serwouter.
Eerste uitgave.

2116. —— Selfstrijt enz. *Z.* pl. n. j. (1620). hrn. langw. 12mo. Andere uitgave dan de vorige; met dezelfde titelpl. en 4 prentjes doch à rebours.

2117. —— Hetzelfde. 's Grav. 1628. M. grav. n. A. v. d. Venne. led. kl. 8vo.

2118. —— Klagende maagden en raat voor de selve. Alle maagden van Holland door de maagt van Dordregt gunstelijk toege-eygent. Amst. 1715. hrn. rug. langw. 16mo.

Met titelprent en eenige zeer ruwe houtsneden.

2119. COORNHERT, D. Vzn., Wercken, waer van eenige noyt voor desen gedruct zijn. Amsterdam, 1630—32. 3 dln. Met gegraveerde titelplaat en *muziek.* folio. h. leder.

2120. COORNHERT, D. V., Van des menschen natuerlijcke vleesch Wondersproock. Verclarende dat het veel misbruyct wordt maer nemmermeer self en sondicht, (Haarlem, Ant. Ketel), 1581. kl. 8vo. h. led.

2121. —— Comedie. Vande Rijckeman. Over langhe iaren in Rijme gestelt. Haerlem, A. Ketel, 1582. Oud-lederen band, met stempelversieringen uit de 17e eeuw. kl. 8vo.

Dit stuk werd niet in de Werken van Coornhert herdrukt.

2122. —— Comedie, van lief en Leedt... Ghedruct Int Iaer ons Heeren MD.LXXXII. (1582). *Aan het einde:* Ghemaect den xij. Octobris, Anno 1567. Inden Haghe binnen de Ghevanghenisse. Ghedruckt int Jaer.... 1582. Men vintse te cope inden Hage tot Harper Joosten inde Papestraet. hrn. kl. 8vo.

Deze druk bleef den bewerkers van de Bibl. Belgica (C. 73) onbekend.

2123. —— Zedekvnst Dat is Wel-levēskunste, vermids waarheydskennisse vanden Mensche, vande zonden, ende vande dueghden. Den tweeden druck. Ghedruckt T'Amsterdam by Barent Adryaenssz., 1596. veau ancien, avec fermoirs. *La reliure restaurée.*

„Deuxième édition, conforme à la 1ère. Cette 2e édition n'est pas plus commune que l'édition originale; l'exemplaire de la bibliothèque de l'université de Gand est le seul que nous ayons rencontré." *Bibl. Belg.* t. VI. C. 122.

2124. —— Abrahams uytgangh. Amst., Cl. Gerritsz, 1621. 4to.

2125. —— Cicero, M. T., Vande onderlinghe plichten. Noch Cato Maior, hoemen d'Ouderdom geduldigh dragen, en syne Laelius hoemen de vriendschap onderhouden sal enz. (Vert. d. D. V. Coornhert). Amst., D. Pietersz, z. j. M. houtsn. hrn. kl. 8vo.

2126. **Jan van den Dale,** De Stove. Inhoudende een t'samenspraecke tusschen twee vroukens, d'eene qualijck, d'ander wel ghehouwt. t'Antwerpen, by Godt-gaf Verhulst inde Cammenstraet in den wijten hasewint. Av. grav. sur bois. 4to. cart.

De houtgravure, op den titel, die nog tweemaal herhaald wordt, is een copie naar die van de uitgave van 1528. Die uitgave werd op den Index geplaatst. *Hoogst zeldzaam.*

2127. —— De ure van den Doot. Ter Goude, P. Rammazeyn, 1636. Met houtsnêe op den titel. 4to.

Gedrukt in „caractères de civilité. *Hoogst zeldzame druk.* De Bibliotheca Belgica" citeert dezen druk uit Ledeboer, Beekdrukkers in Noord-Nederland p. 154. doch heeft hem niet gezien.

2128. Dans, J. van, Alle de soet-vloeyende poëtische wercken. (Scoperos Satyra ofte Thyrsis minnewit. — Aerdige minne-rymtjes. — Darodilace ofte kus-hemel van Ledee.) Amst., J. J. van Waesbergen, 1668. 12mo. hrn.

2129. de Decker, J., Lof der geldsucht. Amst. 1687. perk.

2130. Droste, C., Overblyfsels van geheugchenis, der bisonderste voorvallen, terwyl hy gedient heeft in veld- en see-slaagen, enz. 's Grav. 1728. 4to. onafgesneden. *Eerste druk.*

2131. (**Heemskerk, J.** en and.). Minneplicht ende Kvysheyts-Kamp als mede Verscheyden Aardighe en Geestige Nieuwe Liedekens en Sonnetten. Amsterd. 1626. led. langw. 16mo.

Hoogst zeldzaam boekje met bovenstaanden gegraveerden titel, verdeeld in de volgende stukken met afzonderlijken boekdruktitel: Minneplicht Ten toon gestelt inde Vryagie Van Diana en Filandre. 1625. (M. opdracht: Aen de Hollantse Nimphjes"). — Strijd of Kamp Tusschen Kuyscheyd En Geylheyd. (M. opdracht aan Cath. en Dianira Baeck, geteekend: I. V. Vondelen). M. 1 pl. (Hierin gedichten v. Vondel, A. Roemer Visscher, Hooft, Reael en and.) — Kinderwerck Ofte Sinne-Beelden Van de spelen der kinderen. (o. a.: van molentjens; van vliegers; van koten; van tollen; van kolven; van poppenspel; van bickelen; van op schaetsen rijen enz. enz.

Een paar onbeteekenende wormgaatjes; van één bladz. een stuk afgesneden zonder tekstverlies; overigens zeer net exemplaar.

2132. -— Minne-kvnst. Minne-baet. Minne-dichten. Mengeldichten. Amst., voor Hessel Gerritsz., 1626. Met titelprent en 19 fraaie plaatjes door *P. Serwouter*. Kalfsleder. langw. 12mo.

Hoogst zeldzaam. De plaatjes zijn belangrijk voor het kostuum.

2133. —— **Minne-Kund,** ofte Philosophie der Liefden. Uyt Frans vertaald door J. H. (Heemskerk). Mitsgaders S. A. de Brays Minne-Zughjes. Amst., J. Aertsz. Colom, 1628. hrn. langw. 8vo. *Zeer fraai exemplaar.*

2134. v. d. Heiden, S., Poezy. Utr. enz. 1692—95. 7 sts. 1 led. bd. 4to.

Nederl. heldenlof ter eere der Engelsche en Nederl. zeehelden. 1692. — Neerlands treurzang... op Maria II. 1695. — Oranjelof voor Willem III en Maria II. 1695. — Geboortezang... zijnde een... schetse van Willem III. 1695. — Lijktraanen op Mej. A. de Moor. 1695. enz.

2135. **Heinsius, D.,** Nederduitsche poemata. Bijeen vergadert d. P. S(criverius). Amst. 1616. hrn. 4to. *Vlekkig.*

Hierin: Nederduytsche poëmata. — Emblemata amatoria, met een aantal fraaie prentjes d. *M. Le Blon, S. de Passe*, e. a. — Hymnus oft lof-sanck van Bacchus. met pl. — *Bijgebonden*: Lof-sanck van Iesus Christus. Amst. 1616. Met vign. op den titel d. *P. Serwouter* naar *D. van Boons* (Zie voor een ongeteekenden afdruk hiervan No. 2009.

2136. Hondius, P., Dapes inemptae of de Moufe-schans dat is de soeticheydt des buytenlevens vergheselschapt met de boucken. Leyd. 1621. hrn. kl. 8vo. *Een paar bladz. met wormgaatjes.*

2137. **Hooft, P. C.,** Werken. Amst. 1703—38. 5 dln. rb. hrn. bdn. fol.

Nederl. Historien. 2 dln. — Mengelwerken. — Tacitus. — Brieven.

2138. **Houwaert, J. B.,** Milenus clachte, waerinne de groote tirannye der Romeynen verhaelt ende den handel van desen tegenwoordighen tyt claerlijck ontdect wordt. Met ghelijcke clachte, vanden ambassadeur der Hebreen vermeldende hoe schadelijck, de tirannighe gouverneurs zijn. t'Antw., Willem Silvius, 1577. (Op het einde): ghedruckt... by Chr. Plantin. Met houtsn. kl. 4to. led.

Fraai exemplaar. Zeldzaam.

2139. —— Paraenesis Politica Houwardi. J. B. Houwarts Politijcke onderwijsinghe. Tot dienste van alle Menschen, om te gebruycken Matichеijt in voorspoet, en Stantvastichеijt in Teghenspoet. Voor Jan Lamrinck van Bolsward. En Berent Arents van Leeuwarden, 1614. *Aan het eind:* Ghedruckt tot Leeuwarden, By Abraham van den Rade, 1614. led. 4to.

Bibl. Belg. H. 28. geeft hierbij een portret aan. — *In denzelfden band:* Dezelfde, De vier wterste, van de doot, van het oordeel, van d'eeuwich leven, van de pyne der hellen. 's-Grav., Hillebrandt Iacobsz., 1613. M. portr. op den titel.

2140. **Huygens, C.,** Korenbloemen. Nederlandsche gedichten. 's Grav. 1658. M. portr. hrn. 4to.

Kostelick mal en Voorhout. — Zedeprinten. — Hofwyck. — Sneldichten. Spaensche wysheit; vertaelde spreeckwoorden. — Trijntje Cornelis enz.

2141. **Ionctys, D.,** Roseliins oochies, ontleedt. Dordrecht, I. Gorissz., 1639. hrn. 4to. *Zeer zeldzaam; fraai exemplaar.*

2142. (Koopman, O. J.), De ontcierde christelycke bruyt. Amst. 1664. — Zee-Clio, of Gedichten in 's lands vloot gemaeckt in de jaren 1672, en 1673, behelsende in zich .... de vier segenrijcke zeeslagen, enz. Amst. z. j. — In 1 led. bd. 4to.

2143. —— Zee-clio of gedichten in 's lands vloot gemaeckt in 1672 en 1673. Amst. 1673. 4to.

2144. Lauwerstryt tusschen Catharina Questiers en Cornelia v. d. Veer. Met eenige bydichten aan en van haar geschreeven. Amst. 1665. M. titelpl. hrn. kl. 8vo.

Hierin o. a. In het Stamboeck van ... C. v. d. Veer, d. J. Steendam; Op de afbeeldinge van ... C. Questiers, d. J. v. Vondel; In het stamboeck van ... C. Questiers, d. Constanter (C. Huygens) enz.

2145. le Bleu, F., Minnevlam brandende in 't hert van Thyrsis om de schoone Amaril. Amst. 1659. hrn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

M. 1 grav.: Minnaers wapen. Hierin o. a. lofdichten op Amsterdam, op den Rijn, op den Zijl, op de Spaansche zilvervloot enz.

2146. **v. M(erwede) van Cl(ootwijk), M.,** Uyt-heemsen oorlog ofte Roomse mintriomfen voorgevallen en beschreven in 't jaer 1647, 48, 49 en 50. 's Grav. 1651. — **Id.,** Geestelyke minnevlammen poëtischer wijse voorgestelt. 's Grav. 1653. 2 dln. M. fraai geëtst portret d. *Bronchorst.* 1 hrn. bd. 4to.

Fraai exemplaar der *oorspronkelijke* uitgaven dezer hoogst zeldzame bundels poëzy. De eerste bundel, eene verzameling wulpsche en vrij skabreuse gedichten, werd door beulshanden verbrand (wat echter niet belette dat er in 1654 reeds eene tweede uitgave verscheen). De tweede bundel, na zijn huwelijk vervaardigd, moest dienen als een bewijs, dat de dichter zijn leven gebeterd had. Over de zeldzaamheid van het portret zie: Weigel, Suppl. au Peintre-Graveur de Bartsch.

2147. —— Uyt-heemsen oorlog ofte Roomse min-triomfen, voorgevallen in 1647—1650. 2e druck. Amst. 1654. hrn. kl. 8vo.

2148. **E. DE MEYSTER.** Het Eerste Deel. Poëtisch Policy, Over het Eerste Boeck, Van de Staetkundige Aelouwheyt der Romeynen. Den tweeden Druk. Tot Druckerdam. Gedruckt in Persien, door Inckenburgh, ten huyse van Sr. Wit-blat, in de Boecke-steegh, by den gebonden Hooren-band, van Naeldwijck. 1656. Met een plaat. leder.

Hiervan is het 2e deel nimmer verschenen. Het bevat de levensgeschiedenis van Romulus in verschillende hoofdst. Uit elk gedeelte wordt eene leering getrokken, en die op de aanzienl. Holl. geslachten in een vierregelig vers toegepast. Onder de door hem genoemde heerelycke huyshebbende Heeren komen o. a. de volgende Utrechtschen voor: Amerongen, Dijkveld, Heemstee, Maerceveen, Oudegheyn, Renswou, Renouw, enz.

Het is opgedragen aan Johan Maurits van Nassau, *„Brasiliaensche Godt." Aan het eind onder afzonderl. titel:* Stichtelick meester, Dat is korte Politycke schildery, met uytgeleesen leerelijcke lessen door E. M. R.

2149. **E. DE MEYSTER.** Hetzelfde. Den eersten Druck. Tot Druckerdam, enz. enz. als boven. hrn. *De eerste regel met inkt doorstreept.*

2150. —— Hetzelfde. Den tweeden Druck. *Bijgebonden.* De Kruysleer ter Zaligheydt. Amst. 1658. — Een hrn. bnd.

2151. —— Gekroonde Meysterlyke wercken bestaende in Aerdsche en Hemelsche gedachten bescreven en berymt. I deel. De gekroonde berymde policy. Zijnde het eerste Deel der Meysterlijke Werken. Utrecht, Joh. Ribbius, 1668. Met gegrav. titel, portret en een plaat. leder.

Ribbius had voorgenomen onder den eersten algem. titel Meysters werken nogmaals uit te geven. De tekst van dit werkje, dat opgedragen is aan Frederick III, koning van Denemarken, is, wat den tekst betreft ongeveer gelijk aan de *Poëtische Policy,"* maar de toepassing is zeer verschillend. Zie o. a. het voorwerk: „... Voorts overal den zin met duytsche spreekwoorden in den voet van 't kroonwerk ten deel begrepen by niemant oyt (myns wetens) met sulck een swier yets in 't licht gegeven, *enz.* Een tweede deel verscheen niet.

Exemplaar *met de oorspronkelijke bladzijden 99/100,* en het *carton.*

2152. —— Hetzelfde. hrn. *Een weinig met water.*

2153. —— Hetzelfde. hrn. *Zonder gegrav. titel.*

2154. —— Hetzelfde. leder. *Eenige bladen bruinvlekkig.*

2155. —— Key-klucht van jock en ernst, Op de Steen-Uyle-Vlucht deser Wereldt. In Dolen-bergh gedicht en verdicht. Tot Utrecht, J. van Paddenburgh, 1661. Met houtsneê. 4to.

Tegen alle spotprenten en verzen die naar aanleiding van de befaamde Amersfoortsche „Key-trekking" verscheen, schreef Meyster bovengenoemde klucht, waarin hij aantoonde dat niet Amersfoort of hij alleen een kei had, maar dat de geheele wereld daarmede gebruid is. *Zeer zeldzaam.*

2156. ——— De kruys-leer der zaligheydt. Amsterdam, K. de Bruyn, 1658. Met 1 uitsl. plaat en 6 gravuren.

Dit boekje is het oudst bekende van des jonkers geschriften; de eerste druk verscheen in 1651. Het vangt aan met aanbevelingsverzen van Constanter (Huygens), D. v. d. Meije, K. de Bruyn, e. a. Deze „kruysleer" (ladder) bestaat uit 52 sporten. „om daer door allen weeck met een treê op te treden, het ronde jaer uws levens sachtsinnig, sonder moeyten, te voleijnden," enz. Aan beide zijde van iedere blz. is een kader gedrukt, terwijl bij elk der 52 afd. een sport, die beiden tot een ladder maakt.

De uitslaande plaat stelt voor de leeren (hier in den zin van *ladder*) van alle gezindheden, om de menschen ten hemel te voeren. Die van de Roomsche kerk is de langste, maar schoon door Jezuiëten en andere orden gesteund wil zij zich niet rechtstandig verheffen, maar blijft scheef staan.

2157. —— D'Inhoudt op yder uytkomst van 't tegenwoordig Hemels-Landtspel Der Amersfoortsche Landouwen, Bevattende den buytensten Opstal van 't Nieuw Stadthuis. Eerste deel en spel. t' Amsterdam, T. Houthaak, 1655. 8 blz. — Hemels-Land-spel of Twede deel Der Goden-Land-spel. Om Amersfoort, van 't nieuw Stad-huys binnen Amsterdam. Gespeelt, en aldaar vertoont. Anno 1655. 8 blz. 4to.

Het eerste gedeelte geeft juist wat de titel aanduidt. Het tweede is geheel gelijk aan blz. 73 — eind van het volgend nr.

2158. **E. DE MEYSTER.** Hemelsch Land-Spel, Of Goden kout, Der Amersfoortsche Landdouwen. Bevattende den buytensten Opstal van 't nieuwe Stadhuys. Eerste deel. Zong E. M. in Nimmerdor. t' Amsterdam, gedruckt voor de Liefhebbers, 1655. kl. 8vo. h. perk.

Eerste **hoogstzeldzame** druk, welke in sommige opzichten van den tweeden verschilt. Op blz. 73 begint: Het tweede deel van 't Hemelsch Land-spel, Bevattende all' 't binnenst' onder van 't Nieu Stad-huys binnen Amsterdam. Blz. 70—72 behelzen: Vijf ongemeen bysondere eclypsis aen de E. Heer Jacob van Campen. Aan het eind: Register der Namen van de Heeren, Edelluyden ende anderen, mitsgaders der Heerlijckheden, Hof-steden en Huysen, welcke.... te voorschijn komen. *Al deze stukken komen in den tweeden druk niet voor.*

Onmisbaar voor de kennis van de toenmaals bestaande adellijke en aristokratische familiën, vooral van Utrecht en Amsterdam.

2159. —— Der Goden Land-spel om Amersfoort. Van 't nieuw Stadhuys binnen Amsterdam... Met uytleggingh verlicht en versiert door D. v. W. Den tweeden druck. Amsterdam, Gedruckt voor de Liefhebbers van de Bouw-kunst, (z. j.). Met titelprent. 4to. cart.

In dezen druk komen de in het vorig nr. genoemde stukken niet voor. *Daarentegen* is hij voorzien van een aantal noten aan de voet van de bladzijde. Er schijnt tegen dit werkje een pamflet verschenen te zijn, want de beschrijving van de titelplaat, heet: „Tegen-gift met den Tijtel-prent, tot den lasteraar dezes Boecks." *Een weinig met watr. één blad in hs.*

2160. —— Des weerelds Dool-om-berg ont-doold op Dool-in-bergh. Utrecht, J. Ribbius, 1669. cart.

In hetzelfde bandje: Kort-bondige Gebeden, Bestaande in on-verdoolde Herts-toghten, voor den verdoolden Zondaars uytgestort. Utr., Ribbius, 1669. Met bijgevoegd portr. (*gevlekt*). *Hier en daar eenige penkrassen.*

2161. —— Dezelfde werkjes, met de uitslaande plaat. hrn. — *Bijgebonden:* J. de Decker, Lof der geldsucht. Amst. z. j. — L. Smids, De Roomsche keisers. Amst. 1687. — Dez., De Roomsche keiserinnen. Amst. 1688.

2162. —— Deductie ofte Bewijsselijcke Bedencking: Belangende d'Eemsche zee-vaerd. Op Stichts eygen bodem nut-dienstelijck te graven. Uytrecht, 1670. — Gerymde bedenckingh of ontwerp, om Uitrecht op sijn schoonst, en sterrikst te vergrooten. Uytrecht, W. Clerck, 1670. Met uitslaande platte grond van Utrecht, door *A. Winter.* gr. 4to.

2163. —— Hetzelfde. hrn. Fraai exemplaar. Bijgevoegd een artikel (overdruk) over Meyster.

2164. —— 't Waere gheloof-point van 't nieuw verbond; (s' Heeren Avondmaal). Volgens d' Ouwe Catholijcke Kerr'k enz. Utrecht, 1674.

2165. —— Negotianum Satyricum, Of de Quinta Essentia van der toeback, door Jean plein de Courage. A° 1676. Gedrukt tot Maarsdamme, By Actaeon van Stamme, Op 't hoekje van Vulcanistraat, Daar de gebaarde Pijp in de gevel staat. kl. 8vo. — Hetzelfde. *Andere druk.* — Hetzelfde. *Andere druk;* hierachter: De Woningh van Jean pleyn de Courage ontsloten. *De bovenrand te kort.* — **Revenge** van Jean Pleyn de Courages Schiltknaep, Over de onnosele Buckens, in 't Nimmerdors kreupel-bosch, door den Ridder van de Key, soo gantsch jammerlijk gemarteliseert. 1676. Gedruckt voor Weg en Ster, De grootste Key en Ner, enz.

2166. (**v. d. Muyr, H.**), Vreeds-Triumph-gedicht Gecomponeert en Rethorijckelijcken vertoont bij de Camer, Vernieut wt Liefden tot Gorinchem, op den generalen Vreeds-Triumphdach, ghecelebreert den 5 Mey 1609. Handelende van tghemeen wantrouwich ghevoelen, contrarie opinien ende andere vruchten, spruytende wtet 12jarich Bestant.. Gorinchem, 1609. hrn. rug. 4to.

2167. N(ispen) ? D. v., Den verkeerden Pernassus of de gehoornde a la mode, Gebrilde werelt, Hemelvaert der waerheyt en de gespolieerde post. Gedruckt by Momus knapen, in de Brilleslypery, anno 1664. hrn. kl. 8vo.

Titelplaatje van A. v. Sylvelt. Gedeeltelijk gedrukt met „caractères de civilité."

2168. Nuyts, P., De Bredaasche Klio, uitdeel. verscheide gedichten betreffende ... Breda. Amst. 1697. M. front. led. 4to.

Hierin veel huwelijkszangen. *Bijgebonden:* Dez., Vredezang. Amst. 1697. — Neerlands welkomst aan zijn Britannische Majesteit. Amst. 1698.

2169. **I. v. NYENBORCH,** Hof-stede. Met desselfs andere gedichten en historien. Groningen, I. S(ipkes), 1659. Met portret, drie etsen ter grootte van de bladzijde, en een aantal kleineren (ontleend aan andere liederbundels) in den tekst. h. led. 4to.

Bibl. Adversaria, Dl. IV. blz. 221, waar de beschrijving gegeven wordt naar „het eenige exemplaar wat ons onder oogen kwam", dat evenwel niet compleet was.

Zeldzaam boek. — De schrijver behandelt van alles: anecdoten, historische bijzonderheden, dichten, enz. Wij vermelden: Op de geboorte en eerste incomste binnen Groningen der beyder jonge spruyten van sijn Vorstelijcke Genade Wilhelm van Nassau (door Sibylle van Griethuisen). — Chant nuptial du Mariage de Duc Jean Georg, Prince d'Anhalt, etc. avec Madame Henriette Catharine, Princesse d'Orange, à Groningue, ce Juillet, 1659. — Bedenckinghen op een papier-molen, en het papier, etc. — Van Musijks accoort en harmony. — Van het ganse-trecken. — Op een eenden-kooye. — Van het harde winter, Anno 1658. — Op Hartjensdagh, en 't Haerlemmer Voor-hout, enz.

2170. —— De Weeck-wercken, Der ghedenckwaerdighe Historien, Leergedichten, en Spreucken, enz. Gron., J Cöllen, 1657. Met portret en 3 geëtste platen. 4to.

Bibl. Adversaria, IV. bl. 221. Hoogst zeldzaam.

2171. —— Hetzelfde werk. h. led. Zonder platen.

2172. —— Toonneel der ambachten: Of den winckel der handt-wercken en konsten, etc. Midtsgaders Het Bericht van den koop-handel. Den Tweeden Druck. Groeningen, Jacob Sipkes, 1659. Met een aantal gravures tusschen den tekst. h. perk. 4to.

Bibl. Adversaria, IV. blz. 222. „Van dit werk bestaan drie drukken; de eerste kwam ons nimmer onder de oogen, doch volgens mededeeling verscheen die te Groningen in 1659 in kleiner 4° ... Van den tweeden druk van hetzelfde jaar 1659... bezitten wij twee onderling verschillende exemplaren... In het eene exemplaar komt wederom Nijenborghs portret voor, doch het andere heeft op diezelfde plaats zijn wapen met linten aan een boomtak opgehangen." Dit laatste komt ook in bovengemeld exemplaar voor.

Hierin aardige gedichten en proza-stukken op den: boeckvercooper, boeckdrucker, handtschoenmaker, orgelist, hoedt-stoffeerder, hoede-maker, tapeetmaker, enz.

De bladz. 161—247 bevatten een „bericht van den koophandel," waarin van sijde-verwen, syden-lint maeckingen, van 't gout- en silverdraet, om swart syden-gallon te maecken, schriftuur-plaetsen van verkoopingen, van 't Italiaens boeckhouden, rechts-regelen van koopingen en verkoopingen, enz.

2173. **I. v. NYENBORGH,** Toonneel der ambachten, enz. h. perk. 4to.

Fraai exemplaar, met betere afdrukken van de prentjes. Een blad beschadigd.

Exemplaar met het portret van N. Zie boven.

2174. —— Toonneel der ambachten. 2e dr. Gron. 1659. perk. 4to.

Fraai ex., met het portret.

2175. —— Groninger Historien: Of kort Verhael van het gedenckwaerdighste datter in de Provincie ofte Heerlijckheydt van Stadt Groningen en Ommelanden geschiedt is. Den vijfden druck. Groningen, J. Sipkes, 1660. 4to.

Bibl. Adversaria, Dl. IV. blz. 224.

2176. —— Het Wonder-Toneel Ofte Lust-hof der histori-paerlen, van wonderbaere behoudenissen, mitsgaders vande vreemdigheden der gewassen ende gedierten op aerden, ende wateren, blixem, bergen, ... gebouwen, enz. Als oock van 't Paradijs, ... Sin-Gedichte, enz. Groeningen, Aug. Eissens, 1657. Met front., uitslaand portret, en een aantal figuren in den tekst. hrn. 12mo.

Hoogst zeldzaam. Zie Bibl. Adversaria, Dl. IV. blz. 225: „Van de folio uitgaaf is ons nimmer een exemplaar voorgekomen, van die in duodecimo slechts twee, het eene dat uit de verzameling Hesselink is aangekocht voor de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage en het andere in ons bezit." (dit zelfde exemplaar). Hierin komen enkele gedichten voor van Sybille van Griethuijsen (de Groningsche Tesselschade).

2177. —— Het dagh-werck der historien en rymen, etc. Groningen, Ghedruckt voor den autheur, 1659. Met houtsn. hrn. kl. 8vo.

Bibl. Adversaria, Dl. IV. blz. 225: „Het eenige exemplaar waarvan het bestaan ter onzer kennis kwam, doch dat wij niet gezien hebben, moet berusten in de Bibliotheek der Stad Haarlem."

Hierin: Anecdotes, trekken uit het volksgeloof, volkszeden, enz.: Op de Rotterdamsche kermis. — Tweespraeck, tusschen Julius en Augustus, van verschijningen der Comeeten, en penetrabele siekten, enz. — Van wonderbare scheepsbehoudenissen, Van onweer, Grafschriften. — Eenige Tabletuyrstucken op de Fluyt en Cyther.

2178. (P. van Opmeer de Ionghe), Dat Schip van Patientie en de Penetentie. t'Hantw., Arnout s'Coninx, 1593. Met 1 grav. en 1 kaart v. h. land der wijsheid. kl. 8vo. hrn. *Niet geheel frisch.*

2179. **Pers, Th. P.,** Tranen Jesu Christi gestort over den ondergang Hierusalems. — Jonas, de straf-prediker. — Lucretia ofte het beeld der eerbaerheydt. — Bacchus wonderwercken waerin het recht gebruyck en misbruyck des wijns... Hierby.. De Suyp-stad of dronckertsleven. Amst. 1625, 28. Te samen 4 dln. 1 led. bd. 4to.

Met fraaie gravures n. v. Valckenb(urg) d. C. v. d. Passe, H. Bol, H. Goltzius, de Gheyn, S. Saveri en and.

2180. **Quintyn, G. Jacobs,** De Hollandsche-liis, met de Brabandsche — bely: Poeetischer wyse voorgestelt en gedicht. 's Gravenhage, 1629. Men vindtse te koop by den Autheur, daer nu woonachtig, op de Suyl-straat, in den wilden Valck. hrn. langw. 8vo.

Vermoedelijk *oorspronkelijke* uitgave van dit hoogst zeldzame boekje.

Met titelplaat en zeer fraaie prentjes naar *A. van de Venne* door *Adr. Matham*, *Theod. Matham* en *C. van Kittensteyn*, belangrijk voor de kennis van zeden, costuum, en gewoonten.

De schrijver hekelt de Haarlemsche jongelui. In dezen druk draagt hij zijn werk op aan: *de Ed. en de Heren Staten van Hollant, Selandt en West-*

Vrieslandt, (blz. 15—18); *en Aen de... Vorstinne..*, *Amelia*, (blz. 19—23); blz. 24 en 25: *Toe-eygeninghe van dit Boeckjen aen De E. heren, Burgemeesters en Schepens in Haerlem.* Hij begint met een gedicht op den *Boeck-nadrucker:*

„Hij is geen eerlick man, die nadruckt ander boecken,
Om daer een vuyl gewin en voordeel in te soecken."

om met eene *„Ernstiger Waerschouwinge aen alle Eersame en kunstlievende Boeckverkopers en Binders"* (over „'t slordig inbinden en afsnijden veler boeckjens") te besluiten. Twee klachten die thans nog niet overbodig zijn geworden.

In dezen druk komt verder nog een gedicht voor: *Aen den... Heer Doctor Gielis de Clarges, Here van Eslesmes, Raedt en Pensjonaris der Stadt Haerlem*, (blz. 326—334), dat in den volgenden druk niet te vinden is.

2180*a*. **Quintuyn, G. Jacobs,** Hetzelfde werk. 's Grav. 1629 enz. hrn., verg. op snêe. langw. 8vo.

Zeer fraai exemplaar. Vermoedelijk een nadruk van het bovenstaande. De opdracht van dezen druk is: *Aen de Eerw. wijse en seer voorsienige Heren, de Heren Burgemeesteren en Schepens in Haerlem.* (blz. 15—25), waarvan heele stukken overgenomen zijn uit „Aen de... Staten van Hollandt" enz. van het bovenstaande nummer.

De blz. 326—334 (zie vorig nummer) zijn hier vervangen door een *„Nader-Bericht Voor Den Leser"* waarin bij voornamenlijk aandringt op: de afschaffinge der oneerlicker ende ondeugender.... Buyrvergaderingen en anderer ydeler en verborgener bij-een-komsten van vrijers en vrijsters in alle Steden."

De inhoudsopgave achterin, verschilt dus van dit ex. met het bovenstaande; ook eenige typographische verschillen (o. a. op blz. 321—325.) Het aantal bladz. is van beide drukken hetzelfde.

2180*b*. —— Hetzelfde werk. 's Grav. 1629 enz. hrn. langw. 8vo.

Dezelfde druk als N°. 2180*a*.

De bladz. 301/302 in handschrift, de blz. 303/304 (een plaatje met onbedrukte achterkant) ontbreken.

2181. **v. Rouvroy, P.,** Tobias-lever voor de onkuyssche weereldt. — Tobias-gal voor de blinde weerelt. Antw. 1686. 2 dln. M. 1 front. 1 hrn. bd. langw. 16mo.

Hoogst zeldzame bundel geestelijke poëzie.

2182. Rustingh, S., De Gehoornde Duvel met Boks-poten, gevende instructie voor eenige konstenaren, en anderen, om by 't gemeen in agting te komen..... Daar by De hel bankrott, en de Duvels op en hort: vertonende een Duvels geroesemoes op een Driesprongh. Met een Poëtische Verhandelingh Van eenige strontkarren vol poëten. Amst. 1704. leder.

2183. v. Sparte, Hieron., Christelijke ridder. In Latyn. vaerzen afgemaelt .... en nu in Nederd. rijm vertaelt. Rott. 1695. 4to.

2184. **Spieghel, H. L.,** Hart-Spieghel. Amst., Corn. Dircksz. Cooll, 1615. Met portret in houtsnede. — Epictetus Handt-boexken, ende Cebes tafereel. Amst. 1615. — In 1 deel. perk.

2185. **(J. van Swol),** Constantinus: Aen Me Iuffr. Anna Roemers, In Sprockel, 1630. Amst., G. Iansz., 1637. Met gravure op den titel door *S. Savry*. 4to.

2186. **Tengnagel, M. G.,** Het leven van Konstance, waer af volght het tooneel-spel, de Spaensche heidin. Amst., G. Valckenier, 1657, Met 6 etsen van *P. Nolpe*, naar *S. de Vlieger*, e. a. en *muziek*. hrn. 4to.

2187. De geest van Tengnagel, in de andere wereldt bij de verstorvene poëten. Leyden, 1659. M. front. en plaatjes. hrn. 12mo.

2188. **van Velden, W.,** Hof-tapiit, tot cieraed vande niewe gewelfde staet-zael van 't vriie Batavia. 's Grav., J. Veely, 1659. — *Dezelfde,* Reinherte treurende Hofspel. 's Grav., D. Maire, 1640. — **M. v. Velden,** Calasires sterfdagh, ghenomen uyt de Historie van Heliodorus, belanghende de kuysche vryagie van Theagenes en Cariclea, gespeelt op d'Oude Camer in Liefde Bloeyende, 21 Sept. 1631. Amst. 1631. Met een ets op den titel. — In één band. leder. 4to.

Drie hoogst zeldzame geschriften.

2189. **v. d. Venne, A.,** Tafereel van de belacchende werelt en desselfs geluckige Eeuwe, goet rondt, met bijgevoegde raedsel-spreucken aengewesen in de boerachtige eenvoudigheyt, op de Haegsche kermis. 's Grav. 1635. hrn. 4to.

Fraai exemplaar op groot papier met fraaie afdrukken der geestige prentjes van v. d. Venne.
Gegraveerde titel, 12 gravures en ingevoegd portret v. D. v. Brembden.

2190. **Roemer Visscher,** t' Loff van de mutse, ende van een blaevwe scheen; Met noch ander genoeghelicke boerten ende quicken, soo uyt het Grieckx, Latijn, en Franchoys in rijm overgheset, als selffs poeetelick ghedicht. Leyden, J. Paets Jacobszoon, 1612. h. perk. langw. 4to. *Eenige hs. aanteek. op de randen.*

2191. **Roemers Visscher, Anna,** Alle de gedichten, naar tijdsorde en in verband met hare levensbijzonderheden uitgeg. en toegelicht door N. Beets. Utr. 1881. 2 dln. M. portrn., platen en facsim. gr. 8vo.

Zeer fraai exemplaar in geheel rood mar. band, verg. op sneê, met fraaie goudornamenten aan den binnenkant van den band. Zie voor onbekende gedichten van haar, no. 2099.

2192. **v. Vondel, J.,** Gruwel der verwoestinge. Decretum horribile. Rotterd., J. Verschuuren, (1631). *plano.* (34 × 28 cM.) *Gerestaureerd.*

Deze uitgave is niet bij Unger vermeld.

2193. —— Aen de blokhuizen van Amsterdam. Z. pl. 1650. *plano.* (38 × 28 cM.) *Unger, 469.*

2194. —— Op de monsters dezer eeuw. Z. pl. (1650). 1 bl. *plano.* (25 × 18). *Unger, 457. Licht beschadigd.*

2195. Vos, J., Alle de gedichten, uitg. d. J. L(escaille). Amst. 1662, 71. 2 dln. M. portr. 1 led. bd. 4to.

In denzelfden band: Klucht van Oene. 1662.

2196. Vossius, L., Alle de wercken bestaende in seer aerdige ende curieuse dichten te weten: alle de vermaerde oorloghstucken van den graeve van Buquoy, aerme lieden kermis binnen Ghendt, fyghe-snoeper .. Venus-ban enz. enz. Brugge, 1679. hrn. kl. 8vo.

2197. Zoet, J., d'Uitsteekenste digt-kunstige werken. Amst. 1675. Met front. perk. kl. 8vo. *Eerste uitgave.*

2198. —— Hetzelfde. 2e dr. Amst. 1714. Met portret. h. led. kl. 8vo.

2199. **Spotversen,** der 17e en 18e eeuw, in *gelijktijdig handschrift.* 15 sts. fol. en 4to.

Bevat o. a.: Op den doot van Geeraart Brant; „De Hoornse Raasbol;" „Het adelijk wapen van Jan Klomp;" „Batavisse Tenor;" „Holle Gys;" enz. enz. Waarschijnlijk afkomstig van P. v. d. Schelling.

Auteurs des 18e et 19e siècles.

2200. Bellamy, J., Gezangen. Amst. 1785. Met portr. — *Id.*, Gezangen mijner jeugd en nagelaaten gedichten. 2e dr. Haerl. 1790. Met portr. v. Francina Baane. *Met muziek.* — Te samen 2 dln. 8vo. verg. led. rug. *Fraai exemplaar.*

Het eerste deel is de oorspronkelijke druk. Bijgebonden: W. H. Sels, Over het graf van Bellamy. *Met muziek.* — A. Vereul, Bij het graf van Bellamy.

2201. **Coster, H.,** Poezy: Mengeldichten. Feestzangen. Schimp- en spotdichten. Z. pl. n. j. (Leid. c. 1781). led. 4to.

Uitgebreide verzameling bestaande uit een aantal, waarschijnlijk afzonderlijk uitgegeven, verjaar-, bruiloft- en lijkdichten enz., zonder signatuur en pagineering, misschien slechts voor vrienden van den dichter, in 1774, organist van de Hooglandsche Kerk te Leiden, gedrukt. Bij enkele liederen zijn muzieknoten gevoegd.

Met uitslaande plaat, 26 × 54 c.M., een kijkje in een (Amsterdamsch?) bordeel gevende. (Mulier, S. 4008a).

2202. Cupidoo's tempel van vermaak en liefhebbery, of Galante en boersche, openbaare en geheime, enz. mingevallen van Venus schranderen zoon. Gedrukt in 't Paleis van Venus, z. j. (c. 1760). Met platen.

De legende van Amor en Psyche; de platen, met haar onderschriften, zijn ontleend aan: Zinnebeelden der liefde, door W. den Elger. 1703.

2203. **de Haes, F.,** Poëet. uitbreiding en bespiegeling over de evang. gelijkenis van den verloren zoon. Rott. 1744. — Stichtelijke gedichten. Rott. 1746. — Het verheerlijkte en vernederde Portugal . . . waer achter . . . verscheide gedichten. Amst. 1758. — Nagelaten gedichten. Amst. 1764. 4 dln. 4to.

Fraai exemplaar op zwaar papier in unif. led. bdn., verg. op sneê. M. portrn., pltn., vignetten enz.

2204. (Hoppestein, A.), Mengelpoëzy, best. in herderszangen, minnedichten, brieven, mengeldicht enz. Leid. 1718. rb. hrn. bd.

Ondeugende minnedichtjes en vertalingen. Met titelprent waarop in medaillon een fraai damesportret.

2205. Kloeck, J., Eedesche verlustingen. 1712. — K. Zweerts, Zinrijke dichtkunst. 1712. — Comenius, Verrezen hondschen Diogenes, vert. d. F. v. Hoogstraten. 1719. — 3 dln. geb.

2206. Het stamboek op de papiere snykunst van Johanna Koerten, huisvrouw van Adr. Blok. Amst. 1735. M. portr. hrn.

Gedichten van B. Bekker, A. Relandus, A. Spinneker, K. Lescaille, G. Brit, H. S. v. Alphen, G. Bidloo, G. de Bois (kerkleeraar in Nieu Nederlant), K. Brandt. enz. enz.

2207. **Phaedrus,** De fabelen van Aesopus. Prozavertaling uit de 18e eeuw. *Handschrift,* 179 bladz. h. ld. 4to.

Ingeplakt zijn de plaatjes door **J. van Vianen,** die in de vertaling van D. v. Hoogstraten voorkomen.

2208. **Schaap, A.,** Gedichten. Beverwijk, 1715—1744. *Eigenhandig handschrift.* Een zwaar deel. hrn. fol.

Belangrijke verzameling, waarin tal van verjaardichten, huwelijkszangen, treurzangen enz. enz.

2209. v. Steenwijk, F., Klaudius Civilis, in zestien zangen. Amst. 1744. 4to.

Rood mar. band met goudversieringen op de platten en rug, verg. op snêe. Een naam uit den titel gesneden.

2210. **Yssel de Schepper, J. W. J.,** Gedichten, fabeltjes, raadsels en charades. Proeven uit dichters van de 18e eeuw, 1810—1828. 10 4to schrijfboeken.

2211. **Werken** van het ernst- en joklievend Genootschap **Het Struikelblok,** 1805—1813. *Handschrift.* 3 dln. h. ld. fol.

Vermoedelijk een Amsterdamsch gezelschap. De werken zijn merkwaardig voor de kennis hoe onze vaderen in die jaren hun vrijen tijd verbeuzelden.

2212. **W(illemsen), J.,** Dank-altaar opgerigt weegens eenige verligting in het Hartdrukkende Hoofpijn, e. a. gedichten. — Leerredenen v. A. v. d. Sloot. *Handschrift* van het begin dezer eeuw. ld. bd. 4to.

2213. B(ilderdijk?), W., Galante dichtluimen. Amst. 1859. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

2214. Boddaert, P., Levensgeschied., ben. zijne poëtische en prozaïsche portefeuille. 1835. — Id., Nalezingen uit de nagelatene portefeuille. 1836. — Id., Ulevelletjes of losse dichtstukjes. 1839.

Zeldzame bundels.

2215. **Klikspaan,** Studententypen, met platen van O. Veralby. Dec. 1839—Mey 1841. — Studentenleven, met platen enz. Aug. 1841—Febr. 1844. — De studenten en hun bijloop. Dec. 1840—Maart 1844. 3 dln. in h. led. (unif.) bdn.

Zeer zeldzame, oorspronkelijke uitgaven van Kneppelhout's meesterwerk met de bekende geestige prentjes van A. Ver Huell. Achter de derde bundel bijgebonden: Een tusschenspel: de Korte en vermakelijke geschiedenis van Zoo veel lieflijkheên en de Kuischheid zelve. (1841).

Bijgevoegd de niet minder zeldzame stukjes van J. de Vries: Na het studentenleven. Typen. Een vervolg op Klikspaan. 1846. 5 stuks (kompleet) in orig. omslag.

Werkelijk fraaie ex. (zooals het onze) van het hoofdwerk met de vervolgen, zijn zeer moeielijk te vinden.

2216. (Gewin, B.), Reisontmoetingen van Joachim Polsbroekerwoud en zijne vrienden. Uitg. d. Vlerk. Amst., H. Frylink, 1841. M. pltn. h. led., onafgesn. kop verguld.

Zeer zeldzaam; de 10 geillustreerde omslagen bijgebonden. Eenige platen gevlekt zooals trouwens in alle exemplaren.

2217. (ten Kate, J. J. L., A. Winkler Prins en and.), Braga. Dichterlijke mengelingen. Utr. 1843, 44. 2 jaarg. 1 cart. bd. kl. fol.

Zeldzame oorspronkelijke uitgave.

2218. Conscience, H., Wat eene moeder lijden kan. Antw., Buschmann, 1844. linn. 32mo.

Met 50 houtsn. v. J. Mathysen door H. Brown.

2219. v. Vloten, J., De ponschgod en zijne trawanten. Eene bijdr. tot de geschied. d. letterk. kritiek in Nederland. Dev. 1862. kl. 8vo.

Zeldzaam en hevig pamflet tegen R. C. Bakhuizen v. d. Brink en den Nederl. Spectator.

2220. **van Os Jr., P.,** Geestelijke lustwarande. Poëzie op het gebied van kerk en staat. Was ter perse te Goes, 1867. linn.

Zeer zeldzaam. Geestige mystificatie door een' Haagschen vriendenkring, waar de antirevolutionaire „Nieuwe Goessche Courant" inliep. Zie hierover o.a.: Nederl. Spectator, 1867 No. 14 en Abrahams, De Middelburgsche Courant. 1898, bl. 55.

2221. **Gedichten,** novellen, tooneelstukken enz., 1807—1890, alle *niet in den handel* en slechts in weinig ex. gedrukt. 25 sts.

Zeer merkwaardige en belangrijke verzameling waarin o. a. werken van Kneppelhout, Wap, D. M. Kan, Goddard, Burlage, de Bull, Hugenholtz—Bruinir, Klaarenbeek, J. A. Molster, de Flines, v. Dam en and.

BEAUX-ARTS.

Biographies.

2223. **de Bie, Corn.,** Het gulden cabinet van de edel vrij schilderconst inhoud. de lof van de vermarste schilders, architecte van dese eeuw. Antw. 1662. Avec front., 97 portraits et 4 pl. allégoriques. veau éc., dor. sur dos et plats.

Bel exemplaire avec le f. 499/500 en double. sur lequel le portrait de Faydherbe, qui manque souvent. En outre on a ajouté à cet exemplaire 26 portraits gravés, en bistre ou à l'aquarelle, et des „**Additiën** en **Correctiën** tot het Gulden Cabinet des schilders C. de Bie zoo van den autenr als van J. E. Quellien." 14 ff. Ces additions et corrections furent copiées. au 18e siècle, d'après le ms. original, qui fut vendu le 20 mars 1767, à Malines, et qui probablement est perdu aujourd'hui.

2224. **Walpole, H.,** Anecdotes of painting in England; with some account of the principal artists, and incidental notes on other acts collected bij G. Vertue. Strawbury-Hill, 1762—71. 5 vol. Avec 108 portraits. 4to. veau. *Edition originale, très rare.*

Ajouté: Supplement. The works of Jonathan Richardson. A new edition with an Essay on the knowledge of prints. Dedicated to Joshua Reynolds. London, 1792. Av. portraits tirés sur papier rouge. 4to. veau.

2225. **Edwards, E.,** Anecdotes of painters who have resided or been born in England, with critical remarks. Intended as a Continuation to the Anecdotes by H. Walpole. London, 1808. Av. portraits et planches. 4to. Maroquin.

2226. **Kurtze Lebens-Verfassung,** deren der . . . Gold-, Silber-Arbeither Kunst-Verwandten fünff Heiligen Männern, Eligii, Tylonis, Anastasii, Andronici, und Facii . . . . befördert durch die drey Prager Städte des Königreichs Böhmen. Prag, 1752. Avec front et 25 pl. gravées par *Reutz.* veau, dor. s. tr. (Rel. mod.)

Biograghies des cinq Saints du gilde des orfèvres. Les gravures sont d'après Karrer, *Aurifaber;* A. Masucci; P. Constanzi; Vieira, e. a.

Gravures sur bois.

2227. **BIDPAY. — Directorium humane vite** alias parabole antiquorū sapientū. S. l. ni d. (Strassburg, Johann Pryss, vers 1486). 82 ff. avec 120 gravures sur bois. pet. in-fol. maroquin citron, tr. dor.

Hain et Copinger, No. 4411. *Première édition* des fables célèbres de Bidpay, traduites sur une version hébraïque par Joannes de Capua. Volume *d'une*

extrême rareté qui est orné de 120 gravures sur bois très intéressantes qui occupent presque la moitié d'une page, à l'exception de celle au verso du titre représentant l'auteur offrant son livre au Roi, qui remplit une page entière. M. Muther dans son ouvrage „Bücherillustration der Gothik", n'a pas cité cet ouvrage important.

2228. **Van brabant die exellente Cronike.** Vlaenderē, Hollāt, Zeelant int generael. Vanden oorspronck des lants vā Ghelre ende afcomste der hertogen van Ghelre. Vā dat sticht ende van die staat vā Utrecht, hoe si syn onder den Keyser Karolo. Ende van die nieuwe gesten gheschiet bi onsen prince en Karolo, tottē jare 1530.... Aan het einde: Gheprent tot Antwerpen .... bi mi Jan van Doesborch ... 1530. h. led. fol.

Ex. met breede randen van dit overvloedig met fraaie groote houtsneden versierde boek. De titel en de laatste bladz. gerestaureerd, ontbreekt katern D. D. eenige bladen gevlekt.

2229. **Die Cronycke** van Hollandt, Zeelandt en Vrieslant, beghinnende van Adams tiden .... voortgaende tot 1517 (en verder tot 1530). Antw., Jan van Doesborch, 1530. Av. de nombreuses gravures sur bois parmi lesquelles quelques-unes de *Lucas de Leide*. fol. vél.

Le titre et le premier feuillet sont proprement réemmargés.

2230. **Geyler, (Keysersbergij), J.,** Nauicula siue speculū fatuor ... in sermones iuxta turmarum seriem diuisa: suis figuris iam insignita: a Jacobo Othero diligenter collecta. Compendiosa vite eiusdem descriptio per Beatum Rhenanum Selestatinum. *A la fin:* Argentorati transcriptum ... 1511. pet. in-4to. veau fauve, tr. dor.

Satire contre les moeurs du temps et surtout contre les abus de l'église romaine. L'ouvrage est orné de gravures en bois fort jolies, qui pour la plupart sont des copies de celles du Navis Stultifera de Seb. Brandt.
Bel exemplaire provenant de la bibliothèque de J. J. de Bure l'ainé (avec sa signature), dans une jolie reliure.

2231. **Methodius** primū olimpiade et postea Tyri civitatum episcop'. sub diocleciano Imperatore In calcide ciuitate (que nigropontum appellatur vt diuus scribit hieronimus martyrio (*sic*) coronatur: De reuelatione facta ab angelo beato Methodio in carcere detēto. Basil., per M. Furter, opera et vigilantia S. Brant, 1500. Avec 61 gravures sur bois. 4to. maroquin, dent. int., tr. dor. (*Duru*). Bel exemplaire.

2232. **Nausea, Fr.,** Mirabilium ll. VII. Col., P Quentell, 1532. Av. gravures sur bois. 4to. dos de vél. *Exemplaire en bon état.*

Suites de gravures. — Dessins.

2234. A(ysma), J., Spiegel der sibyllen ... vertoon ... de ... persoonen der XII voornaamste sibyllen met hare ... leeringen ... en voorzeggingen over kerckelijke, staatsche en particuliere saken ... enz Amst. 1685. M. titelpl. en fraaie grav. v. *J. Luiken en C. Decker*. hrn. 4to.

2235. **Berquin,** Suite complète de 204 fig. ou frontispices pour l'édit. des Œuvres de Berquin, publiée par Renouard, an XI (1803). rel. vél. blanc *à toutes marges*. pet. in-4to.

Jolie suite due à la collaboration de *Borel, Lebarbier, Marillier, Monsiau et Moreau*, et gravée par *Choffard, Damorun, Halbou, de Longueil*, etc. Exemplaire en GRAND PAPIER DE HOLLANDE.

2236. (Blommaert), 't Bosch der eremyten ende eremytinnen van Aegypten ende Palestinien. M. cort verhael van eens yders leven ghetrocken uyt het Vadersboeck. 't Hantw. 1609. led. 4to.

Met 2 titelpl. en 51 grav. d. *Boëtius à Bolswert.* Op iederen plaat een Latijnsch bijschrift met Holl. vertaling in HS.

2237. **Breugel, P.,** Regiunculae et villae aliquot ducatus Brabantiae. Amst. 1612. vél. 4to-obl.

Titre et 25 vues et paysages dans le Brabant, dess. par *Breughel* et grav. p. *J. Visscher.* Suite *très rare;* exemplaire à grandes marges. *Dans la même reliure:* G. v. Nieulant, Variae antiquitates Romanae s. ruinae. Amst. 1618 Titre et 25 planches.

2238. **Duplessi-Bertaux, J.,** Recueil de cent sujets de divers genres, dessinés et gravés à l'eau-forte. Paris, 1814. dem. rel. mar. r. dos orné, tête dor., *non rogné.* 4to.

„Ouvriers occupés de leurs travaux, Scènes de comédies, Scènes populaires, Mendians, Militaires, Cavaliers, Chevaux à l'abreuvoir, Foires, Danses de villages, etc."

2239. **Luiken, J.,** Het menschelijk bedrijf. Vertoond in 100 verbeeldingen van ambachten, konsten, hanteeringen en bedrijven; met versen. Amst. 1694. 4to. hrn.

Fraai exemplaar met breede randen.

2240. —— Spiegel van het menselijk bedrijf vert. honderd verscheiden ambachten. Amst. 1704. M. titelpl. en 18 grav. h. led. kl. 8vo. *Band beschadigd.*

2241. —— Afbeelding der menschelijke bezigheden ... vert. allerhande stantspersonen zo van regeeringe, konsten, wetenschappen als handwerken. Amst., R. en J. Ottens, z. j. h. led. 4to.

Ex. met breede randen. De prentjes zijn kopiën naar die van Luiken in den „Spiegel" doch met andere (vierregelige) onderschriften.

2242. **Maas, D.,** Le manège. Suite de 9 estampes, non numerotées signées dans la marge gauche: D. Maas inv. et fec. montées dans un volume. gr. in-4to-obl. cart.

Belle suite, fort rare. *Voir:* v. d. Kellen, Le peintre graveur, p. 165.

2243. Romyn de Hooghe, Spiegel van Staat des Vereen. Nederlands. Amst. 1706. 2 dln. M. grav. d. *de Hooghe.* hrn. 4to.

2244. **Vaenius, O.,** Batavorum cum Romanis bellum à Corn. Tacito lib. IV et V Hist. olim descriptum. — De Batavische oft oude Hollandtsche oorloghe teghen de Romeynen. Antv., ap. Ph. Lisaert, 1612. vél. 4to-obl.

Eerste uitgave dezer verzameling van 36 platen naar *A. Tempesta.* Met 4 regelig Holl. en Latijnsch onderschriften, achterzijde *onbedrukt.* Aan het einde 27 bladen Hollandsche tekst in twee kolommen. *Zeldzaam.*

2245. **Vita Beati P. Ignatii Loiolæ,** Societatis Jesu fundatoris. Romæ, 1609. Av. fig., vél. (*Rel. anc.*) 4to.

Recueil rare, comprenant 1 titre et 80 belles planches „très bien gravées en taille-douce" (Brunet) à la manière des Galle. Vendu 101 fr. De Bure et 145 fr. de Ch. — Petite piqûre marginale aux 5 prem. ff.

2246. **v. Ostade, A.,** Het werk van v. Ostade als teekeningen in koper gebracht. 152 pltn. op 51 bladen. Amst. c. 1800.

Van elke teekening twee reproducties; één in omtrek en de andere gewasschen. Slechts in zeer weinig exx. gedrukt.

2247. **Drawings** by the Italian masters. Reproduced by the autotype process from the originals in the collection at the British Museum. With notes by J. Comyns Carr. London, 1877. Av. 20 pl. gr. in-fol. dos et coins en maroquin.

Ce volume contient des reproductions de dessins d'A. Mantegna, P. Perugino, F. Francia, Raphaël, da Vinci, Lor. di Credi, Michaël Angelo, le Titien, Véronése, André del Sarto, Giulio Romano, Da Garofolo, Jac. Ligozzi.

2248. **Verzameling** teekeningen en aquarellen grootendeels door *H. A. Willenborg*, één van *A. Schelfhout*, één van *Averkamp* en één van *J. H. Kleyn*, allen opgezet. 70 sts. in groote portefeuille.

Livres illustrés.

2249. **de Béranger, J.,** Chansons politiques accompagnées de dessins coloriés. Brux. s. d. fol.

4 feuilles, h. 37; l. 17 c.M. avec une lithogr. *color.* (16 × 12). Ce sont les chansons suiv.: Requête présentée par les chiens de qualité. 1814. — Les capucins. 1817. — La sainte alliance des peuples. 1818. — Les missionnaires. 1819.

2250. —— **Monnier, H.,** Lithographies d'après les Chansons de Béranger. Paris, Bernard et Delarue, s. d. 4to-obl. 6 lithogr. *coloriées. Rare.*

2251. Demoustier, Lettres à Emilie sur la Mythololologie. Paris, Renouard, 1809, 6 tom. 2 vol. Av. 36 fig. de Moreau le Jeune, dem. rel. v. bleu, *non rognés.*

2252. **(Duflos),** L'éducation de Henri IV. Orné de 6 figures dessinées par Marillier et gravées par Duflos jeune. Paris, Duflos, 1709, 2 vol. *br. non rognés.* pet. in-8vo.

Le frontispice constitue un ravissant portrait de Marie Antoinette et de Louis XVII. Cet ouvrage renferme, outre les fig., 2 titres gravés non renseignés par Cohen.

2253. **Egan, P.,** Life in London; or the Day and Night Scenes of Jerry Hawthorn Esq. and his elegant friend Corinthian Tom. With thirty-six scenes designed and etched by R. and G. Cruikshank. London, 1821. dem. rel. mar. long gr. rouge foncé à c., tr. dor.

Un frontispice et 35 humoristiques figures EN COULEURS par *Cruikshank*, plus 20 vignettes dans le texte. Exemplaire de PREMIER TIRAGE; très rare à la date de 1821.

2254. **Gavarni,** D'après nature. Paris, Imp. Lemercier, (1837, 38), en portef.

40 lithographies très spirituelles.

2255. **Cent proverbes** par Grandville (= J. I. I. Gérard) et par trois têtes dans un bonnet (Forgues, T. Delord, A. Frémy et A. Achard). Paris, 1845. toile. gr. in-8vo.

Orné de nombr. planches, illustrations et vignettes de Grandville. Dérelié et quelques planches coloriées. *Rare.*

2256. **The History** of the Abbey Church of St. Peter's Westminster, its antiquities and monuments. London, R. Ackermann, 1812. 2 vol. *non rognés.* gr. in-4to.

Cet ouvrage est orné de 84 belles planches EN COULEURS par ou d'après *Lewis, Pugin*, etc. — Exemplaire en GRAND PAPIER VÉLIN.

2257. MARÉCHAL, SYLVAIN, Le Panthéon ou les Figures de la Fable. Paris, 1796. Av. fig. v. jasp. vert. (*Rel. anc.*)

Exemplaire en papier vélin, renfermant les 24 figures de *Le Barbier* avant la lettre. „Ce livre est difficile à rencontrer". (Cohen).

2258. **Rowlandson,** The Tour of Doctor Syntax in search of the picturesque. London, Ackermann, 1813. Av. fig. *en couleurs.* dem. mar. l. gr. grenat à c., tr. dor.

2259. —— The Tour of Dr. Syntax through London, or the Pleasures and Miseries of the Metropolis, a Poem. London, Johnston, 1820. Av. fig., dem. rel. mar. l. gr. vert foncé à c., fil., tr. jasp.

Orné de 20 figures EN COULEURS, dans le goût de *Rowlandson.*

2260. —— Military adventures of Johnny Newcome, with an account of his Campaign of the Peninsula, and in Pall Mall; with Sketches, by Rowlandson, and notes by an Officer. London, P. Martin, 1815. dem. rel. v. brun, dos sans nerfs orné, tr. dor.

Orné de 15 spirituelles gravures EN COULEURS, par *Rowlandson.* PREMIER TIRAGE; très rare à la date de 1815.

Livres d'Emblèmes.

2261. **de Bie, C.,** Den sedighen toetsteen van de onverdraeghelycke welde, verthoont in 't leven van den verloren sone, verciert met gheestrycke sinnebelden enz. Antw. 1689. M. titelpl. en emblemata d. G. Bouttats. led. kl. 8vo.

2262. **de Brune, J.,** Emblemata of Zinne-werck voorghestelt in beelden, ghedichten, en breeder uijt-legginghen. Den 2en druk met nieuwe platen. Amst. 1661. Met fraaie gravures d. W. Passe, A. van de Venne, C. Blon, e. a. hrn. ribben band. 4to.

Fraai exemplaar, op zwaar papier.

2263. v. d. Burg, H., Zedige bijschriften op hondert print-taferélen van vermakelijke geschiedenissen. Amst. 1744. cart. 8vo.

Stichtelijke bijschriften bij dikwijls „gewaagde" prentjes.

2264. **a Burgundia, A.,** Mundi lapis lydius siue vanitas per veritatē falsi accusata et conuicta. Antv. 1639. veau. 4to.

Titre gravé d'après A a Diepenbeke par Th. J. v. Merlen et 50 belles gravures emblématiques, dont quelques-unes signées A. Pauli ou signées avec le monogramme A. P.

2265. —— Des wereldts proefsteen ofte de ydelheydt door den waerheyd beschuldight ende overtuyght van valschheydt... M. Nederl. dichte verlicht d. P. Gheschier. Antw. 1643. veau. 4to.

Traduction néerland. avec le même front. et les mêmes gravures.

2266. den Elger, W., Zinne-beelden der liefde. Met puntdigten en aanteekeningen. Leyden, 1703. Met emblemat. fig. hrn. 4to. *Een weinig gevlekt.*

2267. Emblèmes d'Amour. Emblems of Love. In four languages. Dedicated to the Ladys, by Ph. Ayres. Cupid adresse to the Ladies. London, Bently, 1683. Av. fig.. v. jasp. (*Rel. anc.*) pet. in-8vo.

Ce volume comprend 1 titre gravé, 1 frontispice, 44 ff. de texte gravés d'un seul côté et 44 figures.

Le texte est en 4 langues: latine, anglaise, italienne et française. Recueil d'emblèmes curieux et des plus rares (il n'a trait qu'à l'amour purement humain); — non signalé par Brunet.

2267*a*. **Ferro, G.,** Teatro d'imprese. Venetia, 1623. 2 tom. 1 vol. Av. 2 front. grav. et de nombr. figures emblémat. vél. pet. in-fol.

Ouvrage divisé en deux parties. La 1e donne les devises en langues latin et italienne, d'après l'ordre alphabétique, et avec renvoi à la 2e partie qui comprend la description des figures emblém., des devises etc. illustrée d'un specimen, de sorte qu'il est aisé de trouver soit la devise, soit le nom de la personne qui s'en servit.

Taches d'eau.

2268. **(Heinsius, D.),** Emblemata Amatoria. Iam demum emendata. Amst., Dirck Pietersz., z. j. (1608). M. 24 embl. langw. 8vo.

Eenige platen gevlekt en gerestaureerd.

2269. Heyns, Z., Wegwijser ter salicheyt onder een Sinnebeeld van des werelts beschrijvinge den Christen wandelaer voorgestelt. Swol, (1629). M. fraai portret en emblemat. wapenafbeeld. hrn. 4to.

2270. **H(oogstraeten), F. van,** Het voorhof der ziele, Behangen met leerzaeme prenten en zinnebeelden. Rott. 1668. Met front. en een aantal fraaie etsen van *Rom. de Hooghe.* 4to. rood marokko ; de beide zijden rijk verguld met driedubbelen rand, in het midden *„petits fers". Goed bewaard specimen van oud-Hollandschen bindkunst.*

2271. **Luiken, J.,** Beschouwing der wereld, bestaande in 100 konstige figuuren met godlijke spreuken en stichtelijke verzen. Amst. 1708. M. titelprent en kopergrav. 8vo. hrn.

Zeer fraai exemplaar op groot papier.

2272. —— Zedelijke en stichtelijke gezangen. Amst. 1709. M. titelprent en kopergrav. 8vo. hrn.

Fraai exempl. op groot papier.

2273. —— De onwaardige wereld, vertoond in 50 zinnebeelden. Amst. 1710. M. titelpr. en kopergrav. 8vo. hrn.

Fraai exempl. op groot papier.

2274. —— De bije-korf des gemoeds. Amst. 1711. M. titelpr. en kopergrav.

Zeer fraai exempl. op groot papier.

2275. —— Jezus en de ziel; een geestelijke spiegel voor 't gemoed. Amst. 1714. M. titelpr. en kopergrav. 8vo. hrn.

Fraai exempl. op groot papier.

2276. **Luiken, J.,** Vonken der liefde Jezus, van het God-begeerende zielen-vuur. 5e dr. Amst. 1717. M. titelpr. en kopergrav. 8vo. hrn.

Fraai exempl. op groot papier.

2277. **Lust- vnd Arzeneijgarten** dess Königlichen Propheten Davids. S. l. ni d. (c. 1750). dos de vél. pet. in-8vo.

Petit livre rare se composant d'un titre gravé et de 300 feuilles gravées dont 150 représentent des plantes, des fleurs etc., les autres des emblêmes. Au-dessous des gravures des dévises tirés de l'ecriture Sainte, etc. Quelques feuilles légèrement tachées.

2278. **Mikrokosmos.** Parvus mundus ... *A la fin:* Arnhemi, ap. Joan. Jansonium bibliopolam ibidem, sumptibus Theod. Petri bibliopolae Amstelrodomiensis, (circa 1590). vél. 4to.

Petit ouvrage fort rare et curieux orné d'un titre gravé et de 74 jolies figures emblématiques gravées à mi-page, probablement par *Gerard de Jode*. La planche 24 manque: trois ont été coloriées à la main; petit racommodage au titre. Plus tard ces mêmes planches ont été employées pour „De cleyn werelt" (voir le No. suivant) et pour „Vondel, Den gulden winckel, 1613."

2279. **Moerman, J.,** De cleyn werelt: Daer in claerlijcken door seer poëtische ... exempelen betoont wort, alles wat den mensche ... heeft te vlieden ende naer te volghen. Amstelredam, Dirck Pietersz., 1608. Met gravures *door G. de Jode* (?). hrn. 4to. — **Coornhert, D. V.,** Recht Ghebruyck Ende Misbruyck van tydlycke Have. Leyden, Chr. Plantyn, 1585. Met front. en fraaie gravures van *J. H. Wierix*. — In één hoornen band. 4to.

Cf. de Vries, Emblemata, no. 15 en 16. De gegraveerde titel van het eerste werk ontbreekt.

2280. —— Hetzelfde. Amst. 1608. Gegrav. titel en 74 emblemata. hrn. 4to.

Boekdruktitel ontbreekt. *In denzelfden band:* D. V. Cornhert, Recht ghebruyck ende misbruyck van tijdlicke have. Amst. 1610. M. portr. op den titel en 25 embl. — (D. Pz. Pers), Bellerophon of lust tot wysheyd. Amst. 1614. M. 31 embl. — Eenige bladen gevlekt.

2281. **Parravicini,** Devises et emblemes d'amour, anciennes et modernes moraliseez en vers français et expliquées en sept langues. Amst., chez Dan. de la Feuille, (1696). mar. rouge, dent. intér., tr. dor. pet. in-4to. *Bel exempl.*

Av. 144 figures dans des medaillons, gravées p. *J. v. Vianen*. Exemplaire exceptionel contenant deux titres avec le nom de l'auteur orthographié différemment: Parravicine et Pallavicini. Au verso du premier titre commence une Epitre à Cupidon sur 3 p., qui ne se trouve pas après le second titre. Cet ouvrage n'est cité dans aucune bibliographie. Le seul exemplaire dont nous avons trouvé mention se trouve au „British museum" sans indication de la particularité que nous signalons ici.

2282. **Pers, D. P.,** Bellerophon of lust tot wysheyt, door sinne-beelden leerlyck vertoont. Amst. 1695. 8vo. hrn.

Met aardige plaatjes en *muziek*. Fraai exemplaar.

2283. **à Petrasancta, S.,** Symbola heroica. Amst., J. Waesberge et H. Wetstein, 1682. Av. titre gravé, portr. et grav. veau. 4to.

Le titre légèrement taché. Belles gravures emblématiques (au nombre de 265), dans de belles bordures. L'ouvrage est dédié à P. A. Carafa dont on trouve le portrait, les armoiries de la famille C. (belle gravure grandeur de page) et 7 arbres généalog. pour illustrer le „Elogium ac stemma gentis Carafaeae."

2284. Ripa, C., Iconologia, ovvero descrittione di diverse imagini cauate dall' antichità. Roma, 1603. Avec de nombr. figures en bois. 4to. veau. *Manque.*

On a insére dans les plats de la reliure qui est moderne les deux plats d'une ancienne reliure, qui portent, marquée en or, la figure d'un personnage royal, dans un portique, au milieu d'ornements variés.

2285. **ROLLENHAGEN, G.,** Nucleus emblematum selectissimorum, quae Itali vulgo impresas vocant priuata industria studio singulari, undiq. conquilitus non paucis venustis inuentionibus auctus additis carminib. illustratus. Coloniae e musaeo coelatorio Chrisp. Passae. Prostant ap. Joān. Jansoniū bibliop. Arnhemiēsē, 1611, 13. 2 tom. 1 vol. vél. 4to.

Un des plus beaux et des plus rares recueils d'emblêmes. Il est divisé en deux „Centuriae", chacune contenant 100 emblêmes, gravés par *Crispin de Passe* et ses enfants, avec des légendes en latin, grec, italien ou français gravées en dessous. En outre il contient deux beaux titres gravés et deux portraits de Rollenhagen. Le texte se compose de vers français. — *Voir:* Franken, L'oeuvre gravé des van de Passe, p. 263. Les exemplaires complets sont presqu'introuvables.

Superbe exemplaire, grand de marges; les emblêmes en ravissantes impressions; reliure originale. Le titre habillement réemmargé.

2286. Spinniker, A., Leerzame zinnebeelden. Haarl. 1714. M. 50 emblemata. hrn. 4to.

2287. van der Veen, Jan, Zinne-beelden oft Adams appel, verciert met seer aardige Konst-platen. Amst. 1703. M. pl. perk.

2288. **Verrien, N.,** Recueil d'emblêmes, devises, medailles, et figures hieroglyphiques, au nombre de plus de 1200, avec leurs explications. Accompagné de plus de 2000 chiffres fleurronnez simples, doubles et triples... Avec les tenants, supports, et cimiers servans aux ornemens des armes. Paris, 1696. 8vo. cart.

Collation: Titre imprimé; titre gravé; *Livre curieux et utile etc.* au v° une gravure; Dédicace; Portrait de N. V. — *Emblémes et devises latines, espagnoles et italiennes. Livre premier.* 62 planches. — *Alphabets de chiffres simples, doubles, etc. Livre second.* Titre et pp. 1—20, 20 bis—153. — *Supports et Cimiers etc. Livre troisième.* Titre et pp. 1—17. — Explication alphab. des medailles, etc. du livre second. 19 pp. Table 28 pp.

2289. **Roemer Visscher,** Sinnepoppen. 't Amst., Willem Jansz., 1614. veau. 4to-oblong.

Edition originale d'un des plus jolis livre d'emblèmes si intéressant pour les moeurs et les costumes de nos ancêtres. Les 183 figures par *Claas Jansz. Visscher* se trouvent ici en premières épreures. de Vries, no. 53.

Portraits.

2290. Beza, Th., Icones, id est verae imagines virorum... quorum praecipie ministerio partim bonarum literarum studia svnt restituta, partim vera religio in variis orbis Christiani regionibus, nostra patrumque memoria fuit instaurata: additis eorundem vitae et operae descriptionibus, quibus adiectae sunt nonullae picturae quas „emblemata" vocant. Geneua, 1580. Av. grand nombre de portraits et d'emblèmes. 4to. vél. *Bel exemplaire.*

2291. GALERIE FRANÇOISE, ou portraits des hommes et des femmes célèbres qui ont paru en France. Texte par M. Restout . . . Paris, Hérissant, 1771. Av. 40 portr. par *Cochin*, *Monnet*, etc. v. ant. marb. (*Rel. anc.*) fol.

2292. **Martin, C.,** Les genealogies et anciennes descentes des forestiers et comtes de Flandre, avec brieves descriptions de leurs vies et gestes . . . Et ornees de portraicts figures et habitz selō les facons et guises de leurs temps, ainsi qu'elles ont este trouvees es plus anciens tableaux par P. Balthasar . . . Anvers, chez J. B. Vrints, (1598). veau. fol.

Livre recherché enrichi de 39 beaux portraits gravés à l'eau-forte. Dans la même reliure: **Regum Francorum imagines** quam proxime fieri potuit ad vivum expressae. Una cum eorum vita unicuique imagini per compendium subjecta. Lugd. ap. B. Arnolletum, 1554. Recueil de 59 beaux portraits en medaillons gravés à l'eau-forte par les frères Corneille, célèbres graveurs lyonnais.

2293. **(Rovillius, G.),** Promptuarii iconum insigniorum a seculo hominum subiectis eorum vitis, per compendium ex probatissimis autoribus desumptis. Ed. 2a. illustr. virorum, qui à prima successerunt, imaginibus aucta. Lugduni, G. Bouillius, 1578. 2 tom. 1 vol. Avec de nombreux portraits en medaillons, gravés sur bois. in-4to. vél.

La marge supérieure de quelques feuillets est un peu courte.

2294. Portretten van beroemde en bekende Nederlanders, waarbij eenige en silhouette. 56 stuks in portef.

Caricatures.

2295. **Eenige spotprinten** der Francen tegen de Hollanders. Bij haar uytgegeven in 't jaar 1673. Doch nu verrijkt met De Antwoorden der Nederlanders op dezelve. — Diverses Figures Satyriques . . . etc. Z. pl. n. j. (1673). hrn. langw.-4to.

Hoogst belangrijke serie spotprenten ten getale van 6 door de Franschen uitgegeven met evenveel als „antwoord" der Nederlanders. Onder iedere plaat een Fransch en Hollandsch onderschrift in rijm ter verduidelijking der nummers op de platen of ter karakteriseering van het in plaat gebrachte feit. Zie de uitvoerige beschrijving in v. Rijn's Atlas van Stolk, No. 2557.

Hierachter zijn bijgebonden drie spotprenten op Frankrijk, Munster en Keulen, in denzelfden Catalogus beschreven onder no. 2586.

Zeer goed geconserveerd exemplaar van deze zeldzame verzameling.

2296. **Les Héros de la Ligue,** ou la Procession Monacale conduite par Louis XIV, pour la conversion des Protestants de son Royaume. A Paris, chez Peters, à l'enseigne de Louis le Grand. 1691. Av. 24 fig. mar. rouge, dent., dos. orné, dent. int., tr. dor. (*Raparlier*). 4to.

Ces curieux portraits satiriques, A LA MANIÈRE NOIRE, des personnages qui jouèrent les principaux rôles dans la révocation de l'édit de Nantes, sont attribués au peintre *C. Dusart.* — Exemplaire de PREMIER TIRAGE (titre daté).

2297. **Het groote tafereel der dwaasheid,** vert. de opkomst, voortgang en ondergang der actie-, bubbel- en windnegotie in Vrankrijk, Engeland en de Nederlanden, gepleegt in . . . 1720. Z. pl. 1720. h. led. fol.

Ex. der eerste uitgave met eenige kleinere varianten van Muller's beschrijving. Behalve de gedrukte stukken (Conditien; tooneelstukken, gedigten, brieven enz.) bevat dit exemplaar het gegrav. register der platen en 75 platen en kaarten.

Band beschadigd, een paar bladen licht gevlekt en beschadigd; overigens ex. met breede randen.

2298. **Het groote tafereel der dwaasheid.** Hetzelfde werk. hrn. fol.

Eveneens eerste uitgave. Hierin de Conditien en de tooneelstukken; de „Copye van een (tot vierde) brief aan de Heer N.N." zijn hier in-4to. Verder bevat dit ex. 47 pltn. en kaarten. Eén plaat gescheurd.

2299. **Apenspel. — L'origine des singes** ne perira jamais, „On les voit en touts lieux jusque dans les palais." Onderschrift van het eerste plaatje eener suite van 16 gravures vertoonende allerlei tafereelen uit de menschelijke huishouding doch waarin de menschen als apen voorgesteld zijn. Iedere plaat met een 2reg. Holl. en Fransch versje. Amsterd., M. Pool, (1720). led. rug en hoeken). langw. 4to. *Fraai exemplaar.*

Zeer zeldzaam. Zie Muller, Historieprenten enz., No. 3696.

2300. **(Hess, D.)**, Hollandia regenerata. (Londr. 1795). cart. 4to.

Verzameling van 20 zeer geestige caricaturen geteekend door D. Hess, gegraveerd door Humphreys en in rood gedrukt. Met tekst in het Fransch en bijbelspreuken in het Hollandsch en in het Engelsch. — Met den origineelen omslag. *Zeldzaam.*

2301. La caricature provisoire. Amst. (Paris?) 13 Dec. 1838—10 Mars 1839. 1 vol. cart. fol.

Caricatures de Daumier, Grandville, Philippon etc. Journal dont Emm. Gonzalès était redacteur et à la redaction de laquelle Balzac a beaucoup contribué.

Ornements. — Calligraphie.

2302. **le Blond, M.,** Nieuwe wapen-schilde. (Amst.) F. de Witt exc. z. j. linn. langw. 4to.

Acht zeer fraai gegraveerde wapenschilden; een hoek der onderste marge een weinig beschadigd zonder iets van den plaatrand weg te nemen. *Zeer zeldzaam.*

2303. **Collard, A.,** Avium vivae icones in aes incisae. (Antv. ca. 1580). 4to-obl. cart.

Suite d'une frontispice et de 14 planches gravées en taille-douce, p. A. Collaert. Les marges de la dern. p. sont restaurées.

2304. **Delafosse, Oeuvre.** A Paris chez Chereau, Daumont, etc. s. d. (vers 1770). 116 p. en 4 vol. in-fol. dem. rel. v. fauve à c. (*Rel. anc.*).

Cet œuvre se divise comme suit:

Recueil I (de l'Iconologie); cahiers: B. Bordures, 6 feuilles; — D. Portes, 6 f.; — E. Trophées des Arts, 6 f.; — H. Médaillons ronds, 6 f.; — J. Cartels et Ecussons, 6 f.; — L. Tables grecques et Pieds de Biche, 6 f.; — P. Pendules, 6 f.; — Q. Piédestaux et Socles, 6 f.

Recueil II; cahiers: U. Tombeaux antiques, grav. par *Littret*, 6 f., *avant la numérotation;* — V. Vases antiques grav. par *Baquoy*, 6 f.; (et de la *série des doubles lettres*); cahiers: BB. Bras de Cheminée et Girandoles, grav. par. Berthault, 6 f.; — PP. Trophées Militaires; — RR. Trophées de Chasse et de Pêche; — SS. Trophées d'Amour et de Musique. Ces trois derniers cahiers, composés chacun de 1 titre et 4 f. grav. p. *Tardieu*, sont *avant* la numérotation.

Recueil III; cahiers; D. Lit à la française. Lit. á la chinoise, 2 f. (l'une *avant la numérotation*); — G. Lit à la francaise, — à la turque, — à la chinoise. 3 f.; — X. Huit chéminées, 4 f., dont 2 par *De Lorme;* — Y (*non renseigné*) Poëles ou Piédestaux pouvant servir à differents usages, 8 sujets sur 4 f.; — Z (*non renseigné*) Gaînes et boîtes d'horloges, 4 f., — CC. Lit à la française, — à la turque. 2 f., FF. Chaises et Canapés. 11 sujets sur 4 f.; — H. H. Guéridons, Gaines, 8 suj. sur 4 f.

Tous ces cahiers sont à grandes marges; 21 sont complets. Les feuilles sont placées dans d'anciens albums de papier de Hollande bleu (de reliure uniforme), sans être montées, mais légèrement retenues dans les fonds.

2305. **Du Cerceau, J. And.,** Oeuvre. Héliogravure par Ed. Baldus. Paris, 1873. 4 vol. Av. 72 planches. folio. d. mar. rouge.

I. 20 Cheminées. Série complète. titre et 20 pl. — II. Meubles. titre et 51 planches. — III. Petites arabesques. Série complète. titre et 62 planches. — IV. Grandes arabesques. Série complète. titre et 35 planches.

2307. **Hertel, J. G.,** Recueil d'ornements. 10 cahiers comprenant 44 pl. en 1 vol. in-fol., dem. rel. v. pâle, *non rogné.*

Décoration d'Autels, 3 cahiers de chacun 4 feuilles (sauf l'un de 5); — Encadrements de miroirs; 2 cahiers de chacun 4 f.; — Horloges; 4 f.; — Chaires de vérité; 6 f.; — Commodes; 4 f.; — Armoires; 5 f.; — Canapés, tables et fauteuils; 4 f.

Ces diverses suites sont *complètes* et *à toutes marges.*

2308. **Holbein, Hans,** Dessins d'ornements. Fac-simile en photogravure. Texte par Ed. His. Paris, 1886. Av. 51 pl. gr. in-fol. dos et coins en mar. rouge, fr. dor.

Superbe publication reproduisant les magnifiques dessins et gravures décoratifs du grand maître allemand.

2309. **Imprese nobili et ingeniose** di diuersi Prencipi et d'altri personaggi illvstri. Con le dichiarationi in versi di Lodov. Dolce et d'altri. Venet., G. Porro, 1578. Avec titre gravé et 40 planches gravées sur cuivre. in-4to. vél.

Chaque page donne une figure emblématique entourée de bordures très ornementées et très variées. Au dessous le texte également gravé.

2310. **Jacque, M.,** Vases nouveaux. A Paris, chez Daumont. dem. rel., v. brun. fol.

Suite complète de 6 pl., dont 1 titre, à grande marge uniforme. Rare.

2311. LALONDE, Cahier de Bordures et de Cadres de différentes formes. A Paris, chez Chereau, avec privilège. Suite complète de 6 pl., dont 1 titre, en 1 vol. in-4 obl., dem. rel. mar., l. gr. r. foncé.

Cahier B, gravé par *Foin,* l'un des plus jolis de l'œuvre, présentant 12 sujets d'un goût charmant. Belles épreuves à très grandes marges.

2312. —— Oeuvres diverses. Ameublement et décoration. Style Louis XVI. Paris, c. 1880. en portef. fol.

Collection de 114 planches (réimpressions de c. 1760), reproduisant une foule de détails de décorations de toutes sortes, du célèbre Lalonde. Guilmard dit de son talent: „qu'il peut être regardé comme un type complet du style Louis XVI". Ces planches donnent e. a.: bureaux à cylindre; commodes; secrétaires; armoires; toilettes; lits; chaises; paravents; orfévreries; bijouteries; vases et gobelets; pommes de canne; anneaux de clefs; entrées de serrures; palastres; etc. etc. etc.

2313. **Marot, I.,** Recueil de plusieurs portes des principaux hostels et maisons de la ville de Paris. Ensemble le retable des plus considerables autels des Eglises. Paris, chez l'aucteur, (Auec priuilege 1648) 14 pièces; **Id.,** Trophées, 1 pièce; **Id.,** Cheminées, 7 pièces. — **P. Cottart,** Les plus beaux portails de plusieurs églises de Paris. 1660. 13 pièces. — **N. Blasset,** Epitaphes. Titre et 6 planches. — Rel. ens. en 1 vol. d. veau. 4to.

Pièces de toute fraîcheur; grandes marges.

2314. RANSON, ŒUVRE. A Paris, chez Chereau, Avaulez, Esnauts et Rapilly; etc. s. d. (vers 1780). 130 pl. en 1 vol. in-fol. dem. rel. v. rac. (*Rel. anc.*).

Cet œuvre se compose comme suit:

Série I. Cahiers: 1. Attributs, trophées et groupes de fleurs, gravés par *Berthaut*, 6 feuilles; — 2. Attributs, trophées et groupes de fleurs, gravés par *Voysard*, 5 f.; — 3. Trophées militaires, gravés par *Voysard*, 5 f.; — 4. Groupes de fleurs et attributs pastorales (sic), gravés par *Voysard*, 6 f.; — 5. Vases et corbeilles de fleurs, gravés par *Voysard*, 3 f. à 4 sujets; — 6. Trophées de chasse, gravés par *Voysard*, 4 f.; — 7. Trophées de musique, gravés par *Voysard*, 2 f.; — 8. Attributs de pêche, gravés par *Voysard*, 1 f.; — 9. Cadres et encadrements, gravés par *Voysard*, 1 f.; — 10. Fleurs et vases, gravés par *Voysard*, 6 f. à plusieurs sujets; — 12. Trophées religieux, gravées par *Voysard*, 6 f.; — 14. Médaillons avec trophées vers le haut, gravés par *Berthaut*, 4 f. à 4 sujets; — 15. Petits médaillons avec trophées, gravés par *Berthaut*, 6 f., à 6 sujets; — 16. Grands médaillons avec trophées, gravés par *Berthaut*, 5 f., à 2 sujets; — 17. Cartels et trophées, gravés par *Berthaut*, 5 f., à 2 sujets; — 18. Cartels et trophées, gravés par *Berthaut*, 5 f.; — 19 et 20. Motifs de fleurs pour sièges et dossiers de fauteuils, gravés par *Berthaut*, 12 f., à 2 sujets.

Série II. Cahiers 10 et 11. Ornements pour la boiserie d'appartements, gravés par *Juillet*, 12 f.

Série III. Trophées, gravés par *Berthaut*, à 6 suj. à la f.; cahiers: I 5 f.; — cahier 2, 6 f.; — cahier 3, 4 f.; — cahier 4, 6 f.; — cahier, 5, 6 f,

Série IV. Ameublement. Cahier 2. Lits, grav. p. *Juillet*, 5 f.; — *Suite à part, non numérotée:* Nouveau livre de trophée (sic) à l'usage des artiste (sic); Ranson inv., S. B. Bouclet, sc., 4 f.; — Cahier obl. à 6 sujets par f., publié chez *Mondhare;* non renseigné p. Guilmard et Destailleur.

Treize de ces cahiers sont complets; onze sont à toutes marges; les autres, réenmargés avec un soin parfait. Toutes les feuilles sont placées dans un ancien album de papier de Hollande bleu, sans être montées, mais retenues légèrement dans les fonds.

Très belles épreuves constituant une réunion importante aussi intéressante que peu commune en cette condition.

2315. **SOLIS VIRGIL,** Wappenbüchlein ... Libellus scutorum etc. Nürnberg, Jan Bussenmecher exc., (1555). in-4to. vél.

Recueil de 52 planches gravées, contenant de nombreuses armoiries. Bel exemplaire, dans sa reliure originale. Les marges latérales sont légèrement tachées d'eau. *Excessivement rare, surtout dans un tel état.*

2316. **Gedichten** van verscheijde poëten, geschreven door eenige liefhebbers der pennen. Bij een vergadert, gesneden en uutgeg. d. S. de Swaef ende H. Lancel. Z. pl. 1627. hrn. rug. langw. form.

Hoogst zeldzaam. Titel en 20 bladen in calligraphie met gedichten van Cats, Hofferus, Coutereels, F. v. Sambix en and. Gerestaureerd en gevlekt ex. Met een bijzonder fraai portret door Sarragon naar J. Beckx.

2317. **Tagliente, G. A.,** Opera .. che insegna a scriuere de diverse qualita de lettere intitulata Essemplario. (Venet.) 1525. plein maroquin brun, ornement s. plats, dent. intér. (*Hardy*). pet. in-8vo-obl.

Un des premiers modèles d'écriture connus. Cet exemplaire se compose de 16 ff.; nous le croyons incomplet. *Charmant ex.*

Gravures topographiques.

2318. **Panorama** intérieur de Paris. Paris, chez Aubert. 16 lithographies collées ensemble, formant une planche de 5.66 M. de longueur sur 14 c.M. de hauteur, donnant un panorama des Boulevards. Relié dans un vol. d. veau, titre sur les plats. Très bien conservé. *Rare.*

2318*a*. **Panorama** des Champs Elysées. Paris, chez Aubert. 16 lithographies collées ensemble, formant une planche de 5.90 M. de longueur sur 14 c.M. de hauteur, donnant un panorama des Champs Elysées, Place de la Concorde, Jardin des Tuileries, rue de Rivoli etc. Relié dans un vol. d. veau, toile sur les plats avec le titre. Très bien conservé. *Rare.*

2319. **Labyrinthe de Versailles** (en langues franç., angl., allem. et holland.) Amst., N. Visscher, s. d. 4to.

Bel exemplaire dans une belle reliure du temps doré sur les plats. Livre orné d'un front. et de 40 grav., représentant les diverses fontaines du labyrinthe de Versailles. Ces fontaines sont inspireés par les fables d'Esope; les figures des divers bêtes sont de bronze colorié d'après nature et imitent, en jettant l'eau, les divers cris des bêtes représentées.

2320. **Gemälde** der Kapellbrücke in Luzern. Luz. c. 1800. cart. 4to-obl.

Collection de 74 lithographies p. Schwegler d'après les tableaux de la „Kapellbrucke". „Aus diesem Sinn... entstand die Gemälde-Reihe auf der sogen. Kapellbrücke, wo jedes bedeutendes Geschlecht sich einfand, sich einen Platz ansprach um daselbst sein Wappenschild, gleichsam mit einer grossen welthistorische Begebenheit od. einer vaterländ. Heldenthat.... unzertrennlich zu verschwistern, eines durch das andere zu heben, zu verschönern, zu versinnlichen u. zu deuten". Préface. Ex. bien conservé.

2321. Grasset Saint-Sauveur, L'Antique Rome, ou description historique et pittoresque de tout ce qui concerne le peuple romain, dans ses costumes civils, militaires et religieux. Paris, Deroy, 1796. Av. fig. dem. rel. mar. r. à c., dos sans nerfs, ornementat. appropriée. *entièrement non rogné.* (*Carayon*). 4to.

Orné de 2 frontispices et 48 figures par *Grasset Saint-Sauveur* en DOUBLE ETAT: en noir (au lavis) et en couleurs.

Superbe exemplaire portant, sur la garde, la mention: Exemplaire ayant appartenu a Talma.

2322. **v. Nieulandt, G.,** Variae antiquitates Romanae, sive ruinae. (Amst.) 1618. Titre et 25 planches gravées. 4to-obl.

MUSIQUE.

2323. v. Blankenburg, Q., Clavecimbel en orgelboek der gereformeerde psalmen en kerkzangen. 's Grav. 1732. 4to. hrn. *Goed bewaard exemplaar.*

2324. **Chansons choisies,** avec les airs notés. Genève, (Cazin), 1782. 4 vol. Av. 1 beau frontispice et 112 planches gravées de musique. veau. 16mo.

Chansons érotiques; romances; sujets particuliers; chansons bachiques; chansons pastorales; chansons grivoises; chansons libres et joyeuses etc.

2325. JACOB VAN EYCK, Der fluyten lusthof, Beplant met Psalmen, Pavanen, Almanden, Couranten, Balletten, Airs, etc. En de nieuste Voizen, Konstigh en lieflyk gefigureert, met veel veranderingen. Door den Ed. Jr. J. v. E. *Musicyn en Directeur van de klok-wercken tot Uitrecht, etc.* Dienstigh, voor alle Konst-lievers tot de Fluit, Blaes en allerley Speel-tuygh. Tweede deel. t'Amsterdam, By Paulus Matthysz. in de Stoof-steegh, in 't Musyc-boek, gedrukt. 1654. — **'t Uitnemend kabinet,** Vol Pavanen, Almanden, Sarbanden, Couranten, Balletten, Intraden, enz. En de nieuwste Voizen, om met 2 en 3 Fioolen, of ander Speel-tuygh te gebruiken. Van d'Alder-Konstighste Speel-meesters, (dezer tijd,) gesteld. Tweede deel. t'Amst., by denz. 1649. — In een deel. langw. 4to.

2326. Boscoop, C., 50 Psalmen Davids, met vier partijen. Naar de uitgave van 1568 in partituur gebracht en uitg. d. M. Seiffert. Amst. 1899. M. facs. 4to.

2327. Evangelische gezangen. Groningen, R. J. Schierbeek, 1812. led., verg. op sneê. kl. 8vo.

Uitgave, verschenen om een proces uit te lokken tegen den uitgever Allart, die in het gelijk gesteld werd. *Zeer zeldzaam.*

2328. **Huigens, Const.,** Ghebruik, en onghebruik van 't Orghel, in de kerken der Vereenighde Nederlanden. Verrijkt met eenighe zanghen (d. H. F. Waterloos). Amst. 1660. Met front. perk. *Zeldzaam.*

2329. **Joannes Secundus,** Kusies, in 't Latijn Geschreven Ende in Duytsche vaersen ghesteldt door J. Westerbaen, Beyde Haeghsche Poëten. Den tweeden Druck vermeerdert ende verbetert met 5, 4, ende 3 stemmen, met een Basso continuo, door Corn. Padbrué, *Musicijn van Haerlem.* **Bassus.** Amsterdam, Broer Jansz., 1641. Met groote initialen en *muziek.* cart. langw. 4to.

2330. **Jannequin, Clement,** La bataglie. Lalouette. Le critz de Paris. Le chant des oyseaux. Le rossignol. *Bassus.* Venetijs, A. Gardane, 1545. 4to-obl. br. *Très rare.*

Contient les chansons: 1. *„Escoutez Escoutez tous gentilz galloys, la uictoire du noble Roy Francoys".* 2. *„Or sus, or sus, uous dormez trop, madame iolyette",* etc. 3. *„Reueillez uous cueurs endormis le dieu damour nous sonne",* etc. 4. *„Vous orres a mon aduis une dolce musique que fera le Roy maluis d'une uoix autentique".* 5. *„Rossignol du boys ioly a qui la uoix ressonne pour uous mettre hors dennuy nostre gorge gerçone".* 6. *„Ariere maistre cocu sortes de mon chapitre, chascun uous est mal tenu car uous nestes qu'un traistre".* 7. *Resueilles uous cueurs endormis, car la saison est bonne. Les oyseaulx quant sont rauis,* etc. 8. *Voules ouyr les critz de Paris. Beaulx cachemuseaux tous chaulx bien rissolles ie les donne ie les uends ie les donne pour largent,* etc. 9. *En escoutant le chant melodieulx de ses plaisans et tant doulx rossigneulx,* etc.

2331. Potholt, J., De muzyk van de CL psalmen ben. de lofzangen ... met prae- en interludiums en bassen. Amst. 1777. h. led. langw. form.

2332. **Gezelschap „Liefde voor de Toonkunst"** *te 's Gravenhage.* — Reglementen, wetten, bewijzen van lidmaatschap, programma's van uitvoeringen enz., 1839—43. *Belangrijke verzameling.*

MOEURS ET COUTUMES.

l'Amour et le Mariage.

2333. **Adversaria.** Spreuken, exempelen uit Genesis, levenslessen, merkwaardige gezegden, enz. enz. *Aan het einde:* Dit heb ick voor mijn huysvrouwe Catharina van Diepenhove gheschreven inde jaeren 1623 en 1624. Joannes à Steelant. *Voorin:* Gegeven by my ondergeschreven ... mijne dochter den 20 Decembris 1644. Jannis à Steelant. *Handschrift* van 180 bladz. hrn. langw. 4to.

2334. Calendrier interessant et curieux ou Nouvel Almanach de la physyonomie des hommes et femmes ... cont. l'inclination des nations, les moeurs des François, Anglois ... Flamands etc. ... les différens humeurs des mélancoliques ... des sanguins etc. ... l'explication des parties du corps et de la physionomie etc., des caractères de l'un et de l'autre sexe etc. ..... Reflexions pensantes s. l. passions et les vertus des deux sexes. Paris, 1788. 2 tom. 1 vol.

2335. **Agenois, J. Ferrand,** De la maladie d'amour ou melancholie érotique. Discours curieux qui enseigne à cognoistre l'essence, les causes, les signes et les remedes de ce mal fantastique. Paris, 1623. mar. bleu, dor. s. plats et sur le dos, dentelles inter., ébarbé, tête dorée. *Très bel exemplaire.*

2336. **Beza, T.,** Twee verhandelinghen, d'eerste van de polygamie ofte houwelick met veel vrouwen; d'andere van de ondertrou ende echtscheydinghe. Middelb. 1595. kl. 8vo. hrn.

2337. **Eeuwigduurende liefdes Almanak,** zinnebeeldig ... de wisselvalligheden der minnaeren ... aenwijzende, door Philomúsus Philokalus. Te Cyprus, 1721. Met front., vignetten de twaalf maanden, de jaargetijden enz. voorstellend. 8vo. cart., onafgesn.

Bijgebonden: **Sleutel** op den eeuwduurenden liefdes almanak, waaruit blijkt dat de schrijver van bovenstaande Almanak een zeker heer Van Twist, Student in beide Regten tot Leiden, was, bovendien worden hierin de namen genoemd van Mej. Susanna Alensoon, v. Dielen, e. a. — **Brief** over den Eeuwigdurenden liefdes almanak, over den sleutel op den zelven, en over de Gedagten over dien sleutel. Dit laatst genoemde stukje is hier niet aanwezig.

2338. **Haedus, P.,** Anterotice, seu de amoris generibus. Tarvisii, Gerardus de Flandria, 1492. 4to. d. veau.

Hain, No. 8343. Très bel exemplaire à grandes marges de cette charmante édition, provenant de la bibliothèque de Silva.

2339. Haegsch kermisch-praetgen over het gevange-nemen van Jac. Overheul, om dieswille dat een burgemeesters-dogter van Delft, Zara vander Dusschen genaemt, geseyt wierdt met hem te willen doorgaen. 's Grav. 1664. — Sententie ... noopende d'ontschakinge van seecker jongedochter gedaen by Gerrit van Raephorst. 1664. — Verscheyden stucken en advijsen raeckende de graef ... van Culenburgh (over id.) 1664. — Brief en deductie ... over J. D. v. Mortaigne sedert (hij) Juffrouw Cath. v. Orliens uyt 's Gravenhage vervoert ... 1664. —, en nog 2 andere pamfletten over deze zaak. — 5 stuks. 4to.

2340. Hannow, J. E. v., Bonus mulier s. centuria juridica practica quaestionum illustrium: De mulieribus vel uxoribus. S. l. 1626. 4to. cart.

2341. **(Hippel),** Ueber die Ehe. 4e Aufl. Berlin, 1793.

Belle reliure en plein maroquin vert, filets, dos dor., tr. dor. Les plats intérieurs doublés de veau rouge, av. dent. et de satin vert avec une grande bordure en or.

Exemplaire sur grand papier fort. Le front. et une vignette de *Chodowiecki*, ont été *miniaturés* avec beaucoup de goût.

2342. De hoofsche welleventheid en loffelyke welgemaniertheit ... leerende ... zich wysselyk en lieftalig aan (te) stellen enz. ... het voorsnyden en voordienen van ... spyzen en gerechten ... het schrijven en opstellen van brieven enz. enz. Amst. 1742. M. titelpl. 8vo.

2343. Jörg. J. C. G., u. H. G. Tzschirner, Die Ehe aus dem Gesichtspunkte der Natur, der Moral u. der Kirche. Lpg. 1819.

2344. Een nieuw liedeken inhoudende een waerachtigh verhael van een bevruchte jonge dochter die de vader van haer kint, dat sy draegt, niet weet te vinden. Z. pl. n. j. (c. 1650). *plano.*

2345. v. Marconvelle, J. Van het geluck en ongeluck des houwelicks ... Hier achter is noch bijghevoeght 49 geboden of wetten des houwelicks door Plutarchus. Wormerveer, 1647. hrn. kl. 8vo.

In denzelfden band: Basilius Magnus, Van het onderhoudt en noodthulp der armen. Hier ... bij J. Tafijns vermaninghe tot liefde en aelmossen enz. Wormerveer 1647. — Corte aenwysinge om, 't zij door koopmanschap. ambacht ofte neering altijt winninge te doen .... als mede gelt op intres te doen. Wormerv. 1647.

2346. de Neyn, P., Lust-hof der huwelijken behelsende ... seldsame ceremonien soo in Asia, Europa, Africa als America in gebruyk. Amst. 1730. Met front. en pltn. *Onafgesneden.*

2347. Nieuwe jaars gift aan de Nederlandsche dames en juffers, zynde een nieuw lied tegen de gespikkelde huwelyken. 's Grav., P. van Os, 1755. — Antwoord op zeker lied ... tegen de gespikkelde huwelyken. 's Grav., H. Scheurleer, z. j. — Vastenavond gift, zynde een zeedige en boertige Beantwoording op het Antwoord ... tegen de gespikkelde huwelyken. 's Grav., dez., z. j. — Eere-kroon voor den autheur van verscheyde giften voor en tegen de gespikkelde huwelijken. Amst., J. Roos, 1755. — De nieuwigheyt deezes tijds of ... samenspraak over de gespikkelde huwelijken, enz. Amst., dez., 1755. —

Zaaklijk antwoord aan het pronk van Parnas geesten, ofte ... doleantie der sinjeurs friseurs door den autheur van 't Antwoord. 's Grav., P. van Os, 1755. — In één deel. h. led. kl. 8vo.

Niet onaardig voor een kijkje op de zeden en gewoonten, vooral wat betreft toilet-zaken, in den Haag, nu anderhalve eeuw geleden.

2348. Spiegel der goede-vrouwen. Gerijmt door C. R. Tot Nergena, By Abraham van Geenvliet, 1690. 4to.

2349. Willekeuren tegen de ongeregeltheden der dienstboden en derzelver besteedsters. Amst. 1790. 1 bl. *plano.*

Superstitions.

2350. Bericht en opmerkinge wegens de staat van een ... slaapziekte te Stalwijk ... t'zedert Jan. 1706 tot den 14 Maart 1707. Amst.. C. v. Hoogenhuijzen, (1707). 8 blz. 4to.

Zie: Rotterd. Jaarboekje, VII. bl. 67 en vlgg., waar deze uitgave niet wordt vermeld.

2351. de la Chapelle, Verbaazende historien der zoogenaamde buiksprekers in Frankrijk voorgevallen. Amst. 1774. h. led.

In denzelfden band o. a.: Sulzer, Kort begrip van alle weetenschappen. 1773. — Bekn. historie d. nieuwe psalmberijming. 1773. — J. E. Voet, Staat der afgescheiden geesten. 1773. — diverse stukjes over de Santhortsche geloofsbelijdenis enz. enz. 17 sts.

2352. **Historien** van de wolf-wordinge, verscheppinge en veroveringe der tovenaers, van de salve, smeeringe en kruyden die sy toe dien eynde gebruyken ... met wederlegginge der tegenredenen, die Bodyn bybrengt ... over die gewaende verscheppinge van menschen en beesten. Uyt het francoys vertaelt. 4e dr. Amst. 1691. Met titelplaat d. *Schoonebeek.* kl. 8vo. hrn. rug.

Zeer zeldzaam.

2353. **Lercheimer, A.,** Christl. Bedencken vnd Erinnerung von Zauberey woher, was und wie vilfältig sie sey, welchem sie schadē könne oder nicht . . . Auffs new gemehret u. gebessert. Strassburg, 1586. pet. in-8vo.

Rare; le titre et le dernier f. légèrement endommagés; légèrement taché d'eau.

2354. Lufneu, v. Leeuwen en Vink, Waaragtig verhaal van een zeldzaam geval . . . van Jan Evertsz., voorgevende dat hij gedurende . . . 24 weeken niets gegeten en . . . gedronken, en in den tijd van derd'half jaar de gewoone ontlastingen niet gehad heeft. Rott. 1712. 4to.

2355. Morgenstern, S. J., Akad. verhand. van de gekheyt en gekken. Z. pl. 1737. 4to.

2356. **Naude, G.,** Apologie pour les grands hommes, soupçonnés de magie. Amst. 1712. Av. front. pet. in-8vo. veau.

De H. C. Agrippa. — De Merlin, Gannarole et Nostradamus. — De Robert de Lencolne et Albert le Grand. — De Raym. Lulle, etc.

2357. Orchard, N., (pred. in Nieuw-Engeland,) De leeringe der duyvelen beweezen te zijn de groote afval deezer laatste tijden. U. h. Eng. d. W. Séwel. Amst. 1691. linn. 4to.

2358. Weyner, G., Tractatus ... de rattis, damnoso truculentoque intermures populo, quo Neostadium Eberswaldense, in Mesomarchia Brandenburgica oppidum, initio hujus seculi, mirabili ratione, liberatum est. Gedani, 1699. 4to br. *Rare.*

Danses macabres.

2359. Doodendansen en de daarmede in verband staande literatuur enz. Legaat Reichelt, in de bibliotheek der stad Amsterdam. Amst. 1873. linn.

2360. Jacob, P. L. (Lacroix), La danse macabre. Histoire fantast. du 15e siècle. Brux. 1832. d. veau. pet. in-8vo.

2361. Massmann, H. F., Literatur der Todtentänze. Leipg. 1840. toile. *Tire à part.*

2362. Merino, A. F., La danza macabre. Estudio crit.-litterario. Madrid, 1884.

2363. **Peignot, G.,** Recherches histor. et littér. sur les danses des morts et sur l'origine des cartes à jouer. Dyon, 1826. Av. 5 lithogr. et vignettes. *Rare.*

2364. Pellegrini, A., Nuove illustrazione sull' affresco del trionfo e danza della morte in Clusone. Bergamo, 1878. Av. 1 pl. pliée. toile.

2365. Schultz Jacobi, J. C., De Nederlandsche doodendans. Utr. 1849. M. 3 pltn.

2366. Seelmann, W., Die Totentänze des Mittelalters. Untersuchungen nebst Litteratur- und Denkmäler-Uebersicht. Norden, 1893. *Tiré à part.*

2367. La dance macabre peinte sous les charniers des Saints Innocents de Paris (composée par Maistre Jehan Gerson), 1425. Reproduction de l'édition princeps donnée par Guyot Marchant, texte et gravures sur bois, 1485. av. introduction p. V. Dufour. Paris, 1891. pet. in-4to. *Imprimé à petit nombre.*

2368. **La grande dance macabre** des hommes et des femmes. Précedée du dict des trois mors et des trois vifz, du débat du corps et de l'ame, et de la complaincte de l'ame dampnée. Paris (c. 1864). Av. grav. s. bois d. veau. 4to.

„Ayant acquis il y a plusieurs années les bois gravés de la Dance macabre de Troyes, nous en donnons une nouvelle édition conforme quant au texte à l'édition de 1486."

2369. **(Holbein),** Les simulachres et historiees faces de la mort, autant elegammēt pourtraictes que artificiellement imaginées. Lyon, 1538. Av. 41 grav. pet. in-4to.

Reproduction en facsimile p. G. Hirth, München, 1884.

2370. —— Der Todtentanz. Nach einem Ex. der ersten Ausgabe in Lichtdruck nachgebildet von A Frisch, hrsg. v. Fr. Lippmann. Berlin, 1879. Av. 40 pl. pet. in-8vo.

2371. —— L'alfabeto della morto. Attorniato di fregii incisi in legno, ed accomp. di sentenze latine e di quartine del 16o secolo scelte da A. de Montaiglon. (Publ. p. L. Odorici). Par. 1856. toile.

2372. **(Holbein),** La danse des morts, gravée sur pierre p. J. Schlotthauer, éxpliquée par H. Fortoul. Paris, 1842. Avec 53 belles planches lithogr. pet. in-8vo. d. maroquin noir, tête dor.

2373. —— Dance of death. A photographic fac-simile by W. Griggs from the Ottley collection in the British Museum. Lond, s. d. Av. Memorandum Ms. des différentes éditions de Lyon, et 15 pl. (118 sujets). fol.

2374. —— The dance of death, with an introductory note by A. Dobson. Lond. 1892. Av. 49 pl. toile, n. r. tête dorée.

2375. —— Todtentanz-Alphabet in 24 Holzschnitten nach dem Dresdener Originale von H. Lödel, m. Randzeichnungen v. G. Osterwald. Köln, 1849. toile. pet. in-8vo.

2376. —— **Imagines mortis.** His accesserunt epigrammata, è Gallico idiomate à G. Aemylio in Latinum translata, et Erasmi liber de praeparatione ad mortem. Coloniae, A. Birckmann, 1555. Avec 53 gravures sur bois donnant des copies d'après celles de Holbein. maroquin bleu, dos orné, dent. int., tr. dor. (*Trautz-Bauzonnet*).

Bel exemplaire de ce livre charmant. *Voir* : *Massmann*, p. 35, *Reichelt*, p. 11. Les gravures sur bois ont été attribuées à Silvio Antonio ou Antonio Silvio, et à A. Saillart.

2377. **Pocci, Fr.,** Todtentanz, in Bildern und Sprüchen. München, s. d. 12 lith. 4to.

2378. **Rentz, M.,** Die erwogene Eitelkeit aller menschlichen Dinge, in 52 Kupfern vorgestellet. Linz, 1777. Avec 52 belles gravures. cart. gr. in-folio. *Légèrement taché.*

2379. **Rethel, A.,** Ein Todtentanz. — Noch ein Todtentanz. Leipzig, (1848). 12 feuilles lithogr. avec des vers de R. Reinick. fol.-obl.

Danse macabre politique.

2380. —— Auch ein Todtentanz. M. erkl. Text v. R. Reinick. Lpg. 1879. Av. 6 grav. s. bois. pet. in-fol.-obl.

2381. **Steiger, C.,** Des Todes Ernte. St. Gallen, 1894. fol.

Danse macabre en 13 lithographies.

2382. **Todten Tanz** wie derselbe in der... Stadt Basel als ein Spiegel menschlicher Beschaffenheit künstlich gemahlet und zu sehen ist. (Texte allemand avec traduction franç.). Basle, 1789. Avec 42 gravures d'après *M. Merian.* cart. 4to.

2383. —— Même ouvrage. Basel, s. d. Av. 44 grav. cart. 4to.

Danse macabre d'après Merian. Réimpression de 1830 d'après l'édition de 1721.

2384. —— Même ouvrage. Leipz. (1870). Av. 41 grav. s. bois. *Tiré à 500 exx.*

2385. **Der Todtentanz** in der Marienkirche zu Berlin. Bild und Text, herausg. v. W. Lübke. Berl. 1861. Av. 4 pl. pliées. toile fol.

2386. **Vigne, D.,** Spiegel om wel te sterven aanwijzende met printverbeeldingen van het lijden . . . J. C. Amst. (1682). M. 3 titelpltn en 42 zeer fraaie geëtste kopere platen d. **Romein de Hooge.** h. linn. bd. m. verguld. titel. 4to.

Fraai onafgesneden exemplaar. Op de eerste plaat stoot de dood met zijn zeis tegen een steenen muur aan waarop het inschrift: „Statutum est omnibus hominibus semel mori", daaronder de voorstelling van het jongste gericht. Op bl. 2 en volg. telkens eene stervensscene. Een engel troost de stervende door te wijzen op eene afwisselende voorstelling uit de lijdensgeschiedenis van Jezus. Op sommige bladen verschijnt ook de duivel, kampend om de ziel.

2387. —— Hetzelfde werk. Dezelfde platen afzond. in 1 h. led. bd. m. verg. titel op plat.

Zeer fraaie afdrukken op *zwaar papier;* de pltn. 16 en 39 zijn iets kleiner dan de andere; overigens zeer goed geconditioneerd ex.

2388. **van Wolsschaten, G.,** De doodt vermaskert met des weerelts ydelheyt af-ghedaen. Verciert met de constighe belden (*sic*) van **Hans Holbein.** Antwerpen. 1654. Av. front. et figures sur bois. maroquin bleu, dent. int., tr. dor. (*Thibaron*). *Bel ex.*

Proverbes.

2389. **Godofredus, P.,** Proverbiorū liber. Par., C. Stephanus, 1552. pet. in-8vo. vél.

2390. **Lena, F.,** Saggio di proverbi o detti sententiosi Italiani, et Latini. Lucca, 1674. plein maroquin rouge, dor. s. tr. 12mo.

Livre fort rare et peu connu. C'est un recueil très considérable de proverbes italiens distribués par ordre alphabétique et accompagnés non d'une traduction latine, mais d'une sentence ou d'un proverbe latin, qui exprime à peu près la même idée. Un pareil travail a exigé de nombreuses recherches et contient des rapprochements fort curieux. Ce livre mérite d'être recherché.

2391. **Bonne Response** a tovs propos. Liure fort plaisant et delectable, contenant grand nombre de prouerbes et sentences ioyeuses, desquelles par honnesteté on peult vser en toute compaignie. Traduict d'Italien en Françoys. En Anvers ches Iehan Richart au Soleil d'or, 1555. in-12mo. maroquin brun du Levant, dent. int., tr. dor. (*Chambolle-Duru*).

Très bel exemplaire d'un petit livre de proverbes, excessivement rare. Il contient le texte italien avec la traduction française.

2392. **Sartorius, J.,** Adagiorum chiliades tres in Batavicum sermonem converse breui ac perspicua interpret. illustr. Antverp., ex off. J. Loëi, 1561. pet. in-8vo. veau anc.

Première édition de ce recueil de proverbes en grec, latin, et hollandais. Le titre et la reliure légèrement endommagés, du reste en bonne conservation.

2393. **Sententiae** et proverbia ex poetis Latinis. Adj. Leosth. Coluandri Sententiae prophanae. Ven., Joannes Patavinus, (c. 1550). pet. in-8vo. vél.

2394. **Vergilius, Polydorus,** Proverbiorum libellus. Ven., J. de Cereto, 1503. in-4to. vél.

Légèrement taché d'eau.

Romans, etc. populaires.

2395. Aardige snaakse en niet min geestige vertellingen. Alkm. 1757. — Aardige, vermaakelyke tijdkortende vertellingen, best. in vernuftige vraagen, scherpe antwoorden enz. Amst. z. j. — 2 dln. 1 band.

2396. D'arkadische minne-gloob waer op, van aghter de gordijnen der liefde, breydelloose driften en dwaze hartstogten spelen. Amst. (gedr. tot Hasselt), 1683. hrn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

Achter bijgebonden : D. Huet, Oorsprong, opkomst en voortgang der romannen U. h. Fr. d. M. Kind. Almaar, 1715.

2397. De Arke Noachs. Amst. (1799). 54 nos. 1 band.

Spectatoriaal geschrift met bijdragen v. J. de Vries, D. J. v. Lennep, J. Kinker, A. R. Falck en and.

2398. Daudiguier, De treurige doch bly-eyndigende historie van de vryagie van Lysander en Caliste, geschiet in Vranckrijck, meest binnen en omtrent Parijs, 1606. Vert. d. J. Heermans. Amst. 1666. M. titelplaat en kopergravures. 12mo. hoorn.

Fraai exemplaar.

2399. Dezajas, M., De verliefde en niet minder treurige als ook vermakelijke gevallen, inh. de fraeiste en d'alderverwonderlijkste historie in Spanjen voorgevallen . . . waer uyt men kan zien wat kragt . . . voor al de liefde in 't hart van den mensch kunnen uijtvoeren. U. h. Spaensch. Amst. 1731. kl. 8vo. onafgesn.

2400. Gellert, G. F., Het leven der Zweedsche gravinne G . . . Amst. 1777. M. grav. n. *Buys* d. *Punt.* h. led. *Ex. op zwaar papier.*

2401. (v. Geuns Jr., M.), De spiegel, in 40 vertoogen. Haarl. 1805.

Zeldzaam spectatoriaal geschrift met *gekleurde* prent de „groote, lange, hoogopgehaalde broeken bespottelyk makende".

2402. (Heemskerk, J.), Batavische Arcadia waer in, onder 't loofwerck van liefkooserijtjes, gehandelt werdt van den oorsprong van 't oud Batavien enz. enz. Amst. 1647. M. titelpl. hrn. rug. kl. 8vo.

Zeldzame, oorspronkelijke uitgave.

2403. **(Heinsius, N.),** L'avventuriere Ollandese ovvero la vita e le avventure piacevoli estraordinarie d'un Ollandese. Trad. dal Francese. Venezia, 1732. vél. pet. in-8vo.

Traduction rare du célèbre roman populaire de Heinsius.

2404. De historie van de vier vrome ridders genaemd de Vier Hemskinderen, Reynout en zijne broeders. 't Antw., bij Jos. Thijs, c. 1800. M. houtsn. kl. 8vo.

2406. Jongtijs, D., Tooneel der jalouzyen waar op vertoont werden veel treurige gevallen, wonderlijke geschiedenissen enz. Rott. 1666. 2 dln. M. titelpl. h. led. kl. 8vo.

2407. Koddige en ernstige opschriften op luyffels, wagens, glazen, uithangborden, enz. Amst. 1731, 32. 4 dln. M. grav. in 1 h. led. bd., onafgesneden.

2408. **Krul, J. H.,** De geluckighe vrijagie van den Italiaanschen schoorsteenveger. – Den rampzaligen minnaar. — G. de Sille, Dwalende liefde. Amst. 1645. 3 stn. 1 hrn. bd. kl. 8vo.

Zeer zeldzame boekjes, ieder met dezelfde titelplaat waarin alleen de titel is veranderd. Het eerste boekje is geheel in rijm; achter het tweede boekje (bl. 49—85) Sang-rymen en minnedichten, waarvan het eerste met *muzieknoten*. Zindelijk gebruikt ex.

2409. Legende ofte historye vande snoode practijcquen ende de behendige listicheden der dieven. U. h. Frans. Hier achter.... Gielers vocabulaer hael tael. Leyd. 1645. hrn. kl. 8vo. *Ontbr. bl.* 155—158.

2410. **(Nicolas, J.),** L'heroïne incomparable de notre siècle, réprésentée au naturel dans la belle Hollandoise, par Mlle S*. Histoire galante. La Haye, 1713. pet. in-8vo. dos et coins mar., dos orné, tête dor., n. r.

2411. Nieuwe aanmerkelyke en zeldzame historie van de wonderbare omzwervingen en gevallen van den .. Spanjaard Domingo de la Terra. Leyd. 1735.

2412. Nieuwe Munstersche brieven behelzende de zeldzame geschiedenis der freule van Hohenhuyze en der freule van Armenheuvel. U. h. Hoogd. d. M. V. Vierlinxbeek. Gedrukt voor den autheur, 1780. kl. 8vo.

2413. Nieuw plakkaet ende ordonnantie van het neusegeld ofte gildt van de neusen. — De kluchtige wandelaer door de werelt. — Wonder avontuur van een Hollands Koopman. — Het guyten van den ezel. — Verscheyde gedighjens als van tabak, thee, koffy, snuyftaback, enz. — Davids harp speelende alderhande lofzangen. — Uitgezogte kers- en nieuwejaarsgezangen. — De groote adelyke muziek-zaal. Nieuwe lofsangen ende geestelyke liedekens. 2 sts. — Het altoos blyde Maasnimfje. — Boere-vryagie. — Een vermakelyke commedie van Urbanus en Isabel. — Krispyn, cassier en dokter. Klugtspel. — 't Ryke zoontje. Klugtspel. — 't Soldaaten-leven. Klugtspel. — Een vermakelyke boerenbruyloft. — 17 sts. 1 h. linn. bd. — Placaet.. tot beneficie van de mannen. — Een kort verhael van de quade vrouwen. — Rechtbank der vrouwen. — Opregte deugd.. by.. vrouwen. — Kracht van de taback. — De Virginise koopman in tabak. — Lof der vrouwen. — Mengelmoes uyt de lap-doos. — De Laplandse courant. — De vermakelyke nieuwscourant. — Te samen 27 sts. M. houtsn. enz. 16mo.

Zeldzame stukjes uit almanakken van het laatst der vorige eeuw.

2414. De nieuwe rookverdryver of Neederlandze verteller vol staatk. voorbeelden.. aartige spreuken.. spitze antwoorden.. boertige geschiedenissen enz. Verg. d. K. A. P. S. M. Amst. 1651. M. titelpl. hrn. kl. 8vo.

2415. Nouvelles folies sentimentales ou folies par amour, precedées de la folle par haine, avec la bague d'Hébé, conte érotique. Paris, Royez, 1786. Av. front. veau.

Contient e. a.: La folle Hollandoise; La folle de Paris; La folle du Pont-Neuf etc.

2416. Omstandig en waaragtig verhaal van veele gepleegde en nooit gehoorde diefstallen, als voornamentlijk aan de zeer beruchte gouden tafel . . . en een groot aantal huisbraaken, listige en behendige ontsluiting van welgesloote huizen en gewelfde kelders. U. h. Hoogd. Amst. 1710. M. 12 portr. en 5 platen. h. led. onafgesn. 4to.

Geschiedenis der groote diefstallen in Duitschland gedurende de tweede helft der 17e eeuw, waarbij o. a. die van het gouden triptiek te Lunenburg, kerkdiefstallen te Hamburg en Brunswijk enz. De platen stellen de executies voor, het bovengenoemde triptiek enz. Een portr. en 2 pltn. ontbr.

2417. L'infortuné Napolitain ou les avantures du Seigneur Rozelli qui contiennent l'histoire de sa naissance, de son esclavage . . . et des différentes figures qu'il a faites tant en Italie qu'en France et en Hollande. Amst, 1719. Av. front. et grav. veau. pet. in-8vo.

2417*a*. De ongelukkige Napolitaen of zeldzaem levensbedryf van Rozelli, beh. een histor. verhael van . . . wat figuren hy . . . in Italiën, Vrankryk en Holland gemaekt heeft. U. h. Fr. Utr. 1710. M. pltn. hrn. kl. 8vo.

Zeldzaam werkje, bevattende het leven van den in Utrecht door zijn sollicitatie om de betrekking van theologisch professor *of* koffiehuishouder bekenden Roselli. Het houden van een chocolaadhuis werd hem toegestaan en door hem uitgeoefend op de hoek van de Keystraat.

2418. De Oprechte, Onvervalschte, Italiaanse Waarzegger, . . op het Jaar 1784, gepractizeert door D. Anthonio de Magino. — Hardneckige battalje van zeven vrysters vechtende om een vryers broeck. — De treur- en bly-eindigende Comedie van Urbanus en Isabelle. — Campen, Erven A. Valckenier. — Davids harp, speelende allerhande lofzangen ende geestelyke liedekens. — Zinryke en geestige raadzelen. — Geestelyke, krygsman en andere liederen. Zwolle, S. Clement. — De altoosduurende waarzegger voor den Almanach. — De op- en ondergang van het lynzaad, vlas, garen, lywaet, papier, brieven en boeken. — Zeldzame geschiedenis van een wever, te Antwerpen . . . . die na Surinamen voer *enz.* — De wysheid van den goeden man Richard, of gemakkelyk middel om 's lands lasten te betalen. — Wee-klagt van een bloemist over het afsterven van zijn hiacinthen. Steenwyk, O. Spanjaard. — Nieuwe nauwkeurige hovenier. Bij denz. — Enige puntreden. — In een lederen bd. 12mo.

Zeldzame verzameling volksboekjes uit de 18e eeuw.

2419. Orizandt, J., Heraclitus beschreyende de weereldt over de ghebreecken der gierigaerts ende woeckenaers deses tijdts. 's Grav. 1643. hrn. kl. 8vo.

2420. De openhertige juffrouw of de ontdekte geveinstheid. Amst. 1774. 2 dln. M. 2 (versch.) titelpltn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

2421. De provensaalsche list en den ongetrouwen bespot. Zijnde twee gebeurteniszen nut en noodig om geleezen te worden door vrouwen die jaloursze gekken tot mans en jonge dochters, die ontrouwe vuilikken tot vrijers hebben. Amst., wed. J. v. Egmont, z. j. kl. 8vo.

2422. Scarron, De kluchtige Romant of de edelmoedige comedianten behelsende het leeven, vryagie ende . . . avonturen van eenige tooneelspelers. U. h. Fr. d. N. Heins. Amst. 1678. 2 dln. M. titelpl. hrn. kl. 8vo.

2423. v. Spaan, G., Het koddig en vermakelijk leven van Louwtje van Zevenhuizen of het Schermschool der huislieden . . . Waar agter . . . Afrikaansche en Aziaansche wegwijzer. Rott. 1752. M. titelpl. kl. 8vo.

2424. Teder en boertig tooneel der menschelyke lotgevallen of de hartstochten en neigingen geheel naakt ontkleed, in tien schitterende tafereelen. Amst. 1805. 2 dln. 1 h. led. bd. *Zeldzaam.*

2425. Thomas, Chr., Allerhand bissher publicirte kleine Deutsche Schriften, Erinnerung wegen zweyer Collegiorum u. s. w. — Summarischer Entwurf derer Grundlehren die einem stud. juris zu wissen nöthig u. and. Schriften. Halle, 1699—1701. 5 tom. 1 vol. vél. pet. in-8vo.

Von Nachahmung der Frantzosen. — Von denen Mängeln d. Aristotelischen Ethic. — Christl. Bedencken eines alten Theologi. — Von Mängeln d. heut. Academien. — Wahrhaffte Lieben zwischen Eheleuten. — Vom elenden Zustand der Studenten.

2426. de Vries, S., De groote schouwplaets der jammerlijcke bloed- en moordgeschiedenissen. Utr. 1670. M. titelpl. en grav. hrn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

2427. —— De groote schouwplaets der lust- en leerrijcke geschiedenissenn vertoon. meer als twee honderd seer gedenckweerdige . . . voorbeelde . van liefde, haat, vriendschap enz. Utr. 1670. M. titelpl. en grav. led. kl. 8vo.

2428. **Weyerman, J. C.,** Vermakelijk wagenpraatje over verscheyde gevallen. Z. pl. n. j. hrn. kl. 8vo.

Hierin o. a. over: boekrazernij en over een boekzot enz. *In denzelfden band*: Id., Zeldzame levensbyzonderheden van L. Arminius, J. C. Weyerman, R. Hennebo, J. Veenhuyzen enz. Amst. 1738. — Id., Natuurk., hist... en vrolijke aanmerkingen over de gemeenzame t'zamenspraaken tusschen een geneesheer en zijn lijders. 1738. — Het leven en bedrijf van de wyze gek Klaas Nar, hoofsche potzemaker. 1736. Zeldzame boekjes.

2429. **Het wonderlycke Schadt-boek** der Historien, Begrijpende vele, seldtsame, vremde ende wonderbaerlijcke gheschiedenissen, bevonden in de Natuere, enz. Vergaert wt vele gheloof-weerdighe autheuren door P. Bosteau. In vier deelen begrepen. Amst., Corn. Claesz. 1596.

Zeer zeldzame druk. P. Boaistuau bewerkte alleen het eerste gedeelte der *Histoires prodigieuses*, dat te Parijs, in 1560, verscheen. De volgende gedeelten werden door Cl. de Tesserant, Th. de Belleforrest en Rod. Hoyer bewerkt.

Cuisine. — Boissons. — Tabac.

2430. Bruyerinus, J., De re cibaria ll. XXII. Francof. 1600. vél. pet. in-8vo. *Légèrement bruni.*

2431. Dufour, Ph. S., Traitez nouveaux et curieux du café, du thé et du chocolate. Adjouté . . . la meilleure de toutes les méthodes pour composer l'excellent chocolate, par St. Disdier. La Haye, 1693. veau. 16mo.

2432. de Langen, W., Hollandts-Intrest, bestaende in winst ende verlies, heerlyck beschreven. Amst. c. 1695. kl. 8vo.

Tegen het gebruik van brandewijn enz.

2433. Ostrea. In laudem ostreae; in vituperium ostreae. S. l. ni d. (c. 1659). 1 f. *plano.*

Gedicht in 92 regels, gedrukt met gele inkt, in 2 kolommen en onderteekend: Ostreophagus Transisalanus. *Zeldzaam.*

2434. **Pers, D. P.,** Bacchus Wonder-werken: Waer in Het Recht Gebruyck en Misbruyck des wijns, door verscheyden .... historien wort afgebeeld .... Hier is by-gevoeght De Suyp-stad. of Dronckerts Leven, enz. Amst, 1628. Met 5 plaatjes. gr. 4to. hrn. *Groot exemplaar.*

2435. **Pisanelli, B.,** Trattato della natura de' cibi et de bere. Venetia, G. Alberti, 1586. in-4to. veau.

Orné de nombreuses lettres initiales.

2436. Prijscourant van Chion, restaurateur, rue des vieux Augustius, N°. 32 etc. c. 1800. *plano.* — Id. van Robert, restaurateur, c. 1800. *plano. Onbeteekenend beschadigd. Curieus.*

2437. Scappi, B., Opera, con la quale si puo ammaestrare qual si voglia cuoca, scalco, trinciante, o mastro di casa, divisa in sei libri. Venet. 1622. Av. 26 planches grav. s. bois. 4to. vél.

Ajouté: C. Pandini, Il mastro di casa. Ven. 1622. — *Cervio*, Il trinciante. Venet. 1622.

2438. Scriverius, P., Saturnalia, ofte poëtisch Vasten-avond-spel, vervatende het gebruyk ende misbruyk van den taback. Vertaald door S. Ampzing. Haarlem, 1630. perk. 4to.

2439. **Vollständig vermehrtes Trincir-Buch,** Handlend: I von den Tafeldecken, und was demselbigen anhängig. II. Von Zerschneidung und vorlegung der Speisen. III. Von rechter Zeitigang aller mundkoste .... IV. Von den Schaugerichten ... etc. Nürnberg, Paulus Fürst, 1654. Avec 1 joli front., pl. et de nombr. figures. 4to-oblong. vél.

2440. Van de Venne, A., Sinne-vonck op den Hollandschen turf, Ende des selfs wonder veen-brandt, in gedicht uyt-geschildert, en aen-gewesen op de Haegsche Turf-marct..... *mitsg. de vindinge der Tabacs wonder-smoock.* 's Grav. 1634. Met portret en 8 plaatjes d. A. Matham en A. v. d. Venne. perk. 12mo.

2441. De cierlijcke voorsnijdinge aller tafel-gerechten; onderwijsende hoe allerhande spijzen, zoo wel op de vork als zonder dezelve, aardiglik konnen voorgesneden, en in bequamen ordre omgedient worden. Amst. 1664. Met titelprent en 32 pltn. langw. 8vo. hoorn. *Zeldzaam.*

3442. —— Hetzelfde. Latere druk. ~~Gedrukte titel ontbreekt.~~ Exemplaar met breede randen.

2443. de Vries, B. C., Nuttelijke consideratien of sedige aanmerkingen over het heedendaags tabak-suigen of, en hoe verre hetselve geoorloofd sij, of niet. Als ook .... Aanmerkingen tegen verscheide stellingen in .... het tractaat van J. J. W. Beintema van Peyma ... voerende de tijtul Tabacologia. Amst. 1692. h. led. 4to *Titel gevlekt, band beschadigd.*

Costùmes.

2444. Almanac de Gotha pour l'année 1804. Gotha, 1804. Av. pl. cart. 16mo.

Contient e. a. 2 gravures: Habillemens de Leipsiç.

2445. **Amman, I.,** Cleri totius Romanæ Ecclesiæ subiecti, seu Pontificiorum ordinum omnium omnino utriusque sexus, habitus, artificiosissimis figuris, quibus F. Modii singula octosticha adiecta sunt, expressi. Add. libello eiusd. in quo cuiusque ordinis Ecclesiast. origo, etc. delineatur. Francof., S. Feyerabend, 1585. in-4to. veau. *Rel. ancienne.*

Première édition de ce beau livre, orné de 123 belles gravures sur bois. Exemplaire de toute fraicheur.

2446. Balduinus, B., et J. Nigronus, De caliga veterum. Amst. 1667. 2 parties en 1 vol. Avec gravures. veau ancien, tr. dor.

Curieux ouvrages sur la chaussure chez les Anciens, ornés de nombreuses gravures à l'eau-forte. Bel ex. en reliure signée de Bozérian le jeune.

2447. Costume of the Lower Orders in Paris. Londres, s. d. (vers 1818). pet. in-8vo. fig., mar. l. gr. bleu. (*Rel. originale.*)

Recueil comprenant un titre et 28 figures EN COULEURS, par *T. L. Busby*, représentant les costumes et métiers populaires de Paris, au début du siècle.

2448. **De Echo,** aan leering en gezellig onderhoud gewijd. Amst., Gebr. Diederichs, 1827 en 28. Jaarg. I en II. M. gekl. pltn. k. led.

Hoogst zeldzaam tijdschrift. Het eerste deel bevat 9 *gekleurde* modeprenten, die speciaal voor dit tijdschrift schijnen geteekend te zijn; de achtergrond toch van sommige platen is typisch-Amsterdamsch. Verder zijn in dit deel nog 2 spotprenten en de afbeelding van een „muzykmensch" waarvan ieder lichaamsdeel uit een of ander muziekinstrument bestaat. Het 2e deel bevat, behalve een portret van den Turkschen Sultan Mahmud II, de afbeelding van, „de Londensche stoom-diligence". De afbeelding vertoont ons deze „automobiel" op zij en van achteren, terwijl eene uitvoerige beschrijving er bijgevoegd is. De tekst van beide deelen is een waar amalgama; bijdragen over tooneel en muziek, kleeding, zeden en gewoonten, huismiddeltjes, vertelsels, anecdoten enz. enz.
Wel is dit tijdschrift nog eenige jaren voortgezet, doch geen dier verdere deelen bevatte platen.

2449. (Elzevier, K.), Gedachten over de uiterlijke kleeding der menschen. (Gedicht). Dordr. (1759). 4to.

2450. Emile, Baron de l'Empesé, L'art de mettre sa cravate; enseigné en 16 leçons, précédé de l'histoire complète de la cravate. Brux. 1827. Avec portr. de l'auteur et 32 figg. pet. in-8vo.

„L'art de mettre sa cravate est à l'homme du monde ce que l'art de donner à diner est à l'homme d' Etat." *Pensée inédite.*

2451. **de la Fizelière,** A., Histoire de la crinoline au temps passé, suivi de la Satyre sur les cerceaux, paniers etc. par de Nisard. Paris, 1859. d. mar. violet, dos doré, tr. sup. dor. (*Capé.*)

Exemplaire sur *papier jaune.* Couverture illustrée en couleurs conservée.

2452. **de Glen, J. B.,** Des habits, moeurs, ceremonies, façons de faire anciennes et modernes du monde, traicté non moins utile, que delectable... avec les pourtraicts des habits taillés par Iean de Glen. Liege, Chez Iean de Glen, 1601. pet. in-8vo. dos. de vél.

Livre très curieux, orné de 200 gravures sur bois représentant des costumes des différents peuples de l'Europe, dans la manière de Vecellio. Le titre est monté ; quelques petites taches.

2453. Histoire des modes françaises, ou révolutions du costume en France, depuis l'établissement de la monarchie jusqu'à nous jours. Cont. tout ce qui concerne la tête des Français, avec des recherches sur l'usage des chevelures artificielles chez les anciens. Amst. 1773. d. veau.

2454. **Lacroix, P.,** Costumes historiques de la France, d'après les monuments les plus authentiques, statues, bas-reliefs etc. etc. Avec un texte descriptif, précédé de l'Histoire de la vie privée des Français et suivi d'un recueil de pièces originales ... sur le costume ... en France. Paris, (1852). Ens. 10 vol. Av. 640 grav. coloriées. gr. in-8vo. d. chagr., tr. sup. dor.

Recueil très intéressant de costumes d'hommes et de femmes depuis l'origine de la monarchie jusqu'à 1840. Bel exemplaire.

2455. **(le Vacher de Charnois),** Recherches sur les costumes et sur les théatres de toutes les nations tant anciennes que modernes. Paris, 1802. 2 vol. cart. n. r. 4to.

Ouvrage recherché à cause des 55 estampes dont 45 *en couleur et au lavis.* **Avec le beau portrait,** d'après *Violet* grav. p. *P. M. Alix*, en couleurs et au lavis, qui manque très souvent.

2456. Le livre de quatre couleurs. Aux quatre-éléments de l'imprimerie des quatre-saisons, 4444. (Paris, 1757.) c. pet. in-8vo.

Livre imprimé avec quatre diverses sortes d'encre. Il contient e. a. les chapitres suivants: Des différentes manières de se servir de l'éventail; Des toilettes; Des etiquettes; Testament de Messire Alex. Hercule Epaminondas, Chevalier de Muscoloris, Grand-petit-maître de l'ordre de la Frivolité.

2457. Métamorphoses de Melpomène et de Thalie ou caractères dramatiques des Comédies françoise et italienne. Dessiné d'après nature par Whirsker. A Paris, chez l'auteur, s. d. (1770). Av. fig. cart., *non rogné.* 4to.

„Ce recueil, fort intéressant sous le rapport des costumes de théâtre du XVIIIe siècle, renferme 1 très beau titre gravé, une table gravée avec les noms des personnages et 23 portraits en pied des principaux acteurs de la Comédie française et de l'italienne" (Cohen). Il constitue en même temps de jolis portraits, parmi lesquels se remarquent ceux de Mlles Clairon, Favart, Sainval, Duménil et de Lekain, Préville, Molé, etc.

Toutes les planches ont été finement gouachées à l'époque. Parfaite conservation.

2458. **Quicherat, J.,** Histoire du costume en France depuis les temps les plus reculés jusqu'à la fin du 18e siècle. Paris, 1875. Av. 481 grav. dessinées sur bois. gr. in-8vo. d. mar. dor., les plats en toile, dor. s. tr.

Bel exemplaire.

2459. **RACINET, A.,** Le costume historique. 500 planches : 300 en couleurs, or et argent, 200 en camaïeu. Types principaux du vêtement et de la parure, rapprochés de ceux de l'intérieur de l'habitation dans tous les temps et chez tous les peuples, av. de nombreux détails sur le mobilier, les armes, les objets usuels, les moyens de transports, etc. Paris. 1888. 1 vol. de texte. fol. br. et les planches en 10 portef. fol. toile.

Publication magnifique d'un ouvrage fort intéressant. Bel exemplaire de la grande édition in-fol., publiée au prix de frcs 500. *Epuisé.*

2460. Raedt voor de Scheer-siecke Hair-cloovers. 's Hertogenb., J. van Dockum, 1644.

Aardig tegenschrift van een puriteinsch boekje tegen het dragen van lang haar, door een predikant onder 't pseudoniem van J. Poimenander in 't licht gegeven. („Absalons-Hair" Dordr. 1643). Het heeft den vorm van een brief aan eene Joffrouw E. W. D. en is onderteekend: A. Verborg (pseudoniem van Florens Schuyl.)

2461. Le règne de la mode. Nouvel almanach des modes, redigé par le Caprice, Paris, Janet, (1823). Av. 6 charmantes gravures *coloriées*. Cart. et emboitage orig. tr. dor. pet. in-8vo.

2462. **Spiegel** der alderschoonste cortisanen deses tijds. Verbeeldende desselfs verandering van klederen, vercierselen en andere ornamenten onder haar gebruikelijk. Z. pl. 1701. d. veau. pet. in 8vo.

Très rare. Collection de 28 portraits des plus belles courtisanes, (avec leur nom) gravés par *C. de Passe*, avec des vers en français, hollandais et allemand.

2463. **(Sweerts, L.),** Plaizirige kyvagien der sprakelooze schepselen, vertelt bij 't Jufferdom voor galante discoursen. Amst., K. Sweerts, 1685. M. front. en gravures. leder. kl. 8vo.

In samenspraken tusschen 't Blanketsel en de Mouches, De Groote spiegel en 't Zakspiegeltje, 't Masker en de handschoenen, e. a. worden de modes, het vrouwelijk toilet, op het einde der 17e eeuw behandeld.

2464. Thiers, J. B., Histoire des perruques où l'on fait voir leur origine, leur usage, leur forme, l'abus et l'irrégularité de celles des ecclésiastiques. Avign. 1777. veau. pet. in 8vo.

2465. **Uzanne, O.,** Les modes de Paris. Variations du goût et de l'esthétique de la femme, 1797—1897. Av. illustr. origin. de Fr. Courboix dans le texte et hors texte d'après des documents inédits. Par. 1898. gr. in-8vo.

Exemplaire sur *japon impérial* avec double suite (color. et noire) des 100 planches hors texte. *Epuisé.*

2465*a*. *Nederlandsche kleederdrachten,* c. 1830. 12 *gekleurde* lithographiën d. *J. Madou.* 4to.

2466. ZEEUWSCHE KLEEDERDRACHTEN. Herinnering aan het bezoek van H. M. de Koningin en H. M. de Koningin Regentes aan het eiland Walcheren, 21 Aug. 1894. Texte et 22 photographies dont 21 *finement coloriées.* 4to. veau fauve, dos orné, les armoiries de la Zélande en couleurs sur les plats, tr. dor. 4to.

Très bel ouvrage montrant les costumes de la Zélande tels qu'ils sont portés actuellement. De cette édition **coloriée seulement 5 exemplaires** ont été faits qui ont été offerts à Leurs Majestés et au Musée de l'Etat.

2467. **Merkwaardige historische beschrijving** van alle vreemde en onlangs eerst bekent gewordene krijgsvolkeren als van de hussaaren, Panduuren, Croaaten, Heydukken, Tolpatsen, Insurgenten . . . Slavoniers . . . Wallachers enz. waarin derzelver kenteken, kleding . . . manier van vechten enz. Amst. 1745. M. 12 militaire kostuumprentjes. enz.

Zeer zeldzaam boekje.

2468. **Geschichte** und bildliche Vorstellung der kurfürstlich Saechsischen Regimenten. Wien, 1797. veau. (imitation moderne de la reliure de l'époque).

Collection de 59 gravures finement *coloriées* et réhaussées d'or et d'argent. *Excessivement rare.*

2469. **PAJOL, Ch. P. V.,** Armée russe. 1856. gr. in. fol. dos et coins en maroquin brun poli, dos dor., tête dor. *Très bel exemplaire.*

Ouvrage dédié à l'empereur de Russie. Il contient 56 planches où sont représentés tous les uniformes de l'armée. Les cinq premières planches sont les portraits de l'empereur Nicolas et de ses quatre fils. La seconde partie consiste en 29 tableaux réunis en 23 feuilles, comprenant les différentes organisations des corps d'armée, les dessins et peinture des décorations, drapaux, pavillons etc. etc. Toutes ces planches par Godard, A. Bry et Lemercier.

2470. TEUPKEN, J. F., Beschrijving hoedanig de Koninkl. Nederl. troepen en alle in betrekking staande personen gekleed, geëquipeerd en gewapend zijn. 's Grav. 1823. M. titelplaat, 48 *gekleurde* en 3 zwarte platen. — **Idem.** Vervolg. 's Grav. 1826. M. 18 *gekleurde* platen. In 1 fraaien h. led. bd. fol.

Hoogst zeldzaam en zeer gezocht werk. Fraai geheel compleet exemplaar.

2471. **(Chaussard),** Fêtes et courtisanes de la Grèce. Paris, 1821. 4 tom. Av. planches gravées et pl. de musique. 2 vol. d. veau.

Récréations.

Fêtes. — Kermesse. — Patinage. — Danse.

2472. **Strutt, J.,** The sports and pastimes of the people of England. Illustrated by engravings from ancient paintings. London, 1810. dem. rel. v. brun à c., *non rogné.* (*Rel. origin.*) 4to.

Ouvrage peu commun orné de 50 curieuses pl. en couleurs relatives à l'équitation, l'escrime, la chasse et les sports divers.

2473. **Greenwood, F.,** Boere-pinxtervreugt. Rott. 1733. hrn. 4to.

Met 4 etsen (door den schrijver?)

2474. Rotgans, L., Boerekermis. Amst. 1708. M. 2 grav. 4to.

2475. **van Hulkenroy, A.,** Het vermaaklijk buitenleven, of de zingende en speelende boerenvreugd. Met zangkunst verrijkt. Haarlem, Wed. H. van Hulkenroy, 1716. Met front. en een aantal etsen zoowel in als buiten den tekst, naar Ostade, e. a. en *muziek.* h. rood marokko. 4to.

2476. PATINAGE. — **Collection de dessins et de gravures anciens et modernes:** Wintervreugde op den Amstel, door F. v. d. Horst. Amst., P. Schenck. Groote kopergravure. — Hyems, d. N. de Bruijn, n. M. de Vos. — December, d. C. Dusart, I. Goole exc. — Un couple patinant, p. H. Goltzius. — La Hollandaise sur les patins, p. C. Dusart, I. Goole exc. — Vue de Santvliet, p. Ph. le Bas d'après Vandrever. — Les amusemens de l'hiver, p. J. Aliamette, d'après A. v. d. Velde. — Wintergezicht op den Buiten Amstel te Amsterdam, d. P. v. Blankaert, *colorié.* — Janvier,

Février et Décembre, une suite de J. v. de Velde, p. C. Visscher. 1616. 3 pièces. — C. Luiken, Couple patinant. — Luisterijke vrouwen schaatsenrijdpartij te Leeuwarden. 1815. d. A. v. d. Poort. Proefdruk. gr. fol. — Winter, engr. by J. Boydell, after Vandrever. — L'hiver, p. P. C. Canot d'après de Bos. 1755. (2 exx.) etc. etc.

Dessins anciens et modernes; gravures anciennes et enfin une quantité de gravures, découpées de journaux illustrés, etc., ayant tous rapport au patinage. Le tout dans un vol. dos et coins chagr. brun, très-grand in-fol.

2477. Alvaarsma, B. B., De winter, in drie zangen. Leeuw. 1749. 4to.

De 2e zang geeft eene levendige schildering van het schaatsenrijden in Friesland.

2478. v. Buttingha Wichers, J., Schaatsenrijden. 's Grav. 1888. M. platen en afbeeld. linn. gr. 8vo.

2479. **Der Eislauf** oder das Schrittschuhfahren. Ein Taschenbuch ... mit Gedichten von Klopstock, Göthe, Herder u. And., herausg. v. C. S. Zindel. Nürnb. 1825. Av. frontisp. et 5 grav. p. *J. A. Klein.* cart. pet. in-8vo.

Exemplaire avec la couverture illustrée originale.

2480. Heathcote a. Febbutt, Skating. — Maxwell-Witham, Figure skating. Lond. 1894. Av. de nombr. illustr. etc. toile.

2481. De Honigbije. Leeuw. 1765—71. 6 dln. 3 h. led. bdn. kl. 8vo.

Bloemlezing uit gedichten van Vondel, Langendijk, v. Haren, Antonides v. d. Goes, E. Wolff en tal van minder bekende dichters.
Dl. II (bl. 1—50) bevat een gedicht (van Alvaarsma): De winter, in drie zangen met 12 aardige platen van R. I., wintervermakelijkheden voorstellende.

2482. Meagher, G. A., Figure and fancy skating. Lond. 1895. Av. diagrammes. toile.

2483. Monier Williams, M. S., Figure skating. Lond. 1898. Av. ill. toile.

2484. Mulier, W., Wintersport. Haarl. (1893). M. pltn. linn.

2485. **Les patins.** Poëme en quatre chants. Paris, 1813. Av. 1 grav. — **J. Garcin,** Le vrai patineur ou principes sur l'art de patiner avec grace. Paris, 1813. Av. 7 (sur 8) grav. *coloriées.* — Ens. en 1 vol. d. veau, n. r.

Deux opuscules très rares.

2486. Wood, G., Combined figure skating. Lond. 1899. Av. figg. toile.

2487. Vandervell, H. E., a. T. M. Witham, A system of figure-skating. Lond. 1874. Av. illustr. toile.

2488. (Vieth, G. U. A.), Ueber das Schrittschuhlaufen. (Gräz,) 1790. Av. 2 pl. cart. n. rogné.

2489. **Ferriol y Boxeraus, B.,** Reglas utiles para los aficionados a danzar provechoso divertimiento de los que gustan tocar instrumentos y polyticas advertencias a todo genero de personas. Capoa, 1745. 12mo. vél.

Ce petit ouvrage sur la danse est orné de nombreuses figures très curieuses représentant les positions des pieds et des bras des danseurs. En outre il contient de nombreuses planches donnant les figures des danses différentes, *accompagnées de la musique.* Très rare.

2490. **Blasis, C.,** The code of Terpsichore. The art of dancing, compr. its theory and practice and a history of its rise and progress. Transl. by R. Barton. Lond. 1830. Av. 16 pl. et 22 pl. de musique d. veau. *Rare.*

2491. **Lotto Lotti,** L'idea di tutte le perfezioni, introduzione al Balleto di Francesco e Antonio Farnesi, fatto rappresentare dal Duca di Parmanel suo nuovo teatrino, in occasione de sponsali di Principe Odoardo con Dorotea Sofia di Neoburgo. Piacenza, 1690. Av. 6 gr. planches. 8vo. vél.

Dans la même reliure: Lotto Lotti, L'eta dell' oro. Piac. 1690. Av. 4 gr. pl.

2492. **Romeyn de Hoogh. — Klare onderrichtinge** der Voortreffelijcke Worstel-konst, verhandelende hoe men in alle voorvallen van twist in handtgemeenschap, sich kan hoeden, enz. Uytgevonden door den .... worstelaer **Nic. Petter.** Amst., J. Janssonius van Waesberge, 1674. 4to. Avec 71 belles gravures par **Romeyn de Hooge.** maroquin rouge, dent. int., tr. dor. (*Lortic*).

Bel exemplaire.

2492*a*. —— **Der Künstliche Ringer** oder Dess . . . Ring-Meisters Nicl. Petters Kurtze jedoch Klare Vnterweisung und Anleitung zu der Fürtrefflichen Ringe-Kunst. Amst., J. Jansson von Waesberge, 1674. Av 71 belles gravures par Romeyn de Hooge. toile, sur un des plats un ex-libris en or. 4to.

Ex. à toutes marges; quelques marges légèrement tachées.

2493. **Delgado, J.,** (Hillo), Tauromaquia o arte de torear à caballo y à pié. Madrid, 1804. Av. 30 planches *coloriées.* 8vo. vél. dor.

Les planches, gravures sur cuivre, représentent les divers moments des jeux de taureaux et les armes dont le toréador se sert. Très vives et fraîches de couleur, elles ont été exécutées par un „aficionado." *Bel exemplaire.*

Jeux.

2494. **Selenus, Gust.,** [August, Herzog von Braunschweig und Lüneburg], Das Schach- oder König-Spiel . . . in vier unterschiedene Bücher . . . zu Ende angefüget ein sehr altes Spiel genandt Rythmo-Machia. *(A la fin):* Leipzig, Gedruckt durch Lorentz Kober . . . im Jahr M.DC.Xvi (1616). 5 parties en 1 vol. vél., ornements en argent sur les plats, tr. dorées et gauffrées. fol. (Un des plats légèrement endommagé).

Première edition *très rare,* de cet ouvrage sur les Echecs, orné d'une titre général avec un ecadrement gravé curieux, 4 titres avec encadrement (le même répété à chaque partie) et de nombreuses figures gravées. dont une grande planche de double format représentant deux gentilshommes jouant aux échecs, gravé par *I. ab Heyden.* La 5e partie contient la traduction en allemand du jeu de la Rhythmomachie de Pythagore, d'après l'italien de Franc. Barozzi de Venise; orné d'un titre avec encadrement et de figures gravées, dont 2 grandes planches hors texte représentant des échiquiers avec leurs jetons.

Bel exemplaire, à grandes marges.

2495. **Breitköpf, J. G. I.,** Ursprung der Spielkarten. Einführung des Leinenpapieres und Anfang der Holzschneidekunst in Europa. 1784, 1801. 2 vol. Av. 14 pl. — Id., Ueb. Bibliographie u. Bibliophilie. 1793. — Id., Ueb. die Geschichte d. Erfindung d. Buchdruckerkunst. 1779. — Ens. 4 vol. 1 tom. d. v. 4to. *Rare.*

2496. Maignien, E., Recherches sur les cartiers et les cartes à jouer à Grenoble. Gren. 1887. Av. 10 planches color. et noires. gr. in-8vo. — Grässe, Zur Geschichte der Spielkarten. S. l. ni d. *Extr.*

Tiré à 200 exemplaires; rare.

2497. Kort en grondig onderwijs van het ... voltespel, alsmede van het spel à l'hombre. 1716. — Reglement van het piketspel. 1715. — Le royal jeu de l'hombre et celui du piquet. 1735. — Nouveau jeu de l'hombre. 1735. — Le jeu de quadrille. Sans titre. — Ens. 1 vol. 16mo.

2498. **Delepierre, O.,** Essai histor. et bibliographique sur les rébus. Londres, 1870. Av. 15 pl. *Tiré à petit nombre.*

2499. v. d. Veen, J., Raetselen, uytgebeeldt met sinrycke uytleggingen. Amst. 1653. hrn. kl. 8vo.

2500. *Raadsels*, logogryphen, charades enz., meerendeels in de Holl. taal. 17 sts.

Uit den aard der zaak, zeldzame boekjes uit het begin en midden dezer eeuw.

2501. De winteravonden of aangenaame tijdkorting voor de jufferschap ... in het trekken der horoscoop. Amst. 1796. kl. 8vo.

2502. **v. d. Wild, J.,** Teekeningen (zoogenaamde boerenbedrieger). 1754. 13 bladz. in 1 hrn. bd. in led. omslag. 4to.

Almanachs. — Prognostications.

2503. **Grand-Carteret, J.,** Les almanachs français. Bibliographie-iconographie des almanachs, annuaires, calendriers, chansonniers, états, étrennes, publiés à Paris, 1600—1895. Paris, 1896 1 fort vol. Av. 5 pl. color. et 306 vign. gr. in-8vo.

Bibliographie-iconographie très-détaillée de 3633 almanachs, avec tables alphab. et analyt. très-étendues.

2504. **Repertorio** delos tiempos el qual tura (*sic*) desde el año 1544—92. Va añadido en muchas cosas y lugares ... por vn religioso dela horden del ... sant Bernardo. Valladolid, F. Fernandez de Cordoua, 1554. 72 ff. Av. de nombreuses gravures sur bois. maroquin, fil. à fr., tr. dor.

Almanach excessivement rare qui contient e. a. les chapitres suivants: del dia natural segun medicos, de los meses, de los planetos, de los signos, etc. Le titre imprimé en rouge et en noir est surmonté d'une gravure sur bois. Une gravure en grandeur de la page représente le corps humain entouré des planètes et des signes du zodiaque, pour indiquer l'influence des saisons sur l'homme; les petites gravures dans le texte représentent les signes du zodiaque et les travaux dont on s'occupe pendant les douze mois de l'année.

2505. **Magirus A.,** Die cleyne Practica, op dat Jaer 1574. Deventer, A. Magirus, 1574. 8 ff. 16mo. br.

A la fin une vue sur la ville de Deventer. Très rare.

2506. Mulerius, N., Hemelsche trompet, morgenwecker ofte comeet met een langebaert erschenen Anno 1618. Gron. 1618. 4to. — Prognosticatie dat is voorsegginghe gedaen anno 1617 vant t'ghene int volgende jaer ghebeuren soude. Z. pl. 4to. — Waerachtige ende

verschrickelycke nieuwe tydinge van den... onderganc van... Plurs in Switserlant... Noch hier by... van een comeet-sterre... boven... Harlingen gesien... Fran. 1618. 4to. — M. Frund, Prognosticatie over Engelandt en Vranckrijck... verm. met een beschryving van een... Comeetstar. Haerl. 1633. *plano.* — W. Lelly, Engelsche waerseggher. Is gecondemneert in een eeuwighe gevangenis... over het maecken van dese pronosticatie op... 1653. Z. pl. 4to. — Copye van een missive uyt... Marck over de comeetsterre... aldaer gesien... 1653. *plano.* — W. Lilly, Monarchy ofte geen monarchy in Engelant. 1653. M. grav. op den titel. 4to. — Lubaeo, Prognosticatie van een schrickelijcke zware eclipsis solis... Gron. 1654. 4to. — M. Quester, Prognosticatien op... 1656... Antw. 1656. 4to. — Beurspraetjen over het voorgaande. 1657. 4to. — J. Aneseus, Prophetie. Rott. 1609. 4to. — Prognosticatie vande neghen navolghende jaren. Z. pl. 1613. *plano.*

Aardige verzameling dezer prognosticaties; houtsneden op de meeste titels.

2507. Groote schryf Almanach na den nieuw ende ouden styl op 't jaer... 1626. Ghecalculeert na den Ephemerides der... astronimus D. Origanus. Amst., by P. Azn. v. Ravesteyn voor Corn. v. d. Plasse, 1626. kl. 8vo.

Doorschoten ex. met handschr. genealog. aanteekeningen betr. het geslacht van Wassenaer.

2508. **Münsterischer Almanach** auff das Jahr 1646. Münster, B. Rassfeldt, 1646. Une grande feuille. fol.

Almanach très rare, entouré de 40 armoiries de personnes du pays de Munster, en xylographie et coloriées à la main.

2509. Almanach na den nieuwen stijl van acht achter-een-volgende jaren gecalculeert op den meridiaen van Amsterdam. Hier... bij een eeuwig-duyrende almanach. Verb. en verm. d. D. R. van Nierop. Amst. (1683). kl. 8vo. *Zeldzaam.*

2510. **Comptoir-Almanach** op 't Jaar onses Heeren Jesu Christi 1690 na de Nieuwe en Oude stijl. Voorsien met de Jaar-marckten... als mede de vacantien voor den Hove van Hollant in 's Gravenhage, Uytrecht... enz. enz. Amst., J. Stichter, (1690). M. houtsn. 4to.

Perkamenten band met tal van versieringen. Op het voorplat in een rand van exerceerende soldaten de portretten van Willem III en Maria Stuart met onderschrift: Uit ons hollantse Tuyn soo Bloosen, oranje Appelen en Roosen. Boven deze portretten de Holl. tuin en er onder een gezicht op Amsterdam. Op het achterplat hetzelfde bijwerk; in het midden het portret van Willem III ten voeten uit, tusschen twee soldaten.

2511. Nieuw geinventeerde Koopmans-, Comptoir- en Schrijf-Almanach, op het Jaar 1703. Amst. 1703. Zwart robbenvel, met zilveren pen als slot.

Met eenige hs. aanteekeningen omtrent watervloeden, onderhoud van dijken bij Elis, enz. enz.

2512. Wed. C. Stichters Almanach op... 1710. Amst. (1709). Zwart robbenvel, met sloten.

2513. Princelyke almanac voor 't jaar ons Heeren 1730. Z. pl. 60 c.M. breed; hoog 25 c.M.

2514. Nieuwe Nederlandse historische en astronomische almanak voor 1752. 's Grav. 1752. M. portr. v. W. K. H. Friso. 16mo.

2515. **The ladie's diary** or woman's almanack for ... 1756. — The gentleman's diary or the mathematical repository for 1756. — Tycho-Wing, Almanach for 1756. — J. Gadbury, Diary astronomical, astrolog., meteorolog. for 1756. — J. Partridge, Merlinus liberatus being an almanack for 1756. — Parker's ephemeris for 1756. — W. Andrews, Remarkable news from the stars ... for 1756. — S. Pearse, The coelestial diary ... for 1756. — H. Coley, Merlinus Angl. junior or the starry-messenger for 1756. — H. Season, Speculum anni redivivum or an Almanack for 1756. — R. White, The coelestial atlas or a new ephemeris for 1756. — Poor Robin, Almanack for 1756. — Ens. 12 pièces en 1 vol. plein mar. rouge, tr. dor.

Sur le dos et sur les 4 coins des deux plats un monogramme couronné.

2516. Almanach voor het schrikkeljaar 1760. Amst. (1760). hoog 67 cM., br. 28 cM.

Met 18 gravures met 4 regelige versjes. In kokertje.

2517. Almanach voor het jaar 1767. Amst. (1767). hoog 65 cM., br. 27 cM.

Met 18 gravures met 4 regelige versjes. In kokertje.

2518. Almanach, op 't jaar ... 1770, door D. Jansz. van Dam. Amst., Erf. wed. C. Stichter, (1769). 16mo. Oud robben-vel met zilveren sloten en sluitpen.

2519. Almanach over het jaar 1772. Amst., J. Stanhoffius en F. de Kruyff, Met 12 gravures. hoog formaat.

2520. **Almanach Royal,** année bissextile 1780, présenté à sa Maj. pour la première fois en 1699, par Laurent d'Houry, ayeul de l'éditeur. Paris, (1780). plein mar rouge, richement doré s. les plats et sur le dos, tr. dor, intérieurs satin bleu.

Reliure remarquable, parfaitement conservée. Sur le faux titre on a collé une carte gravée d'adresse (115×75 c.M.) d'un papetier à Paris, datée 1756.

2521. d'Erven Stichters Comptoir Almanach op ... 1787. Amst. 1786. Met houtsneden. groen perkament, aan beide zijden met wapens, enz. verguld. 4to.

2522. Neuer Taschen-Kalender auf das Jahr 1789. Frankf. 1789. cart. 12mo. 2 planches de coiffures et 6 planches représentant des scènes de la vie de Frédéric le Grand.

2523. Historische geographische konst- en reis-almanack voor ... 1788. Amst. 1788. M. 12 plaatjes. cart. 16mo.

De prentjes stellen gebeurtenissen voor uit het jaar 1787 b. v.: Promotie met de kap te Utrecht; Uittogt van burgers uit Elburg; Brand te Ryssen; Eedneming der XL te Dordrecht enz. enz.

2524. Minnelijke nieuw-jaer gifte voor ... 1790. Bruss. (1790). rood mar. verg. op snêe. lang.-kl. 8vo.

2525. Wonder-almanach van het wonderjaar 1787 tot het schrikkeljaar 1792. Leyd. enz. (1792). kl. 8vo.

Blz. 15—50: Compleet alphabet van alle de perzoonen.... die zig in de laatste troebels schuldig gemaakt hebben aan het pleegen van oproer of iets anders.

2526. **Revolutions-Almanach.** Gött. 1793 (I); 95—98 u. 1800—02. — Friedensalmanach. Ib. 1803. — Kriegs- und Friedensalmanach. Ib. 1804. — Ens. 10 vol. Av. de nombr. planches et portr. pet. in-8vo.

Dès 1804 l'almanack n'a pas plus paru. Manquent les 2 premiers feuillets de 1796 et quelques gravures. *Rare.*

2527. Almanac de l'ère française pour l'an 3me de la Républ. franç. La H. 1794. pet. in-8vo.

A chaque date on trouve les événements remarquables relatifs à la Révolution française.

2528. Almanach des républicains français, cont. le nouveau calendrier commenç. le 22 Sept. 1794 et finissant le 21 Sept. 1795 . . . précédé du rapport du Citoyen Fabre d'Eglantine. Par. (1794). pet. in-8vo.

A la fin: Chansons patriotiques (pp. 73—144); Déclaration des droits de l'homme, etc.

2529. Bergisches Taschenbuch für 1798, zur Belehrung u. Unterhaltung herausg. v. W. Aschenberg. Düsseld. 1788. Ann. I. Av. de charmantes gravures à la manière de Chodowiecki, illustrant: „Iffland, Die Advocaten" et de la *musique.* Cart. orig. tr. dor. pet in-8vo.

2530. —— Idem für 1801, herausg. v. W. Aschenberg. Dusseld. (1801). Ann. III. Av. portr. de J. G. Jacobi et de charmantes gravures, et de la *musique.* cart. orig. tr. dor. pet. in-8vo.

2531. (Maréchal, S.), Almanach nouveau de l'an passé, où l'on annonce les choses arrivées et qui arriveront encore. S. l. ni d. 2 vol. veau. 16mo.

Deux volumes en forme d'un almanach, tous deux avec un calendrier, mais remplis de contes et de vers libres, d'anecdotes et de nouvelles (Histoire de Ch. Popinet, comme quoi il fut pendu, il se maria, il fut cocu, il se remaria) etc. etc. *Rare.*

2532. **Der Hinckenden Bott.** Offenbach, 1802. 1807. 1808. 1816. 1839. 1840. 1843. 1845. 1846 (2 exx.) 1847—51. 1857. (2 exx.). 1859. 1860. 19 pièces. Avec gravures sur bois. 4to.

2533. Göttingischer Taschen-Kalender für das Jahr 1806. Gött., H. Dietrich, 1806. pet in-8vo.

Av. portr. de Wieland, 4 (sur 6) planches de costumes, 12 (sur 16) grav. et 1 facs. d'un dévise autogr. et signé de Tromp.

2534. Kalender für das Jahr 1806. Franckf. 1806. Av. 8 grav. d'après *Schubert* p. *Böhm.* cart. orig. tr. dor. pet. in-8vo.

2535. Almanak voor vrouwen door vrouwen. Amst., Wede. I. Dóll, Op het Rok-in, 1807. M. plaatjes. cart. 12mo.

2536. Nieuwe Verbeterde Almanach, op 't jaar 1807, berekend naar den Meridiaan van Samarang. Batavia, J. J. Dominicus, (1806). cart.

2537. Der Freund des schönen Geschlechts. Ein nützlicher Taschenkalender für 1809. Wien, (1808). Av. front. et les gravures 5—12, *coloriées.* maroquin rouge doré, dor. s. tr. 12mo.

2538. Almanach dédié aux Dames pour 1810. Paris, (1809). Av. grav. mar. rouge dor., dans un étui de même. pet. in-8vo.

2539. Etrennes des muses aux graces pour l'année 1811. Amst., Maaskamp, (1811). Av. de charmants portraits de femmes, grav. p. *v. Senus.* cart. orig., tr. dor. pet. in-8vo.

2540. Almanach dédié aux Demoiselles, 1813. Paris, (1812). Avec grav. in-12mo. mar. rouge, dos orné, tr. dor. *Dans un étui de même.*

2541. Almanach der musen en gratiën aan vriendschap, liefde en kunst gewijd. Amst., Maaskamp, 1814. Met fraaie gravures d. *v. Senus.* cart. in koker. kl. 8vo.

2542. Le troubadour français. Almanach lyrique, dédié aux Dames. Paris, L. Janet, (1820). Av. 32 feuilles gravées de la *musique*, dont plusieurs avec des vignettes. cart. orig., tr. dor. dans l'étui original. 16mo.

2543. Almanach dédié aux dames pour l'an 1828. Paris, (1827). Avec gravures. in 12. rel. en cart., couvert de soie, ornée de figures dansantes, entourées d'ornements, le tout *en couleurs.* Dans un étui orné de la même façon.

LIVRES POUR LA JEUNESSE.

2544. **Tuer, A. W.,** History of the horn-book. Lond. 1896. 2 vol. Av. 218 illustr. dans le texte. vél. gr. in-8vo.

„Hornbook: A leaf or page, usually containing the alphabet, the nine digits and the Lord's Prayer, covered with transparent horn and fixed in a frame with a handle; formerly used in teaching children to read." *Century dictionary.*

Dans la reliure des deux volumes on a fabriqué une sorte de boîte ou on a mis 7 imitations de „hornbooks" d'après les originaux.

Bel exemplaire de l'édition originale gr. in-8vo. Epuisé.

2545. Erasmus, D., De civilitate morum puerilium. Amst., A. J. Valckenier, 1657. 12mo.

2546. **PORQUIN. — (ANTONIUS VERENSIS),** Een lieflick memorie boeck. Rhetorijckelijc ghestelt. Inhoudende die gheboorten, gheslachten, wapenen, deuisen, reysen, met den trouwedach van Lovvys Porquin ende Magdalena zijn Wettighe huysvrou enz. . . . Noch volcht daer naer den Wtersten wille van d' selven Lovvys vol schoonder Instructie enz. . . . . Gheprint Thantwerpen, inde gulden Roose by Ameet Tauernier . . . . 1563. 4to. veau ancien, richement orné sur les plats, tr. dor. et gauffrées.

EDITION ORIGINALE dont il n'a été imprimée très probablement que **onze** exemplaires, nombre des enfants de Louis Porquin. Il en existe encore deux (hors celui-ci). Celui de la bibliothèque de Gand est l'exemplaire de César Porquin, celui de la bibl. Plantinienne a appartenu à Marie Porquin. Un troisième exemplaire, celui que nous offrons, est celui de **Beatris Porquin,** neuviéme enfant, née le 8 september 1555, à Middelbourg. A la fin de l'ouvrage on lit: *„Aen Beatris Porquin behoort desen boeck, God beware haer altijt in duechden cloeck,"* et sur les plats de la belle reliure on lit le même nom, avec la date 1565.

La première partie, qui n'a pas été reproduite dans les éditions postérieures, contient une dédicace de Porquin à ses enfants, des détails intimes sur sa naissance, sur sa famille, etc. etc.

Ouvrage imprimé en caractères de civilité, les lettres initiales ainsique les vignettes, sur le titre, etc. sont *en couleurs, réhausées en or.*

Voir *Bibl. Belg.* A. 22. et Bulletin du bibl. belge, 1850. p.p. 257—261. L'exemplaire n'est pas tout à fait complet. Le titre est plus petit; il y manque les ff. cij, eij, Ai (*le titre du* Den wtersten wille) et 4 ff. à la fin. A l'exception de ces 4 ff. derniers les autres ont été remplacés par des ff. mss. de la main de M. Arnold. L'exemplaire à la vente R. della Faille réalisa 440 francs.

2547. —— Den wtersten wille van Lowys Porquin. Ghendt, Wed. van Gheeraert van Salenson, 1575. 12mo. veau. *Quelques taches.*

2548. —— Hetzelfde. Amst., Jac. Cronenbergh, z. j. 4to. perk. — Hetzelfde Z. pl. of j. By Dierck Mullem, (c. 1590). 4to. h. mar. (*defect*).

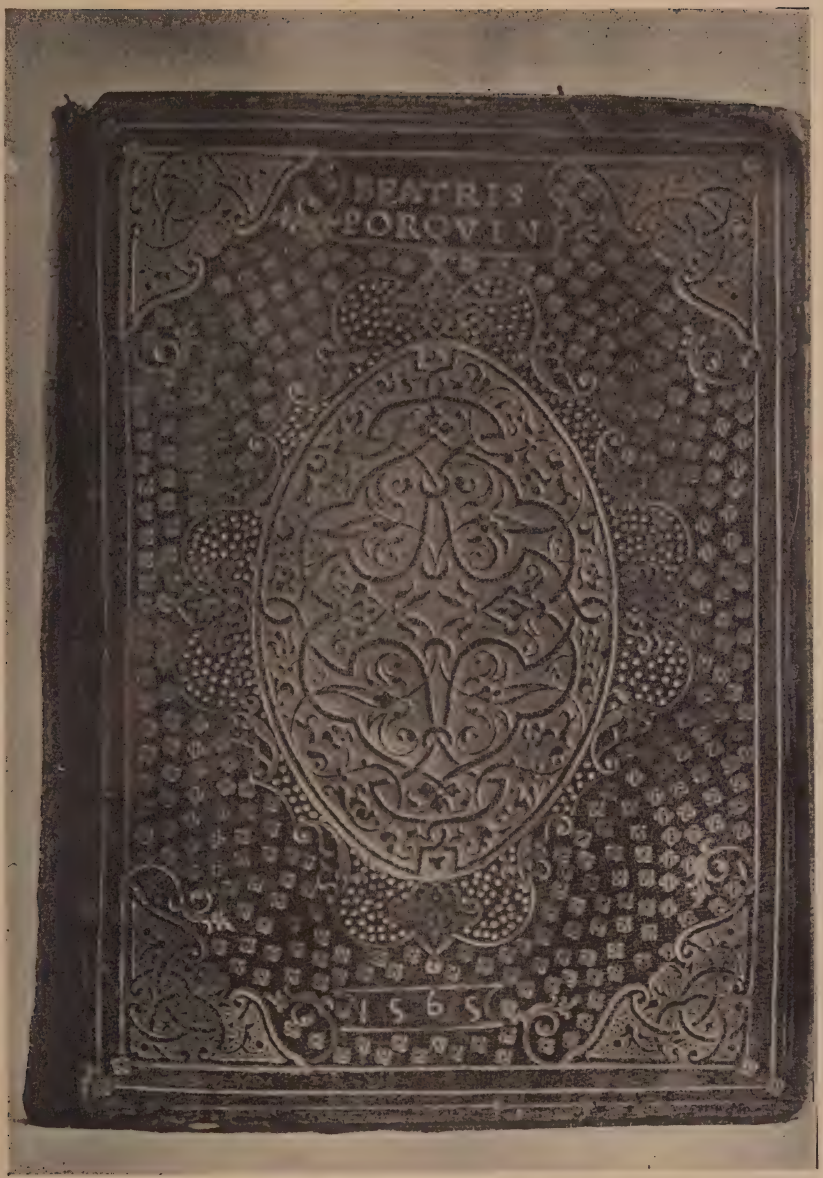

No. 2546. Porquin, Een lieflick memorieboeck. Antw. 1563.

Grand. nat. 223 mM.

2549. **Porquin,** Den wtersten wille. Amstelredam, H. Jansz. Muller, 1590. — Ghemeene Seyndtbrieven, seer profijtelick voor die ouders, meesters en kinderen, om te leeren Brieven dichten, ende oock wel te leven, enz. *Aan het einde:* Tot Amstelredam, Ghedruct by Ewout Corn. Muller, 1597. — In één deel. h. led. 4to.

Hoogstzeldzame boekjes, uit de bibliotheken van **J. Koning** en **J. I. Doedes.**

2550. —— Hetzelfde. Dordrecht, Symon Onder de Linde, 1693. hrn. 4to.

2551. **Miroir** de la jeunesse. Représentant en l'abrégé des choses arrivées au Pays-Bas. La tirannie d'Espagne, l'innocente patience des Prov. Unies et la main puissante de Dieu. Translaté du Flamend (par Jer. de Pours). Middelb. 1616. vél. pet. in-8vo.

Traduction du célébre „Spieghel der jeught" par W. Baudartius. *Rare.*

2552. De proverbia ofte spreuken des alderwijsten koninks Salomons . . . om de jeugt in de schoolen . . . te leeren. Heerenv., c. 1700. perk. 4to.

Eenigst bekend drukwerk van E. Wijngaarden, geheel gedrukt met zoogenaamde „caractères de civilité."

2553. **Duitsche Kinderprenten,** (Augsburger), van de 2e helft der 18e eeuw. 110 stuks, kopergrav. *gekleurd* en dikwijls met goud versierd, hoog c. 19 c.M. breed c. 30 c.M. (varieerend) in h. led. bd. langw. fol.

Zeer curieuse verzameling. De dikwijls aardige prenten bevatten afbeeldingen van den meest uitéénloopenden aard, zooals o. a.: Dood van Mijnheer „Credit", (door J. C. Weyerman); boerenleven, 4 sts; de maanden, 18 sts.; Evang. kerken in Silezië, 8 sts.; omstreken van Augsburg, 10 sts.; kermisvreugd, 4 sts., Arlequinades, 10 sts; vermaken der rijken, 20 sts: bijbelprenten 6sts: enz. enz.

Onder vele prenten latynsche en duitsche onderschriften.

2554. (Swildens, J. H.), Vaderlandsch A. B. boek voor de Nederl. jeugd. Amst. 1781. M. pltn. cart.

Ex. als nieuw met fraaie afdrukken der aardige prentjes, geteekend naar voorbeelden van Swildens door P. Wagenaar Jr, en gegraveerd door L. Brasser, N. v. d. Meer Jr. en and.

2555. Volksliedjes, uitgeg. door de Mij. Tot nut van 't algemeen, Amst. 1790. 5 stn. 1 h. led. bd. *Zeldzaam.*

De drie eerste stukjes met grav. naar J. van Meurs.

2556. Tafereelen tot nut en vermaak voor de jeugd, in proza en poëzy. 2e dr. Zwolle, z. j. (c. 1800). 2 dln. Met 16 gekleurde platen. breede led. rug en hoeken (*Claessens*) langw. 8vo. *Fraai ex.*

2557. 't Hoen, P., Fabelen en kleine gedichten voor kinderen. Amst. 1815. M. pltjes. oudtijds gekleurd. h. linn. kl. 8vo. *Zeldzaam.*

2558. Klein Jantje en zijn gezellen. Almanak voor de jeugd, voor 1816. Amst., E. Maaskamp. Met gekl. plaatjes. h. led.

2560. Groot A. B. C. boek zeer bekwaam voor de jonge kinderen om te leeren. Amst. 1824. M. 2 houtsn. hrn. 8vo. — Nieuw Nederd. A. B. spel- en leesboekje. Utr. 1810. M. plaatjes. kl. 8vo. (eenige exx.)

2561. **Quelle** nützlicher Beschäftigungen zum Vergnügen der Jugend, herausg. v. C. W. Döring, Cantern, u. s. w., 1834—37. Ann. I—III. Av. de nombr. planches. 4to. *Rare.*

2562. *Napoleon I.* — Geschied. van keizer N. aan het opkomend geslacht verteld. c. 1840. M. 6 gekl. plaatjes. — 4 gekl. en 4 zwarte kinderprenten betr. hebbende op gebeurtenissen uit N's leven. — 1 gekl. portr. van N. (kinderprenten) enz. enz.

2563. **Een aardig prentenboek** met leerzame vertellingen. N. h. Hoogd. . . bewerkt d. W. P. Razoux. Schied., H. A. M. Roelants, 1848. M. gekl. pltn. cart. kl. 4to.

Ex. *als nieuw van deze oorspronkelijke* uitgave der Holl. vertaling van het wereldberoemde kinderboek: „Der Struwwelpeter". *Hoogst zeldzaam.*

2564. Hollandsche, Duitsche en andere kinderprenten uit het begin en het midden der 19e eeuw. 130 stuks, waarvan vele gekleurd.

2565. **NEDERLANDSCHE KINDERBOEKEN. — Hoogstbelangrijke verzameling** boekjes uit de 18e en het begin van de 19e eeuw. 652 stuks, 8vo. en 4to., *de meesten met gekleurde of zwarte plaatjes,* en in uitstekenden toestand. Opgesteld in een zwart geverfd kastje, met 8 planken, hoog M. 2.30, breed M. 1.17. Wij hebben de boekjes naar zekere categorieën ingedeeld en laten eenige titels volgen:

A. B. C. boekjes.

Groot A. B. C. boek. c. 1770. — *P. Bakker,* Schoolboek. 1772. — *P. J. Prinsen,* Eerste oefeningen in het lezen. 1828. — Nieuw spel- of leesboekje. 1826. enz. enz.

Godsdienstige en *Zedelijke verhalen.* 1760—1860. 88 st.

Sprookjes en *fabelen.* 1765—1865. 43 sts.

Vertellingen van moeder de Gans. 1765. — Id. 1775. — Magazijn van nieuwe geïnventeerde origineele fabelen. 1767. 2 dln. — *Hazeu,* Fabelen uit het dierenrijk. 1830. — De nieuwe moeder de Gans. 1815. — De streken van Reintje v. d. Schalk. 3e dr. — Vertellingen uit de Duizend en Een nacht. — *Gellert,* Fabelen. 1829 en '30. — Leerzaeme fabelen en vertelsels. 1791. — *Ebert,* Fabelen en vertellingen. 2e dr. c. 1805. enz.

Natuurlijke Historie. 1779—1845. 27 deelen.

Museum v. nat. hist. 3 dln. — Warande v. vreemde dieren. 3 dln. — Klein natuurkundig museum. — De kleine Buffon. — Willem bij zijne huisdieren, 1817. — *Antoine,* De beroemde dieren. — *Raff* en *Berkhey,* Nat. Hist. voor kinderen. 1781. 3 dln. — Geschenk voor de jeugd, bestaande in afbeeldingen . . . der natuur. enz. enz.

Historische verhalen en vertellingen. 1786—± 1855. 75 deeltjes.

Vaderl. catechismus d. *A. Mandt.* 2e dr. 1786. — *Veit Weber,* Verhaalen uit de Middeleeuwen en ridder-tijden. 1793. — Kort begrip d. Nederl. geschiedenissen. 1795. — *Hazeu,* Historie der omwentelingen, in vaderl. gesprekken. 1796. — *Salzmann,* Geschiedenis v. d. huzaar Zwartmantel, 1809—10. 2 dln. — *Oudemans,* Het leven van Hugo de Groot, Oldenbarneveld, Heemskerk en Piet Hein. 1824—30. 3 dln. — De vaderl. historie in themata. 1825. — *Freville,* Levensbeschrijvingen van beroemde kinderen. 1800—01. 3 dln. — Leidsman der Jeugd. Vaderl. historie. 18 deelen. — Mengelwerk. 7 deelen. 1835—41. enz. enz.

Diverse onderwerpen. — 1746—1800. 21 sts.

Korte verhaalen voor kinderen. 1794. — De vermaaklijke onderwijzer, of aangenaame vertellingen enz. 1770. — v. Ollefen, Verkorte beschrijving van Amsterdam. 1782. — Korte verhaalen voor kinderen. (1794). — Het blinde kind. 1799.

Idem. 1800—1820. 31 sts.

Tafereelen uit het daaglijksche leven, benevens eenige spreekwoorden. 1802. — Lettergeschenk voor de Nederl. jeugd. 1814. M. pltn. — *Dumaniant,* Het kind mijns vaders. 1807. — Paul of de gevolgen van vlijt. 1819. — *Bouilly,* Raadgevingen aan mijne dochter. 1819. 3 dln. — Geschenk voor jonge lieden. 1800. — De kleine familie. 1811. — De kleine Jack. 1818. — Geschied. v. Karel Grandison. 1818. — Aengename verlustiging voor kinderen. 1819. enz.

Idem. 1820—30. 60 sts.

Muller's laatste vruchten. 1821. — Meisjesspelen. 1821. — Letter-looveren. 1828. — *Decker Zimmerman*, Kinderen der vergetelheid. 1825—28. 1e—5e deeltje. — Verhalen en leerrijke voorbeelden voor de jeugd. 1824. — De verrezen Gulliver, behelz. avonturen v. d. baron v. Munchhausen. 1827. — *Löhr*, Kinderl. verhalen en tafereelen. 1823. — Flora, of het verlatene meisje. 1824. M. pl — *Hazeu*, Grootvader Goedhart. 1826. enz.

Idem 1830— ± 1875. 83 sts.

Marie en Florentine. Vertellingen van Tante Christine, 1848. — Ch. Dickens, Kersgeschenk. 1844. — Het boek van Kabus, uit het Perzisch. 1833. — Moeders schoot. 1846—47. 3 dln. — Het visschersmeisje van Helgoland. 1846. — Freville, Levens-beschrijvingen van beroemde honden. 1832. — *v. Meerten*, Verhalen en gedichtjes. 1832. — *v. Meerten en R. v. d. Aa*, Voor oog en hart. — Kunst en vernuft. 1833. — v. Meerten en R. v. d. Aa, Tafereelen en gedichtjes. 1838. enz.

Idem. Zonder jaartal. c. 1800— c. 1860. 80 sts.

v. d. Vijver, Museum voor de Nederl. jeugd. — Letteroogst voor de beschaafde jeugd. — *v. Sandwijk*, Het buitenleven. — *v. Meerten* en *R. v. d. Aa*, Lettergeschenk voor de jeugd. M. pl. — *Id.*, Aangenaam allerlei. — Galerij van afbeeldingen voor de jeugd. — *Parson*, Winterbloempjes. enz. enz.

Petronella Moens. 1814—36. 13 sts.

De kleine Willem, 1814. — Tafereelen uit de Nederl. geschied. 1823. — Onverwelkelijk bloemkransje. 1817. — Letterlooveren. 1826. — De jonge Sofia, 1820. — 's Menschen begin, midden en einde. 1824. — Bloempjes der vreugde. 1818. enz.

Schmid, C., Stichtelijke verhalen. 1827— ± 1855. 21 deeltjes. M. plaatjes.

Robinsonades. 7 sts. 1822—41.

Woiliez, Emma of de vrouwelijke Robinson. 1828. De kleine Robinson. 1823. enz.

Kinderpoezie.

H. v. Alphen, Kleine gedichten. Utr. 1787. — Id., Utr. 1821.

Pieter 't Hoen, Nieuwe proeve van kleine gedichten voor kinderen Utr. 1783. 1e dr. — Id. 3e dr. 1788.

Kinder-poëzy. 1781— ± 1875. 34 st.

Verlustingen veor de jeugd 1819. — De Nederl. Kindervriend in gedichtjes. — *Riemsnijder*, Liedjes. 1781. — *Schipper*, Nieuwe versjes. — *Müller*, Versjes voor kinderen. — *de Breet*, Dichterlijke verscheidenheden. 1828. — *Westerman*, Gedichtjes en Nieuwe gedichtjes.

Liedboekjes, 6 sts. 1724— ± 1835.

Gezangen voor kinderen. Haarl. 1804. langw. 8vo. — Rulofs, Muzykstukjes voor gedichten van v. Alphen. — De muzikale vriend d. jeugd. 1e stukje 1824. — Volksliedjes uig. d. de Maatij tot Nut van 't Algemeen. 1e—5e stukje enz.

Almanakken.

Nieuwen aengenaemen St. Nicolaes Almanach. voor 1798. 2 dln. — De nieuwe vermaerde historie van Gillis Zoetekoek. Maestr. z. j. langw. 8vo. Almanak voor de Jeugd, voor 1830, 36 en 39. 3 dln. — Miniatuur-almanak voor 1837, 38 en 47. Utr. 3 dln. — Miniatuur-almanak voor kinderen, 1e—8e jrg. Schoonh. 1843—50. 8 sts. enz.

Tijdschriften voor kinderen.

Weekblad voor Kinderen. 1798—1800. Dl. I—III. Weekblad van en voor de jeugd. 1809. — Magazijn voor Kinderen. 1819. 2 dln. — De Kindercourant. Dl. VIII—X. 3 dln. — Stuiverseditie. 1862—64. 6 dln. — Hollandsch Penning-Magazijn. 's Grav. 1836, 1845—52. Jrg. II, XI—XVIII. 9 dln. — Prentenmagazijn voor de jeugd. 2 jrg. 1843.

Prentenboeken. 8 dln. 4to.

Het nuttige prentenboek. — Nieuw Nederl. prentenboek, d. van Zeggelen en Ising. — Groot Nederl. prentenboek. Met bijschrift van v. Zeggelen en Ising. 1847. enz.

AUTOGRAPHES.

2568. **Nederlandsche staatslieden.** — L. P. van de Spiegel. Eigenh. brief. Z. d. — H. Fagel. Get. stuk. 1781. — Gogel. Get. st. 1812. — G. en H. Fagel. Get. stuk. 1675. — P. Paulus. Eigenh. brief. 1775. — J. R. Thorbecke. Eigenh. brief. 1827. — enz. enz. 12 st.

2569. **Nederlandsche geleerden.** Eigenhandige brieven o. a. van J. Meerman, te Water, Schultens, Siegenbeek, Groen v. Prinsterer, A. Kluit, Geel, v. d. Palm, v. Heusde, P. Bosscha, J. Bake, v. Swinden, e. a. 40 st. In omslag.

2570. **Nederl. natuurkundigen.** Brieven van Temminck, J. van der Hoeven, W. Vrolik, C. L. Blume, W. H. de Vriese e. a. 12 st. 4to.

2571. **Nederlandsche dichters, 19e eeuw.** Eigenhandige brieven of gedichten van Withuys, v. 's Gravenweert, van Zeggelen, P. Nieuwland, Loots, M. C. v. Hall, Bilderdijk, Borger, ten Kate e. a. 33 st. In omslag.

2572. **Schilders der 19e eeuw.** Eigenhandige brieven o. a. van J. W. Pieneman, Schotel, Humbert de Superville, L. Meyer, W. Roelofs, C. Kruseman, J. Bosboom, J. W. v. Borselen, Ch. Rochussen, H. A. de Bloeme e. a. 28 st. In omslag.

Merkwaardige verzameling, belangrijk voor de kunstopvatting in de eerste helft dezer eeuw.

2573. **Nederl. tooneelspelers.** Eigenhandige brieven van A. Snoek (25 Mrt 1812), Bingley (4 Jan. 1816), en F. Majofsky (3 Dec. 1812). 3 st. 4to.

2574. **Nederlandsche kunstenaars,** letterkundigen, geleerden, enz. Autografen bijeengebracht ter gelegenheid van den ramp van Casamicciola, 1883. 28 st. In portef. fol.

2575. **Auteurs et artistes francais.** — Al. Dumas. L. a. s. 1812. — Raoul-Rochette. L. a. s. 1826. — Isabey. L. a. s. sans date. — Abel de Pujol. L. a. s. 1831. — etc. 10 pièces.

2576. **Princes allemands** etc. C. L. C. Rijngraaf v. Sayn-Wittgenstein. P. s. 1794. — Friedrich Pfaltzgraff. P. s. 1505. — Friedrich Rhingraff. L. a. s. 1769. — Ernst v Hessen-Philipsthal. L. a. s. 1826. — Oscar, Roi de Suède. L. a. s. 1845. — Ph. Wilhelm Paltzgraf. L. s. 1674. — etc. etc.

2577. **Savants allemands.** L. a. s. de Al. v. Humboldt, R. Lepsius, Bunsen et Savigny. 4 pièces.

2578. **Anglais.** Savants, auteurs, etc. — H. Davy. B. a. s. d. — Robert Peel. B. a. 1843. — J. Heywood. L. a. s. 1845. — Faraday. L. a. s. 1845. — John Bowring. L. a. s. 1835. etc. etc.

2579. **van Alkemade, C.,** Eigenhandige brieven aan F. v. Limborg. 1713. 2 st. 4to.

2580. **Barras,** Lettre autographe signée, daté: „25 germinal l'an 3 de la république .... indivisible." 4to.

2581. **Bacx, Johan,** Onderschrift en handteekening van een eigenhandig schrijven, 3 Jan. 1579. 4to.

Joh. Bacx was van 1578—1587 Gouverneur van Heusden.

2582. **de Berlaymont, Ch.,** Geteekend stuk, in zijne hoedanigheid van momboir van Philips Willem, Graaf v. Buren, gedagt. Nijmegen, 6 April 1573. 2 blz. fol. *Met cachet.*

2583. **de Berlaymont, Claude, Heer van Hautepenne,** Eigenhandige brief aan de Regeering van 's Hertogenbosch, 18 juli 1582. fol.

Claude de Berlaymont was de jongste zoon van den Graaf de Berlaymont, die in 1576 werd gevangen genomen.

2584. **Bilderdijk, W.,** Verschillende geschriften van B., aanteekeningen, gedichten enz. enz. *Uitgebreide verzameling.*

Bijgevoegd eenige gedrukte gedichten, waarbij een 5tal van 1789—1805 te Leipzig gedrukt. *Hoogst zeldzaam;* enz. enz.; een teekening van hem enz.

2585. **Bloys van Treslong.** — Genealogie van dit geslacht, 1550—1825. *HS.* met eenige origineele handteekeningen, wapens, een portret enz. fol.

2586. **Boerhave, H.,** Brieven van B. aan Bassand, 23 Juli 1733, en aan Willem Roel, Prof. te Amsterdam, 20 Jan. 1737. fol. en 4to.

2587. **v. Boetselaer tot Asperen, G.,** Eigenhandige brief aan Gillis v. Ledenberg te Utrecht, uit Parijs 31 Mei 1614. fol.

Hij vraagt een prebende aan den Dom voor zijn zoon Maurits.

2588. **Bor, Pieter,** Eigenhandige brief aan .... Griffier van Bergen-op-Zoom, Dec. 1591. 4 blz. fol.

2589. **Bosboom-Toussaint, A. L. G.,** Uitvoerige eigenhandige brieven aan Mr. C. P. E. Robide v. d. Aa te Arnhem, gedagt. uit Alkmaar, 1837—1842. 7 st. 4to.

Merkwaardige brieven van de later beroemde schrijfster. Zij heeft v. d. Aa „*Almagro*" gezonden en het zal geplaatst worden. „Ofschoon uit hoofde van „mijne jeugd met eenigen schroom tegen de publiciteit, stem ik echter toe „in het plaatsen van mijnen naam." enz. enz.

2590. **Bruno, Henr.,** Latijnsch gedicht aan Lodewijk Huygens. z. d. (c. 1650). 4to.

2591. **van Brunswijk, Lod. Hertog,** Eigenhandige brief, 's Gravenhage, Febr. 1759. 2 blz. 4to.

Betreffende regelingen bij de begravenis van Prinses Anna.

2592. **Canova, Ant.,** Eigenhandige brief aan ?, 8 Mei 1806. 2 blz. 4to.

Hoogst belangrijke brief, waarin hij spreekt over het grafmonument van Prins Willem George Frederik van Oranje te Padua. Hij zet zijne plannen uiteen, en wil aannemen het te vervaardigen voor „Zecchini mille effettivi". — Het monument is, zooals men weet, thans te Delft.

2593. **Coornhert, D. Vz.,** Eigenhandig stuk betr. eene erfeniszaak, 1578. 2 blz. fol.

2594. **Cuylenburg, Floris Graaf van,** Onderteekend stuk, 16 Nov. 1595. 4to.

2596. **Dickens, Ch.,** et **Th. Moore,** — Inscription autographe: *„Dickens, Charles, England,"* probablement tirée d'un livre d'hôtel. — Carte de visite de *Th. Moore,* avec 5 lignes autographes.

2597. **van der Does, J.,** en **C. van Domburgh,** Eigenhandige en geteekende brieven aan de Staten-Generaal, 1634—1692. 5 stuks. fol. en 4to.

Brieven van eenig geschiedkundig belang.

2598. **Duyck, Ant.,** Eigenhandige brief aan de Regeering van Haarlem, 31 Dec. 1618. fol.

Verzoek om zijn zwager een kapiteinplaats te geven. Hij verontschuldigt zich over het feit, dat hij in den Raad zat, die Oldenbarneveld c. s. veroordeelde.

2599. **Dynter, Edm.,** Eigenhandige brief namens den Hertog van Brabant aan Engelbrecht van Nassau, 22 Oct. (1440?). fol.

Dynter was secretaris van verschillende hertogen van Bourgondië en van Brabant. Hij stierf in 1448.

2600. **van Egmont, Anna,** Eigenhandig onderteekende brief aan haar broeder den Graaf van Buren. Dec. 1540. fol.

Zij meldt het overlijden van haar echtgenoot, den graaf van Hoorn.

2601. **L'Empereur, Const.,** Eigenhandig stuk, Juni 1621. 1 bl. fol.

2602. **Eyckbergen, Joh.,** Eigenhandig geteekende brief aen „Mons. „Huygens, auprès Mesrs. de l'Ambassade des Pais-bas à Londres", 30 mei 1624. fol.

2603. **Franklin, John,** le fameux navigateur, Billet autographe signé à M. Bunsen, 8 mai 1845.

2604. **Friedrich Wilhelm,** Roi de Prusse, Billet autographe signé, condoléance adressé à la Veuve du gén. von Menkwitz, 30 juillet 1823. 4to.

2605. **Geldenhaurius, Gerardus,** Eigenhandig reisverhaal, door L. J. F. Janssen uitgegeven in het *Archief voor kerkgeschiedenis.* 2 blz. fol.

Dit *„Itinerarium"* van Geldenhauer's reis naar Wittenberg in 1525 is zeer curieus. Hij bericht o. a. over het verbranden van Jan de Bakker in den Haag met de bekende krasse woorden over diens rechters. Zie: *Prinsen, Ger. Geldenhaurius Noviom,* blz. 65.

2606. **de Genlis, Comtesse,** Lettre autographe signée, 14 ventôse 1805, à mons. de St. Pierre. 4to.

„La séance sera doublement intéressante pour moi si vous y parlez."

2607. **Gentilis, S.,** — Eigenhandige brief aan Scipio Gentilis, aan zijn broeder, 2 Sept. 1608. 4 blz. fol.

2608. **George Frederik v. Waldeck,** Eigenhandig geteekende brief aan J Foyeest te Tiel, 2 Mrt. 1690. 4to.

2609. —— Eigenhandig geteekend stuk, 10 Oct. 1694. fol.

2610. **de Groot, H. — Petter Spierinck,** Eigenhandige brief aan H. de Groot, gedagt. uit den Haag, 27 Mrt. 1645. fol.

Hij biedt H. de Groot huis en logement aan, zoo deze op zijn reis naar Zweden over den Haag zou reizen. Spierinck zond aan de Groot geregeld *„nouvelles"*.

2611. **Gruterus, J.,** Eigenhandige brief aan P. Scriverius, 6 April 1602. 1 bl. fol.

2612. **van Haren, Willem,** Onderteekende brief namens de Staten Generaal aan de Staten v. Gelre en Zutfen, 13 Nov. 1703. fol.

2613. **Heinsius, Ant.,** Eigenhandige brief aan? 2 Sept. 1704. 4to.

2614. **Heinsius, D.,** Eigenhandige Lat. brief, 30 Jan. 1644. fol.

Bijgevoegd een portret in kopergravure.

2615. **Helmers, J. F.,** Eigenhandige gedichten, 1811 en 1812. 2 st. waarvan 1 geteekend. 4to. *Met portret.*

2616. **Hoffmann von Fallersleben, H.,** Eigenhandige brieven aan J. T. Bodel Nijenhuis. 2 st. gedagt. 13 Sept. 1835 en 29 Nov. 1854. 4to en 8vo. *Met portret.*

2617. **Hollare, Marinus,** Eigenhandig geteekende brief aan de Staten, 21 Dec. 1627. 2 blz. fol.

Hollare was Vice-Admiraal van de Admiraliteit van Zeeland. 's Mans eenvoud blijkt daaruit, dat hij alleen *„Marinus"*, vrij stijfjes, kon teekenen. Afkomstig uit het Archief van het Ministerie van Marine. De randen gedeeltelijk geschroeid.

2618. **Hooft, P. Cz.** — Eigenhandige brief van *Pieter Helmans* aan zijn neef P. Cz. Hooft, 's Gravenhage, 11 Jan. 1630. 4 blz. fol. *Over familiezaken.*

2619. **Hornius, Conr.,** Eigenhandige brief aan Matthias Overbeke, April 1615. fol.

2620. **Huygens, Const.** — Twee eigenhandige brieven, met gedichten van *Alida Bruno* aan *C. Huygens*, gedagt. 11 en 24 Dec. 1672. 8 bl. fol.

De eerste brief heeft ten doel Huygens te bewegen om den Prins te stemmen voor eene benoeming van Burgem. Arent van der Graef tot „Reeckenmeester"; de tweede is een *„Danckschrift"* aan H. na de benoeming.

2621. **Immerzeel, J.,** Brieven aan A. D. Schinkel, 1826—41. 50 stuks in 1 cart. bd. 4to.

Belangrijk voor de wijze, waarop in die jaren een liefhebber als Schinkel verzamelde. Immerzeel, met Schinkel zeer bevriend, zond hem autografen teekeningen enz.

Merkwaardig is een briefje van 18 July '34, waarin o. a. „Van den jongen „Heer Beets (Student te Leyden) had ik gehoopt vrij te komen".... maar dat ging niet, en hij zendt aan Schinkel de kopie om die ter perse te leggen. Blijkbaar was het Beets' „*Jose. Een Spaansch verhaal*," dat in 1834 bij Immerzeel verscheen.

2622. **v. Keppel, Arn. Joost,** *Graaf van Albemarle*, Onderteekende brief, gedagt. Kensington, 13 April, 1700. 4to.

2623. **Kinker, Joh.** — Verzameling van stukken, verhandelingen, kopieën enz. betr. een Bataksch HS. door Kinker verklaard als te zijn Koptisch. In-fol. en 4to.

Zeer curieuse verzameling betreffende deze professorale dwaling. Het HS. afkomstig van Prof. Wilmet, werd door het K. Instituut in handen gesteld van Kinker, die het verkeerdelijk voor een *koptisch* HS. hield, het vertaalde (!) en verklaarde. De kopie van het HS. is van de hand van den zoon van Kinker.

2624. **Lafayette, Général,** Billet autographe signé adressé à M. Bosc, Prof. au Jardin du Roi. Paris, 4 mars, (?) 4to.

2625. **de Lannoy, Fern.,** Geteekend stuk, gedagt. Utrecht, 17 Sept. 1674. 1 bl. fol.

Order van betaling aan Maarten v. Sijpesteyn van 250 gulden brabants, met ontvangstbewijs geteekend door v. Sijpesteyn.

2626. **Léopold I,** *Roi des Belges*, Billets autographes signés, 6 juin 1834 et 16 Nov. 1843. 8vo.

2627. **Leydecker, Melchior,** Eigenhandig geteekend stuk, 13 Febr. 1678. fol.

2628. **Lodewijk Napoleon,** Eigenhandig geteekend stuk, houdende toestemming in het huwelijk van: P. Warren en diens schoonzuster M. van Zijtveld, 19 Mei, 1810.

2629. **Louis XVI,** Pièce signée, 1787. fol.

Passeport pour C. J. de Lange, allant en Hollande.

2630. **Merula, P.,** Hoogleeraar te Leiden, Eigenhandig briefje aan den Burgermeester van Leiden, zonder datum. 4to.

Op den rug aanteekeningen van allerlei aard. Bijgevoegd zijn 2 portretten.

2631. **de Mirabeau,** Lettre autographe signée. s. d. 4to.

2632. **Orange.** — Verklaring van inwoners van Orange, 13 juni 1663, dat zij, als katholieken, steeds vrijheid van godsdienst hebben genoten, en dat het hun daarom onverschillig is wie de Prins v. Oranje als zijn rentmeester afvaardigt „bien asseurés que l'intention de Son Altesse n'a jamais esté que de nous faire jouir de ce plein repos de conscience et de cette véritable tranquillité, qui fait la prospérité des estats." fol.

2633. **Palmerston, Lord,** Billet autographe signé à M. Bunsen, 13 April, 1845.

Il prie M. et. Mad. Bunsen et les von Arnim à venir diner chez lui.

2634. **Ruardus (Tapper),** Groot-Inquisiteur d. Nederlanden, Eigenhandige brief aan zijn (of een) zuster. z. datum. fol.

2635. **Ruyting, Sim.,** Eigenhandige brief aan Prof. S. Lubbertsz te Franeker, 16 Sept. 1611. 1 bl. fol.

2636. **Saksen-Weimar, Bernhard van,** en zijne echtgenoote **Ida,** Eigenhandige briefjes, 1837—39. 3 st. 8vo.

Huiselijke briefjes aan den heer *„Martini (?)"*, die den vorstelijken personen o. a. een ananas zendt. Leuk is het begin van een der briefjes: „A „notre grand désappointement la Princesse d'Orange nous à fait inviter à „diner pour aujourdhui," enz.

2637. **Sarravius, Cl.,** Lettre autographe signée à H. Grotius, 10 juli 1639. fol.

2638. **Slatius, Henr.,** Eigenhandig briefje aan den kleermaker Hendrik Wandele (?) te Antwerpen, 25 Mrt. 1623.

Hij verzoekt aan den adressant om „boecken en papieren" mede te geven „aen den thoonder dezes." *Zeldzaam.*

2639. **Spandaw, H. A.,** Eigenhandige gedichten, c. 1837. 5 st. 4to.

2640. **van Spengler.** — Genealogie van dit geslacht. HS. met wapen en eenige origineele handteekeningen. fol.

2641. **Steuben, Bn.,** Lettre autographe signée; datée de Philadelphia, 21 Jan. 1792. 4to.

Le Bn. Steuben servit d'abord dans l'armée de Frédéric II, Roi de Prusse, plus tard dans celle des Etats-Unis d'Amérique.

2642. **Thorbecke, J. R.,** Eigenhandige brief aan Prof. C. L. Blume, 16 Jan. 1837. 1 bl. 8vo.

2643. **Thysius, A.,** Eigenhandige brief aan S. Lubbertsz, Theol. prof. te Franeker, 6 Aug. 1615. fol.

2644. **Trigland, J.,** Eigenhandige Lat. brief aan Jac. Migrodius te Middelburg, 24 Febr. 1639. fol.

Bijgevoegd een portret door J. Houbraken.

2645. —— Eigenhandige brief, 3 Mei 1700. 4to.

Ook onderteekend door H. Witsius, F. Spanheim en Joh. à Marck.

2646. **Urbanus V.** Bul, gedagt. Juni 1641. perkt. fol.

Met de handteekeningen van eenige kardinalen. Het zegel ontbreekt.

2647. **Vossius, F.,** Eigenhandige brieven aan M. Yman v. Zuylandt, Secr. te Zierikzee, 1635, 1636. 5 st. fol.

F. Vossius was de broeder van den historieschrijver Mattheus Vossius. Met een der brieven zendt hij aan Yman een ex. der *„Annales Hollandiae Zeelandiaeque"*.

2648. **Warnsinck Bz., W. H.,** Brieven aan M. C. van Hall, 1828—1853. 16 st.

Bijgevoegd een portret van Warnsinck.

2649. **Willem III, Koning,** Eigenhandige brieven, in het Fransch, aan J. W. Holtrop, als Commissaris van het „*Théâtre royal français*" te 's Gravenhage, 1850 en 1851. 12 st. 4to.

Belangrijke brieven, waarin des Konings groote belangstelling in het „*Théâtre*" blijkt. Van één brief is de onderteekening „*Guillaume*" weggesneden.

2650. **Witten, Joannes,** Eigenhandige brieven aan H. de Groot, 1637. 2 st. fol.

2651. **Witsen, Nikolaas,** Eigenhandige brief, 7 Juni 1709, aan den Raadpensionaris A. Heinsius. fol.

2652. d. **Witt, Joh.,** Eigenhandige brief aan zijn zwager Diederick Hoofft, 22 Oct. 1658. 4 blz. fol.

De randen en de onderteekening door brand beschadigd. Afkomstig uit den brand van het Ministerie van Marine.

2653. —— Eigenhandig geteekend schrijven aan Pieter de Groot te Stockholm, 8 Oct. 1668. 4 blz. fol. *Met cachet in zwart lak.*

2654. —— Eigenhandig (?) schrijven aan den predikant N. Element te Rotterdam, 10 Mei 1670. 4 bladz. fol.

de Witt vraagt den heer Element of hij Adriaan Paets geschikt acht, „uithoofde sijner godsdienstige sentimenten" om benoemd te worden tot President van den Hove v. Holland.

2655. **Zoutman, J. A.,** Eigenhandige brief aan de Staten, gedagt. uit Cadix, 25 Juli 1759. 4to.

Blijkbaar afkomstig uit den brand van het archief van het Dep. van Marine.

2656. **Zwaerdecroon, H.,** Eigenhandige brief aan zijn zoon Theoph. 2 blz. fol.

TABLE DES DIVISIONS.

Nos. Pages.

1 Beijers, J. L., Collection de ses catalogues. 1

2—328 : Bibliophilie. — Bibliographie. . . . . 1—30

Périodiques. — Histoire et composition du livre. — Décoration du livre. — Bibliophilie. — Publications de bibliophile. — Editions de format microscopique. — Reliures. — Reliures armoriées. — Ex-Libris. — Invention et histoire de l'imprimerie. — Histoire des imprimeurs.. — Bibliographie. — Bibliographie des Incunables. — Bibliographie néerlandaise. — Bibliographie étrangère. — Catalogues de bibliothèques, de collections particulières, etc. — Histoire de la librairie. — Liberté de la presse. Droit d'auteur, etc.

329—407 : La Presse . . . . . 30—39

Histoire. — Journalisme. — Journaux politiques néerlandais. — Journaux politiques étrangers.

408—686 : Théologie. . . . . 40—79

Bibles. — Liturgie. — Théologie dogmatique et Morale; Littérature mystique; Sermons. — Confessions de foi; Réformateurs; Polémique. — Histoire ecclésiastique.

687—757 : Jurisprudence . . . . . 80—87

Politique. — Economie politique.

758—968 : Géographie . . . . . 88—113

Généralités; Atlas.; Navigation. — Voyages. — Voyages des Néerlandais. — Asie (Perse, Terre sainte, Chine, Japon, Indes-Néerland. Impressions rares des Indes-Néerland.). — Amérique (Bibliographie; Découverte; Brésil; Amérique septentrional; Compagnie des Indes. Occidentales; Etas Unis). — Afrique.

969—1296 : Histoire . . . . . 114—150

Généralités. — France. — Italie. — Suisse. — Espagne. — Portugal. — Angleterre. — Allemagne. — Bohème. — Hongrie. — Tyrol. — Scandinavie. — Danemarc. — Russie. — Turquie. — Pays-Bas.

1297—1555 : Topographie des Pays-Bas. . . . . 150—172

Livres et manuscrits. — Gravures et dessins.

Nos. Pages.

1556—1740 : Héraldique et Généalogie . . . . . 178—190

Histoire de la noblesse ; Ordres de Chevalerie. — Occupations de la noblesse (Duel, Escrime, Equitation). — La maison d'Orange-Nassau. — Familles néerlandaises.

1741—1838 : Sciences . . . . . 191—199

Arithmétique ; Géométrie ; Astronomie. — Poids ; mesures ; monnaies. — Technologie ; Chimie. — Botanique. — Zoologie. Anthropologie ; — Médecine.

1839—2221 : Belles Lettres . . . . . 200—238

Histoire littéraire. — Linguistique. — Littérature grecque et latine. — Littératures francaise — italiene — espagnole — anglaise — néerlandaise. (Rhétoricien ; pièces de théatre ; Chansonnieus religieux et mondains ; auteurs des 16e et 17e siècles ; auteurs des 18e et 19e siècles).

2222—2322 : Beaux Arts . . . . . 239—251

Biographies. — Gravures sur bois. — Suites de gravures et dessins. — Livres illustrés. — Livres d'emblèmes. — Portraits. — Caricatures. — Ornements et calligraphie. — Gravures topographiques.

2323—2332 : Musique. 252

2333—2543 : Moeurs et Coutumes . . . . . 254—275

l'Amour et le mariage. — Superstitions. — Danses macabres. — Proverbes. — Romans, etc. populaires. — Cuisine ; Boissons ; Tabac. — Costumes. — Récréations (Fêtes ; Kermesse ; Patinage ; Danse ; Jeux). — Almanachs, Prognostications.

2545—2565 : Livres pour la Jeunesse . . . . . 276—279

2566—2656 : Autographes. . . . . 280—286

VENTE J. L. BEIJERS

du 23—27 Octobre 1900.

SUPPLÉMENT AU CATALOGUE.

438*a*. **HIER BEGHINT** dat leuen ons heren Jesu cristi. *A la fin*: Gheprent Tantwerpen aldernaest den grooten Mortier (Adr. v. d. Berghe). Int iaer ons heeren MCCCCC en iij (1503) den xvij dach in October. 8vo. veau estamp. avec fermoirs. (Rel. moderne en imitation de l'antique).

Ouvrage fort curieux et *excessivement rare*, orné de 50 belles gravures sur bois, dont 18 ont été anciennement coloriées.

449*a*. **HORAE B. MARIAE VIRGINIS, cum Calendario. MANUSCRIT** de 184 feuilles **sur vélin**. 8vo. maroquin brun foncé, doublé de maroquin rouge, double fil., entrelacé, dor. sur tranches.

Superbe manuscrit de la seconde moitié du 15e siècle, grand de marges, bien complet et dans une très bonne condition, exécuté dans le Nord de la France. Il est orné de 18 *belles miniatures* occupant avec leurs bordures, la grandeur de la page, et de 36 *miniatures* plus petites, tandisque chaque page est *ornée d'une très belle bordure très variée*, (fleurs, oiseaux, insectes, etc.).

Le volume commence par 24 pages occupées du Calendrier; chaque page porte, dans sa bordure ornementée, *une petite miniature* montrant des scènes de la vie champêtre et les signes du zodiaque, fort bien exécutés, rehaussés d'or.

Suit la nomenclature des 18 *grandes miniatures toutes entourées de bordures:* 1. l'Evangeliste S. Jean; 2. l'Annonciation, *aux trois coins*: trois scènes de la vie de Marie; 3. La Vierge et Ste Elisabeth; 4. La naissance du Christ; 5. Les bergers; 6. La visite des 3 mages; 7. La fuite vers

l'Egypte; 8. La Vierge dans le temple; 9. Le roi David, *aux trois coins*: scènes de la vie de David; 10. Jésus à la croix, *aux trois coins*: trois scènes de la passion; 11. La résurrection de S. Lazare; 12. La Vierge et l'enfant Jésus, *le texte en français*: Doulce dame de miséricorde mere de pitié *etc.* 13. La Sainte trinité; 14. L'archange Michaël terrassant le diable; 15. S. Jean Baptiste; 16. S. Sebastian; 17. S. Christophore; 18. Maria lavant les blessures du Christ.

Les petites miniatures plusieurs fois également entourées de larges bordures représentent: S. Luc.; S. Mathieu; S. Marc; La Vierge et l'enfant; Mater dolorosa; Dieu et le Christ; S. Pierre; S. Antoine; S. Nicolas; Ste Cathérine; Ste Barbara; Ste Géneviève.

Dans les bordures on recontre deux fois un écusson d'armoiries dont un porte les trois lis de France. En y ajoutant que de nombreuses lettres en or, et d'autres ornements sont parsemés sur chaque page, il sera clair que l'ensemble forme un objet d'art très désirable.

449*b*. **HORAE. MANUSCRIT** de 159 feuilles **sur vélin**. 8vo. vélin.

TRÈS BEAU MANUSCRIT de la seconde moitié du 15e siècle, grand de marges, exécuté en France. Il est orné de 9 *grandes miniatures* **en grisaille**, entourées de bordures, et de 7 lettres initales, contenant des scènes de la vie de Jésus, *dessinés en or, sur fond noir.*

Le volume commence par 12 feuilles pour l'Almanach; les neuf grandes miniatures représentent: 1. *La Ste Trinité;* 2. *Pro defunctis* (un enterrement); 3. *De Sancto Spiritu;* 4 *De omnibus Sanctis*, 5. *De Sancto Sacramento;* 6. *De Sancta Cruce;* 7. *Beata Maria Virgo;* 8. *Incipiunt septem psalmi;* 9. *Secundum Johannem.*

Ces miniatures sont d'un excellent dessin.

Ajoutée une miniature en grandeur de la page, montrant *la Vierge allaitant son enfant*, à gauche un écusson d'armoiries, suspendu aux lettres G. A.; ces lettres sont répétées dans les bordures d'en haut et d'en bas; suivent 3 pages de texte: *Cy censuyt une deuote oraison laquelle a este sur la sepultvre de la Vierge Marie, etc.* — après, le *Stabat Mater dolorosa*, etc.; ces deux pièces sont de deux mains différentes et d'une date plus récente que le Ms. Précieux manuscrit; malheureusement deux feuilles manquent et quelques-unes des miniatures ont souffert.

449*c*. **GETIDEN.** Hier beghinnen die getiden van onser lieuer vrouwen. — **Manuscrit** de la fin du 15e siècle, sur vélin, de 143 feuilles. 8vo. veau.

Joli manuscrit, ayant 12 feuilles pour l'Almanach. Il est illustré de nombreuses lettres initiales finement dessinées et ornementées en rouge et en bleu, tandisque ces ornements se continuent sur le marges. A la fin se trouvent reliées 12 miniatures entourées de bordures, datant de les 2e moitié du 15 siècle. Les marges sont un peu courtes.

449*d*. **GETYDENBOEK.** Manuscrit en langue néerlandaise, de 239 feuilles sur vél. 8vo. veau, dor. s. tr. Rel. mod.

Manuscrit datant de la moitié du 15e siècle; il est orné de nombreuses lettres initiales, rehaussées d'or, et ornementées, le tout d'un très bon dessin. Malheureusement les marges sont trop courtes.

449*e*. Breviarium Windesemense. Reliure en vélin.

MS. (10 × 7 cM.) 15e siècle; s. vélin; 220 ff. avec la date de 1456, calendrier et rubrication. Très bel ex. avec caractères très fins et de belles lettres initiales peintes en couleurs. A la fin se trouve une recette en hollandais contre la peste.

449*f*. Livre d'heures en langue Néerlandaise. 12mo. veau anc. avec fermoirs.

MS. (9 × 7 cM.); 15e siècle, vélin, 138 ff., avec 22 lettres initiales en couleurs. Kalender. — Dit es iesus bruederscap inhoudende die spellinghe syns alder seutsten namē. — Totter weerdigher drieuuldicheit. — Soe wie dit ghebeth leest ōd' die misse mz deuociē wort deeylechtich alle d'missen vād' werelt. — Dit navolghhēde ghebeth es vandē ynghel gods sinte bernaerde ghereueleert onser lieu Vrouwen bouē al andere ghebeedē ontfanckelyst eñ ghenaem te sine al dat gout dat costelyc es bouen alle motael. — Totten heylighen archāgel S. mechyel. — Tot sinte hubrecht. — Totter heylich' maghet S. berbelē. — Tot S'margaretē. — Totter heyligher bruyt X pi eñ maghet S'ontcōmere, enz.

451*a*. **De zeven kerken van Rome**. — *F.* 1 *recto*: Itē. In dit boexkē sijn begrepē die figu // ren vā den seuē kercken vā romē daer // men die staciē hout van den aflatē der // broederscap vander preker oorden vā harlem *etc.* *F.* 8 *recto*, Gheprent ter Gou tot die Collacie // broeders: *F.* 8 *verso*: Dit nauolgende ghebet sullen wi le = // sen op onse penitencie: *etc.* (c. 1500). 8vo. veau, imitation de l'antique.

Petit ouvrage des plus curieux. Le verso de chaque feuille contient une gravure sur bois, numérotée A—G, et anciennement coloriée à la main. Sur le recto, au dessous du texte imprimé, des prières en ms. du 16e siècle.

506*a*. Montanus, A., 't Wonderlyck euangelium van Nycodemus. Gedruct na de alder-oudste copye tot Leyden, by Pieter Iansoon enz. Rotterdam 1671. 2 dln. met titelplaat. 1 h. ld. band. kl. 8vo.

1174*a*. Historie van Br. Cornelis Andriaansz. van Dordrecht, Minrebroeder tot Brugge (— Juni 1568) Inde welcke verhaalt wert de discipline en secrete penitentie oft geesselinge by hem gebruykt. Z. pl. 1628. Met gegr. titelpl.

1174*b*. ——— Hetzelfde (—1568). Amstelredam, voor Corn. Lodewyck van der Plasse, z. j. (c 1620). Met houtsnee op den titel.

1174*c*. ——— Twede deel oft 't Vervolgh der wonderbare Sermoonē enz. (Juni 1568—Juni 1569). Deventer, C. Thomassen, 1639. Met fraaien titelpl. leder.

1174*d*. ——— Hetzelfde. t'Amsterdam, A. Boekholt, 1698. 2 dln. Met 2 titelpl. 1 hrn. bd.

1568*a*. **MORIN, J.**, Les armes et blasons des Chevaliers du Saint-Esprit. Paris, (1623). Titre gravé et 78 planches d'armoiries d'une très belle gravure. cart. pet. in-fol.

1581*a*. (M. Vriendts), Nobilitas sive septem tribus patriciae Antwerpienses. 2a ed. S. l. 1689. Av. front. et armoiries. pet. in-8vo.

1512*a*. **Moreno de Vargas, B.**, Discursos de la nobleza de España. Madrid, 1622. Av. titre gravé. 4to. vél.

1801*a*. Fuchs, L., De stirpium historia. Basil., Isingrinus, 1549. Av. de nombr. et belles gravures sur bois. 8vo. vél.

1894*a*. Le bordel ou le Jean-foutre puni, comédie, a laquelle on a joint un ballet. A Ancone, 1747. 8vo. br.

1896*a*. Le Chansonnier des amans ou Recueil d'amour: étrennes nouvelles, pour la presente année. A Paris, aux dépens de la société, s. d. 12mo.

1922*a*. Le Parnasse satyrique du 19e siècle. Recueil de vers piquants et gaillards de de Béranger, Hugo, de Musset, de Banville, Baudelaire, etc. etc. Rome (Paris, c. 1875). 2 vol.

2137*a*. Het nieuwe Hoornse Speel-werck, bestaende uyt verscheiden gezangen en gedichten van C. G., v. d. H. en C. G. K. Versamelt door C. C(roock). Hoorn, 1672. Met titelpl. gecart.

2245*a*. **DE VOS, MARTEN DE, de Oude**, Vier en twintigh stuks Studien, na de Antieken, met de Pen geteekend enz., In, en buiten Roomen, door den grooten Meester M. de Vos, van Antwerpen.

Sous ce titre ont été réunies dans un album de format in-4to-oblong,

24 feuilles contenant plusieurs centaines d'esquisses à la plume *prises sur les lieux* à Rome et dans ses environs, de la main du peintre célèbre **Marten de Vos**. Ces esquisses ont été faites d'une partie d'après des statues, des édifices, des frises, des tableaux, d'autre part ils représentent des vues sur la ville et dans les environs ce qui leur prête un intérêt tout à fait particulier. Marten de Vos, né à Anvers, en 1531, après Frans Floris le plus grand des peintres „romanistes" de l'école d'Anvers, était un des artistes les plus féconds de cette école. En Italie, il devint le disciple et l'ami de Tintoretto.

2409*a*. Lyste van rariteiten, die verkocht zullen werden op den 32 van Bokken-maand, in de Jaren dat tweemaal drie zooveel doet als driemaal twee. Ten huyze van Anna Folie. Gedicht in Arabien, z. j. — Lyste van spreekwoorden, op verscheyde voorvallen toepasselijk. Te Zeg-waard bij Joh. Silentiarium z. j. — Lyste van rariteiten. 2e deel. — Lyste van spreekwoorden, 2e deel. — Staat en inventaris van de nalatenschap van Don Gio dy Straatslypio, enz. pl. z. j. — In 1 perk. bd.

2518*a*. Almanac généalogique de Brunsvick et Lunebourg pour l'année 1771. Lunebourg, (1770). Av. titre gravé et 5 pl. 12mo. cart.

2537*a*. Almanac historique, généalogique pour l'année 1808. Leipzic, (1808). Av. 4 portr. et 8 figures. 12mo. cart.

Edition prohibée avec les portraits de Nelson et d'autres. Très rare.

TIMBRES-POSTE. — COLLECTION PRÉCIEUSE de timbres, d'enveloppes, de cartes postales etc. etc. Les timbres, au nombre de 4600 pièces, **en excellente condition**, ont été collées dans un exemplaire de Schaubek's Illustr. Briefmarken-Album, 14e aufl. — les autres pièces, au nombre de 689, ont été collées, soit (219) dans l'Album, soit (470) sur des feuilles en carton. format in folio.

Cette collection, faite depuis 1868, compte de nombreuses pièces **très rares** et **fort précieuses**. Elle sera mise aux enchères le **Mardi 24 Octobre à 8 heures du soir**.

Z LAP 93-D2062

93-P2062 c.2
THE GETTY CENTER
LIBRARY

GETTY RESEARCH INSTITUTE
3 3125 01062 3474